НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

№ 12

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

Εἰ ἐν τῷ Γεωργίῳ Διακόνῳ Χρυσοστόμου βιβλίων.
ἠγοράσθη δὲ ἐν Ὀδησσῷ παρὰ [illegible] ἐν ἔτει Νοεμβρίῳ 1843

ΤΟΥ̃

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑ΄

ΤΟΥ ΚΑἸ ΣΟΦΩ-

ΤΑ΄ΤΟΥ

ΠΑΤΡΙΑ΄ΡΧΟΥ

ΤΗ̃Σ ΜΕΓΑ΄ΛΗΣ

Καὶ ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ κυρίου
Νεκταρίου πρὸς τοὺς πρωτοσυ-
μβούλους θέσεως φροντίδες.

ἘΝἸ ΕΡΟΣΟΛΥ΄-

ΜΟΙΣ ΦΡΑΤΟ΄ΡΩΝ

ΔΙΑ΄ ΠΕ΄ΤΡΟΥ

ΤΟΥ̃ Α΄ΥΤΩ̃Ν ΜΑΪ΄ΣΤΟΡΟΣ

πρὸς τῆς ἀρχῆς ξ΄ πάπα

Α΄ΝΤΙ΄Ρ΄Ρ΄ΗΣΙΣ.

Τυπωθεῖσα νεῶ πρώτον ἐν τῇ σεβασμίᾳ Πατριαρχικῇ καὶ αὐθεν-
τικῇ μονῇ τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πρωτοκορυφαίων
ἀποστόλων, τῇ καλουμένῃ Τζελεπτζέϊα
κατὰ τὸ : αχωϐ : ἔτος τὸ
σωτήριον. ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ.

Ἐν Γιασίῳ τῆς Μολδαβίας.

Ἀκαν
Κ 1711 – 1682 =

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

Ε Π Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α Ε Ι Σ Τ Ο Ν
Τ Υ Π Ο Ν

Η ὖχετ' ὀφρῦς δυϊκὴ σοφίη μέγ' ἐν Ἑλλάδι πρώην,
Ε ἴντε Τύπῳ βιβλίων, ἀντιλικῶν ϖροφέρειν.

Ἀμφοτέρων δ' ἀνέτειλε Θεὸς χάρις ἐνθάδε πιστοῖς,
Ταῦτα κλέος κείνων, ἀντολικῶν ἢ Θεός.

Ε Ι Σ Τ Η Ν Β Ι Β-
Β Λ Ο Ν.

Νεκταρέης σοφίης πόμα λάψατε ἀρχιερῆος,
Ρεῖθρον Θεολογίης, κ' ὀρθοσυνης νάματα.

Ε Τ Ε Ρ Ο Ν Ε Ι Σ Τ Ο Ν
Α Υ Τ Ο Ν.

Μηκέτι τοξοφόρων ψαύει βέλεα ξυροείης
κ' ἀθυγνώμων αὖ, ἤθεα θειολόγων.

Ὄφρα με Νεκτάριος νεῦ, τοὔξαλο τείχεα πιστοῖς,
Εὐσεβίης πύργους, κ' ἔγχεα τῆς σοφίης.

НБ ОНУ імені

Πέτρ. Ἐπ. : κεφ: ά. ἐδαφ: ς΄.

Οὐκ ἐν σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν.

Ἰακώβ. κεφ: γ΄. ἐδαφ: ιδ΄.

Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν καὶ ἐριθείαν ἔχετε ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος ψυχικὴ καὶ δαιμονιώδης.

Πρὸς ῥωμ: κεφ: ις΄. ἐδαφ: ιζ΄.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας, καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν, ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ. καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

Κολασσ: κεφ: ά. ἐδαφ: ιή.

Καὶ αὐτὸς ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστι πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων.

Κεφαλ: β΄.

Βλέπετε μήπως ὑμᾶς ἔσται ὁ συλλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

Πρὸς θεσσαλ: β΄. κεφ: ιά. ἐδαφ: ιγ΄.

Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. καὶ οὐ θαυμαστὸν. αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν, εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πρὸς γαλάτ: κεφ: ά. ἐδαφ: ή.

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω. εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

Χρυσόστομ: ὁμιλ: ά. τῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς,

Καὶ μὴν μίαν φησὶν εἰσῆγον, ἢ δευτέραν ἐντολὴν, τὴν τῆς πορνείας καὶ τῶν ἡμερῶν μόνον καινοτομοῦντες. ἀλλὰ δεικνὺς ὅτι καὶ μικρὸν παραποιηθὲν, τὸ ὅλον λυμαίνεται, εἶπε τὸ εὐαγγέλιον ἀνατρέπεσθαι. καθάπερ γὰρ ἐν τοῖς βασιλικοῖς νομίσμασιν, ὁμικρόν τι χαρακτῆρος παραλλάξας, ὅλον τὸ νόμισμα κίβδηλον εἰργάσατο. οὕτω καὶ ὁ τῆς ὑγιοῦς πίστεως τὸν γνώμονα βεβαιότατον ἀνατρέψας, τῷ καὶ λυμαίνεται, δηλονότι τὰ χείρονα παρεισάγων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. Καὶ μετά τινα. Πόθεν εἰσὶν οἱ φιλονεικίας ἡμᾶς κρίνοντες ἕνεκα τῆς περὶ τὰς αἱρετικὰς διδασκαλίας, καὶ λέγοντες μηδὲν εἶναι μέσον ἡμῶν τε κἀκείνων, ἀλλ' ἀπὸ φιλαρχίας τὴν διαφορὰν γίνεσθαι. ἀκουέτωσαν τί φησιν ὁ Παῦλος, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἀνέτρεψαν, οἱ μικρόν τι καινοτομοῦντες. Ἀκουέτωσαν δὲ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα καινοτομοῦντες, τίνες ἂν εἶεν.

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙΣ ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ.

Μέγα ὄντως καὶ πάλαι ἦν, καὶ νῦν ἔχει ἦπον ἐπὶ τοῖς σωπολεθρίᾳ πνεύμασιος, καὶ τῷ θείῳ φωτὶ ἀντιτείνοντος εἰδεχθὲς ελάδος! ὦ τὴν ἀήτηπον ἐκκλησίαν οἱ ἐξ ἀντικειμένου φρονήματος ὑποφαπισαὶ καταπεπώκην πέρωνται. καὶ τὸ ἐμμελὲς τῆς συδυματικῆς ὑγιείας εἶδος, εἰς ἐκμελές τε καὶ ἄχορδον νόσημα κατασῆσαι σεθάγον. σαύδηνον δῆτα τυγχάνει τὸ ελάδος, ὅπ καὶ κεφαλῆς αὐτῆς θιγγάνειν πειρᾶ. ἀλλ' αὐτοὶ τ ὄφιν ἐξεναντίας ζηλώσαντες, τὴν κεφαλὴν ἑαυτῶν τηρήσωμέν τε καὶ σεπποιησώμεθα τ ἐνόντος τρόπον. τὸ δέγε σῶμα σῦ φαλείψωμεν αὐτοῖς. εἰς μικρὰ ὡς ἂν αὐτοὶ βέλωνται καθικνεῖσθαι. γόνιμος δ' ἡ διάνοια σεὸς τὰ ἡμέτερα γνωρίζεσθω. εἰς ὦτα λαλῶμεν ἀκουόντων. καιρὸς φησι τῷ παντὶ πράγματι. ὅπως ἐντὸς τῆς ἡμετέρας γνώμεθα σωτηρίας. Τοιγαροῦν τοῖς τοιούτοις τῶν ἀντιπάλων, καὶ σέτερον μὲν ἐχρῆν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν καὶ σερομάχεσθαι, πάλαι καὶ ἀνέκαθεν σεὸς ἡμᾶς ἐχθρωδῶς διακειμένους. ἐξ ὅτε δηλαδὴ καινῶν ἐπληρώθημεν δογμάτων τῆς ἀληθείας καὶ καθολικῆς ἀπέστημεν ἐκκλησίας. καὶ τ παρεικῆς ἐξεκύμηναν φάλαγγος. αἱρέσεις τε καὶ λελαθημέναις ἑαυτὰς συγκατέζευξαν δόξαις, παντοίᾳ ψεύδει ἐκκρεμαννύμενοι. ἔδει μὲν ἡμᾶς σέτερον τοῖς τοιούτοις σεροσπολέμεσθαι. ἔμπης γε μὴν νῦν φασι τ μάχης ὡρικῶς ἡμᾶς ἐπλήφθαι, ὅτε καὶ σῦ τ πλεκτάνης τῶν ἀντικειμένων λόγων κίνδυνος περιγίνεται, μὴ μυσοῖς σεροκαταλλαγῶσιν οἱ ταὐαντία φρονήσαντες. ὅτε τὰς λογικὰς ἀγῶνας τῶν σοφῶν πονημάτων οἱ ἡμέτεροι λιπόντες ὅιχονται. ὅτε καὶ ἀνυποστόλως τε καὶ ἀπονενοημένως ἡμῶν οἱ ἀντιδοξοῦντες καταπαυχῶνται, ὡς δῆθεν ἐκλιπούσης σῦ καὶ τοῖς ἀναπλινοῖς τ ἐντέχνου καὶ χαμαὶ ἐρχομένης σοφίας, δι' ἧς οἱ νεώτεροι τῶν δυσκόλων αὐθεὰ θεολογοῦσι, καὶ ἡμῖν νῦν μὲν αὐτοσεσώστως, νῦν δ' ἐξ ἀφανῶν ἐπεμβαίνειν σειρῶνται. καὶ ὅτε τὴν ὠδὴν κυρίου ὑπὸ γῆς ἄδωμεν ἀλλοτρίας, καὶ τῶν ἐπὶ σκηνῶν ἡμῖν χαλεσώτερα τὰ δίκαια συμπίπτει. ἐσειδὴ καὶ σῦ σαφῶς ἀλύσιον κἀπὶ τ τῶν καιρῶν ζάλης τὴν δυσέβειαν ἐτηρήσαμεν, βασκαίνει μᾶλλον ἡμῖν ὁ τ ἀληθείας πολέμιος, καὶ πονηροτέροις μᾶλλον ἢ σέτερον καθ' ἡμῶν ὀργάνοις χρῆται, τ δόλον ὑπακρυπτόμενος. οἴδατε τὴν τάργαν, ἣν λατῖνοι καθ' ἡμῶν μυζωγράψαν, κἀ ἢ τ ψυχῆς αὐτῶν ἐτεκτήναντο. ἓν ὄνα λατίνων παῖδες καὶ γραικολατῖνοι σανταχῆ γῆς σεθυμοῦμενοι κατὰ τ ἐκκλησίας ὑπῆφθεν τῶν ὀρθοδόξων. τελδυτῶν ἢ ὡς περὶ κολοφῶνα τῶν καινοτομιῶν, καὶ σαντὸς αὐτῶν ψεύδους θεμέλιον διὰ φρασυδίας τινὸς ἐλάλησαν ἡμῖν φιλίαν δῆθεν, ὥσπερ ὀδόλιος ὄφις τῇ εὔᾳ τ ἰὸν ἐνέσταξε λανθανόντως τ σῦ βάσεως, ὥστε δυοῖν θάτερον, ἢ σῦ καλεῦσαι τῶν ὀρθῶν δογμάτων πνὰς τῶν ἀκεραιοτέρων, ἢ ὥστε δοκεῖν μὴ ἔχειν τ ἀντιλέγοντος, ἢ γοῦν τελδυτῶν, τῶν ὀρθοδόξων καταπαυχᾶσθαι ὡς νενικήκασιν, ὡς ἔθος αὐτοῖς σεὶ τὰ τοιαῦτα σχολάζειν. ἀλλ' ὁ παρόψεις τ ἐκκλησίας αὐτὸ ὁ νυμφίος τ ἐκκλησίας. ὁδὲ καταισχύσει αὐτῆς αἱ ἐξ ᾅδου πύλαι. ὑπερασπίζει γὰρ αὐτῆς ὁ δεσπότης, καὶ κἀ καιρὸς διανίσηι τοὺς ἀνθεξομένους τ ὀρθοδόξου ὁμολογίας, καὶ διαλύσοντας ὡς ἰὸν ὀράχνης τὰ ἐξ πονηροῦ σευδύματος μηχανήματα. ἔνθεντοι καὶ νῦν ἐξήνεγκε τὸ

τὸ ἀνάθεμα ☧ σὺν τοῖς μικροῖς σοῖς Κύριον ἐπιδημήσωσιν, μακαριωτάτῳ τε, καὶ ὑ-
περτίμῳ ἁγιωτάτῳ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, κυρίῳ κυρίῳ Νεκτα-
ρίῳ, ὥστε σὺν ἡμῖν τῆς δοξοσόφου ☧ καινοφανοῦς τέχνης φραγγελλίου ἐρεχε-
λίας, ὡς εἰκὼς τῇ σοφίᾳ ☧ ἀναθήματι, καθάπερ οἱ ἐν τυγχάνοντες οἱ-
σεσθε τὴν ☧ πανίερον τέχνην ἀνδρὸς ἐν τοῖς τοιούτοις μεγαλοφυταν τε καὶ σο-
φίαν. Ἀλλ' ἡμεῖς ἵνα δὴ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπαντάχοῦ τὸ ἐκείνου βι-
βλίον διασαφείη, τῇ ☧ Χριστοῦ χάριτι τύπῳ (οὐ σὺν νέῳ καὶ ἐσκυ-
αμμένῳ) ἐξεδώκαμεν, εἰς δόξαν θεοῦ, καὶ ὑμῶν τῶν πιστῶν χρῆ-
σιν. εἰδὲ καὶ τῶν ἐχθρῶν ἀγαθῶν τῷ ἥκει ἡμῶν ἡ κα-
τασκοπὴ ☧ τύπου, ἀλλ' ἡμεῖς ὃ ὠφείλομεν πεποι-
ήκαμεν. Θεῷ δὲ τῷ ἐνεργοῦντι τὰ πάν-
τα ἐν πᾶσιν, ἡ χάρις ἀναλήθεται.

ἐβοηθείᾳ, καὶ ἕτερ' ἀνέκδο-
τα τύπῳ μέχρι ☧
νῦν τῶν πα-
τέρων
ἡμῶν βιβλία, σύντεθῆς ὀρθοδόξου
ἡμῶν ὁμολογίας καὶ πίστεως,
καὶ κατὰ παντὸς σχίσματος
καὶ αἱρέσεως, εἰς
τύπον τυπωθὲν
σὺν.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΤΩ͂Ι ΕΝΚΑΙΝΙΣΤΑΤΩ͂Ι, ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΩ͂Ι, ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΩ͂Ι ΤΕ ΚΑΙ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩ͂Ι ΑΥΘΕΝΤΗ͂Ι ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΙ ΚΥΡΙΩ͂Ι ΚΥΡΙΩ͂Ι ΙΩΑΝΝΗ͂Ι ΔΟΥΚΑ͂Ι ΒΟΕΒΟΝΔΑ͂Ι ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ, ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΑΤΩ͂Ι ΤΕ ΑΡΧΗΓΩ͂Ι ΚΑΙ ΤΟΠΑΡΧΗ͂Ι ΠΑΣΗΣ ΟΥΚΡΑΙΝΗΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΞΑΥΤΩΝ, ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ.

Νικῶν ὁ Φιλίππῳ τῷ μακεδόνων βασιλεῖ, καὶ μείζονα ποιούμενος τὴν κατ' αὐτὸν ἀρχήν, ἐδυσχέραινεν ὁ Ἀλέξανδρος. πάντα σφετερίσεται φησὶν, ὁ πατὴρ, ἐμοὶ δὲ οὐδὲν καταλείψει ἔργον ὑπαδέξασθαι. ἄκαιρος δ' ἦν ἡ φιλοτιμία. σπεῦδε γὰρ μαλάττων ἦν, ὅπως σφετέρους δεσμοῦσθαι φόβῳ, καὶ σφετέρους εὐχεσθαι ἐπίσχε. σοῦ δὲ ἡ μεγαλόνοια ἐμόνον τὴν ἐξ ἀπὸ τοῦ εἶναι μετὰ θεὸν πατρός σου μακαρίτου ἐπὶ ἀοιδίμου βασιλέως Ροεβόνδα ἀρχὴν ἐκληρώσω νομίμως, μηδὲν ἐκείνῳ παντάπασιν ὑπαφθονήσας, ἀλλ' ἀναγκαίην ἐντολὴν ἀποπληρῶν, καλῶς καὶ σφοδρῶς ἐξυπηρέτησας, καὶ τῶν ἐκείνου κατὰ ψυχὴν χαρισμάτων, πολλαπλάσια τὰ ὑμέτερα (τὰ μὲν σωματικὰ παρεχόμενα σταθηδύτατα, καὶ σπουδαιότατα γίνεται, καὶ ὑπερεκπίπτουσα δύεται) ἐξῶν ταυτὶ καὶ μόνον ἀρκεῖ εἰς ἀφθονίαν ἀγάθου. ἐκεῖνος μὲν θεοφιλὴς ὢν, σοφὸν καὶ σφοδρὰ ἐμπειρικὴν ζωὴν ζωαθρόισας ἐν γιασίῳ, τὰ ἐν τῇ μικρᾷ ῥωσίᾳ τότε καὶ τὰ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως ὑπφυέντα σκάνδαλα καθεσίγασε, καὶ τὰς τῶν καλουμένων διὰ τῶν λεγομένων κυρίλλου κεφαλαίων συκοφαντίας φωραθείσας διεσκέδασε. σὺ δὲ ὡς ὁ ἐλισσαῖος διωλυσῶν σφοδρὰ θεοσεβείας τὰς πόρρω λαβὼν, καὶ καλλιώμενος δυσοιτατε καὶ σωφροσύνῃ, συνυπερμαχήσας, καὶ κατὰ τὸν ζῆλον τοῦ ἡλιοδ ἐφιλοτιμήσω εἰς τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου κατασκοπὴν, ὃ μόνον ῥώσων τὰς ὀρθοδόξους ῥυθμίζων, σὺδὲ συκοφαντίας μερικῆς ἀπαλλάττων τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ παντὶ ὀρθοδοξοῦντι δίοντι φῶς τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως, καὶ τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατρικῶν σφαδόσεων τῶν ἁγίων τὰ συγγράμματα ἀνάπτεμπτον, καὶ κατὰ παντὸς σχίσματος, καὶ αἱρέσεως ὅσπερ ἀήττητον χρηματίζων. τοιγαροῦν τῆς ὀρθοδοξίας εἰλικρινὲς τεκμήριον, τοιγαροῦν τῶν χρειῶν τὸ κεφάλαιον, καὶ ἔνδειξις τοσαύτη τῆς σοῦ κυρίας δυνάμεως. καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔσῃ διαφερόντως ἀπὸ παντὸς ἐναντίου, ἕως γήρως, καὶ πρεσβείου, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ τῆς ἀθανασίας μακαριότητος.

Δοσίθεος Ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ σύγκλητος τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος.

Τῶν κατὰ τ̃ ἀοίδιμον ἱεροσολύμων πατριάρχην
κύριον Νεκτάριον ὡς ἐν ζωτόμῳ
διήγησις.

Νεκτάριος ὁ ἀοίδιμος πατριάρχης Ἱεροσολύμων τ̃ περιφήμου Κρήτης ἦν
γηγένημα καὶ ἀνατροφή. ὥρμητο δ' ἀπὸ κώμης τινὸς ἀφήμου, πεμπόλης δὲ
τ̃ Χανδακα. πατρὸς γεωργὸν τὸ πίκλην Πελοπίδου, ἀπὸ φῦλ τ̃ Πελοποννήσου
καταγόμενον εἶχε τὸ γῆν. ἐμαθήτευσε δὲ τὰ ποιμενικὰ παρὰ τῷ ἱερομονάχῳ
Μελετίῳ τῷ μακρῇ καὶ διδασκάλῳ ἐν κῇ τ̃ Χανδακα ποτὲ μετοχίου τῶν σταυροπηγ̃,
ἐπ' ὀνόματι μνημονεύου τ̃ ἁγίας Αἰκατερίνης. ἐν νεανίσκοις δὲ τελῶν, ἀπετάξατο
κῇ ἀπελθὼν εἰς τὸ Σίναιον ὄρος, τὴν ἀσκητικὴν ἐπαιδεύθη ζωὴν, χρησὸς καὶ
ἀγαθὸς γυμνητὴς, ἑαυτὸν, ἀλλὰ κῇ τοῖς ἐκεῖσε πατράσι. γεγαμήκει δὲ κῇ πέντε ἔτη τελῶν τ̃ ἡλικίας αὐτοῦ, Θεοφίλῳ τῷ Κορυδαλλεῖ φιλοσόφῳ περι-
πατητικῷ συνεγένετο, τὰ λογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἀκροώμενος Ἀθήνησιν, ἐλευ-
μοσύνης ἕνεκα τ̃ σεμνοῦ ὄρους τότε ἐκεῖσε κῇ ἐν Πελοποννήσῳ Δαμαλᾶ. ἐντυχὼν
δὲ τοῖς δ' ὧν παρεγένετο δίς κῇ τρὶς ὑπὸ τ̃ βασίλεως τοῦ Βοεβόνδα Μολδοβλαχίας,
ὑπὸ σωφρονισμὸν τ̃ Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίου, κωλύοντα τοὺς σταυρίτας ἱερουρ-
γεῖν ἐν τῷ οἰκητηρίῳ, ὃ εἶχον ἐν αὐγούστῳ. κῇ ἠπειθεῖς, εἰς σιωπὴν ζητήσας χάριν
ἀπῆλθε. κἀκεῖθεν ἐπανελθὼν εἰς τὸ σίναιον, ζωγράφησε τὸ τοῦ ἀρχαιότητος
τ̃ αὐγουστίνου βασιλέως, ἕως κῇ τ̃ τὴν ἀραβικὴν καταλύσαντα ἀρχὴν Σουλ-
ταὶν Σελὴμ τ̃ βίον ὁ τ̃ ὑπερόπτου σταυροῦ ὄρους Ἰωάννου ἐν γήρᾳ βαθεῖ κατασβέσαν-
τα ἐν αὐγούστῳ, ἐκοιμήθη ἐν κυρίῳ κῇ ὁ ἱεροσολύμων κὺρ Παΐσιος, τῷ ἀπὸ
λιμνῶν ἀναμέσον κλιμνῶν Μυρῶν κῇ Κασελοπόλεως. ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ θερισμοῦ-
μένων τῶν δοκησιτῶν τότε ἀγιοταφιτῶν, καὶ βασιλέως Βοεβόνδα, κῇ τ̃ μεγάλου
ἑρμηνέως τ̃ βασιλείου Παναγιώτου, κῇ πολλῶν ὅσων ἐγκρίτων, κῇ λογίων ἀρχόν-
των, πατριαρχοῦντος τ̃ πρώην πρώσης κὺρ Παρθενίου, κῇ γνωμῆς σκέψε-
ως τοῦ χρησίμου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, κῇ δὴ ὑπὸ πάντων ἐκλεχθέντος τ̃
κυρίου Νεκταρίου, κῇ τ̃ ἀπὸ Λίνδου Γαβριὴλ Φιλιππου πόλεως μητροπολίτου πεμ-
φθέντος κοινῶς εἰς χειροτονίαν αὐτοῦ, εἰς τ̃ πατριαρχικὴν τῶν Ἱεροσολύμων θρό-
νον, νεύσει Θεοῦ κῇ οἱ σταυρίται εἰς ὕπνον καὶ ἡγέμονα αὐτὸν ἐξελέξαντο. Καὶ
δὴ μὴ εἰδὼς τὰ κατὰ τ̃ κὺρ Παΐσιον κῇ τὰ καθ' αὐτὸν, ὁ κὺρ Νεκτάριος, ἐρ-
χόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἄνωθεν κανονικὴν ζωὴθειαν χειροτονηθῆναι
ὑπήκοος σταυροῦ ὄρους, κῇ ἄκων χειροτονεῖται πατριάρχης ἱεροσολύμων. εὑρὼν
δὲ χρέος βαρύτατον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ἐκείνῳ θρόνῳ, ἔμεινεν ἐνιαυτὸν ὁλόκλη-
ρον ἰδεῖν κῇ μαθεῖν τὰς τε πατέρας, καὶ τὴν τ̃ τόπου ἐκείνου σωτηρίαν. διδά-
ξας δ' ὡς ἦν δυνατὸν κοινοβιακὴν τάξιν, κῇ σταυροειδίας τοὺς νέους γραμμάτων
ἀντέχεσθαι κῇ ἀρετῆς, μετὰ τ̃ Ἀπαλλίας ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν. ὅτε κῇ τὴν
ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ λεγομένῃ ὁμολογίαν φερομένην αὐτοῦ ὑπογραφὴν ἐζωγράψατο. εἶτα
κατὰ τὸ : ,ᾠχξδ' : εἰς Μολδοβλαχίαν ἀπεδήμησεν, ὑπὸ Ἰωάννου Εὐσταθίου Δαμ-
πίζα Βοεβόνδα. κῇ τὰ ἐκεῖσε μοναστήρια τ̃ ἁγίου τάφου διοικήσας κῇ φιλοξενη-
θεὶς ἀκωλύτως, ὑπὸ πάντων μείζονος ἔτυχεν ὑπομελείας, κῇ πολυδοχῆς σχεδὸν
τ̃ τότε μεγάλου Βεζυρίου ἄρχοντος Δόκα, τ̃ ὕστερον ἐκεῖσε ἡγεμονεύσαντος

μεγα-

Μελέτιος ὁ Μανρῆς

Θεόφιλος ὁ Κορυδαλεύς ἀκμαιότατος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ιζ' αἰῶνος

Παΐσιος.
Βασίλ-Βοεβόδ-
Παναγιώτης
Πυρδένιος-

(Ὀρθόδ-ὁμολογία)
Ἰω. Καρυοφύλ-
Δαμπίζας

1664-

(1642?)

ὁ Σχολάριος ἐν Ἀριανσαβλῷ—

μεγαλοπρεπῶς, καὶ ἤδη ἡγεμονεύοντος. Εἶτα τὸ μάρτυρον ἀφῆλθεν εἰς ἐγκροβλαχίαν, ὅπου Γρηγορίου Βοηβόνδα, καὶ ἡ μηδὲν, ἢ μικρὸν ἀφωνάμενος τὸ ἐκείνου βοηθείας, διαπεράσας τὸν Δούναβιν καὶ τὰς ἐκεῖ αὐτὸν κωμοπόλεις περιερχόμενος ἐλέους χάριν, φθάσας τὸ δεκέμβριον εἰς τὸ τέρνοβον, καὶ συχεθεὶς ὑπὸ κωλικῆς διαθέσεως ἀπῆλθεν εἰς ἀδριανόπολιν, ὄντος τότε τοῦ βασιλέως ἐκεῖ. κἀκεῖθεν εἰς κωνσαντινόπολιν. ἔνθα καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ ἁγίασμα τοῦ ζωοδόχου πηγῆς, τὸ κείμενον ἔξω τῆς πύλης συλλειβρίας ἀπηλλάχθη τοῦ νόσου. Τὸ ἰάλιον δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον καλλιπολίτικον ἀπῆλθεν εἰς μιτυλήνην, καὶ σμύρναν, εἶτα εἰς χίον. κἀκεῖθεν διὰ νηὸς φορτίδος ἀνῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα. ἐναχολούμενος μάλιστα ἐν καλλωπισμοῖς διαφόροις τοῦ πολυφώτου ἀναστάσεως τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀνασκάσεως, καὶ εἰς ἀνακαίνισιν πάσης σχεδὸν τῆς μονῆς, καὶ νέων τειχῶν οἰκοδομὴν τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐκ βάθρων ξενῶνας καὶ καπηλίας τῶν θεοσεβεστάτων ὀρθοδόξων ἐν ῥαμελ πόλει τῆς παλαιστίνης. καὶ μετὰ δύο χρόνους ἐπανελθὼν διὰ θαλάσσης εἰς κωνσαντινόπολιν. καὶ παραπεσόντος διὰ γῆρας καὶ ἀσθένειαν, ἐπανῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα ὑπηρετούων, καὶ μετὰ τὸ ὑπηρετεῦσαι ἡσύχαζε γηροτροφούμενος ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀρχαγγέλου, ὅτε καὶ τὴν παροῦσαν πραγματείαν παροξυνόμενος ὑπὸ τῶν φρατόρων συνέγραψεν.

ἡ παροῦσα πραγματεία συνεγράφη.

ἀπελθόντος δ' εἰς ἱεροσόλυμα τοῦ πέσβεως τῶν γάλλων Δενοΐντε βεβηγήσεως, ἀθεσπεσιώσεως χάριν, καὶ ἀποκτεινάντων τῶν ἐκεῖ φρατόρων τινὰς τῶν ὀρθοδόξων μοναχῶν θάρρει τῷ θεῷ ἐκεῖνον, ὁ κὺρ Νεκτάριος ἐπαπειλούμενος κακῶς παθεῖν, ὡς μὴ ὑπαντήσας ἐκείνῳ σωματικῶς, ὀλιγοψυχήσας, ἀπέδρα εἰς τὸ σίναιον, ἔνθα καὶ ἐκπατρὸς γεγονὼς, καὶ ἀφηλληθεὶς τὰ πάνδεινα, ὡς μὴ ποιήσας καλῶς ἀφεὶς τὰ ἱεροσόλυμα, ἐπανῆλθεν διὰ τῆς πλησίον δρομιάως. καὶ ἡσυχάζων αὖθις ἐν τῇ τοῦ ἀρχαγγέλου μονῇ, ὅπου ἐσερήθη τῆς ἐφίετο θεσπλήσεως. εἶδε γὰρ τοὺς ὀρθοδόξους ἱερουργοῦντας τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ὑπὲρ τοῦ κυριακοῦ μνήματος. καὶ μετὰ μῆνας πέντε τῆς θεσπλήσεως, ἀνορεκτήσας, ἀδένος ἐγένετο, ὥλην ἄρτου ὀλιγίστου μετ' οἴνου κεκραμμένου ἕως ἡμερῶν πεντήκοντα. ἐν τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ τοῦ ἰουλίου λαλήσας μετὰ τῶν πατέρων τὰ θεόσφορα, καὶ θεσπαγγείλας ὑπομένειν γενναίως τοῖς δεινοῖς τότε, καὶ ὑπεραγωνίζεσθαι τοῦ οἴκου καὶ τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ μικρὸν ὑπορριγώσας, ἐκταθεὶς ὑπὸ τὴν κλίνης αὐτοῦ καὶ θεσοδυχόμενος ὡς ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, ἐξέλιπε. λύπην ὑπὲρ τὴν τυχοῦσαν ἀφεὶς τοῖς μετ' αὐτὸν γενομένοις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μνημόσυνον αἰώνιον, δι' ὧν εἶπε, καὶ δι' ὧν ἔπραξε τῇ καθολικῇ τοῦ χριστοῦ ἐκκλησίᾳ καταλιπών.

НБ ОНУ імені І.І. Мечникова

ΠΙΝΑΞ ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ
ΤΗΣ ΟΛΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

Προοίμιον. 1:1.

Λαοδίκιον θέσις πρώτη, ὅτι ἄρθρον πίστεώς ἐστι τὸ τὴν ἁγίαν καὶ Θεοῦ ἐκκλησίαν μίαν μόνην εἶναι καὶ ἁγίαν. Καὶ ἔλεγχος τῶν ἐν αὐτῇ ἐλλείψεων. Καὶ ὅτι ζώνητες λαοδίκιοις ἀεὶ ἡ προσδιδόναι, ἢ ἀφαιρεῖν τοῖς ὅροις. Καὶ ὅτι ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἐκκλησιῶν ἡ καθόλου ἐκκλησία. 3:17.

Θέσις λαοδίκιον δευτέρα, ὁμοία τῇ πρώτῃ, καὶ ὁ ἔλεγχος ὅμοιος τῷ πρὸς τὴν πρώτην. 4:17.

Θέσις λαοδίκιον τρίτη. Ὅτι ἔξω ταύτης τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, οὐκ ἔστι σωτηρία. Καὶ ἔλεγχος τῶν οἷς ἁμαρτάνει. Καὶ ὅτι τὰ ἔργα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας 4:24.

Θέσις τετάρτη. Ὅτι αὕτη ἡ καὶ ἁγία ἐκκλησία τοῖς ἀρχαίοις ἀποστολικοῖς τε καὶ δογματικοῖς, συμφώνως συμπεφέρεται. 5:10.

Ἀνάρρησις πρὸς αὐτήν. πρῶτον, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἔρριζες ἦσαν λαοδίκιον τοῖς ἀποστολικοῖς, καὶ μὴ διάφασιν ποιοῦσαι, ἀλλὰ καὶ εἰς τέλος τὸ αὐτὸ πεποιήκασι. 5:22.

Ἐκκλησίας πρώτη. ἐν ᾗ ἡ τῶν ἀζύμων διαφορὰ τοῖς δυτικοῖς κεκαινοτόμηται. 5:30.

Ἐκκλησίας δευτέρα, ἐν ᾗ λογομαχίαι, καὶ ἀφορισμοὶ τοῦ Πάπα πρὸς τοὺς ἀνατολικούς, περὶ τῆς ἡμέρας τοῦ πάσχα. καὶ ἀθέτησις τῶν τοιούτων ἀφορισμῶν. 6:2.

Ἐκκλησίας τρίτη. ἐν ᾗ πρὸς τὸ ἀναβαπτίζεσθαι, ἢ μὴ ἀναβαπτίζεσθαι Κυπριανοῦ καὶ τοῦ Πάπα, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἡ διαφορὰ. καὶ τῶν παπικῶν ἀποφάσεων καταφρόνησις. 6:28.

Ἐκκλησίας τετάρτη. ἐν ᾗ διαφορὰ δυτικῶν καὶ ἀνατολικῶν περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως, καὶ διαλλαγὴ ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου. Χρονικὴ ἀθέμιτος πρὸς λατίνων ἐν ἀντιοχείᾳ. Ἀθένεια τοῦ Πάπα εἰς τὰ τότε συμβαίνοντα τῇ ἐκκλησίᾳ πράγματα. Ἰσχὺς τῆς οἰκουμενικῆς ζωοδόχου, καὶ αὐθεντεία. Πάπας ἐν αὐτῇ. 7:3.

Ἑκατοντὰς πέμπτη. ἐν ᾗ περὶ τοῦ Χρυσοστόμου ἄκριτος θυμὸς τοῦ Πάπα κατὰ τοῦ ἀλεξανδρείας, καὶ τοῦ ἀλεξανδρείας πρὸς τὰ ἐκείνου καταφρόνησις. εἰρήνη τῶν αὐτῶν διὰ πρεσβείας τῆς ἐν καρθαγένῃ ζωοδόχου. Κυρίλλου ὑπεροχὴ καὶ σωθῆναι τὴν τρίτην ζωοδόχον. Λέων ὁ Πάπας ἦτοι σωτὴρ οἰκουμενικὸς, καὶ οὐκ εἰσηκούσθη. ἐν τῇ τετάρτῃ ζωοδόχῳ. Λέοντος ἀναναίτησις διὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἐδεὶς λόγος τοῖς πατράσι περὶ ὧν ὁ Πάπας ἔλεγε περὶ χορδῆς. 9:2.

Ἑκαταντὰς ἕκτη. ἐν ᾗ Πάπα πρεσβεία πρὸς Ἰουστινιανὸν περὶ τοῦ Γότθου ἐν ῥώμῃ τυράννου. Σάββα τοῦ ἁγίου μὴ περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. οἰκουμενικοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πόθεν, καὶ τῷ Πάπα. πρεσβεῖα Κωνσταντινουπόλεως. Βιγίλιος ἐν τῇ πέμπτῃ ζωοδόχῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὢν διὰ τὸν ἀπήντησεν. Ἰωάννης Πάπας ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱερουργῶν ἐν τοῖς διωνύμοις ἐκαθέσθη. Βιγίλιος ὑπὸ τῆς ζωοδόχου ἐκινδυνεύσε, διὰ τὸ μὴ ἀπαντῆσαι, καὶ ἐξορίζεται. ἐπαναλεῖται, κινεῖ διωγμὸν. νικᾷ ἡ βασιλικὴ χεὶρ. ἡ ζωοδόχος βεβαιοῦται. αὐθεντεία τῆς οἰκουμενικῆς ζωοδόχου. ἀθένεια τοῦ Πάπα φήλικος Πάπα κατὰ τῶν Κωνσταν

σαν τινουπολιτῶν . ἀψηφησία τούτων
πρὸς φήλικα . 11 : 28 .
Ε΄ κατονταὲς ἑβδόμη . συκοφαντία ἀνα-
τολικῶν , ὅτι ἀνεγνώσκον τὸ σύμβολον
μετὰ τῆς προσθήκης . ἔλεγχος καὶ ψεύ-
δους . λατῖνοι φθορεῖς ὅρων κανόνων ἁ-
γίων . βλασφημία πρὸ τῆς ἐν πελλῷ
ζωοδόχ . ἀπόδειξις ὅτι νόμιμος , καὶ
ἁγία , καὶ οἰκουμενική . 15 : 13 .
Ε΄ κατονταὲς ὀγδόη . ψευδοϊσορία λατί-
νων , ὅτι ὁ ἀδριανὸς πάπας μετὰ προθή-
κης ἔπεμψε τὸ σύμβολον τῇ ἑβδόμῃ
ζωοδόχῳ . καὶ ἔλεγχος καὶ ψεύδους τούτου .
ἐν τῷ φλωρεντινῷ συλλόγῳ βιβλίον νό-
θον εἰσήχθη πρὸς λατίνων . καὶ ἔλεγ-
χος τῆς δολιότητος . μοναχοὶ ἰταλοὶ
τὰ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαινοῦντες . ὑ λα-
τῖνοι διὰ τὴν προθήκην ὑπὸ καὶ κηρυλλα-
ρίου καταψηφίζονται . 18 : 5 .
Ε΄ κατονταὲς ἐννάτη . ἐν ᾗ προ τῶν κατὰ
φώτιον , καὶ ὀγδόης ζωοδόχ συναγωγὴ τ
ἁ φώτιον ἐπανακλησάσης . 22 : 12 .
Ε΄ κατονταὲς δεκάτη . καὶ Πάπα συγχώρη-
σις τετραγαμίας . Χριστοφόρ Πάπα
προθήκη . συνοδικὴ καὶ Πάπα ἀπὸ τ ἀ-
πύχων . 23 : 39 .
Ε΄ κατονταὲς ἑνδεκάτη . ἐν ᾗ προ καὶ οἰκου-
μενικὸς ὀνόματος , ἐν ὀλίγοις ἔριδες καὶ
διαλόγ μετὰ καὶ νεστόρ , καὶ ἑτέρων
πατριαρχῶν κωνσταντινουπόλεως .
25 : 6 .
Ε΄ κατονταὲς δωδεκάτη . ἐν ᾗ ἀδριανὸς
Πάπα προς τὸς κωνσταντινουπόλεως καὶ
θεσσαλονίκης προ εἰρήνης καὶ μανουὴλ
ὁ κομνηνὸς σὲλλῳ τῷ πάπα προ εἰρήνης .
ψευδοσυνόδος λατίνων . ἕνωσις μετὰ
λατίνων μιχαὴλ καὶ παλαιολόγ . ἐφε-
ξῆς καὶ προ τὸ φλωρεντινὸν συλλόγ .
28 : 4 .
Θέσις λατίνων πέμπτη . ἡ λατινικὴ συ-
κλησία μετὰ τὸν χωρισμὸν τῆς ἀνατο-
λικῆς συκλησίας ἀπ' αὐτῆς ἐστὶν ἀλη-
θὴς συκλησία . 36 : 11 .
Τ μῆμα πρῶτον τῆς αὐτῆς ὅπ δεικνυ ἡ
θέσις . συ τῆς ἑσωθεν ἐναλλαγῆς τῆς πί-
στεως τῆς ἀνατολικῆς συ τῆς λατινικῆς .
Καὶ ἀντίῤῥησις προς αὐτό . 36 : 16 .
Τ μῆμα δεύτερον τῆς αὐτῆς ὅπ δεικνυ
ἡθέσις συ τῆς ἐναλλαγῆς τ πίστεως αὐτῆς
συ τῆς λατινίδος συ τῶν ἔξωθεν . Καὶ
ἀντίῤῥησις προς αὐτό . 60 : 20 .
Τ μῆμα τρίτον . ὅπ δεικνυ ἡ θέσις συ
τῆς ἀναμαρτησίας τ ῥωμαϊκῆς πίστε-
ως . ἣ προσκεινται λατῖνοι . καὶ ἀντίῤῥησις
προς αὐτό . 83 : 37 .
Τ μῆμα τέταρτον . δεικνυ ἡ θέσις συ
τῆς παυδυτάκτου συκλησιαστικῆς πολι-
τεύματος ἁρμονίας . Καὶ ἀπάντησις
προς αὐτό . 120 : 26 .
Τ μῆμα πέμπτον ὅπου δεικνυ ἡθέσις συ
τῶ προλεγόμενου πέτρου , καὶ τῶν διαδόχων ,
οἷς ἡ λατινικὴ συκλησία ἀεὶ συνέζευ-
κται . Καὶ ἀπάντησις προς αὐτό .
138 : 27 .
Τ μῆμα ἕκτον δεικνυται ἡ θέσις . (ἤτοι ἡ
πέμπτη ,) συ μὴ νεου ὀνόματος τ
ἀνατολικῆς συκλησίας . Καὶ ἀπόκρισις
προς αὐτό . 159 : 24 .
Τ μῆμα ἑβδομον ἐν ᾧ δεικνυ ἡθέσις
ἀποφατικῶς συ τῆς ἑνώσεως , καὶ χωρισ-
μοῦ τῶν ἀνατολικῶν , τοσάκις γινομένων .
καὶ ἀπάντησις προς αὐτό . 162 : 30 .
Τ μῆμα ὄγδοον . δεικνυται ἡθέσις συ τ
πασῶν ἀδικιῶν μετὰ τὴν ἐν φλωρεν-
τίᾳ ἀποστάσεως . Καὶ ἀπάντησις προς
αὐτό . 165 : 7 .
Τ μῆμα ἔννατον . συνδυάζεται ἡ αὐθεν-
τεία τῶν ἀντιμαχομένων τῇ συκλησίᾳ
λατίνων . καὶ τῇ κοινωνίᾳ αὐτῆς . Καὶ
ἀντίῤῥησις . 179 : 25 .
Τ μῆμα δέκατον . ἰσοδυναμεῖ ἑκατέρας συ-
κλησίας ἀντιθέσεως πέρας διαλύθησε-
ται τῷ

Τῶν ἀπχιερήμαπ. 187 : 4.
Εὐλογ. 215 : 36.
Επανάληψις πάσης τῆς βίβλυ. 221 : 34.
Συμβυλὴ ξ συγγραφέως πρὸς τ κὺρ Νεκτάριον. Καὶ ἀπόκρισις πρὸς αὐ τ. 227 : 31.
Λόγ ζωεχὴς τῇ ἀνωτέρω πραγμα-
τείᾳ τῆ αὐτῆ κὺρ Νεκταρίυ Ιεροσολύ-
μων. 241 : 1.
Περὶ ἀναβαπισμῶ τῶν ἐν ἱερυσαλὴμ φρα-
τόρων. 241. 6.
Περὶ τῶν ἰησουϊτῶν. 242 : 4.
Περὶ ξ καταφλυαρήσαντος, ϗ καταψυ-
σαμψυ τῶν ἀνατολικῶν ἰησουϊτ. 244 : 6.

ΠΙΝΑΞ ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΟΣ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΤΑΥΤΗΣ

Ἀγάθωνος ἀπόκρισις πρὸς τὰς βασιλεῖς 161 : 3
Ἁγιασμῦ θαῦμα ἐν Κύπρῳ. 206 : 10.
Ἅγιοι μετὰ φώτων ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ ποῖοι ἐγένοντο. 201 : 30.
Ἄγιον ἄνθρωπον τίνα ἀπεμαρτύρει, καὶ ζωίζηση. 191 : 6.
Ἁγίων ἀρχαίων λατίνων μαρτυρίας δεχόμεθα, ὐ μὴν τὰς τῶν πατρῶν, καὶ νεωτέρων. 90 : 38.
Ἁγίων τίνι πίστις δυτέον. 139 : 25.
Ἀδελφόθεος ὁσιομόνων δώδεκα, ϗ πρωτάσεις πέτρυ. 153 : 21.
Ἀδικία καὶ τὰ τῦ ξανθοπούλου λατίνων. 183 : 9.
Ἀδριανὸς πάπας τρίτος ἀπεσταλμένος πρὸς τὸν Κωνσταντινυπόλεως ϗ πρὸς βασιλέα τὸν θεοδόσιον. 28 : 4.
Ἀδριανὸς πάπας συγγράφων τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀπεκδόσεως τῶν δογμάτων μὴ εἶναι ἐν τῷ πάπα, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ οἰκυμενικῇ ζωόδῳ. 132 : 11.
Ἀδυναμία λατίνων ἀπαλέγεσθαι ἐν τῷ πρὸς πρυτεσταντας. ἀπὸ τῦτο ἐν τῷ πρὸς δόξης ἀπαλέγεσθαι ἤθελον, ἵνα σοφιζόμενοι ἀπατῶσι. 168 : 28.
Ἄδυτον πύλαι τῆς πίστεως ὐ καθισχύσιν, ὐ τῶν θρόνων. 99 : 34.
Ἀζύμων ἀπαφορὰ πότε ἤρξατο, ϗ ὅτι οἱ
ἀνατολικοὶ ὐδέποτε τῶτα ἐδέξαντο. 5 : 30
Ἀικατερίνης λείψανον. 192 : 33.
Αἵρεσις πᾶσα ϗ καινοφωνία καὶ ταραχὴν ἐμόνον ὑπὸ ζωόδυ οἰκυμενικῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ μέρ πατέρων. 62 : 24.
Αἱρετικὸς ὁ ἀπὸ τ οἰκυμενικῆς ζωόδυ ἀπορρηγύμ ὐχ ὁ ἀπὸ τῦ παύσα. 56 : 32.
Ἄκλητος ξ πάσα, ϗ χωρὶς γνώμης αὐτῦ συνόδος οἰκυμενικὴ συγκροτεῖ. 67 : 24.
Ἀληθὴς διδασκαλία τίς. 106 : 32.
Ἀληθὴς ἀπαδοχὴ τίς. 148 : 33.
Ἄλωσις δυτικῶν ἐθνῶν ὑπὸ ἀνόμων, ϗ τῆς ῥώμης αὐτῆς. 210 : 37.
Ἀμβρόσιος πέτρυ ἀπάδοχος. 154 : 40.
Ἀνάγκη λατίνων κατὰ τῶν ἡμετέρων ἐν φλωρεντίᾳ. 168 : 35.
Ἀναλογίαι ἄκρυσι δηκνύυσιν τὴν λατινικὴν ἐκκλησίαν αχισματικήν. 42 : 25.
Ἀνατολικὴ ἐκκλησία οὐκ ἐξέπεσε ἀπὸ τ λατινικῆς, ἀλλ' ἡ λατινικὴ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς. 36 : 25.
Ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἐστὶ τὸ ὅλον, ἡ δὲ λατινικὴ τὸ μέρ. 41 : 35.
Ἀνατολικὴ ἐκκλησία πολὺ μείζων τ δυτικῆς. 66 : 36
Ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἀπὸ τὰς δυτικὰς

εἰς τὰ ἡμέρια σφαλομβύους ὃν ὠνόμασεν δύθυς αἱρετικούς. 79:5.
Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας κεφαλὴ ὁ χελκηδών. 158:3.
Ἀνατολικὴ ἐκκλησία οὐδέποτε τῇ λατίνων καινοτομίᾳ ὑπήχθη. ἀλλ' ἀεὶ ἀκαινοτόμητος. 164:13.
Ἀνατολικὴ ἐκκλησία πρωτόπλοκος. 189:7.
Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ὑπερόχικὰ ἄρισα θεοτερήματα. 186:23.
Ἀνατολικοὶ, οὐ φωτιανοὶ, ἀλλὰ χριστιανοί. 54:13.
Ἀνατολικοὶ λατίνους σφαλομβύους ἀεὶ ἐπεικῶς ἐλέγχουσι. 97:33.
Ἀνατολικοὶ ἀντέτεινον φανερῶς τοῖς περὶ τὸν πάπα κακῶς ζωισαμβύοις. 104:14.
Ἀνατολικοὶ διὰ τὸ περὶ ἀζύμων, ἐπιρρὸς καθαρτηρίου, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὀλίγην ἔχειν διαφορὰν εἰρήκασι. 184:21.
Ἀνατολικοὶ τὴν ἁγιωτὴν μερίδα ἐξελέξαντο. 209:1.
Ἀνατολικοὶ δουλίαν αἱρεσιῶται μᾶλλον, ἢ καινοτομίαν, καὶ πλάνην ἐν τῇ πίστει. 210.33.
Ἀνατόλιος Κωνσταντινουπόλεως. 150:27.
Ἀνδρόνικα κεφαλὴ τοῦ παντὸς κόσμου εἵρηται. καὶ καθαίρεται. 112:17.
Ἀνατολικῶν τινὲς διὰ διαφέροντες περὶ λατίνους. 182:40.
Ἀπαρέθμησις τόπων καὶ ἐθνῶν ἐν οἷς οὐκ εἰσὶ λατῖνοι. 160:14.
Ἀπελὴς ὁ πάπα περὶ τὸν ἐφέσου, ἐξόπερισμὸς ὁ ἐφέσου καθ' αὐτοῦ. 173:37.
Ἀπόστολοι καὶ οἱ ἕνδεκα λέγουσι θεμέλια, ἐπὶ οἱ περίτοι ἔξαρχοι, ἑμόνος ὁπέτρος. 89:26.
Ἀπόστολοι οὐκ ἦσαν περισπλωμβύοι καθέδρας, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς οἰκουμβύης ἐφρόντιζον. 93:41.
Ἀπόστολοι οἰκουμβυικοὶ ἐπίσκοποι. 154:12.
Ἀρεσκεφαλία τοῦ μοναρχικοῦ κρείττων. 124:32.
Ἀρχιερεὺς μόνος εἰς διαλὶ ἦν ἐν τῷ νόμῳ μωσέως. 126:13.
Ἀθένεια καὶ ῥώμης ἐποκόπου. 75:14.
Ἄτοπα τῷ λεγομβύῳ πρωτείῳ καὶ παύσασθαι ἐπόμβυα. 158:38.
Αὐγουστῖνος περὶ τῆς ἐκπορεύσεως καὶ ἀγίου πνεύματος φιλοτιμούμβυος. 7:14.
Ἀφορισμοῦ ἐνέργεια. 206:37.

Βασιλεῖαι τινὲς ἀπέστησαν τοῦ πάπα, καὶ ἕτεροι βασιλεύομβυοι. 161:34.
Βασίλειος λουκιφέρου πέρι τοῦ παυλίνου. 7:29
Βασιλεὺς ὁ παπικὸν ἦτο γράμμα, ἀλλὰ ζωοδικὸν τῶν δυτικῶν. 100:25.
Βασιλέως περὶ εὐσεβίου σαμοσατέων ἐπισκόπου ὑποψολὴ κατὰ λατίνων, καὶ τῆς ἐγερωχίας ἐκείνων. 71:8.
Βασιλέως ὑποψολὴ περὶ μελέτιον μαρτύρων τῶν δυτικῶν πλημμέλειαν. 74:30.
Βασιλεὺς τὰς διαλέξεις διαλὶ ἐν φλωρεντίᾳ ἐκώλυεν. 175:21.
Βελλαρμῖνος περιπεθεὶς τῷ ὄρῳ τῆς ἐκκλησίας. 3:23.
Βενέδικτος ὁ παύσας περὶ τὰς τέσσαρας παιδιάρχας ἔγραψε, πάπαν μὴ δέχεσθαι ἂν μὴ χωρὶς περιθήκης τὸ σύμβολον καθαρῶς. 52:26.
Βησσαρίων ὁ νικαίας περὶ μνημοσυνῶν ὑπὲρ θνήσκων ἀνατολικὸς ἱερεῖς εἴασε τελεῖν αὐτά. 229:10.
Βιβλίον νενοθευμβύον περὶ λατίνων περιεργασθὲν τῷ φλωρεντινῷ ζωσοφίῳ. 18:34.
Βιγίλιον. τὰ κατὰ βιγίλιον πάπαν καὶ περὶ ἀνακίου, καὶ μακεδονίου πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως γεγονότα. 13:17.
Βιγίλιος ὁ πάπας ὁπόσα πέπονθεν. 13:30.
Βλαχοὶ καὶ ῥῶσοι ποτὲ ἑνοῦντο χειστιανοί. 197:16.

Βρεταννοὶ πεῖσθεις τὴν ἕνωσιν τὴν ἐν φλωρεντίᾳ ἀφάσαν μᾶλλον εἶπον. 173:11.

Γερμανὸς ὁ πρώην κυζίκου ἐκ τοῦ τῶ πάπα μετετέθη εἰς κωνσταντινούπολιν, ὥσφασιν οἱ λατῖνοι, ἀλλ' ἀπὸ ξ κλήρου κωνσταντινουπόλεως. 18:12.
Γνωμικὸν ἴδιον. 115:28.
Γνωρίσματα τῶν ἀληθινῶν ζωοδόων, καὶ ἴδια. 129:27.
Γραφαὶ. Τὸ μὴ ἐκ τῶν γραφῶν ἔχον τὴν ἀλήθειαν καταφρονεῖται. 68:3.
Γραφὴ, πατέρες, ἀπόστολοι ἀπὸ τῶν λατίνοις καταπεφρόνηνται. 216:21.
Γρηγορᾶς ὁ ἀφάλογος δυσανασχετῶν τῶ νησθῆναι Ἰωάννῃ ἀφ' ἧν ξ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείαν. 62:6.

Δαμασκηνὸς θεολογία ὁποία. 196:8.
Δάμασος πάπας εἰς τὴν δευτέραν ζωοδον ὅτε παρῆν ὅτε διεπρεσβεύσατο. 8:25
Διάστασις ἐκκλησιαστικὴ οὐ δι' αἵρεσιν μόνην, ἀλλὰ καὶ ἀφ' καινοτομίαν γίνεται. 61:40.
Διασυρμὸς ἀληθὴς κατὰ λατίνων, αὐχούντων εἶναι πολλῶν, καὶ πᾶσι ἐκ εἰσὶ λατῖνοι παπολάτραι. 160:14.
Διοσκόρου τυραννικὴ βία. 70:4.
Δόμνου ἀνιοχείας καθαίρεσις. 150:29.
Δυτικοὶ διδάσκονται ἀφ' ξ μεγάλου ἀθανασίου. 7:10.
Δυτικοὶ νεώτεροι αἱρετικοὶ, μᾶλλον βέλονται, εἴπου τύχοι, τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ σωαφθῆναι, ἤπερ ὑπὸ τῆ ῥώμη. 162:2.
Δυτικὸς πατέρας δεχομένη ἡ πέμπτη ζωόδος, πῶς δέχεται. 57:34.
Δυτικῶν καὶ ἀνατολικῶν διαφορὰ ἐν τῇ πρώτῃ ζωόδῳ περὶ ἐσίας καὶ ὑποστάσεως. 7:3.

Ἐγκαυχᾶται ἡ λατινὶς θεοφῆτις. 213:21
Ἐθνικοὶ ὑπεικέστεροι λατίνων.
Εἰρηναῖος μεμφόμενος τῷ πάπα ἀνικήτῳ περὶ τῶν ἀποστολίδων ἐκκλησιῶν. 6:15.
Εἰρωνεία κατὰ λατίνων οἰκειοτάτη. 229:25.
Ἐκθετικὴ θεολογία τίς. 196:16.
Ἐκκλησία καθολικὴ, ἡ οἰκουμενικὴ ζωόδος. 3:33.
Ἐκκλησία. Κελεστῖνος ὅτι πολλαὶ αἱ καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαι. καὶ ὅτι μία ἡ ἐκλεκτῶν σωθησομένη καθολικὴ. 4:9.
Ἐκκλησία ποία κοινωνεῖ τῷ Χριστῷ. καὶ τοῖς ἁγίοις. 41:18.
Ἐκκλησία ἡ καθόλου ἐστὶν ἀριστοκρατία ὑπὸ μοναρχικὴ χριστῷ ἀπόδειξις ἀναντίρρητος. 121:16.
Ἐκκλησία ποσαχῶς λέγεται. 133:32.
Ἐκκλησία αἱρετικὴ ἡ καθόλου. 136:1.
Ἐκκλησία γνωρίζεται οὐκ ἐν πλήθει, ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ πίστεως. 190:2.
Ἐκκλησίαι ἐδέποτε ἐρυθμίζοντο ὑπὸ ξ ῥώμης ἐπισκόπου, ἰουβενάλιον ἢ αὐτὸς μᾶλλον ὁ πάσας διωρθώτο ὑπὸ τῶν ζωόδων, καὶ τῶν βασιλέων. 20:28
Ἐκκλησίας τῆς καθόλου πέρι, ὅτι δίχα τῆς εἰς αὐτὴν πίστεως οὐκ ἔστι σωτηρίας τυχεῖν. 4:26.
Ἐκ ξ πατρὸς μόνον λέγοντες οἱ ἀνατολικοὶ ἀσφάλονται. 81:21.
Ἐλάττοσι τῶν πατέρων, καὶ ἑκάστῳ ἔξεστι τὰς πλείους καὶ μείζονας ὑπὸ καινοτομίας ἐλέγχειν. 66:21.
Ἔλεγχος ὅτι σὺν ξ χωρισμῷ ἔστε ἡ σοφία, ἔστε τὸ δόγμα τῆς ἐκ ξ καὶ ξ πνεύματος ἐκπορεύσεως ἦν σὺν λατίνοις. 48:14.

Ε"λληνες ἀναχμαλώτιδοι. 210:5.
Ε'λλήνων οἱ πλείους τ̃ ἐν φλωρεντίᾳ χρυσίῳ ὑπεκλάπησαν. 177:19.
Ε'λλήνων τῶν ἐξόχων σοφοὶ. 208:31.
Ε'μμανουὴλ ὁ ῥωμυηνὸς τίνι τρόπῳ ἐζήτησε παρὰ τ̃ πάπα τὸ σέμμα. & περὶ τ̃ πάπα ἀλεξάνδρου, καὶ φεδερίκου βασιλέως γερμανίας διαμαχομένων. καὶ ὅπ φεύγει ὁ πάπας, καὶ διαμένει ὑπὸ πολὺ ἄγνωστος. 29:10.
Ε"νδεκα τῶν ἐν φλωρεντίᾳ ἑλλήνων. 167:12
Ε'νετοὶ διαλαβόντες τ̃ πάπαν ἀλέξανδρον μετὰ φεδερίκου. 29:29.
Ε'νετῶν τῆς ἀρχῆς ἔπαινος. 124:37.
Ε"νωσις ἡ ἐν φλωρεντίᾳ οὐκ ἐκκλησιαστικώτερον, ἀλλὰ πολιτικώτερον γέγονε. 31:6.
Ε'ξήγησις τ̃ ῥητ̃, ἐγὼ δὲ ἐδεήθην, ἵνα μὴ ἐκλίποι ἡ πίστις σου. 86:19.
Ε'ξουδένωσις τῶν παπῶν. 78:22.
Ε"παινος ἰωάννου τ̃ εὐαγγελιστ̃, καὶ ἀνδρέου, καὶ ἰακώβου. 141:24.
Ε"παινος τ̃ ἐφέσου. 173:18.
Ε"παινος καὶ ἀλήθεια, καὶ βεβαιότης τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. 229:32.
Ε'πιστολὴ οἱ ἀνατολικοὶ τοῖς ἐν ἱερουσαλὴμ λατίνοις. 216:21.
Ε'πίσκοποι παλαιοὶ τοῖς πατριάρχαις ὡς ἔγραφον, καὶ ἀλλήλοις οἱ πατριάρχαι. καὶ ὡς ὕστερον, καὶ ὁπότε. 141:16
Ε'πίσκοποι κεφαλαὶ τῆς ἐκκλησίας. 156:13. 158:6.
Ε'υαγγελικὴ ἀπόδειξις, μὴ εἶναι ἕνα ἀπόστολον, ἕνα ἄγιον ἕτερον μονάρχην, ἢ κυρίως ποιμένα, καὶ διδάσκαλον, & σωτῆρα. 139:39.
Ε'υγένιος πάπας μετὰ ἰωάννου αὐτοκράτορος & ῥωμαίων. 11:38.
Ε'υγένιος ὁ πάπας ὅπως εἶχε τὴν ζωὴν τὴν ἀνατολικὴν ἀπὸ κωνσταντινουπόλεως ὡς ἑαυτὸν εἵλκυσεν. 35:39.
Ε'υηθίου & ὁ πάπας ἦν ἀρχὸς ὅτε τὸ φλωρεντινὸν ζωηρότησεν ἄθροισμα. 36:35.
Ε'υηθίου & ὁ πάπας δολιότητι τ̃ φλωρεντινὸν σύλλογον ζωήθροισε. 131:9.
Ε'υσέβεια δυμίᾳ, μακεδονίᾳ, & παντριαρχῶν κωνσταντινουπόλεως. 180:41.
Ε'υσεβείᾳ καὶ ἁ πλήθει ἡ ἐκκλησία κείνεται. 160:11.
Ε'υφημίας λείψανον. 192:31.
Ε'φεσίοις ἔπαινος. 115:9.
Ε'φέσου πληρέστατον τὶ πεποίηκεν ἐν φλωρεντίᾳ. 184:16.
Ε'φέσου ἐγκώμια, καὶ ἀρετῆς. 185:20.
Ε'φέσῳ ἐν τῷ γαλατᾷ ἑόρταζον τοπάλαι. 185:38.

Ζωναρᾶς διατὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτ̃ τὸς ἀνατολικὸς ἱερὸς πατριάρχας ἀπεσιώπησε. 201:16.

Η'θικὴ θεολογία. 196:30.
Η'μισφαιρίῳ τῷ ὑπὸ ἡμῶν τίνες οἰκοῦσι, καὶ ὡς. 160:30.
Η'σαΐας τὴν αὐγέᾳ κόπτον. 2:33.
Η'σαΐας τὰ θεσπίσματα & φωνᾶ ἐκ μέσου ἦρε. 151:11.
Η'συχίᾳ πρεσβυτέρᾳ ἐγκώμιον εἰς τ̃ ἅγιον ἀνδρέαν τ̃ ἀπόστολον. 145:6.

Θάνατος μοναχῶν ἑλλήνων ὑπὸ τῶν φραγκίων. 220:29.
Θεία ἦν ἕμπνευσις τὸ τ̃ κωνσταντινουπόλεως τῶν ἴσων τ̃ ῥώμης ἡμῶν ἀξιωθῆναι. 148:22.
Θεοδωρήτῳ συμβάντα. 152:2.
Θεολογία ἐνθετικὴ τίς ἐστι. 196:16.
Θεολογία ἠθικὴ. 196:30.
Θε-

Θεολογία ἱστορική. 196 : 37.
Θεολογία κανονική. 196 : 2.
Θεολόγοι νεώτεροι λατίνων οὐκ ἐκ τῶν αὐθεντικῶν συγγραμμάτων, εἴτουν πρωτύπων τῶν πατέρων, ἀλλὰ τῶν κατ' αὐτὸς σχολαστικῶν λαμβάνουσι τὰς μαρτυρίας, ὅθεν καὶ ψεύδονται ἐν πολλοῖς. 100 : 6.
Θεσσαλονικεῦσιν ἔπαινος πρὸς παῦλον. 114 : 28.
Θεοφάνης. Τὰ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου θεοφάνους συμβάντα ἐν ἱεροσολύμοις πρὸς τῶν φραγκόρων. 217 : 18.
Θλίψεις καὶ διωγμοὺς οἱ ἀνατολικοὶ ὑπομένοντες, τὸ εὐαγγέλιον ἀποπληροῦσι. 190 : 12.
Θρόνοι τέσσαρες ἀναπολικοὶ ἀπὸ τῆς ἑβδόμης ζηνόδου ζωηνωμένοι εἰσὶ δίχα τοῦ ῥώμης. 42 : 4
Θωμᾶς συνεφάνης τῶν ἀνατολικῶν. 183 : 20.
Θωμᾶς παροινῶν οἴεται καὶ τὴν τοῦ θεοῦ οὐσίαν εἰδέναι. 195 : 40.

Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου ἐγκώμιον. 145 : 14.
Ἴβηρ ἐν φλωρεντίᾳ μασούρων τοὺς λατίνους χριστελικῶς θεολογοῦντας. 172 : 38.
Ἰβήρων πρέσβις ἐν φλωρεντίᾳ ἀξιοθρήνητος. 172 : 26.
Ἱερεμίου πρόφητείαι λατίνοις ἐφαρμόζονται. 179 : 6.
Ἱερουσαλὴμ μήτηρ τῶν ἐκκλησιῶν εἴρηται. 112 : 28.
Ἱερωνύμου ἀπάτη. 104 : 17
Ἰησουΐται πολέσιοι. 193 : 25.
Ἰησουΐται μᾶλλον τοῦτο τὸ ὄνομα μᾶλλον τῶν ἄλλων ἠρετίσαντο. 242 : 25.
Ἰησουΐται ζηνῷ τούτῳ τῷ ὀνόματι, καὶ τὸ ἑταῖροι προσελάβοντο. ὅθεν ὀνομάζονται ἡ ἑταιρεία τοῦ χριστοῦ. ἔνθα ὅπου ἡ λέξις ὅλη κακῶς λαμβάνεται. 242 : 31.
Ἰησουΐται διεσπαρμένοι πανταχοῦ, καὶ ὅπου προέξενοι μυρίων κακῶν. 243 : 28. 288 : 9.
Ἰησουΐτης καταψευδόμενος τῶν ἀνατολικῶν. 244 : 8.
Ἰησουΐτικὸν ἄνομον ἔργον. 249 : 2.
Ἰννοκέντιος πάπας βαρέως φερόμενος κατὰ θεοφίλου ἀλεξανδρείας ὡσὲ χρυσοστόμου, διορθῶται ὑπὸ τῆς ζηνόδου καὶ παύλ τ ἔλδ. 9 : 12.
Ἰσιανοὶ νεαραὶ τὰ πρεσβεῖα τῶν ἐκκλησιῶν σωίζουσι, καὶ μόνη τῆ ἀδελφῆ τὸν ῥώμης πρῶτον διαφορεύουσι. 109 : 14.
Ἰσαννοὶ εἰ παλαιὸς εἰσὶν ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίῳ. 160 : 28.
Ἱστορία συντόμως τῶν ἐν φλωρεντίᾳ πραχθέντων. 169 : 15.
Ἱστορικὴ θεολογία. 196 : 37.
Ἰωάννης ὁ παλαιολόγος πρὸς γερμανίαν ἀφικέσθαι ἠβούλετο, καὶ ποιῆσαι ἐκεῖ τὴν ζηνόδον. 35 : 32.
Ἰωάννης ὁ κομνηνὸς τῷ πάπᾳ ὑπέκυψεν. 152 : 27.
Ἰωάννης ὄνης δυτὴς ἄγιος. 182 : 18.
Ἰωάννου τοῦ πάπα ὑποστολὴ πρὸς τὴν κωνσταντινουπόλεως φώτιον. 55 : 10.

Καβάσιλας. 183 : 15.
Καρθαγὼν, καινὸν ἐκάστῳ διορθοῦσι τὸν πάσχα, καὶ ἀναναπτοῦσι καθ' αὑτὸ, ὡς τὰ αὐτῷ παρανόμως ἐκτεθέντα ἀναιροῦσι. 74 : 19.
Καινοτομεῖν, ἁπάσης, καὶ σφάλσις, καὶ ἑτεροδοξία ἐστὶ. 61 : 8.
Καινολομία λατίνων εἰς τὰς πατριαρχικὰς τίτλας. 227 : 31.
Καινολόμος πρᾶξις. 61 : 33.

Καθο-

Καθολικὴ ἐκκλησία ἵνι πρόπω δέχεθ τὴν μοναρχικὴν διοίκησιν ἐν αὐτῇ. 121 : 39.
Καθολικὸν πᾶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σὺκ ἔστιν ἤδη ϗ ἀποστολικὸν. 159 : 38.
Καϊαφᾶ ὁν ζωέδεσον ὁ φλωρεντινὸς σύλλογ@ διὰ τὶ. 165 : 36.
Καικία λατίνων μεγίστη. 158 : 32.
Καικία φερράρων ἐν ἱερουσαλὴμ. 316 : 21.
Καλλινίκου ἁγιότης κωνσταντινουπόλεως. 182. 16.
Κανόνες ζωόδων ϗ ἀποστόλων, ζωόδους γίνεσθ. 67 : 14.
Κανονικὴ θεολογία. 196 : 2.
Κατάλογος σαφὴς πάπιδων αἱρετικῶν ἀσεβῶν σχολαστικῶν ϗ ἀνόμων, μοιχῶν, ϗ φονέων. 198 : 13.
Κελλεσῖν@ ὁ πάπας σὺκ ἦν σὺνοδ@ τῆς τρίτης ζωόδου ἀλλ' ὁ κύριλλος. 9 : 35.
Κελλεσίνῳ τῷ πάπᾳ μικρὸν ἐμέλησε σὺν τῶν πεπαχθέντων ἐν τῇ τρίτῃ ζωόδῳ. 10 : 17.
Κεφαλὴ ἄλλο, ϗ κορυφὴ ἄλλο. 109 : 34.
Κεφαλὴ τοῖς ποσὶν ὐδώπατι εἰκεῖν χρεών ὑμῶν σὺκ ἔχω πῶς νοεῖπαι. 156 : 1
Κηρκλάρι@ ὀνειδίζει λατίνοις τὸν πώγωνα ξυρᾶσι. 183 : 22
κλῆρος τ ἀδελφόθεον καλεῖ πατέρα πατέρων. 159 : 13.
Κομνηνοὶ τὴν ἀσίαν ἀνεκτήσαντο. 197 : 25.
Κορυφαῖοι λέγονται, ὃ μόνον πέτρ@, ἀλλὰ ϗ ἰωάννης, ϗ ἰάκωβος, ϗ ἀνδρέας. 142 : 20.
Κρητῶν καὶ βασιλέων ἰουδαίων καὶ ῥωμαίων ὀλίγοι οἱ ἀγαθοὶ. 122 : 40.
Κυριλλος ἀντιλέγων τοῖς πάπαις. 6 : 33.
Κύπρ@ πρεσβεῖα πόθεν. 111 : 20.
Κύριλλ@ γράφων σὺν τῷ κελλεσῖνον κατὰ νεστορίου τὰ πρεσβεῖα τῆς κωνσταντινουπόλεως ὑπερεβαίνει. 75 : 41.
Κύριλλ@ ὁ σὺν τ πάπαν μόνον ἔγραφε κατὰ Νεστορίου, ἀλλὰ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις τῶν πατριαρχῶν, ϗ ἀρχιερέων. 82 : 31.
Κύριλλ@ σὺν τ κοινῆς ψήφου, καὶ σὺν τ γνώσεως τοῦ πάπα τοὺς ἀναθεματισμοὺς ἔγραψε, ϗ ἄλλα κατὰ νεστορίου. 83 : 9.
Κυρίλλου ὑπατολὴ σὺν τῷ κελλεσῖνον. 78 : 1.
Κωνσταντίνου ϗ βασιλέως διάλεξις σὺν τοῦ λιβέριον τ πάπαν ἀναιρῶν ϗ πάπα τὴν μοναρχίαν. 142 : 4.
Κωνσταντινουπόλεως σὺν ϗ λατίνων ἄλωσις καὶ φθορὰ τ ῥωμαϊκῆς βασιλείας. 197 : 28.
Κωνσταντινουπόλεως ἄλωσις πότε ἐγένετο. 210 : 22.

Λατεράνον. σὺν τ ἐν λατεράνῳ σὺν ϗ λατίνοις ψευδωνύμου ζωόδου. 30 : 3.
Καὶ ὅτι ἀδεὶς ἦν τῶν ἀνατολικῶν, ἀλλὰ ψευδογραῖκοι λατῖνοι. 163 : 13
Λατινικὴ ἐκκλησία, καὶ πᾶσι ἄλλη μερικὴ, σὺκ ἔστι καθολικὴ ἐκκλησία. 84 : 6.
Λατινικοὶ σὺνοδῖται κἂν ἀληθεῖς, ἀλλ' οὐ γε πολλοὶ ἄνδρες. 212 : 38.
Λατινικὸς ζῆλ@ ὁ κατὰ χριστὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν πάπαν. 229 : 19.
Λατινὶς καίτοι καινὸν δόγμα δεχομένη, ἀληθὴς ἐστιν ἐκκλησία. 53 : 7.
Λατινὶς τὸ μοναρχικὸν ὑπιζήσασα, ἔπειτα αὐτῇ ϗ τὸ τυραννικὸν, ϗ ἀποστολικὸν ψευδὲς. 138 : 19.
Λατινὶς σὺν ἔστιν ἀληθὴς ϗ καθόλου ἐκκλησία. 157 : 2.
Λατινὶς ἐκκλησία νεκρὰ. 157 : 6.
Λατῖνοι ἀεὶ πολε συγγεφόνιες κατὰ τῶν ἀνατολικῶν, ὑβρίζουσι λοιδοροῦσι. 2 : 11.
Λατῖνοι εἰς τὴν τ πάπα ἀρχὴν καταφεύγοντες. 3 : 2.
Λατῖνοι ψευδόμενοι λέγοντες τὸν πάπαν ἀνάθωνα ὁμοφρονεῖν αὐτοῖς σὺν τοῖς τὴν ἐν τῷ

τῷ συμβόλῳ πεποιήκην. 15:18.
Λατῖνοι νοθεύοντες ῥητὰ ἁγίων καὶ κανόνας, καὶ ἀποξένοντες. 15:30.
Λατῖνοι ἐδείκνυον δεῖξαι, ὅτι ὁ πάπας ἀπὸ χριστοῦ τὰ πρωτεῖα ἔλαβε. 17:37.
Λατῖνοι ἐλεγχόμενοι λέγοντες τὸν πάπαν ἀδριανὸν ἐν τῇ ἑβδόμῃ συνόδῳ παρανομίσαι τὸ σύμβολον μετὰ πεποιήκης. 18:34.
Λατῖνοι διὰ τὴν πεποιήκην ἀπὸ σεργίου πατριάρχου, καὶ μιχαὴλ κηρουλαρίου καταψηφίζονται. 21:39
Λατῖνοι καταψευδόμενοι πεῖ νικήτα τοῦ σηθάτου, καὶ πεῖ τοῦ ἀφορισθέντος πατριάρχου. 26:30.
Λατῖνοι πειρώμενοι πᾶσαν οἰκουμένην ὑποτάξαι τῷ πάπᾳ. 29:4.
Λατῖνοι παραβάται τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ καταφρονηταὶ. 46:31.
Λατῖνοι πεῖ τοῦ χωρισμοῦ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ λέγοντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς ἐνόησιν. 50:22.
Λατῖνοι καινοτομοῦντες, ἀποστόλοις, καὶ τῇ ἀληθεῖ ἐκκλησίᾳ ἀντικεῖνται. 53:27.
Λατῖνοι τὰ ἰσχυρῶς αὐτοῖς ἀνθιστάμενα ἀγνοοῦσι. 56:7.
Λατῖνοι ἅγιοι παρὰ τοῖς ἀναπολιτικοῖς ἑορτάζονται. 59:38.
Λατῖνοι νόθα καὶ ἀπόκρυφα πεπλάσθαι ὁσημαίνουσι. 69:15.
Λατῖνοι ταῖς ἱεροπραξίαις διαφέρουσι. 69:15.
Λατῖνοι οὐκ εἰσὶ τὸ ἀληθὲς, ἀλλ' οὐδὲ μαθεῖν ἀνέχονται. 71:13.
Λατῖνοι μὴ τὴν ζωοδόχον, ἀλλὰ τῷ πάπᾳ πεποιήκασιν ἀπειλοῦντες. 78:23.
Λατῖνοι αἱρετικοὶ ὄντες, διὰ τί λέγονται νῦν παρ' ἡμῖν. 82:11.
Λατῖνοι ἀπεχίσθησαν ἡμῶν, καὶ ἐκ ἡμεῖς ἐκείνων. 82:22.
Λατῖνοι νόθα ῥητὰ πεπλάσθαι, καὶ τίνα 94:17. 97:1.
Λατῖνοι μοναρχίαν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει βουλόμενοι, τύπῳ χρώμενοι λόγου καταπειράζειν ταύτην. 120:32.
Λατῖνοι καθεῖλον τὸν χριστὸν τοῦ εἶναι κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀντεισήγαγον τὸν πάπαν. 155:18.
Λατῖνοι καθολικοὶ τίνι τρόπῳ λέγονται. 162:14.
Λατῖνοι διατὶ ἐζωοδικῶς πεῖ τῶν ἀναπολικῶν θεατρίζονται. 186:33.
Λατῖνοι μαρτυροῦντες ὑπὲρ χριστοῦ, δεκτοὶ, εἰ ἦ διὰ τὸν πάπαν ἦ. 191:25.
Λατῖνοι εἰ ἐθνοῦντο ἅγιοι, τῇ πεῖς τὰς ἀναπολικὰς μιμήσει ἐγένοντο. 192:6.
Λατῖνοι τὴν μοναχοῦ φωνὴν ἀποποιούμενοι, τὴν φερώνυμον πεποίενται, καὶ διατί. 194:22.
Λατῖνοις διὰ τὸ μὴ εἶναι ἅγιον, πεπλάσθαι γνώμη. 212:32.
Λατῖνοις τί δεῖ λέγειν ὅταν ἡμᾶς ὑβρίζωσι καὶ σκώπτωσι. 214:13.
Λατῖνοι παπικῷ φωτὶ πεπεσέχοντες, τῆς κυριακῆς ὁδοῦ ἐξεπράωησαν. 214:34.
Λατῖνοι τὰ ἀρχαῖα καταλιπόντες νέα ἀναπλάσσουσι. 315:18.
Λατῖνοι ἀναβαπτίζειν τολμήσασι χριστιανοὺς. 241:14. καὶ, 250:2.
Λατῖνος ὡς πεῖς πόλεμον παρατάττεται. 36:2.
Λατίνων ζωοῦσθαι, ἢ πεποιῆσθαι, ἢ ἀφαιρεῖν τοῖς ὅροις. 3:23.
Λατίνων ἕλκος ἐξ ἀρχῆς. 5:24.
Λατίνων ὑπερρήματα, ὅτι καὶ πεῖ τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο ἐκκλησιῶν, τὸ δόγμα τοῦ ἐκ τοῦ υἱοῦ τοῦ πνεύματος ἐκπορεύσεως ἐπεσύρετο. 45:23.
Λατίνων μοναχοὶ οἱ ἅγιοι. 190:35.
Λατίνων μοναχοὶ πλέτῳ νομοῦσι. 193:20.
Λατίνων φιλία τοῖς ἄλλοις πονηρία ἐστὶ δολιότης ἐστί. 228:29.
Λείψανα Ἀθανασίου, Νικολάου, Ἰωάννου τοῦ ἐλεή-

ἐλεήμονα, Σάββα, Ἑλένης, Ζαχαρίου προφήτου, Προκοπίου, πρὸς λατίνους. 192 : 37.
Λέοντα θεραπεύουσιν οἱ πατέρες τῆς τετάρτης ζωόδου. 11 : 20.
Λέοντος πάπα δυσφορία περὶ τῆς πρωτείας Κωνσταντινουπόλεως. 68 : 40.
Λέων ὁ πάπας ὅσα διεπράξατο διὰ τῶν αὐτοῦ γραμμάτων, καὶ τοποτηρητῶν ἐν τῇ τετάρτῃ ζωόδῳ, καὶ ὅπως ἔπαθεν αὐτῶν, ὀλίγα ἐπέτυχε. καὶ μάλιστα περὶ πρεσβειῶν κωνσταντινουπόλεως. 11 : 10.
Λέων ὁ τρίτος αὖθις προσθήκης τὸ σύμβολον ἐν ἐγγυραῖς ἀποίσι προσβάλλει. 52 : 1.
Λιγάτοι τοῦ πάπα ἐν τῇ τετάρτῃ ζωόδῳ τὰ δοθέντα τῇ κωνσταντινουπόλει πρεσβεῖα βουλόμενοι ἀναιρῆσαι οὐκ ἴσχυσαν. 147 : 10
Λιγάτων τοῦ πάπα πονηρία ἐν τῇ τετάρτῃ ζωόδῳ. 151 : 26.
Λόγοι τῶν πατέρων ἐν οἷς προσθήκην γενέσθαι τῷ τινιοῦν σφοδρῶς ἀποποιοῦνται. 51 : 31.
Λοιδορίαι λατίνων καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. 197 : 41.
Λογδουίῳ. περὶ τῆς ἐν λογδουίῳ ψευδωνύμου ζωόδου : 30 : 32: Καὶ ὅπως ἃ παρῆσαν ἀναβολικοὶ ὡς οἱ λατῖνοι διϊσχυρίζονται ψευδόμενοι, καὶ περὶ τῶν παρεγγράπτων τοῦ λατίνοις πατριαρχῶν. 32 : 6.
Λυκηφέρου περὶ, ὅπως οὐκ ὀρθῶς διεπράχθη τὰ καθ' αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πάπα, περὶ παυλίνου. 7 : 20.

Μακαρίου ἐν σίμων βαρϊωνᾶ, ὡς νοεῖται. 91 : 20.
Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ εἰς ῥώμην ἀποδημία. 50 : 35.
Μαξίμου περὶ μαρῖνον ἀποκρισιάριον. 50 : 35.
Μαξίμου τὴν ἀποκρισιὰν πότε δέχονται λατῖνοι, καὶ πότε οὔ. 56 : 7.
Μαρτυρίαις ψευδέσι καὶ δυσωνύμοις οἱ λατῖνοι τὰ ἑαυτῶν βεβαιοῦσι. 90 : 23.
Μάρτυρες ὁμολογηταὶ ἐν τῷ διωγμῷ ἀναβολικοί. 209 : 3.
Μεγαλεῖα τῆς ῥώμης εἰς τὰς ὑφ' αὐτὴν ἐκκλησίας ἀνάγνωσμα μόνον. 90 : 10.
Μελέτιος ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦ πάσα ἀπαναινομένου, ὑπὸ τῆς δυτέρας ζωόδου ἀναθεματίζεται. 104 : 20.
Μεταφορῶν περὶ, οἰκίας, νηὸς, ποίμνης, ἀμπελῶνος, καὶ ποίῳ ἐστὶν ὁ χειροτονούμενος πρόπω, καὶ ποίῳ οὐ δύναται. 126 : 29.
Μητροπολιτῶν οἱ ὑψηλοὶ προσωνύμοι ἐν ταῖς ζωόδοις. 70 : 20.
Μιχαὴλ. περὶ μιχαὴλ τοῦ παλαιολόγου, καὶ τῆς τότε μετὰ τῶν λατίνων ἑνώσεως, ὅπως γέγονε. καὶ πῶς τέλος κατέντησεν, ἐκ τῆς ἱστορίας Γεωργίου τοῦ παχυμέρη. 31 : 6.
Μιχαὴλ κηρουλάριος. 182 : 27.
Μοναρχία ἐν πᾶσιν ἀγαθὸν. 122 : 37.
Μοναρχίας κατασκευὴ πόθεν. 122 : 28. καὶ 125 : 24.
Μοναχικὸν σχῆμα τῶν λατίνων ἀπάδει κατὰ πρῶτον ζωῆς. 193 : 7.
Μοναχῶν τινων ἰταλῶν περὶ ἐν τῇ φλωρεντίᾳ τὰ τῶν ἀνατολικῶν ἀποδεχομένων. 20 : 8.
Μοναχῶν ἀνατολικῶν ἰδιώματα. 193 : 28.
Μοχοβίας πατριάρχης. 42 : 6.
Μοχόβων αὔξησις καὶ δυσέβεια. 161 : 27.

Νεωτέρων ἁγίων λατίνων λείψανα ἄδηλα, ψευδάγιοι ῥῶ. 192 : 20.

Ξυρῶν τὸ πώγωνα ἐθνικὸν. 183 : 24.
Ξυρῶντος τὸν πώγωνα αἰσχύνη, καὶ θηλύμορφον. 184 : 5.

Οἰκουμενικαὶ πότε ἤρξαντο, καὶ ἀφ' ἧς. 131 : 27.
Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις ὅτι ἀνάγκη τὰ πάπαν παρεῖναι, ὅτε γνωμοδοτεῖν ἀναγκαῖον. 130 : 18.
Οἰκουμενικῆς Συνόδου χωρὶς, οὐδὲν ἡ πάπας, ἢ ἄλλο θρόνο δύναται διορίσαι. 53 : 36.
Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ. 25 : 6.
Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὅροι, μὴ προσθήκην, ἢ λέξει, ἢ ἐννοίᾳ τῷ συμβόλῳ προσθῆναι. 51 : 5.
Οἰκείοις προσέχειν καὶ χρησμολογεῖσθαι, ὅσον καιρὸν, καὶ ἄνομον. 213 : 22.
Ὀργὴ θεϊκὴ κατὰ τῶν βλασφημούντων τὸν παλαμαῖ. 202 : 18.
Οὐϊτάλιος αἱρετικὸς. 104 : 12

Πάπα ἐξουσία κοσμικὴ. 72 : 29.
Πάπαι μετὰ Φωτίου, Νικόλαος, καὶ Ἰωάννης, περὶ φιλαργυρίας διαφερόμενοι καὶ τὸ σχίσμα κραδαίναντες. 22 : 36.
Πάπαι κεντήσαντες ὑπὸ τῆς κωνσταντινῆς Συνόδου. 35 : 19.
Πάπαι αἱρετικοὶ καὶ ἀσεβεῖς. 158 : 25.
Πάπαι προφῆτεύσαντες περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. 209 : 26.
Πάπαι πῶς τῶν διπτύχων ἐξεβλήθησαν, καὶ πῶς πάλιν εἰσήχθησαν. 47 : 16.
Πάπαι ὅτι παλαιὸν τὴν ἀποστασίαν καὶ τὸ πρωτεῖον ἐνεκυμόνουν. 68 : 19.
Πάπαις ἀνήκουσα προφητεία ἦν τὸ ὑπὸ τοῦ παύλου τῷ πέτρῳ ῥηθὲν, ὅτι καλεγωσμένος ἦν. 137 : 39.
Πάπαις μοναχικῶς ποιμαίνειν ἐθέλουσι πάθεσι προσάνομον. 185 : 2.
Πάπας ὅταν ὀρθολομῇ, πᾶσαν καρπὸν τιμὴν τάξεως καὶ προεδρίας. 4 : 38.
Πάπας. τῷ πάπᾳ ἀπειθοῦσαι αἱ ἐκκλησίαι, 6 : 18

Πάπας Ἰωάννης ἦλθε πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸ μέγαν ὡς πρέσβις. 11 : 29.
Πάπας Ἀδριανὸς τὴν ἐν πρώλῳ ἀποδεχόμενος Σύνοδον. 17 : 13.
Πάπας ὁ λέων πρῶτος ὅσως διήρησεν ἁρπάσαι τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀρχὴν, Κάρολον κατὰ δύσιν αὐτοκράτορα στέψας, ἵνα τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς ἐκκλησίας αὐτὸς ἁρπάσῃ. 21 : 18.
Πάπας πότε τὴν προσθήκην ἐτόλμησε. 21 : 35.
Πάπας ὁ θεόδωρος συγχωρήσας λέοντι τῷ σοφῷ τὴν τετραγαμίαν, ὁπόσον καιρὸν πρόξένησε. 23 : 39.
Πάπας ἀνέτρεψε τὴν τάξιν τῶν Συνόδων. 21 : 5.
Πάπας τῷ κρείττονι μέρει τῆς ἐκκλησίας προσετίθετο. 42 : 11.
Πάπας ἐφ' ὕβρει τοῦ χριστοῦ, καὶ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν ἁγίων, ὡνειδίσατο τὸ εἶναι ἑαυτὸν κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας. 45 : 8
Πάπας ὅτε πατριάρχας κρίνει, ὅτε τὰς ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν κεκριμένας ἀνακρίνει. 46 : 40.
Πάπας ὁ λέων Συνόδον οἰκουμενικὴν προσῆλθε τοῦ βασιλέως αὐτῶν ὄντα εἰσακούσαντος. 68 : 9.
Πάπας πότε ἀφηνίασε. 72 : 21.
Πάπας τὰ σκῆπτρα διαῤῥήξας, δυτικὸν αὐτοκράτορα παρανόμως κεκληρονόμηκε 72 : 21.
Πάπας Νικόλαος πρὸς Μιχαὴλ βασιλέα. 88 : 35.
Πάπας χρυσοῦς μόνων τῶν δυτικῶν. 101 : 8.
Πάπας ὄντα ἀληθείας πίστεως τὰς λατίνας ποιμαίνει. 106 : 28.
Πάπας διαλὶ πολλάκις πατριάρχας πρόχειρίσατο, καὶ ἐξέβαλε. 227 : 37.
Πάπας ὑλικῶς προσοικειούμενος τῷ πέτρῳ, οὐδὲν ὠφελεῖται, εἰμὴ καὶ πνευματικῶς οἰκειω-

οἰκειωθήη. 139 : 7.
Πάπας ⁘ πέτρ⁘ ἀντίδοξ⁘. 148 : 32.
Πάπας ἐ Ἀλέξανδρ⁘ ⁘ πέτρ⁘. 154 : 31.
Πάπας ἵνα ὑποτέχεται τῷ βασιλεῖ ῥωμαίων, καὶ τοῖς ἀναπολικοῖς ἵνα ψηφίσωσιν ἐν οἷς ἐβούλετο, ᾧ καὶ ψηφίσεως, οὐδὲν ὠφέλησε. 170 : 39.
Παπῶν ἀχρείων πέρι, μετὰ τὸ σχίσμα. 22 : 4.
Παπῶν λόγοι, ὅτι ἡ τῆς ῥώμης καθέδρα ἁμαρτῆσαι οὐδύναται. 85 : 13.
Παραπρεσβεῖαι καλλίνικαι. 160 : 5
Παροιμία λεγομένη ἐπὶ τῶν παπῶν. 246 : 27.
Πατέρας τῆς ἐκκλησίας ποίῳ τρόπῳ δέχεσθαι χρὴ, καὶ ποίῳ μὴ δέχεσθαι. 58 : 11
Πατέρες ἀναπολικοὶ ἀξιοπιστότεροι τῶν δυϊκῶν. 59 : 10
Πατέρες ἐν Φλωρεντίᾳ ἁγίως ἀκούοντες μαρτυροῦντας ἐκ τῆς ἀρχῆς ⁘ πάπα ἠδοῦτο, ψευδῆ δ' ἐφάνησαν ὕστερον. 90 : 27.
Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως ἀκλεέστατοι. 22 : 6. καὶ 181 : 19.
Πατριάρχαι πόσοι καὶ τίνες τῆς ἀναπολῆς αἱρετικοί. 157 : 19
Πατριαρχικὰ κριτήρια ἐκκλήτῳ ἀκ ὑπόκεινται. 128 : 16.
Πατριάρχαι οἰκουμενικῶν ἀποστηλείας πέρι, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς πέτρας σωόδου εἶχε ἴδιον. 12 : 2.
Πατριαρχῶν τεσσάρων ἕνας ⁘ ἴσ⁘ τῷ πάπα ῥώμης. 66 : 36.
Πατριαρχῶν ἕνας ⁘ τῆς ἀληθείας ἀγωνίζετ⁘, καὶ θρόν⁘ ἀποστολικὸς ἀπῶλῶς. 75 : 9.
Παῦλ⁘ ἰταλι⁘. 104 : 8. καὶ ὅτι αἱρετικὸς ἦν. 105 : 14.
Παυλῖν⁘ ἐπὶ τῆς ἕκτης ζωόδου πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. 181 : 32.
Παῦλ⁘ ὁμότιμ⁘ πέτρ⁘. 153 : 36.
Πεντηκοστὴ ἀριθμεῖται ἀρετή. 212 : 12.
Πέτρα. ποιμὴν ὁ χριστὸς κυρίως, πέτρ⁘ δὲ καὶ πᾶς ἐπίσκοπ⁘ κατὰ μετωνυμίαν, μαρτυρίαι πατέρων. 98 : 6.
Πέτρον ἀποχείας κοινωνικὸν αὐτοῖς λέγουσιν οἱ λατῖνοι, ὁ δὲ τοὐναντίον ἅπαν ἦν πρὸς αὐτούς. εἰ καταγελάσας πικρίας αὐτοῖς ἐθεράπευε. 26 : 5.
Πέτρ⁘, οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ὡς κεφαλὴ, θεμέλιοι, πέτρα, καὶ τὰ ὅμοια. 102 : 37.
Πέτρ⁘ ἑνὸνου, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι ποιμένες. 107 : 12.
Πέτρ⁘ ὡς καὶ τῶν ἀποστόλων ἀποστέλλεται εἰς σαμάρειαν. 141 : 12.
Πέτρ⁘ ὥσπερ εἰς τὴν περιτομὴν, οὕτω παῦλ⁘ εἰς τὴν ἀκροβυστίαν. 144 : 4.
Πέτρ⁘ οὐκ αὐθεντικῶς, ἀλλ' ἐξουσιαστικῶς, ἢ μαθητὴν ὑπεβίβασεν, ἀλλὰ ζωοδικῶς. 143 : 25.
Πέτρ⁘ ἑνὸς ⁘ύλ⁘. 153 : 15.
Πέτρ⁘ ἀναιρεῖ τὴν τυραννίδα καὶ μοναρχίαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 91 : 10
Πέτρ⁘, ἰάκωβ⁘, καὶ ἰωάννης ὑπερφάλοι. 142 : 20.
Πέτρῳ ἐ πέτρῳ, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἀποστόλοις διὰ ⁘ πέτρα ἡ ἐκκλησία ἐδόθη ποιμαίνεσθαι, καὶ τοῖς ἐπισκόποις πᾶσι. 110 : 7.
Πέτρῳ τὸ ὑπερφαί⁘ μόνον πρωτεῖον τάξεως ἐδήλα. 141 : 29
Πέτρῳ ὅτι εἰ καὶ καθ' ὑποθέσιν τῷ πέτρῳ μόνῳ εἴρηται τὸ ποίμαινε, καὶ τὰ λοιπὰ, ἐ τῷ πάπᾳ, ἀλλὰ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ζωιέρᾳ. 88 : 15.
Πίστεως ἀλήθεια, καὶ διδασκαλία πίστεως ἄλλο. 106 : 37.
Πίστις ὅπα ἀληθὴς ἐκεῖ ἐστιν ἐκκλησία. 84 : 17.
Πλάσματα λατίνων καὶ ψεύδη. 163 : 4.
Πνεῦμα ἐκ⁘ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι, αἱρετικῶν ἐφεύρεμα. 147 : 11.

Πνεῦμα ψεῦδὲς λαλεῖ τοῖς ὀνείροις σεσέχουσι. μάλιστα ἐν τοῖς περὶ πίστεως. 213:37.
Ποιμένες τῆς ἐκκλησίας τίνες, καὶ πῶς ποιμαίνουσι. 106:2.
Πολύκαρπος μετὰ τῶν αἱρετικῶν διαφερόμενος περὶ τοῦ πάσχα. 6:3.
Πολιτικῶν νόμων πολὺ χείρων ἦν ὁ τοῦ πάπα ἐξουσία καὶ ἀρχή. 73:37.
Πόσοι ἔμειναν τῷ λατινικῷ τῶν ὑπογεγραμμένων ἐν Φλωρεντίᾳ. 173:18.
Πρέσβεων περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τοῦ πάπα πρὸς Μιχαὴλ τὸν παλαιολόγου. 33:7.
Πρέσβεις τῆς γαλλίας δῶρα καινὰ παρέξενος ἐγένετο ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἱερουσαλήμ. 253:20
Προσκαλούμενον παῦ εἰς ἔξέτασιν ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ ἐκωλύετο. 174:18.
Προδόται τῆς εὐσεβείας τίνες ἦσαν ἐν Φλωρεντίᾳ, καὶ δελεάζοντες τοὺς λοιποὺς, φέροντες ἐν τῇ γλώττῃ τοῦ πάπα τὸ βοῶ. 171:8.
Προύδων περὶ ὑοῦ καὶ πνεύματος οἱ λατῖνοι κεκμηκοτομήκασι. 66:13.
Πρόθηκη ἀναπόρρητος αἵρεσίς ἐστι. 63:9.
Πρόθήκης ζήτησις ἐκωλύετο ἐν Φλωρεντίᾳ. 174:11.
Προφητεῖαι λατίνων κατὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησαν. 210:11
Πρωτεῖον ὁποῖον ἔδει ἔχειν τὸν πάπαν ῥώμης. 140:8.
Πτωχεία τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ ἀνατολικῶν. 178:6.

Ῥητὰ δοκοῦντα τὸ τοῦ πάπα μοναρχικὸν ζωοποιᾶν. 94:25.
Ῥητὰ ἁγίων πόσα ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ ἐξητάσθησαν. 174:20.
Ῥωμαίων νίκη κατὰ Βουλγάρων. 197:21.
Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία πόῳ τρόπῳ δύναται λέγεσθαι πέτρα, καὶ πᾶσα ἄλλη ἐκκλησία. 99:12.
Ῥώμης καὶ οἱ λοιποὶ πατριάρχαι πόθεν ἔχουσι τὰ πρεσβεῖα. 103:12.
Ῥώμης καθέδρα ἀεί ποτε δωροδοκίας ἦν ἀληπτος. 254:37.
Ῥῶσοι ἀνιάτως λεγόμενοι. 28:36.

Σάββας ὁ ἅγιος ὅπως ἰαμάτων ἐπὶ τοῦ ἰωσηφιανοῦ. 11:38.
Σέργιος ὁ πατριάρχης πρῶτος ἐφωράσατο τὴν λατίνων κακοδοξίαν. καὶ τὸν πάπαν χειροτόνητον τῶν διπτύχων ἐξήλειψε. καὶ ὅτι ὁ χειροτόνητος ἦν ἀνόμος ἦν. 24:36.
Σιλβέστρου συροπούλου περὶ τῆς γενομένης βιβλίου ἐπὶ τῶν λατίνων. 19:33.
Καὶ τῆς αὐτοῦ ἱστορίας τῆς κατὰ Φλωρεντίαν συλλόγου: 166:25.
Σπερίδων λείψανον. 192:28.
Σύγκλητος ἐνεῶν σὺν ἐξόρᾳ τὸν κωνσταντῖνα. 184:3.
Σιώδοι ποικαὶ λατίνων διάφοροι. 49:9.
Σιώδοι ἐν λουγδουνῷ, καὶ λαοδικείᾳ, καὶ Φλωρεντίᾳ, ἀπόβλητοι. 164:5.
Σιώδοι οἰκουμενικαὶ ἀνόμοι πόσαι καὶ τίνες. 168:4.
Σιώδον οἰκουμενικὴν οἱ βασιλεῖς συγκροτοῦσι μόνον. 71:28.
Σιώδοις ταῖς ἀληθέσι τὸ ἄψευδον ἐπήγγελται ὁ κύριος. 119:19.
Σιώδος δευτέρα σὺν ἀποδέχεται τὴν παυλίνου χειροτονίαν. ἀλλὰ φλαβιανὸν ἀνιοχείας κεχειροτόνησε. 8:1.
Σιώδος καρθαγένης. ρδ'. διορθοῖ τὸν πάπαν. 9:22.
Σιώδος ἑβδόμη βεβαιοῖ τὴν ἐν πρώτῃ ζιώδον, καὶ τοὺς ταύτης κανόνας. 17:1
Σιώδος ἡ κατὰ φωτίου ἄκυρος. 49:31
Σιώδος ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ παύλου τοῦ σαμο-

σαρμοσατέως. 119 : 35.
Σωόδ ⸗ κατὰ δύτυχῆς ἐν Κωνσαντινουπόλει. 119 : 39.
Σωόδ ⸗ ἡ ἐν πρέλλῳ ἀληθὴς. 130 : 24.
Σωόδ ⸗ ἡ τετάρτη ἵνι πρόπῳ τ̄ λέοντα φύλακα τῆς μυστικῆς ἀμπέλου εἵρηκε. 133 : 1.
Σωόδ ⸗ ἡ ἐν βασιλείᾳ τὴν Φλωρεντινὴν χρεμματικὴν ἔλεγεν. 167 : 25.
Σωόδου περὶ τ̄ ἐν πρέλλῳ ἁγίας, ὅπ σφάλλονται λατῖνοι μεγάλως, ἀθετοῦντες αὐτὴν, γνησίαν οὖσαν καὶ νόμιμον, ἐν ᾧ καὶ Δαμᾶ ἀθετοῦσιν αὐτὴν. 16 : 13.
Σωόδου περὶ τ̄ ἐν Κωνσαντίᾳ τ̄ γερμανίας, καὶ ὅπ καὶ τὰς πάπας αὖτη ἔκρινε. 35 : 13.
Σωόδους ἵνες συγκροῦσι. ⸗ ὅπ δ̄ πάπα. 67 : 9.
Σωόδους ψευδῆς, ἀρχαῖόν ἐστιν ἔθος, καὶ ἀποστολικὸν. 131 : 27.
Σχίσματος ⸗ ὁ ερμοὶ δυσοὶ. 41 : 6.
Σχολαρίκ ⸗ μεμισοῦ φυγὴ ἀπὸ φλωρεντίας. 172 : 18.
Σχολαστικὴ θεολογία ωδὴ λατίνων παιζομένη καὶ ⸗ερατομένη. 195 : 23.
Σχολαστικῶν λατίνων περὶ, καὶ ὅπ μοθεύουσι τὰ ῥητά. 1 : 32.

Τυραννικὴ ἀτακτ ⸗ καὶ ωδὴ νόμ ⸗ ἡ Φλωρεντινὴ ζωόδ ⸗, καὶ βασικὴ. 167 : 33.
Τυραννὶς. ὑπὸ τ̄ τυραννίδος ⸗ πάπα, καλοῦνοι καὶ λάθυροι ἀπέσησαν, ἔθνη ἀξιολογώτατα. 160 : 35.
Τυραννὶς λατίνων κατὰ τῶν τριῶν πατριαρχῶν. 163 : 9.

Ὑπέγραψαν ποῖοι ἐν τῷ Φλωρεντινῷ συλλόγῳ 171 : 41.

Φήλικ ⸗ πάπα Δαφωνία μετὰ τ̄ Κωνσαντινουπόλεως παιαρχῶν καὶ ἀγὼν μέγας τῶν δύο ἐκκλησιῶν περὶ ἀκακίου. 14 : 15.
Φθόν ⸗ τ̄ πάπα δήμιος. ὃ καὶ εἶασε λφτεργῆσαι μετὰ παῤῥησίας τὰς ἀναπολικὰς Δαμᾶ τὸ ἱεροπρεπέστερον αὐτῶν. 176 : 3
Φθόνος ⸗ πάπα περὶ τ̄ βελγράδων. 197 : 15
Φιλανθρωπότεροι οἱ ἔξω καὶ δικαιότεροι τ̄ λατίνων. 176 : 29.
Φλωρεντινὸς πέρι σωαθροίσματος. ὅπ βίαια πάντα τότε ἦν. 34 : 29.
Φλωρεντινῷ συλλόγῳ οἱ ὑπογεγράψαντες, πῶς τὸ ὕστερον ἠθέτησαν, καὶ κατ' ἐκείνου ἔγραψαν. 168 : 41.
Φόρμος ⸗ πάπας ὑποπεσὼν ἀναισχάπει ⸗ καὶ ἡμιρεῖ ⸗ ὀνείρος. 198 : 31.
Φράγοι Δαμᾶ ⸗ ἁγίου γολγοθᾶ ἐξεβλήθησαν. 217 : 30.
Φράγοι ὅσα κατὰ ῥωμαίων τεχνάζουσι ⸗ ἐν ἱερουσαλήμ. 216 : 38.
Φράγοι ὅπ ⸗ κὺρ ζωφρονίου λαβεῖν ἤθελον τὸν γολγοθᾶν. 217 : 6
Φράγοι ἔνδον ⸗ ἁγίου τάφου φόνον πεποιήκασι. 251 : 16.
Φώπ ⸗ ὅπ ἔχ ὁ φώτιος ὡς φασιν οἱ λατῖνοι ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾧ καὶ τὰ κατὰ τ̄ φώπον ὡς ἐν ὀλίγοις. 22 : 12.
Καὶ ὅπ καὶ ὗτος καὶ Μιχαὴλ ὁ κηρουλάριος ἀδίκως ὑπὸ λατίνων ἐγκαλοῦνται. 25. 38. Καὶ ὅπ καὶ μετὰ φώπον αἱ ἐκκλησίαι ἡνωμένοι ἦσαν. 47 : 23.
Φώπος ἀπόλλωνος μέμψεως ἄξιος. 48 : 2.
Καὶ ὅπ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἠγωνίσατο 54 : 19.
Φωτὸς περὶ τ̄ ἁγίου. 207 : 1.
Φῶς φαινόμενον ἐν τῇ ἀνατολικῇ σκιᾷ τῆς νεφέλης ⸗ ὄρους σινᾶ. 207 : 40.

Χαρίσματα. ὅτε μόνῳ τῷ πέτρῳ, ὅτε ἅπασι, ἀλλ' ἐν προσώπῳ ⸗ πέτρου ἅπασι ⸗ πολλά-

πολλάκις ἀμέσως τῷ πέτρῳ τοῖς ἀποστόλοις ἐδόθη. 117 : 35.
χαρίσματα. ποικίλως ὁ κύριος ἔδωκε τοῖς ἀποστόλοις. 118 : 38.
χειροτονεῖ πατριάρχας ἐχ ὁ πάπας, ἀλλ' οἰκουμενικὴ ζυνόδοι, καὶ πόσους ἐχειροτόνησε. 103 : 33.
χρήσιμον νόμον λατῖνοι τὸν ἀπαλλαμένους ὑπ' αὐτῶν, καὶ παπολατρεύσας. 161 : 12.
χρῆσις ἀγίων τὴν θεοσθήκην κωλύουσα, ἀναλογικῶν τε καὶ δογικῶν. 64 : 23.
χριστανοὶ δυσὶν ὀνόμασι κυριωτέροις ὀνομάζονται. 242 : 9.
χριστανοὺς ἡμᾶς καλεῖν παθαίνω. 242 : 17.
χριστοφόρος ὁ τὴν θεοσθήκην φραμαλεργήσας ἐν τῷ συμβόλῳ. 198 : 38.

Φιλοχειροτονία λατινικὴ περιττώδης. 163 : 27.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΟΣΙΩΤΑΤΕ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΕ ΜΑΙ ΣΤΩΡ

ΚΥΡΙΕ ΠΕΤΡΕ ΥΓΙΑΙΝΩΝΕΙ Η ΣΕ ΝΧΡΙΣΤΩ ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΣΟΥ

Ἀ ἰ Ἰησαμβούσου πολλάκις μεθ' ἡμῶν διαλεχθῶναι. Ἡ μᾶς πολλῶν ἕνεκα οὐκ ἀπεδεχόμεθα, δυοῖν ἢ μάλιστα τουτωνί. Τοῦ μὲν ὅτι δι' ἑρμηνέως διαλέξῃ ποιεῖν δεχερὲς ἄγαν ἐδόκει, τοῦ δ', ὅτι οὐδὲν ὄφελος ἐκ τῆς διαλέξεως ταύτης ἐπακολουθήσειν ἠλπίζομεν, ὅτι μὴ φωνὰς μόνον, ἀέρα δεροῦσας ἐξακούεσθαι. Σοῦ δ' ἀπειμένου, καὶ ἀγῶνα λόγων ἀεὶ προσκαλουμένου ἡμᾶς, δεδιώγμεθά σοι, εἴτε πρωτεῖναι ἔχεις, ἐγγράφως ἡμῖν ἀποδοῦναι. δυοῖν οὖν θάτερον προσδοκήσαντες, ἢ παῦσαί σε τὸ πρόσωπον, ἢ καὶ γῶν ὀλίγ' ἄττα γράψαι, οὐ δ' ῥύμῃ καθ' ἡμῶν φερόμενον, πρὸς ἑνὸς μόνου προβλήματος, εἰ ἔλον ὅλως ζωτικῶς προσεκόμισας. Τίνας οὖν ἡμᾶς ἔδει ἡγεῖσθαι; ζῳοπαῖσαι μὲν οὐκ ἦν, εἰς ἀγῶνα πίστεως προσκαλουμένους. ἀπαντῆσαι δ' ὡς ἐχρῆν; ἀλλ' ἐμποδὼν ἱστάμενον τὸ γῆρας καὶ τὴν ζωὴν ἡμῖν νόσον καταπεύχουσαν. Ὅθεν τ' αὐ παλήθειαν χρεὼν ἀπαλεσάμενοι, τὸν τὰς ἀνιμένας χεῖρας ἐνισχύοντα, καὶ τὰ πρόσω λελυμένα γόνατα προσκαλοῦντα, πρὸς ἀπάντησιν χωρεῖν διανοηθέντες, ἐν ἰδίῳ ἐρχόμεθα προσιμιάζοντες.

Καλῶς ἠθεολόγος γλῶσσαν ἰοῦ ναζιανζηνὸς πατρὸς γερηγορίου, τοὺς ἐνλόγους προπηλοὺς, τοῖς ἐντοῖς θεάτροις τὰ παλαίσματα δημοσίᾳ βύσσην ἀποκάζει. καὶ τῶν παλαισμάτων, οὐχ ὅσα πρὸς νίκην φέρει φησὶν, ἀλλ' ὅσα τῷ ὄψιν κλέπτει τῶν ἀμαθῶν. Ἰοὺ τοῦτ' αὐτὸ γὰ, καὶ ἰαῖς προσῳζῇ, ἄνερ τίμιε, προενεχθείσης θέσεσιν ἔστιν ἀτεχνῶς ἐνορᾶν. καταφρυωμένῳ γὰ ἔοικας. καὶ ὡς πάντα ἀποίρους ἡμῖν ἐφώρμησας, προσκομίζων τῷ συγγραφεῖσάν σοι ταύτην βίβλον, ἰῷ καὶ διατριβικῷ δογματικῷ ὑπογράφειν σὲ ὤκνησας, καταγνῶναι μᾶλλον οὖσαν, ἢ καὶ προσγνῶναι, ὡς αὖ ἀνὴρ ὑπέβολος εἰκῇ οὐχ ἁμάρτοι. προσέχει γὰ ἐναπεραντολογία ὅτι μάλιστα πλείστη ταῦτα δὴ τὰ καταπεπτωμένα γ' προσῳδὰ πολλῶν μὲν, προ πολλῶν δὲ τῶν δυσκόλων ὑμῶν προβεβλημένα, λόγοις τε γ' συγγράμμασι, προσῳδὰ πλειόνων δὲ τῶν ἀναπολήκων ἀναπεπτωμένα.

Οὐκ οἴδαμεν δ' ὅ τι βέλτιστε, τὸν ὅ, τι γ' βουλεύ νῳ. ἢ ἀποπειράν τινα λαβεῖν ἡμῶν βούλει, ἢ ὑπ' ἀπειρίας τοιαῦτα πρωτείνεις, ἢ ἔκπινον προθλήψεων ἐνσημαινθεισῶν σου τῇ ψυχῇ, γ' ἀνεξαλείπτων μεναζῶν, γ' μὴ διδουσῶν χώραν ἐγχαραχθῆναι προσῳδὰ σοὶ τ' ἀλήθειαν, ἐγκυψαμένῳ τοῖς τῶν παλαιῶν διδασκάλων λόγοις, γ' ταῖς τῶν ἁγίων ζῳῳδῶν ἀποφάσεσιν, ᾧ γ' μᾶλλον σωπήσεσθαι. Τίς γὰ σοι οἶδεν, ὅ τι τῶν νεωτερικῶν σχολαστικῶν λεγομένων, καὶ σῶν διδασκάλων, ταῦτα εἰσὶν ἐφευρέματα, λεγόντων τὰ ἀπὸ γειλίας αὐτῶν, γ' τοὺς σφῶν ἀκροατὰς μὴ ἐῶντων ἀναπνέχειν πρὸς τοὺς ἀρχαίους τῶν διδασκάλων καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἱερῶν ζῳῳδῶν καταμανθάνειν, εἰδέπερ καί τινα κανόνα

θεολόγ κῦ δυνομίν

σχολαστικων λατίνων προ γ' ὅπνο- θούσι τὰ ῥητὰ

ζωοδικὴν, ἢ ῥῆσιν ἀγίου τινὸς διδασκάλου παρενείρωσιν τοῖς αὐτῶν συγγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον, ἢ ὅλως ἐκκαθαιρόμενον, καὶ νενοθευμένον, ἢ κατακεκερματισμένον, ὡς δείξομεν. ἤτοι μὲν οὖν ἔγνωσαι, ὅτι τοῖς τοιούτοις σου καὶ ὁμοίοις λόγοις, πᾶσα παρ' ὑμῖν τοῖς δυτικοῖς ἀγορὰ βεβομβεῖται, καὶ πᾶν συμπόσιον ἀπηχεῖται τῇ ἀηδίᾳ, ζωεχῶς τούτων αὐτῶν λεγομένων; καὶ ὅτι ἅπας ὑμῶν σύλλογος τῆς καινοφωνίας ταύτης, καὶ ἀνθιστᾶσι κατακροτεῖται, λογομαχούντων τῶν ὑμετέρων, καὶ πρὸς οὐδὲν ἄλλο χρήσιμον ἀποβλεπόντων (καὶ αὐτὸν τὸ ἱερὸν φάναι χρηπίδιον) εἰμὴ ὅτι δήσωσι, καὶ λύσωσι τῶν προτεθειμένων. Καὶ τούτων ὁ τὴν γλῶσσαν δύσροφον ἔχων, καὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον δεινὴν ἀπτῆσθαι τῆς ἀληθείας, ἀπέρχεται δοκῶν δόξαν μεγίστην ἀπενέγκασθαι.

Τῆς τοιαύτης οὖν ἄρα δόξης, καὶ αὐτὸς ὢν ἄρα ὀρεγόμενος πρός τῶν πρὸς ἡμᾶς σου τυχεῖν λόγων, πᾶσαν ἀποφορτίσω τὴν καθ' ἡμῶν τῶν ἀνατολικῶν ὠδῖνας, ὡς δοκεῖς δυσφημίαν. Ὄναιο τοίνυν τῆς ἀνδραγαθήματος. οὐ γὰρ μόνον ὡς ἐβάλου τὰ ἀπρεπῆ τείνας, καὶ ἀναπεδείκνως ταῦτα δεικνύς, ἀλλ' ὥσπερ σκοτοδινῶν ἡμᾶς, εἰς σκότους ὕβρεως ῥέπων τυγχάνεις, ἀφιεὶς γλῶσσαν ὕβρεως ἀναξίαν τοῦ σοῦ σχήματος, καὶ τοῦ διδασκαλικοῦ σου (ὡς οἴει) ἐπαγγέλματος ἀλλοτρίαν. πρέπει γάρ σοι τὸ τοῦ λόγου ἀβέσμιον πρὸς τοιαύτην ἡμῶν σκληρίαν ἐξομαλιζόμενος, καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, πολλῷ τῷ μέτρῳ ὑπερκειμένους τῶν ἀξιωμάτων τῶν πολλῶν· ἀλλ' ὡς εἴπομεν, ἢ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ταῦτά σοι πέπλασται, ἢ πρὸς ἀγῶνα ὕβρεων ἀπαυθαδιαζόμενος, ἡμᾶς ἀναγκάζεις ἀποδύεσθαι. καὶ εἰμὴ τὸ πρῶτον συγγνωστέον σοι παρ' ἡμῶν, εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ἵλεως ἔστω σοι θεός.

Ἐχρῆν τοιγαροῦν ἡμᾶς σιωπῇ χρησαμένους, πρὸς οὐδὲν ὅλως ἀπαντῆσαι τῶν ἀλαζονευμάτων σου, ἤδη ὂν τὴν σιωπὴν εἰδότες συγκατάθεσιν οἱονεί οὖσαν, ἐν ὀλίγοις πρὸς πολλὰ τὰ σὰ ἀπαντήσομεν, πρῶτον εἰπόντες τὸ ἀπὸ τῆς γραφῆς. Ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι τὴν ὕβρεις σου, οὐχ ὡς ὑβρίζοντες. τοῦτο γὰρ σοὶ μόνῳ ἀποκεκλήρωται, ἡμῖν δὲ τὸ σεμνὸν τοῦ λόγου ἀεί ποτε ἀφωσίωται.

Δι' ἣν τοιγαροῦν ἡλικώτερον διελόντες τὰ σὰ, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, τὰς μὲν ἀποδείξεις περὶ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς (εἰ στόμα γὰρ λήψῃ, τὰς τῆς ἀληθοῦς σου ἐκκλησίας προσωπεῖα) ἀναπόδεικτους ἄφομεν, τὰ δὲ εἰς ὕβρεις δραματουργούμενα φαίνομεν. Πρὸς μὲν δὴ τὸ πρῶτον, τὸν ἐνόντα τρόπον ἀπαντήσομεν, τῶν ἐκεῖσε λεχθέντων τὰ πλεῖστα ἐάσαντες. Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὡς ἄλλου ἡρακλέους δεόμενον, τὴν αὐγείου κόπρον ἐκκαθαίροντος, ὅτι μὲν ἐγὼ ἐκ παντὸς τρόπου οὐδ' ὅλως ἐγγίσομεν. οὐ γὰρ καθίεμαι ἑαυτὸν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα.

ἡρακλῆς τὴν αὐγείαν κόπρον.

Ἀλλ' ἐρήσομαί σε ὦ βέλτιστε, οὐδέ μοι ζωετῶς ἀποκρίθητι. Τί δήποτε ὑμεῖς, τὰς ἄλλας ἀφέντες διαφορὰς, τὰς μεταξὺ ἀνατολικῶν, καὶ δυτικῶν, ὅτι τὴν τοῦ πάπα ἀρχὴν μάλιστα ὡς πρὸς κρησφύγετον καταφεύγετε; ὧν πρῶτος ὁκαλὸς καὶ σὸς βελλαρμῖνος, ἐν μὲν ἐκείνοις, καὶ μὴ σοῦ πολλοὶ ἕτεροι πολλὴν τῶν λόγων ποιοῦνται καταβάλλετε, ὅτι συσάσῃ δήθεν τοῦ

τοῦ πάπα ἀρχῆς. ἢ γὰρ ὡς ἡμεῖς ξωμίεμεν ὑμῶν, τοιοῦτον ὑμῶν ἐστὶ τὸ ἐφεύρεμα. ἐλεγχόμενοι γὰρ πολλάκις παρὰ τῶν ἀνατολικῶν καὶ τοῖς ἔλοις πρὸς ἀπορολογίαν ἀμηχανοῦντες, πρὸς τὰς ὀνειδιζομένας καινοτομίας, δὴ τὸ τὸ πάσα ἀρχὴ καὶ ἐξουσίαν καταφεύγετε, ἐξαρτῶντες ἐνταῦθεν τὰ πυμνήσια πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, καὶ ὡς βάσιν καὶ θεμέλιον τῆς πίστεως τούτῳ δογματίζοντες, καὶ ὅπ ἂν ἐκεῖνος ἀποφήνῃ, τοῦτο δόγμα πίστεως εἶναι ἀναντίῤῥητον βούλεσθε. ὅθεν κἂν τοῖς σοῖς παροιμίοις ἐντούτῳ δὴ τῷ κεφαλαίῳ ἔλεγες, ὅτι ἐντῷ δόγματι τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα, περιέχεται πάντα τὰ τῆς πίστεως ζητήματα, ὧν χρῶνται οἱ ὑμέτεροι καὶ λουθήρου, καὶ καλουΐνου, καὶ ὅπ ἐντούτῳ ταὶς μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν ἔρεις, τοσαύτας οὔσας, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπαυξομένας ἀμαλύαν ἀναγκαῖόν σοι ἔδοξεν. Ἀλλ' ὅταν φανῇ παρασκαλυμμένον καὶ σκότιον τοῦτο ὑμῶν τὸ θεμέλιον, ἀπὸ λεπτοῦ μίτου ἔσονται κρεμάμενα πάντα τὰ παρ' ὑμῶν καινοτομούμενά τε, καὶ δραματουργούμενα. καιρὸς τοιγαροῦν χωρῆσαι καὶ περὶ αὐτάς σου ταὶς θέσεις.

ΘΕΣΙΣ Α΄

Ἄρθρον πίστεως ἐστὶ τὸ τὴν ἀληθῆ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, μίαν μόνην εἶναι, καὶ οὐρανίους.

Ταύτην τὴν θέσιν συνιάζειν δοκεῖς, ἑλληνικῶς παραλαμόμενος. Ἐχρῆν γάρ σε εἰπεῖν ὀρθῶς ὁριζόμενον, ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἐν τῷ ἱερῷ συμβόλῳ παρὰ τῶν πατέρων ὥρισαι. νῦν δὲ ταύτα σιωπήσας, παρανακρούεις τὴν ῥωμαϊκὴν μόνην εἶναι ἀληθῆ ἐκκλησίαν, ἣν ὁ Πάπας διέπειν ἔλαχε. τοῦτο δὲ πάνυ ζητοῦντες ὑμῖν τοῖς δυϊκοῖς, ἢ παρεισθένται τοῖς ὅροις ἢ ἀφαιρεῖν. καὶ ποτὲ μὲν παλεονάζοντας, ποτὲ δὲ ἐλλειπεῖς τούτους παράγων, ἀμφότερα δὲ κακία ὁρισμοῦ. δῆλον δέ, ὅτι σὺ μὲν ταύτην τὴν ἐκκλησίαν ὁριζόμενος, ἐλλειπῆ τὸν ὅρον πεποίηκας. ὁ δὲ σὸς διδάσκαλος Βελλαρμῖνος (ὡς ἐντοῖς παρὰ τοῦτον ἀνθιῤῥητικοῖς τοῦ ζοφοῦ κηρεσίν εὑρομεν) παλεονάζοντα ἐκδέδωκε. Προσέθηκε γὰρ ἐκεῖνος τῷ ὅρῳ, τὸ Πάπας ὄνομα. καὶ τὸ, Εἰκάριος Χριστοῦ. Ἕτεροι δὲ τῶν παρ' ὑμῖν, εἰπεῖν ἐτόλμησαν, μίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν ῥωμαϊκήν.

Φημὶ τοιγαροῦν μίαν μόνην εἶναι ἀληθῆ ἐκκλησίαν. εἰμὶ δὲ τὴν καθόλου λέγων, ἥτις ἐστὶ καθ' ἡμᾶς, εἶναι ὡς οἱ πατέρες διαπεφανήκασιν, ἡ οἰκουμενικὴ ζωοδόχος, σύμφημι. εἰ δ' ἄλλην τινὰ μερικὴν, οἵαν ὑμεῖς τὴν ῥωμαϊκὴν φαντάζεσθε, ἀπόφημι. καὶ εἰμὲν οὐ πλείους καθόλου, ἀληθὲς. εἰ δὲ μίαν μόνην μερικὴν ἀληθῆ λέγων, ἀποδεκτέον. πολλαὶ γὰρ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην αἱ κατὰ μέρος ἅγιαι ἐκκλησίαι, καὶ πάσαγε ἀληθεῖς, ἐφ' ᾧ τῷ τῶν ὀρθῶν δογμάτων κανόνι στοιχοῦσι, καὶ τῇ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑπόμεναι πίστει, ἥτις ἐστὶν ἡ οἰκουμενικὴ ζωοδόχος. ἃ γὰρ εἰπεῖν

λατῖνοι εἰς τὴν τοῦ πάσα ἀρχὴν καταφεύγοντες.

λατίνων ζωοθεία ἢ παρεισθένται, ἢ ἀφαιρεῖν τοῖς ὅροις. Βελλαρμῖνος παρεισθεὶς τῷ ὅρῳ τῆς ἐκκλησίας.

ἐκκλησία καθολικὴ ἡ οἰκουμενικὴ ζωοδόχος.

НБ ОГУ им.И.С.Мечникова

ἔχῃς μερικῶ τινα ἐκκλησίαν ὀρθόδοξον, κἂν ὅτι μάλιστα σμικροτάτη τυγχάνῃ γε οὖσα, ὅτι σὺν ἔστιν ἀληθὴς ἐκκλησία. Ὅτι ᾗ πολλαὶ αἱ τῆ μέρει ἅγιαι ἐκκλησίαι, ἀληθεῖς, ὀρθόδοξοι οὖσι, ἀποδείξεως δεῖται οὐ μιᾶς, τῶ μικρὸν ἐγκύψαντι ταῖς τῶν μακαρίων ἀποστόλων διατολαῖς, τοῖς τε κανόσι τῶν ἱερῶν ζωιόδων, καὶ τοῖς τῶν διδασκάλων συγγράμμασι. Ἵνα μὴ πολλούς σοι παρέξω μάρτυρας, ἀντὶ πολλῶν, εἷς μόνος ἀρκέσῃ σοι, ὁ τῆς ῥώμης δηλαδὴ πρόεδρος ἱερὸς κελεστῖνος. πρὸς ᾧ τὶ νεστόριον γράφων οὕτως, τοιάδε φησὶν.

κελεστῖνος. ὅτι πολλαὶ αἱ καὶ μέρος ἐκκλησίαι, καὶ ὅλη μία ἁγίων ἀποστόλων συνηθροισμένη καθολική.

Ἴδιον ταύτῃ ἡμῶν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὡς ἐὰν μὴ πρὸς χριστὸν ταῦτα ἡρύξης, ἅπερ καὶ ἡ ῥωμαίων, καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ πᾶσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέχῃ, καὶ ὡς ἡ ἁγία καὶ τὴν μεγάλην κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίαν, ἕως σὺν κάλλιστα κατέχει, ἀπὸ πάσης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκβέβληται. Ὁρᾷς ὅτι πολλαὶ αἱ καὶ μέρος ἐκκλησίαι, καὶ ὅτι καὶ ἡ ῥώμη συγκαταριθμεῖται τῆ μερικῆς, καὶ ὅτι μία ἡ καθολικὴ ἡ συγκροτουμένη ἐξ ὅλων μερικῶν, ἥτις ἐστὶν οἰκουμενικὴ ζωόδος.

ΘΕΣΙΣ Β΄

Πίστεως ἄρθρον ἐστὶ, τὴν ἀληθῆ ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς ὠσὶ πίστεως μὴ ἁμαρτάνειν δύνασθαι.

Καὶ ἐκ τούτων τὴν θέσιν καὶ τὸ ἐν τῇ ὠσὶ ταύτης ἀποκρινόμεθα, ὅτι ἡμεῖν ἀληθῆ ἐκκλησίαν, τὴν οἰκουμενικὴν ζωόδον ἐννοεῖς. καλῶς ἔχει. εἰς ἄλλην τινὰ μερικὴν, σὺν ἔρρωται τὸ λεγόμενον.

ΘΕΣΙΣ Γ΄

Ἐκτὸς ταύτης τῆς ἀληθοῦς ἐκκλησίας, σὺν ἔστι σωτηρία.

ὠσὶ τῆς καθόλου ἐκκλησίας ὅτι δίκαλῆς εἰς αὐτὴν πίστεως σὺν ἔστι ζωῆς τυχεῖν.

Ἀρκέσει καὶ πρὸς ταύτην τὰ ἐντεῦθεν ὠσὶ αὐτῆς εἰρημένα, καὶ ἡμεῖς δὴ αὐτὸ τοῦτο λέγομεν, καὶ πιστεύομεν, ὅτι δίκα τοῦ πιστεύειν τινὰ εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, σὺν ἔστι ζωῆς τυχεῖν. αὕτη δὴ τὶ ὀρθόδοξον διδάσκει πίστιν, αὕτη βαπτίζει, καὶ ἡμᾶς τοῦ θεοῦ καθιστᾷ δι' ὕδατός τε, καὶ πνεύματος, αὕτη σφραγίζεται διὰ τοῦ θείου μύρου, διίστησιν ὀρθοδόξων ἑτεροδόξους, τῇ σφραγῖδι τοῦ πνεύματος. Αὕτη ἐκτρέφει μεταδιδοῦσα τοῖς ἑαυτῆς τέκνοις τοῦ ἀγιασμοῦ, καὶ τῶν χάριτος ἱερῶν μυστηρίων, καὶ τελοῦσιν ποιοῦσα χριστῷ, τῇ μεταλήψει τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ σαρκὸς, καὶ τοῦ αἵματος. Καὶ πῶς ἔστι δίκα ταύτης σωθῆναι; ἔστι δὲ αὕτη καθ' ἡμᾶς ὡσειρήκαμεν, ἡ καθόλου καὶ οἰκουμενικὴ ζώνοδος ἁπασῶν τῶν κατὰ μέρος ἐκκλησιῶν, καὶ μάλιστα τῶν τεσσάρων ἁγιωτάτων, καὶ ἀποστολικῶν Πατριαρχικῶν θρόνων, τοῦ κωνσταντινουπόλεως. τοῦ ἀλεξανδρείας, τοῦ ἀντιοχείας, καὶ τοῦ ἱεροσολύμων, μεθ' ὧν. καὶ τοῦ ῥώμης ἀρχιερέως, ὅταν μὴ τυγχάνῃ ὢν ἀποκεχωρισμένος τούτων. ἀφ' ὧν

να νεωτερίσματα, ἢ ἄλλην τινὰ αἵρεσιν, ὅτε δὴ καὶ σωεδοιάζει τοῖς λοιποῖς ὡς ὁμοτιμήτης, καθαθεζόμενος καρπούται πᾶσι τῶν ἄλλων πᾶσαν τιμὴν καὶ σεμνότητα καὶ τάξεως, καὶ τοῦτο ὡς ἐπομβρος καθ' ἡμᾶς τοῦς ἀνατολικοὺς, ἐπομβρος τῇ ἀρχαίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν τάξει. σὺ δὲ φρόνει καὶ λέγε ὑπερφυσβίβαζε τῶν λοιπῶν ἁπάντων, τὸ ῥώμης Ἐπίσκοπον. Καὶ λέγε τοῦτον μὴ καθεζεσθαι, ἀλλὰ καθέζεσθαι τῶν ἄλλων ἁπάντων. Οὕτω τὸ ἀληθὲς μὴ δυνάμενοι φέρειν τινὲς, ἀποστομάμενοι ἔφυγον. τινὲς δὲ (ὡς καὶ ἡμεῖς) ὅλως ἐκάσαμεν, δικαίως οὐκ ἠνέχοντο.

ΘΕΣΙΣ Δ

Αὕτη ἡ ἀληθὴς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τοῖς ἀρχαίοις μάλιστα
Καὶ πολλοῖς μὲν χρόνοις, ποσοῦτον ἡλα-
πτικὴ, ὅσον καὶ ἡ τῶν αἱρετικῶν, καὶ τὴν
πίστιν συμφώνως συμπεφερόντως,

Ἐνταῦθα ζητοῦμεν γραφὰς χρονολογίας ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι χιλίων διακοσίων ἐτῶν, πειρώμενοι δεικνύειν τὴν συμφωνίαν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ λέγων τετηρῆσθαι ταύτην ἀπὸ Χριστοῦ, μέχρις ὀκτακοσίων ἐτῶν, ἀφ' ἑνὸς δῆθεν ἠλαθεῖν ἀρχὴν τὴν ἀσυμφωνίαν, καὶ τὸ χάσμα. Πραγματεύεται δέ σοι ἐντεῦθεν, ὑποσοῦτον (ὡς φησὶ) τὴν συμφωνίαν δεῖξαι τῶν ἐκκλησιῶν, ὅσῳ μᾶλλον ἀποδεικνύειν ὑπολαμβανόντως τὰς τῶν ἐκκλησίας ἅπασας, πεφεύγειν καὶ ἐξεστάναι τοῦ Πάπα. Ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ τῆς συμφωνίας τῶν ἐκκλησιῶν οὐκ ἐνοποίησαν ἀληθὲς. Τὸ δ' ἕτερον πάνυ πρέπόντως τῆς ἀληθείας καθήψηκεν.

Ἡμεῖς γὰρ σχολαστικώτερον τοῖς πράγμασιν ἐπιβάλλοντες, πρῶτον μὲν τὸ πρῶτον φαμὲν, ὅτι εἰ καὶ συμφώνως εἶχον αἱ ἐκκλησίαι περὶ τὴν πίστιν, πολλαὶ μέντοιγε ἔριδες καὶ κακίαι περὶ ἀδιαφόρων ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀνεφύοντο, καὶ τούτων αἰτιωτέρα παρ' ὑμῶν τῶν λατίνων κινούμεναι μὲν, μὴ μέντοιγε διαμένουσαι. Φάσκουσι καὶ χάσμα ποιῆσαι, ἢ τὴν ὁμόνοιαν εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν καταβλάψαι, ὡς αὖθις ὑπονοηθῆναι λατίνοις καινοφωνίαι πεποιήκασιν.

λατίνων ἔριδες, ἐξ ἀρχῆς.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Α'

Ἀρχόμενοι δ' ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης (ἣν οὐ παρέλιπες) ἑκατονταετηρίδος μετὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάληψιν, περὶ τὸ: ρκ, ἔτος εὑρίσκομεν τὴν διαφορὰν τοῦ ἀζύμου ἐν ταύτῃ γεγονέναι, ὡς πολλοὶ τῶν λατίνων ἱστορικοὶ λέγουσι. καὶ ὁ πλατίνας, ὅτι ἀλέξανδρος ὁ πρῶτος ταῦτα πρῶτον τῇ ἐκκλησίᾳ παρεσήμανε. τὸ δὲ λέγειν, ὅτι ἐβίωνος αἱρετικοῦ ἦν τὸ ἐφεύρεμα, ἐκὼν ὑπερβήσομαι. Αὐτὸς γὰρ οὗτος κατ' ὄφιν αἱρετικῇ πλανήσῃ, τὰ ἀζύμων ἱερουργεῖν ἐδίδαξε, καὶ ἐνρώμη διέτριψεν. Ὅτι δὲ πάντες ἐντεῦθεν οὐκ ἠκολούθησαν τῷ ἀλεξάνδρῳ, ἀληθὲς ὂν, οὐπαρέλιπον. Ἀνατολικοὶ γὰρ καὶ δυτικοὶ διὰ ἐνζύμων τὴν θυσίαν ἐπετέλουν, καὶ τοῦτο πολλοὶ μάρτυρες, καὶ ὁ Εἰρηναῖος ἱησοῦτης, ὡς πρὸς πρεσβύτερόν τινα ἰδὼν βι-

ἀζύμων διαφορὰ πότε ἤρξατο. καὶ ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ ἄζυμα οὐδέποτε ταῦτα ἐδέξαντο.

πολύκαρπος μ. τοῦ πάπα ἀνικήτω, ἀφορόμφος τῷ τοῦ πάχα.

ΕΚΟΝΤΟΝΤΑΣ Β΄

Ἐ'Ντῇ δευτέρᾳ ἑκαντοστάδι πάλιν, διέσκομψε τοὺς ἀναστολικοὺς μ. τῶν δυτικῶν διαφερομένους, περὶ τῆς ἡμέρας τοῦ πάχα. Ἐ'φ' ᾧ καὶ ὁ πολύκαρπος ἀπὸ σμύρνης εἰς ῥώμην γινόμενος, περὶ τούτου μετὰ τοῦ Πάπα ἀνικήτου διελέχθη, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἀνικήτου τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἑορτικοὺς, καὶ τ. τὸν Σαρώνιον. Ἀ'πηλλάγησαν ὅμως ὡς φασιν ἀφ' ἀλλήλων εἰρηνικῶς. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι οὔθ' ὁ Πάπας ἀνίκητος, οὔτ' ἄλλος τις τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐξουσίαν εἶχεν αὐτοκρατορικὴν, ὥστε χρησάμενος ταύτῃ τοῦ ἐθνικοῦ τ. πολύκαρπον. καὶ οἶδας μὲν λέγων, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι, ὁ Πάπας Βίκτωρ παντοχοῦ ἐπέστελλε γράμματα καὶ μέρος, συνόδους γίνεσθαι, εἰς διάκρισιν τοῦ πράγματος τῶν διαφωνιῶν, καὶ ὅτι τῶν ἐκκλησιῶν αἱρωλείσαι συνεφώνουν, ἵνα τὸ πάχα ἐκκυριακῇ τελῶσιν. ὅτι δ' αἱ ἀποστολικαὶ ἐκκλησίαι, τὰ τοῦ Βίκτωρος οὐκ ἐδέξαντο διατάγματα, ἐκὼν εἰρωναίος μεμφόμενος τῷ πάπα ἀνικήτῳ, περὶ τῶν ἀσιατίδων ἐκκλησιῶν. ἐπαρχουσῶν. ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅτι ὅτε τοῖς διατάγμασιν, οὔτε τοῖς ἀφορισμοῖς τοῦ Πάπα Βίκτωρος ἐπείθοντο αἱ ἐκκλησίαι, περὶ τῆς τοῦ Πάχα ἡμέρας, καίπερ ὀρθὰ φρονοῦντος. ἀλλ' ὅτε τῇ οἰκουμενικῇ ἁγίᾳ πρώτῃ συνόδῳ ἀνενεχθὲν τὸ πρᾶγμα ἐξητάσθη, καὶ διωρίσθη, τότε δὴ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι μὴ πρότερον παθόμεναι τῷ Πάπα (μόνῳ πελάζοντι) τῷ κοινῷ κριτηρίῳ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ἀσμένως καθυπετάγησαν, καὶ μέχρι τοῦδε ὁ διορισμὸς ἐκεῖνος τοῦ πάχα τὸ κῦρος ἔχει, εἰ μὴ οἱ δυτικοὶ ἐτόλμησαν, καὶ τοῦτον τῷ πολλῷ περιεργίαν μ. ταῦτα παρεμπλοῦσαι.

εἰρωναῖος μεμφόμενος τῷ πάπα ἀνικήτῳ, περὶ τῶν ἀσιατίδων ἐκκλησιῶν.

τῷ πάσα οὐπείθοντο αἱ ἐκκλησίαι, ἀλλὰ τῇ συνόδῳ.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Γ΄

Ἐ'Ν ταύτῃ τῇ τρίτῃ ἑκατοντάδι, μακρηγορῶν λέγει, τὴν ἀναστολικὴν ἐκκλησίαν περὶ τὴν ῥωμαϊκὴν διαλλαγῆναι, περὶ τοῦ δεῖν ἀποδέχεσθαι τοὺς βαπτισθέντας ἐν τῷ δυσμῷ, καὶ ἀναβαπτίζειν τοὺς αἱρετικούς. φαμὲν καὶ ἡμεῖς περὶ τούτου. εἰδιηλλάγησαν τότε, περὶ δηλον ὅτι ἔρις περὶ ὑπῆρχεν αὐτοῖς. τίς δ' αὖ εἴη ἔρις, ὅτι μὴ ἀσυμφωνία, μὴ μέντοι γε σχίσμα γεννῶσα. Ἅπαντες γὰρ τὰς ἔρεις, καὶ τὰς διαφωνίας ἁπάσας, οὐ τῷ Πάπα ἀλλὰ τῷ οἰκουμενικῷ κριτηρίῳ ἀνετίθεσαν. διὸ καὶ ὀκυπτιανὸς γνησίως ἀντέλεγε τοῖς τότε Πάπαις σεφάνῳ καὶ κορνηλίῳ, περὶ τῶν ἀναβαπτιζομένων, ὡς ἐν τῇ ἐπ' αὐτῶν συνόδῳ φέρεται. ὁ δὲ γε ἱερὸς αὐγουστῖνος, βιβλίῳ τρίτῳ, περὶ βαπτίσματος, ἔξεστι φησὶν τῷ ὀκυπτιανῷ ἀντιλέγειν τῷ Πάπα, ἕως ἂν μὴ γένηται τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου περὶ τούτου ὅρος. ἔλαθεν ὠστφῶσαι τὸν ἱερὸν αὐγουστῖνον, τοῦθ' ὅπερ συνῆκεν, ὅτι καὶ ἐξουσίαν τοῦ Πάπα τὰς ἐκκλησίας ἅπαντα διωκῶσιτο. καὶ εἴσει βουλητὸν περιαφέξουσι τούτου διδάσκαλος, καὶ ἄλλων πολλῶν δυτικῶν καὶ ἀναστολικῶν ἁγίων διδασκάλων μὴ διδαχ-

ὀκυπτιανος ἀντιλέγων τοῖς πάπαις.

Αὐγουστῖνος περὶ τὸν πάπαν, ἀλλὰ τὴν οἰκουμενικὴν συνόδον μᾶλλον ἀποδεχόμενος.

θέντων, οὔτε μὴν διδαξάντων τὸ στόμα τὸ καινὸν δόγμα.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Δ΄

ΕΝ τῇ τετάρτῃ ἑκατοντάδι, οὐμὲν οὐδὲν ἄλλο γεγένηται λέγω, πλὴν τῆς πρώτης καὶ οἰκουμενικῆς ἁγίας συνόδου. εἰδέπως ἀκριβέστερον ἐξετάσειε, καὶ ταύτῃ διαφορά τις μεγίστη τοῦ δόγματος ἔμελλεν ἀναφύεσθαι, τῶν ἀναπολικῶν μεταξὺ καὶ δυτικῶν ἐκκλησιῶν, ἤ τοῦ οὐσίας καὶ ὑποστάσεως δηλαδὴ, ὡς παρ' ἱερωνύμῳ ὕποπτον λέγουσι τὴν τῶν ἀναπολικῶν ὑπόστασιν. Καὶ παυλῖνος ὁ λατινίζων ἐν τῇ τοῦ ἀθανάσιον ὁμολογίᾳ παρ' ἐπιφανίῳ αἱρέσει ἑβδομηκοστῇ ἑβδόμῃ γράφει, καὶ τοῦ τριῶν ὑποστάσεων, καὶ τοῦ μιᾶς ἤτοι οὐσίας, ἵν' σαφῶς καὶ τὸν θεολόγον γρηγόριον διδαχθέντες οἱ δυτικοὶ τοῦ μεγάλου ἀθανασίου, τέως μὲν ἡσύχασαν, ὕστερον δὲ ἐκινοῦντο ὡς οἶμαι, τὰς ἀφορμὰς λαβόντες οἱ δυτικοὶ (καίπερ ἅγιοι ὄντες) τὸ Πνεῦμα λέγειν ἐκ τοῦ υἱοῦ ἤρξαντο, μὴ σαφηνίζοντες πότερον ἐκ τῆς οὐσίας, ἢ ἐκ τῆς ὑποστάσεως τοῦ υἱοῦ. Καὶ ὕστερον ὁ αὐγουστῖνος, ὡς φησὶ γεώργιος ὁ σχολάριος ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι κεφαλαίῳ δευτέρῳ τὴν δόξαν ταύτην δοκεῖ δηρθρωκέναι τε καὶ καθαιρεκέναι, πλέον τῶν τοῦ αὐτοῦ ἐμφιλοτιμησάμενος ταύτῃ.

Εἰ δὲ καὶ ἐκκλησιαστικῆς καθαιρέσεως ἔρρυναν. ποιήσομεν ἄνω τῶν τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἱστορίας συγγραψαμένων, καὶ ταύτῃ τῇ ἑκατοντάδι, πολλὰς ἐκκλησιαστικὰς ῥήσεις διαιρέσεις, καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικῶν γεγονέναι πραγμάτων. Ἐν ταύτῃ δὲ διεπράχθη, τὰ κατὰ τὸν λουκίφερον, ὡς δοκεῖ μὴ ἄγαν ὀρθῶς, καὶ οἰκονομικῶς. Τοῦτον δὴ τὸν λουκίφερον ἀπέστειλεν ὁ πάπας εἰς συμμαχίαν τῆς ἀναπολικῆς ἐκκλησίας εἰς ἀλεξάνδρειαν, ὃς ἐχειροτόνησεν ἐν αὐτῇ ἀντὶ τῆς ἐν αἰγύπτῳ ἀστερορείας ἐλθὼν κατὰ ζωκράτην, τὸν παυλῖνον ἐπίσκοπον τῶν ὀρθοδόξων, διὰ τὸ εἶναι μὲν ἀρειανὸν τὸ κατέχοντα τὸν θρόνον ἀξιώτιον. μελέτιον δὲ τὸν ὀρθόδοξον, (διὰ τοῦτο χειροτονηθέντα) ἐκβεβλῆσθαι ὑπὸ τῶν καὶ ἀκάκιον ἑτεροδόξων. Καὶ ὅτι μὲν οἰκονομικῶς τοῦτο διεπράξατο, οὐδεὶς ἀντερεῖ. Ὅτι δὲ μέμψιν τινὰ εἶχεν ἡ χειροτονία ἐκείνη, καὶ ὅτι ἀκριτῶς τοῦτον ἄλλης αἱρέσεως ὄντα, ἐχειροτόνησεν ὁ λουκίφερος. Ἀνάγνωθι ὑπομνήματα τοῦ μεγάλου βασιλείου πρὸς τοὺς δυτικούς, ἧς ἡ ἀρχὴ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφ' ὃν ἐλπίζομεν. Φησὶ γοῦν οὕτως ἐν αὐτῇ. Ὁ μὲν τοι παυλῖνος, εἰ μὲν καὶ τὴν χειροτονίαν ὑπολήψιμον ἔχει, αὐτοὶ ἂν εἴποιτ. Ἡμᾶς δὲ λυπεῖ τῆς τοσαύτης μακρέλλης πεποιθὼς δόγμασι, καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ ἀδιακρίτως εἰς τὴν κοινωνίαν αὐτοῦ προσέμβυος. Τὸ δ' ὑπολήψιμον ὄφησιν ὁ μέγας βασίλειος, καὶ τὴν τοῦ παυλίνου χειροτονίαν, εἰ ἂν εἴη ἄλλο; εἰ μὴ ἔτι ζῶντος ἔτι τοῦ ἐναγίου μελετίου, τὸν παυλῖνον ὁ λουκίφερος ἐχειροτόνησε, καὶ ὅτι παρ' ἄνοιαν ὁπάσας χειροτονίαν διὰ τοῦ λουκιφέρου ἐπέτρεψεν, ὅπερ ἀπάδον ἐστὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν. ἐνοῖς μετριοπαθῶν ὁ μέγας βασίλειος, οὐδὲν ἀποφαίνεται. ἀλλ' ἐκείνοις τὸ ψῆφον ὑποτρέπει λέγων, ὁ μὲν τοι παυλῖνος καὶ τὴν χειροτονίαν ὑπολήψιμον ἔχει, αὐτοὶ ἂν εἴποιτε.

Τοιούτου ὄντος τοιγαροῦν τοῦ παυλίνου ὃν ὁ λουκίφερος ἐχειροτόνησεν,

οὐ

Δυτικῶν καὶ ἀναπολικῶν διαφορὰ ἐν τῇ: ἁ, ζωσόδῳ περὶ οὐσίας καὶ ὑποστάσεως.

Ὁ δυτικοὶ διδάσκουσι περὶ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου.

Αὐγουστῖνος, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος φιλοτιμούμενος.

Λουκιφέρου περὶ, ὅτι οὐκ ὀρθῶς διεπράχθη τὰ καθ' αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πάπα περὶ παυλίνου.

Βασίλειος περὶ λουκιφέρου. καὶ περὶ παυλίνου.

" "

" "

" "

Σινώδος: ϛ', ὅτι ἀποδέχεται τὴν παυλίνου χειροτονίαν, ἀλλὰ φλαβιανὸν ἀντιοχείας ἀποχειρίζεται.

οὐ πάνυ πολλῶν ἐτῶν παρερρυηκότων, συναθροίζεται, καὶ ἡ δευτέρα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. μέρος ἦν ταύτης γίνεται, ὁ ὁμέγας μελέτιος, ὃς καὶ αὐτὸν τὸν σύνοδον, τὸν βίον μετήλλαξεν. ἡ μὴν τοιγε σύνοδος ἐκείνη, οὐ τὸν παυλῖνον (ἔτι ἀπειόντα) εἰς τὸν θρόνον ἀντιοχείας ἐκύρωσεν, ἀλλὰ τὸν ἅγιον φλαβιανὸν ἀνεβιβάζετο. ὅμως τὰ κατὰ τὸν παυλῖνον ἀποτροφῆς ὄντα ἄξια, τοὺς λατίνους οὐκ ἐδυσώπησεν, ἀλλὰ προσέκειντο ἰσχυρῶς τότε ἀντεχόμενοι. οὐμόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκείνῳ διαδόχων (ὅπου πολὺ δὴ χρόνον, δύο ἀντιοχείας πατριάρχαι τοῖς ὀρθοδόξοις ἐγένοντο) πάντοτε δέ, καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου, τῷ παυλίνῳ φαίνονται οἱ λατῖνοι προσκείμενοι, ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων τὴν οἰκουμενικὴν ἀπειλοῦντες σύνοδον. καὶ αὖτη μὲν ἡ ἀποδοχὴ λευκιφέρου ἐν ὀρθοδόξοις κεῖται καὶ τοὺς χρόνους τούτους διαφωνία. τὰς δὲ λοιπὰς ἀναμεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων τίς διηγήσεται. ὅσα ὑπὲρ τὰς εἴκοσι μεγάλας ἀριθμεῖται ὑπ' αὐτῶν ἡγούμεναι σύνοδοι, ἐναῖς καὶ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐν καρδικῇ ἀποχισάντων ἐνφιλιππουπόλῃ ἑβδομηκονταέξ ἀναπολικῶν. οἳ καὶ ἀθανάσιον τὸν μέγαν, καὶ παῦλον τὸν ὁμολογητὴν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοὺς οὕτις καθεῖλον, καὶ τοὺς ὁμόφρονας ἀνεθεμάτισαν, ἐν οἷς ἦν καὶ ἰούλιος ὁ πάπας, καὶ ὅσοις ὁμοῦ δρόμος. εἰδ' εἴποις ὅτι αἱρετικῶν ἦσαν διαφωνίαι, καὶ οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς κοινὴν ὧν ὑποπτεύομεν ὁμόνοιαν, ἀλλ' ἐγὼ μὲν διὰ τοῦτο ταῦτα παρήγαγον εἰς μέσον, ἵνα δείξω ἡμῖν πρὸς ἐκείνους τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἀρχιερέως ἀδένειαν, ὡς οὐκ εἶχεν, ὡς τὰ νῦν βλέπεται, τὴν ἅπασαν ἐξουσίαν, ἀλλ' εἷς ἦν καὶ οὗτος, εἰ καὶ πρῶτος τῶν πολλῶν, τιμώμενος μὲν διὰ τὸν θρόνον, ἀλλὰ μὴν, καὶ διὰ τὰς οἰκείας ἀρετὰς, οὐδὲν ἧττον καὶ ὑπὸ τῶν βουλομένων καταφρονούμενος ἀδεῶς, καὶ μηδὲν ἰσχύων ἄνευ συνόδων μεγάλων εἰς ἄμυναν.

Δάμασος πάπας, εἰς τὴν δευτέραν συνόδου, ἥτε παρῆν ἥτε διεπρεσβεύσατο.

Λέγω ὕστερον, ὅτι δάμασος ἐφρόντισε συγκροτηθῆναι τὴν δευτέραν οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἧς καὶ τὰς πράξεις ἐκύρωσεν. ἀναποδείκτως φθέγγῃ οὐβέλλιος, ἀλλὰ δάμασος μετ' ἔτος ἐν εἰς ῥώμην συνήθροισεν ἀρχιερέας, εἰς ὅπερ ἀπέστειλεν ἐκ τῶν ἀναπολικῶν διοικήσεων εἰς ὁμοφροσύνην, νεκτάριος ὁ τῆς βασιλίδος συνεδρεύσοντας τρεῖς· πρισκιανὸν σεβαστείας παλαιστίνης. κυριακὸν ἀδάνων τῆς κιλικίας, καὶ εὐσέβιον ἐπιφανείας συρίας· δάμασος δὲ εἰς τὴν δευτέραν, ἥτε παρῆν, ἥτε διεπρεσβεύσατο, ἥτε τούτων ἀπόντος ἡ σύνοδος ἐζημιοῦτο, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς θεοδόσιος ὁμέγας ἐκέλευεν, ᾧ καὶ τοὺς κανόνας ἐτάξαν οἱ πατέρες· πάπα δὲ λόγος οὐδείς. εἰ γάρ τι δάμασος ἠδύνατο καὶ μέμψασθαι δικαίως εἶχε, καὶ μὴ προσδέξασθαι, ὡς ὑπὲρ τῆς ἐντεύξεως λέγετε σέργιον, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν μὴ ἐκκληθέντας συνῆλθον, ἀλλὰ καὶ παυλῖνον εἰς τὴν σύνοδον οὐ συναριθμεῖσθαι διϊσχυρίσαιτο, τῆς ῥωμαίων ὄντας χειροτονίας, καὶ οὐ μελέτιον, οὐ δὲ διάδοχον μελετίου, τοῦ παυλίνου, ἠμέλλεν (εἰ καὶ ὑπερίσχυεν) ἀποδέχεσθαι. πῶς δὲν τὰ πάντα ἐν τῇ συνόδῳ δάμασος ἦν, μηδὲν δὲ ἦν τῶν προχείρων ἐνεργήσας; ὡς τεμάτιῳ αὐχεῖτε τὴν τῶν παπῶν ὑπεροπτάτην ἐν ταῖς συνόδοις ἐξουσίαν καὶ κυριότητα.

ἐπ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Ε΄

Κατὰ δὲ τὴν πέμπτην ἑκατονταέτηρίδα γενόμενος, οἶδας λέγειν, ὅπ συμφώνως εἶχον αἱ ἐκκλησίαι, τὸ δ' ὅπ ἀπὸ ἀσυμφωνίας, μετὰ πολλοῦ καμάτου, εἰς τοιαύτην ἦλθον συμφωνίαν ἀπεσώσασθε. ἀλλ' ἡμεῖς, τοῦτόσοι σοφισήσομαι. τὰ μὲν γὰρ κατὰ τὸ μέγαν Χρυσόστομον, ὅπως τότε διεπράχθησαν, σχεδὸν ἡμῖν ἐσὶ λέγειν, δῆλα πᾶσιν ὄντα ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν. τοῦτο δὲ μόνον εἰπεῖν ἐπάναγκες, εἰς τὸ δεῖξαι ὅπ πάντοτε ἦσαν διαφωνίαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ὀρθοδόξων, μὴ περὶ πραγμάτων μέντοι περὶ τὴν πίστιν ἀναγομένων, ἀλλὰ περὶ ἐκκλησιαστικῶν δικαίων, ἐξ οὗτος χάρειν οὐδέποτε σχίσματα περιφανῶς ἐγένετο. καθήκει δ' οἷονεὶ ἀδίκως ὁμέγας Χρυσόστομος ἐξ διαφθορᾶς τοῦ κατ' Ἀλεξανδρέων, τὸ πᾶν καθ' ἑαυτὸν διήνυσε. γράφει περὶ Ἰννοκέντιον ὁ Χρυσόστομος ὡς βοηθήσων αὐτῷ, ὑπατέλλει ὁ Ἰννοκέντιος θεοφίλῳ ὑπερηφανικώτερον γράφων, καὶ ὑπερμίοις αὐτὸν καθυποβάλλων. ἀλλ' ὅμως ἀνεκτὸν ἐδόκει τῷ θεοφίλῳ, ἐξεστασιαστικώτερον ὑπὸ Ἰννοκεντίου Καρέως οὕτως ἐπιτρέπεσθαι, ὁμολογοῦς ὄντος αὐτῷ, καὶ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, καὶ ἦν μεταξὺ τούτων διχόνοια ἐκ ἠτυχεῖτο. εἰς δὲ πᾶσαν περιέβαινε τὴν ἐκκλησίαν. ὅθεν ἐξ ἐμέλησε τῇ συναθροισθείσῃ συνόδῳ περὶ τῆς Ἰώτων εἰρηνοποιήσεως, ἐκ κανονικῶς, ἢ ὁρισικῶς εἰπεῖν μᾶλλον, περὶ Ἰννοκεντίου γράψαι, καὶ τὴν γραφὴν ὡς κανόνα ἔθεντο. ἔσι δ' ὁ κανὼν τοῖς ἄλλοις ζωαρεθμούμενος: ρδ', παρ' ἡμῖν· ἀποφαίνει δ' οὕτως.

„ Ἤρεσεν ἔπ μὴν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὡς τε περὶ τὴν διχονοίας τὴν ῥωμαϊ-
„ κῆς, ἐξ ἀλεξανδρινῆς ἐκκλησίας περὶ τὸν ἁγιώτατον Πάπαν Ἰννοκέν-
„ τιον γραφῆναι, ὅπως ἑκατέρα ἐκκλησία περὶ ἀλλήλας εἰρήνην φυλά-
„ ξωσιν ὡς ὁ κύριος διαγγέλει.

Ἐν τούτοις δυσὶν ἀναγκαίως χρήσεται διασημειώσασθαι. πρῶτον μὲν ἦν μεγίστη διαφωνία, ὥστε καὶ φρονῖσαι περὶ ταύτης τοῖς ἐναρθαμήσασιν ἁγίοις πατράσι. δεύτερον, ὅπ Ἰννοκέντιος, καίπερ ἅγιος ὢν (ἄπερ ἐξ τῶν τελείων ὁμωμοσμένος καὶ τὸν ἱερὸν γρηγόριον) τῆς διχονοίας παραίτιος ἦν. ἄλλως γὰρ ἂν περὶ τὸν ἀλεξανδρείας θεόφιλον, ἢ καὶ περὶ τοὺς δυὸ ἐγεγράφεσαν· νυνὶ δ' οὕτω φησὶν ὁ κανών, ἔδοξε γραφῆναι περὶ τὸν ἁγιώτατον Πάπαν Ἰννοκέντιον· ὅθεν ἐξ οὐκ ἀνεφίη ἡ διχόνοια, ἐνταῦθεν ἐξ περιέρριζον ἔδει ἀναπαυθῆναι, τὸ δ' ἦν, μὴ ἐξεστασιαστικώτερον φέρεσθαι τὸν ῥώμης καὶ τοῦ ἀλεξανδρείας, ἢ τινὸς ἄλλου ὁμολογοῦς αὐτῷ Πατριάρχου.

Λέγεις ἴσως, ὅτι ὁ Πάπας Κελλεσῖνος, ἦν περίεδρος τοῦ κατ' Ἔφεσον οἰκουμενικῆς τρίτης ἁγίας συνόδου, καὶ τὰ παράγματα περὶ τὸ ἐκείνῳ δοκοῦν ἔρρεπε, διὰ τὸ ἀλεξανδρείας κυρίλλου, καὶ τῶν ἀπὸ ῥώμης ληγάτων, καὶ ὅπ πολλοὺς ἦν ὑπερέλλων ὑπερόλους περὶ βοήθειαν τῶν ἀναπολικῶν. ἀλλὰ ταῦτα, οὐ καὶ τὸν τρόπον οὐ σὺ λέγεις, ἀλλ ἑτέρως γέγονεν· ὁ μὲν κύριλλος ἐξῆρχε μὲν τῆς συνόδου ἐκείνης, οὐχ ὡς πρόσωπον ἓν μόνον φέρων τοῦ Πάπα, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἐξ ἰδίου προσώπου, καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτὸν ἀπε-

Διαφωνίαι ἀεὶ οὖσαι ἐντὸς ἐκκλησίας.

Ἰννοκέντιος πάπας Καρέως φερόμενος καὶ θεοφίλου ἀλεξανδρείας, ὑπὲρ χρυσοσόμου. διορθῶται ὑπὸ τῆς συνόδου. καὶ παύεται τῆς ἔριδος.

Σωζόμ: καρθαγ: ρδ', διορθοῦν τὸ πάπαν.

Κελλεσῖνος ὁ πάπας οὐκ ἦν περίεδρος τοῦ: γ', συνόδου ἀλλ' ὁ κύριλλος.

φάνετο

φάνεΤο. ὡς ἐκτῶν ὑπογραφῶν ἐστι δῆλον. οὐ γὰρ ὡς πρόσωπον, οὐδ' ὡς ἰσοστρητὴς τοῦ πάπα, τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ ὑπέγραφεν ὄνομα. ὅτι δὲ ἡ ἀπιστολὰς πρὸς τὴν ζωόδοκον ἔστειλεν, ἀλλ' οὐχ ὡς φῆς πρὸς σωτηρίαν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, εἰς συμμαχίαν δὲ μᾶλλον τῆς ἁγίας ζωόδου, καὶ τοῦτ' αὐθις οὐχ ὡς ποιμὴν καὶ προνοητὴς (ὡς αὐτὸς ὑποβάλλεις) ἀλλ' ἵν' ἀποδείξῃ μᾶλλον ἑαυτὸν μέρος εἶναι τῆ ζωόδου, καὶ τοῖς βασιλικοῖς ὑπείκειν γράμμασι, καλῶσιν αὐτόν.

Σὺ δέ μοι πραγμάτων ὅλον παρέχεις, καὶ δοκεῖς μὴ πεῖραν ἀκριβῆ λαβεῖν, ἢ μὴ δ' ὁπωσοῦν ἐγκύψαι τοῖς πρακτικοῖς τῶν ἱερῶν ζυνόδων, (μικρὸν γὰρ οἶμαι μέλει ἡμῖν τῶν ὑμῖν) ἱεμμάχια δέλτα, ὅσα πρὸς τὸ δοκοῦν ὑμῖν ζωιδίνα, παρὰ τῶν ὑμετέρων λαμβάνεις, καὶ ἡμῖν ὁπλιζόμενοι σφαρῶς ἄγαν ἀποδύεσθε πρὸς ἀγῶνα, καὶ τ' ὁμηρικὸν πάτροκλον. Μέλεθι τοίνυν ὦ πολυμαθέστατε τὰς πράξεις ἁπάσας τῆς ἁγίας ἐκείνης καθολικῆς ζωόδου, καὶ μάθε ὅτι οὐδὲν ἄλλο πρόφανὲς ὁ κελλεσῖνος καὶ μέγα διεπράξατο ἐν αὐτῇ, πλὴν τῶν περιῶν ἡημάτων. τὸ μὲν ὅτι τῷ κυρίλλῳ ἔγραψεν ἀναπαλησῶν καὶ τὸν αὐτῷ τόπον· τὸ δὲ, ὅτι καὶ ληγάτους ἔστειλε· καὶ τρίτον ἀπιστολὰς. ἐν ἄλλοις δὲ κυριωτέροις πράγμασι, καὶ ἀναγκαίοις, οὐδὲν φάνεται πεπραχὼς, οὐ δὲ μελήσαι ὅλως αὐτῷ, κἂν δι' ἀπιστολῆς βοηθῆσαι τοῖς μὴ ταῦτα πράγμασιν. ἀλλ' ὥσπερ ὑπ' ἀμηχανίας ἡσυχάζων ἐδείκνυτο.

Τὰ γὰρ περὶ τὸν ἰωάννην ἀντιοχείας, καὶ νεστόριον τὸν αἱρετικόν, ὕστερον γενόμενα σκάνδαλα, πρὸς κύριλλον ἀλεξανδρείας, καὶ μέμνονα τὸν ἐφεσίων πρόεδρον, εἰς ἰσσοῦτον μέγαν πυρσὸν ἀρθέντα, τίς ἐστιν ὁ καταβέβας; καὶ τίς ὁ τὸν φλεγμαίνοντα ὄγκον καθελάς; οὐχ ὁ βασιλεὺς ἦν θεοδόσιος ὁ νέος, τοῦ πάπα πρὸς αὐτὰ μηδ' ὅλως διυπνισθέντος, καὶ ταῦτα δι' ἀπιστολῶν λαβόντος παρὰ τῆς ζωόδου τὸ ἐνδέσιμον, ἀποφαίνεσθαι περὶ τούτων; ἀλλ' ὁμὲν ἡσύχαζε, βασιλεῖ δὲ καὶ λίαν ἐμέλησεν. ἀλλ' οὐδ' ὁ μὴ τὸν κελλεσῖνον ξύσας, οὐδὲν ἄλλο ἔγραφε πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς, εἰρηνικόν, ὅτι ζωήδελφος ἦ τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνη.

Τοῦδ' ὅπ ἐν τῇ τετάρτῃ ζωΐδῳ ὀλέων διώκει τὰ κατ' αὐτὸν, πολλοῦ γε καὶ δεῖτ' ἀληθὲς ἔχειν μεθ' αὑτοῦ. πλὴν γὰρ τῆς ὀρθοδόξου ἐκείνης ἀπιστολῆς, ἣν καὶ σήλην ὀρθοδοξίας ὠνόμασαν, οὐδὲν ἄλλο πεπραχὼς φάνεται. καὶ τοσαύτη ἦν τότε ἡτοῦ λέοντος Πάπα ἐξουσία ἐν τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ, ὡς τε καὶ μετὰ πολλῶν, ὡς γράφει, δακρύων αὐτοῦ τε καὶ πασῶν τῶν τῆς δύσεως ἐκκλησιῶν μεστουμένων τοῦτε οὐαλεντινιανοῦ τοῦ τῆς δύσεως βασιλέως, καὶ πλακιδίας τῆς αὐτοῦ μητρὸς, καὶ λικιννίας τῆς γυναικὸς, καὶ ἀξιούντων συγχωρηθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως θεοδοσίου τοῦ νέου, ζωόδον ἐν ῥώμῃ τοπικὴν γενέσθαι, οὔτ' αὐτὸς ὁ πάπας εἰσηκούετο, οὔτ' οὐαλεντινιανὸς, καὶ ἡμήτης, καὶ ἡ ζωΐνους αἱ βασιλίδες. ζωσηρολήθη δὲ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ βασιλέως μαρκιανοῦ, καὶ πουλχερίας συναλκηδόνι. ὅπερ καὶ τοῦ εἴκοσι ὁγδόου κανόνος πολὺς ἦν ἀγὼν τοῖς ληγάτοις, ἐξ ὑπατροπῆς ἐγ-

γρ°

γράφε τῷ πάπα, καὶ τῇ ζωόδῳ ὑπὲρ τῶν ἴσων πρεσβείων τῷ κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς ὑποταγῆς τῶν ἀσιατικῶν μητροπόλεων, πολεμοῦντε καὶ θρακῴων ὑπ' αὐτὸν. ἐπεψήφισαν ὅμως οἱ πατέρες τῷ κανόνι, καὶ ἀνεφάνησεν ἡσύγκλητος, ὁ βασιλεύς, ἀλλ' ὀλέων ἦν ἀδυσώπητος, φθορᾶσι τοῦ λύεσθαι τὰς ἐν νικαίᾳ κανόνας, καὶ φλὴν τῆς πίστεως ὅρκ οὐδὲν παρεδέχετο· ἀλλ' ἔκδολος ὢν ὁ ἀνθρωπος τῷ πάθει, πολὺς ἦν ἀχθόμενος τῷ πράγματι, ἐνοῖς φθὸς τὸν ἀνατόλιον αὐτὸν, καὶ φθὸς τὰς βασιλέας ἔγραφεν. ἀλλὰ δὴ καὶ φθὸς τὸν ἀλεξανδρείας, καὶ ἀντιοχείας ὑποβάλλων αὐτοῖς, καὶ καταναγκάζων, μὴ καταδέχεσθαι φθοκαθεζῆναι ἑάτων τὸν κωνσταντινουπόλεως. ἀλλ' ὅμως καίπερ πολλὰ λέγων, καὶ γράφων, καὶ ἐνανλιόμενος, ὥσπερ οὖν εἰσηκέετο φθότερον ζωόδον αἰτῶν παρ' αὐτῷ γενέσθαι, ἕτω καὶ ἀντιμαχόμενος δὴ τοῖς δοθεῖσι φθονομίοις τῷ κωνσταντινουπόλεως ὕστερον, ἐδὲν ἤνυσεν, ἀλλ' ἔμενον ἕτω, καὶ μένουσιν ὥσπερ ἐτάχθησαν. στερχθέντα φθάτε τὰ ἀλεξανδρείας, καὶ ἀντιοχείας, μὴ πᾶς τὰ πάπα λέοντος καθυποταχθέντων ὑποβολᾶς· ὅθεν τοίνυν ἐν οἷσις ἀνδράσι τὰ τὰ πάθες ἐγυμνάζετο· καὶ εἰ μὴ τὴν ἔριν σιγῇ ἀπέτεμον οἱ τῆς ἑῴας (οὐδὲν γὰρ ἐζημιοῦντο τοῖς τὰ λέοντος γράμμασι, τῶν λοιπῶν ἁπάντων εἰκαίνες τότων ὕστερον ὑποκυψάντων τῷ κανόνι ἔργῳ καὶ λόγῳ) πόσον, καὶ ὁποῖον τὸ χάσμα τῆς σκληρήσεως ἂν προύβαινεν, ὁπότε φθὶ ἐλαττόνων ὑποθέσεων ἐντοῖς ἐξῆς ἀπεχίζοντο. ἀλλ' οἱ θεοσεβέστατοι πατέρες ἐκεῖνοι, εἰς τὴν τὰ σωτῆρος εἰρήνην τε, καὶ τιμὴν ἀφορῶντες τ μὲν λέοντα, ὡς τὴν ὀρθοδοξίαν θεοπνεύστως κηρύξαντα ἐθεράπευον, φθὸς δὲ τὸ αὐτὰ πάθος μηδὲν παρενοχλοῦν, φθιτὸν ἡγοῦντο ἀνταγωνίζεσθαι· ἔκτοτε δὲ μαθόντες τῶν ῥωμαϊκῶν ἀρχιερέων τὸ φίλαρχον καὶ φιλόπρωτον, ἐν τῇ μ ἸΑὐτα ζωόδοις· πέμπτῃ, ἕκτῃ, καὶ ἑβδόμῃ. μετριώτερον εἶχον, καὶ τὸ ἐξαπατικὸν ὑπεβίβαζον.

τὸν λέοντα θεραπεύουσιν οἱ πατέρες τῆς· β'. ζωόδε.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ ε'.

Ἐν' Ἰῇ ἕκτῃ ἑκατονπάδι ἔφης. ὅτι βασιλεύοντος ῥώμης, καὶ πάσης ἰταλίας θεοδωρίκου τοῦ γότθου, ἠνάγκασε τὸν πάπαν ἰωάννην πρῶτον, ἀπελθεῖν φθὸς τὸν μέγαν ἰουστινιανὸν, καὶ παρεσκευάσθαι τὰ φθὸς εἰρήνην, καὶ ὅτι ἐλθόντος τοῦ ἰωάννου ἐν κωνσταντινουπόλει φιλοφρόνως ἄγαν ἐτίμησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἰουστινιανὸς. ὡσαύτως καὶ κωνσταντῖνον τὸν πάπαν ὀρθοδόξου μνήμης ἐντῇ ὁγδόῃ ἑκατονπάδι. οὐκ οἶδα μὴν δ' ὅτι ζωάγειν ἐκπέμπουσιν τοῦ βούλει, εἰ μὴ ὅτι γε τὴν πολλὴν τοῦ βασιλέως εὐλάβειαν, ἣν εἶχε φθὶ τοὺς ἱεράρχας. ὁμοίως γὰρ (ἵνα μὴ καὶ πλείω εἴπω) ἐτίμησε καὶ τὸν ἅγιον ζάββαν, φθαπαλλόμενον πρέσβυν φθὸς αὐτὸν, οὐμόνον διὰ τὸ φθὸ τῶν ἐν ἱεροσολύμοις πατριαρχῶν ἀποσαλῆναι, πολλῷ γὰ μᾶλλον διὰτὶ ἐνοῦσαν αὐτῷ ἀρετὴν, καὶ πνευματικὴν κατάστασιν. οὕτως ὤφειλε καὶ ὁ εὐλαβὴς ἰωάννην τὸν αὐτοκράτορα κωνσταντινουπόλεως φθαπαλλόμενον φθὸς αὐτὸν εἰς φερράριαν ἀποδέξασθαι βασιλικῶς, καὶ μὴ παπικῶς. οὐκ ὑπήντησεν, οὐφθυπέμψεν, οὐδὲν φθυτίμησεν. ἦν γὰρ δὴ Πάπα, καὶ οὐκ δὴ βασιλεῖ

Πάπας ἰωάννης ἦλθε φθὸς ἰουστινιανὸν τ μέγαν ὡς πρέσβυς.

Σάββας ὁ ἅγιος ὁπως λαμᾶ) ὑπὸ Ἰουστινιανῦ. Εὐγένιος πάπας μ ἰωάννου αὐτοκράτορος ῥωμαίων.

τὰ πράγματα, καὶ ἡ ἐξουσία.

Πατριάρχαι οἰκουμενικῆ θρονισμοῦ, ὅτι ἡ τοῦ τῆς τρίτης ζωόδου εἶχε τόπος.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἕκτην ἑκατονταέτιδα θρυλεῖται λέγεις, ὅτι πελάγιος ὁ δεύτερος Πάπας ἐνέθηκε χαλινὸν ἰωάννῃ τῷ νηστευτῇ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχῃ τοῖς τῆς οἰκουμενικῆς προσηγορίας· ὁποῖος δ' ἦν ἐκεῖνος ὁ χαλινὸς οὐκ οἶδαμεν. σιδηροῦς μὲν οὖν οὐκ ἦν· εἶχε γὰρ ἂν διαμένειν καὶ μέχρι τοῦδε, ἐξαραχνιῶν ἄρα νημάτων ἐξυφαίνη. διὸ καὶ ὑπὸ λεπτῆς αὔρας δύηται θαλέλυται. καὶ εἰ δὲν ἐκ τούτου ζωάγρει, ἄσσον ἂν μᾶλλον τοὐναντίον δείκνυται. εἰ ὁ Πάπας Πελάγιος χαλινὸν ἐνέθηκεν (ὡς σὺ φῂς) ἰωάννῃ τῷ νηστευτῇ, ὃ δ' ὅλως ὡς βίαιον τοῦτον ἐκδυσκολῶν παρεδέξατο, εἰ δ' οἰμεῖ αὐτὸν ἅπαντες, ἄρα οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ Πάπας ἐπιτάττειν τοῖς ἄλλοις Πατριάρχαις. διὸ καὶ σιωπῇ συγκαταβατικώτερον, ἐκεῖνον μὲν ἐῶν λέγειν τὰ ἑαυτοῦ, οὗτοι δ' ἔπραττον τὰ εἰκότα, καθὰ δὴ καὶ πρὸς τὸ παρὸν, τῶν Πάπων ἐριθείᾳ ἀνταγόντων, ἢ τοι μᾶλλον δὲ λόγῳ ὑπεράτων. τὸ γὰρ λέγεσθαι τὴν Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικὴν, ἐκ πρὸ τῆς τρίτης δέρομεν ζωόδου, ἀνάγνωθι τὸν ἁγιολήν Θεοδοσίου τοῦ νέου τὸν πρὸς τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, ὅπου οἰκουμενικὸν αὐτὸν διδάσκαλον ἀποκαλεῖ. τὸ γὰρ διδασκαλικὸν ἀξίωμα συναπτὴ διαφορᾷ τοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης εἴδους καθέστηκεν, ὡς ἐν τῇ πρὸς πρόσθεν τῷ παύλῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ δοκεῖ, κἂν τῇ κατὰ μιλωᾶν ᾖ, καὶ ἰωάννην μετὰ τοῦτον, ἡνομάσαις ζωόδοις ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸ τῆς πέμπτης· οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐξεφώνουν τὸν Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἰοῦτα δὴ παρουσίᾳ τῶν τοῦ Πάπα ληγάτων, καβίνουτε τοῦ καυσσίου, καὶ δημφανίσ ἐγκλάνων, αὐτερίσ καλερνιτάνων, λεοντίσ νολάνων, καὶ ῥουσικῶν φεσουλάνων δημοκόπων, τῆ διακόνων δύο, Θεοφάνους, τῆ Πελαγίου, καὶ ἑτέρων ὑποδιακόνων, τῆ ἐκδίκων, καὶ κλητόρων. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐν Βασιλείοις μέγας Ἰουστινιανὸς, ὁ τῆ Βασιλείαν συσήσας, τῆ ἐκκλησίαν διοικήσας νόμοις τε, καὶ θεσπίσμασι, Πατριάρχαις δημοσέλλων τοῖς τῆς Βασιλίδος δημφανίῳ ἱστᾶσιν, ἀνθήμῳ, καὶ μηνᾶ, οἰκουμενικοῖς δημηγόρει, τῆ μακαριωτάτους. τῆ τῇ τοῦ ἕκτην ζωόδου, ὁμωγωνάτου ὁμοίως. ὃ σύγε αὖθις μεγάλου τινὸς ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἑκαιδεκάτῃ τῷ Πάπα μεγαλαυχεῖς, δημηγορούμενον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως. τῆ ἡ αἰτία ὠσλίαν ὅλως. ἐν ᾧ τοῖς λιβέλλοις τοῖς θρυλουμένοις ἐπὶ τῆς Λέοντος Πάπα Ῥώμης, τῇ τὴν τετάρτην ζωόδου οἰκουμενικὸν οἱ καθ' ἡμᾶς τὸν Πάπαν ἐπήγαγον· εἰ τοίνυν ὁ Ῥώμης οἰκουμενικὸς παρ' ἡμῖν εὑρηται πρῶτος λεγόμενος Πατριάρχης, ἔχει τῆ καὶ ὀνέας τὰ ἴσα πρεσβεῖα τῆς τιμῆς τῷ τῆς πρεσβυτέρας τῇ τὸν τρίτον κανόνα τῆς :Β', ἁγίας οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸν διαγορεύοντα οὕτω.

" Τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως δημόσιον, ἔχειν τὰ πρεσβεῖα μετὰ τὴν τῆς Ῥώμης δημόσιον. ὅπερ κανόνα ἀναντρεπτον φαίνεται, καὶ σαφέστερον ἐκτίθησι τὸν τούτου σκοπὸν, ὁ εἰκοστὸς ὄγδοος τῆς ἐν Χαλκηδόνι τετάρτης ἁγίας Συνόδου. τῆ ὁ τριακοστὸς ἕκτος τῆς ἕκτης. Πῶς τοίνυν θεσπέσιον δίκαιον ἀποτινέμηται οὕτω θεσπεσίων οἰκουμενικῶν ἁγίων Συνόδων

δων τῷ Κωνσαντινυπόλεως, τῶν ἴσων πρεσβείων τῆς ἡμῆς τῷ ῥώμης, ταύτης τῆς πρώτης ἀποστερεῖσθαι, τοῦ οἰκουμενικὸν δηλαδὴ λέγεσθαι, καὶ τὸν Κωνσαντινυπόλεως, καθὰ δὴ καὶ τὸν ῥώμης, ἣν ἡ αὔξησις μᾶλλον ἤπερ ἡ οὐκ ἴσῃ· καὶ ἔτως οἱ κανόνες διέταττον· φησὶ γὰρ ὁ κανὼν εἰκοστὸς ὄγδοος· πάντας οὖν τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ὅρους ἐπόμενοι, καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα κανόνα (τῆς δευτέρας συνόδου) γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομέν τε, καὶ ψηφιζόμεθα· περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, τῆς αὐτῆς Κωνσαντινυπόλεως νέας ῥώμης· καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, οἱ πατέρες εἰκότως ἀπέδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα· καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι, οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς νέας ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ. εὐλόγως κρίναντες τὴν βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν, καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι ῥώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα μηδὲν παραθέμενος ἕτερον, καταπαύει τὴν ἑκατονπάδα.

Πῶς δ' ὢν βέλτιστε τὴν συμφωνίαν τῶν ἐκκλησιῶν ἀγωνιζόμενος ἐκθλῶσαι παραπέχεις τὰ περὶ τοῦ βιγιλίου, ἐν τῇ πέμπτῃ συνόδῳ καὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, καὶ τὰ περὶ ἀκακίου τοῦ Κωνσαντινυπόλεως. ἀφημίου τε, καὶ μακεδονίου· ἀλλὰ σὺ μὲν ἐκὼν αὐτὰ παραπέχεις, ἐγὼ δ' ἐπαναστρέψωσε περὶ ταῦτα, καὶ μὴ βουλόμενον, ἀνακαλύψας καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ταῦτα παρέλιπες· σοὶ μὲν γὰρ πρόκειται συμφώνους ἀποδεῖξαι τὰς ἐκκλησίας, καὶ τῷ τότε καιρῷ, καὶ μοναρχοῦντα τὴν Πάπαν· ἀλλ' ὅμως ἀληθεύειν σοι εἶχες εἰ καὶ τὰ περὶ βιγιλίου καὶ ἀκακίου διηγήσω· περὶ μὲν τῶν τριῶν κεφαλαίων (λέγω δὴ τῶν θεοδώρου μοψουεστίας, καὶ θεοδωρήτου Κύρου, καὶ τῆς ἴβα τοῦ ἐδέσσης ἀποκοπῆς περὶ οὗ μάλιστα πέρσην, καὶ τῆς πρώτης συνόδου πάντων φερομένων) ὅσον διεκκλησιάσαντο ἐῶμεν καὶ ἐπέρχομαι· ἐκεῖνοι μὲν θέλοντες ἀναθεματισθῆναι ταῦτα, οὗτοι δὲ μή· ἕως οὗ συναχθείσης ὑπὸ ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου τῆς πέμπτης συνόδου, μετὰ διασκέψεως πολλῆς ἀναθεματισθῆναι ὑπεβλήθησαν, καὶ δεκατέσσαρα κεφάλαια τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀνεκηρύχθησαν· ὁ δὲ περὶ τοῦ Πάπα ἐν ταύτῃ ἀπαντᾷ τοιοῦτόν ἐστι· βιγίλιος μὲν ὁ Πάπας ἐνδημῶν ἦν τῇ πόλει, προσκαλούμενος δὲ ὑπὸ τῆς συνόδου πάσης συνεδριάζειν, οὐκ ἤθελεν, ὁτὲ μὲν ἀσθένειαν προφασιζόμενος, ἔφη δ' ὅτε δὲ καὶ ὑπισχνούμενος ἐλθεῖν, οὐδέποτε συνῆλθε. τοῦτ' αἴτιον ἔστι τεκμήρασθαι, ὅτι περιέμενεν ὑπεροχῆς μὴ ἐλπίζων, παρητεῖτο τὴν παρουσίαν. καὶ τοῦτο δὲ περιφανῶς ἐλίνυσεν, ἐξ ὧν ὁ περὶ αὐτοῦ ἰωάννης ἐδυσχέρανεν, ἐξ ὧν ὑπονύμων καθεσθεὶς ὑπατείῳ τῷ Πατριάρχῃ, συμφορέσας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοὺς ἀνατολικοὺς, ὡς ἱερεῖ νικήτας πρεσβύτερος ἐκ τῶν συνόδου ὁσηθάτος. ὅμως ὅ περ ἐν ταῖς κοιναῖς συναθροίσεσι καὶ τάξιν γίνεσθαι, περὶ καθέζεσθαι ἀεὶ δηλαδὴ τὸν κατὰ τόπον ἀρχιερέα ἐν ταῖς οἰκουμενικαῖς συνόδοις (τὴν καθόλου ἐκκλησίαν ἐμφαινούσαις) οὐ διαφυλάπτεται. ἕκαστος γὰρ ἐκεῖ

Τὰ περὶ βιγίλιον πάπαν, καὶ περὶ ἀκακίου, μακεδονίου πατριαρχῶν κωνσαντινυπόλεως, γενόμενα.

14

ἐκεῖ τ' ἴδιον τῆς τάξεως τόπον, καὶ κ) διὰ τοποτηρητῶν, πεκλήρωται.
ὁ οὖν Βιγίλιος κ) προτίμησιν εἰς ἄλλην ἐπαχάρχων, ἰῶ οὐκ ἀπολαμβάνειν
ἔμελλεν, ἀπελείπετο. δεδιὼς ἢμὴ καταψηφισθείη ὑπὸ τ Ζωόδου, ὡς
ἠπειλεῖτο, τ' ἰδίαν ὁμολογίαν ἀνέπεμπε, κ) τὸν βασιλέα εἶχε μεσιδιονία.
Τέλος, μετρίως ἐξελεγχθεὶς ὑπὸ τῶν παλέρων ἀπελύετο, καὶ ολιγωρούμενος. 5
μὴ ἀνεχόμενος δὲ τοῖς δόξασιν ὑπογράψαι, ἐξορίζετο. ἐπαναμφθεὶς δὲ
ὕστερον ἀνακαλεῖται ἐν ῥώμῃ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰδίων οὐσέργετο, ὑπογράψας.
Τί δὲ ἐνταῦθεν; κινεῖ διωγμὸν, χεὶρ βασιλικὴ ὑπερέχει, καὶ τὰ τῆς Ζυ-
νόδου κραταιοῦνται. ὅσα δὲ οὐ ἐκτότων ὅσος τε, κ) ὅσος ἦν ὁ Πάπας σοὺς
Ζώοδον· αὖ πάραθες δύσιν ἀναβολῇ διαφερομένην, σκόπει Ζώοδον αὖθι 10
Πάπα. καὶ σοὶ γνώμην Πάπα δογματίζουσαν. Ζώοις Πάπαν ὀλιγω-
ρούμενον διὰ φιλαρχίαν ἐξοριζόμενα δι' ἀπείθειαν, κ) δι' ὑπολαγὴν αὖθις
ἀνακληθέντα. ἀχθομένους τούτου, κ) τῆς Ζωόδου τῶν ἑῴων τοὺς ὑπερίους,
ἐνεμένους ὕστερον, κ) ἀποδεχομένους. πῶς ἕνι κρίνειν εἰπέμοι, τίνι ἑκα-
τοντάδα ταύτην ἀεὶ σύμφωνον, τὰ πολέισα διαφωνοῦσαν; ἀλλὰ σοὶ δήσω, 15
κ) τὰ σοὶ ἀκάκιον, πόση ἀναμεταξὺ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως κ) φήλικος Πά-
πα διχόνοια γέγονεν, ὥστε τ' ῥώμης καταψηφίζειν καθαίρεσιν, κ) κεσρη-
νόν. τὸν δὲ Κωνσταντινουπόλεως καταφρονεῖν, κ) τῶν διπύχων ἐξαλείφειν τὸν
φήλικα, κ) μεταβαίνειν, κ) εἰς τοὺς ἀμφοῖν διαδόχους τίνι ἄμιλλαν. ὁμῶ
ᾧ φῆλιξ κ) ὁ μετ' αὖ τ Πάπαι, οὐκ ἠξίουν ἐντοῖς διπύχοις τάττεσθαι τὸν 20
ἀκάκιον, κ) σοὶ τούτου τοῖς Πατριάρχαις Κωνσταντινουπόλεως διεφέροντο, δι-
φημίῳ κ) μακεδονίῳ τοῖς ὀρθοδόξοις. δεύτερον, ὅτι σοὶ μὲν φίλον, κ) σοι-
ποῦδασον ἅπαντας ἀποδείξαι τῷ ῥώμης ἀρχιερεῖ πειθομένους. ἐνταῦθα δὲ
φαίνονται δίφημιος, κ) μακεδόνιος οἱ πατριάρχαι, τούτῳ μηδ' ὁπωσοῦν
ὑπείκοντες. ἐκείνων γὰρ λεγόντων, μὴ χρῆναι τὸν ἀκάκιον ἀξιοῦσθαι μνη- 25
μοσύνου ὡς αἱρετικὸν, κ) καθαιρεθέντα, οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως,
ἅπαν τοὐναντίον ἐγίνωσκόν τε, καὶ ἔπασχον σοὶ τὸν ἀκάκιον· ἅ γὰρ αἱρετι-
κὸν, ἀλλ' ὀρθόδοξον μᾶλλον, τοῦτον ἤδεσαν, ὡς τῷ τετάρτην κυροῦντα,
καὶ ἀποδεχόμενον Ζώοδον, καθάπερ ἔστιν ἰδεῖν, ἐντῇ πρὸς Πέτρον καφέα τὸν
ἀποχείας ὑπολῇ τούτου, καὶ ἐκτῇ κ) Δανιὴλ τὸν συλίτην βίου, οἷον αὐτηγω- 30
νίζετο σοὶ βασιλίσκον τὸν τύραννον, σοὶ τῆς τετάρτης Ζωόδου ἀκάκιος.
εἰ δὲ μὴ τὸ ἑνωτικὸν τοῦ ζήνωνος ἐγκαλεῖται, καὶ ὅτι τοὺς σοὶ φήλικος
Πάπα ἀποκλείσαντας ὑποκόπτει δύο μὴ ἐκδίκου χρήμασιν ἐδελέασεν ὁ βασι-
λεύς, ἀκακίῳ κοινωνῆσαι (ὡς τὸ ἑνωτικὸν εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς σοιβιβά-
ζοντι, κ) τῷ τοῦ Πέτρου τοῦ μογκὸ σοὶς αὐτοὺς κοινωνίαν, παρανόμως, 35
τ' ἀλεξανδρείας θρόνον κρατήσαντος ἀλλὰ δὴ κ) αἱρετικὸ) οὐδαμῶς ἐκαι-
νέσαμεν. ὅτι δὲ φῆλιξ ἐξ ἰδίας αὐθεντίας καὶ Ζωόδου, αὖθι τῆς τῶν ἀνα-
τολικῶν διαγνώσεως, ἐς Ζωεπισκέψεως ψῆφον ἀκακίῳ ἐπήνεγκε καθαιρέσε-
ως σωαρήμεν δικαίως, ἐξουτελίσαντι ταύτην· οὐ γὰρ οὕτω κ) κανόνας
ἀκρίσεις, κ) καθαιρέσεις προβαίνουσι, μάλισα πατριαρχῶν· ὅθεν οὐ δὲ 40
οἶμαι ἀκάκιον δίφημιός τε, κ) μακεδόνιος, τίνι δίκην ἀποδέξαντο. οἶμαι
δὲ

Φήλικος πάπα διαφωνία μετὰ τῶν κωνσταντινουπόλεως πατριαρχῶν κ) ἀγὼν μέγας τῶν δύο ἐκκλησιῶν σοὶ ἀκακίου.

δὲ μάλιστα ὅτι καθὼς τῶν διπύχων ἐξῆρεν ἀκάκιος φήλικα, καὶ αὐτοὶ ἐπηκολούθησαν· ὅθεν μέγας τοῖς δυό μεγίστοις θρόνοις ἀγὼν ἐνίσταλο, καὶ ἄμιλλα, τῶν ΔιαδεξαμΔύων τ φήλικα, γελασίᾳ, ἀναισασίᾳ, συμμάχουτε καὶ ὁρμίσδαι· ἕως ὅτου ὅπὶ ἰουσίνᾳ τοῦ γέροντος, καὶ ἰωάννᾳ τοῦ ἐναγίοις
5 Παπειάρχᾳ, ζωοδικῶς τὰ κάνδαλα διωρθώθησαν. τῶν μὲν ΠΕΙ ἀκακίου σωσηθέντων παντελῶς, τῶν δὲ ΠΕΙ ΔΙΦημίᾳ, καὶ μακεδονίᾳ τὰ μέγιστα κραλωθέντων, καὶ ἐν ἁγίοις ΤΑγέντων αὐτῶν· καὶ ἐν τοῖς διπύχοις ἐγγραφέντων, ὡς ἐνδόξων τῆς πίστεως ὁμολογητῶν. σὺ δὲ τοσαύτην ἔριν ὅπὶ πολὺ τὰς θρόνας ἐκείνας καθασχεῖσαν ἐν μεγίστῃ ἀσυμφωνίᾳ, ὡς σιγῇ παρέ-
10 δωκας; ἀλλ' ἡμεῖς ἐξεθέμεθα, καὶ ὅθεν ἡπαρ' ἀξίαν ἔρις ἀνεφύετο παρεσήμαμεν, ΔιΔ τὸ καὶ ἐξουσιάζειν δηλαδὴ ἐθέλειν τὸν Πάπαν, καὶ φιλαρχεῖν.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Ζ'

Κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑκατοντάδα, εἰσάγεις τὸν Πάπαν ἀγάθωνα ἀποστέλλοντα ΠΡΟΣ τὴν ἕκτην ζωοδον ληγάτους τέτταρας, καὶ ἀπὸ μέ-
15 ρους τῆς ἐν ῥώμῃ ζωοδου τῶν ἑκατὸν εἰκοσιπέντε ὅπισκόπων, ΔιΔχιερεῖς πρεῖς, ΠΡΟΣΚΟΜΙΖΟΝΤΑΣ τῇ ζωοδῳ, καὶ τὸ σύμβολον τ πίστεως μ̄ τῆς ΠΡΟΘΗΚΗΣ· τῆς, καὶ ἑκατ τ' ιδ', καὶ ὅλι ταύτην οἰκουμενοὶ ἀπέξυσαν. καὶ σὺ μὲν μέχρι τούτου τὸν λόγον ἴσης, ἐγὼ δ' ἑρμαίσε. πότερον ἐν αὐτῇ τῇ ζωοδῳ ἀπεξέσθη, ἢμετὰ ταῦτα; εἰμὲν ΤΟΠΩΤΟΝ, ΠΡΟΔΗΛΟΝ, ὅλι
20 ταύτην ἡ ζωοδος οὐκ ἐδέξαλο, καὶ ΑΠΟΞΕΣΑΝΤΕΣ ἐκύρωσαν, καὶ ἀπέβαλλον, καὶ ἔσηχ' ὑπὸ τὸ ξίφος ἀκηνῶν. εἰδ' ὕστερον, δύο ταῦτα ἀνάγκη σοι δεικνύειν. πρῶτον ὅπὶ πόσον χρόνον ἀνεγινώσκελο μὲν ΩΔὲ ΤΟΙΣ ἀνατολικοῖς τὸ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΘΕΝ ἐκεῖνο μ̄ τ ΠΡΟΘΗΚΗΣ σύμβολον, ὕστερον δ' ἀπεξέσθη. δεύτερον, δεῖξον, εἴπερ καὶ ἄλλοτε δράσαντες τὶ ΤΟΙ ΟΥΤΟΝ οἱ ἀνατολικοὶ ἐφω-
25 ρᾶθησαν· ἵνα καὶ τοῦτο τότε τολμήσωσι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον σὺ μὲν ΟΥΠΟΤΕ δεικνύειν ἔχεις, πολλῶ ΓΕ μᾶλλον ἢ ΤΟΔΕΥΤΕΡΟΝ· οὐ γὰρ ΤΟΤΕ ζωῆθες ΤΟΙΣ ὀρθοδόξοις ἀνατολικοῖς, τὸ ΥΣΤΕΡΟΝ χεῖρα τολμηρὰν ἐπαφεῖναι ταῖς βίβλοις, ὥστε ΠΡΟΣΤΙΘΕΝΑΙ, ἢ ἀφαιρεῖν, ἢ ΜΕΤΑΓΡΑΦΕΙΝ πρᾶξιν ζωοδικὴν, ἢ ὅρον ἴνα, ἢκανόνα σωοδικὸν, ἢ ῥῆσιν ἁγίᾳ διδασκάλᾳ, ἰδίᾳ γραφεῖσαν αὐτῷ· ΤΑΣ
30 δυτικὰς ΓΕ, καὶ μάλα ἔστιν εὑρεῖν ἐν πολλοῖς, καὶ πολλάκις ΤΟΥΤΟ ΠΡΟΥΔΑΖΟΝΤΑΣ, καὶ ΔΙΑΠΡΑΞΑΜΕΝΟΥΣ. καὶ μάρτυς ἡ ἐνΤῷ συμβόλῳ ΠΡΟΣΘΗΚΗ. καὶ ΤΑ ἐνΤῇ καρθαγένι ζωόδῳ γενόμενα, ὅπου ὁ ΠΑΠΑΣ ζῶσιμος ζητῶν, Διὰ ΤΩΝ ἰδίων ληγάτων ῥυθμίζειν ΤΑΣ ζωόδους, καὶ ΤΑΣ ἐκκλήτους, παρέγ γραπτον κανόνα παρήγαγεν, ὃς καὶ ΩΔΑΒΛΗΘΕΙΣ ΤΟΙΣ ΑΠΟΚΩΝΣΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
35 καὶ ἀλεξανδρείας μεπακομισθεῖσιν ἀνυπογράφοις, ἐξηλέγχθη νενοθεύμένος. Ὅπ ΓΕ, καὶ ῥητὰ πολλὰ τῶν ἁγίων ΩΔΑΓΡΑΦΕΤΕ, κατωτέρω μετ' ὀλίγον σοι δειχθήσετ· ἵν' ἔχῃς ἀκριβῶς ΔΑΓΩΝΑΙ, ὅπ ὑμεῖς ἐστὲ μάλιστα οἱ τὰς βίβλους ΑΠΟΞΕΟΝΤΕΣ, καὶ ΤΟΙΣ κανόσι, καὶ ΤΟΙΣ ὅροις ΠΡΟΣΤΙΘΕΝΤΕΣ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἀνακαθάρσεις (ὡς μὴ ὤφειλε) τῶν βιβλίων ὑπονοήσαντες. οἱ δ' ἀνατολικοὶ τὸ ΩΑΝΤΙΟΝ ἄπαν ἄνωθεν ἐδιδάχθησαν, τὰ ΩΔΑΔΟΘΕΝΤΑ δηλαδὴ ΤΟΥΤΟΙΣ ἀπαράπτωτα ΔιαφυλάΤΕΙΝ, καὶ ἀπαραμείωτα.

λατῖνοι ψευδόμενοι λέγοντες τ πάσαν ἀγάθωνα ὁμοφρονεῖν αὐτοῖς ΠΡΟΣ τὴν ἐντῷ συμβόλῳ ΠΡΟΣΘΗΚΗΝ.

λατῖνοι νοθεύοντες ῥητὰ ἁγίων ϲ κανόνας, ϲ ἀποξεόντες.

Ἀλλὰ

Ἀλλὰ καὶ πῶς ἔξει τὸ πιστὸν ὁλόγος; τὸν ἀγάθωνα μὴ τ θεσθήκης πέμψαι τῇ ζωόδῳ τὸ σύμβολον. ὅπαγε σαυτὸς θεὸς τοὺς βασιλεῖς γεάφων, ταῦτα διέξεισιν· ἅπερ ὡρισμένα εἰσὶν ἐν ἀπλότητι καρδίας, ἀπὸ τῆς δοθείσης θεσθ᾽ τῶν πατέρων πίστεως, ἀναμφιβόλως φυλάττομένα, ἓν καὶ ἔξαίρετον ἅπαντες ἔχειν δύχόμενοι, ἵνα μηδὲν θεσθ᾽ τὰ κανονικῶς ὁρισθέντα μειωθῇ, μὴδ᾽ ἐναλλαγῇ. ἢ θεὸς πεθῇ, ἀλλὰ ταῦτα, καὶ ῥήμασι καὶ νοήμασιν ἀπαραβάτως τα φυλαχθῇ.

ἀγάθωνος δπι-
σολὴ θεὸς τοὺς
βασιλεῖς.

Οὐ ταῦτα τοίνυν γεάφων, καὶ λέγων, ὡς εἶχε, (θεὸς θεοῦ) μὴ θεσθήκης πέμπειν τὸ σύμβολον ἐν τῇ ζωόδῳ; ἀλλὰ τοῦτο ὑμῖν δπενόηθ, ἵνα δείξητε τ θεσθήκην παλαιὰν εἶναι ἐν τῷ συμβόλῳ. τὸ δ᾽ οὐχ οὕτως ἔχει, πολλῷ γε μᾶλλον ὕστερον τοῦ ἀγάθωνος, καὶ αὐτῆς τῆς ἑβδόμης σωνόδου ἡ θεσθήκη παρεντέθειται τῷ συμβόλῳ καὶ θεὶ μὴ τούτων ἄλις.

Περὶ τ ἐντεύλλῳ ἁγίας ζωόδου ὅτι σφάλλον δ λατῖνοι μεγάλως ἀθετοῦντες αὐτὴν, γνησίαν ὅσαν καὶ νόμιμον. ἐν῾ῳ καὶ δαλὶ ἀθετοῦσιν αὐτήν.

Παραπλατιὼν δ᾽ λέγεις ἐν τῷ αὐτῷ ὕφει, ὅτι ἔτους ,χη϶, ζωόδος πεπλανημένη ἐγένετο ὑπὸ καλλινίκου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἣν πενθέκτην καλοῦσιν οἱ θεὶ βαλσαμῶνα. ἐν ᾗ οὔτε ὁρώμεθ, ὅτ᾽ ἄλλος Πατριάρχης παρῆν. ἧπς δηλαδὴ ζωόδος πλεῖστα ἔκοπα, καὶ θεσμόνομα ἐθέσπισε, καὶ ἄκυρα πάντα. καὶ ὅπ τοὺς ,ρβ, κανόνας ἐκείνης, ἰουστινιανὸς ὁ εἰνότμητος εἰς ῥώμην ἀπέστειλε θεὸς τὸ κυρωθῆναι, ὁ δ᾽ Πάπας σέργιος ἀπεβάλλετο τούτους. καὶ μεθ᾽ αὐτ᾽ ἰωάννης ὁ ἕβδομος καίπερ γεαικὸς ὤν, καὶ μ᾽ τ᾽ ἰωάννην Κωνσταντῖνος, μᾶλλον δ᾽ καὶ οἱ τρεῖς Πατριάρχαι τ ἀνατολῆς. ταύτης ὅμως τ ψωδοσωόδου πάσης μηχανᾶς οἱ γεαικοὶ θεσαπατίζουσιν.

Ἔνιοτε δ᾽ μόλις ἔστιν εὑρεῖν διάστημα χρόνων, ἐν οἷς οἱ γεαικοὶ, ἢ αἱρέσει, ἢ σχίσματι, σκαπεχίθησαν τῆς καθολικῆς καὶ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. ὅμως τούτου μὴ κωλύοντος, οὐδὲν ἧττον ἡ κοινωνία τῆς γεαικῆς ἐκκλησίας θεὸς τ λατινικὴν διεφυλάχθη.

Καὶ σὺ μὲν ταῦτα σὺν ἀληθῶς, ὑβριστικῶς δ᾽ μᾶλλον καὶ ἀπεχθῶς. ἡμεῖς δὲ πρέπως καὶ δεικνῶς θεὸς ταῦτα μ τ ἀληθείας ἀνταντήσωμεν. σὺν δπι καλλινίκου φιλοτέχνου, ἀλλ᾽ δπι Παύλου (τούτου ἡ ἑτήσιος μνήμη αὐγούστου εἴκοσι,) γέγονεν ἡ γνησία καθολικήτε καὶ ἀληθὴς ἐκείνη ζωόδος, ἡ ἐντεύλλῳ. καὶ οὐμένος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι παρῆσαν, Πέτρος ἀλεξανδρείας, Γεώργιος ἀντιοχείας, καὶ ἀναστάσιος ἱεροσολύμων. παρῆν δ᾽ ζ βασίλειος ὀγορτύνης, ὁ καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τ ἐνῴμη ζωόδου· οὐ δ᾽ μὴ θεσέχων ταῖς βίβλοις τῶν πρακτικῶν, ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ σώματος τῶν σῶν σχολαστικῶν, ὄντως πεπλάνησαι, τ ἁγίαν ἐκείνην ζωόδον πεπλανημένην, καὶ ψωδοσωόδον ἀποκαλῶν. λέληθας δ᾽ σαυτὸν, πάντας τοὺς προσμαρτυροῦντας, καὶ προσεπιβεβαιοῦντας ταύτην τὴν ζωόδον, ζ τὰς ταύτης κανόνας ἀποδεχομένους, ψεύστας δεικνύων, καὶ ἀποκαλῶν, ἕλεώς σοι κύριος, διὰ δυσφήμου γλώσσης ἀγωνῖ, ἄνδρας ἁγιωζωὴν διαπρέψαντας, καὶ πάσῃ ἄλλῃ ἀρετῇ κεκοσμημένους.

Ωρα

Ὥρα σοι ἀναγράφειν, καὶ παντόλμως ἀκυροῦν, καὶ τὴν ἁγίαν ἐκείνην οἰκουμενικὴν ἑβδόμην ζωὸν, ἐν ᾗ πρίσα τὰς πρώτας πράξεις αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι, ὁ ἐν ἁγίοις πατρὸς, ὁδῷ ἐπάξει θεοβαίνων, πάσας τὰς ὕστερον γενομένας ζωόδους, καὶ τοὺς τούτων κανόνας ὑπερβαλοῦσαν θεοβάλλει, ἐν οἷς καὶ ταύτην τὴν ἕκτην ἐπὶ τοὺς κανόνας ζωτάπερ παρῆνει, ἀμαθεῖς λέγων εἶναι τοὺς ταύτῃ μὴ ἀποδεχομένους, (πράξει τετάρτῃ) οὗτινος τὸν λόγον ἡ ζωόδος ἅπασα ἐπεφήμισεν, ἐκτεθέμενοι περὶ τούτου καὶ κανόνα τὸν πρῶτον· διὰ τοῦτο οἱ ἀνατολικοὶ ταύτης ἰσχυρῶς ἀντέχονται, καὶ οὐ διὰ τὸν βαλσαμῶνα. σὺ δὲ ὡ βέλτιστε, λέγε ὅσα αὖ καὶ βούλοιο, ὑπολέγων μὴ τῶν περὶ τῷ Δανιὴλ ἀπαυθαδιαζομένων ἀπηνῶς, καὶ λεγόντων, τὰ χείλη ἡμῶν παρ' ἡμῖν ἐστὶ, τίς ἡμῶν κύριος ἐστὶν.

ζωόδων: ζ, βεβαιοῦσα τὴν συντρούλλῳ καὶ τοὺς τούτης κανόνας.

Ἀλλὰ πῶς σὺ, ὦ περὶ τοὺς πάπας, λίαν ὑλαβέστατε, παραινεῖς τοὺς ἄλλους ἅπαντας δεῖν πείθεσθαι τοῖς πάπαις, σὺ αὐτὸς τούτοις μὴ πειθόμενος; οὐ γὰρ ὡς δοκεῖς πείθῃ τῷ Πάπᾳ ῥώμης ἀδριανῷ, μεμάρονε περὶ Κάρολον ῥῆγα Φραγγίας, καὶ ἀποδεχομένῳ, καὶ ἐπαινοῦντι ταύτην, ὡς σὺ πολυπρώπως ἄγαν ψευδοσυνόδου ἀποκαλεῖς. ἀνάγκη γὰρ δυοῖν θάτερον, ἢ τὴν ἑβδόμην ζωόδον, καὶ τὸν πάπαν ἀδριανὸν, ἢ σὲ αὐτὸν καταψεύδεσθαι. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον, βλάσφημον, καὶ θεοστυγὲς, ἄφες τὸ δεύτερον. τοιαύτης γὰρ οὔσης τῆς ἐν συντρούλλῳ ζωόδου, καὶ ὑπενθέκτης, ἀλλ' ἕκτης, ἀπλῶς ὀνόματι φημιζομένης ὑπὸ τῆς ἑβδόμης ἐν κανόνι ἕκτῳ· ὑμεῖς ὅμως οἱ λατῖνοι ἐλεγχόμενοι πλείστων ταύτης κανόνων, καὶ ὑπερημένοι, πεφεύγατε ταύτην ἀναπέπτειν, καὶ ἀκυροῦν· αὐτὴ γὰρ ἀποδοκιμάζει καὶ τὸ ἀποστολικὸν κανόνα τοῦ μὴ βαπτίσαι τὴν νηστείαν, ἣν ὑμεῖς ἀπρεπῶς κατέχετε, ὁμοίως τῇ παρ' ὑμῶν ἐφευρεθείσαν, ἀναγκασμένην ἀγαμίαν τῶν ἱερέων οὐκ ἀποδέξασθαι διὰ τὸ πολλοῖς πεπτῶκέναι τοὺς ἐν κόσμῳ ἀναστρεφομένους ἱερεῖς, ἀγάμους ὄντας. ὑμεῖς δὲ ταύτης τῆς ὑπερβαθοῦς, καὶ σφαλερᾶς νομοθεσίας ἰσχυρῶς ὑπὸ τοσοῦτον ἀντέχεσθε, ὥστε τὸν γαμικὸν ἱερέα βδελύττεσθε, τὸν δὲ νομίμῳ μὴ συναφθέντα μιᾷ γαμετῇ, πορνεύσαντα δὲ, οὐδὲν ἧττον ἡγεῖσθε, ἀλλὰ καὶ τῇ ὑποψίᾳ ἐξομολογησάμενον ἱερουργεῖν οὐ κωλύετε. ταῦτα οὐκοῦν τὰ ὑμᾶς ἐνοχλοῦντα, καὶ περὶ τὴν σύνοδον ἐκείνην ἀπεχθῶς ἔχειν ἐπείγοντα. ὁ δὲ μᾶλλον τούτων καθάπτεται ὑμῶν, καὶ μέχρι μυελῶν, καὶ ὀστέων τὸ ἄλγος δίνασιν, ὁκανὼν ἐκεῖνος ἐστὶν ὁ ἀνανεῶν, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται, τὰ πρεσβεῖα τῆς νέας ῥώμης, ἵνα τῇ πρεσβυτέρᾳ, ἅπερ πρὸ τοῦ δευτέρας, καὶ τελείας ζωόδου, πρότερον τῷ Κωνσταντινουπόλεως δέδοται. ἀνανεοῦσα γὰρ αὐτὴ, ἡ ἕκτη, τὴν τελείαν εἰκοσάδα κανόνα φαίνεται, καὶ καταπούσα τὰ ἄλλα πάντα τὰ τῷ κανόνι ἐμπεριεχόμενα, ὅτι δῆθεν τὰ πρεσβεῖα τῆς ῥώμης πρὸ τῶν πατέρων εἰκότως δεδώρηται, διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, ὥσπερ ὑμεῖς ἀπαρεσκόμενοι φαίνεσθε. βούλεσθε γὰρ μὴ πρὸ τῶν πατέρων ἔχειν ταῦτα τὴν πάπαν, ἀλλὰ πρὸ Χριστοῦ ἀμέσως. ὅθεν καὶ θείῳ νόμῳ τὴν ῥώμην τοιούτων περιονομίων ἀπολαύειν διδάσκετε, ὅπερ

πάπας ἀδριανὸς τὴν συντρούλλῳ ἀποδεχόμενος ζωόδον.

λατῖνοι δὲ διὰν δεῖξαι, ὅτι ὁ πάπας ἀπὸ χριστοῦ τὰ πρωτεῖα ἔλαβε.

ὐδέπο

οὐδέποτε ὑμῖν ἀγωνιζομένοις, ἱδρυμμένοις τε, καὶ κανονιζομένοις, δυνηθείη ἂν δειχθῆναι. μέχρις ἂν ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος περαιωθῇ, καὶ τὰ τῶν πατέρων νόμιμα διασώζων.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Η'.

Πένας τινὰς, καὶ ἀσυμφώνους ἱστορίας παρήγαγε εἰς τὸ δεῖξαι τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς ἐκκλησίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. καὶ οὐκ ἔδειτε δὴ τοιούτου θεμελίου ἱστοριῶν, καὶ ταῦτα ψευδῶν, ἐποικοδομεῖν, ἢ δίκην τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα. Ἐκ δὲ τῶν ἱστορικῶν διαφωνουσῶν τὰ πλεῖστα, οὐκ ἄν ποτε δόγμα συσταίη. φημὶ δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἑκάστῳ τῷ γράφειν λέγων, ὅτι ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ δεύτερος, καθελὼν τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐφ' αἱρέσει, μετέθηκε τὴν κυζίκου Γερμανὸν εἰς Πατριάρχην. Τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει. τὸν γὰρ ἀληθῆς μᾶλλον τοῦτο, ὅτι ἡ ζωὴ ὁδὸς ἐν τῇ βασιλείᾳ τὸ πᾶν διεπραξατο. Ἰωάννην δὲ τὸν αἱρετικὸν καὶ φιλαπτικὸν τοῦ βαρδάνου δὴ ἀναστροφὴν τὴν ἔκλης ζωὴ ὁδοῦ σφαλθέντα, νομίμως καθεῖλον, καὶ τὴν ἐπ' ὀρθοδοξίᾳ διαπρέπουσαν Γερμανὸν σεβεβίασαν. Ταῦτα οὐκ τῶν ἡμετέρων ἱστοριῶν. παρέξουσι δὲ καὶ μάρτυρα, εἴσι δοκεῖ οὐκ τῶν ἡμετέρων. Ἰάκωβος γάρ, ὁ ἀπὸ παρρησίων Θεολόγος, πάγματος τῶν ἱεροκηρύκων λεγομένων, ἐν τῷ παρ' αὐτῷ ἐξηγημένῳ ἑλληνικῷ ὑμνολογίῳ, εἰς φύλ: ΖΙΙ: ἱερῶν φησὶ καὶ τὴν ἱστορικὴν Θεοφάνη. ἔτους: ψιδ', δευτέρᾳ δὲ ἔτει ἀρτεμίου, τοῦ καὶ ἀνασασίου, ὅτι μετετέθη ἀπὸ μητροπόλεως Κυζίκου εἰς Κωνσταντινούπολιν Γερμανὸς, τοιῶδε τρόπῳ.

Ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Διακόνων Πάσης τῆς σεβασμίας, καὶ ἱερᾶς συγκλήτου, καὶ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ τῆς θεοσηρίκτου ταύτης βασιλίδος τῶν πόλεων, ἢ θεία χάρις ἢ πάντολε τὰ ἀθενῆ θεραπεύσασα, μετατίθησι Γερμανὸν ὁσιον Μητροπόλεως Κυζίκου, εἰς Κωνσταντινούπολιν. γέγονε δὲ ἡ παρεδρεία μετάθεσις, διὰ παρουσίας Μιχαὴλ τοῦ ὁσιωτάτου Πρεσβυτέρου, καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἰάκωβος γράφει. ταυτὰ δὲ ὁ ἡμέτερος κεδρηνὸς. οὐ δὲ ὅρα, ὅτι ἐν τῇ ψήφῳ δὲ τῇ δοκιμασίᾳ, δὲ τῇ μεταθέσει ταύτῃ, ἐδαμοῦ παρείληφται τὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου ὄνομα, οὔτε ὅλως ἠρωτήθη, ἀλλ' οὔτε μὴν τὸ τοῦ πρεσβυτέρου Μιχαὴλ ἀποκρισιαρίου, οὐ τὸ ἔθος ὁπωσοῦν τυγχάνοντος. ὡς τε μάτην τὰ πλεῖστα ὑπολαμβάνετε, καὶ γελοίως, ἢ καὶ ἀπατηλῶς συμπεραίνετε.

Ἔτι δὲ φησὶ, ὅτι ὁ πάπας ἀδριανὸς, ἐν τῇ ἑβδόμῃ ζωῇ, τὸ σύμβολον τῆς πίστεως προσεκόμισε μὴ τῇ προθήκῃ, τῆς, καὶ ὁπτοῦ ἡμῶν. ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἱστορούντων εἴρηκέποτε, οὔτε παρ' ἡμῖν ἠκούσθη. πῶς γὰρ πιθανὸν τοιοῦτον Πάπαν, διὰ τοιαύτης οἰκουμενικῆς ζωῆς, τοιαύτην ἀδόκιμον προθήκην παρεγγράψαι τῷ συμβόλῳ; ὁπότε τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὰς συνόδους πάσας ἐγίνασκε, καὶ μέχρι κεραίας τὸ διὰ τῆς κοινῆς ὁμολογίας τηρεῖν ἀπαρεγχείρητον. εἰ δὲ καὶ προὐβλήθη τοῦτο ἐν τῇ φλωρεντινῇ ζωῇ θρόισει, ἀλλ' οὐπαρεδέχθη τοσοῦτον. οὔτ' ἀπεδείχθη. ἐν γὰρ τοῖς πρακτικοῖς ταύτης

Γερμανὸς πρώην κυζίκου οὐχ ὑπὸ τοῦ πάπα μετετέθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς φασὶν οἱ λατῖνοι, ἀλλ' ὑποτὲ κλήρου κωνσταντινουπόλεως.

λατῖνοι ἐλεγχόμενοι καὶ ἐλέγχομενοι λέγοντες τὸν πάπαν ἀδριανὸν ἐν τῇ: Ζ', ζωῇ προσκομίζαι τὸ σύμβολον μὴ τῇ προθήκης.

της τοῖς ἐν ῥώμῃ τυπωθεῖσιν, ἐν συνελεύσει πέμπτῃ, ἐξ ὧν καὶ σὺ ταῦτα εἴληφας, προσεκομίσθη ὁ τοιοῦτος ὅρος παρὰ τῶν δυτικῶν, οὐ πρότερον δὲ, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι (καίπερ μὴ κατὰ γνώμην τῶν δυτικῶν) τοὺς ὅρους τῶν ἑπτὰ ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων, ἐν οἷς ὕστατος ἀνεγνώσθη ὁ τῆς ἑβδόμης συνόδου δίχα τῆς προσθήκης, ὅτε (καθὼς φησὶν ἐκεῖσε) πᾶσα ἡ σύνοδος ἐξεβόησε λέγουσα. Πάντες οὕτω πιστεύομεν, πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἐστήριξε. Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν, ἐν τριάδι ὑμνούμενον, τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα, οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες, ἀνάθεμα ἔστωσαν, οἱ μὴ οὕτω φρονοῦντες πόῤῥω τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν, ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι, ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν.

Καὶ ὁ μὲν ὅρος οὕτως ἐξεφωνήθη ἐν τῷ τέλει τῆς ἑβδόμης συνόδου, τὰ δὲ τοῦ ἀδριανοῦ Πάπα γράμματα πρὸ τῆς ἐνάρξεως ταύτης προσεκομίσθησάν τε καὶ ἀνεγνώσθησαν. δύο οὖν ἐκ τούτων ἔστι συνιδεῖν, ὧν ἀνάγκη τὸ ἕτερον ἀληθεύειν. εἰ γὰρ προσεκομίσθη τὸ τοῦ ἀδριανοῦ σύμβολον μετὰ τῆς προσθήκης, καὶ ἐκωλύθη ἡ προσθήκη τοῖς ἄνωθεν τοῦ ὅρου ἀναθεματισμοῖς κωλύουσι τὸ προστιθέναι, ἢ ἀφαιρεῖν. ἢ προσεκομίσθη δίχα τῆς προσθήκης, καὶ οὕτως ἀπελέγχεται νενοθευμένον τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ προσκομισθὲν παρὰ τῶν δυτικῶν ἐν τῷ φλωρεντινῷ συλλόγῳ. πολὺν γὰρ ἐποιήσαντο λόγον οἱ ὑμέτεροι περὶ τούτου. φασὶ γὰρ τὰ λεγόμενα πρακτικὰ τοῦ συλλόγου ἐκείνου, ὡς ἐκ προσώπου τῶν ἀνατολικῶν τάδε. καὶ πολὺν περὶ τούτου ἐποιήσαντο λόγον (οἱ λατῖνοι) δεικνῦντες ἡμῖν τὸ βιβλίον ὡς παλαιὸν δῆθεν, καὶ ἐπὶ τούτῳ μεγαλαυχοῦντες. οὐδὲν δὲ ἕτερον ἐλαλήθη τότε περὶ τούτου. μάλιστα δὲ ὁ ἐφέσου ἐζήτει καθὼς προέθεντο, ἵνα δηλαδὴ ὁ περὶ τῆς προσθήκης ἐξετασθῇ λόγος. πρόδηλον οὖν ἐκ τούτου, ὅτι τὸ βιβλίον ἐκεῖνο τὸ λατινικὸν ὡς νενοθευμένον ἀπεσιωπήθη. εἰ γὰρ καὶ ἐν τῷ τέλει ταύτης τῆς συνελεύσεως εὕρηται, ἰουλιανὸς ὁ καρδηνάλης ἐπαναλαμβάνων περὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μηδέν τι πλέον ἔχων λέγειν, εἰς ἄλλα τὸν λόγον ἔτρεψε. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἐν ῥώμῃ τυπωθείσης.

βιβλίον νενοθευμένον παρὰ λατίνων προσκομισθὲν τῷ φλωρεντινῷ συνεδρίῳ.

Εν δὲ τῷ παρ᾽ ἡμῖν ἱστορικῷ, τῷ συντεθέντι παρὰ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου Κωνσταντινουπόλεως σιλβέστρου τοῦ συροπούλου, φέρεται, ὅτι ὁ σοφὸς γεμιστὸς, πρὸς τοῦτο ὧδέ πως ἀποκρίνατο λέγων· καὶ εἴπερ εἶχεν ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία συνιστᾶν ὃ λέγετε νῦν ἀπό τε βιβλίων καὶ ἀπὸ ἱστορικοῦ τοῦ περὶ τούτου συγγεγραμμένου, πάρεργον ἐποίουν οἱ γεγραφότες ὑπὲρ λατίνων, τὸν θωμᾶν φημὶ, καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ, διὰ πλείστων μὲν λόγων τε, καὶ βιβλίων ἀγωνιζόμενοι τὴν προσθήκην ἀποδεικνύειν, ὡς εὐλόγως τε, καί γε οὕτω γεγονυῖαν ὑπὸ τῆς ὑμῶν ἐκκλησίας. τὴν δὲ κυριωτέραν ὑπὲρ ὧν προέθεντο λέγειν σύστασιν παριδεῖν, ὡς μηδὲν ἐκείνοις συμβαλλομένην.

Σιλβέστρου συροπούλου περὶ τοῦ νενοθευμένου βιβλίου ὑπὸ τῶν λατίνων.

περὶ μοναχῶν τινῶν Ἰταλῶν ἐν τῇ φλωρεντίᾳ τὰ τῶν ἀνατολικῶν χωνδεχομβίων.

ἤρκει αὐτὴ πάντων ὧν ἐφθέγξατο ἀπχιερημάτωντε, καὶ συλλογισμῶν εἰπεῖν, ὅτι φωνὴν ἠπροσθήκη ἐντῷ συμβόλῳ, καὶ μὴ τῆς προσθήκης ἀνεγνώσθη, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῇ ἑβδόμῃ ζωόδῳ. ὅτι δὲ οὐδ' ὅλως προέβη ἐν τῇ ἑβδόμῃ ζυνόδῳ (καθὼς ὑμεῖς λέγετε) διὰ τοῦτο οὐδὲ οἱ γράψαντες ὑπὲρ λατίνων περὶ τούτου ἐμνήσθησαν. καὶ ταῦτα μὲν ὀγμισὸς, περὶ τοῦ προσκομιδέντος τότε παρ' ὑμῶν μὴ τῆς προσθήκης ὅρου, ἀπαιτήσατο. διὸ καὶ ὁ περὶ τούτου λόγος σεσιώπηται.

Παρακαπιὼν δὲ ὁσυγγραφεὺς τῆς ἱστορίας σίλβεστρος, καὶ ταῦτα διέξεισι. καὶ δὴ τοῖς τοιούτοις διελύθη ἡ ζωόδος. ὅσοι δὲ παρέτυχον τότε τῶν ἐγκρίτων λατίνων, καὶ τῶν ἐναρέτων μοναχῶν (πολλοὶ γὰρ παρ' ἐκείνοις τιμὴ ἔνεκα μοναχικὴν μελετῶντες ζωδιαγωγὴν) ὡς ἦκεσαν τοὺς ὅρους καὶ τὰ δὴ τούτοις ἀπὸ τοῦ ἐφέσου λεγόμενα, ἔλεγον, ὅτι ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν δὲ οὐδὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, οὐδὲ οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν ἐδίδαξαν ἡμᾶς περὶ τούτων. νεῦν δὲ ὁρῶμεν, ὅτι οἱ γραικοὶ λέγουσιν ὀρθότερον, ἢ ἡμεῖς. καὶ πάντες τὸν ἐφέσου δὴ θαύματος εἶχον. ἀλλ' ἔκτοτε φησὶ τοῖς τοιούτοις μοναχοῖς, καὶ λογάσιν, οἱ λατῖνοι τὰς θύρας ἀπέκλειον, καὶ περὶ τὸ ἴδιον μοναστήριον ἕκαστον αὐτῶν (οὐκ ἄνευ δίκης καὶ ἀπειλῆς) ἀπέστεμπον.

Καὶ ταῦτα μὲν καὶ περὶ τῆς τετάρτης συνόδου, ἐν ᾗ διὰ χρονολογίας ἱστορεῖ, πολλοὺς κατηνάλωσας λόγους, δὴ τῷ δεῖξαι ὅτι συμφώνως εἶχον αἱ ἐκκλησίαι, ἀπὸ χριστοῦ μέχρι καὶ ὀκτακοσίων ἐτῶν, καὶ οὕτως μὲν ἐστι κατὰ δόξαν ὁ προκείμενος. τὸ δὲ κατηναγκασμένον τοῦ τέλους (ὡς ἔστιν ἀκριβῶς ἰδεῖν) ἀποδεῖξαι τυγχάνει, ὅτι τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ῥώμης ὑπεχώρησεν, ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὥσαντα διῳκοῦντο. καὶ σεμνῶς μὲν τὸ πρῶτον ἐδείξαμεν καὶ ἡμεῖς, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἱστορικῶν, ὅτι εἰ καὶ συμφώνως εἶχον αἱ ἐκκλησίαι ἐν τοῖς περὶ πίστεως, ἀλλ' ὅτι ἐνέλειψαν πώποτε ἔριδες ἐκκλησιαστικαὶ καὶ καιροὶ ἠνώμενοι, καὶ ὅτι αἱ κλεῖδες τῶν θυρῶν τῶν δυτικῶν ἀνέῳξαν.

ὅτι οὐδέποτε ὑπὸ τοῦ ῥώμης ἐπισκόπου ἐρρυθμίζοντο αἱ ἐκκλησίαι, τοιοῦτον δὲ, αὐτὸς μᾶλλον ἀπὸ τῶν ζωόδων καὶ τῶν βασιλέων.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ἐδείξαμεν, οὐ κατ' ἐξουσίαν τοῦ ῥώμης ἐπισκόπου αἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ ἐρρυθμίζοντο· μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἐρρώμης, καὶ εἷς τις ἄλλος, διωρθοῦτο πολλάκις, ἢ κατὰ ζωόδου, ἢ κατὰ βασιλικῶν συλλαβῶν, ἢ συμβουλῇ τῆς ζωόδου ἢ ἀναφορᾶς πρὸς τὸν βασιλέα. τοὺς μὲν ὀρθοδόξους καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς, καλὸν εἶχον ἀεί πατέρες οἱ κατακτῶντες, καὶ οἱ καινοτομοῦντες, καὶ παρασαλεύοντες τὰ ἐκκλησιαστικὰ, εἴτε περὶ δογμάτων θείων εἴτε περὶ ἐθίμων, καὶ τάξεως ἐκκλησιαστικῶν. ἄθεν δὲ βασιλικῶν ὄγκος ἀφεστηκότων, τότε ἡ ζωόδου συγκροτηθεῖσα, ἃς αὐτὸς ἐδείξαμεν τὸν πάπαν λέοντα, περὶ τοῦ βασιλέως θεοδοσίου τοῦ νέου αὐτοκράτορα ζωόδον τοπικὴν ἐν ἰταλίᾳ πᾶσαν καὶ μὴ ἐπισκεπτόμενον, ἔχον δὲ καὶ ἀσκαθεζομένους τοὺς βασιλεῖς αἱ οἰκουμενικαὶ καὶ καθολικαὶ ζωόδοι, ἢ τοὺς ἐν δοξοτάτοις τ συγκλήτου, ἐπακροωμένους τῶν μερῶν ἑκατέρων, ἅτινες διέκριναν, καὶ σύμβουλοι ἐγίνοντο, καὶ ζωήγορες τῆς ἀληθοῦς φρονοῦσι, καὶ λέγουσι· τοὺς δὲ ἐναντίους τῶν ἱερῶν πατέρων ἀνεθεμάτιζον

HBOHY Megiotoa

λυον. καὶ πάντα ἦν ἡ βασιλικὴ δύναμις, εἰς τὸ συνέξειν τε, καὶ διακρατῶσι τ' ὀρθοδοξίαν. τοὺς δὲ τἀναντία φρονοῦντας, τῷ φόβῳ τῆς ἐξουσίας καταπλήττειν καὶ ταπεινοῦν. διὸ καὶ ταῖς ἀποφάσεσι καὶ τοῖς ὅροις τῶν ζωόδων, τὸ τῶν βασιλέων προὐτάττετο ὄνομα, ἐκ παθεξῆς οἱ πατριάρχαι καὶ τάξιν ζῶ τοῖς λοιποῖς. νῦν δ' ὁ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης ἀρχιερεὺς, τὴν ἐναντίαν ἐπράξατο. καὶ ὥσπερ ταῦτα ὑπαλαθόμενος, ἡ ἀποστροφόμβος, μόνος ζωόδους συναθροίζειν βούλεται, καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν ἀποκαθέζεσθαι, καὶ τὰ πάντα μόνος αὐτὸς εἶναι, καὶ πάντας ἐκβιάζεται τὰ παρ' αὐτοῦ θεατρωδούμενα, (ὁποῖα ποτ' ἂν ὦσιν) ὡς ἀπειθῆς, καὶ πρίποδος ἄλλου δέχεσθαι. θεὸς γὰρ τὰ παρ' ἐκείνοις μόνοις ἀποφαινόμενα, μηδεμίαν ἄλλην εἶναι ἀπόδειξιν, εἰμὴ τὸ, αὐτὸς ἔφα. ὅτε δὴ ἄλλην τινὰ ἐκκλησίαν, τῶν ὅσα ὑπ' οὐρανὸν, οὔτε σκῆπτρον χριστιανῶν βασιλέων ἰσχύειν τι θέλει, ἐκείνοις μόνοις θεῖ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀποφαινομένοις, καὶ λέγοντος. ὅθεν καὶ πολλὰς πεποίηκεν, ἀποχὰς τ' παρ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων βίας, τοιαύτης, καὶ τοσαύτης ὅσης.

Ὅπως γὰρ τοσαύτης ῥώμης θεσπρωτὴς ἐξουσίας ἡνέσθη ὑπερίσχυσε, τοὺς τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας τοὺς ἐν τῶν οἰκονομάχων εὗρεν ἕρμαιον διωγμὸς, καὶ τὴς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας τὰς ἀναταραίας. λέων γὰρ ὁ πάπας, πρίπος λεγόμενος, ἀφορμῆς βλόγα δῆθεν δραξάμενος, τὰς πυκνὰς τῶν βασιλέων αἱρέσεις, καὶ τὴν τῶν γραικῶν ὡς ὄντως ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς καθέδρας ἀποστροφὴν, καιρόλῳ τῷ ῥηγὶ φράγγων θεσέδραμε, παμάλιστα δυναμοῦντι τότε καὶ δύπν καὶ ῥωμαίων αὐτοκράτορα ἔστεψεν ἐν ῥώμῃ, ἔτους ὀκτακοσιοστοῦ, καὶ τὴν τῆς χριστοῦ γεννήσεως ἑορτήν. ὥρκισε δ' αὐτὸν δώσειν διατελεῖν ἀεὶ τῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπέρμαχον ταύτης εἶναι, καὶ ὅσα τοιαῦτα. καὶ δὴ μὴ εἶχεν ἐχαρίζετο θεονέμια καὶ τιμὰς τοῖς ὑπ' αὐτοῦ σεφθεῖσιν αὐτοκράτορσιν, ἀρπάζων αὐτὰ ἀπὸ τῶν γνησίων αὐτοκρατόρων ῥωμαίων· καὶ κατ' μικρὸν ἐξασθενούντων τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων διὰ τὰς πυκνὰς μεταβολάς τε καὶ ἀλληλομαχίας, ἐξήλασεν ἐξ' ἰταλίας τοὺς ἐξάρχους αὐτῶν, καὶ παντελῶς τὰ τῶν ῥωμαίων ἐσφετερίσατο, τὰ μὲν ὁ Πάπας, τὰ δ' ἄρχοντες ἄλλοι, ἢ μᾶλλον τύραννοι. ἔκτοτε κατεσωνίσατο καὶ βασιλέων αὐτῶν, ὁ τοῦ παπεινοῦ ἁλιέως διάδοχος. καὶ καθεζράθδευεν ἔτι ὁ εἰρηνάρχης, καὶ πολέμων αἴτιος καὶ σφαγῶν, ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ ζωόδων κύριος, ὁδοῦλος αὐχῶν ὑπηρετάφεσθαι τῶν τοῦ θεοῦ δούλων. καὶ δὴ καὶ τῆς ἐκκλησίας μονάρχης ἀνακηρύττεσθαι ἤρξατο, ὁ ἀδελφοὺς σεβασμίους ἀναγορεύων καὶ συλλειτουργὸς τοὺς ἀρχιερεῖς. Ἔκτοτε δὴ καὶ τῶν θεσθήκην ἐτόλμησε, θεὸς δ' δεινοπαθούντων μὲν τῶν ἀνατολικῶν, ὑπομενόντων δὲ ἀκόντων, ὡς ἀδιόρθωτον εἶμαι τὸ ἐγχείρημα, καὶ ὅπ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον θεβαῖνον, κατεψηφίσθησαν θεότερον μὲν ὑπὸ σεργίου Πατριάρχα Κωνσταντινουπόλεως. μεθ' ὃν ἔτη, καὶ ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ κηρουλαρίου ἀνεθεματίσθησαν. πόθεν δὲ τὰ τοσαῦτα σκάνδαλα. ἐκ τῆς ὑπενοημένης κακῶς τῷ Πάπᾳ λέοντι τῶν σκήπτρων διαιρέσεως. ἵν' ἀδεῶς ἔλωσιν

ὁπάπας ἀνέτρεψε τὴν τάξιν τῶν ζωόδων.

Λέων πρίτος ὅπως διέλησεν ἁρπάσαι τὴν αὐτοκρατορικὴν δρᾶγμον, καὶ τὴν δύσιν αὐτοκράτορα ἔστεψε. ἵνα τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς ἐκκλησίας αὐτὸς ἁρπάσῃ.

Ὁ πάπας πότε τὴν θεσθήκην ἐτόλμησεν.

Λαπῖνοι διὰ τὴν θεσθήκην ὑπὸ σεργίου πατριάρχου

καὶ μιχαὴλ ἠρουλαρίου καταψηφίζονται.

Περὶ παπῶν ἀχρείων μὴ τὸ χίσμα.

Πατριάρχαι κωνσταντινουπόλεως διηκλεέστατοι.

σιν ἀφηνιαν τ βασιλικῆς ἐξουσίας οἱ πάπαι, καὶ τὰ τ ἐκκλησίας διοικεῖν κατ' βούλησιν οἰκείαν. εἰδ' ἀρεσκὲ τῷ θεῷ τὰ πράγματα εἶεν, ἢ ἔκβασις κατὰ πόδας ἐδήλου. ἀπὸ γὰρ τ ἐννάτης ταύτης ἑκατονταέτους, ὅτε ἦσαν οἱ πάπαι τοῖς ἔργοις ἀρχιερεῖς· ἀλλ' οὐδ' ἂν εἴπῃς αὐτοὺς ἀξίως χειροτονήτους ὑπ' τῶν πολλῶν καὶ χυδαίων. τοὺς ἀπὸ φορμόσου μάλιστα, τοῦ δηλ φωτίου, πολλῷ γε μᾶλλον ἀπέχοντα ἁγιότητος. τοιοῦτον γε δὴ τῶν κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχῶν ἄνδρες ἐγένοντο. σχεδὸν πάντες ἀνεκλεέστατοι ἐν ἀγιωσύνῃ, καὶ διδασκαλίᾳ καὶ ἀρεταῖς πανοίαις πεφοβημένοι. ὥστε καὶνταῦθεν ἔστι τεκμαίρεσθαι τὰ τ ἄνω πεφυσίας ποτέρῳ μέρει πεφυσπήθεν. ὅπου δῆθεν τὰ τ δικαιοσύνης διεπράπετο.

Οὗπ οὐχὶ φῶπος, ὡς φασιν οἱ λατῖνοι, ἔχισε τὴν ἐκκλησίαν. ἐν ᾧ καὶ τὰ καὶ τὸν φῶπον ὡς ἐνόλιγος.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ Θ'

Μία δοκεῖς εἰκέναι ἥπις τὸ μῆλον πεφερχεται ῥινηλατοῦσα, καὶ ἀνερευνῶσα παρεισδυσίνεια ἐκ σήψεως ἡνομμένην ἐν αὐτῷ, ἵν' ἀποταύτης κολάπειν ἀρξαμένη καταφάγῃ τοῦτο. οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἀνιχνεύων τὰς ἰσοείας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν ἐκκλησιῶν ἀνερευνῶν διαστάσεως, τὸν φῶπον λέγεις τοῦ χίσματος αἴτιον γεγενῆσθαι. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει. δειχθήσεται δέ σοι σαφέστατα, ἀφ' ὑμῶν τῶν λατίνων τὴν τοῦ χίσματος ἀρχὴν ἀναφυῆναι διὰ τὰς καινοτομίας. ἀλλ' ἔμπας τὸ καὶ φῶπον, προϊόντος τοῦ λόγου εἴσῃ τερανώτερον. τὰ γὰρ κατ' ἐκεῖνον γεγονότα, οὔτε ἡμῖν, οὔτε τοῖς μετ' ἐκεῖνον ἐκ τῶν ἡμῶν πάντα ἀποδεκτέα. ὅπ μὲν γὰρ ἀνὴρ σοφὸς ἦν τὰ θεῖα ἐκεῖνος, καὶ τῶν ἀρχαίων τῆς ἐκκλησίας ὀρθῶν δογμάτων τε, καὶ κανόνων ἀντεχόμενος, καὶ πάνυ τιμητέος ἡμῖν. ὅθεν ἐκ μὴ τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν μνημοσύνου ἀξιοῦται πάρ ἡμῖν ἐπ' ἐκκλησίας μέχρι τῆς σήμερον· ὅπ γε δὴ τῷ ἰδίῳ καλῷ καὶ σὺν θεῷ τῷ κοινῷ ζωοβίβαζε, καὶ διήρει τὰς ἐκκλησίας, δῆλός ἐστιν· ὅπ γε οὐχ ὁφώτιος, ἀλλ' ἠκαινοτόμια καὶ ἡ πεφθήκη ἔχισεν ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν, καὶ τοῦτο παντάπασιν δῆλον. ἀνάγνωθι καὶ γεωργίου τοῦ χολαρίου κεφάλαιον ἓν τὸν τοῦ πρώτου τμήματος καὶ τὰς ἐν τῇ ἕκτῃ ζωηλθούσῃ τῆς φλωρεντινῆς ζωηδρείας ἀποκρίσεις τοῦ ἐφέσου, πεφὶς ἰωάννου τὸν καρδηνάλιν, καὶ γνώσῃ σαφέστερον τὰ καὶ τὸν φώτιον, καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἡνομμένας σιωπάσας. ἔασον τοιγαροῦν πεφὶς θεοῦ τὰ καὶ τ φώτιον, ἵνα μὴ ἀφορμὰς ἡμῖν διδόντος σου, τοὺς καὶ τ τότε καιροὺς πάπας εἰς μέσον ἀγάγωμεν· δυσχερανεῖς γὰρ οὐ οἶδα. τὸν γὰρ φώτιον ὑμεῖς αὐτοὶ καθ' ἑαυτῶν ἐξωπλίσατε. ὡς δέγε μὴ διαπορεῖαν, ἢ ἀσεβείαν σωσαῦν τὰ πεφὶ φωτίου δόξωμεν, φέρε δῆτα τῆς ἀληθείας χάριν πεφὶ τ' ἀνδρὸς εἴπωμεν, ἃ καὶ εἰς ἔλεγχον τῶν ῥώμης ἀρχιερέων πεφιεσπάσεται. καὶ πρῶτον μὲν ὅπ παρανόμως οὗτος παντὶ τ ποιμαντικῆς τὸ πρότερον σωτηρίας ἐδράξατο, τὸν ἁγιώτατον ἀποστόλους ἰγνάτιον κατὰ πολλὰ κατ' αὐτοῦ σκληρήσας, οὔτ' ἀρνούμεθα, οὔτ' ἐπαινοῦμεν. ὅπ γε καὶ νικόλαον τὸν πάπαν ἀνεθεμάτισεν οἴδαμεν, δηπ γε πίοις ἐγκλήμασι, ῥητῶς οὐχ ὁρίσκομεν. ὅπ δ' ἐχθρωδῶς μᾶλλον ἢ δικαίως, καὶ μάλα τεκμαιρόμεθα. ἦν γὰρ φωτίῳ τὰ μάλιστα πρὸς ἰγνατίου (καὶ εἰκότως) ἀνπφερόμενος ὅ τε νικό-

Πάπαι μὴ φωτίῳ νικολάου καὶ ἰωάννης πεφὶ φιλαρχίας διαφερόμενοι, καὶ τὸ χίσμα κραταιώσαντες.

νικόλαος, καὶ ὁ μὴ τοῦτον ἀδελφὸς. ἀλλ' ὁδὲ πανταχόθεν ὁπάπας μέ-
μψεως ἄμοιρος. αὐτὸς γὰρ ὁνικόλαος εἰς βουλγαρίαν (τὴν καὶ τὰ πίστιν
καὶ τὸ κήρυγμα διὰ ἀνατολικῶν διδασκάλων ἐγκολπωσαμένην, καὶ ποιμαντι-
κῆς σοφιθείας διὰ τῶν μυστηρίων ἁπάντων ὑπὸ φωτίου πεπληρέσατα ἀπο-
λαύσαν) ἰδίους διακόπους ἀποστέλας, αὐτοθεν τῷ θείῳ μύρῳ τοὺς χει-
θέντας ἀνέχρισεν, διὰ σοφάσει δῆθεν, ὅτι ἀδόκιμον ἦν τὸ φωτίου χρίσ-
μα, σφαιρόμα ὄντος, καὶ ὑπὸ διάπτιμον. ὃτις αὖ καὶ ὑμῶν αὐτῶν οὐκ
ἐξαὐτῆς ἀπελέγξειεν, ἐπανάληψιν γεγωνὸς μυστηρίου σφὸ πᾶσαν σφάδο-
σιν ἐκκλησιαστικὴν, καὶ ἱερόσυλον τὸ τόλμημα ἀποφήνειεν; ἀλλ' ὅμως ἡ
γενομένη ὑπὲρ ἰγνατίου ὁδὸν ζωόδος, διάπτηδες, μηδενὸς ἐναντίος
ἀπεσιώπησεν, ἰγνατίῳ ἴσως χαριζομένη τῷ διὰ τῶν ῥωμαίων ἀρχιερέων ἀπο-
κατασάντι καὶ δικαιωθέντι, ὅτι ὃ καὶ θεῖον τὰ πάντα ζῆλον, οἱ πάπαι ταῦτα
καλῶρθωσαν, εἴτε καὶ φωτίου, εἴτε ὑπὲρ ἰγνατίου, αὐτίκα δείξομεν.
ἔσω γὰρ ὅτι ἐκθέσμως ὁφώτιος σεσήχθη, καὶ διὰ τοῦτο καθηρέθη. ἀλλ' ὁ
θεῖος ἰγνάτιος ἄμεμπτος ὢν τὰ πάντα καὶ δίκαιος, πάλαι ποτὲ τῷ ῥώμης σε-
σέκρουσεν Ἰωάννῃ, ὅτι καὶ ψῆφον ἀκοινωνησίας σεὸς τοὺς ἐν κωνσταντινου-
πόλει ληγάτους ἐδέξατο. ἄκυρον θαυμάσιον ἔγκλημα· ὅτι δῆθεν ἐκ ὑπεκ-
χώρει τῷ Πάπα, τῆς κατὰ βουλγαρίαν δοικήσεως, ἀλλ' ὡς νόμιμος ποι-
μὴν τὴν ἐκεῖ ἐκκλησίαν διέθωσεν, ὅθεν καὶ ἀχάλκεος ἦκε σφὸ τοῦ ῥώμης.
ἀκούσατε καὶ θαυμασιώτερον δραματούργημα. πάλαι ποτὲ φώτιον τὸν ὑπὸ
ζωόδου οἰκουμενικῆς καθαιρεθέντα, εἰς τὴν πρότεραν πάλιν μὴ ἰγνάτιον
ἀξίαν ἀνήγαγε; τί δὴ πάλιν Ἰωάννην μετ' ὀλίγον, ποσῶν κατὰ φωτίου ἐξη-
ρέθισεν, ὥστε καὶ αὐτὸν ἀναθεματίσαι, καὶ τὴν ψῆφον διὰ τὸ ἐν τῷ πολι-
τικῷ θείῳ ὑπογράψαι (ὡς λέγε) παρ' ὑμῖν) καὶ αὖθις ὑπὸ φωτίου κἀκεῖ-
νον ἀναναθεματισθῆναι, καὶ τὴν ἐμπεσμὸν τοῦ ἑξ ἑκατέρων μίσους, εἰς
τὸ μέγιστον, ὃ νῦν καὶ κρατεῖ, σχίσμα σεσβῆναι, καὶ τῶν πρώτων χείρονα
καταστάθῆναι τὰ ἔσχατα. οὐ ζῆλος θεῖος, οὐδαμῶς, ἀλλὰ φιλαρχία καὶ
φιλοκέρδεια. ἀγαθὸς γὰρ ἦν ὁ φώτιος, καὶ ἄξιος τῆς καθέδρας, ἕως οὗ τῆς
βουλγαρίας ἀποχέδε ὑπεχνεῖτο. ὅτε δὴ τοῦ θρόνου διακρατήσας, ἐκ
ἐφ' ἑαυτῷ εἶναι ἀπελογεῖτο, τὰ τῆς βασιλείας ἅμα καὶ τῆς ἐκκλησίας
ἀλλοτριοῦν. ἴδε τοίνυν θεν τ' ἀνάξιον ἀνάπαλιν τοῦ ἀνδρὸς. Ἰωάννης μὲν
γὰρ ὁ πάπας ἐλπίσι διαβεβοληθεὶς, ἐδικαίου τὸν φώτιον. τῶν ἐλπίδων δ'
ἀποτυχὼν, κατεδίκαζεν. ὅρα τὰ παίσματα τοίνυν τοῦ φωτίου, ἢ μᾶλλον
τοῦ ὑμῶν Ἰωάννου. ὅθεν μὴ καὶ ἄλλων σεσημασμένων, καὶ ἀνθλιθησόν-
των τοῖς πάπαις ἀτοπημάτων, καὶ καινοτομιῶν, τὸ μέγιστον ἀνηγέρθη σχί-
σμα καὶ ἀκατάπαυστον. πότε δ' ἀνεφύη τὰ τῆς ἐν τῷ συμβόλῳ σεσθήκης,
καὶ τίνι ὑποκειμένην ἑκατοντάδα δηλώσομεν.

ΕΚΑΤΟΤΑΣ. Ι'

Πρὸς αὖ δὴ φῆς, ὅτι Θεόδωρος ὁπάπας, κατ' ἐξουσίαν παπικὴν, χωρὶς
χώρησε τὴν τετραγαμίαν λέοντι τῷ σοφωτάτῳ; καὶ ὅτι μὴ χω-
ρὶς δοκοῦντα ἔχων Νικόλαον πατριάρχην, τὸν ἀπὸ μυσικῶν, βασι-
λέως

Ὁ πάπας Θεόδω-
ρος συγχωρήσας
λέοντι τῷ σοφῷ τὴν
τετραγαμίαν, ὁπό-
σον κακὸν προυξέ-
νησεν.

λδς, ὑπ' αγῆ τοῦ αὐτοῦ Πάπα εἰς ὑπερορίαν ἀπέστειλε. Καὶ σφὸς ἑαυτὰ ζωλόμως, ϗ ἐνδραχέσιν ἀποκεινόμεθα. ἐνοῖς δοκεῖς ὦ γαθὲ τ' τοῦ Πάπα ζωισᾶν ἐξυσίαν, λέληθας σαυτὸν, ἀποφαινόμενος τοὺς δυτιχεῖς, οὐμόνον ἀζίονλας ἑαυτοὺς ἀφ' ἡμῶν, ἀλλὰ ϗ μετ' ἀλλήλων ἡμῶν αὐτίους ϡομολύχας μεγίστου σκανδάλυ, καὶ ἀζίσματος πολλῷ τῷ ἀμφιγνωμοζώτην ὁ Πάπας τότε θεόδωρος ἐν τῇ Κωνσαντινυπόλει σφὶ τούτου πεπόιηκεν, ὥς τε ϗ ἀζίσμα ϡυέντ ὀυ τὸ τυχὸν. τινὲς μὲν τῷ ἐδέχοντο, καθ' οἰκονομίαν, τῶν δ' ἐγκλείτων οἱ σλεῖσοι ἐδελύσσοντο τὸ ἀθέμιτον τοῦτο ζωοικέσιον. εὕρομεν δ' ϗ ἔντινι παλαιῷ τῶν ἱερῶν κανόνων βιβλίῳ ἐν μεμβράναις, ἔγγραφον μετάνοιαν ϗ ὁμολογίαν λέοντος τοῦ Βασιλέως ὑπὸ τῇ τοῦ βίου ἐξόδῳ, ὡ δ' ϗ κατεσρώσαμεν ἀν' αὐτὰς λέξεσι τῷ παρόντι ζωτάγματι, εἰ μὴ τὸ μῆκος τοῦ λόγυ παρητούμεθα. ζωτόμως δ' ὅμως εἰπεῖν ἔζεσιν, ὅτι μετανοεῖ κλαίων ὑπὸ τῇ ἀθεμιτογαμίᾳ ταύτῃ ὁ αὔγουστος, καὶ μ' θερμῶν δακρύων αὐτεῖ συγχώρησιν τοῦ σλημμελήματος. καὶ σφὸς τούτοις ἀναθεματίζει τοὺς ἔτι τοῦτο τολμήσοντας, ἢ σφοφάσει οἰκονομίας ἢ ἄλλως ὁσωσδήποτε. τοσοῦτον δήπουθεν ἐσληροφορεῖτο ἀπὸ τῆς παπικῆς συγχωρήσεως. ἐδέησε δ' ὑπὸ τούτῳ ἅπασι τοῖς ἐν Κωνσαντινυπόλει, ϗ τόμον ζωοδικὸν ϡυέντ. οὐ γὰρ ἦν ἄλλως σφιαιρεθῆναι τὸ σκάνδαλον ϗ τὶ σλημμελὲς τῆς διαιρέσεως, ἢ σφὸ τοῦ Πάπα θεοδώρου εἰσενεχθεῖσαν, οὐ δ' τὸ ἀζίσμα ζωελθεῖν εἰς ἑνότητα, ἀλλὰ τοῦ τόμου σωοδικὸν σφαχθῆναι, ὅς πις ϗ ἐγένετο ὑπὸ Κωνσαντίνου τοῦ πορφυροϡυνήτου, ϗ Σισινίου τοῦ ἁγιωτάτυ Πατριάρχυ, ϗ ἑλλογιμωτάτου ἰατροῦ, κατ' ἀμφότερον τὸν ἄνθρωπον. ὅτε ϗ οἱ ϗ ζωόδον πάντες ἀνωμολόγησαν ὑπὸ ἀναθεματισμῷ μηδέποτε τὶ ἀνατολικὶ ἐκκλησίαν συγκεχωρηκέναι τὶ τετραγαμίαν. οὐμὶ δ', ἀλλὰ ϗ ἑορτὶ ἐτήσιον ἄγειν ἔταξαν ἐν Κωνσαντινυπόλει, ϗ μίαν κυριακὴν τοῦ ἐνιαυτ. ἦν δὴ, καὶ κυριακὶ τῆς ἑνώσεως ἔλεγον. καθ' ἣν κυριακὶ, ϗ ὁ ἐν ἁγίοις ἰωάννης ὁ ξιφιλῖν Πατριάρχης Κωνσαντινυπόλως, ὡς ἐν ταῖς σαρ' ἡμῖν αὐτοῦ ὁμιλίαις ὕρη, μίαν σφὶ τούτου συγγεγραφὼς. καὶ τοῖς σφοιμίοις τοῦ λόγυ σφαγορδύων τὶ αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἑορτῆς. ὁρᾷς ὅπη σφοέβη ταραχῆς καὶ ἀζίσματος ἡ ἐξουσία τοῦ σοῦ Πάπα Θεοδώρου.

Περὶ τὸ τέλος τῆς παρούσης ἑκατονταδος (ὅλης ϗ ἐδὸν ϗ σὲ ἀζίσμα πνεούσης) εἰσάγεις μάλισα ὑπόσολὶ, εἰ ϗ μὴ τὰς λέξεις, Σεργίου Πατριάρχυ ϗ λατίνων, σφὶ οὗ λέγεις, μὴ θαυμάζειν ὅτι ὂν γένυς ὢν Φωτίου ϗ αἵματος, ϗ τὸ αἱματόεν ἄμα, ἤτοι φονικὸν διεδέχετο Φωτίου. καὶ σὺ μὲν οὕτω σατυρικῶς. ἡμεῖς δ' ἀπολογούμεθα, ὅτι Σέργιος ἦν οὗτος ϗ τὸν ἱστορικὸν μοναχὸν ὑπφάνιον, ὀφωφασάμενος πρῶτος τὶ ἐν τῇ κοινῇ ὁμολογίᾳ σφοθήκην, ϡυομένην σφὸ χελσοφόρου Πάπα (τοῦ καὶ λησρικῶς ὑπβάντος τοῦθρόνου, ϗ σφὸ βασιλείου τὸν κατέχοντα λέοντα ἕκτον· ὕσερον δ' ϗ τὶ ἀνταξίαν καὶ αὐτοῦ καθαίρεσιν ἀπολίσαντος) καὶ ἀντεῦθεν ὂν τῶν ἱερῶν διπτύχων τὸ τ Πάπα μνημόζωον ἐξαλείψας. εἰ δ' σφὸ καλὸν εἰς τὶ

δεκά

δεκάτην πρώτῳ ἑκατοντάδα λέγεις, ὁπ μαρτυρίας Πέτρου τοῦ ἀντιοχείας, ἐπαναγεγραφέναι τὸ Ἰωάννου δεκάτῳ ὑπάτου ὄνομα, οὐκ ἀπίθανον, εἴγε τὴν τ ἀπαιτίου θεσθήκης ὑπβολῇ ἐποίησατο. θεὶ τούτου ἐροῦμεν, ἢ εἰς τὸν ὕστερον ἑκατοντάδα, ὅτε καὶ λόγος θεὶ Μιχαὴλ Πατριάρχου.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ. ΙΑ.

Μεταβαίνεις ἀπὸ σεργίου ἐνταῦθα, θεὸς γλάβρον τινὰ μοναχὸν λέγοντα. ὅτι ἐβασπλῶς, καὶ ὁ Πατριάρχης Κωνσαντινουπόλεως θεὸς Ἰωάννην Πάπαν εἰκοσὸν διεπρεσβεύσαντο, ἵνα δωρήσηϑ τῷ Κωνσαντινουπόλεως τὸ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης λέγεσϑ.

Γελοῖά τινα καὶ ἀπίθανα παρεισάγῃς ἄνε· ὅπ ὑπὸ τῶν παρ' ὑμῖν ἱστορικῶν βάλλ δῆκυῦναι ἐ συμπεραίνῃ τὰ σὰ· ἡμεῖς γὰρ οὔτε τ γλάβρον οἴδαμεν, οὔτ' ἂν ποτε ἴδοιμεν πθεόμενον, ὑμετέρῳ ὄνῑι ἱστορικῷ καὶ ὀνόματι, ἀλλὰ μόνῃ ἐ θεοφανῶς ψεύδομένῳ. φίλον γὰρ τοῖς ἱστορικοῖς ὡς ὅπ τὸ πλεῖστον ὁ' ἀπείρθειαν γράφουσιν, ἢ θεὸς χάριν, ἔστιν ὅτε ἐ ὑπ' ἀπειρίας, τὸ πολλὰ τεράστιόσϑ. ἀλλ' εἰδυῖα, καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐξετάσωμεν. Πῶς γὰρ εἶχεν ὁ Πατριάρχης Κωνσαντινουπόλεως διὰ πρέσβεως βασιλέως αὐτῶν θεὸς τὸν Πάπα ὅπερ θεὸ πεντακοσίων καὶ ἐπέκεινα ἐνιαυτῶν εἶχε θεσμόμιον. οὐ μὴν γὰρ ταύτην τὴν πρεσβείαν ἔφης γεγένθαι ἐνέτει: ακδ', ὁ δὲ Κωνσαντινουπόλεως καὶ θεὸ τῆς πέμπτης ζωόδου οἰκουμενικὸς ἐλέγετο. ὡς ὅπ τ ὑπὸ Ἰωάννην τ καθηγεμόνα ζωόδου ὅπ Ἰουστίνου τοῦ γέροντος ἔτους: φιή, ἡ δὲ πέμπτη ζωόδος ὅπ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, ἐν ἔτει γέγονε: φμή, φαίνεϑ γὰρ θεὸ ταύτης τῆς ζωόδου ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν ταῖς θεὸς τοὺς Πατριάρχας αὐτοῦ ὑποτολαῖς, τῆς Κωνσαντινουπόλεως δηλαδὴ, ὑπφανίῳ, ἀνθίμῳ, καὶ μηνᾷ, μακαριωτάτους, καὶ οἰκουμενικοὺς Πατριάρχας τούτους ἀναφωνῶν. ἐνδεχόμενον δ' ἂν εἴη μᾶλλον θεὶ τούτου λέγειν, ὅπ ζηλοπαθοῦντες οἱ Πάπαι θεὶ τοῦ θεσπίσματος τούτου, τοῦ οἰκουμενικὸς, καὶ ἑαυτοῖς μόνοις ὑποκεκληρῶσϑ βουλόμενοι, τὸ μηδενὶ ἐξὸν ἄλλῳ οὕτω λέγεσϑ, κ τ θεῖον Πάπαν Γρηγόριον, ἰῶ χλοη, καὶ ἡμφισβήτουν τοῖς ἀνατολικοῖς, τοῦ χρίσματος τιμιωτάτου τὰ μάλιστα ἀκμάζοντος, ὑπὸ τοῦ ἐννακοσιοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ὅτε καὶ τέλεον τῶν διπτύχων ἀπέξεσε Σέργιος ὁ Πατριάρχης τοὺς Πάπας, διὰ τὸν ἀδιόρθωτον θεσμὸν. εἰκὸς δ' τεκμήραϑ, ὅπ κ πολλάκις διεπρεσβεύοντο θεὸς ἀλλήλους θεὶ εἰρήνης, ἧς κ ἐξαίρετον κεφάλαιον τὸν τοῦ οἰκουμενικὸς θεσέτεινον ἄφημίαν. οὐ δ' ἐνόμισας ὑπὸ δουλοπρεπείας κ δέους διαπρεσβεύθῆναι ταῦτα θεὸς Ἰωάννην τὸν Πάπαν. διὸ κ ὡς νόμους θείους ἐξεδέξω τὰ τοῦ δυσωνύμου γλάβρουσου καθ' ἡμῶν. ὅσως δ' δικαίως κ δικαίως ἄγαν ὁ Κωνσαντινουπόλεως ἔχει τὸ οἰκουμενικὸς λέγιν ἀνωτέρω εἰρήκαμεν.

Μετὰ δ' φωτίου κ μ' φώτιον, ἀρχηγὸν τοῦ Τῶν γραικῶν, ὡς φῆς, σχίσματος, ζωιλάπεις τὸν κηρυλλάριον Μιχαὴλ ἔτους: αμγ', ὑπὸ τῆς βασιλείας Κωνσαντίνου τοῦ μονομάχου. πόθεν ἕνεκεν σχίσματος ἀρχηγὸν ὀνομάζεις; ὅπ ἔτους πεντηκοστοῦ πρώτου τ αὐτῆς ἑκατοντάδος ἐγκύκλιον ἐπέ-

1024
418
448
1041

σειλε πρὸς τὸν δύσιν γράμμα, καὶ πρὸς τὸν Πάπαν αὐτὸν, πλῆρες
φῆς συκοφαντιῶν καὶ ἀπεχθείας. Τὸ μὲν ἓν γράμμα ἡμεῖς οὕτω ἀνέγνω-
μεν. Ἰὰς δὲ κατηγορίας πολλὰς ὅσας, ἀπηριθμημένας εὕρομεν πρὸς Νι-
κήτα τὸν σηθάτων. ἔτι δὲ καὶ ὅτι τοὺς καινοτομήσαντας ἐκ τῶν λατίνων ἀνα-
φανδὸν ἀνεθεμάτισε, πρὸς Ὑπφανίῳ τῷ μοναχῷ ἀνιστόρει. ὃ δὲ λέγεις
πρὸς Πέτρου τοῦ ἀντιοχείας, ὅτι κοινωνὸς ἦν τῷ Πάπᾳ λέοντι συνάτω, καὶ
πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλε τὸν καθ' ἕλος ὁμολογίαν, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀντεδέξατο
τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς, καὶ χειροτονίας (ὡς καὶ ἡ ἀλεξανδρέων, καὶ ἱεροσολύ-
μων ἐκκλησία τῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκοινώνου τηνικαῦτα) εἰμὴ ἀληθῆ, ἀλλά-
γε πρόδηλον ὅτι ἀκραιφνὴς ἔμελλεν εἶναι αὐτῶν ἡ ὁμολογία καὶ τοὺς πά-
λαι, καὶ τοιαύτην ἔμελλον κἀκ ῥώμης ἀποδέχεσθαι. αὐτὸς γὰρ ὁ Πέτρος ὁ-
τῷ λέοντι κοινωνὸς τὰς προσβεβλημένας λατίνοις κατηγορίας πρὸς κηρουλλα-
ρίου λαοῦ, ἀλλ' εἰσὰς ἐθεράπευε, μὴ ἀνεξελόγων τὰ πολλὰ διὰ
τὴν εἰρήνην. ὧν ἡμεῖς πινὰς ὅμως ἐδαμῶς συγχωρήσομεν. τὰς ἀθεμιτογα-
μίας δηλαδὴ, σταλθύσεσθαι τὰς ἱερωμένας, καὶ τὸ πνικτοφαγεῖν, καὶ αἱμο-
βορεῖν. Τὸ δὲ μὴ λιμᾶν τὰς ἁγίας εἰκόνας, καὶ τὰ τῶν ἁγίων λείψανα,
ἤδη πεπείσμεθα, ὅτι διορθώσατε, καὶ χάριν θεῷ ὁμολογοῦμεν, καὶ ὑμῖν
αὐτοῖς τὰ δὲ τοῖς λοιποῖς διόρθωσιν ὑπὲρ ποθοῦντες. καὶ ταῦτα μὲν ὑμῖν ζωε-
χώρει Πέτρος. ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ καταγινώσκει καὐτὸς, ἤτοι τῇ τοῦ σαββά-
του νηστείᾳ, τῇ κατηναγκασμένῃ τῶν ἱερωμένων ἀγαμίᾳ, τῇ ἀνειμένῃ λίαν
νηστείᾳ, τῆς μεγάλης μάλιστα ἑβδομάδος, ὅτι συλλειτουργοῦντες, οὐδα-
μῶς καὶ συγκοινωνοῦσιν. ὅπου εἰς μίαν κατάδυσιν ἐβάπτιζον. (ἦστο δ' οἶ-
μαι διορθώσασθαι, διὰ τριῶν ὑπαχύσεων, εἰ καὶ μὴ κατ' ἀκρίβειαν ἡ ὑπάχυσις ἐστὶ
εἰς ὑπαχύσεις ἀλλ' εἰς καταδύσεις τρεῖς βαπτίζειν κελεύει κανών) τέλος τὸ μέγι-
στον, τὸ δόγμα τὸ καινοτομηθὲν, τῆς ἐξ ὑοῦ τοῦ πνεύματος ἐκπορεύσεως. καὶ τα-
ῦτα μὲν ἐγκαλεῖ καὐτὸς ὁ συγκοινωνὸς, ὡς πρὸς τῶν κανόνων ὄντα
σαφῶς παρηκηρυσμένα. Τί δ' ἂν εἴποι Πέτρος αὐτὸς καὶ ὁ Μιχαὴλ, εἰ τὰς νεω-
στὶ ἀναφανείσας προσεγνώκεισαν ἐν ὑμῖν μεγίστας καινοτομίας, ἃς ἡμεῖς μὲν
βλέπομεν καὶ θαυμάζομεν, τὸ νόμιμον ἤδη παρ' ὑμῖν κεκληρωσαμένας καὶ πάγιον.
Πρεσβείαν ἐπάγεις μὴ ταῦτα ὑπὸ τοῦ λέοντος ἀποκαλεῖσαν πρός τε
τὸν βασιλέα, καὶ τὸν πατριάρχην, ἔτει πεντηκοστῷ τετάρτῳ. οἱ δὲ πρέσβεις
οὔμβρετος, καὶ φριδέκιος καρδινάλεις, καὶ Πέτρος ἀρχιεπίσκοπος ἀμάλ-
φεως, ὅπ νικήταν τινὰ πρεσβύτερον τὸν σουδίου σηθᾶτον ὀνομαζόμενον (ὃν
καὶ ὁλόγος πρόλαβὼν ἐδήλωσε) καθηνάγκασαν τὸν συγγεγραφεῖσαν αὐτῷ βί-
βλον καθ' ἧς ῥωμαϊκῆς καθέδρας, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἑνώσεως, ἀναθεμα-
τίσαι. ἔπ δὲ καὶ τοὺς τὸν τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας πίστιν τολμῶντας ὑπο-
μέμφεσθαι. Τὸν δὲ βίβλον ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς ἐμπρησθῆναι. καὶ ταῦτα
μὲν οὐ δηγέμενος ἄλλως πείσθαι, ἢ ἡμᾶς. Τοὺς δὲ νικήτα λόγους σωζο-
μένους ἀνέγνωμεν, καὶ οὐδὲν παράλογον ὧν πάντες οἱ ἀνατολικοὶ φρονοῦσι πρὸ-
ελήφε. πῶς δὲν εὐρίσκοιτο ἡ βίβλος ἐγένετο προσάξει βασιλικῇ, μὴ
συγκαταψηφισαμένων πάντων; καὶ πῶς ἦν ἀναθεματίσαι τὸν τῶν ῥωμαίων
πίστιν

πίσιν ὑπῳέγοντας ; ἰωΐνα πάντες οἱ τῆς ἐώας τὸ τῆς ϖεθθήκης ὁμοφώνως κατέκρινον, ϗ τὸ τοῦ δόγματος φρόνημα ἀπεδοκίμαζον ; Ο" ἢ πάλιν λέγεις, ὅπ ἀπος ρεφόμμον τὸν Κωνσϖαντινϖπόλεως τὼ τῶν πρέσβεων ὁμιλίαν, ϗ τούτους τῶν ἱερῶν μυσαγωγιῶν ἀϖείργοντα, ὑπὸ παρουσίᾳ ϖαντὸς τοῦ κλήρου ϗ τοῦ λαοῦ, ἐν τῷ ϖεμωνύμῳ τ τῆ θεοσοφίας ναῷ τὸν Πατριάρχιν ἀφώρισαν, ϗ τὸν βασιλέως ὑϖαπαντίζοντος ϑασωθέντες εἰς Ἰταλίαν ὑϖέστρεψαν, πῶς ἀγελοῖον, ὥστε καγχάζειν ϗ τοὺς ἀϖιδίκους αὐτούς, ἐκ τ ἀϖιθανολογίας ; Τίς ἱστορησε ταῦτα ὡς οὕτως ; ἔμβρεπος, φήσεις, τῶν πρέσβεων εἶς. δῆλον ὡς ϖεὸς ἰδίαν καύχησιν τοῖς εἰωθόσιν ὑπὲ τούτοις ἀϖαταῦθα ἡμῖν διηγήσαλο. μὴ γὰ ὅτι πρέσβεις ἦζαν, ἀλλ' εἰ ϗ βασιλεῖς αὐτοὶ ὑϖὸ ἀϖείρων δορυφορούμμοι, μὴ ἐκφυγεῖν ἂν ἠδυάνλο πανλὸς τῆ λαοῦ τὼ ὁρμὼ ; ἔγω, ἀπεδέξαντο ὡς ἀπὸ Πέτρου τοῦ κορυφαίου τὴν ψῆφον. ἀλλ' οὖν ὤφειλον ὑϖείκοντες, τῷ θρόνῳ καταϖαύσαι τὸν Πατριάρχιν, ϗ μηκέτ ὑϖὸ ἀϖοινωνησίαν ἔχειν ποιμμένα ὑϖ' αὐθωον. Ἐχολή σοι γράφειν ἀθέλεις ϗ ἀκούειν τὰ καταθύμια· ἐμοὶ μὲν τῆς ϖεφανοῦς ψαυδολογίας ἐκμήριον, ὅπ λέων ἐκλιβανικὴν ἀπλαδῶν τοῦ κηρουλλαρίου ὑπεσολὼ, δέον ἀγανακτῆσαι, ϗ ϖεὸς ἄμμιναν ἀφορᾶν, πράως (ὁμολογοῦντος σου) καλημείψαλο ϗ ϖεὸς εἰρήνην διεπρεσβεύσαλο δεσπότης ὢν τοῦ θρόνου. ἐκ ἦν ἄρα δικαιὸν τοὺς τῇ πρεσβεία διακονοῦντας ὑϖὲρ ἰδίου οἰκείας μέτρου μείζονος οἴεσθε Πάπᾳ ἀντιποιήσασθαι ἐξουσίας, ϗ κίνδυνον ὑϖοστάσασθαι τῆς ζωῆς ἑτοιμόταλον· Τέλος ὡς ἐνήργουν ὑβριστικῶς τῷ ἀνδρὸς, ἕτω ϗ καταλήγεις. Τοῦτον γὰ ἐκ τοῦ κυροπαλάτου λέγῃς, (ϖεοσθήκην μοι κἀγὼ ἐκ τοῦ κεφηνοῦ) εἶναι μιχαὴλ ἐκεῖνον, ὃν Τυραννίδος ὑϖοπτηθέντα μὲ ϗ ἄλλων τῷ (τοῦ ϖαφλαγόνος) Μιχαὴλ Ἰωάννης ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς (ὁλεγόμμενος ὀρφανοτρόφος) ἐξωσράκισεν· εἰδ' ὁποῖος ἦν ἢδεις ὁ Ἰωάννης, ϗ ὅτι τοῖς ϖᾶσιν ἦν Τύραννος, ϗ τῇ κληρονόμῳ βασιλίδι ϗ διεργέπδι αὐτῇ ζωῇ, ἀχρεῖον μμόνος τοῦ ἀδελφοῦ. Διὰ τὸ δαιμονᾶν ἀθεραϖεύτως. μέχρι τῆς βίου καταστροφῆς, ὃν ἂν ὅτω σκαιῶς καθηλιάσω τὸν τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ϗ εἰρήνης ἔκδικον, ἀλλὰ τῷμμὶ Μιχαὴλ ἠναγκάσασις εἰς τὸ μονάζειν ἐτελεύτησεν, ὅθεν ἐς τὸ τῆς Πατριαρχίας ὕψος ϖροήγετο. Τῷ δ' ἐξορίσαντι ὀρφανοτρόφῳ, εἵπελο ϗ ϖόδας ἠδίκη, ἐκλυφλωθέντι δῆθεν ὑϖὸ Θεοδώρας τῆς αὐγούσης, εἰς ἄμμιναν ὁμμαι τῇ αὐταδέλφῃ Ζωῇ. Καταιζεις τ ἄνδρα ϗ ὃν τοῦ τέλους, ὅπ ἐκθεομηνίας τοῦ θρόνου ἐκβέβληϖ, ὑϖὸ Ἰσαακίου τοῦ κομνηνοῦ. ϗ μὲν αἴτιον ἐδέν, ἐ ὃ ὑπόψογον εἰσάγεις, εἰμὴ ὅπ ὡς ἀγνώμονα ὠνείδιζε τὸν κρατοῦντα ϓ ἱκεσίας αὐτοῦ μὴ ὑπακμπτόμενον. ϗ τίνος ἕτος ἐπάξιος ὁ ψόγος; τοῦ Πατριάρχου ἢ τοῦ βασιλέως ; ἐγὼ μὲν ὅμ φήσιμι μᾶλλον ὃν ἀθεεὶ ὑϖὸ τοῦ διεργεληθέντος Ἰσαακίου ἀναξίως ἕτως ἀμειφθῆναι τῷ Μιχαὴλ, ὅτι πρωτάγιος ἐγένετο ϗ κεφηνὸν τῆς ἀμωσγέπως ἀδίκου καθαιρέσεως τοῦ ϖεθβασιλεύοντος ἀϖὸ σρατιωτικῶν Μιχαὴλ. ἐ γὰ δεῖ ϖαμμάχους, εἰρηνικές τε εἰρηνοποιὸς ζωοδοκεῖν ταῖς ἀϖοσασίαις ϗ ἐγχειρήμασι κοσμικοῖς, μάλισά γε

λισάγε φραλόγοις καὶ δπκινδυίοις . ὥστε κρίσει δικαία θεῦ ἀπέλαβεν ἐν δίκως ὑπὸ φίλου ὅπερ ἀδίκως εἰς φίλον ἀπέδωκεν .

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΣ . ΙΒ' .

Παράγεις ἐνταῦθα κῆ Ἰω δωδεκάτην ἑκατονταέτηδα . ἔτους φενηκοσῦ ἕκτου , ἀδριανὸν Πάπαν (πρίτον ἡμεῖς συμβάλλομεν ἐκ τῆς χρονολογίας δπὶ τοῦ κομνηνοῦ Μανουὴλ αὐτοκράτορος , κῆ Λατινῶν Παπιαρχοῦντος τοῦ ἀοιδίμου) διαπρυσβεύομενον φερὶ εἰρήνης φερὸς Κωνσταντινούπολιν . ἀλλ' ὅτι ἀνήρει νομίζω τὸ τῆς μάχης αἴτιον Ἰστέον τὸ τ' φερθήκης . διὰ τοῦτο κῆ οὐδὲν ζωπεραίνετο ἀσφαλὲς . ἐπέσκεπτε γὰρ κῆ φερὸς τὸν θεσσαλονίκης Βασίλειον μέγα δυνάμενον δπὶ σωφρονεῖ κῆ λόγοις . ὁ δ' αὐτημείβετο , μὴ τοῖς ἀναπολικοῖς τυγχάνειν τὰ τῆς φραβολῆς τῶν ἀπολωλότων φερβάτων , κῆ δραχμῆς . ἡγοῦς δ' αὐτοῦ μᾶλλον εἶναι , κῆ τὰ αὐτὰ ὅτι ἐκείνῳ φαίνας φρονεῖν τοῖς ὑπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως . ὥστε ζωάγειν ὅτι τότων ἡμερησιοφρονέστερον καὶ ὀρθότερον γράψαι τὸν Πάπαν . ἢ συγκαταβατικώτερον δι' εἰρήνην τὸν Βασίλειον . κῆ ὃ τὸ : α ρ ξ ε , κῆ : α ρ ο , ἔτος λέγεις , ὅτι αὐτοκράτωρ ῥωμαίων Ἐμμανουὴλ κομνηνὸς δὶς διεπρεσβεύσατο φερὶ τ' Πάπαν Ἀλέξανδρον . τὸ μὲν πρῶτον φερὶ ἑνώσεως , ὥστε ὑποταχθῆναι μιᾷ κεφαλῇ τῷ Πάπᾳ τοῖς ἀναπολικοῖς . κῆ φερθέτι αἰτιῶν τ' Πάπαν , μεταθέσθαι εἰς αὐτὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας τὸ σέμνωμα· κῆ ὅτι ὁ Πάπας ἀπεκρίνατο , μὴ δυνάσθαι τοῦτο ποιῆσαι κῆ Ἰω ὅτι θεῦ δοθεῖσαν αὐτῷ δπρασίαν . κῆ ταῦτα μὲν αὐτὸς γράφεις . ὅθεν δ' παρέλαβες , ἀμάρτυρον εἰσάγεις τὸ ἰσορρέμενον . ἔοικε δ' Ἰσκμαίρεσθαι ὅτι δι' ἑλλήνων πρᾶξιν μισέλληνα , κῆ φαύτως ἀνελεύθερον γενέσθαι , ἢ γεγράφθαι πρσβείαν . ἀλλ' ὅτι τῶν παρ' ὑμῖν τὰ πλεῖστα ὀνειροπολούντων , κῆ φραπλατούντων . δῶμεν ὅπερ ὑπισχνοῦμεν εἰς πρεσβείαν . πλὴν ἡμεῖς ὅπὸ τότων , πρία τινὰ ζωάγεσθαι λέγομεν , πρῶτον , ὅτι ἡ φερὶ τῆς ἑνώσεως πρεσβεία ὅτι εἶχε σκοπὸν Ἰὸ φερὶ πίστεως δι' ἐλάσσω δόγμα , ἀλλ' οἰκονομικῶς τὰ φερὶ εἰρήνης . διὸ κῆ ὑποταγὴν ὑμεῖς τῷ Πάπᾳ διερμηνεύετε . Ἰοῦτο γὰρ μόνον ἀπὸ φαύτων τῶν ἄλλων , φερισσοῦδασον ἔχετε . ὁρῶμεν γὰρ κῆ πολλοὺς ἄλλους ὑποταγὴν μόνην τῷ Πάπᾳ προσνείμαντας , συγχωρηθέντας δὲ τ' ἄλλα πάντα κρατεῖν κῆ δοξάζειν ὅπως ἂν βέλοιντο . ἐν γὰρ τῇ ἰνδίᾳ (κῆ κορνήλιον μέσον δπέσχηπαν , ὁμιλίᾳ εἰς τὴν τοῦ κυρίου φερτομήν) τοὺς ὀνείσει χριστιανοὺς κατόχους αἱρέσεσι , τῷ Πάπᾳ μόνῳ ὑποτάσσεσθαι , οἱ δὲ τοῦ Πάπα ἀποστελλόμενοι δικαίους , τὰ δ' ἄλλα τοῦτοις ἔθιμα , μὴ κωλύεσθαι φυλάττειν , διὸ δὲ μέχρι τῆς σήμερον φερτέμνονται κῆ λέγονται καθολικοὶ περιτετμημένοι . εἶπον δ' ἄντις ἄλλος τοῦτους λατίνους , ἐξημιωμένους ἰουδαΐζοντας . κῆ ἐν τῇ ἔξω δὲ ῥωσίᾳ πολλοί εἰσιν ἐνιαῦθα λεγόμενοι , ὅτι ἐν τῷ μέρει τούτῳ μόνῳ Ἰωνται . ἐν τῷ τὸν Πάπαν δηλαδὴ κεφαλὴν τῆς καθόλου ἐκκλησίας ὁμολογεῖν , καὶ τὰς τούτου καινοφωνίας . τὰ δ' ἄλλα πράττειν συγχωρούμενοι κῆ τ' ἀρχαίαν αὐτῶν φράδοσιν . ὃ δὲ μετεωρότερον ἐν αὐτοῖς , πρότερον τῆς ἀνατολικῆς ὑπαρξάντων μερίδος . εἰ καὶ

καὶ τὰ νῦν ἑτέρων εἰσὶν ἐπαμφοτερίζοντες. καὶ ἐξ ἄλλων δὲ πολλῶν αἱρέσεων, πολλοὶ ἐξαπατώμενοι αὐτομολοῦσι τοῖς δυϊκοῖς δὴ τοιούτοις συμβιβασμοῖς, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, εἰ μὴ ὅπερ καὶ Χριστοῦ κήρυγμα ἦν οἱ ἀπόστολοι. ὡς ἐξ ἑνὸς μόνου τοῦ Πάπα καὶ σωθήσῃ. καὶ ὡς συνεφαλαίῳ εἰπεῖν πάντα καλῶν κινεῖτε, τοῦ οἰκουμένην ἅπασαν ὑποτάξαι τῷ Πάπᾳ, ὅπερ ἔστε ἦν ἀπαρχῆς, ἔτ' ἔσται ποτέ, μέχρις ἂν ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος περαιωθῇ. ὅταν ὁ Χριστὸς καὶ ἡ ἐκ Πάπας παραδῶ τοῦ βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ὡσμόνῳ σωτῆρι καὶ μοναρχὴ ἀμφοτέρους ἵστε τῶν πανοικτόρων ἐν οὐρανοῖς, καὶ τῆς ἀπογείου συγκλητίας.

Ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ἀνωτέρω λόγου δῆλον γίνεται, ὅτι παρυποφαίνεις ἐν τῇ ἐξουσίᾳ κεῖνος τοῦ Πάπα, βασιλέων αὐτοκρατόρων ἀφαιρεῖν στέμματά τε καὶ ἀξιώματα, καὶ ἄλλοις οἷς περ αὐτὸς βούλεται παραθέναι. ἴστω δὲ ἐξ ἀρχῆς ὁ Πάπας ὑπεῖχεν ὡς αὐτὰ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα. ἀλλ' ὕστερον τῶν ῥωμαϊκῶν σκήπτρων ἐξαμβλόων ὑποκλίναν, δυναιρίας δραξάμενος, ὑφήρπασεν ὡς εἰρήκαμεν, καὶ ἀντιποιεῖται τῆς ἐξουσίας ταύτης παρὰ τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἢ τυραννίδος μᾶλλον, ὥστε ἀναστάθμη διὰ ταύτης τὰς κοσμικὰς ἀρχὰς καὶ δυναστείας. ὁπόσα δὲ τὰ κακὰ ἐκπούτου ἠκολούθησαν, ἔντε τῷ καθόλου τῆς ἐκκλησίας σώματι, καὶ αὐτῇ τῇ αὐτοκρατορικῇ ἀρχῇ ῥωμαίων καὶ ἀνθρωποι καὶ θεὸς εἶδεν ὃς ἀποδώσῃ ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Πρὸ δὲ τρίτον ὅτι ὀνομυνὸς Εμμανουὴλ ἐζήτει παρὰ τοῦ Πάπα, εἰμὴ ἁπλῶς τὸ στέμμα τῆς αὐτοκρατορίας, πῶς οὐκ ἀπαγγέλασον λέγειν σε, καὶ ἀκούειν ἡμᾶς. πῶς γὰρ ὅπερ εἶχεν ἐζήτει λαβεῖν; μᾶλλον μὲν οὖν ἀληθὲς τοῦτο. ὅτι ὁ Ἐμμανουὴλ ἐντρεχέστατος ὢν, ὁρῶντε τόν τε Πάπαν Ἀλέξανδρον τρίτον, τόν τε βασιλέα Γερμανίας Φεδέριχον τὸν ξανθοπώγωνα, ἀλλήλοις ἀμαλλάκτως πολεμοῦντας, καὶ κεῖνον μὲν καὶ τὸ ἔθος ἀναθέμενον τὸν αὐτίδικον καθυποβαλόντα, ἴστον δὲ ὅλοις τῷ Πάπαν τοῦ θρόνου ἐξελάσαντα, ὥστε καὶ ἄγνωστον καὶ τόπους ἀμαδιδράσκειν, καὶ διαλανθάνειν ἐν σκήμασι μοναδικῷ, ἄχρις οὗ βουλῇ, ζωώσει τῆς τῶν ἐνετῶν ἀρχῆς διηλάγησαν, καὶ πάλιν εἰς τὰς πρώτερας μάχας ἐξώρμησαν. ταῦτα κατανοῶν ὁ συνεχὴς αὐτοκράτωρ, ἔγνω χρησάς ἐλπίσιν ἑνώσεως ἀμβαλέσθαι χρήμασί τε καὶ ὑποταγῇ τοῦ Πάπα τὸ φίλαρχον καὶ φιλάργυρον. ὅπως τῆς Φεδερίκου τάχα ἀνυποταξίας ἰσαμένης, ἕκατόν τε τῶν σκήπτρων κηρύξας ἑαυτὸν, τὸν Κωνσταντινοπόλεως αὖθις, ἀναρρύσῃ ὡς πρότερον καὶ τῆς δύσεως αὖγασον, καὶ τὰ διηρημένα καλῶς ὑπὸ λέοντος ζωώσῃ καλῶς. ἤλπιζε δὲ τοῦτο καὶ οἰκείοις ὅλοις τυχεῖν, καὶ συμμαχίᾳ τοῦ Πάπα, τὸς λαὸς εἰς τὸν αὐτοῦ ἐπισκώπτειν διεγείροντος, ἀλλ' οὐκ ἦν ὅτως ἠλίθιος ὁ λαὸς τῷ δυσχερῶς καταρθωθεῖσαν ἅπαξ διαίρεσιν τῶν σκήπτρων, εἰς ἰδίας αὖθις ἐξουσίας ἀναίρεσιν δυσχερῶς δι' ἑνώσεως ἀναλῦσαι. ὅθεν καὶ σαφῶς ψυχρῶς, ἢ μᾶλλον γελοίως ἀπεκρίναντο. μὴ δυνάμεθα ποιῆσαι τοῦτο καὶ τῷ σκήπτρῳ δοθεῖσαν αὐτῷ ἐπισκοπήν. ὡσανεί τις ἔλεγε. ὅτι καὶ' αὐτῷ τῷ ἐξουσίαν ἠδυνάτο τὰ νόμιμα

μα καταλῦσαι εἰς ἄνομα, τὰ δ' ἄνομα εἰς ἔννομα ἐπαναγαγεῖν ἐκ ἠδυάσθη. Δῆγε τῆς ἐκθεσῦ τῷ Πάπα ἐξουσίας καὶ ἐξουσίας.

Παρέλαβε νῦν ἐνταῦθα ὅσα ἐπὶ ἀνδρονίκου τοῦ κ' λατίνων διωγμὸν κινήσαντος, πότε ἐπὶ Βαλσαμῶνος τοῦ Πατριάρχου, λατίνους (κ' τ' Χωματηνὸν, τὸν βελγαρίας Δημήτριον, καὶ τὸν κίτρους Ἰωάννην) ἀποστρεφομένου. ἀγῶνα δὲ ἐξήσαμεν ἐπὶ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, ἐπὶ ὑπερμάχων ἀνδρῶν τινων. ἀναλάβωμεν οὖν τὰ καιρώτερα ἔτους ἀρίστου. λέγεις ἐν λατερανῷ ναῷ πρωτίστῳ ῥώμης ἐπὶ Ἰννοκεντίου τρίτου ζυνόδου συγκροτηθείσης πεντακοσίων δώδεκα ἐπισκόπων, ἐν οἷς ἦσαν Μητροπολῖται ἑβδομήκοντα δύο, ἡγουμένων πλῆθος, καὶ πρεσβυτέρων ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὁ ἱεροσολύμων ἐπαρχῶσαν αὐτοῖ. ὁ τ' ἀντιοχείας καὶ ἀλεξανδρείας δι' ἐπισκόπων. ἔνθα τῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ ἐνώθησαν ἅμα καὶ ὑπετάγησαν οἱ ἀνατολικοὶ, καὶ τὴν αὐτῆς πίστιν καθωμολόγησαν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. πλὴν ἀλλ' ἔλαθες σαυτὸν ἀπατήσας, ἀπατήσας τοὺς ἄλλους ἐπιθέμενος ὦ γενναῖε. εἰπὲ γὰρ ἐν ἐπιθυμίοις, ὅτι καταπραΰνας τῶν ῥωμαίων ἐν Κωνσταντινουπόλει σκῆπτρον ἐκ τῶν λατίνων ὁ Βαλδουῖνος, πολλοὺς τῶν ἀνατολικῶν εἰς τὸ συμφρονεῖν τὰ ῥώμης σωπήλασεν, ἐκ ἀνατολικοὺς γνησίους, ἀλλὰ νόθους παρήγαγες, ἤτοι τοὺς ἀνατολικοὺς λατίνους. ὅπου γὰρ λατῖνοι, καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐκυρίευον, καὶ ἀντιοχείας, καὶ ἱεροσολύμων, τίς ἦν ἔλλησιν ὀρθοδόξοις παῤῥησία; τίς Πατριάρχης ἢ ἀρχιερεὺς, ὑφαρπαζόντων ἑαυτοῖς πάντα λατίνων. ὤφελες ἐκπροσώπου τῶν ἡμετέρων τοὺς τότε πρέσβεις κοινωνοὺς τῆς ζυνόδου, Θεόδωρον δηλαδὴ Κασταλέα τὸν λάσκαριν. μᾶλλον ἢ τὸν μικρὸν μετ' αὐτὸν Ἐμμανουὴλ τ' Φιλόσοφον Πατριάρχην, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς, ἤ τοὺς ψευδωνύμους ἐκ τῶν ὑμετέρων λατίνων. τοῖς τοιούτοις γὰρ τίς ἂν ὀφρυῶν πείθοιτο; μάτην ἄρα καὶ κακῶς ἔται Ἰννοκέντιος δὴ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ὑποτάγηναι τῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς ἕλληνας. ἐμὲ γοῦν ἕλληνας ὠνόμαζε τοὺς τῶν λατίνων δούλους, ἢ ὀρθογωνίους τινὰς, ἢ καὶ ποῦ κολακείαν τῶν κρατούντων ὑπαχθέντας ἱερεῖς τε καὶ λαϊκοὺς, ὡς πάλαι καὶ ἐπὶ τῶν αἱρετικῶν βασιλέων. τοῦτο δὲ δὴ θαυμαστόν. τοιαύτας ἑνώσεις καὶ ζυνόδους προσκαμίζων ὠφέλησε, δῆλος τυγχάνεις ἐκ προθέσεως ποῦ ἀπάτην λαλῶν, καὶ οὐ ποῦ ἀλήθειαν.

Ἐν ἔτει ᾳσοβ καὶ ᾳσοδ, τῷ γεγονέναι ἐν λουδοβίκῳ ζυνόδον ἐπὶ τοῦ δεκάτου Πάπα Γρηγορίου προβάλλων εἰς μέσον, λέγεις. ὅτι παρῆσαν οἱ Πατριάρχαι πάλιν ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀντιοχείας, καὶ ἐπίσκοποι πεντακόσιοι, καὶ ὅτι ἐν τῇ τελέτῃ ταύτης ζωηλόσαι ἔψαλλον ἑλληνιστὶ τὸ ἅγιον σύμβολον τῆς πίστεως πρὸς μετὰ τῆς προσθήκης, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ. ἐν ᾗ τῇ τετάρτῃ ἀνεγνώσθησαν αἱ ἐπιστολαὶ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ παλαιολόγου, καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐπισκόπων, ὁμολογούντων τὴν καθολικὴν πίστιν (ἤτοι κ' σὲ τὴν ῥωμαϊκὴν) καὶ πρωτεῖον τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, καὶ ὅτι πάντες ὑπακοὴν τῷ Πάπᾳ ὑπεσχέθησαν, ἐπὶ δὴ τούτοις μάρτυρας προβάλλεις ἱστορικὸν Γεώργιον τὸν παχυμέρην, καὶ νικηφόρον τ' γρηγορᾶν,

Αλλα

Ἀλλὰ τούτοις, καὶ τοῖς τοιούτοις ὅπλοις χειρήμασι χυδαίους ἄνδρας τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ ἀπλοϊκοὺς πείσειας ἂν ἴσως. Ἕλληνας δ' ἄνδρας, καὶ τεθεωνας ἐν ταῖς βίβλοις, καὶ ἀπὸ τούτων διαμένειν εἰδότας, ἀπὸ τοῦ ψεύδους τὴν ἀλήθειαν. οὐκ ἄν ποτε πείσειας.

Δοκεῖς μοι τοιγαροῦν μὴ πᾶσαν τὴν βίβλον τῶν ἱστοριῶν τοῦ παχυμέρους διελθεῖν. εἶχες γὰρ ἂν γνῶναι, τέλος ἕνεκα τίνος ὁ παλαιολόγος Μιχαὴλ τὴν ἕνωσιν ἐκείνην ἐπεδίδαζε διαπραγματευόμενος. ἔκαστον γὰρ ὧν σοφώτατε ἐκ τοῦ οἰκείου τέλους γνωρίζεταί τε, καὶ λέγεται. τὸ δὴ τέλος τῆς ἑνώσεως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν διαιτήσεως ἐκείνης ἐδὲν ἦν ἄλλο, ἢ τὸ μεσιτεῦσαι τὸν Πάπαν ἀναιρεῖλαι τῆς ὁρμῆς κάρολον τὸν ῥῆγα Φραγγίας καὶ τ Κωνσταντινοπόλεως, καὶ τῶν ῥωμαίων βασιλέων ἀχέτῳ θυμῷ λυτήσαντα. οὐκοῦν ἕνωσις οὐκ ἦν ἐκκλησιαστικὴ τὸ τότε γεγενημένον. μᾶλλον δὲ μάχη, καὶ μεγίστη διάστασις ἐγνωρίζετο. οὐ δὲ ὡς ἕνωσιν ἀποκαλεῖς τὴν τοσοῦτον θόρυβον καὶ ταραχὴν ἐν Κωνσταντίνῳ ποιηαμένην, καὶ σχίσματος μεγίστου φοβέρον γενημένου μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν αὐτῶν. πῶς ἂν καὶ εἴη ἕνωσις αὕτη, ὅπου οἱ τότε Πατριάρχαι τ Βασιλίδος, Ἀρσένιος, Ἰωσὴφ καὶ Γρηγόριος, ὁμοῦ ἐκὼν ἀνεχώρει, οἱ δὲ καὶ ἅπαντες τῆς ἐκκλησίας ἐξωθοῦντο. μὴ βουλόμενοι συγκαταθέσθαι ὅλως τῇ κακῶς δόξαν ἐκείνῃ ἑνώσει. ἐώρων δὲ μὴ εἰς καλὸν ἀποβήσεσθαι τέλος τὸ πεῶγμα. φοβοῦς τούτοις δὲ, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἐλλογίμων καὶ ἐγκρίτων ἀνδρῶν τῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ φυλακιζόμενοι καθηκίζοντο, καὶ πρὸς μακρὰς ἐξορίας ἐστέλλοντο, δημεύσεις ἀδίκως φοβερον ἀποφαίνοντες. ἔνθα γὰρ οὐκ εἶχε πείθειν τοὺς λόγους ὁ βασιλεύς, τὴν βίαν ἐπῆγε. ὁ δὲ βέκκος, ὃν ὑμεῖς οἰκεῖον λέγετε, μὴ οὐκ ἐνόρκως ἐκελεύσθη εἰπεῖν ὅτι σωσόδου, καὶ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ τὸ, τί ἂν καὶ φρονοίη φοβοῖ λατίνων; (καὶ ὅτι πεπραχὼς διελὼν ἀπεκείναντο, ὅτι οἱ λατῖνοι τῆς μοίρας εἰσὶ, τῶν ὅλων μὲν, μὴ λεγομένων δὲ αἱρετικῶν) οὐκ ἐφυλακίσθη καὶ ἐτος; καὶ τῇ φυλακῇ φοβοκόμιζον αὐτῷ βιβλία ἀναγινώσκειν οἱ λατινόφρονες, ὡς δῆθεν μεταμαθόντα τὴν ἀλήθειαν ζωθέσθαι τῇ ἑνώσει; ὃ καὶ πέπονθεν, ἢ τῷ δοκεῖν, ἢ καὶ τῇ ἀληθείᾳ.

Οὐκ ἐμὰ ταῦτα. ἀλλὰ τοῦ ἱστορικοῦ παχυμέρους ὅπως οὐκ ἐθέλοντος παραγαγεῖν εἰς μέσον καὶ σοῦ μαρτυρήσοντα· ἄκων δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα αὐτολεξεὶ ἱστορηθέντα, ὅπου εἰσάγει τ Βασιλέα δημηγοροῦντα καὶ λέγοντα.

" Ἀφ' ἧς ἥρπασται πάντα τὰ τοῦ ἡμετέρου δόγματος ἔξαι. πρίν γὰρ μόναι
" ἀπονέμομαι τῷ Πάπᾳ, πρωτεῖον, ἔκκλητον, καὶ μνημόζωον. ταῦτα
" δὲ λύτρα ἔσονται, πολλῶν αἱμάτων ῥωμαίων ἐκχυθῆναι (φοβοῦ καιρόλα δηλαδὴ.) κινδυνωδόντων. ὅρα τὸ τέλος τῆς ἑνώσεως. ὅρα τὰ ζητούμενα εἰς τὴν ἕνωσιν. ὅρα καὶ τὴν φοβοῦ τοῦ βασιλέως τῶν πραγμάτων βίαν. ὅρα δὲ τ ἐκ τούτων γνωμένην διάστασιν καὶ τὸ σχίσμα. παρῆσαν πρέσβεις ἀπὸ ῥώμης τοῦ Πάπα, ἐζήτουν πληροφορίαν τ ἑνώσεως (χλιδὴν γὰρ εἶναι τὰ γνώμενα πάντες διεμαρτύροντο, καὶ ἐγίνωσκον) συνῆλθον ἡ μέση ἑορτῆς τοῖς ἡμετέροις ζωεορτάζοντες, ἐπαῤῥησιάσθη τὸ τοῦ Πάπα μνημόσυνον ὑπὸ τοῦ

Διὰ

Περὶ τ ἐνλεγδύνῳ Ζωόδε, ὅπ ἐπαρῆσαν ἀναβολινὴ, ὡς οἱ λατῖνοι διϊσχυρίζονθ ψφαδόμβοι. κ᾽ ὡς ἰῶν παρεγγράπτων ὡβ᾽ ἀ λατίνοις πατειαρχῶν.

Δανόνε ἐκφωνήσαντος, γρηγορίε ἄκρου ἀρχιερέως, κ᾽ καθολικῆ Πάπα, κ᾽ τὰ ἑξῆς, κ᾽ θόρυβος ἄθυς, κ᾽ χάσμα μέγα, μέχρι κ᾽ ὡθροψώσεως αὐτῆς. Ἰῶν ἀνθισαμβόων τῇ τοιαύτῃ ἑνώσει ὡθὸς ἀλλήλυς βοώντων μὴ θίγε, μὴ ἅψῃ ἄχρι κ᾽ σκόλυς Ἰῶν πιστῶν. ἕως ἐβδελύσσοντο Ἰὲς σωληθεμβόυς τῇ τοιαύτῃ ἑνώσει, κ᾽ ὁμῶ παχυμέρης ταῦτα. πῦ πίνω οἱ ὡβαπβόμενοι ἐνλεγδόυνῳ Πατριάρχαι, ὁ Κωνσταντινοπόλεως, καὶ ὁ ἀντιοχείας ὡς λέγεις. Τίνα δ᾽ κ᾽ τὰ Ἰῶτων ὀνόματα; παρῆσαν τυχόν, οὓς ὑμεῖς δραματοποιοῦντες καθιζάνε Πατριάρχας, ὡβαπβόμενοι μῶ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ τὸν Πάπαν, ἄλλων δ᾽ νομίμως τὲς θρόνυς ἐχόντων. τῦτο δ᾽ πόιαν τῶ ἰχῶ ἔχει; δωσόμεθα κ᾽ ἡμεῖς ὕτως, ἕνα Πάπαν ἐκ τῶν ἡμετέρων χειροτονῆσαι, κ᾽ τῦτον ὡθῖσάναι Ζωοδικῶς, παρέχοντε ἐξόσιαν ὥστε τὰ δόξαντα ἡμῖν ἀποφάινεβ καθ᾽ ὑμῶν εἴπερ ἐνομίζομῶ, ὡς ὑμεῖς, ἅπαντα τὰ ἐκκλησίας ἐξηρτῆβ τῷ ὡαπικῷ ὀνόματι. ἀλλ᾽ οὐδέποτε οἱ ἀνατολικοὶ τοιαύτας σκηνὰς κ᾽ δράματα ἐποίησαν, ὅτε μῶ ποιήσουσι πώποτε. γελοῖα δ᾽ ταῦτα, κ᾽ ἐννοῆσαι ὡβ᾽ ἀσωφρονῦσιν ἂν δράσιν. εἰ γάρ ποτε σωέβη ἐν ταῖς Ζωόδοις κατάλυσα ὡῖσασιν ἀπολειφθεῖναί Ἰνα Πατριάρχην, ἕνα ἢ κ᾽ πλείυς τοποτηρητὰς ἀπέστελλον τὸν ἐκείνων τόπον ἀναπληρῦντας. Πατριάρχας δ᾽ ἄλλυς ἀντ᾽ ἄλλων Ζωοδικῶς ὡθαθίζειν, ὅτε ὁ νόμος, ὅτε ἡ Ζωήθεια βύλε᾽ ὅτε τοῖς ἐν κόσμῳ τοῖαυτά ποτε θεατρίζε᾽.

Τὸ δ᾽ λέγειν σε, καὶ ὀπζολὰς πεμφθῆναι ἐν λεγδόυνῳ, ὡβ᾽ ἅτε ἓ βασιλέως αὐτῦ καὶ Ἰῶν ἀνατολικῶν. ὃ δὲν θαυμασὸν. ὁ γὰρ βασιλδὺς ὅλως ἐγένετο τῦποπῦ ταύτης Ἰῆς ἑνώσεως, ὡβ᾽ τὰς εἰρημβύας αἰτίας. διὸ ζ Ἰὲς μῶ λόγοις, Ἰὲς δ᾽ ζ βίᾳ τυχὸν ἰωάγκαζε χράφειν, καὶ ὀπιστέλλειν. ἀλλ᾽ ὃ δὲν ἴσχυσεν. χλδύη γὰρ ἦν ἅπαντα καὶ ἀπάτη περικεκαλυμβύη, ὡς εἴπομῶ. ὅρα μοι καὶ μῆ τῦ βιάβ τὸ ἅπαντον. ἐκφωνεῖται ὡθότερον ἠὡθθήκη, καὶ τὸ ἓ λατινικῦ δόγματος ἐν Ζωελδύσει τρίτῃ. ἐν δ᾽ Ἰῇ τετάρτῃ ἀναγινώσκον᾽ τῶν ἀνατολικῶν αἱ ὡβὶ τῶ ἕνωσιν ὀπζολαὶ. ὥστε ὡθηγεῖβ τ Ζωθέσεως τ᾽ ἀπόφασιν· ὑπάὼν ἀπράτον λέγοιτο. ὡθσέθηκας, ὅπ καὶ τρὶς ἐψάλθη ἑλλησὶ Ἰῦ συμβόλυ ἠὡθθήκη, καὶ ἐκ Ἰῦ ἑῦ, καὶ λίαν γε πιθανὸν. ἑλλησὶ μῶ, ὑπὸ λατίνων δ᾽. ἀλλὰ καὶ τρὶς. ἕως καὶ δεκάκις. Τί Ζωάγεις. ὅπ ἐλατινοφρόνησαν Δὰ τῦτο ἕλληνες; ὦ τῦ μωρῦ συμπεράσματος. ὦ σκηνικῆς ἑνώσεως. ἀλλὰ παρῆσαν κ᾽ πέσβεις. Τί ὡβὸς τῦτο; κ᾽ ἄλλοτε γὰρ παρῆσαν πρεσβῦται, καὶ ὀπζολαὶ πρὸς τὰς Ζωόδυς ἐπέμφθησαν καὶ σωόδυς ἰδίας ἐποίουν οἱ ἑτερόδοξοι, ὡς κ᾽ ἡ πολυωλήθης ὀπὶ Ἰῦ κοπρωνύμου γέγονεν, κ᾽ ἡλησρικὴ ἐν ἐφέσῳ ὑπὸ διοσκόρου, ἀλλ᾽ ὃδέποτε τῆς ἀληθείας τὸ ψφῦδος κατίσχυσεν.

Ἔπ λέγεις ὅπ ὁ αὐτὸς παλαιολόγος Μιχαὴλ, ὡβὸς Ἰωάννην εἰρηβὸν πρῶτον διεπρεσβύσατο, ὅπ σέργει δῆθεν πάντα τὰ ἐνλεγδόυνῳ γρυόμβα. κ᾽ δεύτερον, ὅπ τὰ Δαπραχθέντα ταῦτα τῷ Μιχαὴλ, τοῖς ἐν τῇ ἀναπολῇ μοναχοῖς μὴ ἀρέσκοντα, ταφῆς ὃν ἠξίωσαν Ἰῦτον. κ᾽ ὅπ ταῦτα ἱστορικὸς λατῖνος ἀφηγεῖται σαυῦτος λεγόμβος. ἀλλὰ κ᾽ ταῦτα, ὡβιπάσοι.

εἰ δ᾽

εἰ δέσοι βουλητὸν, σὴν χάριν, καὶ τοῦτον ἡμᾶς εἰς μαρτυρίαν προσδέξασθαι, ὥσπερ ἡμῶν μᾶλλον ὁ ἀὴρ ἀρεθήσεται. τὸ γὰρ λέγειν ὅπ παφῆς σὸν ἠξίωται ὁ Μιχαὴλ, πάλλο βάλεται, εἰμὴ ὅπ ὡς αἱρετικὸν ἡγοῦντο, ὅνπερ τῶν ὀρθοδόξων κηδεμόνας ἀπεξένωσαν. ὅναιο τοιγαροῦν ὧθα μάπε τῆς ἐφ' ἧς ἐπερείδη καθαρᾶς καὶ ἀδιαλύτου ταύτης ἑνώσεως. Πρὸς δὲ τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον σοι, ὅπ παρῆσαν τῇ ἐν Αγδούνῳ συνόδῳ παπικαὶ καὶ ἀπόστολοι τῆς ἀναβολῆς, εἰσεῖν ἔχομεν, ὅπ ἀδαμοῦ τοῦτο ἱστορούμενον φαίνεται. πρὸς δὲ τῷ παχυμέρει τοῦτο φέρεται, ὅπ ἀπεστάλησαν πρέσβεις ὁ πρώην Παπικαρχιδιάκονος Γερμανὸς μὴ ὢν τότε Παπικαίαρχης, καὶ ὁ νικαίας Θεοφάνης. καὶ τῶν συγκλητικῶν ὁ μέγας λογοθέτης ὁ ἀκροπολίτης ὁ πεπωθακαθήμενος τοῦ βασιλέως ἀνάρετος, καὶ ὁ μέγας διερμηνεύτης. Βερρόιωνης. οἵτινες ἐνδυσὶν ἀναβάντες πλοίοις, καὶ ἀποπλεύσαντες, σφοδρῷ ναυαγίῳ περιέπεσον. καὶ ἡ μὲν τοῦ συγκλήτου ἔχουσα, αὖ πάνυ ὀλίγοι κατέπονται. ἡ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἄγουσα, μόλις καὶ σανίδα διασωθεῖσα κατήχθη εἰς Ῥώμην, ὅμως ὀλίγας ἡμέρας καταλαβόντες τὸν Πάπαν, τὰ τῆς πρεσβείας ἐπλήρουν, ὅ δὲ μὲν παχυμέρης ταῦτα. σὺ δὲ τίς ἀγνοεῖς ἐκ τούτων; ἡμεῖς γὰρ οὐδὲν ἄλλο ἐνορῶμεν, εἰμὴ ὅτι ὡς πρέσβεις ἀπεστάλησαν, καὶ ὅτι τότε ὁ Γερμανὸς Παπιάρχης οὐκ ἦν, καὶ ὅπ παρὰ τῆς πρεσβείας ἐπλήρωσαν. τὰ δ' ἦν (ὡς δίμαι) τὰ διαπεθρυλλημένα ταῦτα καὶ πρωτοπάδασα. ὑπονοῶμαι δηλαδὴ τῷ Πάπᾳ πρωτεῖον, ἐκκλητον, καὶ μνημόζωον; καὶ ταῦτα οἰκονομικῶς ὡς εἴρηται, διὰ τὸ ὑπακείμενον κίνδυνον. οὐδαμοῦ δὲ οὐδὲν πρὸς ζωόδοκον εἴρηται. εἰ δὲ ὑμεῖς τοῦτο τὸ παρ' ἡμῖν ἱστορίας παρενείρατε, ἔσω κὸ τὸ ἔθος (ἀγαθῇ τύχῃ) παρ' ὑμῖν. Ὅπ δὲ οἰκονομικῶς, ἢ μᾶλλον εἰκαιῶν βία καὶ ἀναγκαστικῶς τὰ κὸ τὸ Μιχαὴλ τότε ἐγένετο, ἄκυρα τὰ αὐτοῦ παχυμέρου, ὡ δέσποτα λέγοντος. Ὡς δέ πνες εἰς φόβον κατέφυγον τοῦ μὴ ἴδωσι καὶ πλέον πρόσθιαθῆναι, ὁ βασιλεὺς αὐτὸν καθέσαι, καὶ λόγος ἐκ τίθεται χρυσοβούλλιος, πλήρης μὲν φρικωδεστάτων ὅρκων, πλήρης δὲ καὶ ὅρκων παλαμναιοτάτων, ἡμῖν μὴ ἐκ διάσασθαι πλέον, μὴ διαπρᾶξασθαι, μὴ παρεγχειρῆσαι. μὴ δ' εἰς νοῦν βαλεῖν, μέχρι καὶ εἰς κεραίαν μίαν, καὶ ἰῶτα, τὰ τοῦ συμβόλου παραγαγεῖν, μὴ πλέον τῶν τριῶν κεφαλαίων, πρωτείου, ἐκκλήτου, καὶ μνημοζώου, καὶ ταῦτα ὑπὸ ψιλοῖς ὀνόμασι οἰκονομίαν ζητεῖν, εἰ δ' οὖν ἐξώλητε, καὶ πεπώλη ἡμέας, καὶ τὰ φοβερώτερα ἐπωρχεῖν. ταῦτα γράψας καὶ ὑπογράψας, πρόσκειται δὲ καὶ βούλλη χρυσῆ καταστφαλισμένος πέμπεται τῇ ἐκκλησίᾳ. ὁρᾷς ὅπ κατ' οἰκονομίαν ἐγίνετο, καὶ ὅπ πρόσκειται διάζοντος; ὅρα δὴ ἀκριβῶς, καὶ τὰς ἐνόρκους τοῦ βασιλέως ὑποχέσεις, ἀπρόσκαλλιτον τὸ σύμβολον ὑποκυμμένας διαφυλάξαι. ἐδεδοίκεισαν γὰρ οἱ συγκαταθέμενοι, μή που πρόσθιαθέντες, καὶ πλὴν ἐν τῷ συμβόλῳ πρόσθηκην ἀπαιτήσωσι βεβαιωθῆναι, διότι τοῦτο λοιπὸν, καὶ τοιοῦτον χρυσοβούλλειον λόγον, γράψας ἐπέδωκεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς. πῶν τάινυν πρὸς θεοῦ ἀληθείας ἔχει, ὅπ ἀναγνωσθέντα λόγον μὴ τῆς πρόσθηκης ἐνυπογράφῳ ὁ βασιλεύς, γράψας καὶ πέμψας μὴ τῶν ἀνατολικῶν, ἀπεδέξατό τε, καὶ ἐβεβαίωσεν· ὅσου ἐγγράφως μὴ χρυσοβούλλου ὁρᾶις ἑαυτὸν καθυπέβαλε, μὴ παρασαλεῦσαι ὅλως τὸ ἅγιον σύμβολον. μήμοι τοίνυν παρέφαγε μάρτυρας ἐκ τῶν σῶν, μαρτυρῶν τὰ σὰ, ὅπ καὶ ἡμεῖς τοῦ παχυμέρους ἤ ποτε εἰς μνήμην ἤλθομεν, εἰμὴ σὺ αὐτὸς ὡς φιλοτίμως τοῦτον εἰς μέσον παρήγαγες. εἰδ' ἦν παρ' ἡμῖν, καὶ τοῦ Γρηγορᾶ ἡ ἱστορία, εἴχομεν ἂν καὶ ἐξ ἐκείνου διευκρινῆσαι τὸν

Περὶ τῶν ἀποσαλέντων πρέσβεων πρὸς πάπαν παρὰ Μιχαὴλ τοῦ παλαιολόγου.

ἀλήθειαν ὅπ ἀναγνωσθὲν πολλάκις παρ' ἡμῶν τὸ βιβλίον ἐκείνω, εὗδεν' ἰοιοῦτον
ἔσ' οὐ φῆς εὕρομι. Ἐνετύχομι μ̄ι ταῦτα ἐν τῇ τῦ χρηματε ἱστορικῇ βίβλῳ, ὃς φησὶ
τῦ παχυμέρους τὰ κ̄ τὸν αὐτοκράτορα μιχαὴλ ἐραννιάμενος, σώτημόν τινα
ἱστορίαν ἐκτίθησιν ἐν τῷ: ε: τῆς αὐτῦ ἱστορίας κεφ: α: κ̄ β: ἀλλ' εὗδεν τοιῦτον ὂν
οὐ φῆς ἐν αὐτοῖς φέρειν, ὅπ δηλαδὴ πάντες ὑπ' ἀκοὴν τῷ Πάπα ὑπεχέθησαν, 5
μᾶλλον δ' τοὐναντίον ἅπαν φησὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ: β: κεφ: ἐν τῷ αὐτῷ: ε: βι-
βλίῳ. λέγει γὰρ ὅπ μ̄ι τὸν φυλακισμὸν κ̄ τὰς αἰτίας ὁ βέκκος Ἰωάννης τῆ τῦ βα
σιλέως γνώμη καθυπαχθεὶς, ὅπως δήποτε συλλήπορφις τοῦ λατινικῦ δόγματος.
εἶχε τὸν μελιτηνιώτην, κ̄ τ̈ μετοχίτην, ἀλλὰ κ̄ ὅτι ἐκ μέρους τῦ βασιλέως
ἀρχιμάγειροι γὰρ ἦσαν τοῦ βασιλικοῦ κλήρου, ἔπ δὲ καὶ γεώργιον τ̈ κύπριον· εἶ- 10
τα ἐχομένως φησὶ, σωελλειτουργήκει μὲν οὐ τῶν πάντων οὐδεὶς τοῖς τῦ Πάπα,
οὔθ' ὁ πατριάρχης αὐτὸς, ὅτε τῶν ἄλλων ἀδεὶς. ὅπ μὴ τὸ ἐνδόσιμον εἰληφότες
τῶν φραγίων τινὲς ἐλειτούργησαν ἅπαξ ἐν τῷ ναῷ τῶν βλαχερνῶν, μὰ χειρο-
τονίαν τῶν οἰκείων. οὐ δ' ὦ φιλότιμος μέτεστι καλῶς τὴν ἱστορίαν, κ̄ γνώσηται τὸν
κάνταῦθα ψευδόμενον. Ἵνα δὲ σαφέστερον γνοίης ἐκ τ̄ τῦ παχυμέρους, ὅπ βίαι ἦν 15
τὰ τότε γινόμενα ἄκουε. διηγούμενος γὰρ τὰ ὡς φησὶ τῦ βασιλέως ἐπελθόντα δεινὰ τῷ
ὁλοβόλῳ ἔπεσε, μὴ βαλομένῳ ζωσθέντι τῇ μετὰ λατίνων ἑνώσει, ὅπ λέξεως
ταύτης φησὶ. Σωάπομαι γὰρ τοῖς δεινοῖς τὰ δεινὰ, εἰς νῦν τῆς τότε βίας ὡφέλη-
σιν, αἰ, αἰ, ὅπ κ̄ τὰ σωθέντα παθόντες, τοῖς ὕστερον ἐλθοῦσι μηδὲν φανεῖσι, μηλέ
ξασι, μὴ παθοῦσι, μόνον δ' ἀφανείᾳ κρυβεῖσι, τῦ μηδεμιᾶς ἀξιοῦντος φρονήσεως 20
χάριν, ἀπηνῶς ἐκεινόμεθα. Ὅρα νῦν ἕνωσιν τῦ παλαιολόγου μιχαὴλ, ὁποί-
αν ἔσχε τὸν ἀρχὸν, κ̄ ὡς τέλος κατέντησε. Κάρολος ἐλύπα κ̄ βασιλέως, ὃ
ἦν κ̄ λίαν ἐδεδοίκει, κ̄ ὑπόπτερος ἦν, κ̄ τοῖς ὅλοις ἀμηχανῶν, νεοπαγῆς ἔπ-
αστης βασιλείας. ἐζήτει πόρον ἐν ἀπόροις· κ̄ δὴ πρὸς νῦν τῦ Πάπα καταρέ-
χει βοήθειαν, χάριν δ' τ παρ' ἐκείνω βοηθείας νῦν ὑπαχνεῖται ἀμαρά- 25
ξαντος. οὐδεὶς ποίνυ δ' φρονῶν τὸ ὑπὸ φόβου γινόμενον ἅπαν, κ̄ μετὰ βίας,
κ̄ δεσμῶν, καὶ ὁρκισμῶν, & ὁρμῆς βασιλικῆς, & δημεύσεων, & ἐξοριῶν πα-
σχόμενον, ἐκπροαιρέσεως εἶπει τῆς ἐκκλησίας αὐ εἶναι. ὅθεν ἐκ τοιούτων ἀρα-
χνείων νημάτων συῤῥαφεῖσα ἐκείνη ἕνωσις, ὅπ τάχιστα διελύθη. Τοιοῦτός πως
Περὶ τῦ Φλωρεν- ἐστὶ κ̄ ὁ Φλωρεντινὸς, ὃν ἡμῖν ἀνατείνεις σύλλογος, ὡς ἐκ τοιούτων ἀρχῶν ἠργμέ- 30
τινῦ ζωαθρόισ- νος. διὸ καὶ δείκνυσθαι μὰ πολλῶν, μὴ θέμις εἶναι ζωόδον ἐκεῖνον ἀποκαλεῖν, εἴτω
ματος ὅπ βίαι ἐπεξεργασικώτερον βουλητὸν διελθεῖν ἕκαστα τὰ ἐκεῖσε πραχθέντα τε, κ̄ λα-
πάντα τότε. λητθέντα. Τὰ χρήματα δηλαδὴ, τὴν ἀνάγκην, τῶν πραγμάτων τὴν ἀνωμαλίαν, τὴν βίαν, τὸν μακρὸν ἐκποδισμὸν τῶν ἡμετέρων, κ̄ τ̈ χαλεπὸν ἀθυμι- 35
σμὸν ἐν ἑτεροεθνοῖς τόποις, κ̄ ὑπὸ χεῖρα τῦ Πάπα. ταῦτα πάντα μὲν οὐ δύναται
ἐν τοῖς λεγομένοις πρακτικοῖς τοῖς τυπωθεῖσιν ἐν ῥώμῃ (ὃ κ̄ παρεῖμι) δῆλα
πᾶσιν ὄντα τοῖς βουλομένοις ἀνερευνᾶν. Ἔρχομαι δ' ὀλέξων ὀλίγα τινὰ ἐξ ὧν ἱ-
στορεῖ κατ' ἀκρίβειαν, ὁ ὡσὶ ὁ λίγου διαληφθεὶς Σίλβεστρος ὁυρόπουλος, ὁ
μέγας ἐκκλησιάρχης. ἔλκετο δ' & οὗτος μ̄ι τῶν ἄλλων, κ̄ παρῆν τῇ ζωαθρόισει ἐκείνη. αὐτήκοός τε κ̄ θεατὴς ἡμόμενος πάντων τῶν τότε λεχθέντων τε, κ̄ πραχθέντων· ὅθεν κ̄ σκοπὸν ἔθετο, ἅπαντα ἱστορῆσαι, κ̄ διεξελθεῖν τὰ
πολιτικὰ τῶν τότε πραγμάτων δίχα τῶν ἐν ταῖς σωελδύσεσι μα
λέξεων.

λέξεων. Ἦστο ᾧ τοῖς νοταρίοις διώρισο. ἤρξατο ᾗ ἔτος ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐπιδημίας τῆς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἡμετέρων, ἄχρι καὶ τῆς ἐπανόδου αὐτῶν εἰς αὐτάς.

Συροσφύλαξ ἱστορία

Εἰ δὲ τὸ βιβλίον τέως, τῷ τύπῳ ἀνέκδοτον, ὡς ἀπὸ πολλοῦ μύθοι τῶν ἡμετέρων πολλὰ συγχάνει ὄντα ἀνύπαρκτα, οἷσπερ λαπίθαις ἀνὴρ ἐντυχών, ἐνεφαπήσει (εὖ οἶδα) τὸ φλωρεντινὸν ἐκεῖνο ξυνάθροισμα ξώοδον ὀνομαστὶ ἀποκαλέσαι. πῶς γὰρ δίκαιον ὦ ἔτος, ξώοδον ἀποκαλεῖν τὸ ξυνάθροισμα ἐκεῖνο, ὅπερ, ἃ μὲν κατ' ξώοδον τὴν ἀρχὴν ἔσχηκεν, ἃ δὲ κατεσχάζετο τέλος, τὸ κατ' θεὸν, ἀλλ' ὑπὸ ὡς ἀπεπάσμαλα τῶν ἐκκλησιαστικῶν δήθεν πραγμάτων, ὁ βασιλεὺς ἐδιάζετο τὰ τῆς βασιλείας ὑπερείδειν, εἰς τὸ ἀθενέστατον ἤδη ὑποκλίναντα. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν λατίνων φῦλον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῶν πραγμάτων, καθ' ἑαυτὸ ἐσασπάζεν.

Ξυνόδου ὠφέλ τ ἐν κωνσταντίᾳ τ γερμανίας. καὶ ὅπ καὶ τὰς πάσας αὖτη ἔκρινεν.

Ἐν ᾧ τοῖς καιροῖς ἐκείνοις, καὶ μικρῷ πρόθεν, οἱ δυϊκοὶ ἅπαντες ἐν Κωνσταντίᾳ τ Γερμανίας ξυνελήλυθεσαν, καὶ τὸ χιλιοστὸν τετρακοσιοστὸν δέκατον τέταρτον ἔτος. καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς Κωνσταντινῆς ξυνόδου πάσης ἄλλης ἀρχῆς. καὶ αὐτὰ τὰ Πάπα ὑπερετίθεσαν, καὶ τοῦτο δόγμα πίστεως γράψαντες, ἀπεφήναντο. καὶ ξυνόδους εἰς τὸ ἑξῆς γίνεσθαι γυναικὸς καὶ δεκαετίαν διηνεκῶς διετάξαντο καὶ τὰ ᾗ κανόνος εἰς ἔργον προὔβαινεν· ἔκρινε γὰρ ἡ ξυνόδος αὖτη Πάπας τρεῖς καὶ τὸ αὐτὸ πρεσβεύοντας, Γρηγόριον δωδέκατον, Ἰωάννην εἰκοστὸν πρῖτον, οἳ καὶ παραιτήσαντες καταναγκασθέντες, ἀπ' τ ῥώμης θρόνου ὑπεξέστησαν. μὴ ἀπὸν ᾗ, καὶ Βενέδικτον ἐνδέκατον, ὃν καὶ τελείως καθελόντες, μὴ πειθόμενον ξυνόδῳ ταύτῃ, Μαρτῖνον πέμπτον ἀνεκατέστησαν. τοιαύτῃ τοιγαροῦν ἐξουσίαν περιβεβλημένη ἡ ἐν Κωνσταντίᾳ ξύνοδος, ἐμεγαλύνετο ἐν τοῖς καθ' ὑμᾶς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν. ἡ καὶ μεθ' αὐτὴν ἑτέραν εἰς Λωσάνην, αὖτη δ' ἄλλην ἐν Βασιλείᾳ τῇ πρὸς Ῥῆνον ποταμὸν περιανεκήρυξεν. ἔτους σωτηρίου: φυλα, ἀφ' ἧς ἔκλο, καὶ τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ κατέληξε. περὶ ᾗ τὸ πρακτὸν ἔκλον, παραδοθείσης καὶ εἰς τὰς ἀναπολικὰς τῆς Φήμης, τοιαύτης ξυνόδου (μετὰ τὰ συμβαίνοντα μάλιστα σκάνδαλα μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Πάπα Εὐγενίου, αὐθενεῖν ἐθέλοντος, καὶ μὴ ὑποκειμένης ξυνόδοις, ἀλλ' ὕστερον καὶ ἄκοντος ὑποταγέντος, δι' οἰκείων γραμμάτων τὴν μετάνοιαν ἐπιδείξαντος) μαθὼν ὁ βασιλεὺς ῥωμαίων, Ἰωάννης ὁ παπαποπολόγος τὴν τ ξυνόδου δύναμιν, καὶ τὴν περὶ τῶν δυτικῶν συμμαχίαν πραγματόμενος, πρὸς Γερμανίαν ἀφέσεως πρέσβεις, ἵν' ἐκεῖσε μὴ τῶν ὀικείων περιγιγνόμενος τὰς μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν διαφορὰς ξυνοδικῶς ἐξετάσωσιν. Ἀπεδέξαντο μὲν ὅτοι τὴν πρεσβείαν, ἀντεπεστάλησαν ᾗ, καὶ πρέσβεις ἐκεῖθεν εἰς κωνσταντινούπολιν, μὴ τ τοῦ βασιλέως ἄνδρες θαυμάσιοίτε καὶ λόγοι, ἐξ ὧν εἰς ἦν καὶ ὁ φρὰ Ἰωάννης, ἀνὴρ ἄγαν ξυνετὸς, καὶ δεξιώτατος. μαθὼν ᾗ ὁ Πάπας Εὐγένιος, καὶ δεινὸν ἐποιήσατο τῷ ἡγησάμενος τὸ πρᾶγμα, καὶ τῇ τοῦ θρόνου φιλαρχίᾳ λίαν ἐπικίνδυνον, εἰ τῇ καθ' αὐτὸν συνόδῳ προσπεθεῖεν οἱ ἀνατολικοὶ, βίᾳ διενοήθη τὴν ξύνοδον

Πάπαι κριθέντες ὑπὸ τ κωνσταντινῆς ξυνόδου.

Ὅπ ἰωάννης ὁ παπαποπολόγος προὸς γερμανίαν ἀφικνέσθαι ἠβούλετο, καὶ ποιῆσαι ἐκεῖ τ ξύνοδον.

Ὁ πάπας εὐγένιος ὅπως βίᾳ τ ξυνόδον τὴν ἀνατολι-

κὴν ἀπὸ κωνσεν-
τίας θεὸς ἑαυτὸν
ἐλκυσεν.

δον εἰς Ἰταλίαν ἑλκῦσαι, κὴ μεταγαγεῖν ἀπὸ τ βασιλείας. ὁ κὴ πρό-
τερον δεμηχανᾶτο, καὶ τελέλεκεν ὕσερον. δὺθὺς γὰρ πρήρεις, ὡς θεὸς
πόλεμον ὁπλίσας, ἐκπέμπει κὴ τῶν ἀπὸ βασιλείας πρήρεών τε, καὶ
ἐς πρέσβεων, ἐν αἷς ἦν πρηράρχης ὁ τ̃ Πάπα ἀνεψιὸς ὁ Κολωλεμέρας,
δύο ταῦτα τότοις ὑπεσκήψας. τὸ μὲν καταδιώκειν τὰς ἀπὸ βασιλείας πρι-
ήρεις, κὴ ὅπου ἂν δύρωσι καταδύειν αὐτὰς (τοιῦτος γὰρ ἦν ὁ Εὐγλύιος ἀρ-
χιερεὺς, πολέμων σὺν εἰρήνης φρονπίζων) τὸ δὲ ἵν' ἐς Κωνσανπνόπολιν
ἀποπλεύσαντες θεός τε τὸν βασιλέα, καὶ τὴν ἐκεῖσε ζωόδον παντοίοις
φρόποις, μετάγειν αὐτὸς πειραθῶσιν εἰς Ἰταλίαν. ἀφανύσαντες τοιγαροῦν
τὸν πλοῦν, καὶ ἐδαμοῦ πῆς ἀπὸ τῆς βασιλείας πρήρεσιν ἐντυχόντες κα-
πῆραν εἰς Κωνσανπνόπολιν δυόταῦτα ψευδῆ ὑπεφημίσαντες. ἓν μὲν ὅτι ὁ
Πάπας διηλλάγη καὶ ἡνώθη τῇ ζυνόδῳ, καὶ ὅτι ἡ ἐν Γερμανίᾳ ζώοδος
διελύθη, καὶ ἐδὲν ἔτι θεῖ τ μελετωμένης φροντίζει ζωόδου. ἀλλ' ὐ
πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ διηλέγχθησαν ψευδόμενοι ἠκεύθησαν γὰρ ἐν χίῳ αἱ
ἀπὸ τ ζωόδου πρήρεις ἐρχόμεναι. εἰσελθοῦσαι δὲ καὶ τὴν Κωνσανπνό-
πολιν, ἐν τοῖς Ὑψωμαθαίοις βασιλικῇ κελεύσει ἐκλιμενίσθησαν. καὶ δὺθὺς
οἱ μὲν τ ζωόδου τ̃ Πάπαν ἀμαλαμῆναι θεοκηρύξαντες, πολεμεῖν ἐπεχεί-
ρουν. κὴ εἰ μὴ τάχος θεὸς τ̃ βασιλέως διεκωλύθησαν, κατέδυσαν ἂν
αὐτὰς, λέγοντες θεὸς τ̃ βασιλέα. ὅτι τοιαύτην ἐντολὴν λαβόντες ἔχο-
μεν θεὸς τ̃ Πάπα, ἵν' ὅπου ἂν αὐτὰς καταλάβωμεν, πολέμῳ καταπον-
τίσωμεν. τότε ὁ Φερὰ Ἰωάννης, ὁ μὲν τῶν ἄλλων ἀπὸ βασιλείας πρέσβε-
ων, ζωε τὸς ἀνὴρ καὶ δεξιὸς ἄγαν ὡς εἰρήκαμεν, ζωεβάλλε τῷ βασι-
λεῖ τοιαῦτα λέγων. εἴ μοι συμβάλῳ χρήσαιτ' βάλη ὦ βασιλεῦ, τὰ βέλ-
τιστα εἰσηγεμένῳ σοι, ὅτι σε μένειν παραινῶ. ὁρᾷς γὰρ ἡμᾶς ἀπ' ἐντεῦθεν
ἀσυμφώνως, καὶ διαμαχομένους. τί δῶν χρηστὸν ἐλπίσειας ἡνόμενος ἐν
Ἰταλίᾳ; ἀλλ' ὅπερ ἦν ἡνέαν πεπεισμένον, ἵν' εἴπω ἑλληνικώτερον, σὺν
ἦν μὴ ἡνέαν, θεὸν διαχωροῦντος, ἐκ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν. αἱμὴ
δὴ ἀπὸ τῆς βασιλείας πρήρεις ἄπρακτοι ὑποσρέψασι, τὰ πραχθέντα τοῖς
πέμψασιν ἀνήγγειλαν. οὗτοι γὰρ τῇ προῤῥηθείσῃ ἐξουσίᾳ τῆς αὐτῶν ζωόδου
χρησάμενοι, τὸν Πάπαν δύσκολον κὴ αὐθις ἀποσάντα, κὴ ὑπὸ πολλοῖς ἀποπή-
μασιν ἐγκαλέμενον, κὴ ἀπαντῆσαι εἰς ἀπολογίαν μὴ θέλοντα, τῇ τῶν ῥω-
μαίων θαῤῥοῦντα παῤῥησίᾳ κὴ συμφωνίᾳ, εἰς ἑτέραν παρ' ἑαυτοῖς ζώο-
δον ἀρχὴν ζωοδικὴν καθυπέβαλον. καὶ τὸ φλωρεντινὸν μετ' αὐτοῦ ζωά
θροισμα, σχισματικὴν ζωόδον ἔλεγον, ὡς τῆς γνησίας τῆς ἑαυτῶν ζωό-
δου θεὸς ἦν αἱ πρεσβεῖαι κὴ αἱ συμφωνίαι ἀποχωρομένην, κὴ ἦν ὁ Πάπας δύ-
σκολος, ὁ ἀπὸ τ ὑψηλῆς τότε καθέδρας χρησμωδοῦν, ἀργὸς ἡνόμενος
ὑπὸ τ οἰκείας ἐνβασιλείᾳ ζωόδου, εἰδότων μὲν ἴσως θεὸν κὴ τῶν ἡμετέ-
ρων, κὴ λαλίνων ἀπάντων, σιωπώντων δ' ἐλπίδι νὸς ἀποκαλασάσεως τῶν πρα-
γμάτων, εἰ κὴ τῆς ἐλπίδος ταύτης ἐψεύδηζαν.

Πῶς δῶν ὦ χρηστὲ ματσωρ ζωόδον οἰκουμενικὴν ἀποκαλεῖς, ἧς ἡκεφα-
λὴ (ὡς αὐ φαίης) ἦν καθηργημένη καὶ ἀνενέργητος. πῶς δ' κὴ λέ-
γεις,

γειας, ὅπ τ̃ ζωόδω ἐκείνης καὶ τ̃ ἑνώσεως ἡμεῖς ἀπεχόμεθα. ὅσα γε
μὲν τὸ ἀληθὲς, οὔτε ζωόδῳ δικαίως ἂν ῥηθείη, ὧν καὶ χρισμασικὼν δύ-
θυς οἱ ἀπὸ βασιλείας ἐκπεμπόντες καὶ ἀποκήρυττον διὰ τ̃ καλὸν πάπαν δύ-
σμοιον τοιαῦτα διανοηθέντα καὶ διαπραξάμενον, ὥστε καὶ καθεῖλον αὐτὸν
5 παντελῶς, ἕτερόν τε πάπαν ἀντεκαλέσησαν φήλικα πέμπτον; ἢ πῶς αὖτη
ζωόδῳ, ὅσα καὶ τ̃ σίλβεστρον, ἀποστάντα τὰ μέρη ἀπὸς ταὶς ζωε-
λδύσεις καὶ ταὶς διαλέξεις ὁμοῦ πάπας διὰ ταὶς ἐξόδους, ἃς παρεῖχεν οἱ δ'
ἡμέτεροι διὰ τὸ καιρὸ τὴν ἀπλημμέλειαν, καὶ ὅτι ἀπράκτοις μὲν ἐκεῖθεν
ἐπανέρχεσθαι ἀπὸς τὰ ἴδια οὐκ ἐξῆν, δι' ἀπορίαν δαπάνης, τὸ πάπα μὴ
10 διδόντος ἔτι. διὸ καὶ τὴν ἔρδυναν τὴν περὶ τὸ δόγματος καταλιπόντες,
ἄλλως πως πολιτικώτερον τὴν ἕνωσιν διεπραγματεύοντο. διὸ καὶ διχῆ διαι-
ρεθέντες οἱ ἀναπολιτικοὶ, οἱ μὲν ὑποκλαπέντες δώροις καὶ ὑποσχέσεσιν, οἱ δ'
ἡνυσάμενοι καὶ δυσεβῶς ἀντιποιούμενοι τῶν παπῴκων δογμάτων, τέλος ἑκόν-
τες ἄκοντες, τῇ τ̃ καιρὸ δωροδοκίᾳ φερόμενοι, ἐνέδωκαν ὅσον οὔπω λα-
15 τῖνοις. ὅπως δὲ ζωηρπάγησαν οἱ πρότερον ἀνθιστάμενοι, τὸν ὀκνήσω λέγειν
πρὸς τ̃ ἄνωθεν σιλβέστρου λαβών. ἀπειρηκότες γὰρ τὰς διαλέξεις ὡς μη-
δὲν ἀμφοτέρωθεν συμβαῖναι δυνάμενοι, διὰ βουλευτηρίων ἰδίᾳ ἡμῶν τὴν συμφωνίαν ἐμεθοδεύοντο. τὸ δὲ ἰδίᾳ τὸν ἦν ἔπεισελθεῖν τῶν λόγων. ἃ
γὰρ ἦν ἔτω πάντας ὑποκλαπῆναι προφανῶς. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ πα-
20 τριάρχης μετὰ τ̃ πάπα, ἢ τῶν κρατούντων τριὰς ἀλλήλοις ζωδιεκέκλοντο
καὶ ζωεφώνουν. ἀλαλαζόντων τῶν λοιπῶν, καὶ ἀνιωμένων ὑπ' ἀμηχανίας,
ὃ μὴ ἐχόντων, ὅπ αὖ καὶ ἔποιεν ἢ διαπράξαιεν· ἄλλως γε ἀπεμπολημένοι
τες, καθήμενοίτε λοιπὸν, καί ποτε ἐπανελθόντες ἀπὸ τ̃ πάπα, τ̃ πα-
τριάρχου, καὶ τ̃ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχιερέων σωφρονοῦντες λοιὲς καὶ
25 σωφρονισθέντες ἠρώτων μαθεῖν, τί ἐποίησαν. ὁ δὲ πατριάρχης πρὸς
αὐτὸς ὐδὲν ἄλλο ἔλεγεν, εἰ μὴ ὅπ ἐποιήσαμεν καλῶς. ἐπανερόμενοι δὲ
αὖθις μαθεῖν, ὁ ποῖον ἐστὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο. καλῶς ἐποιήσαμεν πάλιν ἦ-
κεν. δυσχερούμενοι δὲ, καὶ ζωεχέστερον διαστωθανομένων τὸ καλὸν ἐκεῖνο
μαθεῖν, ὥσπερ δυσφορήσας ὁ πατριάρχης, ἐμβριθέστερον ἀπεκρίνατο.
30 ἄνθρωποι θεὸν ὐ δεδόικατε; γῆρας οὐκ αἰδεῖσθε; τί ἐνοχλεῖτέ με ἀθενῆ
μάλιστα ὄντα; οὐκ ἀρκεῖ ὑμῖν τοῦτο, ὅπ ὁ πατριάρχης λέγει καλῶς ἐποι-
ήσαμεν; καὶ ὕτως ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια ἕκαστος, μηδὲν ἄλλο ἀκούσαν-
τες. ὅπ δὲ ὁ πάπας τ̃ ἑνώσεως ὠρέθη, καὶ ὡς λίαν καταγέλαστος,
καὶ ἱερέσι πάντως ἀπρεπὴς, μή πως οἰκουμενικῇ ζωόδῳ, ἔξεστι τῷ βου-
35 λομένῳ παντὶ καταμανθάνειν ὐκ τ̃ ἱστορίας ἐκείνης· καὶ τῆς ἐν φλωρεντίᾳ
δὲ φανερόσεως ἡ πραγματεία· τίς αὖ ἔμελλεν ὐδόσις εἶναι; τίς ἠλῆψις· τίς
ἡ συμμαχία. εἰς πόσα τῷ πάπᾳ ζυγκαταβαίνειν; ποίοις ὑποκλῖναι
δόγμασι; ὅσα τοιαῦτα. εἰ δὲ κανόνας εἶεν τὰ σεργόμενα καὶ γρα-
φὰς, καὶ πατέρας, ὐδεμία ἀντέξέτασις· ὅθ' ἔστιν εἰπεῖν ἐπάναγ-
40 κες μόνον, ὅτι βλασφημεῖται ὗτος, θεομιμίας τινὰς γνωμῶν, καὶ
πρανῶς δεικνυούσας, μὴ κὲ θείαν βάλησιν γίνεσθαι τότε τὰ πράγματα. ὅτε

Θεομηνίαι δεικνύουσι μὴ κῦ θείαν εἶναι τὴν κῦ τὴν φλωρεντίαν.

ηλθον οἱ ἱερεῖς τοῦ Πάπα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ ἦν καπετανικὴ ἱερέως τοῦ νεωτλαμέρα εἰς τὸν βασιλικὸν ἔσω ναύσταθμον κ τὸ πνευμόνιον ἐχάλασεν, αὖθις φησὶ σεισμὸς μέγας ἐγήγετο. καὶ ὅτε πάλιν ἐπέβαινεν ὁ βασιλεὺς τ ἰδίας ἱερέως, βροντὴ μέγας ἐγήγετο. τοῦτο δεύτερον θεομηνίαν ἐσημειώσαντο. ἄραντες δ' ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, διερχόμενοι τὴν καλλιούπολιν, κ φιλοδιμησάμενος ὁ βασιλεὺς τῶν ἄλλων πρῶτος κληπάσῃ τῇ χώρᾳ, αὐτεφιλοδιμήσαντο ἴδιον οἱ τῆς καλλιουπόλεως συχνοῖς βέλεσι, κ τῇ δι' ἀμμωνιακοῦ ὀργανου λιθοβολία. ὅθεν παρελθὼν, εἰς τὴν μάδυτον ἔφθασε. μὴ γὰρ τὸ σῆναι τὴν ἱερήτην βασιλέως ἐν τῇ μαδύτῳ, ὀλίγης διελθούσης τῆς ὥρας σεισμὸς αὖθις μέγας ἰσχυρὸς ἐγένετο ὡς κ ἐν τῇ ἱερήτῃ ἀριδήλως γνωρισθῆναι τὸν κλόνον. ὃ κ ὡς ἰσχυρὰν θεομηνίαν ἐδέξαντο. ὅτε ὁ βασιλεὺς κῦ τὴν φλωρεντίαν ἐδημηγόρησε περὶ τῆς ἑνώσεως, κύων εἰς τῶν θηρατικῶν, ἐξέθορε ἑπόμενος τῷ βασιλεῖ, καθεδεν δὴ τὸ χρυσοπάσσ περικεφαλαίου, τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλικοῦ ἰσθμίου θρόνου, κ ὑποποδίου χρείαν παρέχοντος καθημένῳ. καθεδεν δ' ἂν καὶ τότε ὁ κύων ἐν τῷ περικεφαλαίῳ σωζων, ὡς κ ἄλλοτε. δοξαμένου δ τοῦ βασιλέως δημηγορεῖν, ἤρξατο κ ὁ κύων αὖθις ὑποκλαυθμηρίζειν. κ πολλῶν ἐπιχειρησάντων ἐμποδίσαι, καὶ καταστεῖλαι αὐτὸν, κ μάλιστα τῶν κεφαλαίων τοῦ παλατίου, κ φωναῖς κ ῥάβδοις ἐκφοβούντων, οὐδ' ὅλως ἐσώπησεν, ἀλλ' ἀδιακόπως τὸ κυνειον ἐπεξαγῴδει μέλος, λιγυρόνι ἐπιθρηνῶν, κ τὸ περιδόξον ζωηδέτε τοῖς βασιλικοῖς περιφωνήμασι, κ τὴν ἰσότητα τ φωνῆς ὑπανέχειν ἐδόκει τῷ λέγοντι, καὶ διὰ κυνείας οἱονεὶ μουσικῆς τὸν ῥυθμὸν ζωίζων, κ ὥσπερ οἱ τῶν ἀοιδῶν μαθηταὶ διὰ παιδοφωνιῶν ἐμμελῶν τε ἀσηχημάτων τὰς τῶν διδασκάλων αὐτῶν καλλιφωνίας λαμπρύνουσιν, οὕτω κ ὁ κύων ὑποφωνῶν γοερῶς ὑλάκτει, κ κυνικῶς ἐπεξαγῴδει κ συνεφώνει τῷ λέγοντι, ὅλως ἀσαφῆ τι ἱερατευόμενος τε κ προφητεύων. κ οὐ πρότερον ἐπαύσατο, ἕως αὖ ἐσώπησε κ ὁ ἀποφθεγγόμενος. ἐσημείωσαν δ' ἂν κ τοῦτο τινὲς ὡς ἀποτρόπαιον οἰωνόν. πρὸς δ τῷ τέλει τοῦ βιβλίου προσεσημειῶται συγγραφεὺς συμφορὰς τινας μεγίστας διὰ θεομηνίας, κ αὐτὰς ἐπελθούσας τῷ βασιλεῖ. ὅτε δ ἱστορεῖ τὰ ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς τοῦ ὄρους, τοιάδε φησὶν ὑπὸ λέξεως. ὑπέγραψεν ὧδε, κ ὧδε, μεθ' ὃς κ ἡμεῖς οἰδέλαιοι, ἐθελοακουσίως. οἴμοι, ὡς οἶδας χρῖσε βασιλεῦ, στηρέπον μὲν δ' ἐλέπετο ἡμῖν τότε, μηνῶν πέντε. μαρτύρομαι δ' ἐγὼ ὑπὸ πάντων θεὸν, ὅπου δ μνήμη τούτου ἐγένετο πρότινος τότε δ' ἠτυχοῦσα ἀπαίτησις πρότινος τῶν ἡμετέρων, ἢ ὑπόχεσις πρὸ τῶν λατίνων. ἀλλ' εἰ κ πάντες τῇ ἐνδεία ζωειχόμεθα, ὅμως ἐν μυχοῖς καρδίας φέροντες, κ δακρύοντες οἱ πολέιους ὑπεγράφομεν. οἶδε ταῦτα ὁ ἐτάζων καρδίας, κ νεφρὸς, ὃς καὶ τ ἀξίαν ἀποδώσει δίκην τοῖς διαβάλλουσι τὸς ὑπογεγράψαντες, ὡς ὑπὸ ἀπαιτήσει κ δώσει φλωρέων ὑπέγραψαν.

Τοσαῦτα μὲν δ' περὶ τοῦ φλωρεντινοῦ συλλόγου ἐκείνου σοῦ ἀναγκάζοντος εἰπεῖν. κ ταῦτα λίαν σωτόμως, τὰ λοιπὰ καταλιπόντες τῆς ἀνατροπῆς,

πῆς, εἰς ὃν αὐτὸς ἀφωσίωζας τόσον ὀγδόου τμήματος. ὅτι πολέμιον νῶν λέγειν ἀπέργεις. ὡς ἂν τις ἔνοπλος ἡμῖν αὐτὸς ὅπλοις σραλιώτης σβαρδόμενος ἀποφθέγγῃ, καιρὸν ἐφεσηκέναι λέγων τῷ ἠχῆσαι τὰς σάλπιγγας, κρῶσάτε τὰ τύμπανα, καὶ σῶν εἴτι εἶδος ἑτέρου ὀργάνου πολεμικοῦ σοῖς σφάταξιν. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν. οὕτω γὰρ καὶ Ὅμηρος τοὺς τρῶας εἰς πόλεμον ἐξάγει. τρῶες μὲν λέγων κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν ὄρνιθες ὡς. ἡμεῖς δ' ἠσμίωστε καὶ ἑλληνικῶς σοῖς ὑμᾶς ἀπαντήσωμεν ἐρχόμενοι σιγῇ. ἐνθυμῶ μεμαῶτες, ἀλεξέμεν ἀλλήλοις αὐτοῖς καὶ τῇ ἀληθείᾳ.

ΘΕΣΙΣ Ε'

Ἡλατινικὴ ἐκκλησία μετὰ τὸν χωρισμὸν τῆς ἀνατολικῆς ἀπ' αὐτῆς, ἐστὶν ἀληθὴς τοῦ θεοῦ ἐκκλησία.

ΤΜΗΜΑ Α'

Δείκνυται ἐκ τῆς ἔσωθεν ἐναλλαγῆς τῆς πίστεως.

Ἄρτι μὲν εἰς τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ ἐγχειρήματος σου θεμελίους καταβαλών, τῆς οἰκοδομῆς ἀπήρξω συλλογιζόμενος. τὴν σοσκαιμένην θέσιν εἰς δέκα τμήματα διελών. καὶ τὸ τέταρτον αὖθις τούτων εἰς τέσσαρα θεωρήματα. ἡμεῖς δέ σου τὴν νεμβρωδικῆς πυργοποιΐας τὰς ὑποβάθρας διαψάμενοι δείξαντες ἀσηρέκτους ὑποβληθείσας δικαταλύτῳ ζωορῶμῃ, τοῖς τῆς ἀληθείας λόγοις, τῶν μηχανημάτων κατασροφὴ. καὶ μὴν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἀπὸ πρώτης βαλβίδος, ἀντιτίθεμαί σου ψευδῆ τὴν ὑπόθεσιν. καὶ ἦν ὤφειλες σοῦτερον ἰσχυρῶς ἀποδεῖξαι, ὡς ὁμολογουμένως παρείληφας, καὶ νῦν, καὶ εἰς τὰ ἑξῆς. ἀναγκαῖον οὖν ἐν ταῦθα ὡς καὶπὶ τῶν ἐπομένων ἀναστρέψαι σοι τὴν ματαίαν σοφίαν. ὅτι γὰρ τῆς λατινίδος ἡ ἀνατολὴ, ἀλλ' ἡλατινὶς τὴν ἀνατολίδα ἀπέχεται. εἰ γὰρ ἐκ ἀϊδίως, γε δεσπόντως ἀπὸ ψόγου λαμβάνει τὸ χωρίζεσθαι καὶ ἀφίστασθαι, καὶ ἀποχίζεσθαι, εἰμὴ ὅτε κεῖται ῥητῶς, ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δικαίου καὶ ἀγαθοῦ, ὅμως ἐσωσιδήπερ ἀπὸ διασυρμοῦ καὶ διαβολῆς παρ' ὑμῶν ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν λέγει τὸ κεχωρίσθαι ἀπὸ τῆς λατινίδος, ἅτε ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς ἐκκλησίας, (ὡς ὑμεῖς λέγετε) καὶ τῆς γνησίας τῶν ἀποστόλων διαδοχῆς, διατοῦτο εἰς πάσης ἀπάτης καὶ ἀσεβείας ἀναίρεσιν δικῇ χωρῆσαι σοῖς ἁπάντησιν ἡγησάμενον, πρῶτον μὲν ἐκ τῶν γραφῶν, δεικνύων, ὅτι ὁ χωρισμὸς ὁ τοιοῦτος ἀπὸ τῆς τῶν ἐλευθέρων κοινωνίας καὶ ἐπαινετὸς καὶ ἀπὸ τετραμμένος ἐστὶ. δεύτερον δὲ ὅτι ὁ χωρισμὸς ἀπὸ καθηγεμόνα καὶ μέμψει τοῖς λατίνοις ὑμῖν ἐπέοικε λέγειν, καὶ τοῖς ὀρθοδόξοις ἡμῖν, ὡς τὰ νῦν λανθανόντως σοῖς πείθεσθε. σοιοῦντος δὲ τοῦ λόγου, καὶ ἀναφανδὸν συνοφαντεῖτε. ὅπερ μὲν οὖν ἐπ' ἀγαθῷ ἐστιν ὅτε νοεῖται, παραίτησις, ἀποσασις, ἀποσοπὴ, ἤτοι ἀποσροφὴ, χωρισμὸς, ἀπόσχισις, καὶ τὰ τοιαῦτα, δῆλον ὅτι ἀπὸ αἱρέσεων, αἱρετικῶν, φθοροποιῶν καινοτόμων, καὶ τῶν τοιούτων διδάσκει σαφῶς ὁμοκαρδίως ἀποστολικῶς, ἐν τῇ σοῖς Τίτον ἐπιστολῇ, κεφαλαίῳ τρίτῳ αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι

λατινιστὶ φησὶν ὀγεννάθας EX IMMVTATIONE ὅ ἐστιν μεταβολῆς, δοκεῖ ἐκτοῦ σκοπεῖν, τὴν ἀμεταβλησίαν ἐννοεῖν.

" ὅτι εἰσέρχονται οἱ τοιοῦτοι καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. καὶ μικρὸν
" ἀνωτέρω μωρὰς ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριδας περιΐστασο. εἰσὶ γὰρ ἀνω-
" φελεῖς καὶ μάταιοι. καὶ ἐν τῇ πρὸς Τιμόθεον πρώτῃ, κεφαλαίῳ ἕκτῳ εἴπερ
" ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
" Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος. 5
" ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλα-
" σφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραὶ παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν. καὶ
" ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο
" ἀπὸ τῶν τοιούτων, καὶ ἐν τῇ: Β, πρὸς ποιμενίδας κεφαλαίῳ ἕκτῳ μὴ γίνεσθε
" ἕτερο ζυγοῦντες ἀπίστοις. Τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ, καὶ ἀνομίᾳ; Τίς 10
" δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις χριστοῦ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς
" μέρος πιστῷ μετὰ ἀπίστου; Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς
" γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος καθὼς εἶπεν ὁ θεός, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμ-
" περιπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. διὸ ἐξέλ-
" θετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε λέγει κύριος καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτε- 15
" σθε κἀγὼ εἰς δέξομαι ὑμᾶς, καὶ πάλιν ἐν τῇ πρὸς Τιμόθεον: Β, κεφαλαίῳ
" : γ', ἐνεχόμενοι ἡμέραις ἔσονται οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι φιλάργυροι, ἀλαζό-
" νες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
" ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προ-
" δόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες 20
" μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι, καὶ τούτους ἀποτρέ-
" που. καὶ ἐντῷ ἕκτῳ βιβλίῳ τῶν ἀποστολικῶν διαταγῶν: κεφαλαίῳ, Τε-
Ἕκτῳ τῶν διατα- " ταίρτῳ φησὶν, ἀλλ' ἡμεῖς ἀδελφοὶ ἐκ τῆς γραφῆς παιδευόμενοι (ἀριθμῶν
γῶν: δ, " δεκάτῳ ἕκτῳ.) φυλάσσεσθε μὴ ποιεῖν τὰ σχίσματα τῆς γνώμης, μήτε
Ἀριθμῶν: ις' " μὴν τῆς ἑνώσεως ὑμῶν. ὁμοίως δὲ οἱ λαϊκοὶ τῆς τῇ γνώμῃ τοῦ θεοῦ ἐναν- 25
" τία δογματίσαι μὴ παραιτήσασθε. μὴ δὲ κοινωνοὶ τῆς ἀσεβείας αὐτῶν γίνε-
" σθε. λέγει γὰρ ὁ θεὸς ἀποχίσθητε ἐκ μέσου τῶν ἀνδρῶν τούτων ἵνα μὴ συναπ-
Β': καθολ: Ἰωάννου " όλλυσθε αὐτοῖς· καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καθολικῇ Ἰωάννου, εἴπερ ἔρχεται πρὸς
" ἡμᾶς καὶ τὴν διδαχὴν τοῦ Χριστοῦ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἶκον, 30
" καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνοῖ τοῖς ἔρ-
" γοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. Αἱ αὐταὶ μὲν αἱρήσεις αἱ ἀνόητοι. τὴν δὲ φά-
" σασιν ἐγκελεύομαι, ὡς ἀγαθὴν καὶ προσήκουσαν. καθ' ἣν ἐὰν κεχωρισμέ-
" νους ὑμῶν φημίζεται τὰς ἀποστολικάς, ὅτε ὕβρεν ἡγούμεθα, ὅτε δυσχε-
" ραίνομεν. μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ὠφελούμενοι χαίρομεν, ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐπ' ὀ- 35
" νειδισμῷ τὴν φωνὴν προτείνεται, καθὰ καὶ Παῦλος πρώτῃ πρὸς Τιμόθεον κε-
" φαλαίῳ πρώτῳ. παρακαλῶ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ
" μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα. ἐδηλώθη γάρ μοι, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν, ὅτι ἕκα-
" στος ὑμῶν λέγει. ἐγὼ μὲν εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ
" Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; καὶ δεκάτῳ πρώτῳ κεφαλαίῳ. Συνερχο- 40
" μένων, ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα εἶναι ἐν ὑμῖν, καὶ μέρος τι πι-
" στεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

Ἰ'δωμεν

Ι'δωμεν οὖν νυνὶ καὶ τὸ δεύτερον, ὅπ τῶ χωρισμῶ ὑπὸ διαβολῆ λαμ-
βανομένου (οὗ ἡ χρῆσις, ὡς προσωκειωμένῳ μᾶλλον ὀνόματι σχίσμα λέ-
γει) οἱ λατῖνοι μὲν ὡς προφανῶς ὑγιεύουσι, εἰς ἑαυτοὺς ὑπαιτῶνται τὴ
κλῆσιν, ἐχοῖ δὲ τὴν ἀναπολίδα ὀρθόδοξοι. Τοῦτο δὴ πολλαχοῦ ἔτω ζωύ-
σημι. πρῶτον μὲν τῆς ὑπογραφῆς τὸ σχίσμα ἐστὶν, ὅπερ διττῶς ὁρίζω.
πρῶτον ὅπ μέρος ἐστὶν ἀπόσπασθὲν τοῦ ὁλοκλήρου. δεύτερον ὅπ καὶ μέρος
ἧττον ἐστὶν ἀπόσπασθὲν τοῦ μείζονος. τὸ δὲ πρῶτον ὅρον ἔτω συλλογίζομαι.
σχίσμα ἐστὶ μέρος ἀπόσπασθὲν τοῦ ὁλοκλήρου. ἀλλὰ μὴν ἡ λατινὶς ἐν τῷ μέρει
τῷ ἀποσπασθέντι περιέχει, ἡ δὲ ἀνατολὶς ἐν τῷ ὁλοκλήρῳ. ἄρα ψευδῶς
ἡ λατινὶς καθολικὴ λέγει, ἀληθῶς δὴ ἡ ἀνατολίς. τὸ ἐλάσσω δείκνυμι.
ὁλόκληρον σῶμα τῆς ἐκκλησίας λέγει τὸ ἐκ τῶν ἤδη τελειωθέντων καὶ δοξα-
σθέντων τῶν ἁγίων πνευμάτων, καὶ τῆ τελεταρχικῆ κεφαλῆ τῷ Χριστῷ
ζωσαρμολογούμενον, μέρος δ' ἀποσπασθὲν τὸ δεύτερον τούτων. ἀλλὰ μὴν
ἡ ἀνατολὶς καὶ τοῖς ἁγίοις κοινωνεῖ καὶ τῆ κεφαλῆ τῷ Χριστῷ, ἡ δὲ λατινὶς
οὔ: ἄρα ἡ ἀνατολὶς ἐστὶ τὸ ὁλόκληρον σῶμα τῆς ἐκκλησίας, ἡ δὲ λατινὶς τὸ
ἀπόσπασμα. ἡμείζων ὁμολογουμένη. ἡ ἐλάττων δείκνυσι. ἡ ἀνατολὶς ἀφράγ-
δότως τῆ ἀρχαίᾳ τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων στοιχεῖ καὶ ὁμολογίᾳ, καὶ φρονήσει,
καὶ κανόσι, καὶ ἔθεσιν. ἡ δὲ λατινὶς ταῦτα παρέβη. ἄρα ἡ ἀνατολικὴ ἐκ-
κλησία κοινωνεῖ τοῖς ἁγίοις καὶ τῷ Χριστῷ, ἡ δὲ λατινικὴ ἐδαμῶς. δείκνυσι
τὸ ἡγούμενον. εἰ γὰρ ἀνασαίνουσιν οἱ ἅγιοι, μεθ' ἡμῶν ἂν αὖθις διαλέξοιεν,
ἃ δὲν ὧν ἡμῖν παρέδωκαν, καὶ ὧν ἐκ τοῦ θεοῦ παρειλήφαμεν διϊσχυρίσαντες παρη-
λλαγμένον ἐν τῇ ἀνατολίδι. ἐν δὲ τῇ λατινίδι σχεδὸν πάντα. ἄρα τοῖς ἁγίοις
ἡ ἀνατολὶς κοινωνεῖ ἀλλ ἡ λατινὶς. ὅπως ἐνόθευσε τὰς φραδόσεις πάσας σχε-
δὸν. τὸ σύμβολον, τὰ μυστήρια, τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τῶν ναῶν
τὰ σχήματα, τοὺς βαθμοὺς τῆς ἐκκλησίας. τὴν ἀδελφότητα δουλωθεῖ-
σαν, τὴν κοινὴν διοίκησιν τὴν ἐκσυμφωνίας μεταβληθεῖσαν εἰς μοναρχίαν.
τὴν ταπείνωσιν εἰς τύφον, τὴν ποιμαντικὴν εἰς τυραννίδα, τὴν φρονίδα
τῶν ψυχῶν εἰς κοσμικὴν ἐξουσίαν, τὴν εἰρήνην εἰς μάχας, τὴν γαλήνην εἰς
πολέμους, τὴν φιλανθρωπίαν εἰς φιλαρχίαν, τὰ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτύρια
εἰς φόνους, ἐκ τέλους τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν εἰς προφανῆ ἀπώλειαν. τούτων δὴ
ἄλλων ἕκαστον, οὐ τῆς προκειμένης νῦν ὕλης ὄντων, ἀλλὰ τῶν καθ' ἑκάστην
προφὰς ἀλλήλας διαφορῶν, ὑπερβεβήκαμεν εἰς ἴδιον τόπον τὴν ἀπόδειξιν. δέ-
κοντος τούτου μόνου. ὅπ ἡ λατινὶς πολλὰ κεκαινοτόμηκεν, ἡ δ' ἀνατολὶς
ὅπ μάλιστα τὸ δυνατὸν, τὰ παραδοθέντα τηρεῖ καὶ τετήρηκε.

Δείκνυμι δεύτερον, καὶ ὅτι τοῦ δευτέρας ὑπογραφῆς. σχίσμα ἐστὶ τὸ ἧττον Β'
ἀπόσπασθὲν τοῦ μείζονος. ἡ λατινὶς ἔχει τὸ ἧττον ἡ δ' ἀνατολὶς τὸ μεί-
ζον. ἄρα ἡ λατινὶς ἔχει τὸ σχίσμα, ἤτοι τὸ κεχωρίσθαι ἀπὸ τῆς ἀνατολί-
δος. ἡμείζων κατ' ἀκρίβειαν τῆς ἐτυμολογίας ἀληθεύει. τῶν γὰρ σχισθέντων
εἰ μέλει πάλιν σωάφεια γίνεσθαι. τῷ μείζονι λέγει τὸ ἧττον ζωάπτεσθαι,
οὐ τὸ μεῖζον τῷ ἥττονι. (ἢ καὶ ἠθικώτερον ἄλλως γίνεται). καὶ γὰρ λόγον νομί-
μου καὶ δικαίου ζωοῦσθαι, εἴτε τῷ μείζονι, τὸ ἧττον, εἴτε τὸ μεῖζον τῷ
ἥττονι

Παπειάρχης μοναχοβίας.
Ὁ πάπας τῷ πρώτῳ μέρει τ ἐκκλησίας προσετίθετο.
Οἱ Τέσσαρες ἀναπολικοὶ θρόνοι ἀπὸ τ ζ΄ ζωόδα ζωηνωμένοι εἰσὶν, δίχα τ ῥώμης.

Δ΄
Ἀναλογίαι εἴκοσι, δεικνύουσι τ λαπίδα ἐκκλησίαν σχηματικὴν.

ἢ πρώτῳ μέρει. λόγον γὰρ ἔχει τ μείζονος, ἢ μᾶλλον τ πρώτου τότε, ἐχ ἡποσότης, ἀλλ' ἡποιότης) ἡ ἐλάττων δήλη. τῆς γὰρ καθόλου ἐκκλησίας, εἰς πέντε ἀρχὰς κεφαλὴν τ Χριστὸν, ἡ λατινὶς ἔχει μίαν τὸν πάπαν μόνον, ἡ δὲ ἀνατολὶς τὰς τέσσαρας πατριάρχας καὶ ἄλλας ἔτι, ἤπερ μὴ ἀρχὰς ἀλλ' ἤδη ἦσαν ἀρχαὶ, καὶ θρόνους αὐτοκεφάλους λεγομένους. οἷοι ἀρχαιότατοι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀποστόλων ὑπῆρξε. ὁ Βουλγαρίας ἀπὸ Ἰουστινιανοῦ τ μεγάλου, ὁ Ἰβηρίας, καὶ ὁμοχθονίας, ὃς τις ἔτι εἰς ἀρχιεπισκοπὴν ἔτι, ἀλλ' εἰς πατριαρχεῖον ἤδει ποθ' ὀλίγων χρόνων τελευτήσ τε καὶ λέγεται. Τὸ δ' ὅτι δικαίως καὶ δικαίως, τόγε νῦν ἔχον, λέγειν παρίημι. καὶ τῶν μὲν τεσσάρων ἀποστολικῶν ἐκείνων ἦν ποτε ἄμιλλα πρὸς πίστεως πρὸς ἀλλήλους πάλαι σχίσματα. ὁ δὲ ῥώμης ὡς δὴ τὸ πλεῖστον τῷ πρώτῳ προσεπίθετο. ἀπὸ δὲ τ ἑβδόμης ζωοδόου ἀδιαζδύκτως θεᾷ χάριτι ζωηνώθησαν οἱ τέσσαρες, καὶ ὁ ῥώμης διὰ φιλαρχίαν ἤρξατο διαζδύγνυσθαι. μέχρις ἀναμεταξὺ προσηύξασθαι διαφορὰ εἰς τὸ μέγα τοῦτο καὶ δυσαφάρεστον σχίσμα καθήνησαν.

Δέκατον πρῶτον τὸ σχίσμα ἐκ μέρους εἶναι τῶν λατίνων ἔτους. εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ σχίσμα ἀπόστασμα, τὸ δὲ ἀπόστασμα ἔστι κινητὸν ἀπὸ ἀκινήτου. δῆλον, ὅτι ἐπειδήπερ τὸ κινητὸν ἁρμόζει τῇ λατινίδι, ἔπεται καὶ τὸ σχίσμα. τὸ δὲ ἀκίνητον τῇ ἀνατολίδι, καὶ ἀκολούθως τὸ καθολικόν. ὅτι δὲ τὸ ἀπόστασμα ἐμφαίνει κίνησιν, ἀναπόρρητον. ὅτι δ' ἐστὶν ἀπὸ ἀκινήτου τὸ κινητὸν, δείκνυται. ἔχει γὰρ ἀναλογίαν μέρος πρὸς ὁλόκληρον. τὸ δὲ μέρος χωριζόμενον, κινητόν. τὸ δὲ ὁλόκληρον μένον ἀκίνητον. ὅτι δὲ τῇ λατινίδι τὸ κινητὸν, τῇ δὲ ἀνατολίδι τὸ ἀκίνητον ἀναλογεῖ, δείκνυται. ἡ γὰρ λατινὶς ἀπέστη τῆς ἀρχαίας ὁμολογίας, καὶ παραδόσεως, καὶ κανόνων. ἡ δὲ ἀνατολὶς ἔμεινεν ὡς οἷόν τε ἐν πᾶσι τῇ θεᾷ χάριτι.

Τέταρτον δείκνυται. ὃν γὰρ λόγον ἔχει τὸ σχίσμα. πρὸς τὸ ὁλοτελὲς, ἔχει καὶ τὰ ἐκκλησιάσματα ταῦτα. Τὸ καινοτομηθὲν πρὸς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἀκαινοτόμητον. Πέμπτον, τὸ ἴδιον, πρὸς τὸ καθόλου. Ἕκτον, τὸ διεφθορὸς, πρὸς τὸ εἰλικρινές. Ἕβδομον, τὸ νόθον, πρὸς τὸ γνήσιον. Ὄγδοον, ἡ παράβασις, πρὸς τὴν ἐντολὴν καὶ παράδοσιν. Ἔνατον, τὸ ἀπηγορευμένον, πρὸς τὸ ἐπιτετραμμένον. Δέκατον, τὸ ἀνεκφώνητον, πρὸς τὸ ἐκπεφωνημένον. Δέκατον πρῶτον, τὸ ἀμφίβολον, πρὸς τὸ ἀσφαλές. Δέκατον δεύτερον. τὸ βεβιασμένον, πρὸς τὸ ἀβίαστον. Δέκατον τρίτον, τὸ παράνομον, πρὸς τὸ ἀπαράνομον. Δέκατον τέταρτον, τὸ ἀσαφὲς, πρὸς τὸ σαφὲς. Δέκατον πέμπτον, τὸ ἄπιθες πρὸς τὸ ἐπιθυμούμενον. Δέκατον ἕκτον, τὸ παράλογον πρὸς τὸ ἄλογον. Δέκατον ἕβδομον, τὸ παράνομον, πρὸς τὸ νόμιμον. Δέκατον ὄγδοον, τὸ πτῶμα, πρὸς τὸ ἀπτῶτες. Δέκατον ἔνατον, τὸ δίκαιον πρὸς τὸ ἄδικον. Εἰκοστὸν, τὸ ἐπαινετὸν πρὸς τὸ ψεκτόν. καὶ ἄλλα δὲ παραπλήσια παρεῖσα. ἀλλὰ μὴν τὸ καινοτομηθὲν, τὸ διεφθορὸς, τὸ νόθον, καὶ τὰ λοιπὰ ἀνάλογα προσωμοιώθη τῇ λατινίδι. τὸ δὲ ἀκαινοτόμητον, τὸ εἰλικρινὲς τὸ γνήσιον, καὶ τὰ λοιπὰ τῇ ἀνατολίδι. ἄρα τὸ σχίσμα προσωμοιώθη τῇ λατινίδι, τὸ δὲ ὁλόκληρον καὶ καθολικὸν τῇ ἀνατολίδι. δείκνυται ἕκαστον ἰδίᾳ ὡς ἔπεται.

Τὸ

Τὸ τέταρτον μὴ ὅτω. τὸ δὲ ϖεθσταθὲν τῇ ἀρχαίᾳ ὁμολογίᾳ, ἐστὶ καὶ καινοτομηθὲν. ἡλαλινὶς ἔχει τὸ ϖεθσλεθὲν τῇ ἀρχαίᾳ ὁμολογίᾳ, ἤτοι τὸ καὶ ὅπου ἦ̈ε (ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλά. ἀρκείτω δὲ τὸ ϖεθπίσεως μέγιστον) ἡ δὲ ἀνατολὶς οὐθὲν ϖεθσέθετο, ὅθεν ἀφείλετο. ἄρα ἡ λαλινὶς ἔχει τὸ καινοτομηθὲν, καὶ ἐπομήρως τὸ σχίσμα. ἡ δὲ ἀνατολὶς τὸ ἀκαινοτόμητον, καὶ ἐπομήρως τὸ καθολικὸν ἤτοι ὁλόκληρον. δ′

Τὸ πέμπτον ὅτω δείκνυ῀ ὅσα περ εἰσάγει τὰς ἐκκλησίας ϖ̄ οἰκουμηνικαῖς ζωώδοις καὶ ἀποστολικαῖς ϖαραδόσεσιν ἀντικείμενα, ἵνα λέγον῀ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ. ἀλλὰ μὴν ἡλαλινὶς εἰσήγαγε δὲ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ, δὲ τῷ βαπτίσματι δὲ τῇ θυσίᾳ, καὶ νηστείαις, δὲ ἑορταῖς, καὶ ἀγρυπνίαις, δὲ ἱερέων ἰδιαγαμίᾳ ἀγαμίᾳ, δὲ ἑτέροις ϖλείοσι. ἄρα ἵνα ἔχει δὲ οὐ τὰ τῆς καθόλου ἐκκλησίας. ε

Ὁμοίως δείκνυ῀ ἀποχίσασα ἡλαλινὶς ὡς τὸ πέμπτον δὲ τὰ ἑπόμενα· τὸ ϛ′, τὸ ζ′: τὸ ὄγδοον: τὸ θ′, καὶ τὸ ιέ. εἰ δὲ εἰλικρινῆ τὰ τ῀ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας παύτα, νηστεύετε, καὶ ἐκ ϖαραδόσεως ὠφελεῖσθέ τε, ὦ εἰθισμένα. ἡ δὲ λαπινὶς ϖαρὰ ταῦτα τηρεῖ ἕτερα ἐναντία, δῆλον, ὅτι διεφθαρμένα, καὶ νόθα, καὶ μὴ ϖαραδόσεως, καὶ ἀπηρτισμένα καὶ ἀήθη. ϛ:ζ:η:θ:ιε:

Ῥητῶς ἀναιροῦσιν αἱ σωόδοι, τρίτη, τετάρτη, ϛ′, καὶ ζ′. μηδὲν ϖροσθῆναι, μηδὲν ἀφαιρεῖν. ἡ δὲ λαλινὶς δὲ ϖροσλέθησι τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως, δὲ ἀφαιρεῖ ἐκ τ῀ ϖαραδόσεων. ἄρα ῥητῶς ποιεῖ ἀπηρτισμένα. ζ

Ἡ ϖροσθήκη ἐν τῷ συμβόλῳ ἐστὶν ἀνεκφώνητος τῆς ἁγίας γραφῆς, καὶ οἰκουμηνικαῖς ζωώδοις. ἀλλὰ μὴν ἡλαλινὶς εἰσήνεγκε τ῀ ϖροσθήκην. ἄρα δὲ τὸ ἀνεκφώνητον. η

Ἀσφαλὲς ἐστὶ τὸ κείμενον ἐν ταῖς γραφαῖς ῥητῶς δὲ ἐν ταῖς ζωώδοις. τὸ δὲ μὴ κείμενον, ἢ καὶ ἀνελεγόμενον ἐστὶν ἀσφαλὲς, ἀνύπνδωον, καὶ ἀμφίβολον. ἡ ἀνατολὶς τηρεῖ τὸ κείμενον ῥητῶς ἐν ταῖς γραφαῖς, δὲ ζωώδοις, ἡ δὲ λαλινὶς εἰσεποιήσατο τὸ μὴ κείμενον. ἄρα ἡ ἀνατολὶς τὸ ἀσφαλὲς τηρεῖ, ἡ δὲ λαλινὶς τὸ ἀμφίβολον. θ

Τὸ κοινῇ ὑϖὸ τῶν ζωοδων καὶ γραφῶν ὁμολογούμενον, καὶ κηρυττόμενον κατέχειν ἑδραίως, ἐστὶ δὲ ἀβέβαιον, βεβιασμένον δὲ τὸ κατέχειν ἰσχυρῶς τὸ μὴ κοινῇ ὁμολογούμενον, δὲ κηρυττόμενον. ἀλλὰ μὴν ἡ ἀνατολὶς κατέχει ἑδραίως τὸ κοινῇ ὁμολογούμενον, ἡ δὲ λαλινὶς τὸ μὴ κοινῇ. ἄρα ἐκείνη κατέχει τὸ ἀβέβαιον, αὕτη τὸ ἐκβεβιασμένον. ι

Ἀϖείεργον ἐστὶ τὸ τὰ κείμενα πιστεύειν, καὶ τὰ τ῀ πίστεως ἀκατάληπτα μὴ πολυπραγμονεῖν. ἀϖείεργον δὲ τὸ πολυπραγμονεῖν. ἀλλὰ μὲν ἡ ἀνατολὶς τὰ κείμενα μὲν πιστεύει δὲ τὰ τῆς πίστεως ἀκατάληπτα οὐ πολυπραγμονεῖ. καθόλου γὰρ φησὶ (ϖερὶ θείων ὀνομάτων ὁ ἱσαποστολος διονύσιος) ἀτολμητέον εἶναι, ἄτερ μὲν ἐννοῆσαί τι ϖερὶ τῆς ὑϖερουσίου δὲ κρυφίας θεότητος, ϖαρὰ τὰ θεοδωῶς ἡμῖν ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων ἐκπεφασμένα. ἄρα τ῀ ἀνατολίδος ἐστὶ τὸ ἀϖείεργον, τῆς δὲ λαλινίδος τὸ ϖείεργον. ια

ιδ΄ Τὸ κείμενον ῥητῶς ἐν ζωόδοις καὶ γεαφαῖς, καὶ πᾶσιν ὁμολογέμενον ἄνωθεν, ϗ μὴ ἀνθιλεγόμενον, ἐστὶ ϗ σαφὲς εἰς διδασκαλίαν τ πίσεως. τὸ δ' ῥητῶς μὴ κείμενον ἀ δ' πᾶσιν ὁμολογέμενον, ἀλλὰ δὴ ϗ ὑπὸ πολλῶν ἀνθιλεγόμενον, ἐστὶν ἀσαφὲς εἰς διδασκαλίαν τῆς πίσεως. τὸ πρῶτον ἐστὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, τὸ δεύτερον τῆς λατινικῆς, ἄρα ϗ τὸ σαφὲς τῆς ἀνατολικῆς. τὸ δ' ἀσαφὲς τῆς λατινικῆς.

ιέ Ἄνω εἰρήκαμεν ϗ τὸ ἕκτον.

ις Εὔλογον ἐστὶ τὸ μέχρις ὀκτὼ οἰκουμενικῶν ζωόδων (ἕως Ἰγνατίου ϗ Φωτίου τῶν Πατριαρχῶν καὶ Βασιλείου μακεδόνος τ Βασιλέως) μηδὲν σαλευθὲν, ϵ μάλιστα ἐπειγόσης ἀνάγκης ἀπὸ αἱρέσεων, μένειν ἀσάλευτον ϵ εἰς τὸ ἑξῆς. ἄλογον δὲ τὸ σαλεύεσθαι μὴ ταῦτα, καὶ δίχα ζωόδου, καὶ ἀνάγκης, καὶ συζητήσεως. ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον ἔχει ἡ ἀνατολικὴ, τὸ δεύτερον ἡ λατινική· ἄρα τ ἀνατολικῆς τὸ εὔλογον, τ λατινικῆς τὸ ἄλογον.

ιζ Νόμιμον ϗ ἀπὸ γεαφῶν, καὶ ἀπὸ ζωόδων καὶ ἁγίων Πατέρων μηδὲν τῇ πίσει θεὸς ἐθέναι μηδὲν ἀφαιρεῖν, ἄνομον δὲ τὸ καταπολεμούμενον. ἀλλὰ μὴν ἡ ἀνατολικὴ οὐδὲν ἐθεσέθετό ποτε τῇ πίσει, οὐδὲν ἀφείλετο. ἡ δὲ λατινικὴ καὶ μάλα. ἄρα τὸ νόμιμον τῆς ἀνατολικῆς, τὸ δὲ ἄνομον τ λατινικῆς.

δεύτερον: δ΄. ἰή ἀποκάλυψ: κϐ΄: ζωοδ: γ΄: δ΄ ε΄: ζ΄

Πρέπον τὰς ἁγὰς τῶν Πατέρων ἀλαβεῖν. ἀπρεπὲς δὲ τὸ ἀθετεῖν. ἀλλὰ μὴν ἡ ἀνατολικὴ τὰς ἁγὰς τῆς ζ΄ ζωόδου ϗ τ θεῖ αὐτῆς. καὶ δὴ ϵ τῶ δευτερονομίου, καὶ τ ἀποκαλύψεως, τῶ μὴ θεσθέναι ἢ ἀφαιρεῖν, ἀλαβεῖται, ἡ λατινὶς δ' ἀθετεῖ. ἄρα ἡ ἀνατολικὴ τὸ πρέπον ποιεῖ, ἡ δὲ λατινὶς τὸ ἀπρεπές.

ιθ Δίκαιον τὴν θεσκαταθήκην τῶν πατέρων ἐν τῇ κοινῇ ὁμολογίᾳ τηρεῖν πιστῶς ἀθεσκαχάρακτον. ἄδικον δὲ τὸ θεσχαράσσειν. ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον τ ἀνατολίδος, τὸ δ' τ λατινίδος, ἄρα τὸ δίκαιον ϵ τὸ ἄδικον, τὸ μὲν τούτοις, τὸ δὲ ἐκείνοις.

κ΄ Ἐπαινετὸν ϗ τ ἀπόστολον (θεὸς ῥωμαίους ιβ) μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν. ἔπαινον δὲ τοιοῦτον. ἀλλὰ μὴν ἡ λατινὶς ὑπερφρονεῖ, παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἐν τῷ ἀνερευνᾶν τὰς τρόπους τῶν ἀκαταλήπτων, ϗ ἀγγέλοις αὐτοῖς προέδρων. ἡ δὲ ἀνατολὶς ὀρθῶς. ἄρα τὸ ἐπαινετὸν τ ἀνατολίδος, τὸ δὲ ἔπαινον τ λατινίδος. ἀλλὰ μὴν τὰ τ λατινίδος οἰκεῖα, ἔπεφέρει χάσματα, τ δὲ ἀνατολίδος τὸ καθολικόν. ἄρα τὸ χάσμα τ λατινίδος ἐστὶ, τὸ καθολικὸν δὲ τ ἀνατολίδος.

ΠΡΟΣ ΤΟ Α΄ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΕΘΕΣΕΩΣ

Καὶ θεὸς τοὺς συλλογισμοὺς αὐτῆς.

Ἤδη δὲ θεὸς τὴν ἀπόδειξιν συλλογιζόμενος ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἐκκλησία τῆ θεσῆ ἡ λατινὶς, διττῷ μέσῳ χρώμενος ἀναποδείκτῳ ϗ ἐναλέρῳ σφαλερῷ.

λερῶ, ἅτως ἀπχιερεῖς. ἡ λαλκηνὶς ἐκκλησία, ἣν ἀληθῆς τ̃ θεσ̃ ἐκκλησία ⸌ σὺν τ̃ χωρισμ̃. ἐκοινώνει γὰρ αὐτῇ ἡ ἀναβολὶς (ὡς καβωτέρω ἀπφέρεις ὁ γδόῳ ἀπχιερήμαλι) ἄνευ τ̃ χωρισμοῦ. ἔμεινε γὰρ ἐν τ̃ αὐτ̃ πίστει, ὑπὸ τὴν αὐτὴν κεφαλὴν, μ̃ τῶν αὐτῶν μυστηρίων, καὶ τῶν λοιπῶν ὡς καὶ σύτερον.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Οὐκ ἔμεινεν ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καινοτομήσασα τ̃ σεβθήκην. ἀλλ' ὑπὸ τὴν αὐτὴν κεφαλὴν, ὡς ⸌ οἱ λοιποὶ ἀποστολικοὶ θρόνοι, τουτέστιν ὑπὸ τ̃ χειστὸν. ἀλλ' ἑαυτῇ κεφαλὴν ὁρᾷ τ̃, φθαρτὴν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον ὑπσοφισαμένη, ὑπερέθετο τ̃ Πάπαν, ὃν καὶ ἀναμάρτητον καὶ πίστιν ἐδογμάτισεν, ὑπὲρ τὰς οἰκουμενικὰς ζυνόδους. ὅπερ ὑ μὲν Πέτρος, ὑ δὲ οἱ ἀπόστολοι αὐτοὶ οἱ θεόπνευστοι καὶ πνευματοκήρυκες, ὑδ' Ἰωάννης ὁ μυστολέκτης ἔχον, ὅτε ἔχειν ἠδύναντο, ὑφ' ὕβρει τ̃ κενῆς μητρὸς ἐκκλησίας μάλιστα ὢν καὶ σεσ̃, κεφαλῆς ἄνευ μόνου, ὡς σὺν ἀκαπόντες δείξομεν. ἐπ ⸌ σεβὶ τὰ μυστήρια ἐκαινοτόμησεν, ἀπορρίψασα τ̃ σὺν δόσιν ἐν τῷ βαπτίζειν τῶν ἱερῶν καταδύσεων καὶ ἀναδύσεων, ἀντεισαγαγοῦσα τὰς ἀπχύσεις ⸌ ἑτέρα πλείσα. πιγαρῦν σὺκ ἔμεινεν ἡλαπνὶς ἡ αὐτὴ, μ̃ τ̃ χωρισμὸν ὡς καὶ σρότερον, ὅτε αὐτῇ ἐκοινώνουν οἱ ἀναβολικοὶ. μᾶλλον ὑ διὰ ταῦτα ὁ χωρισμός.

ΕΝΣΤΑΣΙΣ Β΄

Ὁ μὲν χωρισμὸς ἤρξατο ἀπὶ Φωλίκς, τὸ ὑ δόγμα τ̃ ἐκ τ̃ ἁ̃ τ̃ σανδύματος ἐκπορδύσεως ὁλοκλήρους ἑκατοντάσιν ἐτῶν σρότερον ἀπὸ δύετο, ⸌ τῷ συμβόλῳ σεσενέκειτο. ἄνευ ἡ αὐτὴ ἔμεινεν ἡ λαλκηνὶς ἐκκλησία ὕστερον ὡς ⸌ σρότερον. δείκνυ τὸ σεσηγμένον πολλαχῶς. ἐξὸν ἰσομενικῶς ὑπερῳδῆσ.

Ἀπὸ τ̃ ἀποστολῆς ἀγάθωνος σεὸς τ̃ ἕκτην ζυνόδον (ἑκατοντάδι ξ΄) ὅθεν ἀ
χειρὶ γραικῶν ἀσεξέδη ἡ σεσθήκη, καθὰ μέμφε τ̃ ἰωλιανὸς ὁ καρδηνάλις ἐν τ̃ κατὰ Φλωρεντίαν ζυνόδῳ. ⸌ πολλῷ σρότερον Ε'μμανουὴλ ὁ καλέκας ἐν ταῖς ὑπομνήμασιν ὑπεσημειώσατο.

Ἔτους πεντακοσιοσ̃ ἐννενηκοσ̃ πέμπτου ἐπὶ τολέτῳ (τ̃ ἰσπανίας) πέμπτη ζυνόδος ἑβδομήκοντα ἀπισκόπων, σεσεδρεύοντος λεάνδρου τ̃ ἁγιωτάτου τ̃ αὐτ̃ καὶ πρεσβείαν ἐπέχοντος ὑπὲρ Γρηγορίου τ̃ ἁγιωτάτου Πάπα (τ̃ Δμαλόγου) τὸ δόγμα τ̃ ἐκπορδύσεως, καὶ ἐκ τ̃ ἁ̃ ῥητῶς ἔχει. Ε

Ἔτους ἑξακοσιοσ̃ πεμπτοσ̃ ἑβδόμου. ἀπὶ ὀνωρίου Πάπα ἐν τῇ πεμπτῃ ζυνόδῳ τῇ ἐν τολέτῳ σεσεδρεύοντος ἀπισκόπων πάλιν ἑβδομήκοντα τ̃ ἁγίου ἰσιδώρου Μητροπολίτου ἰσπαλέως, καὶ διδασκάλου ἀποσημοτάτου τὸ αὐτὸ δόγμα ἐξεφωνήθη. γ΄

Τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τῇ κατ' ἀγγλίαν ζυνόδῳ ἔτους ἑπτακοσιοσ̃ ἑξηκοσ̃ ἕκτου, καὶ μονοθελητῶν. δ΄

Ε'π

ε' Ἐπὶ καὶ τῇ ζωόδῳ τῇ κ' τὸ Φοροῦ ἅλιον, ὡδὶ τ αὐτῆς ὑποθέσεως ζωα-
ποιοῦσιν ἔτος ἐπὶ ἀνθρώπους ἐννενηκοστὸν πρώτον.

ς' Μᾶλλον δ' ἀθὺς μετὰ τ δευτέραν (οἰκουμενικὴν) ζωόδον ὅτι δαμάσε
Πάπα τὴν ὡδὶ θήκην ἐν τῷ συμβόλῳ γενομένην Δαμασὸς Γρηγορίῳ τῷ
χριστῷ ὁ ἱερεύς.

ζ' Τὸ ὑλάχιστον ὡδὶ τ ἕκτης ζωόδε (γενομένην τ ὡδὶ θήκην) μαρτυρεῖ
μάξιμος ὁ ὁμολογητὴς ὅτι τολμᾷ ὡδὶς μᾶλλον πρεσβύτερον κύριλον.
εἰ τοίνυν ὡδὶ τῷ χωρισμῷ τὸ δόγμα τ ἐκπορεύσεως ἐκ τοῦ υἱοῦ πιστεύε-
ται, καὶ τῷ συμβόλῳ ὡδὶ θεῖσα ἡλαδινὶς, ἣν ἀληθὴς τοῦ θεοῦ ἐκκλησία.
ἔστι καὶ μὴ τ χωρισμὸν, ἡ αὐτὴ Δαμάσους ἀμεταβλήτως.

η' Πρὸ φωλίου τῇ λαδινίδι ἐκοινώνει ἀεὶ ἡ ἀνατολὶς, ἄρα ἐχαρελκιῷ ἐνό-
μιζεν. ἀλλὰ θεοῦ ἀληθῆ ἐκκλησίαν, ὡς οὐκ ἀμεταβλήτως ἔχουσα
εἰς ἀρειανικὸν μεταβέβηκεν, ὥστε μὴ κοινωνεῖν αὐτῇ μὴ τοῦτο.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Λέγομεν πρῶτον ὃ κ ὡδὶς τὸ ὕστερον ἁρμοζέσθω, ἐφ' ὅσον χρόνον ἐκοι-
νώνει τῇ λατινικῇ ἐκκλησίᾳ ἡ ἀνατολικὴ, αἱρετικὴν πάντως αὐτὴν
οὐκ ἔκρινεν. ἀλλ' ὃ ὢν καινοτομίας εἶχεν ἐκείνη ὡδοφανεῖς ὡδὶ τὴν
πίστιν, ὃ ὢν ὡδὶ τὰ λοιπὰ τοιαύτας, ὥστε καὶ χωρισμὸν ἐμποιεῖν· εἰδὲ
καὶ λανθανόντως εἶχε ζυνὰς, ὅμως ἐντιμῶς ἀμφισβητήσεσιν (ὡς ἐξῆς ὡδο-
ποιήσομεν) συμφρονεῖν κ πάνυ, κ ζωομολογεῖν ἐπηγγέλλετο· εἰ ὢν καί-
ποτ' αὐτῆς ἐκώφλουεν ἡ ἀνατολικὴ, ὑφ' αἱρέσεων μυρίοις ἀλλεπαλλήλων
πεζομένη, κ τῆς ἀπ' ἐκείνης ζυμμαχίας χρήζουσα, ὑπέφερε σιωπῇ·
εἰς καιρὸν τὸν ὡδοῦντα ταμιεύουσα, τῷ διόρθωσιν, ἢ κ ἐξέπασιν· πνὰ
ὢν κ ἁλίαν ἦσαν δεινά. πολλὰ δὲ καὶ δεξιῶς ἐν κανόσιν ἐπανώρθωσαν αἱ ζωό-
δοι. ὥσπερ τὰ κ τὰς τῆς ἕκτης κανόνας, ὃς κ ἡ ἑβδόμη κανόνι πρώ-
τῳ κ ἕκτῳ ἐκύρωσεν. ῥητῶς ὢν ὡδὶ τ νηστείας τοῦ ζαββάτου, ἐν κανόνι
πεντηκοστῷ· πέμπτῳ. κ ὡδὶ τ ἠναγκασμένης ἀγαμίας τῶν ἱερωμένων
ἐν κανόνι ιγ· κ ὡδὶ τ προηγιασμένης ἱερουργίας ἐν κανόνι νβ'. καὶ ὡδὶ τ
μοναρχίας καὶ ὑπεροχῆς τοῦ Πάπα καὶ τῶν πέντε πρεσβείων τοῦ Κωνσταν-
τινουπόλεως ἐν κανόνι λς'. ὡδὶ τοῦ μὴ εἰκονίζειν τὸν Χριστὸν ὡς ἀμνὸν, ὡς
ἔθος λατίνοις εἰς ὡδοκυνῆσιν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπον, ἐν κανόνι πβ'· κ ὡδὶ τ ἀίμο-
βοείας κ πνικτοφαγίας κανόνι ξζ'. καὶ ὡδὶ τ νηστείας τ μεγάλης Τεσσα-
ρακοστῆς, μὴ καταλύειν ὠὰ καὶ τὰ ἐκγάλακτος κανόνι νς'· ζ ὡδὶ γάμων
ἀθέσμων κανόνι νδ'· ὡδὶ τοῦ μὴ ὡθοπάπειν τοὺς ὑποδεεστέρους βαθμοὺς τοῖς
ὑψηλοτέροις κανόνι ζ', ἀπὸ τοῦ τῆς πρώτης κανόνος δεκάτου ὀγδόου. τοῦτο
ὢν καὶ λίαν ὠφελοῦνεν νῦν ὑπὸ τῶν ἐν ῥώμῃ. μέχρι Δεκάνων καὶ ὑπο-
δεκάνων, καὶ ἀναγνωστῶν αὐτῶν, Δεκασμικὴν πορφύραν ὡθιμωμένων
ἐν ζωόδοις, καὶ ἐν ἐκκλησίαις, καὶ ἱερουργίαις αὐτῶν ὑπὲρ αὐτοὺς τοὺς ἀρ-
χιεπισκόπους. καὶ τοὺς ἐκεῖ λεγομένους Πατριάρχας, ὡθεκαθεζομένους. κ
ὡδὶ τοῦ κελεύειν τὸν Πάπαν ἁμαρτάνοντα ἐν ζωόδοις, ἢ ὀγδόη
λεγομένη

λεγομένη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰγναλίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως . κανόνι ιγ' : ὡσὶ τοῦ μὴ ἐκκαλεῖσθαι εἰς τὸν Πάπαν , ἀλλὰ μένειν βεβαίαν ἡ Πατριαρχικὴν ἀφάνωσιν . ἡ αὐτὴ ἁγδόη ὑπὸ Ἰγναλίου κανόνι εἰκοστῷ ἕκτῳ ὡσὶ λατίνοις , ἣν καὶ ἀποδέχονται . τὸ αὐτὸ καὶ ἡ ὑπὸ Φωτίου ὀκτωμένη τὸ δεύτερον . ἀλλ' οἱ λατῖνοι ταύτην , οὐκ οἶδ' ὅπως ἠθέτησαν . καὶ ἡ ἑβδόμη ζωόδοχος πρᾶξις πρώτη , καὶ κανόνι πρώτῳ καὶ ε : κυροῖ ὡς τῆς ε' αὐτῆς συνόδου τοὺς λεγομένους τῆς ἐν πρώμῃ κανόνας . καὶ καθαρίζει ὡς ἀμαθεῖς τοὺς ἀμφιβάλλοντας . ἦσαν δ' ἦσαν οἱ Πάπαι καὶ οἱ ὡσὶ αὐτούς . καὶ ἕτερα ὑπὸ φωτίου διωρθώθησαν πρᾶξις τε καὶ ὑπομνήσεις ἐν ζωόδοις , σφαλλόμενοι , ἢ καὶ ὑποπτεύομενοι ὑλατῖνοι .

Ὅτε ὑπὸ θεοφανοῦς ἐξηλέγχθη ὁ ῥωμαϊκὸς θρόνος , καινοτομήσας ὡσὶ τινὰ πίστιν , καὶ ὡσὶ δεινὰ ἕτερα . διόρθωσίν τε ὡς καὶ πρότερον μὴ ὑποδεχόμενος . τότε καὶ τῶν ἱερῶν διπτύχων ἐξήλειπται , καὶ οἱ καινοτομοῦντες κανονικῶς ἐπεμνήσθησαν , ὡς εὑρομεν ὑπὸ Σεργίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως , ἔτους ἐνακοσιοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἁγδόου . καὶ ὑπὸ Μιχαὴλ Κηρουλαρίου , ἔτει χιλιοστῷ πεντηκοστῷ τρίτῳ . καὶ τεταρτῳ . τὰ ὑπὸ φωτίου καὶ τοῦ Πάπα Νικολάου ἠνώμενα ὑπὸ τῆς πρώτης Πατριαρχείας : ἢ μᾶλλον ὑπὸ Βάσεως : καὶ μὴ Ἰωάννου τοῦ ἁγδόου ὑπὸ τῆς δευτέρας κανονικῆς θεοδρείας , εἰ καὶ θεοφάσει θεοβάσεων ἐκθεσπώτων ῥωμαϊκῶν ἀρχιερέων ἐγίνετο : ὡς ἐδηλώσαμεν ἐν τοῖς ὡσὶ φωτίου καὶ τοῦ ἐννάτου ἑκατοντάδα : ὅμως οὐκ αἴρεσιν , ἢ θεοφανῆ καινοτομίαν εἶχεν ὁ ἔλεγχος , καὶ ἠδίκει . ὑποψίαν δὲ μᾶλλον καὶ ἕτερ' ἀπαιτοῦσιμα . καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὸν φώτιον αἱ ἐκκλησίαι καὶ οἱ θρόνοι εἰς κοινωνίαν ἐπανήρχοντο . δῆλον δὲ ὅτι ἀπεχθανόμενοι ἐμόνον ὁ Πάπας τὸν φώτιον , ἀλλὰ καὶ οἱ ὡσὶ Ἰγνάτιον ἅπαντες πάσας τὰς τοῦ φωτίου χειροτονίας ἀκύρους ἐποίουν . ἔτυχε καὶ ὁ τοῦ Βασιλέως λέοντος τοῦ σοφοῦ ἀδελφὸς στέφανος , ὡσὶ φωτίου χειροτονίαν διακόνου λαβεῖν καὶ συγκαταδικασθῆναι καὶ τοῦτον τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπὸ φωτίου χειροτονηθεῖσι . καιρὸς δὲ καλέσαντος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τὸν στέφανον θεοβιβασθῆναι ζωοχώρους μὴ οἱ κανονικῶς οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατέρες τὴν θεογονίαν τότου καθαίρεσιν , ζυμψήφου δὲ ὄντος ταύτῃ καὶ τοῦ ῥώμης ἀρχιερέως , ἐζήτησαν καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν τοῦ στεφάνου ἀθώωσιν : στέφανος ἐλέγετο καὶ ἦτο . ὃν διάδοχος ὁφόρμωσος ἐγένετο : ἵνα θᾶττον ἀθωωθεὶς ὡσὶ πάντων , γνησίως θεοβιβασθῇ εἰς τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα . ὃ δὲ γέγονεν . ὁρᾷς ὡς καὶ μετὰ τὸν φώτιον ἰωάννου οἱ ἐκκλησίαι . ψευδῶς ἂν καινοῦσθαι φωτιανὰς ἡμᾶς ἐγκαλεῖς , ὡς ἀπὸ φωτίου χωρισθέντας ἀφ' ὑμῶν . ἡμεῖς γὰρ ὡς εἴπομεν , ὅτε σώζει τὰ τοῦ φωτίου ἐπαινοῦμεν , ὅτε μὴ αὐτὸν τέλεον ἀποβάλλομεν . ὅτι μὴ γὰρ θεὸς τοὺς Πάπας ἐσανισταμένους καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας γενναίως αὐτέσχη , καὶ λίαν ἐπαινοῦμεν . ἀλλὰ καὶ τὸ σοφὸν καὶ ὀρθόδοξον ἀποδεχόμεθα τοῦ ἀνδρός . ὅσα δὲ καὶ Ἰγνατίου τοῦ ἁγιωτάτου διεπράξατο , καὶ καὶ τοῦ Βασιλέως λέοντος : εἴγε ἀληθῆ λέγει : ἐπενόησεν , ὃ πάνυ παρ' ἡμῖν ἀποδεκτέα . εἰ δὲ καὶ ὃ καὶ θεῖον

ζῆλον ,

ζῆλον, ἀλλ' ἐχθρωδῶς πρὸς λατίνους διεφέρετο, προσθήσομεν τὴν χάριν καὶ τοῦτο. ὅτι μὲν γὰρ τοῦ δόγματος τῆς ἐκπορεύσεως ἐνεκαλοῦντο οἱ λατῖνοι παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ τῷ μέμψιν προφανῶς ἐκεῖνοι ἀπεσείοντο, καὶ τοῖς ἀναπολιτεύτοις ὁμοφρονεῖν διϊσχυρίζοντο, καὶ τοὺς ἄλλως φρονοῦντας, καὶ τῷ προσθήκῃ πρώτως τολμήσαντας, ἀποβῆναι κατὰ φώτιον ζηλώδῃ ἀναθέματι καθυπέβαλον. μαρτυρεῖ τὸ λεγόμενον καὶ ἡ τοῦ Ἰωάννου Πάπα ὀγδόου ἐπιστολή, ἣν κατωτέρω ὑποσημανοῦμεν. ἐκ φώτιον τοίνυν τοῦ χωρισμοῦ αἴτιον ἀλλ' αἱ ἐσημέραι καινοτομίαι παρ' ὑμῶν ἀναφυόμεναι μοι, μὴ διορθούμεναι δέ.

Πρὸς δὲ τοὺς συλλογισμούς σου καὶ τάξιν προχωροῦντες, ἔτως ἀποκρινόμεθα

Α' Λέγεις τοιγαροῦν ὅτι πρὸ τοῦ χωρισμοῦ ἦν τὸ δόγμα, καὶ ἡ προσθήκη πρὸς λατίνους, Ἑτοίμως ἀρνούμεθα. καὶ πρὸς μὲν τὴν δεῖξιν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Ἀγάθωνος ἀπηλέγξαμεν καὶ τῶν ἑβδομήκοντα ἑκατοντάδα. τὰ νῦν ἐλέγχομεν ἀλήθειας καὶ σέ, μάρτυρα παρεστάνοντα τοῦ ψεύδους ἐκ τῆς συμμορίας τῆς σῆς, ἰκλιανὸν τὸν καρδηνάλιν. πόθεν δ' ἐκεῖνος ὤφελπισε; ἆρ' ἐκ αὐθάνεται πρὸ τὰ μέγιστα τῆς πίστεως ἀγωνιζόμενοι, ἀμαρτύρους εἰσφέροντες ἱστορίας, ἢ καὶ ἀσήμους, καὶ μικρολόγους τινὰς καὶ ἀνυπόδικους ἡμῶν, καὶ ταῦτα ὑμεῖς τοὺς ὁπόθεν ἀποβαλλομένους, καὶ τοῖς ἔξω νόμοις; πρὸ δὲ τοῦ καλέκα ὅπως τοῦτο ὑπεσημειώσατο, ὦ φειλες ἡμᾶς ὑπομνῆσαι, τὰς ἐκείνου λέξεις λαβὼν, καὶ ἔτως αὖθις εἰς τὴν ἀληθείαν ἀπημειψάμεθα. νῦν δὲ τοῦ συγγραφέως ἀμοιροῦντες, σιγὴν ἄγειν ἀναγκαζόμεθα. μηδέν τι δ' ὅμως μαρτυρεῖν καθ' ἡμῶν ἀσφαλῶς ἐκμαιρόμεθα.

Ὁμοίως δὲ κἀκεῖθεν εἰσάγεις, ἀρίστινον τινὰ ἱστοροῦντα ὀνείρων ἀδηλότερα, δὲ σκιωδῶν φαντασμάτων γελοιότερα. ὅτι διὰ τῶν τῆς δευτέρας συνόδου δηλῶν δαιμόνων χρόνων, καὶ τὸ δόγμα δὲ ἡ προσθήκη ἐλέγετο. καὶ πῶς οὐ καταγέλαστος εἶ καὶ μειρακίσκοις, ὁπότε τὰ ψεύδη σου ὑπερήματα μὴ ἔχων ἄλλοθεν πόθεν ἐδαιμόθεν ἀποδεικνύειν, δηλαδὴ ἀσήμους καταφεύγεις ἱστορικὰς, καὶ ἰδίους, καὶ νεωτερικὰς καθ' ὑμᾶς; δέον ἐκ τῶν συγχρόνων τοῖς πράγμασι, καὶ παλαιοτάτων τὰς μαρτυρίας προκομίζειν, οἷος ἦν σωκράτης, σωζόμενος, θεοδώρητος. οἷος ὁπαρ' ὑμῖν ῥεφῖνος, δὲ ἱερώνυμος, καὶ ναζιάνζηνος. τότ' ἂν εἶχεν ὁ λόγος τὸ ἀξιόπιστον. βέλπτον δ' ἂν εἰρήκει ὁ ὑμέτερος ἀρίστινος, ὅτι ἐκ ἀπὸ τῆς δευτέρας, ἀλλὰ πρὸ τῆς δευτέρας συνόδου, ἀπὸ τῆς πρώτης ὑπαναφύεσθαι ἤρξατο τὸ δόγμα τοῦτο τῆς ἐκπορεύσεως ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν πνευματομάχων. ἀέτιος γὰρ καὶ εὐνόμιος ὁ αὐτοῦ μαθητὴς, καὶ πρὸ αὐτοῦ μακεδόνιος. κτίσμα λέγοντες τοῦ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ἐπομένως ἐξ αὐτοῦ ἐκπορεύεσθαι ὡς κτίσμα κτίσματος δημιούργημα. ὡς δ' ἔλαθεν ὡς σοφοὶ, τὴν τῷ οἰκουμενικὴν δευτέραν τοῦ τούτου συνόδου συγκροτήσαντας θεοφόρους πατέρας. ἐξὸν ἐμφανεστέρων καὶ οἰκειοτέρων, εἴγ' ἀληθὴς ἦν, ἀποφαίνεσθαι, ὅτι δῆθεν ἔστι μοι τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ υἱοῦ. καθὼς ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ πατρὸς, ἐκ ἔστι δὲ τὸ κτίσμα υἱὸς, καθὼς ἐκ ἔστι κτίσμα πατρὸς ὁ υἱός. ὅμως τῷ αἱρέσιν ὁλοτελῶς ἀναιροῦντες, ἀπειρήκεισαν

ἀπειρήκεισαν. Τὸ ὀκ Ἰᾶ ἡᾶ Τὸ πνεῦμα, ἁπλῶς ἢ ὀκ Ἰᾶ πατρὸς μὴ ὀκπορεύεσθ ἐδογμάτισαν, συμπαθοκωφεῖσθ ἢ καὶ συνδοξάζεσθ ἅμα πατρὶ κ̄ ἡᾷ ὡς ὁμοούσιον, ἀντιδιατείνοντες. μάτην ἄρα λέγετε κ̄ γρηγόριον ἀριστῖνον ἀπὸ τ̄ δυτέρας ζωόδου τὴν παράθηκην εἶναι, ἥτις μᾶλλον ὡς τῶν Τῶν ἡμιαρειανῶν δόξαν ἀναδήλως ἐμπεριέχουσα ζωοδικῶς ἀναθέματι καθυπεβλήθη, κ̄ Τὸ ὀρθόδοξον ἁπλῶς δόγμα κ̄ τῆ Τᾶ κυρίου φωνὴν ὀκπεφώνηθ.

Φησὶ ἔπ λογομαχῶν ὅτι αἱ δυτικαὶ ζωόδοι ἐδογμάτισαν Τὸ δόγμα Τᾶτο τ̄ ὀκπορεύσεως Τᾶ ἁγίᾳ πνεύματος, ὅτι καὶ ὀκ Τᾶ ἡᾶ ὀκπορεύεθ. Ταύτας οὖν τὰς ζωόδους παρ' ἡμῖν μὴ οὔσας ὀκ ἴδομεν, ἐζητήσαμεν ἢ εἴπερ ἐνδιαλέξεσι ταῖς μεταξὺ ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν γενομένας εἰσφέρονθ' που, ἀλλ' ἁδαμᾶ εὕρηνθ. ὑπέπεσε δὲ, θεᾶ χορηγοῦντος εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ζαφήνειαν ἐνετύχομεν βιβλίῳ τινὶ λατινικῷ ζωόντι ἔχοντι τῶν σωόδων. ἀνερευνήσαντες ἐν Τᾷτῳ τοιγαροῦν δι' ἑρμηνέως εὕρομεν ἔνιστα ζωόδοις ἐν Τολέτῳ γνωμένας, πρώτῃ φημὶ, Τρίτῃ, κ̄ ἑνδεκάτῃ φανερῶς ὀκ Τᾶ ἡᾶ Τὸ πνεῦμα λεγέσας. ἦσαν δ' αὗται μετὰ τ̄ οἰκουμενικῆς ἕκτης, μεθ' ἣν Τὸ ἑξακοσιοστὸν πεντηκοστὸν ἔτος καὶ τὸ πρῶτον. μάλιστα ἢ ἑνδεκάτη Τούτων, καὶ ἀναθέματι ὑποβάλλει ἅπαν Τολμηρῶς, Τὸς ἄτω μὴ φρονοῦντας. ἀλλ' ἐπαισίμοι θαυμάζειν, ὀκ ἧττον τ̄ ὀκείνων πανταχόθεν, ἢ σὲ τῆς ἀφελείας. πῶς εἰς σύγκρισιν Τῶν σῶν λόγων ἀπὸ ζωοδῶν, ἀποκρύφων μὲν ἡμῖν, ὑμῖν ἢ μόνοις ἀναγινωσκομένων βέλει ζωισᾶν Τὸς σοὺς λόγους. ἔδει γὰρ σὲ, ὠλίαν ἔμπειρε Τῶν ὀκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀπὸ Τῶν κοινῇ ὁμολογουμένων τὰ λεγόμενά σοι ἀποδεικνύειν. ὅπ γὰρ αὗται αἱ ζωόδοι κἀδ' ὀνομάζονθ ὡᾧ τοῖς ἀναπολιτοῖς εἴρηται. ὅπ ἢ ἅτε παρ' ὑμῶν ἐλήφθησάν ποτε εἰς μαρτυρίαν ὑμῖν ὡᾧ ἡμᾶς ψαλεγομένοις, ἔξεστιν ἀκριβῶς ἰδεῖν, ὀκ Τῶν πρακτικῶν Τᾶ φλωρεντινᾶ συλλόγου ὀκείνου. φησὶ γὰρ ὁ συρόπουλος. ὅτι κατὰ τὴν πέμπτην ζωέλθσιν. ὁρόδου ἀνδρέας ὡσεπώμισε τὴν ἐντολέτῳ ζωόδον, καὶ ἑτέρας ἄλλας, ἃς κἀδ' ὀνομάζει, ὅπου καὶ πότε γενόμενας, αἵτινές φησιν ἀνεθεμάτιζον Τὸς τὴν ὡᾧθήκην μὴ σέβοντας. ἀλλ' κἀδεὶς κἀδέποτε ὡᾧ Τούτων ἄλλος ὀκινήθη λόγος. κ̄ ὁμῶς συρόπουλος ἕτω φησὶν, ἀὐ ἢ πρακτικὰ ὑμεῖς ἐνρώμην ἐτυπώσατε, ἁδαμᾶ Τούτων μνήμην πεποίηνθ. μόνην γὰρ εὕρομεν, κ̄ τὴν ἕκτην ζωέλθσιν ζητηθεῖσαν ἀπὸ μέρους τῶν λατίνων, τὴν καταφωλίσ ὀγδόην λεγομένην. ἥτινα ὁ ἐφέσου ἀκυρωθεῖσαν ἀπεδείκνυεν ἕτως, ὥστε κ̄ τὸν καρδηνάλιν ἰσιλιανὸν εἰπεῖν, ὅπ ζητᾶμεν τὸ βιβλίον ὀκεῖνο, ὀχ ὅπ εἰπεῖν ἔχομεν τὰ ὡᾧ τ̄ ὀγδόης, ἀλλ' ἵνα ἴδωμεν ἀπὸ τῆς ἕκτης καὶ ἑβδόμης τινά. ποῦ πόθεν ὡᾧθς θεᾶ καιρώτερον ἦν ἐξετασθῆναι ταύτας ὑμῶν τὰς ζωόδους, παρὰ ἐνταῦθα, ὅπου καὶ ἐν τῇς ὡᾧλαβούσης πέμπτῃ καὶ τετάρτῃ, οἱ ὅροι τῶν οἰκουμενικῶν ζωόδων ἀνεγνώσθητό τε κ̄ ἐσαφωίζοντο ἐξηγούμενοι, κ̄ ὁ ἀγὼν ἅπας ὡᾧ τῆς ὡᾧθήκης ἐνίσατο; ἀλλ' ἠδοῦτο ὡς εἰκὸς οἱ δυτικοὶ τὰς παιούσας ζωόδους βεβαιοῦν. ὀχ ὅπ τοπικαὶ ἦσαν μόνον, κ̄ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχὺν κ̄ τῶν οἰκουμενικῶν ζωόδων, ἀλλ' ὅπ εἴδησαν οἱ ὑμέτεροι, ὅτι

Β′: Γ′: Δ′: Ε′.

ροι, ὅπ νενοθυμῆσας εἶχον αὐτὰς ἀποδεικνύειν, ὡς καὶ τὸ τῆς ἑβδόμης σύμβολον, ἢ τὸ χείρισον, ἀσφαλῶς ἐσφαλμένας, ἢ καὶ μὴ νενοθυμένας. πῶς γὰρ διεσφαλμέναι, ὅπου πᾶς ὕστερον οἰκουμενικαῖς ἁγίαις ζωώδοις ἀνανομοθετοῦσι; πῶς οὐκ ἐσφάλησαν μεγάλαι ὄσαι καὶ τολμῶσαι προσθεῖναι τῷ κοινῷ τῆς πίστεως ὅρῳ. πῶς ἁπάντη ἀπροσδέκτους τοῖς ὀρθὰ φρονεῖν ἑλομένοις, αὖτη ἡ ἐντολέτω ἰσχύς, ἢ καὶ ἀναθεματίζεσθαι τολμηρῶς καὶ ἀνερυθριάστως τὰς μὴ προσθεμένας αὐτῇ. ὅπου προδήλως καὶ ἀποστολικοῖς καὶ ζωοδόκοις κανόσιν ἐν τοῖς καιρίαις ἀνταλέγει. ἐν ᾧ τῷ ἰσχύτῳ αὐτῆς κανόνι, τὸν ἀποστολικὸν πεντηκοστὸν ἀναιρέσεως κανόνα. ἐκεῖσε γὰρ τοῖς ἀποστόλοις εἰς τρία βαπτίζειν βαπτίσματα νενομοθέτηται, αὖτη ὃ ἐν τῷ εἰρημένῳ ταύτης κανόνι εἰς μίαν μόνην κατάδυσιν βαπτίζειν ἐθέσπισεν. εἰ δὲ ἄλλα ἀντ' ἄλλων ὑπὸ τοῦτο προφασιζόμενοι φαίνοιντο, καὶ τὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου θέσπισμα ἐρωτηθέντος προβάλλουσιν, ἢ ὅτι διὰ τοὺς ἀρειανοὺς ἐν τρισὶ καταδύσεσι βαπτιζομένους τοῦτο πεποιήκασιν. ἀλλ' οὔτε Γρηγόριον ἔδει (καίπερ τοιοῦτον ὄντα) τοῖς ἀποστολικοῖς ἀνθιστάνειν κανόσιν. ἔνθ' οἱ ἀρειανοὶ μόνοι ἐν τρισὶ καταδύσεσιν ἐβαπτίζοντο. ὥστε διὰ τούτους τοιαῦτα τολμᾶν. εἰγὰρ ἀποδεκτέαι αἱ ἐν τολέτῳ σου ζωοδόκοι, εἰς μίαν βαπτίζειν νομοθετοῦσαι κατάδυσιν, ἀποδεκτέαι καὶ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως, καὶ τὸ προσθήκης γεγράφθαι καὶ ἀναθεματίζεσθαι. ἀλλὰ μὴν ἀλλὰ τὸ πρῶτον, ἀλλ' οὐ τὸ δεύτερον ἄρα. ἀλλ' ἰσχύει ἄρα σοι τοιαῦτα λέγοντι. οὐκ ἄν ποτε γὰρ δυνηθείη κυβευτικὴ τις ἐπίνοια, ἀνταρχεῖν τοῖς τῆ ἀληθείᾳ καὶ ἀληθείας.

ζ'

Πλὴν ὅμως ὑπενόουν οἱ πάλαι λατῖνοι περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἤδη ἀπὸ τοῦ τοῦ ἁγίου μαξίμου ἐρρύμεν ὑπατολῆς. ὅπ καὶ περὶ τοῦ ἕκτης ζωοδόκου περὶ τὸ αωά: ἔτος γεγονέναι ἐδόκουν μὴ ὅσον ταῖς φωναῖς μόνον διαφωνεῖν τὴν, καὶ ὀκ τοῦ ἁγίου τοῦ πνεύματος ἐκπόρευσιν ὁμολογεῖν. ἐγκαλέμενοι δ' ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν ὡς ὕστερον καὶ μέχρι τοῦ δε, ἔχ ὡς αἰτίαν ἀπελογοῦντο πεπρῶσθαι τὸν ἁγὸν τοῦ πνεύματος, ἀλλ' ἵνα τὸ σαφὲς τῆς ἐσίας δείξωσιν, ὡς φησὶν αὐτολεξεὶ αὐτὸς ὁ θεῖος μάξιμος ἐν ἐκείνῃ τῇ ὑπατολῇ. προδηλούμενον γὰρ ὅτος ἐνρώμη ὑπὸ μαρτίνου τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα καὶ ὁμολογητοῦ, ζωοδόκον ἐκεῖ καὶ μονοθελητῶν ψευδῆς παρεσκεύασε. καὶ τῷ γνώμῃ αὐτῶν ὑπὸ λέξεσιν ὅτως ἐρρύσθαι παρεκάλει τούτους ὀκ βαλεῖν τὰ παρόντα ἐκεῖνα καὶ σαφηνίζειν ἑτέραις λέξεσι καὶ ἑρμηνείαις τὸ περὶ τούτου δόγμα, ἵνα τὰς ὑποκλοπὰς τῶν ὑποπιπόντων ἐκφύγωσιν. πλὴν, ἐπάγει, ἔθος κεκρατηκότος, οὕτω ποιεῖν, καὶ σέλλειν, οὐκ οἶδα τυχὸν, εἰπεῖν. ἔταῦτα μὴ αὐτολεξεὶ γράφει πρὸς μαξῖνον πρεσβύτερον κύπριον. ἰδοὺ ὑποτρώννυμι καὶ τὰ κατ' ἀρχὰς τῆς ὑπατολῆς.

" Τῶν τοῦτων ἁγιωτάτου Πάπα ζωοδόκων, δυσὶ μόνοις κεφαλαίοις ὑπελάβοντο οἱ τοῦ βασιλίδου. τὸ μὲν ὅπ καὶ τοῦ υἱοῦ, εἶπεν, ὀκ πορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τὸ δ' ὅπ περ γέγραφεν, μὴ δίχα τοῦ κύριον εἶναι πατρικῆς ἁμαρτίας ὡς ἄνθρωπον. καὶ τῷ μὲν πρώτῳ συμφώνως παρήγαγον χρήσεις, τῶν ῥωμαίων πατέρων, ἔπειτε μὴν καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρείας, εἰς τὸν

τὸν θεολογικὸν Ἰωάννην. ἐξὸν γὰρ αἰτίαν τ' ὑὸν ποιοῦντας τοῦ πνεύ- "
ματος, σφᾶς αὐτοὺς ἀπέδειξαν. μίαν γὰρ ἴσασιν υἱοῦ καὶ πνεύματος τὸν πα- "
τέρα αἰτίαν, τοῦ μὲν κατὰ γέννησιν, τοῦ δὲ κατ' ἐκπόρευσιν. ἀλλ' ἵνα τὸ δι' "
αὐτοῦ σαφέστερον δηλώσωσι, καὶ ταύτῃ τὸ σωαφὲς τῆς θεότητος καὶ ἀδιάλλα- "
κτον σημήνασιν. ἴδε τοιγαροῦν ὅπως ἔλεγον οἱ περὶ τῆς ἕκτης συνόδου. λα- "
τῖνοι, καὶ ἐφρόνουν τὸν ἐκπόρευσιν. ἀλλ' ὅ γε καὶ ἔλεγον πεισθέντα τῷ συμ-
βόλῳ. ὁ γὰρ τῆς ἕκτης συνόδου ὅρος, ἀναγνωσθέντος ἀδιαπρώτως τοῦ
συμβόλου, ὡς ὑπὸ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συντεθειται, ἐπάγει ἀνάθεμα,
τοῖς καινοφωνίαν, ἤτοι, ὡς διαφανῶς, λέξεως ἐφεύρεσιν, εἰ σάγοι τῷ συμ-
βόλῳ, καὶ τοῖς ὅροις τοῖς συνοδικοῖς· ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ τετάρτη τῶν οἰκουμενι-
κῶν περὶ τοῦ συμβόλου τ', ἀ: (τί δὴ κωλύει νοεῖν τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ τ' δευ-
τέρας ὅπερ ἅπαντες ἀνέγνων καὶ τῷ τ' πρώτης συνέταξαν.) οὕτω λέγει.
οὔτε μὴν ἐπιτρέπομεν ἑαυτοῖς, ἢ ἑτέροις, ἢ λέξιν ἀμεῖψαι τῶν ἐγκειμένων "
σημεῖσε, ἢ μίαν γοῦν προσθῆναι συλλαβήν. τίνος ἕνεκεν; ἄκουε. μεμνη- "
μένοι τοῦ λέγοντος μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες σου. οὐ γὰρ "
ἦσαν αὐτοὶ οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ Πατρὸς ὃ ἐκπορεύεται "
μὴ ἐξαυτοῦ, ἔστι δὲ σαφὲς ἀλλότριον τοῦ υἱοῦ καὶ τὸν τ' οὐσίας λόγον. ὁμοίως "
καὶ κύριλλος περὶ τοῦ συμβόλου φησὶν ἀκάκιον λέγει. ἐπ' αὐτῷ δὴ ἕνι φθο- "
θεῖναι, ἢ ἀπ' αὐτοῦ δὴ ἕνι ἀφελεῖν. καὶ ὁρμίσδας ὁ ἁγιώτατος Πάπας, "
γεάφων πρὸς ἐπιφάνιον Κωνσαντινουπόλεως καὶ τὴν ἐκεῖ ζυνόδον, περὶ τὸ
πεντακοσιοστὸν δέκατον ὄγδοον ἔτος, ὅτως ἀποφαίνει). Τέλεια τὰ τῶν πατέ- "
ρων, καὶ πρεπόντως ἐδέου). καλῶς βέβαια, καὶ διατοῦτο δὴ ἀμεμπτέα. ἡ δὲ
τ' ὑποστολῆς ἀρχὴ αὕτη. πολλῆς ἐπιλήπτου χαρᾶς. ἴδε οὖν καὶ λατίνου Πα-
τρὸς καὶ τὸν λόγον, τίνος ἕνεκεν ἐπιγχωρεῖται καλύειν τὸ σύμβολον, ἢ
τὰς ὅρους τῶν ζυνόδων. πρὸς τίθησι καὶ ἑτέραν ἕτερον λόγον ἃ γὰρ ἦσαν αὐ-
τοὶ οἱ Πατέρες λαλοῦντες, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ὅτως ἐμ-
περιέχει) τῷ ὅρῳ. εἰ γοῦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλει, τελείως καὶ ἀνελλι-
πῶς ἐλάλει. ἐχρῆζομεν οὖν τίνος πρεσθήκης, ἃ δὴ νεωτέρων πατέρων διορθώ-
σεως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κἰβδηλεύσεως. φησὶ γὰρ ὁμέγας Βασίλειος ὑποστολῆ
πρὸς αὐτοχείας. ἧς ἡ ἀρχή. τίς δώσει μοι πτέρυγας. νεωτέρων πίστιν ὑδε- "
χόμεθα, ἀλλ' ἅπερ παρὰ τῶν πατέρων ἐδιδάχθημεν, πιστεύομεν. ἔστι δ' ἡῥῆ- "
σις τοῦ θείου διδασκάλου αὐτολεξεὶ τοιαύτη. πίστιν ἡμεῖς ὅτε παρ' ἄλλων γρα- "
φομένην ἡμῖν νεωτέραν παραδεχόμεθα. ὅτε αὐτοὶ τὰ τῆς ἡμετέρας διανοίας "
ῥητήματα παραδιδόναι τολμῶμεν, ἵνα μὴ ἀνθρώπινα λογίζωνται τὰ τ' "
θεοσεβείας ῥήματα. ἀλλ' ἅπερ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων δεδιδάγμεθα ταῦτα "
τοῖς ἐρωτῶσιν ὑμᾶς διαγγέλλομεν. ἕως αὖθις ἐπάγει τὸ σύμβολον τ' ἐννικαίας "
συνόδου. ἕως μὲν τὸ τ' δευτέρας. εἰ τοίνυν Βασιλείῳ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων
μόνις τριακόσια ἔτη μεταγενέστερος, νεωτέρων φησὶ πίστιν ὑδεχόμεθα.
ἀλλ' ἡμεῖς οἱ χίλια καὶ τριακόσια σχεδὸν ἔτη, ὅπου τὰ τέλη τῶν αἰώνων ἀπόγο-
νοι, πῶς τοσούτων ἀρχαίων διδασκάλων πίστιν ἀθετήσομεν; ἵνα τῶν νεωτέ-
ρων ὑμῶν, λατίνων καὶ συγχρόνων ἡμῖν, ἀλλὰ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν

μαθητευθέντων, τὰς καινοτομίας, καὶ κενοφωνίας ἀποδεξώμεθα; καὶ
" λέων ὁ ἁγιώτατος Πάπας τῆς Φλαυιανὸν Κωνσταντινουπόλεως λέγει. ἔστι
" ἡμῖν τῆς Φυλακτέον, ἵνα μὴ αἰτιαλυπώσεις τῶν πατέρων θεόθεν τὴν ἰσχὺν
" ἔχουσαι, καὶ εἰς τὴν τελειότητα τῆς πίστεως ἀνήκουσαι, φαύλῃ τινὸς ἑρμη-
" νείᾳ μολυνθῶσιν.

Ἀλλ' ἐπὶ τὸν θειότατον μάξιμον ἐξεπεισοδίου ἐπαναστρέψαντες, λέγομεν, ὅτι ἐμαρτυρεῖ ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατὴρ, τοὺς παλαι φρονήσαντας ἄλλως λατίνους τῆς ἐκπορεύσεως ἕνεκα ὡς κύριλλον καὶ τοὺς ἀνατολικούς. ὅτε μὴν τοῦ θεσπίσαντος ὁμοψυχίαν ἐν συμβόλῳ νοεῖν ἐφίεται, ἀλλὰ μόνον ἐν ἰδίᾳ ἴσως ἐκθέσει. ἢ οὐκ ἄλλως δοξάζοντας τὸ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἢ τὸ δι' υἱοῦ, καὶ τὸ σωματικὸς, καὶ ἀσώματον τῆς οὐσίας, καὶ ταῦτα σωεπέραινον οἰκονομικῶς ὅτως οἱ πάλαι ἀνατολικοὶ, εἰς τὴν ἀναιρεσιν τῶν μειζόνων αἱρέσεων ἀσχολούμενοι. ἑτεροδοξίαν ἢ τὸ τῶν λατίνων πάθος ἐν τοῖς ζωοδόχοις ὅροις. ἐπαπειλοῦντες αὐτοῖς λανθανόντως ἢ ἐπαιρόμενοι, ὡς τοῖς θεοσεβέσι καὶ ἀφαιρεῖσθαι. ὧν γέμει χρῶν καὶ ἡ ἑβδόμη τῶν οἰκουμενικῶν, ἢ ἑτεροδοξίη, καὶ ἡ ε' πρώτη, καὶ δευτέρα ἤτοι ἡ τῶν κανόνων οἷς ἐχρῆν ἁπλουστέρως ἁπλούστερον λαλεῖσθαι πνεύματος. ἢ μὴ τοσοῦτον ἰδίοις ὑποφαλέσι φρονήμασι φιλονεῖν.

Η' Πρὸς τὸ ὄγδοον καθ' ἑκάστας ἀποκρινόμεθα καὶ συμπεραίνομεν αὖθις. ὀρθόδοξον ἡγεῖτο τὴν λατινίδα διανατολικοὺς καὶ ἐν τῷ δοκεῖν νοσυνοδεῖν. ἢ γὰρ ὀρθοδόξως τῷ δοκεῖν κἀκεῖνοι τὰς ἐμπεσούσας ἀμφισβητήσεις ἐξεῖθεντο. ἢ τὰ τῆς ἐκπορεύσεως ἢ τὸν θεῖον μάξιμον συμφώνοις ἐξηγήσεσι τοῖς ἀνατολικοῖς ὡμολόγουν. ἀλλὰ δὴ ἢ λέων ὁ τρίτος ὡς εἴδομεν ἐν τοῖς προστεθειμένοις ἱστορικοῖς ἢ τὸ ὀκτακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν ἔνατον ἔτος, ἀλλὰ προσθήκης τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ συμβόλου ἐνεχείρησαν ἀπαίσι προσβάλετο. ἢ βενέδικτος ἕπτης ὁ Ἰωαλίου τὸν ἁγιώτατον Κωνσταντινουπόλεως τὸ ὀκτακοσιοστὸν πεντηκοστὸν πέμπτον ἔτος (καθὰ ἱστορεῖ ὁμοναχὸς θεοφάνιος) ὁρῶν τὴν λύμην τῆς αἱρέσεως ὡς φησὶ τὰ ἢ ῥώμην νεμομένην, ἑλληνισὶ παρέδωκε τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, καὶ τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας ἐπέστειλε, μὴ προσδέχεσθαι τοὺς μὴ ταῦτα προσημαίνοντας τῆς ῥωμαϊκῆς καθέδρας, ἂν μὴ ὁμολογῶσι δίχα τῆς προσθήκης τὸ τῆς πίστεως σύμβολον. ὅπερ μέχρι χαλκηδόνος Πάπα ἀκαινοτόμητον διετηρήθη. εἰ ἢ ἀπὸ φωτίου ἤρξατο σαφῶς ἡ ὁμολογία μὴ προσθήκης μὴ γεγραμμένης μηδὲ φρονουμένη. ἕως ὅτου χαλκηδόνος ἐτόλμησε καὶ ταῖς ὁμολογίαις ἐγγράφειν.

ἕνωσις

Ἔ Ν Σ Τ Α Σ Ι Σ Γ΄

κ : 6 : ὑπχείρημα.

Μέχρι μὲν τούτων ἐπεχείρεις τὸ πρῶτον πολλῷ παλαίτερον, ἢ ὑπὸ φωλίκα τὸ τ ἐκπορεύσεως δόγμα, κ τῷ προσθήκῃ· ὅπερ ἀνεσκεύασα μὲν, ὡς προὐβάλλετο. ὅπως δ' ἀληθῶς εἶχε διεπεσανώσα μὲν. ὑπὸ τοῦ παρόντος ἑτέρῳ ὑπχειρήματι χρώμενος, ἴστω ζυλλογίζη πρῶτον.

Εἴπερ καμόν γε ὑπὸ φωλίκα ἐδογμάτισεν ἡ λατινικὴ ἐκκλησία, οὐδὲν ἦττον ἐστὶν ἀληθὴς τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, κ ὁ αὐτῆς διάτυπος ἀφισάμενος, σχίσματος ἐστὶν ἔνοχος. τῷ γὰρ ὑπὸ τ ἀποστολικῆς (ἤτοι ῥωμαϊκῆς) καθέδρας τὸ τοιοῦτον δόγμα δεδέχθαι μὴ πάσης τῆς λατινίδος, ὅρος ἐστὶ πίστεως. ἀλλὰ μὲν ἡ λατινὶς ὅρον δεχομένη πίστεως μένει ἀληθὴς τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, ἄρα κ δεχομένη τοιοῦτον δόγμα. τὸ μείζονα δεικνύεις ἔτως. ἡ ἀληθὴς ἐκκλησία κ᾽ πίστιν διαμαρτεῖν οὐδύατ). ἀλλὰ μὲν ἡ λατινὶς ἐν τῷ γίνεσθ τοιοῦτον ὅρον, ἦν ἀληθὴς τοῦ θεοῦ ἐκκλησία. ἄρα διαμαρτεῖν οὐκ ἠδύνατο. ἄρα ὅτε διήμαρτεν, ἄρα τὸ τοιοῦτον δόγμα διὰ τὸ τῷ ῥωμαϊκῷ ζωοδοκεῖσαν καθέδραν ἔχειν τὴν λατινίδα, ὅρος ἐγένετο πίστεως. ἄρα καὶ διέμεινεν ἡ λατινὶς ἀληθὴς ἐκκλησία, νέον δόγμα ἐκφωνεῖσα, κ ὁ αὐτῆς ἀφισάμενος σχίσματός ἐστιν ἔνοχος. Α΄

Ὅπ ὃ φῶπος ἡ κ ἀνατολικὴ ἐκκλησία τ ὅρον οὐκ ἐδέξατο, ὅ δὲν κωλύει, ὥστε μὴ εἶναι τ τ λατινίδος ὅρον πίστεως. κ γὰρ τ φῶπον ἡ πατριάρχην ἵνα χωρίζεσθ διάτυπος, οὐδὲν ἧττον ἠδύνατο μὴ τοῦ Πάπα ἐκκλησία μένει ἀληθὴς ἐκκλησία. ὡς ποτε διόσκορος ὑπὲρ δύτυχοῦς ἀπέσχη μὴ πάσης αἰγύπτου καὶ λιβύης, ὅμως ἠζωηνωμένη τῷ ῥωμαϊκῷ Πάπα. ἦπι τῷ αὐτῷ τότε Λέοντι ἐκκλησία, ἴσχυσε κ᾽ διοσκόρου ἀποφήνασθ. Β΄

Ἀ Π Α Ν Τ Η Σ Ι Σ

πρὸς τὸ πρῶτον. Α΄

Ἀναποδείκτως προλαμβάνεις ὧ ἔλιπε τὸ, κ ἀδύνατον ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐδράσω θέλων, ὡς κρημνὸς διολισθαίνεις μᾶλλον καταγελώμενος. ὁ γὰρ ῥωμαϊκὴ καθέδρα ὑπὲρ τὰς ἀποστολικὰς ἄλλας τι δύναται. ὡς καὶ κατωτέρω ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ δειχθήσετ), κ᾽ τὸ τέταρτον τμῆμα, θεωρήματι πρίτῳ, καὶ ἐξῆς. οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ὑπὲρ ἀποστόλους. οἱ κ ἰδίᾳ ὡς θεόπνευστοι, καθὼς καὶ γραφὰς ἁγίας ζωσπνεύσαι, ἔτω καὶ ὅρους προσπνεύσαι ἠδύναντο πίστεως· κ γὰρ προβληθέντων τῶν κ᾽ τῷ προτομίῳ, καὶ τῶν κ᾽ τὰ νομικὰ ἀμφισβητημάτων (ὡς ἐν τῷ δεκάτῳ πέμπτῳ τῶν πράξεων φέρετ) ζωῆλθον φησὶν ἅμα καὶ τοῖς λοιποῖς, τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸς ὑπισκόποις, ἢ κ πρεσβυτέροις ζωδιασκέψασθ, κ ὁρίσαι. ἄνδ τοιγαροῦν οἰκουμενικῆς ζωόδου οὐδένα δύατ) θρόνος ὁποιοσοῦν κ αὐτὴ νεωτὶ προκύψασαν μόνος ἀμφισβήτησιν διορίσαι. μήπγε ὁ ῥώμης, ὁπερ τοῦτ᾽ αὐτὸ ἐγκαλέσω. ὃ δὲ γελοιότατον ἐν τῷ σῷ ὑπχειρήματι (παρεὶς τα

54 (παρεὶς τὰ λοιπὰ) ἵστο παρίσημι. ὅπ ἀνακύκλησιν πληημελεῖς ἀποδεικνύων περὶς τὸ ζητούμενον. προκειμένου γὰρ δεῖξαι, ὅπ καινοτομοῦσα περὶ πίστιν ἡλαττονὶς, ἐστὶν ὅμως ἀληθὴς ἐκκλησία. τὸ ζητούμενον αὖθις ἀναλαμβάνεις εἰς περίστασιν λέγων. ἡ ἀληθὴς ἐκκλησία. ἁμαρτεῖν τῇ πίστιν ἀδυνάτ). ἀλλὰ μὴν ἡ λαττονὶς ἐν τῷ δόγματι ὁρίζειν, ἦν ἀληθὴς ἐκκλησία. οὔτε τ ἐντέχνου λεπτολογίας εἰς τὰ σοφίσματα. ἢ μᾶλλον ἀτέχνου λογομαχίας εἰς τὰς συλλογισμούς. καὶ πάλιν εἴπομεν καθ' ἑκάστας θέσει: ά: καὶ β': κολοβὴν εἶναι. εἰ καὶ ψευδῆ ἁπλῶς λαμβανομένην τοιαύτην πρόσταση. ἀ γὰρ πᾶσα ἀληθὴς ἐκκλησία ἐστὶ καὶ ἁγία μάρτυς. εἰσὶ γὰρ καὶ ἡμέρικαὶ πᾶσαι, αἱ ὀρθοδοξοῦσαι δῆθεν ἀληθεῖς. ἡμεῖς περὶ τὰ περιβαλλόμενα ἀναμάρτητοι. εἰμὴ μόνη ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ, εἰς ἣν πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν.

Β' Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, πολλῶν ἐχρῆζομεν λόγων. μάλιστα περὶ φωλίκ, ὃν τοσοῦτον ἡμῖν ἀντιτείνεις. ἀ γὰρ ἐσμὲν ἡμεῖς Φωλιανοὶ ὥστε παροξυνόμεθα δι' ἐκεῖνον. ἀλλ' ἀ δὲ κὴ αὐγουστῖνον φάναι (βιβ: ιή. περὶ πόλεως θεοῦ κεφαλ: νή:) πεπιανοὶ. ἀ γὰρ εἰς Πέτρον πιστεύομεν, ἀλλ' εἰς ὃν ἐπίστευε Πέτρος. ἐσμὲν δὲ μᾶλλον καὶ καλούμεθα χριστιανοὶ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σωτῆρος χριστοῦ καὶ θεοῦ διὰ πίστεως, καὶ πνεύματος ἁγιαστείκα. ἀλλὰ δὴ ἐκ φωλίκ ὡς εἰκὸς ἐπωφείλομεν, τὸν καλὸν ὑπὲρ πίστεως ἀγῶνα κὴ τὸν δρόμον τελέσαντι, καὶ τὴν πίστιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τηρήσαντι ἀπερίτρεπτον, ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχιερεῖς, ἰωάννην μάλιστα, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν τὴν ἀρχαίαν ἀλήθειαν καθομολογῆσαι γραφῇ καὶ ἀναγκάσαντι. καὶ ἐν τῇ ὑπ' αὐτὸν οἰκουμενικῇ συνόδῳ τοὺς ὅρους τῶν πατέρων ἐκ τοὺς ἀρχαίους
" τοῖς καινοτόμοις περιώτερον ἀνακεφαλαιώσαντι. ἔχει δ' ὕτως. εἶπε ἑτέραν
" ἔκθεσιν περὶ ἧστο τὸ ἱερὸν ἀναγνωσθὲν νυνὶ σύμβολον (τ β': συνοδ)
" τολμήσειεν ἀναγράψαθαι καὶ ὅρον πίστεως ὀνομάσαι, συλήσαί τε τὸ ἀξίωμα
" τῆς τῶν θεοπεσίων ἀνδρῶν ὁμολογίας, καινόν τε μάθημα ἧστο περιθῆναι
" πιστοῖς, ἢ τοῖς ἐξαιρέσεων ὑπερέχουσι, καὶ ῥήμασι νόθοις, ἢ περιθήκαις, ἢ
" ἀφαιρέσεσι τὴν ἀρχαιότητα τοῦ ἱεροῦ τούτου καὶ σεβασμίου ὅρου καταισχύνασαι θρασυτῆτι, εἰμὴ τῶν ἱερωμένων εἴη, παντελεῖ καθαιρέσει καθυποβάλλομεν. εἰ δὲ λαϊκῶν ἀναθέματι περιπέμποιμι, καὶ τὴν ἤδη ἐξενεχθεῖσαν καὶ περὶ ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων ἀπόφασιν. τὰ αὐτὰ ἐξεβόησαν καὶ οἱ ἐκεῖ πατέρες, περὶ οὓς: τ' ϖ: ὄντες, ὑποφρονήσαντες. ὅπ κατάκριτος ἔσω, καὶ πάσης χριστιανικῆς πολιτείας ἀπόβλητος, ὁ τοιαῦτα τολμῶν. τὸ γὰρ ἀφαιρεῖν, φησὶν ἡ περιθῆναι, ἀτελῆ τὴν εἰς
" τὴν ἁγίαν τριάδα μέχρι τήμερον καπεῖσαν ἀνέκαθεν ἡμῶν ὁμολογίαν δείκνυσι. καὶ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, καὶ τ τῶν πατέρων διδασκαλίας καταγινώσκει. ἐκ τὸ κράτιστον, περιλαβόντες οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα Παῦλος καὶ
" Βιγίλιος οἱ ὑπάτοι, καὶ Πέτρος πρεσβύτερος καὶ καρδινάλιος, εἶπον. πρέπον ἐστὶ μὴ ἕτερον ὅρον καινουργηθῆναι, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον, καὶ ἀνὰ πᾶσαν
" τὴν οἰκουμένην κεφαλούμενόν τε, καὶ δοξαζόμενον ἀναγνωσθῆναι, καὶ ὑπογεγραφθῆναι.

θῆναι. μ̄ὴ ὃ τὴν ἀνάγνωσιν αὖθις τῆς ψηφίσεως ἐξεφωνήθησαν τὰ ψηφισθέντα.
Ἰδωμὲν νῦν καὶ τὴν πρὸς Φώτιον Ἰωάννου τοῦ Πάπα ὑπόθεσιν, ἵν' ὑμεῖς καὶ τὰ πολλὴν ἄδειαν ὡς νόθον συκοφαντεῖτε, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ὅσα τῇ δόξῃ ὑμῶν ἐναντιώμενα φαίνονται. καὶ ὅτι ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἀναμφιλόγως ἔστι μαθεῖν, ὅτι ἐν τῇ ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ τότε λεγομένην τὴν ψηφίσεως, ἀλλαχοῦ δὲ, ὁ δὲ περιελεῖν ὁ Πάπας ἐσπούδαζε. φησὶ δὲ ῥητῶς λέξεσι μ̄ὴ πολλά.

Ἐκ τῆς ὑποθέσεως Ἰωάννου Πάπα πρὸς Φώτιον
Κωνσταντινουπόλεως μετ' ὀλίγα.

Ἡ δὲ ἀδελφότης ὑμῶν, ὡς ὅταν παρεγένετο πρὸς ἡμᾶς ὁ μικρὸν ἔμπροσθεν ἀποσταλεὶς παρ' αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν ἁγίων συμβόλων ἡμᾶς ἐδοκίμασεν, εὗρεν ἀψεύδιστον, καθὼς ἀρχῆθεν παρεδόθη ἡμῖν, διατετηρῶσθαι. καὶ μήτε προστεθέντας τι, ἢ ἀφῃρημένους, ἀκριβῶς εἰδότας, ὡς οἷς τὰ τοιαῦτα τολμῶσι, ραδία καταδίκη ἀναμένουσα ἀπόκειται. καὶ πάλιν ὧδε διαδηλοῦμεν τῇ σῇ σεβασμιότητι, ἵνα περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου, δι' ὃ σωρεύεται σκάνδαλα μέσον τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, ἔχῃ πληροφορίαν εἰς ἡμᾶς, ὅπερ ἡμόνον ἐλέγομεν τότε, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρώτους θαρρήσαντας, τῇ ἑαυτῶν ἀπονοίᾳ τοῦτο ποιῆσαι, ψευδάπατος τῶν θείων λόγων νενομίσμεθα, καὶ μεταποιητὰς τῆς θεολογίας τοῦ δεσπότου Χριστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν Πατέρων. οἱ ζωοδικῶς ζωηλθόντες, παρέδωκαν τὸ ἅγιον σύμβολον. καὶ μὴ τοῦ εἰδέναι αὐτοὺς πάπομεν. ὅπου καὶ ταυτὸν ἑκάτερον πεπλήκασι, τοὺς πιστοὺς τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ διαιροῦντες καὶ τεμόντες ἀλλήλων καὶ ὕστερον αἰωνίῳ ψυχοπέμψαντες θανάτῳ, καὶ μᾶλλον ἑαυτοὺς, κατ' ἐκεῖνον ἀποπνίξαντες. διόμεθα δὲ μηδὲ τὴν ἱερότητα ἀγνοεῖν ὡς δεῖ νοήσεως καὶ σωτηρίου σοφίας, ὅπου καὶ τοὺς λοιποὺς ἡμῶν ὑποκόπους, καταπαῦσαι ἄνω φρονεῖν, εἰς δεκτέρειαν ἡμῖν ἐμπόδια. ὅπου πρᾶγμα οὐ θεόπεμπτον, ἄνω ταχέως μεταβαλεῖν, εἰδεὶς ἂν ἀμέλως δωρηθείη. εἰ δὲ βραχεῖ χρόνῳ τῷ ἔναρξιν εἴληφε. καὶ ὅτι ἔστι παγιωθὲν ὑπολλῶν ἐνιαυτῶν· καὶ διὰ ταῦτα καλῶς ἔχειν ἔδοξεν ἡμῖν, ἵνα μὴ μεταβάσεως ἀναγκαθῇ τις παρ' ἡμῖν, ἐάσαι τῷ ψηφίσματι ἢ ἔφθασεν ἐν τῷ συμβόλῳ προστεθῆναι. ἀλλὰ μᾶλλον μὴ ὑπεικείας καὶ οἰκονομίας διασκιάσαι τοῦτο, κατάβραχυ παραινοῦντας, ἀποσῆναι τῆς βλασφημίας. ποιμαίνατε φησὶ, τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον θεοῦ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ὑπεικῶς. ἐδ' ὡς καταγελῶντες, ἀλλ' ὡς τύπτοιγενόμενοι ἐκβυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἔφη. εἰτόνυν ἔστω ἡμῶν κατηγορεῖτε, ὡς τοῦτο φρονοῦντων, θεοῦ ἀληθείᾳ πρὸς τὴν κατηγορίαν κέχρηται. ὅσοι δὲ περὶ τῆς ἐμῆς γνώμης τοῦτο θεοῦ ἀμφιβάλλουσιν, ἄλλοις δέπουσι πεπλημμελοῦν καὶ νῦν καθ' ἡμᾶς, καταγέλωσιν· οἱ τοιοῦτοι δὲ ψευδῶς λέγουσι· τῇσῇ τοίνυν ἀδελφότητι ἁρμόζει, μήπ ἔχειν καθ' ἡμῶν σκάνδαλον, μὴ δὲ ἐκκόπτειν τοῦ λοιποῦ τοῦ ἐκκλησίας ἡμᾶς σώματος. ἀλλὰ μᾶλλον συναγωνίζεσθαι ἡμῖν μετ' οἰκονομίας καὶ ὑπεικείας. καὶ τοὺς λοιποὺς, ὅσοι τῆς ἀληθείας ἐξέκλιναν, πρὸς αὐτοὺς ἐπανάγειν, ἵνα δὴ καὶ τὸν

περὶ

ὑπὲρ τ῾ούτου μισθὸν ζωὴν ἑαυτοὶ λήψωνται, ἔῤῥωσο.

Καὶ ταῦτα μὲν Ἰωάννης ὁ Πάπας. ὅσα δ᾽ ἐκ τούτων καρπώσῃ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τὸ ζητήματος, φανερόν. καὶ ποταπὸς ὁ φώτης, καὶ οἵας ὑπολήψεως οἱ τότε Πάπαι, καὶ ὅσον νεαρὸν τὸ δόγμα, ᾧ ὅπλα σφῆμον ἔκρινεν Ἰωάννης, καὶ διορθοῦν τοὺς ἔτω φρονοῦντας ἠγωνίζετο, καὶ ἑαυτὸν ὑπερασπιλογεῖτο, δεδιὼς τὴν ἀπὸ τῶν διπύχων ἐκβολήν.

Ἀλλ᾽ ὑμεῖς ὡς ἔοικεν ὡς νόθον τὴν ὑποσολὴν ἀποσείεσθε. τοῦτο γὰρ ζώνθες φασὶ τὰ ἰσχυρῶς ὑμῖν ἀντιθέμενα. ὁμοίως καὶ τὴν μαξίμου ἐφευρήκαμεν. ἣν ὑμεῖς οἱ λατῖνοι ὡς μὲν δοκοῦσιν ἀνέκαθεν μαρτυρεῖν τὸ δόγμα καὶ φασὶ τῆς ἕκτης ζυνόδου (τάχα δ᾽ καὶ τὴν φασθήκην) ὡς ἐρμαιόν τι τίμιον δύρόντες, αὐχεῖτε καὶ ἐπαγάλλεσθε. ὡς δ᾽ καὶ τὰς φωνὰς φασὶ δηλοῦσιν, μὴ εἶναι καὶ τὴν τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ πνεύματος ἐκ τοῦ υἱοῦ ὡς αἰτίου διάνοιαν ἀκούοντες δυσχεραίνετε. ἕως μὴ ὁλόκληρον ἦσαν. (τὴν καὶ ὁλόκληρον ταυτὴν δύρισκομένην φασὶ Νείλῳ τῷ θεσσαλονίκης, ἐν οἷς φασὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης ἐπραγματεύσατο.) ἀπαγορεύετε. ἕτερον δὲ ταύτῃ τῇ ὑποσολῇ τὴν ἕνωσιν οἰκονομοῦντες. καὶ ἐρωτήσαντες ὑμᾶς λιπαρῶς, οὐκ ἀποκρίνασθε ζωηφόρῳ ἐκκλησίᾳ τρίτῃ. φασὶ τὸ τέλος μᾶλλον τοῦ συρόπουλον ἐνιδικῇ ζωηφόρῳ φασὶ τὸ σκευοφυλάκιον τοῦ ἁγίου Φραγγίσκου ἐν Φερράρίᾳ ζωηφόρῳ ἑβδόμῃ, ἐξαιτησαμένοις τοῖς γραικοῖς, ἐδέχεσθε τὴν ὑποσολὴν τοῦ ἁγίου μαξίμου, ἐφ᾽ οἷ ὁ ῥόδου Φρὰ ἀνδρέας αὐτῷ φασὶ λαοῦνον προσβάλλει, ἐσφαγθῶς ἀποκρίθη. ὅτι καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ἐπεσολήξατε καὶ ἐπεσκώψατε φασὶ θεμύῳ ταύτην. ὅτως ὑμεῖς ἐναντίως φρονεῖτε φασὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἑνὸς πράγματος, καὶ ὅτε μὲν ἀποδέχεσθε, ὅτε δ᾽ ἀποβάλλετε. ὅπερ ἴδιον ἀνδρὸς ἀτάκτως πηδῶντος, ἐκ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν ἄνω καὶ κάτω τεταραγμένα ἀποκινοῦντος, ὥσπερ ἡ τραγῳδία ποιεῖ τὸν μαινόμενον αἴαντα. φασὶν ἀλλ᾽ ἡμῖν ἀγὼν ἡ φασὶ θεία νῦν φασὶ τῆς γνησιότητος τῶν φασὶ νομιζομένων. φασὶ ὧν ἓν μὲν ἀμφιβάλλομεν, ἕξωθεν φασὶ ἄλλα σοιχεῖα φασὶ δηλοῦντα. ὥστε καὶ λειπομένων αὐτῶν, ἓν μὲν ἐπάγεται φασὶ σκέλεμα τῇ ἀληθείᾳ.

Οὐ φασὶ βάλλεις, ὅτι τὸ χωρίζεσθαι φώτιον ἢ τινὰ Πατριάρχου μὴ τῆς αὐτοῦ διοικήσεως ἀπὸ τῆς ὁμολογίας τῆς λατινίδος, ἓν ὅμως κωλύει μὴ τὴν αὐτὴν εἶναι ὀρθοδόξου τὰ τῆς πίστεως ὁρίζεσθαι. πῶς γὰρ φασὶ παραδείγματος τοῦ διοσκόρου παρεισάγεις εἰς ἀπόδειξιν; ὁ γὰρ διόσκορος, οὐκ ἀπὸ τῆς λατινίδος, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς οἰκουμενικῆς ἀπερράγη ζυνόδου. καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ λέοντος, ἀλλ᾽ ἀπὸ πάντων τῶν θρόνων καὶ ὑτῷ λέοντι ζυννοσφίσθη ἡ οἰκουμενικὴ τελάρχη ζυνόδος, ἀλλὰ τῇ ζυνόδῳ ὁ λέων, καὶ ἡ ζυνόδος τῷ χριστῷ, καὶ ὁ μὲν διοσκόρου ζυναφῄχθη, ὡς φῆς, ἡλιβύῃ φασὶ πάσῃ, καὶ αἰγύπτῳ. μὴ γὰρ τὸν καθαιρεθέντα διόσκορον πάσης ἐκείνης τῆς διοικήσεως, προέστη ὁ ἅγιος πρόεδρος, καὶ μετ᾽ αὐτὸν ὁ ἅγιος τιμόθεος, καὶ στυρανικίας ἄλουρον, ἀλλ᾽ ὁσπλοφανίολος λεγόμενος. καὶ μετ᾽ αὐτὸν Ἰωάννης, ὑπὲρ οὗ κατὰ Πέτρου τοῦ μογγοῦ οἱ τότε Πάπαι συμβολικὸς καὶ φήλιξ ὑπερηγωνίσαντο. καὶ ἵνα τοὺς μεταξὺ παρέλθω, ἀθανάσιον καὶ ἑτέρους δύο Ἰωάννας,

καὶ διὸ

καὶ διόσκορον ἕτερον, καὶ Τιμόθεον ἕτερον καὶ καλλίνικον, καὶ Θεοδόσιον, παρήτω ὁ ἁγὶς τῆς πέμπτης ζωόδου Ἀπολιναρίου, καὶ ὁμοῦ αὐτὸν Ἰωάννης, καὶ ὁ ἁγὶς Γρηγορίου τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ἀγιώτατος Διάλογος, καὶ Θεόδωρος ὁ γραφεὺς, καὶ Ἰωάννης ὁ ἐπωνύμως ἐλεήμων, ἐφ' οὗ ἁγιμαάλωτος ὑπὸ ἀραβῶν ἡ Ἀλεξάνδρεια. ὃν ὁ Γεώργιος διεδέξατο, ἀφ' οὗ πύρρος ὁ μονοθελήτης, καὶ Πέτρος ὀρθόδοξος ἁγὶς τῆς ἕκτης, καὶ πολυκάρπιανὸς ἁγὶς τῆς ἑβδόμης, καὶ Μιχαὴλ ἁγὶς τῆς Φωτίου· καὶ καθεξῆς ἕτεροι ὀρθόδοξοι· πῶς οὖν λέγεις ζωναπορράγησαι διοσκόρῳ τῷ ἀγύπτιον πᾶσαν, εἰ μὴ μέρος ὑπεκλάπη, ὧν οἱ νῦν ἡμῶν πάπαι ἀπόγονοι; μὴ δῆτα ὑπερυψώσῃ τὸν ῥώμης θρόνον προθελόμενος, τῷ ἀληθῶς εἰς τὸν βάραθρον καταγάγης ἢ μᾶλλον τῷ σύμπασαν ἐκκλησίαν ἀδικήσῃς. μηδὲ οὖν σοι ἐκ τούτων ἔμπονον ἀναπόδεικτον τὸ προβληθὲν, ἀλλὰ μὴ καταισχυνόμενον φωραθὲν, πρὸς τῆς εἰς τὸ ζητούμενον ἀναγκαίας. Ἴδωμεν οὖν καὶ τὸ πέμπτον ἐπιχείρημα.

Ε΄ ΝΣΤΑΣΙΣ Δ΄

Τέλειον ἐπιχείρημα. ἔτως

Ἃ περ ἀπελέγχουσιν ἐν λατίνοις οἱ ἀνατολικοὶ δόγματα ῥητῶς, ἀπὸ τῶν ἁγίων διδασκάλων, ὧν ἐν λατίνοις ἐκλαμβάνονται. ἀλλὰ μὴν αὐτοὺς ἀποδέχεται καὶ πάντα ἡ πέμπτη ζωὸς (πρόξενος τετάρτη) ἅπερ οἱ τὰ δόγματα τῶν λατίνων ἀπελέγχοντες, τὴν πέμπτην ζωὸν ἀπελέγχουσιν. ἁγὶς τέσσαρας ὀνομάζει ῥητῶς ἡ ζωὸς Ἀμβρόσιον, Ἱλάριον, αὐγουστῖνον, καὶ λέοντα ἐν τοῖς λατίνοις, καὶ ἴσους ἄλλους ἐπὶ φησὶν ἁγίους ἀποδέχεται καὶ ὀρθοδόξους πατέρας, οἵτινες ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, τὴν ὀρθὴν πίστιν ἀμέμπτως μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῶν ἀνεκήρυξαν. καὶ τούτων ζωάγρει καὶ ἴσους μὴ ῥητῶς ὀνομαζόντας, προηγουμένους δὲ τοῖς ἐγκριθεῖσι συνέχεται. οἷον τὸν ἱερώνυμον, καὶ Γρηγόριον τὸν Διάλογον.

Α΄ ΠΑΝΤΗΣΙΣ

Εἰ τῷ σκοπῷ τῶν ὑπὸ τῆς ζωόδου γεγραμμένων ἐπέσχες, οὐκ ἂν οὕτω πρόχειρον ἐπεχείρεις. τί γὰρ ἄλλο ζωάγρει ἐν τῷ συλλογισμῷ σου, ἢ ὅτι διὰ τὴν ζωόδου ἀσφαλῆ πάντα τὰ γεγραμμένα, καὶ ἀναντίῤῥητα τὰ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἑπομένως δεῖν αὐτοῖς προσέχειν ὡς ἀνομοιοφώνοις; ὅπερ εἰς οὐκ ὀρθῶς ἂν προβάλλοιτο κρίνειν, εἰδὼς ὅτι πολλὰ πολλάκις πρὸς ἀλλήλους διαφέρουσι γράψαντες; ἔστι μὲν οὖν ὁσημποῦν τῆς ζωόδου πρῶτον διδασκάλου ἀναγνωρίζειν τὰ ἐκκλησίας τοὺς ἰδίους, ἤτοι τοὺς ἀμέμπτως ἐν ὀρθοδόξῳ πίστει βιώσαντας. δεύτερον ὅταν λέγει πάντα. καὶ οὐ πάντα. συμβαλεῖν ῥητῶς διαφέρουσα, ἅτε πρὸς τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ ἀναιρούσης τῶν αἱρέσεων ἐξέθετο. τὸ δὲ δόγμα τὰ ἐκπορεύσεως καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ὅπως εἰς ἀμφισβήτησιν ἦν πρωικαῦτα. πιγαρῶν καὶ τὸν σκοπὸν τὰ ζωόδου ἡτοιαύτη ἐκπόρευσις οὐκ ὑπενοεῖτο. μᾶλλον δὲ οὔτε ἐσέργετο. ῥητῶς γὰρ λέγει ταύτῃ, καινοτομία ἐκείνου ἂν, καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς ζωόδων ἀντι-

βαίνωσι. Ε"ι ἑλλήνικῆς φωνῆς πατέρες", ὡς αὖ τοσοῦτων λατίνων διδασκάλων βίβλος ἄνδ ἑρμηνείας τε καὶ μακρᾶς ἐρεύνης ἠδύναντο καὶ πάντα δοκιμάζειν ἐκ ἀποδέχεσθ, ὃν τρόπον αὐτὸς ἐκλαμβάνεις; καὶ ἑνὸς αὐγουστῖνου τοσαῦτα, περὶ ὧν ἐγεγράφει, μεταμελόμενου διορθώσατο, ὡς ἄρα εἰ μὴ ἐπανορθώσαιτο (καθὼς ἑδεὶς ἄλλος τῶν παραξάμενου ἔγνωσαι) ἔμελλεν ὅλως ὅτως ὡς ἀψευδὴ τὰ ψευδῆ μεθ' ὕστερον ἐλεγχθέντα, ὑπερβεβαιώσασθ; ἐκ ἀπλῶς ἄρα πάντα τὰ τῶν ἁγίων, ἀλλὰ σωρευσαλμῴως ἐνεκληπώσατο. ὅσα σύμφωνα δήπου πρὸς ἀλλήλους, καὶ στοιχοῦντα τ γραφάς, εἰς ἀναίρεσιν τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν τηνικαῦτα μάλιστα. μάρτυς αὐτὴ πολλῶν παρέστω καὶ ἑαυτοῦ ὁθνειότατος αὐγουστῖνος πολλάκις καὶ τότου διαγορεύων. καὶ μάλιστα ὑπομνήματι τεσσαρακοστῇ ὀγδόῃ πρὸς βικέντιον. μὴ ζυνάγης (φησὶ) καὶ τῶν θείων μαρτυριῶν συκοφαντίας ἐκσυγγράμματων τῶν ὑποκόπων, οἷονεὶ ἱλαρίου, κυπριανοῦ, καὶ τῶν λοιπῶν. τοῦτο γὰρ τὸ γένος τῶν γραφῶν ἀπὸ τῶν κανονικῶν διαιρεῖται. ὃ γὰρ ὅτως ἀναγινώσκουσ, ὥστε καὶ ἐναντία μὴ φρονεῖν μὴ ὀξεῖναι, ἐὰν ἴσως που ἄλλως ἐφρόνησαν, ἢ τὸ ἀληθὲς ἀπαιτεῖ. ὁ αὐτὸς τὰ αὐτὰ καὶ πρὸς ἱερώνυμον ὑπομνήματι ιθ': ἐγὼ φησὶ μόνας ταῖς κανονικαῖς γραφαῖς ταύτῃ ἔμαθον τιμᾶν ἀβλάβειαν καὶ τιμὴν ἀπονέμαι, ὥστε μηδὲν ἐσφάλθαι τοὺς αὐτοὺς συγγράψαντας σφόδρα τοῦτό με πιστεύειν. τοὺς δ' ἄλλους ὅτως ἀναγινώσκω, ὥστε καὶ ὅσῃ περ διδασκαλίας ἀξιοζήλῳ διέπρεψαν, διὰ τοῦτο πιστεύειν με ἀληθῆς διότι ὅτως ἐφρόνησαν. ἀλλ' ὅτι με ἡ ἀγραφῆς κανονικῆς ἢ λόγῳ τινὶ πιθανῷ πείθειν ἠδύναντο. καὶ πάλιν. ὁ αὐτὸς βιβλίῳ δεκάτῳ πέμπτῳ εἰς τὴν γένεσιν, μείζων φησὶν ἐστιν ἡ τῆς ἱερᾶς γραφῆς αὐθεντία, ἢ πᾶσα νοὸς ἀνθρωπίνου ἀγχίνοια. καὶ ἀφέστερον. περὶ τῆς τῆς ἐκκλησίας ἑνότητος λέγ: κεφαλαίω: ί: ὃ ἢ τοῖς καθολικοῖς ὑπισχνοῦσι συμφωνητέον, ἐάν που παραπλάνωσι τῶν κανονικῶν γραφῶν τι φρονοῦντες. ἐῶ νυῦ λέγειν, ὅτι τὰ ὁμέγας βασίλειος ταῦτα νουθετεῖ, καί τινων τοῦ ἱερομάρτυρος διονυσίου περὶ τοῦ ἀδέκτου τῶν πεπουζινωμένων βαπτίσματος ὑπολαμβάνει καὶ τὰ ὡς ἀρειανισμὸν ἀποζοντος. μικρὰ δεῦν καὶ τοῦ θαυμαλουργοῦ γρηγορίου ἐν οἷς περὶ τὸν ἀδελφὸν γρηγόριον ὑπατέλλει. εἰ τοιγαροῦν ἡ: ἑ: ζυνόδου τοῦ μακαρίου αὐγουστίνου, καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διδασκάλων ἀπεδέξατο τὰ φιλοπονήματα. ὅτω δῆθεν ὑπολητέον οὐ τρόπον τὰ τῶν ἄλλων ἁγίων αὐτὸς ἀποδέχεται, καὶ ἐχ ὡς ὑπολαμβάνεις αὐτὸς κ' πάσας τὰς συλλαβάς.

Ο"ὃ λέγεις περὶ τῶν ἀνωνομάστων, ὅτι ἀπλέγω κἀγὼ τοῦτο συμπεριλαμβάνεσθ. ἐμοὶ ὃ γρηγόριον τὸν διάλογον παλαίτερον δέχομαι, οὐ ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη μ' τὴν σωόδον ὅτι δ' τῶν ἱστορικῶν χρονολογίας οὐρίσκω πρεσβεύσαντα.

Ε"πιμέμφη μ' ταῦτα ἐν τῇ ὑπθέσει δ' ἄνω μείζονος, τοὺς ἀναλολικηοὺς, ὡς ὀλιγωροῦντας τῶν ἐν λατίνοις ἁγίων, καὶ τὴν ἑλλαμψιν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐν τοῖς ἀναλολικηοῖς μόνοις περιορίζοντας. κ' δοναπσαῖς τοῖς αἱρετικοῖς ὑπερβάλλ, ταυτό περ περὶ ἑαυτῶν κἀκείνοις αὐχῶσιν.

χῶσιν. ἀλλ' ἡμεῖς ὦ γαθὲ χρησῶν πατέρων δύσφθεῖς ἔφυμμν παῖδες, καὶ τὰς αὐτῶν ἐντολὰς κ) βλασφδόσης ἀβλασβαίνομμν. εἰ τοὺς ἐν λατίνοις ἁγίους ἡ :έ: ζωόδ@ ἀπεδέξατο κ) σὺν ταύτης βλάκοινωνίας αἰ γεγμημμύαι ζωόδοι, κ) οἱ κ) καιρὸν διδάσκαλοι κ) ποιμμύες. πῶς ἂν ἡμεῖς παραι-
5 τησόμεθα; ἀλλὰ πιμῶμμν κ) ὑβακούομμν, κ) ἑπόμεθα, καὶ ἑορτάζομμν ἀ-δὲν ἧττον ἢ τοὺς αὐτοὺς ἀναπολιτὰς. πόθεν σοι σὺς ἡμᾶς τὰ τῆς συκφωνί-ας ταύτης ὡβέλπσε; πόθεν μαρτυρεῖς τὰ τῆς μέμψεως; πόθεν ἀναγνὰς ἐκ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων σὺς ἡμᾶς τ ψόγον ἀντέτεινας; ὅθεν σοι δήποθεν κ) τὸ ἀπειλάζειν ἡμᾶς πῖς σὺ δοναῖον. δῦγε σοι ἐ τῆς σὺς
10 ἡμᾶς ἐλασφήμου σου ὑβολήψεως. σὺν εἰ κ) ὡς θεοπνδύστους σὺ τὴν ὀρθο-δοξίαν ὁμολογοῦμμν κ) τοὺς βλατίνους ἁγίους πατέρας, ὅμως ἀλλήλων τούτων κἀκείνων βιαφερομμύων, πολὺ μέσον ἡγούμεθα καὶ τὸ βιάφορον ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἁγίων γραφῶν. ἀ ὦ δῆπου καὶτοίγε ἀρνήσε-σθε, εἰλικρινέστερον διαγάζειν τὸν νοῦν τῶν θείων λογίων ἐν τῇ ἑλληνίδι, ἢ
15 ἐν τῇ λατινίδι φωνῇ, ὡς δῆλον δι' ἑρμηνείας ἀ δέποτε ῥητὸν, ἢ κ) ἀ-κρίβειαν δυνατὸν ἀφικνεῖσθαι τοὺς ξένους κ) ἀλλογλώττους εἰς σὺν κατάληψιν, ὑβὲρ τοὺς χρωμένους τῇ οἰκείᾳ φωνῇ. κἀντεῦθεν πολλοῦτα μάταια παρ' ὑμῖν ζητήματα ἀ μόνον βιὰ σὺν ἄγνοιαν τῆς ἑλληνίδ@, ἀλλὰ κ) βιὰ τὸ οὐκ ὀρθὸν (οὐκ οἶδ' ὅπως) τῆς ἑρμηνείας. ὡς τὸ καὶ καθομολογεῖσθαι τὸ χρι-
20 στὸν, ὅπου κ) τὸ πρῶτον σὺς ῥωμαίους. ἀλέγει Παῦλ@ σταυρωθέντ@ μοῦ θεοῦ. ἀλλ' ὁμολογούμενον. καὶ ἵνα βλαλείπω τὰ κουφότερα, τὰ ἐν τῷ :ιέ: κέφ, τ ἀ σὺς καρινθίους, εἴχω ἐ, ὅπου κεῖται βλατίνοις ἕνδεκα ἀντὶ δώδεκα. ἐ λγ', ὅπου κεῖται δίκαιοι ἀντὶ δικαίως. καὶ τὸ χεῖρον εἴχω νά, ὅπου λίαν ἀντεσταλμμύη, κ) διεσταλμμύη ἡ ἔννοια.
25 ὅπου γὰ δεῖλέγειν, πάντες μὲν κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμε-θα. κεῖται πάντες μὲν ἀναστησόμεθα, ἀλλ' ἀ πάντες ἀλλαγησόμεθα. κ) ἐν τῷ :ιδ', εἴχω :λή, εἰδέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. παρ' ὑμῖν ἀγνοείσθω γέγραπται. ἐμὲν γὰ τὸ μέγα κενὸν παρελθύσομαι, ὅθεν βλατίνοις τὸ δόγμα τοῦ καθαρτηρίου πυρός. ὅπου κεφαλαίῳ. :γ: λέγει ὁ ἀπόστολος,
30 ὅτι τὸ πῦρ δοκιμάσει ἑκάστου τὸ ἔργον κ) ὅτινος κατακαήσετ@, ὅτος σωθήσετ@, οὕτωδὲ ὡς διὰ πυρός. τὸ γὰ σώζεσθ@ βλατίνοις, σαλεύει, ἐπὶ καλοῦ φ λέγετ@. παρ' ἡμῖν γὰ τὸ ἀπωλῶς βιαμμύειν. ὡς ἐ ἐξηγεῖται ὁ χρυσορρή-μων. κ) τὸ δόγμα τῆς ἐκπορθύσεως βιὰ τὸ σεσὸν τῆς λατινίδος μᾶλλον, ἢ βιὰ τὴν τ γραφῆς δυνάμιν ἀνηγέρθη. πλεῖσα ὕστερον ἂν εἴη παρόντος
35 σκοποῦ, πλὴν ὅσονγε δεῖξαι, ὅτι κ) τὴν ἑρμηνείαν τῶν γραφῶν, κ) τὸ εἰλι-κρινὲς τῶν βλαθόσεων, πολὺ τὸ ἀξιοπιστότερον καὶ ἀξιολογώτερον πρὸς τοῖς ἀναπολιταῖς, ἄνευ ὕβρεως, τ ἀληθείας χάριν, ἢ τοῖς ἑσπερίοις. ὥστε ἐν τοῖς λοιποῖς μεμαπάνται σου ἡμέμψις. ὕστερον ὑπομνημάτων ἡμῖν τῶν λατίνων ἁγίων κ) τῶν ἑῴων, πλεῖσαι δ' αἱ μαρτυρίαι βλαὶ νείλῳ τῷ θε-
40 σσαλονίκης, κ) γυναδίῳ πατριάρχῃ τῷ χολαρείῳ, ὅσου σὺς τῆς ὑποθέ-σεως ταύτης γεγόασιν.

Ἐκ τῆς εἰρημένης ψήφου τὴν ε΄ συνόδου συνάγεις δεύτεραν μέμψιν κατὰ τῶν περὶ φώτιον. ἅτε ἀδίκως νομιζόντων ὑπὸ τῆς ἐννικαίας συνόδου καταπεπλῆχθαι λατίνους. πῶς γὰρ φῆς ἀμβρόσιος, καὶ αὐγουστῖνος, καὶ ἱερώνυμος οἱ μὴ πρὸ τῆς συνόδου ἐκείνην ἀκριβάσαντες, καταπεπλῆχθαι; οὕτως ἐστὶν αὐτοῖς ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία, καὶ τὰ τούτων φιλοπονήματα.

Ἕτερος ὡς ἑταῖρε δι' ὁμωνυμίας. ἐγὼ ἡ ἐννικαία πρώτη συνόδος ἀλλ' ἡ ἐννικαία τοῦ δευτέρου, τῇ ὴ τάξει: ζ΄, τῆς καινοτόμους ἐκφήναι καὶ ἀναθεματίζει, ὧν ἔνθεν ἄπεστι τῶν καθ' ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς ἁγίων πατέρων. ἐλέπεται μὴ καθάπτηται τῶν νεωτέρων ὑμῶν, τῶν ὅτι καινολομίας χαιρόντων τε καὶ αὐχούντων.

Περὶ τὸ τέλος δ' αὖτε φέδη Μάρκου τοῦ ἐφεσίου. ὡς ὅπου, ὡς ἐκ πολλῶν ὄντος ἑνός, οὐκ ὀφείλομεν ἴδιον ἐν τῷ καινῷ τούτῳ ἀγῶνα συσήσασθαι. ὅμως γε ἐκεῖσε ὅπερ πολλάκις τοῦ ἀνδρὸς ἐπιλαμβάνῃ τε καὶ ὑβρίζεις, ὡς θανάτου ἀνειδίζεις ἐκεῖνον. τὰς περὶ τούτου ἀπολογίας ἡμεῖς ἐν τῷ τέλει ταμιεύσωμεν ἐννάτῳ τμήματι, σημείῳ ὀγδόῳ. τανῦν δὲ ἀναθεωρήσωμεν τῶν σῶν τμημάτων, τὸ δεύτερον.

ΤΜΗΜΑ Β΄

Ἀπόδειξις ἐκ τῆς ἀναλλαγῆς τῆς πίστεως αὐτῆς τῆς λατινίδος. ἐκ τῶν ἔξωθεν.

Κἀνταῦθα ὡς καὶ συγχνάκις ἐν τοῖς ἐξῆς τῇ ψευδεῖ συμπολήμῃ ἑπόμενος, κεχωρισμένως ἀπολίθεσαι τῆς λατινικῆς τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν. ὃ δὲ ἀνατρέψαντες ἐν ἀργῶς ἡμεῖς ἤδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, δρκεῖν ἡγούμεθα τὰ ἐκεῖσε ῥηθέντα. πεπαίνων τοιγαροῦν πρὸς τὴν πεπλεγμένην συνθέσιν ταύτην, δοκεῖς μοι παγγελάφους, καὶ ἐμπύους ἀναπλάττειν, καὶ πέρατας ἀνθρώπους, ἵππαγρύπους εἰς ἀέρα ὀνειροπολεῖν. πῶς καινοτομοῦσα, ὡς φῂς, ἡδυτικὴ ἐκκλησία δύναται καὶ ὀρθόδοξος μένειν; ἀντιφατικῶς γὰρ ταῦτα ἀντίκειται. καὶ εἴπερ ἀληθὲς ὃ λέγεις, πόθεν καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀντίφασις. πῶς ὃ καὶ ἐνάγουσα ἡ ἀνατολικὴ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, ἣν δεξιὰν ἐκ ἔχει καὶ τῆς ἐναγομένης ἀποφαίνεται. ἡ δὲ αὐτὴ κριτὴς ἑαυτῆς τῷ πράγματι πῶς καθέζεται; ἀσύμφωνα πάντη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν βίαια ταῦτα καθέζηκεν ἄνθρωπε.

Ἀλλ' εἰδοπεῖ ἀποκεκινήμεθα πρὸς ταῦτα κεφαλαιωδῶς, ἵν' εὐσυνόπτως μᾶλλον ἀπελεγχθείησου τὰ σοφίσματα. εἰς πέντε τοιγαροῦν ἡμεῖς τὴν σὴν ἔνστασιν διελόντες, ζωτόμως ἀπαντήσομεν.

Α΄ Πρῶτον μὲν οὖν λέγεις ἐκ τοῦ χωρισθῆναι τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας τὴν ἀνατολικὴν διὰ δόγματος καινοτομηθὲν, εἶτ' ἐκεῖν ἦπον ἡ λατινὶς μένει ὀρθόδοξος καὶ ἀληθὴς ἐκκλησία.

Β΄ Δεύτερον δὲ φάσκεις. εἰ γὰρ αἱρετικὸν διὰ τοῦτο φρονεῖ, ἡ ἀπέσχηται τῆς πίστεως.

Γ΄ Τρίτον. εἰ δὲ καὶ αἱρετικὸν ἦ κατ' αὐτῆς προτείνεται, ἀλλ' εἶτ' οὖν αἱρετικὸν κυρίως τὴ κρίνεται, τὸ μὴ τοιοῦτον ἀποφαινόμενον, καὶ ἀποβαλλόμενον.

λόμμον, ϖδ᾽ ἃ τ᾽ ἔχοντ᾽ τοιαύτ῀ ἐξεσίαν.

Τέταρτον. ἀλλὰ μὴν τοιαύτην ἐξεσίαν σὐκ ἔχ῀, ἅ ἢ πᾶσα ἡ ἀνατολικὴ σὐκλησία, ἔτε καθ᾽ ἑαυτ῀, ἔτε ἐνζωόδῳ ἰδία. Δ′

Καὶ πέμπτον (τὸ ἀναιδῶς ἀποφαινόμενον) ἄνευ ϖᾶσ᾽ ἀδείας τ᾽ Πάπα συγχρο- Ε′
5 τεῖν ζωόδου, ἀνίσχυρον, ϛ ϖδ᾽ ἀ κανόνας, ὡς δ῀ χθήσετ῀.

Καὶ ϖρ῀ μὲν τὸ πρῶτον λέγομεν, ὅτι εἴπερ ὁμολογεῖς, κεκαινοτομη- Α′
κέναι ϖρ῀ τὴν πίστιν τ῀ λατινίδα, ἀκήλυθον μηκέτ᾽ ὀρθοτομεῖν, ἤτοι μὴ εἶν ὀρθόδοξον. τὸ γὰρ καινοτομεῖν σὐκλίνειν ἐστὶ τῆς ὀρθῆς πα-
ραδόσεως. ϗ δ῀ πᾶ ψύγ῀ ἀ ἐ λαμβάνε῀. ὡς ϗ ὑμεῖς οἱ λατῖνοι τὰς ϖρ῀
10 λήθηρον ϗ καλβῖνον καινοτόμους ἀποκαλεῖτε. ϗ σὐκ ἔστιν ἀρεῖν ἐϖ᾽ ἀ-
γαθῷ ϗ ἐπαίνῳ ἐντὸς ἱερῶς καὶ θείοις λαμβανόμενον τὸ καινοτομεῖν, ἀλλ᾽ ἀπάτ῀ ϗ ϖδ᾽ ἁβασιν τῶν καλῶς, ϗ ὀρθῶς ὁρισθέντων ϖραγμά-
των δηλοῖ. τί γὰρ ἂν εἴη ἄλλο ἢ ἑτεροδοξεῖν; τὸ δ῀ ἑτεροδοξοῦν, πῶς ὀρθόδοξον; ὅτι δ῀ τὸ καινοτομεῖν ὄνειδ῀, ϗ ἐφ᾽ ὕβρει, ἑαυτοῦ ὑπερεμ-
15 πολογούμενος δείκνυ῀ ἀκόμα ὁ μέγας Βασίλει῀ διτείνων ϖρ῀ τὰς Μέγας Βασί: ϖρ῀ τὰς
ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἀκκλησίας. ἧς ἦρξεν δωματὸς μὲν ὁ ἅγι῀ θεὸς. ἐν οἷς μετὰ τὸ ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἀκκλησίας.
" μέσον λέγει. ϖαβάλλουσιν ἡμᾶς ὡς καινοτομοῦντας ϖρ῀ τὸ ϖνεύματος τ῀
" ἁγίου. ἐρωτήσατε οὖν, τίς ἡ καινοτομία; ἡμεῖς μὲν γὰρ ὁμολογοῦμεν ὃ ϛ ϖα-
" ρελάβομεν μὴ ϖατρὸς ϛ ἡμᾶς πεπάχθαι τ῀ ϖδ᾽ ἀκλητον. ἀκόμα ὅτι ὁ ὁμο-
20 λογῶν καθὼς παρέλαβεν σὐκαινοτομεῖ, ἀλλ᾽ ὁ καθὼς ἂ παρέλαβεν; ὁ αὐ-
τὸς δ῀πουλῆ ϖρ῀ τὰς δυπκὰς. ἧς ἡ ἀρχὴ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. ϖρ῀ καινο- ὁ αὐτὸς ϖρ῀ τὰς
" τόμων οὕτω λέγει ϖρ῀ τὸ τέλ῀, ὀλίγοι τὸν ἀρχαῖον τῆς δυσεβείας ἀϖα- δυπκὰς.
" σώζουσι χαρακτῆρα. οἱ δ῀ πολλοὶ τῆς καινοτομίας ϖροσέχοντες (σώετα
" ϛ ὧδε τὰ ϖρ῀ ὑμῶν ὑποτυϖούμενα) ἐξετράπησαν εἰς ζητήτεις ϗ φιλονει-
25" κίας αἱρέσεις τῶν ἀνωφελῶν ῥημάτων. ϖοῖα δ᾽ ἀνωφελέστερα, ϖρ῀ τὴν
ἀληθείας, ἢ τολμηρότερα; ἅπερ ϖρ῀ τῶν ἀκαταλήπτων ϖάντη τῶν ὑϖοσα-
τικῶν ϖροθύρων διερευνᾶν. τὸ ϛ ὡς ἐν ϖδ᾽ αδείγματι (εἰ ϛ πολλῷ τοῦτο
ὑϖοδεέστερον) τυφλὸν σκηνετῆς ὄντα ϖρ῀ ἀχρωμάτων φιλοσοφεῖν. αὐτόθιτε
" ὁ αὐτὸς διδάσκαλ῀ τὰς ἑσπερίας ϖατέρας παραινῶν οὕτω γ῀άφει. ἀϖ-
30" σείλαι καταξιώσατε ϖάσης τῆς κατ᾽ ἀνατολὴν σὐκλησίας, τὰς ταῦτα
" ϖδ᾽ αχαρακτόσοντας (τὰ τ῀ ϖίστεως δῆθεν) εἰμὴ διορθῶιντο εἶναι κοινωνικὰς,
" εἰ δ᾽ ἐπιμένειν φιλονείκως βόλοιντο τῆς καινοτομίας, χωρίζεσθ᾽ ἀϖ᾽ αὐ-
" τῶν. ἵ᾽δε οὖν τὸ καινοτομεῖν ὅσον ὄνειδ῀ ϗ ὀλέθριον. ϗ ὅτι καινοτόμος
λέγε῀ ϖρῶτον ὁπισθόλων εἶτε ὑϖὸ τῶν συγκαόντων τὰ δόγ-
35 ματα, εἴτε ἀποστόλων εἴτε ζωόδων. δεύτερον ὁμοῦ σώζων τὸν ἀρχαῖον τῆς δυσεβείας χαρακτῆρα. ϗ ὁ σκηρέπομεν῀ εἰς ζητήσεις ϗ φιλονεί-
κους αἱρέσεις. ϖρῶτον μὴ εἶναι κοινωνικὰς, ἀλλὰ χωρίζεσθ᾽ πάντας ἀϖ᾽ αὐτῶν. τὰ ϖρῖα ταῦτα, ϖᾶσι μᾶλλον ἁρμόζοιεν, ζωορᾶν ἐξεσιπαυλιῶ κεῖνον ὀρθῶς δῆτσαμένῳ, τὰ τ῀ ἀρχαίας διδασκαλίας ἀναντῤῥῆτα δόγματα.

40 Πρὸς δ῀ τὸ δεύτερον ἀϖαντῶμεν. ὅτι ϖδ᾽ ἁμὰ μόνην αἵρεσιν γίνε῀ ϖά- Β′
σασις τῶν σκηνῶν, ἀλλὰ ϗ ϖδ᾽ ἅϖασαν καινοτομίαν μάλιστα ἐν
τοῖς ϖρ῀

τοῖς περὶ τὴν πίστιν, ἔτι καὶ περὶ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις, ὡς ποτὲ ζωσέβη περὶ τὸ πάσχα, ὡς ἀνωτέρω ἱστορήσαμεν. ἔτι περὶ τὰ ἔθιμα ἦν, ὡς περὶ τῆς ἀφημίας τῆς οἰκουμενικῆς, καὶ τῶν ἄνωθεν παρανομίων τῶν τῆς θείας ἐκκλησιῶν. ἔτι δὲ περὶ τὰ νόμιμα, ὡς περὶ τὰ μυστήρια. καὶ τέλος περὶ τοὺς κανόνας, ὅσα αἱ μεταὶ σαφῆ διάταξιν κοινῆ παραδεδώκασιν ἦ, καὶ ὅτι τῷ ὄντι ἀληθὲς, παρείτωσαν εἰς μαρτυρίαν ὑμέτεροι Πάπαι. διὰ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Διάλογος, τῆς πρὸς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν τῆς Κ/πόλεως κοινωνίας διέσειλε τὰς οἰκείας ὑποκειμένας, καὶ ἑαυτὸν ἐσωμάτωσε τῷ ῥωμαϊκῷ καὶ λατινικὴν πᾶσαν; ἢ πρόδηλον ὅτι διὰ τὴν τῆς οἰκουμενικῆς προσηγορίαν, ἣν τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἐπαρεχώρει. διὰ τοῦτο φίλιξ καὶ σύμμαχος τῆς πρὸς Δύφημιον, καὶ μακεδόνιον, διὰ τ' ἐνδιαπύχοις ἀκάκιον. διὰ τοῦτο Ἰωάννης ὁ ὄγδοος τῷ πρὸς τὸν ὅλως αὐγούστου Πατριάρχην Ἰγνάτιον τοῖς ἰδίοις πρὸς αὐτὸν ληγάτοις τὴν κοινωνίαν ἀπηγόρευσε; διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Βυλγαρείας. ἧς ὑπὸ τ' Κωνσταντινουπόλεως τελούσης αὐτεπαιτεῖτο ὁ Πάπας. καθάπερ ἡ ἐκείνου πρὸς Φώτιον ὑπόκρισις, καὶ τῷ αὐτῷ ζώδοον μαρτυρεῖ. καὶ ἄλλα ἂν πλεῖστα δύρειν ἔστι παραπλήσια καὶ κουφότερα τ' περὶ δογμάτων ὑποθέσεως. ἀλλ' τ' μέγαν Βασίλειον κανόνι πρώτῳ, πρὸς ἀμφιλόχιον, ἰάσιμα λέγοντ) . σχίσματα δηθεν ὄντα. ὥστε ἑμόνον διὰ τοῦτο φρόνημα περὶ πίστιν αἱρετικὸν διέστηκεν ἀλλήλων αἱ τῆς θείας ἐκκλησίαι, ἀλλὰ διὰ πᾶσαν καινολομίαν, προσκομμα τῇ καινότητι προσκείσαν. ὅτι ἡ προσθήκη ἐν τῷ συμβόλῳ τῆ πολυμυθίᾳ, καὶ τὸ χεῖρον ἑμόνον δόγμα ὑποφαλὲς ὂν, ἀλλ' ἰδίᾳ, καὶ δι' ἕριν συμπεραινθὲν, ἑ κοινῇ καὶ κανονικῶς. καὶ πρὸς τούτοις ἡ πρὸ θείας καὶ ἱερὰς καὶ ἀνθρωπίνας θεσμὰς φιλαρχία τῶν Πάπα.

Γ' Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ τρίτον φαμὲν, ὅτι ἐκ ὡς αἱρετικὸν τι προσκείνετ) μόνον τὸ κυρίως ὑπὸ ζωσίμου αὐθεντικῆς τοιοῦτο κεκινόμενον, ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ φανερῶς ἐκκλῖνον τοῖς κοινῆς ὁμολογίας, καὶ πᾶσι περὶ τὴν πίστιν καινολομυμένην, παρὰ τὴν κοινὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν καινοφωνίαν, καὶ μάλιστα ῥητῶς τῷ συμβόλῳ ἐντεθειμένη. ὅτω καὶ πᾶσα αἵρεσις ἐκκύπτουσα, (πρὶν ζωσιμικῶς ἀποβάλεσθαι ταύτην, καὶ καθαιρεῖνεσθαι) ὑπὸ τῶν ὀρθολομένων διδασκάλων ὡς αἵρεσις ἀπεκηρύττετο. ὅθεν καὶ τὸ δόγμα τ' ἐκπορεύσεως περὶ πολλοῦ εἰς ὑποψίαν γενόμενον, καὶ πλειστάκις ὑπὸ μέμψιν, ὡς ἐκ τῆς τῶ Μακαρίου μαξίμου περὶ Μαρῖνον ὑπόκρισις ζωσαρᾶν ἐστι, ἔτι περὶ τῆς ἕκτης μικρὸν ζωσίμου, τέλος εἰς ῥητὴν τῶν ζωσίμων ἀκολουθίαν ὁρισθὲν. ὡς ἀναφανδὸν ὂν κηρυττόμενον ὕστερον ὑπὸ λατίνων, καὶ τῷ συμβόλῳ πλημμελῶς ἐντιθέμενον, ὃν ἔμελλεν ἐνδίκως ὡς αἱρετικὸν ἀποβάλεσθαι, ἐκκλῖναν ὅτω καὶ τοσοῦτον αὐτεπαγωγίτως τῆς ὀρθῆς ὑπὸ τῶν Πατέρων παραδοθείσης ὁμολογίας. τοσοῦτος γὰρ τοῖς περὶ πίστεως κεφαλαίοις πραγμάτων ὄγκος ὑπῆκται, ὥστε θηρεῖν τὸν μέγαν τῆς οἰκουμένης ἱεροκήρυκα, καὶ τ' πνευμάτων ἐρανίων ἀποφαίνεσθαι, αὐδιωτὸν πρὸ γεννηθέν, τὸ παρ' αὐτοῦ παραδοθέν τα θέτερον μέτας ῥέψαι, ἐν τῇ περὶ γαλ: κεφ: α': φρικτὰ ἐπαρώμενος. ἐὰν φησὶν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ ἐρανοῦ εὐαγγελίζηται

ὑμῖν

ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω, ὡς προειρήκαμεν ἄρτι
πάλιν λέγω. εἴπερ ὑμᾶς εὐαγγελίζηται παρ' ὃ παρελάβετε ἀνάθεμα ἔστω.
εἰ δὲ ῥητῶς παρελάβομεν ἐν τῇ παιδόφρονι καὶ προγνωστικῇ θείᾳ γράμματι,
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ Πατρὶ ἐκπορεύεσθαι, καὶ πλέον οὐδὲν, ἵνα
ἕνεκεν ὑμᾶς τὸ σιωπώμενον ὑπὸ τῆς αὐτοσοφίας ὡς σοφώτεροι δῆθεν
προστεθήκατε τὸ, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ; ὁμοίως ἐν τῷ προσδοθέντι, εἰς ὃ βεβα-
πτίσμεθα σύμβολον, ἐμόνον οὐκ εἶπατε τὸ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀλλὰ διὰ τῶν προ-
σεχῶς αὐτῷ διασέλετε τὸ, σὺν υἱῷ προσκυνεῖσθαι τὸ ἐκ Πατρὸς ἐκπορεύε-
σθαι. αἱρέσεως οὖν ἐγγὺς ἡ προθήκη παιδίον, εἰ μήπω καὶ ὡς αἵρεσις ἐκ
κεκήρυκται. τὸ γὰρ μὴ κείμενον ἐν ταῖς γραφαῖς ῥητῶς, ἢ ἰσοδυνάμως
προφανῶς. τολμηρὸν καὶ ὑποφαλὲς, καὶ εἰπεῖν δὲ νοήσαι κῦρ ἢ ἰσοπόσολον
διπλοῦν ν (περὶ θείων ὀνομάτων κεφ: ά:) περὶ ταύτης φησὶ τῆς ὑπερουσίου
καὶ κρυφίας θεότητος τολμητέον καθόλου εἰπεῖν, ὅτε μὴν ἐννοήσαι
διὰ τὰ θεοπρεπῶς ἡμῖν ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων ἐκπεφασμένα. δὲ ἀνωτέρω
κατ' ἀρχὴν. ἔσω φησὶν, ὅπῃ τῶν θείων ὀνομάτων ἀνάπτυξιν δὲ νῦν ἡ-
μῖν ὁ τῶν λογίων θεσμὸς προδιωρισμένος, τὸ τὴν ἀλήθειαν ἡμᾶς κα-
ταδέεσθαι τῶν περὶ θεοῦ λεγομένων, οὐκ ἐμπειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λό-
γοις, ἀλλ' ἐναποδείξει τοῦ πνεύματος τῶν θεολόγων (ἤτοι τῶν ἱερο-
γραφησάντων) δωσάμενος· καθ' ὧν τοῖς ἀφθέγκτοις καὶ ἀγνώστοις, ἀφ-
θέγκτως καὶ ἀγνώστως ζωοποιόμεθα. καθόλου τοιγαροῦν ἐξετολμητέον εἰ-
πεῖν ἢ ἐννοῆσαι διὰ τὰ θεοπρεπῶς ἡμῖν ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων ἐκπεφασμένα.
ἅπερ καὶ ἐπαναλαμβάνει κατωτέρω ὡς προειρήκαμεν. ἐπάγει δὲ εὐθὺς καὶ
τὸν λόγον φάσκων διὰ λέξεως. πῶς γὰρ ὑπὲρ λόγον καὶ νοῦν καὶ οὐσίαν αὐ-
τῆς ὑπερουσιότητος ἀγνωσία, αὐτῇ τῷ ὑπερέχειν διαφεύγουσα ἀναθετέον,
(ἀκούετε ὦ ὑπέρσοφοι) τοσοῦτον διὰ τὸ ἄναντες ἀναναδύοντες, ὅσον ἑαυ-
τὸν ἐνδίδωσιν ἡ τῶν θεαρχικῶν λογίων ἀκλὶς πρὸς πᾶς ὑπερτέρας αὐγὰς
τῇ περὶ τὰ θεῖα σωφροσύνῃ καὶ ὁσιότητι συνελομένους. (ἄκουσον καὶ δεύτερον
ὑψηλότερον λόγον) καὶ γὰρ εἴπερ δεῖ τῇ πανσόφῳ καὶ ἀληθεστάτῃ θεολογίᾳ πρέ-
πειν, καὶ ἡ ἀναλογίαν ἐκάστου τῶν νοῶν ἀναπαλύπτειν τὰ θεῖα, καὶ ἐπο
πτεύειν. ἄκουσον καὶ τρίτον· τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος ἐν σωτικῇ δημιο-
υργίᾳ τῶν ἐμμέτρων καὶ ἀμετρίαν θεοπρεπῶς ὡς ἀχώρητον ἀποφαίνεσθαι
σης. πάντως γὰρ ἄληπτα καὶ ἀθεώρητα τοῖς αἰσθητοῖς ἐστι τὰ νοητὰ, καὶ τὰ
ὑπερέχοντα καὶ κατωτέρω· καὶ γὰρ ὡς αὐτὴ περὶ ἑαυτῆς ἐν τοῖς λόγοις ἀνα-
θαπτρεπῶς προδιέδωκεν, ἡμῖν αὐτῆς ὅ,τί ποτε ἐστὶν ἀπεφήνη καὶ θεωρία πᾶ-
σιν ἄβατός ἐστι τοῖς οὖσι, ἀμόνον ὡς ἀόρατος καὶ ἀπερίληπτος καὶ τὰς
ὑμνητὰς θεολόγους, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνεξερεύνητος, καὶ ἀνεξιχνίαστος,
ὡς ἂν ὄντως ἴχνους οὐδενὸς τῶν διὰ τὴν κρυφίαν αὐτῆς ἀπειρίαν διελη-
λυθότων. δὲ αὖθις· καὶ περὶ τὴν ἐφικτὴν αὐτοῦ θεωρίαν δὲ κοινωνίαν δὲ
ὁμοίωσιν ἀναστείνει τὰς ἱερὰς νόας, ὡς θεμιτὸν αὐτῷ καὶ ἱεροπρεπῶς ὑπε-
βάλλοντας. μήτε περὶ τὸν ὑπέρτερον τῆς ἐναρμονίως ἐνδιδομένης θεο-
φανείας ἀδιακρίτως ἀπαυθαδιαζόμενος, μήτε περὶ τὸ κάπαντες ἐκ τῆς ὑπὲ
τὸ κρεῖττον

" Τὸ χεῖρον ὑφέσεως ἀπολιθάνοντας . ἀλλ' δίκαιόθως τε καὶ ἀκλινῶς ὅπῃ ἢ
" ἀκλῖνα ἢ αὐτοῖς ὅπιλάμψασαν ἀναλεινομένους . Τούτοις ἐπομένοις τοῖς θεαρχι-
" κοῖς ζυγοῖς , οἱ κ τὰς ὅλας ἁγιοθεσιῶν τῶν ὑπερκοσμίων τάξεων ἁγίας
" ἁγιασμήσεις , τὸ μὲν ὑπερνοεῖν καὶ ὑσίαν τῆς θεαρχίας κρύφιον ἀνεξερευ-
" νήτοις κ ἱεραῖς νοὸς δυλαβείαις , τὰ ὑ ἄῤῥητα , σώφρονι σιγῇ τιμῶντες
" ὅπῃ τὰς ἐλλαμψούσας ἡμῖν ἐν τοῖς ἱεροῖς λογίοις αὐγὰς ἀναλεινόμεθα . Φω-
" ταγωγούμενοι πρὸς τὸ ὁρᾶν τὰ συμμέτρως ἡμῖν διὰ τῶν ἱερῶν ὑμνολογι-
" ῶν (ἤτοι γραφῶν) δωρούμενα φῶτα . ὑ ἢ ἀγαθοδότιν ἀρχὴν ἁπάσης ἱερᾶς
" φωτοφανείας ὑμνεῖν , (σιγᾶν ἀκριβῶς) ὡς αὐτὴ πρὸ ἑαυτῆς προέδωκε.
" κ ἐν κεφ : ϐ' : μικρὸν καὶ' ἀρχάς . ὅτε τὰ ἰδιωτικὰ φησὶ διαιρεῖν θε-
" μιτὸν , ὅτε τὰ διακεκριμένα συγχεῖν . ἀλλὰ τῇ τῶν λογίων ἀληθεί[illegible]ωμέ-
" νως ὡς φωτὶ καὶ κανόνι ὅπῃ τὰς θείας μαρμαρυγὰς ἀναδύειν . [illegible]κατο ὁ
" ἐκεῖθεν τὰς θείας ἐκφαντορίας προλαβόντες ὥσπερ ἕνα κανόνα καὶ τὸ ἴσον
" ἀληθείας τὰ ἐκεῖ κείμενα φρονεῖν ἐν ἑαυτοῖς ἀπαθῆ , κ ἀμείωτα ,
" καὶ ἀπροσδιάτρεπτα ἀποδόμενοι ἐν τῇ φρονρᾷ τῶν λογίων φρονροῦμενοι (κ κα-
" θωλέρω) χρὴ ὑ ὡς οἶμαι κ τὸν πάντελῆ τῆς θείας ἑνώσεως κ διακρίσεως
" τρόπον τὸ μὲν ποικίλον ἅπαν καὶ ἀσαφὲς ἁπλανῶς νομένους , ὑ διακρίτως ,
" κ σαφῶς , κ ὑτάκτως τὰ οἰκεῖα κ δυνάμιν ὁροθετεῖν . (κ καθωλέρω)
" τὰ τ ὑπερκόσμιον θεολογίας τοῖς ἀπτερόφοις πρὸς ἄλληλα . μόνην ὑ πρὸ τῆς
" ὑπερκόσμιον θεότητος ὁ πατὴρ . : καὶ αὖθις καθωλέρω : ὅπ μέν ἐστι πηγαία θε-
" ότης ὁ πατὴρ . ὁ ὑ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τ θεολόγου θεότητος : εἰ ἔστω χρὴ
" φάναι : ϐλασφήμους θεόφυτοι , καὶ οἷον αὖθη κ ὑπερκόσμια φῶτα , πρὸς τῶν ἱερῶν
" λογίων παρειλήφαμεν . ὅσως ὑ ταῦτα ἔστιν , ἔτε εἰπεῖν ἔτε ἐννοῆσαι δυνα-
τὸν . κ ταῦτα μὲν πάντα ὁ ἐξαποστόλων μαθητευθεὶς θεολόγος . οἷς ἡ ἀνα-
τολὴς ἐκκλησία ἀκριβῶς ἐπακολουθεῖ κ ἐμμένει . ἡ ὑ λαλιὰ πρὸ βάσα
ἐλέγχει) . ἡμεῖς γὰρ πρὸ τὰ θεοπρεπῶς ἐν ταῖς γραφαῖς ἐκπεφασμένα ἑτοί-
μως μὲν , ἔτε εἰπεῖν , ἔτ' ἐννοῆσαί τι , τηροῦντες ἀπαθῆ καὶ ἀμείωτα
καὶ ἀπροσδιάτρεπτα . ἐκ τὸν πρόπον τῶν θείων διακρίσεων ἅπαν τὸ ποικίλον
ἐκ ἀσαφὲς μὴ τὸ ῥηθέντος μεγάλου διδασκάλου ἀπαναινόμεθα . κ μόνην
πηγὴν τῆς ὑπερκόσμιον θεότητος ὁμολογοῦμεν τὸν πατέρα . ἐξ οὗ ὡς ϐλασφήμους θεόφυτοι , κ ὡς αὖθη μὴ ἐξαλλήλων προϊόντα τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα κη-
ρύττομεν . εἰ ὑ ὑμεῖς ὑπὲρ ἀγγέλους σοφισθέντες , ὅπερ ἀδύνατον , κ πρό-
πους προόδων , κ ὑπερκόσμια ἀνερευνᾶτε . καὶ προθήκας ποιεῖσθε , μὴ μέμ-
φεσθε ὡς καινοτόμοι γραφόμενοι , καὶ προσκλήσια μικρὰ δεῖν αἱρετικοῖς
συγκαταδικαζόμενοι . Καὶ μέχρι μὲν τούτων ἐχρῆν καταπαύσαι τὰς
τῶν πατέρων μαρτυρίας , ὅπ , κ ἐν τῷ προηγησαμένῳ πρώτῳ τμήματι πρὸς
τὸ ἕβδομον Σημεῖον , κἀκ τῶν ζωοδόχων πείτης , τεταρτης , ἕκτης , ἑβδόμης
προθεωρίσαμεν , ἔκτε τῶν ἐκκλητῶν διδασκάλων , Βασιλείου , κ Κυρίλλου ,
ἔκτε τῶν ῥώμης προέδρων Λέοντος , κ ὁρμίσδα , κ Ἰωάννου , τοῦ ὑπαφωλίου ,
εἰμὴ κ τὸ προὶ τοὺς Πάπας ὑμῶν δυλαβὲς , κ τὸ προὶ τὰ πληρέστατα τῶν
φιλομαθεστέρων προέργου , ἔπ καὶ πινὰς ἄλλας κατήπειγεν ἐκφέρειν
ἀγίων

ἁγίων εἰς βεβαίωσιν μαρτυρίας. προλαπέθωσαν ἢ οἱ ὑμῶν τῶν λατίνων φωνῆ-
ρες. Δάμασος ἐν πρώτοις, ἐνοῖς φησὶ τὰς κατὰ τὴν ἑῴαν ἐπισκόπους ἐπισέ- Δάμασος
λλει. ἤδη, φησὶν, ἅπαξ τύπον δεδώκαμεν, ἵνα ὁμολογήσωσιν ἑαυτὸν χριστιανὸν
εἶναι φυλάσσῃ, ὃ παρὰ τῶν ἀποστόλων παρεδόθη. λέγοντας τῷ Μακα-
ρίῳ Παύλῳ, εἴπερ ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔ-
στω. Δούτερος μὴ τὸν τῷ χρόνῳ ἀκολουθείτω, ὁλόγῳ ὑπὲρ τὸν χρι- Κελεστῖνος
στεύων Κελεστῖνος, ἐν οἷς φησὶ Νεστόριον ἐπισκηπτει. Τίς φησὶ ποτε ἀξι-
ώσει τὸν ἀναθεματισθῆναι ἐπεμένει, ἢ ἀφαιρῶν τι ἢ προσθεὶς τῇ πίστει;
τὰ φανερῶς καὶ φανερῶς παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων,
ἔστε προσθήκην, ἔστε μείωσιν ἐπιδέχεται. καὶ ἀνωτέρω. δεῖ μᾶλλον φοβεῖ-
σθαι, ἢ ἰσχὰς ζωτέσεως βάθος ζητεῖν. Τελτον ἐπικυροῦντα ταὐτὰ δὲ δὴν
ἦθον, ἢ ἐν τοῖς προ αὐτοῦ προάγομεν ἐν τῇ ἕκτῃ ζωόδῳ Ἀγάθωνα, ἐνοῖς Ἀγάθων
ἐπισέλλει τοῖς βασιλεῦσιν ὡς ἐν τῷ ἑβδόμῳ αὖθις ἑκατονπάδα προσηνέγκα-
μεν, ἐν εὐχῇ (φησὶ) μέρει ποιεῖται ἡμῖν, ἵνα μηδὲν παρὰ τὰ κανονικῶς
ὁρισθέντα μειωθῇ, ἢ ἐναλλαγῇ, ἢ προστεθῇ· ἀλλὰ ταῦτα ῥήμασι ἐν νο-
ήμασιν ἀπαράτρεπτα φυλαχθῶσι. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῶν καθ' ὑμᾶς λα-
τίνων. Ἐπισφραγιζέτωσαν τὸ προκείμενον οἱ ἐξεύρεσις φωτῆρες, οἱ καὶ ἡλίου
δίκην τὸ τῆς ἐκκλησίας στερέωμα καταυγάζοντες. ὁμὲν Ἰωάννης, ὅσῳ Χρυσός:
ζωοπρεπέστερον, ἔτω καὶ χρυσοῦ τιμαλφέστερον, ὡς παρὰ μέλιτος τῷ θε-
σαλονίκης: ἀποφθεγγόμενος ἔτως. ὦ μὴ γένοιτο, μηδὲ φρονεῖν ἔ-
ξεστιν. Οὗ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος πρὸς τοὺς καλέσαντας πρὸς τὸν χρι- Θεολόγος
στὸν λέγων. τὸ δύσεβὲς μὴ ἐντῷ πολλάκις περὶ θεοῦ λαλεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ
τὰ πρέπω σιγᾶν ἐστι. Καὶ ὅσον μεγάλοις μέγας Βασίλειος μετ' ἐκεῖ: Βασίλειος
πολήξεως ἀποφαίνει λέγων. περὶ τῆς ἀληθοῦς, καὶ δύσεβοῦς. προδηλότατον
ἀπιστίας τεκμήριον σημεῖόντε ὑπερφανίας ἀσφαλέστατον, ἑαυτὸ τῶν μεγα-
λυνομένων ἐξελὴ τις ἀποβάλλειν, ἢ τῶν μὴ μεγαλυνομένων ἀπάγειν. τοῦ Κυρίου
ἡμῶν λέγοντος. τὰ πρόβατά μου τῆς φωνῆς μου ἀκούει, ἀλλοτρίῳ δὲ μὴ
ἀκολουθήσωσι· Καὶ τῶν ἑσπερίων ὡς ἀναστέλλοντες ἀστραπὰς λαμπῆρες τῆς
ἐκκλησίας σύσημα ὁμοίως περιαστράπτουσιν. Ἱλάριος ἐν τοῖς ἀρχαίοις περὶ Ἱλάριος
τριάδος ἔτω φάσκων. καλῶς ἔχει, αὐ τοῖς μεγαλυνομένοις στέργωμεν. εἰ
πάγω καὶ γὰρ, καλῶς ἂν ἔχει τὸ προσὼ τὰ μεγαλυνόμενα ζητεῖν. καὶ ὁ ἱερὸς Ἱερώνυμος
ρώνυμος εἰς τὸν ὀγδοηκοστὸν ἕκτον ψαλμὸν. πλὴν τῶν ἀποστόλων εἴπερ
ταῦτα λέγεις περιαιρείσθω, καὶ κῦρος μὴ ἐχέτω. πλὴν ἄρα τῶν ἀποστό-
λων καὶ τῶν ἰσοπρίμων τούτοις οἰκουμενικῶν ζωόδων, ἔστε ἡμεῖς οἱ ἀνατολικοὶ
τί δεχόμεθα. τί οὖν τὸ ὑφ' ὑμῶν καινοτομηθὲν ἀποβάλλοντες δικαζόμε-
θα; καὶ ὁμοῦ ἀὐτοὺς Λέων Πάπας ὡς ἔχει διαιρέσει δεκάτῃ: φά, τοῦτο Λέων
τῇ ὑμετέρᾳ ἐντελλόμεθα ἀγάπῃ, ἵνα τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν θρο-
νων τάξεων, μηδεμιᾷ ἐκκλίνητε παραβάσει. ἐὰν ἀνεκδίκητον εἶναι δωνηθήσε,
ἐάντις τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας κατά τι ἀφετῆσαι ὑπολήψε. καὶ ὁσοφι-
στικώτατος τῶν νεωτέρων ὑμῶν θεολόγων Ἰωάννης ὁσκότος. εἰς τὸ λομ- Ἰωάννης σκότος
πάρδον ἀκραφνῶς λέγει. προδηλον ὅτι ἡμέραφὴ ἱκανῶς περιέχει τὸ ἀνα-

" γνώμαν τοῖς ἐν ὁδῷ τῶ βίου διδασκαλίας. εἰ δὲν ἀναγκάων, ἡ τὸ ωεπὸν
Αὐγουστῖνος. ωεθ' ἤθελε; φήσεις ὅτι ἀναγκάως ζωώγεν. κἀγώσοι μεὶ' Αὐγουστίνου
" βιβλίω ωεὶ περιόδ: ἀνελέγω. ἄφες τὰς συλλογισμὰς ὅπου ζητεῖται
" πίστις. ἐν τοῖς ἰδίοις γυμνασίοις, ἤδη σιγάτω ἡ διαλεκτικὴ, τοῖς ἀλιεῦσι
" πεισθέντοις διαλεκτικοῖς. Προφέρεσωῦν ωαρεῖς τὰς γραφὰς καὶ τὰς ὅρους
" τῶν ζωόδων. εἰδ' ὅτι ἔχεις, εἰδ' ὅτι ἀκούω συλλογιζομένους. καὶ ταῦτα τὰ
ἐκ τῶν πατέρων ζωωδάλε καὶ σύμφωνα, πᾶσαν ωεὶπίστιν καινοτομίαν ἀπο-
πέποντα, τὸ δ' ἀκαινοτόμητον παντὶ ζωιζῶντα. Καὶ τίς αὖ καταριθμοίη
τὰς λειτουργὰς τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἱερεῖς διδασκάλους ἀνατολικούς τε καὶ δυτι-
κούς, τῷ εὐσεβεῖ καὶ ὀρθῷ τύπῳ ἑπομένους κανόνι, καὶ ταυτὸ φρονοῦντας τῷ
μεγάλῳ τύπῳ πατρὶ διονυσίῳ ωεῖτε τῶν κρυφίων καὶ ἀπορρήτων τῶν θεαρ-
χικῶν ὑποστάσεων ἰδιωμάτων, καὶ τῆς τύπων ἑνώσεώς τε καὶ διακρίσεως, ἃ
τὸ ἀνέκφραστον καὶ ἀκατανόητον, καὶ πολλῷ μᾶλλον τὸ ἀνεξερεύνητον τῶ πρόπε
τῶν ωεθόδων καταῤῥωδουῦτας, ἐν οἱ λατῖνοι ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες, καὶ τὸ
ωεθφητικὸν λόγιον. εἰ οὖν ωεὶ ταῦτα καινοτομοῦντες ἐλέγχεσθε, τί θαῤῥεῖ-
τε λέγοντες, ὅπ ἐδέπω τις ὑμᾶς αἱρέσεως κατεδίκασεν, ἐκεισδήπερ τὰ ἐ
ἀψηλαφήτου πίστεως, ὅτως ἤρχηθεν οἱ ἅγιοι πατέρες ὑμῶν πεινῆ καὶ ἰδίᾳ
κατησφαλίσαντο.

Δ' Πρὸς τὸ τέταρτον ὅπ μόνη ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία τοιαύτην ἐξουσίαν οὐκ
ἔχει. τοιοῦτόν, ὃ λέγετε. δείκνυ δὲ μᾶλλον πολλοῖς ἐπιχειρήμα-
σι. Πρῶτον, ἔξεσιν ὁμολογουμένως ταῖς ἑλαττόσαις ἐκκλησίαις, μᾶλλον δὲ
καὶ ἑνὶ κάθω τῶν διδασκάλων τὰς ωλείους καὶ μείζονας ἐπὶ καινοτομίᾳ δι-
ελέγχειν, καὶ ωεὸσωποδικῆς διαγνώσεως, ὡς ὁ ἐν Κωνσταντινουωόλῃ κλῆρος,
ἀλλὰ δὴ οἱ μονάζοντες, ὡς αἱρετικὸν τὸν Νεσόριον ἤλεγξον, καὶ αὐτῷ
οὐκ ἐκοινώνουν, ὡς φέρει δὲ ἐν τῇ ωεὸς τὰς Βασιλέας θεοδόσιον καὶ βαλεντινιανὸν
ωεσκομιδείσῃ ἐπιστολῇ ωαῤῥὰ Βασιλείου Διακόνου καὶ Ἀρχιμανδρίτου. ἐν ᾗ
ἐπιστολῇ σαφηνέστατα δείκνυ δὲ, ὅπ καὶ ωεὸ ζωωδικῆς διακρίσεως ἠλέγχετο
ὡς αἱρετικὸς ὁ Νεσόριος καὶ ωεόσωπον ωαῤῥὰ τῶν ὀρθοδόξων ωρεσβυτέρων, καὶ
μοναζόντων, καὶ βδαμῶς ἐκοινώνουν αὐτῷ. Δεύτερον, ὅπ ἡ ζωώδος γέ-
νε δὲ, ἵνα τῇ αἱρέσιν ἀπελάσῃ τὸ τῆς ἐκκλησίας ωληρώματος, καὶ τὸ ταύ-
της σερέωμα ἀσάλευτον διαφυλάξῃ. καὶ τελευταῖον ἵνα τὰ διεσῶτα ὑπὸ χρι-
στὸ μέλη εἰς ἓν ζωάξῃ καὶ ἑνώσῃ. εὕρη δὲ ταῦτα διατεταμένα ἐπιστολῇ, ἐν
τῷ ωρώτῳ τόμῳ τῆς ωείτης ζωωδε, ἐν κεφαλαίῳ: λ', τύποις ῥωμαϊκοῖς. εἰ
οὖν ἔξεστι τοῖς ἐλάττοσι τὰς μείζονας ὡς αἱρετικὰς κατὰ ωεόσωπον διε-
λέγχειν, καὶ τότας ὑποῤῥέφεσθε ὡς ἀκοινωνήτας, πολλῷ ἄρα μᾶλλον τοῖς
ἴσοις καὶ μείζοσιν. ὅια ἐστὶν ἡ ἀνατολικὴ σύμπασα ἐκκλησία. Δεύτερον,
ὅπ ἡ ἀνατολικὴ πᾶσα ἐκκλησία πολὺ μείζων ἐστὶ τῆς λατινικῆς. ἑκάστη δὲ τῶν
τεσσάρων θρόνων κεφαλὴ ἰσότιμος καὶ ὁμοταγὴς ἐστὶ τῇ ῥωμαϊκῇ, εἰ καὶ τῇ
τάξει ὑποβέβηκε. δῆλον καὶ τοῦτο. μείζων μὲν γὰρ, ὅπ αὐτὴ τέσσαρας ἔχει
ἀποστολικὰς κεφαλὰς, ἐκείνη δὲ μίαν. εἰ μήτοι καὶ ωεθήκατον, ἐδὲν ὅμως τῶν
ἄλλων ὑπερισχύσασι. Τοῦτο δὲ παρισαύε πρῶτον ἐκ τῶν ζωόδων τῶν οἰκουμε-
νικῶν

νικῶν. δεύτερον ἐκ τῶν βασιλικῶν θεσπισμάτων. τρίτον ἐξ ὧν ἔχομεν ζωοδικῶς πραχθέντων ῥητῶς ἐν τῇ ϛ΄: δ΄: ε: καὶ ς΄, τῇ Δεύτερον ἐν πρώλῳ ζ΄, ὡς ἐν τῷ τετάρτῳ θεωρήματι τε τετάρτου τμήματος λεπομερῶς θεωρήσομεν.

Πρὸς τὸ πέμπτον. ὅτι ἀνευ ἀδείας τοῦ Πάπα οὐκ ἔξεστι ζωόδου συγκροτεῖν, γελοῖον πάντως ἐστὶ καὶ ψευδέσατον. γελοῖον μὲν, ὅτι οὐκ αἰσθάνῃ παρεισκυκλῶν ἀεὶ πολλάκις, καὶ ὑποφέμενος τὸ ζητούμενον, ὡς ὁμολογούμενον. ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι. ὅτι δὲ καὶ ψευδέσατον, σαφὲς ἐστιν, ἔκτε τῶν πραγματικῶν τῶν ἀρχαίων ζωόδων, καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀποστολικῶν καὶ ζωοδικῶν. λέγομεν γὰρ πρῶτον, ὅτι κατ' ἐξουσίαν μᾶλλον τῶν βασιλέων μέχρι τοῦ νῦν ζωεκροτήθησαν αἱ οἰκουμενικαὶ ζώοδοι αὐτῆσι καὶ βουλῇ, τῶν θρόνων, καὶ πολλῷ μᾶλλον θελήσει αὐτοκινήτῳ βασιλικῇ ὡς ἡ ἐν ἐφέσῳ τὸ δεύτερον, σοὶ δύτυχῶς, ληστρικῶς ὅμως τελεσθεῖσα καὶ συμπεφωνημένη, σλήνγε σχήματι καὶ ἀρχῇ ζωόδου οἰκουμενικῆς καὶ πάντα. Δεύτερον, ὅτι τὸ συγκροτεῖν ζωόδους δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐνεκάσῃ ἐσαρχίᾳ κανὼν ἐστὶ πρωτοσὸς ἕβδομος ἀποστολικὸς, καὶ πολλῶν ἄλλων ζωόδων. ὁ πέμπτος τῆς πρώτης, καὶ ὁ δέκατος ἔννατος τῆς τετάρτης. ἢ καὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους. ὡς ὁ ὄγδοος τῆς ἕκτης, καὶ ὁ: ς΄ τ: ζ΄, ἐν ᾧ φαίνονται βεβαιούμενοι, ὅπερ ἡμεῖς ἀπαναίνεσθε. ὁρᾷς ὅτι σοφίσμα ἀποστολικὸν ἐς ζωόδων ἄλλων πολλῶν ἔστι τὸ γίνεσθαι ζωόδους; καὶ πῶς οὐ τῶν δε τῶν κανόνων ὥσπερ ὑπολαμβάνεις οὐκ ἔστι ζωόδον συγκροτεῖν; τὸ σοφισπόμενον (ὧ τῶν νόμων ἐμπειρότατε) ἀπὸ τῶν μειζόνων, ἀδεῖται ἀδείας τῆς σοφῇ τῶν ἐλαττόνων. ἐλάττων γὰρ πάντως ὁ Πάπας τῶν οἰκουμενικῶν ζωόδων, καὶ τῶν ἀποστόλων· ἀμήπω καὶ τοῦτο ἴσως τολμήσητε λέγειν, ὅτι καὶ ὑπὲρ τοὺς ἀποστόλους ὁ Πάπας. Τρίτον. ὅτι δὲ καὶ ἄνευ τῆς τοῦ Πάπα ἀδείας συγκροτεῖται ζώοδος, πραγματικῶς δείκνυται. ἡ γὰρ δευτέρα τῶν οἰκουμενικῶν, ἔτω ζωεκροτήθη τε καὶ ζωετελέσθη. μάλιστα δὲ καὶ ἡ: ε σοφῇ γνώμῃ τοῦ Πάπα. καὶ ἡ: ς΄ δὲ ἡ τῶν κανόνων, ἐν ᾗ τοποτηρητὴς ἦν τῆς δυτικῆς ζωόδου ὁ Κρήτης βασιλεὺς ἦν καὶ ἐκύρωσεν ἡ ζ΄. ὡς δείκνυται ἐντεταρτῃ ταύτης πράξει, καὶ κανόνι πρώτῳ καὶ: ς΄ καὶ ἡ τοῦ Φλαουϊανοῦ κατ' δύτυχῆς αὐτοσχεδίως, καὶ ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς ἤρξατο, ἥτις εἰς μεγάλην οἰκουμενικὴν τὴν τετάρτην καθέλκει. καὶ ἡ ἐν ἐφέσῳ τὸ Δεύτερον. ἀνεκροτήθη τοῦ Πάπα Λέοντος, ὃς καὶ ὑποπέμπων τῷ Θεοδοσίῳ σφοσάγματα, πρὶς ἐληλάτευσεν ἐκεῖσε, γράφων ἔτω σοφῇ Θεοδόσιον ἡ ἀρχή. ὅσω τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐν οἷς ὑπάρχει, ὅθεν εἰ καὶ Εὐτυχὴς ἀπείρως καὶ ἀσυνέτως πεπλανῆσθαι ἀποδέδεικται, ὅμως ἐπείπερ ἡ ὑμετέρα δύσσεβεια τετύφωκε ζωοδικὸν κεντρίον (οἰκουμενικὸν μύθοι) ὥστε τῷ ἀπείρῳ γέροντι τὴν ἀλήθειαν φανεροποιηθῆναι, τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἰλλύριον τὸν ἐπίσκοπον (κῶ) καὶ Ῥενᾶτον τὸν πρεσβύτερον, καὶ Ἴλαρον τὸν Μάκηνον πέπομφα. καὶ ἐκ τῶν πεσσάρων θρόνων, ἔπι δὲ εἷς ἑτέρῳ φθονεῖ, συγκροπωπὶ ζώοδον τοπικὴν σοφῇ δυσέβειαν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀρήγει. καὶ σλείσω τούτων τοῖς ἐμφιλοχορεύσι τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἰσο-

ἱστορίαις τὰ παραδείγματα . ὅπ ὀῆναι' ὑπεροχὴν τῆ Πάπα αἰζωόδοι συγκροτοῦνται . ὥστε ζωηλόντα φάναι καθ' Ἡρώνυμον εἰς τὸ ᾗ μαθητὸν κεφαλαίῳ εἰκοστῷ γ' : εἰπὸν τῶν γραφῶν τὴν αὐθεντίαν ὃν ἔχῃ , ὥσπερ ἀχερῶς λέγει , ἀχερῶς καὶ καταφρονεῖται . ὀφείλετε τοιγαροῦν ὑπ' ἐκείνων τῶν ζωόδων τὰ λεγόμενα παρασῆσαι , εἰπείθειν θέλετε . καθὼς ἡμεῖς ὑπεσήμαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος .

Ἅπαντες εἰς τὸ ὅπ' παραγκανόνας τολμᾶται
χωρὶς ἀδείας τῆ Πάπα ζωόδος συγκροτεῖσθαι

Τὸ ὅπ ἐξῶν ἀρχαίως παρεγκαμμ ἐξελέγχει . καὶ ἐξῶν γε Φώτιος ὁ Πάπας ἐκείνως παρὰ Θεοδόσιον τὸν νέον , ὑπὲρ τῶν συγχωρηθῆναι αὐτῷ , ζωόδον ἰδικὴν ἐν ἰταλίᾳ συναγαγεῖν . ἧς ἡ ἀρχὴ . ἄνωθεν μὲ ἐξ ἀρχῆς . μὲ τὰ ἑξῆς . ἐν ᾗ ὑπερβολῇ δεινοῦ ὄντος τὸ γεγραμμένον . αἰ τοῦ μὲν ἰδικὴν μὲν γενέσθαι ζωόδον , πληρεστάτην δ' ἀπὸ πασῶν τῶν ἀναβολικῶν καὶ δυϊκῶν ἐπαρχιῶν . καὶ ἀνωτέρω φησὶν . ἵνα περιμείνωσι τὸ μεῖζον τῆς ζωόδου κριτήριον , ἐν ᾗ πᾶς ἀριθμὸς τῶν ὑπερόντων ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης ζωάγει . καὶ ἄνωθεν μὲν ἰδικὴν ἐκεῖσε συγχωρηθῆναι παρ' αὐτῷ ζωόδον γενέσθαι . παραδικῶν δ' , ἐξῶν λέγει οἰκουμενικὴν καὶ καθολικὴν βούλει ταύτην . τότε λοιπὸν ἕνεκεν ἁπλῆς ἀποκρίσεως ἠξιώθη , ὡς αὐτῶν ἀνοίκεια , ἢ τόγε ἀληθέστερον εἰπεῖν , ἀσυνόδικον μόνον περὶ δογμάτων ἐβούλετο , ὁτ' ἄλλ' ἀγνώτατος Λέων ταὐτὸν παρ' αὐτῷ γενέσθαι τὴν ζωόδον , ἀλλ' ὅσον καὶ ἀντιπαραξαίσθαι καὶ οἱονεὶ ἀντινομοθετῆσαι τοῖς τῆ Κωνσταντινουπόλεως . ἀπὸ τῆς τρίτης ζωόδου ἐν κανόνι τρίτῳ , παρανομίοις . ἐπαχθὴς γὰρ εὐθὺς ἔδοξε τοῖς ῥωμαϊκοῖς ὁ κανὼν ὁ καθ' εὐθεῖαν τὴν αὐτῶν ἐγκόπων δόξαν καὶ καύχησιν , τὸ παρὰ Χριστοῦ δῆθεν νομίζειν αὐτὸς ὑπὲρ πάντας καὶ μόνος ἔχειν τό τε πρωτεῖον , τήν τε ἐξουσίαν . καὶ παροφυλακοῦντες ἦσαν , εἰ καὶ μὴ δυνατὸν ἦν εἰς τὴν ἀναστροφὴν τούτου τοῦ ζωοδικοῦ κανόνος , ἀλλὰ καὶ εἰσεσεωτέραν ἀνόρθωσιν τοῦ τῆς ῥώμης θρόνου . ὥστε μηδὲν τοῦ λοιποῦ θαῤῥῆσαι θρόνον ἕτερον τῷ ῥώμης παραβαλεῖν ἢ ἐξισῶσαί ποτε . καὶ τοῦτο οὐχ ὑπονόιας ἐστὶ ματαίας θεώρημα , ἀλλὰ τεκμήριον σαφὲς ἐκ τοῦ Λέοντος ἐντολῆς . εἴπερ ἐξ ὑποθέσεως ἔμελλεν ἀνακῦψαι ἐν τῇ τετάρτῃ ζωόδῳ περὶ τοιούτου τὰς ἀμφισβήτησις , τῷ ληγάτῳ Φωτιανίῳ δεδομένης . μὴ γὰρ τὸν θεσπισθέντα ἐκεῖσε ὅρον ἐν χαλκηδόνι κανόνα περὶ τῶν ἴσων τοῖς τῆ ῥώμης πρεσβείων , τῆ Κωνσταντινουπόλεως , ἀθετουμένων τῶν ληγάτων ὡς καὶ ἄνωθι κἀν τῷ ζωόψιν εἴπομεν τῶν ἱστοριῶν , παρήνεγκεν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ἐντολὴν ὁ πρεσβύτερος , ὅτω Διονυσίῳ ἑλληνιστὶ , τὸν ὅρον τῶν ἁγίων πατέρων (ἤτοι τὸ ἕκτον κανόνα τοῦ ά) μὴ ᾗ μιᾷ προπετείᾳ παραλαθῆναι ὑπομένητε . φυλαττέσθω τοιγαροῦν τὸ ἡμετέρου προσώπου ἀξίωμα πᾶσι τρόποις ἐν ὑμῖν . καίτινες τυχὸν πεποιθότες τῇ τῶν ἰδίων λαμπρότητι πόλεων παρακινήσασθαί τι ὑπερβήσωσι , τότως ἠξίωσεν ἐσὶν ἀνδρεία κωλύσατε . ἐξ ὧν δῆλος ὁ σκοπὸς Λέοντος , ὅπ τῆ γενέσθαι παρ' αὐτῷ τὴν ζωόδον μὴ ὑπατυχών , ὅπερ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μηκέτι

μηκέτι θεσπίζεσθαι τεθαρρήκει, ὡς θεοκατειλημμένῳ τῷ δέει τοῦ ζωοδότου, ὑπωπτεύετο τὸ ὑπὲρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ψηφισθὲν, διὸ καὶ ὅση δυνάμις ἐπειρᾶτο παρεμποδίσαι. ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶσι συνοφθὲν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἀποστέργοντες ἐδείκνυντο· ὅθεν ἐδέησε καὶ ταῖς ἑξῆς ζωοδόοις καὶ βασιλεῦσιν ὑπεβεβαιῶσθαί τε τὸν κανόνα, καὶ ὡς ἐπεξεργάσασθαι καὶ περὶ τῆς τάξεως τῶν λοιπῶν θρόνων, ὡς ἐν τῷ τριακοστῷ ἕκτῳ τῆς ἕκτης καὶ νεαρᾷ ἰουστινιανοῦ ῥηθήσεται. Ἀλλ' ὁ θεοτέκνως ὠφέλησε εἰς ἀπόδειξιν τοῦ θεοκεκρύφθαι, οὐκ ὀρθῶς νοεῖς, ἔστι δ' ἃ καὶ ἰσχὺν οὐκ ἔχει παρ' ἡμῖν ἀδεμίαν, μαρτυρούντων εἰς οἰκείαν σύνεσιν ὑπὲρ φιλαυτίας τῶν ἀντεχομένων ὑμῶν ταύτης τῆς δόξης.

Μάρκελλον Πάπαν θεὸς ἀποχεῖς γράφοντα παρεστάνεις, ἀποστολικῷ καὶ νόμῳ τοῦτο βεβαιοῦντα. ἡμεῖς μὴν ἐν ὀγδοήκοντα πέντε ποσὶ κανόσιν ἀποστολικοῖς ποσὶν ἀδὲν ἀναγινώσκομεν, ἢ ἐνὸς τῶν ἁγίων βιβλίοις τῶν ἁγιογῶν, μᾶλλον δὲ τεναντίον ἐν τῷ λζ', κανόνι φέρεται. διὸ τοῦ ἔτους ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ ζωόδους γίνεσθαι δεήσει. ἀλλὰ καὶ ὡς ὀνομάζειν ἀποστολικοὺς κανόνας οὐκ αἰσχύνεσθε, οὓς οἶκαθ' ὑμᾶς διδάσκαλοι, ὅμως δὲ καὶ οὐκ ὑμῖν νομοθέτης Γελάσιος ὁ πάπας ὡς νόθα καὶ ἀπόκρυφα ἀποβάλλονται. ὀλίγοι δὲ ὀλιγοφρονέστεροι ἀποδέχονται, τῇ κοινῇ θεσμοθέσει καὶ ζωοδοσίαις ἀποφάσεσι πεπεισμένοι. Α'

Ὁ δὲ θεσπὶ τῆς Ἰουλίου Πάπα ὑποσχεῖς θεὸς ἀποχεῖς θεσπισθὲν ἀποτείνεις, ὀρθότερον ἴσως ὤφειλες ἐννοεῖν. ἐπειδὴ τὰ ὑπὲρ αὐτοὺς οἱ ἀρειανοὶ διεστράφησαν. τοιοῦτοι Πατριαρχῶν καθαιρέσεις, ῥητῶς Ἀθανασίου ἀλεξανδρείας, καὶ Εὐσταθίου ἀντιοχείας, καὶ Παύλου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν αἱρετικῶν δογμάτων ἀντείχοντο. εἰς ἃ καὶ τὸν ῥώμης ὁμολογεῖσθαι ὠφείλειν θεσπρόσθειν. καὶ ἐμόνον δὲ τοῦτον, ἀλλ' ἅμα καὶ τὰς λοιπὰς κορυφὰς ζωαγωνίζεσθαι τούτῳ ὀρθὰ φρονοῦντας, καὶ δίκαια πράττοντας. Β'

Ὁ δὲ θεσπὶ τῆς ἐννικαίας τὸ δεύτερον, πράξει ἕκτῃ, θεοφέρεις ὑπὲρ τῆς ἀποδείξεως, θεοφανῶς ἐλέγχεισε, ἢ ἀθεσίας, ἢ μοχθηρίας. τὸ μὲν ζωτελοῦσι παρεστάνεις, τὸ δὲ εἰς ἡμᾶς αἰῶνον θεοκόπεις. φησὶ γὰρ εἰς αἵρεσιν τῆς κεφαλληνικῆς ψευδοζώδος, οἰκουμενικὴν δῆθεν ἑαυτὴν ἀποκαλούσης, συνεργὸν οὐκ ἔσχε τὴν ῥώμης. ἀλλὰ θεσπὶ σιωπῇ καλύπτεις τὰ ἐχόμενα λέγοντα (καὶ τοὺς λοιποὺς πατριάρχας) ὥστε ἐκ ῥώμης μόνης. Γ'

Πρὸς δὲ τὴν μαρτυρίαν τὴν ἀπὸ τῆς δ' ζωόδου πράξει πρώτῃ, καὶ τὰς ἀρχάς, ὅπως ἦν διόσκορον μὴ ἐν μέσῳ τῶν ὑποκόπων ζωεσθαι θεσταθῆναι, ὅτι ζωόδου ἄτερ ἐξουσίας τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τετόλμηκεν ὑποτελέσαι, ὅπερ ἐξῆν οὐδέποτε οὐδέποτε γέγονε θεσπὶ τοῦ ὑπὸ ἑνὸς τῶν πρώην ληγάτων, ἤτοι τοῦ λεοντίου λεγόμενον εἰς ὕλην ἢ σωόδου ἐπάγειν δοκεῖς. ἆρ' οὐ θεοφανῶς ἐξελέγχῃ, ἢ διαστρέφων ἢ ἀγνοῶν τὰ τῆς ἱστορίας; πῶς ἀληθῶς κατηγορεῖται Διόσκορος ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ ζωόδου συγκροτήσας, ὡς καὶ αὐτὸς ὑπερασπολογεῖται θεὸς τὸν δορυλαίου οὐσίβιον ὡτόθι ἐνάγοντα, εἴπερ ὑπὸ θεοδοσίου τοῦ νέου τεθέστω, εἶχε καὶ λέων αὐτὸς ὡς εἴδομεν Δ'

Ἴλαρον

Ι"λαρον Διάκονον ἐληγάτωσε, καὶ ῥενᾶτον πρεσβύτερον, καὶ τὸν κῶν Ι'ωάννην. καὶ τοὺς ἐκεινόμω Φλαυϊανοὺς ὁ Κωνσταντινουπόλεως συμπαρήδρωσε, καὶ δόμω ὁσπιταλείας, καὶ Ι'ωσεναλίω Ι'ερουσολύμων. τὸ δ' ἀληθὲς τοῦτο ἐτύγχανεν. ὅτι κατακρώμω ὁδίοσκορ τῇ τοῦ ἐξάρχειν (ἣν ἐπετέτραπο Διὰ γράμματ φανερᾶ παρὰ τοῦ Βασιλέως) τῆς ζωώδους ἐξουσίας, τυραννικῶς καὶ ληστρικῶς τὰ πάντα διῴκησε βία, καὶ ὅπλοις τήν τε ὀρθοδοξίαν, τούς τε κανόνας καταβαλὼν, ὅθεν δικαίως ὁληγάτ ἐδικαιολογεῖτο παρὸς τῶν ἐρωτώσαν ζύγκλητον, τοῦτο παρεστάτευς παρὰ Λέοντ. ὡς κεκτημένον, καὶ ὑπόθυτον ἐνμέσῳ καθεδῆναι διάκονον. ὁ δ' ἐνδύσει τῶν ἀρχόντων ἐκύρτο, τῶν ἐχόντων τ παρὰ τοῦ Βασιλέως ἰσχύν. 10

Ε' Α'λλ' ἡ καὶ παρὰ τῶν ὑπατολῶν τοῦ Μακαρίου Πάπα Λέοντ παρὸς Γυεύ: Δίου (ἐννενηκοστῇ πρίτῃ) παρακαμίζεις, καὶ παρὰ Ξύστου, ὑδὲν δυσχερὲς, καὶ παρὸς ἄλλα παραπλήσια ἀπαντῆσαι. ὅτι ἡμεῖς ὅτ τ παρὸς ὑς ἀντιλέγομω μαρτυρίων, ὑχρήζομω ἀποκείνεσθ, ὅτε γὰ ἀξιοῦμω ἀκύειν. ὡς τέλεον ἀναιροῦντες αὐτῶν τὴν ἰσχύν. μετριώτερον ἡ φάναι καὶ εὐλαβέστερον ἔπεισιν εἰς Α"νδρας τυχὸν ἀγιωζύνῃ καὶ σοφίᾳ Διαπρέποντας, οἵ ἦν καὶ Λεών, ὡς τοῦτο ζωύθης ἐγκαυχᾶτ ῥωμαίοις ἀρχιερεῦσι. καὶ τοῦτο ἴσως ὑπαύπειθὸς παρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν, ὡς καὶ ἡμεῖς παρὸς τοὺς ὑφ' ἡμᾶς. παρὸς ἰσοτίμους καὶ ὁμοταγεῖς, γελοῖον καὶ δικαπάτυσον. 15 20

5' Τ'αὐτὰ καὶ παρὸς τὴν Θεοδωρήτου μαρτυρίαν λέγοντες, ὁμολογοῦμω ἡμεῖς, τὰς ἀορυβώδεις εἰ καὶ πολυπληθεῖς ζωώδους, ὡς ἡ ἐν ἀριμίνω, ὑδὲν ἰσχύειν ἀπόντ τοῦ ῥωμαίων ἀρχιερέως, ὑπνόφωνι μάλισα, δέον ἀναμφύειν τ ψῆφον. ἐπεὶ παρὸς πίστεως ἦν, ἥπερ τοῦ τῆς ὁμοουσιότητ δόγματ. καὶ μάλισα ἐν τῇ ὑπ' αὐτὸν διοικήσει τ Ἰταλίας τ ζωώδους τελειμένης. ὑδ' ἐψύετό ποτε μὴ σύμψηφον ἐν τοῖς παρὸς πίστεως ἀπαιτεῖσθ καὶ τ Πάπαν. ἀμόνον ἡ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Πατριαρχικοὺς θρόνους. παραθήσω καὶ μ τοὺς Πατριάρχας καὶ ἑτέρους ὑψηλοὺς, τὸν Κύπρου, τὸν Θεσσαλονίκης, τὸν Κορίνθου, καὶ τοὺς ἐξάρχους τῆς ἀνατολῆς καὶ ἀσίας, τὸν Καισαρείας, καὶ τὸν ἐφέσου. ὡς ἔστιν ἰδεῖν ὅτ τῶν πρακτικῶν τῶν οἰκουμενικῶν ζωώδων, τ πρίτης μάλισα καὶ τῶν ἑξῆς. 25 30

Ζ' Π'ρὸς τὴν ὅτ Βασιλείου τοῦ μεγάλου ῥῆσιν ὅτ τ παρὸς τὸν μέγαν Α'θανάσιον ὑπατολῆς, ὥστε γραφῆναι παρὸς τ ὑπίσκοπον ῥώμης, ὅσως ἐπειδὴ ἀπὸ κοινοῦ καὶ ζωώδικοῦ φησὶ δόγματ ἀποσαλῆναύπινας, δύσκολόν ἐστ τῶν ὅπεῖθεν αὐτὸν αὐθεντῆσαι παρὶ τὸ πρᾶγμα, ὅπως τε Διαπρεσβεύσηται παρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς, ὑπὸ λύσει τῶν ἐνχριμένω καὶ ἀνάγκην γνομένων. ὅτι οἶδ' ὅπως συμπεράνεις καίριον εἰς τὴν ὑπόθεσιν. κάπει σύμπνοιαν καὶ ὁμοψυχίαν ἐμφάνει τὸ γράμμα, καὶ ὀφειλομένην παρὸς ἀλλήλους τῶν ὑπικόων παρὶ πίστιν ὁμοφροζύνην. ὡς ἐν τῇ Δευτέρᾳ παρὸς τὸν αὐτὸν ὑπατολῆ ῥητῶς λέγει. μίαν ἐπέγνων ὁδὸν βοηθείας τ καθ' ἡμᾶς ὅκκλησίας, τὴν παρὰ τῶν δυτικῶν ὑπικόων σύμπνοιαν. ἔδεισε μᾶλλον αἰχμώεσθαι διελθόντα τοὺς λοιποὺς Βασιλέως ὑπατολοὺς. καὶ τοὺς 35 40

καὶ ἵνα περὶ τὰς δυτικὰς τοπάρχας γεγράφειας ὑπὲρ κοινῆς συμμαχίας, ἢ μόνος ἀπαξ ἀξιωθέντος. ἦν ἢ αὐτημέψαλο περὶ τὸ τέλος ἐπαίνοις τοῖς ὑπερβάλλουσιν, ὃς ἢ καλῶ τέρω (μηνὶ μαΐῳ πέμπτῳ, ἀποδείξει δευτέρᾳ, σημείῳ ἑβδόμῳ) εἰς σύναξιν εἰσάγεις τῆς τοῦ Πάπα ἐξουσίας. (ἔστι δὲ τὸ ὑπόθεσις ἡ ἀρχή. φέρε μύθον τινὰ διαμυθίαν) εἰ γὰρ περὶ τῶν ἄλλων αἱρέσεις τὸν ἕκτον περὶ τὸν ἐν ὁμολογίαις καὶ μάρτυσι περιώνυμον δόσεβίον τῶν σαμοσάτων, ἢ περὶ τῶν δυτικῶν ὑπεμέμφετο δ' αὖ ὑπομνηθείης κἀυτοῦ τοῦ βασιλέως ὀνόματος. γεγραφὲ δὲ ἀληθὲς καὶ θεοφιλῶς γε ταῦτα. ἐμοὶ μὲν γὰρ τὸ τοῦ διομήδεος ἐπέρχεται λέγειν, μὴ ὄφελες λίσσεσθαι, διό τι ἀγήνωρ φησὶν, ἐσὶν ἀνήρ. ἰδόντι γὰρ θεραπεύόμενα τὰ ὑπερήφανα ἤθη, ἑαυτῶν ὑποπτικώτερα γίνεσθαι πέφυκε. καὶ γὰρ ἐὰν μὲν ἵλαος ᾖ ἡμῖν ὁ κύριος, πόσας ἑτέρας περιθήκης δεόμεθα; ἐὰν δὲ ὑπαίνη ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ, πόση βοήθεια ἡμῖν τῆς δυτικῆς ὀφρύος; οἱ τόγε ἀληθὲς ὅτε ἴασιν, ὅτε μαθεῖν ἀνέχονται. ψοφοδεὲς ὑπονοίαις περιειλημμένοι, ἐκεῖνα ποιοῦσι νῦν, ἃ πρότερον ὑπὲρ μαρκέλλου (τοῦ ἀγκύρας, τελέσι τοῦτο τὸ παρελλὸν ἀνακηρύττοντι) περὶ μὲν τοῦ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῖς ἐπαγγέλλοντας φιλονεικήσαντες, πλὴν ὑπὲρ αἱρέσιν ἑαυτῶν ὑπεβεβαιώσαντες. ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸς ἀνὴρ τοῦ κοινοῦ χήματος (ἤτοι ζωοδικῶς) ἐβουλόμην αὐτὰν ὑπερεῖλαι τῷ κερυφαίῳ. (ὅρα περὶ τοῦ Πάπα πῶς γεγράφει, οὐχ ἁπλῶς κερυφαίῳ ἀλλὰ τῷ λαλίνων) περὶ μὲν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐδέν. εἰ μὴ ὅσον παραινέσαιμι, ὑπὲρ ὅτε ἴασι τῶν παρ' ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, ὅτε πλὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἂν μάθοιεν καταδέχονται. καθόλου δὲ περὶ τοῦ μηδὲν ὑπὸ πειρασμῶν ταπεινωθεῖσιν ὑπαλιθεσθαι. (ἀκόλουθα λίνοι καὶ ζώνη, τὰ καὶ νῦν περὶς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν μισαδέλφως πλημμελήματα) μὴ δὲ ἀξίωμα κενὴν ὑπερηφανίαν. ἁμάρτημα, καὶ μόνον θρηνῶν ἔχθραν ποῆσαι εἰς θεόν. ταύτην μὲν τὴν ἐπιστολὴν ῥῆσιν εἰς ἕτερον τόπον ἀπελαμίδιον. εἰρήσθω δ' ἐνταῦθα, καὶ πολλαχοῦ με θαρροζομένη νοείσθω.

Η΄

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀδριανοῦ περὶς τὸν μακεδόνα βασίλειον περὶ τῆς τοῦ φωτίου ὀγδόης ζωόδου, πρᾶξις πρώτη, γεγράφονται, ὅπερ θέλομεν διὰ τὴν ἡμῶν θεοσεβείας πολυπλήθη ζωαθροισθῆναι ζώοδον. ὀρθότερον αὖ ζωῆκας, εἰ καὶ τῆς βασιλέως περὶς ἀδριανὸν ἐνέκυψας. αὐτὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς διαπρεσβευόμενος, εἰς ζώοδον τὸν Πάπαν προσεκάλει, καὶ τοὺς λοιποὺς Πατριάρχας. καὶ τῆς ὀγδόης ὑπὲρ Ἰγνατίου τοῦ ἁγιωτάτου ζωόδου, ἀρχηγὸς ἦν ὁ αὐγουστος, οὐχ ὁ Πάπας. ὥστε ζωαίνεσιν ἐμφαίνει ἀδριανὸς, συνέλθωσιν καὶ ἐξουσίαν ὡς οὐ φανεῖται.

Θ΄

Πρὸς δὲ τὸν πελάγιον τὸν Πάπαν, καὶ Ἰωάννου τοῦ νησελλοῦ, περὶς τοὺς ὑποδημοῦντας ἐν τῇ βασιλίδι, ὑπεσέλοντα καὶ μεμφόμενον, ὡς αὐτὸ ποιοῦμεν δῆθεν, τῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ κλήσεως, ὅπως ἐπ' ἐξουσίας ἔχει ζώοδον συγκροτεῖν οἰκουμενικὴν, ὅπερ ἰδιαιτέρῳ περνομίῳ πεπλέκτηκεν ἡ τοῦ μακαρίου Πέτρου καθέδρα, καὶ ἡ δεμία ζώοδος ἔχει τὸ κῦρος, ἣν ἐγκρίζειεν ἡ ἀποστολικὴ αὐθεντία, ἰστέον τοῦ Πάπα εἰρήκαμεν καὶ πάλιν ἐροῦμεν. ἐκ τῶν ἰδίων τῶν

ὑπὲρ

ὑπὲρ σεαυτῆ μαρτυριῶν, ἐδὲν σοὶ δοκῶ ἡμᾶς συμπεραναῖς σώποτε, ἐδ' ἂν μυρίας σοφέρεις, ἀντὶ μιᾶς τῶν ἱερῶν κανόνων, ἢ κ τῶν ἐνδόξων διδασκάλων ἀποδεξόμεθα, ἐδεὶς φ ἰδίας δίκης κεινόμενος σοφσεβάνεται. Ἀλλὰ κ σοὶ Πελάγιον ῥαδίως ἀποκεινόμεθα. μάτην ὑποπτεύοντα, σὺ τὲ τ νέας τὸν τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης. ἔτε φ Ἰωάννης ὁσιώτατος, ἔτε οἰμετ' αὐτ μέχρι τῆδε τοῦτον διεπράξαντο. ἀλλ' ἔοικεν δῆτ Πελαγίῳ τὸ ἐπ' ἀντιζήλοις Φίλον, τὰ οἰκεῖα πάθη κ εἰς ἑτέρους ὑποπτεύειν. τὸ φ σοφόν, ὅφησὶν αὐτός, κ ὁ κ τὴν ἑβδόμην ἀφριῶς πρῶτος ἰδιάσαντο τὲ ῥωμαϊκὲ θρόνε, πάντη καὶ πάντως ἀνυπόστατον πέφυκε· θρυλλούμενον μὲ πολλάκις ὑμῖν, ἡμῖν δ' ὑποπτόμενον, ὁμοίως ὑμῖν λεγόμενον, κ ἡμῖν αὖθις ἀντιλεγόμενον. σὺ κ αὐχμῶν ταῦτα σοβάλλειν ἄπερ ἐκ πρώτης βαλβίδος ἐν τῷ σταδίῳ ἐγκόπτον; ἐρᾳδιουργᾶτε τὰς ζωόδους, καὶ ἴδετε ἀπλῶ βασιλέων ῥωμαίων ζωηθροισέ τις οἰκουμενικὰ ζωυέδρια, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε, ἐφ' οἷς πατεγράψαντές τινες ὡς ἐν ἐπαίνῳ καὶ τὸ ῥωμαίοις ἀρχιερεῦσιν ἐπέγραψαν. τὸ φ αὐτὸ καὶ Κυρίλλῳ δυώκαιτ' ἄντις κυριώτερον ἐπιγράψαι, ἀρχηγῷ ἀνταγωνιστῆ Νεστορίε πεφηνότι, κ τὴν αἵρεσιν ἀντὶ πάντων σηλιτεύσαι, κ κ ζαλεῖν ἐπαρκέσαντι. ὡς κ παρασίῳ τῷ πάνυ σοὶ τὴν ἑβδόμην ζωόδον σοβάντας ἀδοκιμήσαντι, κ σηείξαντι καὶ ἃ ἀ γράφειν ἰδίᾳ τῷ Πάσσα κ τὸ τῶν ἄλλων ἔθος ἀξιώσαντι. ἀμὴ τωιοῦτόν εἰν θαῤῥεῖτε τὸ τῆς μοναρχίας τ Παπικῆς, ἐξ ὅτε τῆς βασιλικῆς ἀφνιάσσης ὁ Πάπας ἀρχῆς, τὴν τῶν ῥωμαίων ἐν Ἰταλίᾳ ἑαυτῷ κοσμικὴν μερίδα σοβιαίνομως ἐσφετερίσατο, καὶ οἰκεῖον δῆθεν βασιλέα σέψας πρῶτον τὸν καίρολον, τὸν ῥῆγα φραγγίας, σοθυρεγίῳ σοὸς τὸν ἀληθῆ καὶ γνήσιον κατεγρῆτο, δουλωσάμενος ἔκτοτε κ μικρὸν τὴν δυτικὴν ἅπασαν ἀρχιερατείαν, ὑποτάξας ἀ κ κοσμικὴν πᾶσαν ὑπεροχήν. ὥστε τῶν ποδῶν παρέχειν, κ ἁ τὸν ἀσπασμὸν τῶν χειρῶν. κ ζωόδους ἐντεῦθεν οἰκουμενικὰς συγκροτῶν, κ διαθετῶν, κ ὁρίζων κατ' ἰδίαν βάλησίν τε κ γνώμην. ταῦτα ἡμῖν φέβον ἀδέεια ἢ ἐκπληξιν δῆσαι; λύπην δ' ὅτι μάλιστα ἐμποιεῖ (καὶ δὴ τ' ἀληθὲς εἰρήσθω) ὅτι τὴν διαγγελικὴν αὐτὴ ἀξιώματος μεγίστης σοβαδεδομένην τοῖς ἀποστόλοις ταπείνωσιν, εἰς τύφον, ἁ ἀ τοῖς ἔθνεσιν εἰθισμένον ἢ ἀκινδυνον μετεβάλετε ἐκσοφχήματος διλαβείας. ὃ καὶ ἡ ἐνκαρθαρχὴ σοὸς κελλεσῖνον ἐπονειδίζει ζωόδος, κανόνι ἐρλή: παρ' ἡμῖν. κ τὴν ὡς γνώεσμα τῆς χρεισιανικῆς πολιτείας παρηγγελμένην σοὸς ἀλλήλους εἰρήνην, ὑμεῖς εἰς τυραννίδα πρέψαντες, ἄνω κ κάτω τὰ τ ἐκκλησίας ἀνεμοχλεύσατε, σοβαδόσεις, σύμβολον, ἔθιμα, νόμιμα, κανόνας, θρόνους ἀποστολικοὺς, βασιλικὰ σκῆπτρα, σολείους ἢ πρεσβυτέρια καινοτομίας σοωτόλμως εἰσαγαγόντες κ μικρὸν, μηδενὸς ἀντιβοῶντος, τῶν δυτικῶν ὡς ὑπὸ χεῖρα τελούτων τῷ Πάπᾳ, ἀνεχομένων ἢ δυσφορούτων τῶν ἀνατολικῶν, τὰ σολέσα μὴ σοδιεργαζομένων, εἰ καὶ συμσοδιφερομένων σχῇ καὶ ἀνάγκη τῇ μὲ τῶν αἱρέσεων ἀλληλοδιαδόχως ὠὴ ὑποφυομένων. ἅμα ὃ κ χρη

Καρθαγ: σοὸς κελλεσῖνον. Κανόνι ἐρλή.

καὶ χρηζόντων εἰς ἀναίρεσιν ἐκείνων τῆς ἀπὸ τῶν δυτικῶν συμμαχίας. πῇ
γὰρ πολλὰ δεξιῶς ἐπιμιμούντων, εἰ καὶ φανερῶς οὕτω κατ' ἀθεΐαν, εἰς θερα-
πείαντε πολεῖσα ζωοδικῶς θεσπιζόντων ἐκ τ πρίτης μέχρι καὶ τ ἑβδόμης.
μᾶλλον δ' εἰθέλεις πεισθῶμεν καὶ ἐξαμφοτέρας τ ἐγδόσης τῆς τε ἐπὶ Ἰγ-
ναλίου, τῆς τε μάλιστα ἐπὶ φωτίου, ὅτε καλήρησαν τέλεον οἱ λατῖνοι ζ τὰ
τ πεισθήκης, ζ τὰ τῆδ δόγματος, καὶ τότε μάρτυς φερεγγύκος ἰουριανὸς
(ὡς ἔφημεν πρεσβύτερος) λατῖνος ἱστορικὸς φάσκων ὅπ ἐν τῇ ἐγδόσῃ ζωόδῳ τῇ κῇ
τ Πάπαν Ἰωάννην καὶ φώτιον τ Πατριάρχην γεγονύα διωρίθη ἀφαιρεθῆναι
τὸ, ἐκ τῆδ μὲν ἀπὸ τῆδ συμβόλου, πολλὰ γ ζ ἐπίτηδες ἀγνοεῖν ὑποκρινομένων
διὰ τ τῶν πεισάσεων δυσχέρειαν. πολεῖσα γ ἐπ' ἐλάττων καὶ ὀνιδισάντων
καὶ καταψηφισαμένων, ὅτε εἰς ἀγῶνα διεκρύχθη τὰ τῶν διαφορῶν. κα-
θάπερ αὖ πέρω ἐπὶ σεργίου καὶ Μιχαὴλ διεσκεψάμεθα ἔτι ἐνανθρωπησαντῷ ἐν-
ενηκοντῷ ἐννάτῳ. κ : ρ ν γ'. ἀλλὰ φόβῳ πάθεσιν οἰκείοις ἐξυπηρετοῦντες
ὡ ἄνθρωποι, καὶ σὺν εἰς ὑπακοὴν Χριστοῦ δουλοῦντες τὸν νοῦν, ἐξ ὀλίγων, εἰς
πολέσας αἷς νῦν περιεπάρητε καινοτομίας, ἔμφρων ὀρθῶς ἂ γ θεοσεβῶς
ἐξωκείλαντες, ἀκλονήτων διαμεινάντων ἀεὶ τ ἀναπολικῶν, ἐν οἷς πᾶσι
παρέλαβον ἄνωθεν.

Ἐλθωμεν ζ πρὸς τὸν ὑμέτερον νέον Μωϋσῆν, ἤτοι νομοθέτην γελάσιον, ι'
ζ τὰ γελάσιμα ὅλως αὐτοῦ αἰνίγματα ἐν τῇ πρὸς τὰς δαρδανίας ἐπι-
σκόπους (ὡς ὑμεῖς πεισθάλλετε) ἡμῖν δ ἄγνωστα πάντα, καὶ ἀνὶ δ δενὸς δεκ-
τὰ τὰ τοιαῦτα τῶν ῥωμαίων θεσπίσματα.

Πρῶτον μὲν ἡ ἀποστολικὴ φησι καθέδρα πολλάκις καὶ τὸ τῶν πρεσγενεστέρων ἔ- ά
θος, καὶ μὴ πρεσημιμένης ζωόδου, καὶ λύειν ὃς ἡ ζωόδ ἀνόμως καλέ-
κεινε, καὶ κατακρίνειν, ἃ ἂ μιᾶς ὑπαρχούσης ζωόδου ὃς ἐχρῆν ἔχε τὸν
ἐξουσίαν. Δεύτερον. Τὸν ἐν ἁγίοις αθανάσιον ὑπὸ τῆς τῶν ἀναπολικῶν β'
ζωόδου κατακριθέντα, ἐδαμῶς ἀποδεξαμένη τὸν ψῆφον κατέλυσε. Τρί- γ'
τον. καὶ τὸν ἐν ἁγίοις τῇ μνήμῃ Ἰωάννην τ Κωνσταντινουπόλεως ὀρθοδόξων ἐπι-
σκόπων ζωόδος καταδίκασεν, ὥσπερ ὁμοίως ἐπειδὴ ἐζωήνεσε, καὶ μόνη ἀ-
πέλυσε. Τέταρτον. ἔτι τὸν ἐν ἁγίοις φλαυιανὸν ἀναπολικῶν ἐπισκόπων ἀ- δ'
θρόισμαλι καταψηφισθέντα, ἐπείπερ ὁμοίως ἐζωεφώνησεν ἡ ἀποστολικὴ
καθέδρα, ἀπέλυσε. Πέμπτον. μᾶλλον ἂ τὸν τ δευτέρας καθέδρας ἐπί- ε
σκοπον ἰδίᾳ αὐθεντείᾳ κατεδίκασε, καὶ τ ἀσεβῆ ζωόδον μόνη καθέστρεψεν.
Ἕκτον. αὐθεντικῶς ὥς τε τ ἐν χαλκηδόνι γενέσθ τεθέσπικεν. Ἕβδομον. ς' : ζ'.
συμπεράνων πεισπίθησιν, ἣν μὲν μόνη ἐξεπάζεσα τὰς ζωοδικῶς κατακρι-
θέντας δικαιώσῃ, καὶ αὖτὴ πάλιν καὶ ζωόδε χωρὶς πλείους καταδικάσῃ
γνώσεσθε.

Πρὸς δ' ἃ ζωάγεις ἐκ τῶν μαλαίων τότων, ἐξῆς μετὰ τὰ ὑποκείμενα Α'
καταλύσωμεν. νῦν γ τὸν ἔλεγχον τῶν προτεθέτων ὑποστρώσωμεν. Πρὸς
τὸ πρῶτον. πῶς οὐκ ἀνόητος ἔκθεσμον, μόνον τινὰ ἱεροπρεπῶς διαιρῶ-
μενον, λύειν ἐξιδίας ἐξουσίας τὰ ζωοδικῶς πεδηθέντα, καὶ τὰ λυθέντα
ζωδεῖν, ὅπερ γε ζ τοῖς βασιλεῦσιν αὐτοῖς (καίτοιγε ὑπὲρ νόμον τὰ τῶν

νόμων

νόμων διοικῆσιν) ὃν ἔξεσι τὸν καταγορηθέντα (μήπω γ' καταγορηθέντα) ἀνεξετάσως ἀθῳῶσαι, τὰς κατηγορίας μὴ ὕστερον ὑποκειμένοις. εἰ γὰρ καὶ τὸν ὄντως ἔνοχον, τῇ ὑπὲρ νόμους αὐθεντείᾳ δῳάντες οἱ Βασιλεῖς ἀπολῦσαι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐχῶς ἀνάξιον, ἀλλ' ὡς ἔνοχον μὴ καταικτειρόμενον ἢ διὰ φιλανθρωπίαν, καὶ βασιλικὴν ὑπείκειαν. ὡῶς ἂν τὸ μὴ συγχωρούμενον πολιτικῶς, τῇ θεοπρεπῶς ἀνομασμένῃ ἱεραρχικῇ καταστάσει, κανόσι γ' θεσμοῖς ἀλύτοις περιορίζομένη, συγχωρηθήσεται. τυραννικὸν ἄρα σαῦτο φάναι ταῦτα πλημμέλημα, καὶ ἀδαμῶς κανονικὸν, καὶ θεὸς αὐτὸς καταδικάσαι σόδομα, καὶ τὰς σὺν αὐτὰ τέσσαρας πόλεις διανοούμενος, ἀγγέλους ἀποστέλλει τ' ἀληθεῖς ἀνερευνήσοντας. μὴ πλέληθε τὸν θεὸν, παρ' ᾧ πάντα γυμνὰ καὶ πεπαχηλισμένα, καὶ τὰ κρυπτὰ τῶν σκότους ἀποκαλύπτοντι, καὶ καρδίας ἐτάζοντι γ' νεφρούς. ἢ οὐχὶ ὅσα σφοδρὰ φῆ εἰς τὴν ἡμετέραν νουθεσίαν σφοδρὰ φῆ γ' τ' μέγαν ἀπόστολον. ἢ ἄραγε καὶ ὑπέρθεον ἐξουσίαν μερικῇ πνὶ ἐκκλησίᾳ ὁποία γ' ἡρωμαϊκὴ ὑπὸ τὴν καθολικὴν τελοῦσα, ἀπονέμειν ματαίως ὑπομηχανᾶται. οἶδ' ὅτι καί ποτε πλημηθὲν τοῦτο τοῖς ῥωμαίκοῖς ἀρχιερεῦσιν. ἀλλ' ἄκυρε καὶ ὑπόμνησιν θεοπνεύστου ζωοδότου, κάπειγε ὑπὸ πάπαν τελοῦσης, σφοδρὸς Κελλεστῖνον τ' σφοδρὸς ὃς οἱ ἐν ἀφρικῇ Πατέρες διεφέροντο Βονιφάτιον γ' ζώσιμον διαδεξάμενον, ἔτους ὑπερτελούσης ἐν κανόνι ἑκκαιδεκάτῳ τ' ἐν καρθαγένῃ γ' τ' ἔκδοσιν τῶν ἀνατολικῶν. Ἱκετεύομεν ἵνα δ' λοιπὸν σφοδρὰς τὰς ὑμετέρας ἀκοὰς, τὰς ἐντεῦθεν σφαλλομένας, ἀχερῶς μὴ σφοδρέχησθε, μὴ ἢ τὰς παρ' ἡμῶν ἀπὸ κοινωνίας ψυομένας, εἰς κοινωνίαν δ' λοιπὸν θελήσητε δέξασθαι. ἐπειδὴ τοῦτο καὶ τῇ ἐννεακαίᾳ ζωοδότῳ ὠφελεῖ, ἀχερῶς δύροιήσῃ σεβασμιότης (κανόνι: ε') μὴ ἂν οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπαρχίᾳ ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἀναρτηθέντες, σφαλῶ τῆς σῆς ἀγωγιώτης σπουδαίως, γ' καθὼς μὴ χρὴ, φανῶσιν ἀποκαθισάμενοι τῇ κοινωνίᾳ. κἀν τῷ τέλει. τὸν δ' κλαύσιμον ἀπαίωνον (ὃν ὁ Πάπας δῆθεν καταικτειρόμενα ὑπὸ δ ἰδίᾳ ὑποκόπᾳ ἄρβανε, καὶ ὑπὸ τ' ἐν ἀφρικῇ ζωοδότᾳ, ἐδικαίωσε ζώσιμον) τοῦτον τῇ δοκιμῇ γ' ῥυθμίσει τῆς σῆς ἀγωγιώτης, ἐν τῷ σώζεσθαι τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην περαιτέρω ἀφρικὴν ἀδαμῶς ὑπομένη. ἀλλὰ μὴν γ' ἀρχαιότερον τούτων, ναὶ δὴ γ' ἀρχαιότερον εἰς ὁμόγας βασίλειον ἐν οἷς σφοδρὸς μέλεπον τὸ τέταρτον ὑπατεύειν, μαρτυρεῖ σφημμελοῦντας τὰς δυτικὰς σφὶ τοῦτο", φάσκων αὐτοῖς σφὶ τὸ τέλος λέξεσιν, "ἔδοξε (διὰ γράμματος) σφαλέσαι τὰς ἐν δύσει (ὅτε γὰρ μόνος καθ' ἑαυτὸν ὁ Πάπας, εἰμὴ μετ' ἰδίας ζωοδότου ταῦτα διεπράττετο) μὴ ἀκρίτως δέχεσθαι τὰς κοινωνίας τῶν ἐκτὸς ἀναπλῆς ἀφικνουμένων, ἀλλ' ἐκ τ' μαρτυρίας τῶν κοινωνικῶν σφοδλαμβάνεσθαι, καὶ μὴ παντὶ τῷ γράφοντι πίστιν ὑπὸ προφάσει τ' ὀρθοδοξίας σφοδπίθεσθαι. ὅτωγε δύρεθήσονται τοῖς μαχομένοις κοινωνοῦντες. Εἶτα δ' ἀτάκτως χειροτονοῦντας τὰς δυτικὰς παρίσησι τὰ σφὶ σαυλίνου διερχόμενα, ὡς ἐν τῇ σφοδς τοὺς δυτικὰς διαλαμβάνει. ἧς ἡ ἀρχὴ Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. ὅθεν ὧν ζωάγνωσθε χειρον", ὅτι τὰ ὅτωσι σφὸ γ' Πάπα γινόμενα, εἴτε μόνα, εἴτε γ'

Καρθαγ: καν = ἑκκαίτῳ, διορθωσατὸν Πάπαν.

νου εἴτε καὶ μετὰ ἰδίας συνόδου ἐπληψημα, καὶ ὅτοι δεκτὰ τὸν ἐν
τῇ πρώτῃ συνόδῳ κανόνα πέμπτον, ὅτω διακελεύοντα. περὶ τῶν ἀπεινω- Συνοδ: ά:
νήτων γενομένων κρατείτω ἡ γνώμη τῶν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισκόπων, καὶ Κανὼν: έ:
τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα τὰς ὑφ' ἑτέρων ἀποβληθέντας, ὑφ' ἑτέρων μὴ
δεσπόζεσθαι. ἔστι δ' ὅτος ὁ δωδέκατος κανὼν τῶν ἀποστόλων. Α' πος: καν: ιϛ'.

Πρὸς δὲ τὰ εἰς διάστασιν ὑποδείγματα τῶν ἁγίων Ἀθανασίου, Ἰωάν- Β'
νου τοῦ χρυσοστόμου, καὶ Φλαυιανοῦ, ἵνα ἴσχωσι δεσμὸς τῆς ἀληθείας ἔχου-
σιν. ὁπότε ὑπὸ δυσνόμων συνεδρίων καὶ λησρικῶν μάλισα, καὶ οἱ περὶς
ὅτοι κατεδικάσθησαν; οὐκ ἵνα καὶ μόνον ἔξῃ τῷ Πάπα, ἀλλὰ καὶ πανὶ Πα-
τριάρχῃ τοῖς ἀδικουμένοις συναγωνίζεσθαι. ἐρῶ καὶ πλεῖον. καὶ ἑτέροις τοῦ-
το ἔξῃν ἐξοχωτέροις θρόνοις, καὶ πᾶσιν ἀπλῶς ἐπισκόποις ἀνδρειζομένοις περὶς
πλὴ ἀληθειαν. καὶ ἵνα καθ' ἕκασον ἰδία διασκέψωμαι, πῶς ἀπέλυσεν Ἰούλιος
Ἀθανάσιον. μή πᾶρα ἰδία αὐθενλία μόνος, μεθ' ἧς ὑπολαμβάνετε ὑπάρ-
χειν τῷ Πάπα, ἀχωρίσα συνεργείας τοῦ ἁγίου πνεύματος; ἀνάγνωτε τὰ
ἐν καρδίᾳ καὶ ἴδετε, ὅπ περισεμαρτυρήσαντο Ἀθανασίῳ καὶ ἐπίσκοποι ἀπ' αἰ-
γύπτου ὀγδοήκοντα. καὶ τούτων μὲν ἴσως οὐκ ἔχρηζεν, εἴπερ περὶ πίστιν ἐγυμνά-
ζετο τὰ κατ' Ἀθανάσιον, ἱκανὸς ὄντος αὐτοῦ καὶ μόνου περὶς τοιαύτην ἀπολο-
γίαν. ἀλλ' ὅπ περικειμένων αὐτῷ ἐγκλημάτων, καὶ κατηγόρων ἐνισαμέ-
νων, καὶ φαινομένης καταγνώσεως, ἑτέρους ἔδει περισμαρτυρῆσαι τῷ ἐγ-
καλουμένῳ.

Πρὸς δὲ τὰ περὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἀναμφιβόλως ἔδει τὸν Πάπαν καὶ Γ'
πάντα Πατριάρχην αὐτῷ ἐπαμύνεσθαι, ὡς παρ' ἐνορίας κεκλημένῳ, ὡς
ὑπὸ ἐλάττονος θρόνου, ὡς ὑπὸ ὀλιγωτέρων. πλείονας γὰρ εἶχεν ἐπισκό-
πους περὶ αὐτὸν ὁμόγνως Χρυσόστομος (καθάπερ λεπομερῶς ἱστορεῖ ὁμαθη-
τὴς αὐτοῦ Ἑλενουπόλεως Παλλάδιος) καὶ ὡς ὑπὸ ἐχθρῶν, καὶ ὑπαθυμίᾳ μά-
λισα, καὶ ἐχθρωδῶς. τίς τοσούτας ἀταξίας ἐνέγκοι καὶ ἀναξιότητας, ὥσε
καὶ τὸν ἐλάχισον θρόνον μὴ διεγείρεσθαι εἰς ἄμυναν τοῦ ἀθλου, καὶ τῶν κανόνων.

Ἀλλὰ καὶ ἀναξιώτερα τὰ περὶ Φλαυϊανοῦ τετολμημένα, ὅσῳ μᾶλλον καὶ περὶ Δ'
πίσεως. τί δήποτε οὖν τούτων ὤφελισε ὑπὲρ τῆς ῥωμαϊκῆς συνάγειν
καθέδρας, ἢ ὅπ ἀνδρικώτερον ἐνίσαντο, ἔδ' ὅτε, ὑπὲρ τοῦ δικαίου οἱ τῶν
Ῥωμαίων Πάπαι; περὶ τούτου τανῦν οὐκ ἔσιν ἀναζητεῖν, τίνος ἕνεκεν.
ἀφθονοῦμεν, μᾶλλον δὲ καὶ θαυμάζομεν τὸ γενναῖον ἐκείνων, καὶ τὰ πρωτεῖα
περὶ τοῦτο μόνον οὐκ ἀδίκως ἄτε δωρεὰν ὑπαρχόμενα αὐτοῖς ἐκθειάζομεν.

Ἀλλὰ σὺ τίνος ἕνεκεν βασκαίνεις ὦ γελάσε τοῖς δευτερείοις τοῦ Κωνσανσι- Ε'
νουπόλεως, καὶ τὸν ἔβδελυρὸν Δίοσκορον τῆς δευτέρας ὀνομάζεις καθέ-
δρας ὑπάρχοντα. ἆρ' ὅτα πρεσβεῖα ἀφῄρηται τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς συνό-
δου ὁτῆς Βασιλίδος κανονικῶς ἐκομίσατο; ἆρ' ὁ Νεκτάριος εὐθὺς ἐν
ἁγιοπολίοις συνόδον συγκροτήσας, παρόντος καὶ Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας, καὶ
Φλαυϊανοῦ Ἀντιοχείας καὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου ἐπισκόπων Βόστρης; ἆρ' ἐκ
οὗτος προπάτωρ καὶ ἁγιοποιὸς καὶ ἁγιοφάνης. ὅσος δὲ καὶ οἷος ἔκτοτε
ὁ θρόνος τῆς Βασιλίδος, παρέσχηκε κατὰ Νεστορίου τοῦ Κελλεσῖνον ὁ Κύριλλος

γεάφων καὶ λέγων ὡδέπη. ὠφρύωϑ Νεσόρι☩, καὶ ὅτιϑ, ὅπ τῇ δωνα-
σεία ☧ θρόνε πᾶσιν ὑπεβαλόμην, καὶ ἡμᾶς ἢ χ τὲς ἄλλες ἅπαντας ἀ-
ναπείσειν τὰ αὐτὰ φρονεῖν αὐτῷ. Ἐ ἰπόνιω τῇ ☧ θρόνε πεποιθήσῃ ἐτόλμα
Νεσόρι☩, ἃ χ νῦν χ τῶν ἀδελφῶν ὁ Ῥώμης, ὑμενοῦ ἐλάπων ἰῶ ☧
ἀλεξανδρείας ὁ Κωνσανπινεπόλεως, ὅπερ φανερῶς ὁμολογεῖ καὶ παχασῖνος
ὁληγάτ☩ χ διοσκόρε, ἐντῇ πρώτῃ πράξει τ ἐν χαλκηδόνι καὶ οἱ ἐκεῖ-
σε ἅγιοι Πατέρες ὁπότε Νεσορίε κατεβόων λέγοντες, ὅπ Φλαυιανὸν βιαί-
ως ὑπέπαξε διόσκορ☩ μ τὲς ἄλλες Πατριάρχας. εἰ ὃ χ ἐλάπων, πῖ
ὅπ ἐν τῇ τετάρτῃ ζωόδῳ μ τὸν θρόνον ῥώμης ἀπαερθμεῖπαι πρὸ τῶν ἄλ-
λων ἁπάντων, ἐντοῖς πράξεσι πάσης ὁ Κωνσανπινεπόλεως. τί δήποτε χ
μέσ☩ τῶν τῆς ῥώμης ληγάτων ἀνατόλι☩ ἐκαθέζετο συνομολογέντων
αὐτῶν; ὅπ οὐ διὰ τὸ εἶναι ϯ πόλιν Βασιλεύσαν ἀπηνέγκατο ἐνδίκως
καὶ τὰ πρωτεῖα, χ τὸν μετὰ ταῦτα ἡνόμβμον ἐν χαλκηδόνι: κἠ: κανόνα
ὑπὲρ ἑκατέρας ῥώμης. τᾶτο γὰρ ἐπηκολόθει ἐντοῖς ἀρχαίοις, τῇ φύσει χ
ἀνάγκῃ ☧ πράγματ☩. πῶς γὰρ ἂν εἰχενομίμως Ἰωάννης ὁ χρυσορρήμων
τοιᾶτ☩ ἀνὴρ θεόπνευς☩ ἀμεμπτ☩ πάντη ☾ δίκαι☩, ἀποδέξαιτο τὰς
χ ☧ ἐφέσου Ἀντωνίε παρ ὑποκειμβε ἐκείνῳ ὑπισκόπε κατηγορίας, ὁ
πότε καὶ δι ἑαυτ ἀναζιάξας ἀπὸ Κωνσανπινεπόλεως χ πολλὴν ἄδειαν χ
ἐξεσίαν, τὰς ἀσίαπιδας ὡς κεντὶς ὑπεβαίνει ὑπισκεπόμβ☩ ἐπαρχίας,
καὶ καθελὼν ὑπισκόπως πεντεκαίδεκα (ὡς ἐν τῇ :ιϚ: πράξει, τῆς ἐν
χαλκηδόνι πρὸ βασιανᾶ χ σεφάνε τῶν ἐφεσίων πρωτόθρων) τοσύς δε αὖτ
ἐκείνων ἀπεκατέςησεν, εἰμὴ τῷ εἶναι μοναρχᾶσαν τ οἰκεμβμήης ϯ πόλιν
ἐπηκολόθει (ὡς χ τῇ πρεσβυτέρᾳ ῥώμῃ) τοιαύτῃ ἐξεσιάτε χ τιμῇ. ὅπ
ἔστιν ἄρα δευτέρας ἄλλ☩ ὑπίσκοπ☩, ἀλλ' ἢ ὁ Κωνσανπινεπόλεως. τίς ἂν
ὁσαπρὸς ἐκβασκανίας ἐν πρόφασι διαμοζιώνης λόγ☩, ὃν ὑμεῖς, καί
πς ἄλλ☩ (ὁπόσι τὰ λοιπὰ ἀγνώπατ☩ λέων φημὶ) ὑπερασπολογεῖπαι,
ὅπ διεκδικεῖπαι τὰς ἐννικαίας κανόνας, ῥητῶς ὑ ϯ ἔκπον. τὰ ἀρχαῖα κρα-
τεῖν ἔθη νομοθετᾶνπας, χ σώζεσθ ϯ ἐπαρχίαις τὰ πρεσβεῖα τῶν ἐκκλη-
σιῶν. ἄχω πότε Κωνσανπόπολις ἦν κατωνομασμβίη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πότε ἐνε-
κυμονεῖπο, χ μετὰ ἔτη πρόπ πέντε ἐνεκαινίζετο. ἀφῆλθον ὅμως ἦν καὶ
πρὸ ☧ κανόν☩ πρωᾶσ χ πρωπρᾶσ ϯ τῆς βασιλίδ☩ ὑπίσκοπον, ὡς
καὶ ὁ ῥώμης Διὰ τὰ ἐκεῖ πότε σκῆπρα χ τὸν ἐνπεῦθεν ὅγδοον τῆς ἐν χαλκη-
δόνι εἰ ἦν μικραὶ πόλεις εἰς μεγάλας ἀνακαινιζόμβαι. ἅμα δ τὴν ἀρχιε-
ρατείαν εἰς μπροπόλεως τάξιν ἀνάγκη, χ τὸν ῥυθμὸν τ πολιτείας, χ
τὴν ἀξίαν, χ τὸν :ιϚ: κανόνα τῆς :δ: ζωόδε, πολλῷ μᾶλλον ἔδει ϯ
βασιλείᾳ χ συγκλήτῳ πρωθείσαν πόλιν, χ εἰς τοσοῦτῳ μέγα ὕψος ἀρθεῖσαν
ἐν ἰοῖς πολιπικοῖς πράγμασι, καὶ τὸν τούτης ἀρχιερέα τὰς πρώτας ἀπο-
λαύειν τιμὰς, χ ἐν τοῖς ἐκκλησιασικοῖς μεγαλωύεσθ πράγμασι. μὴ
ἄρα οὐκ ὀρθέως Ἀλέξανδρος, μᾶλλον ὑ ὁ ἐν Ἰαυλῷ μπροφάνης πρῶν οὐκ
ἀπήλαυσαν Πατριαρχικῶν, χ ὁμετ' αὐ ϯ Παῦλος, ἐνῥώμῃ. ἀλλὰ ἀφέντες
ἤδη τὰ αὐτοκατάλυτα λύειν, ἀνακρίνομβ ἄρπ χ τὰ ἐχόμβα.

Διόσκορον

Διόσκορόν φησιν ἰδιᾷ αὐθενλίᾳ κατεδίκασεν ὁ Πάπας κ τὼ ἐν χαλκηδόνι ζωόδον γενέσ θεσθέσικε. ψεῦδὲς παντὶ τὸ δεύτερον, τὸ πρῶτον δὲ κ ἔστιν ἰδία μόνου τ Πάπα αὐθενλία, ἀλλ' ὅπ μόνος ὁ Πάπας προελέλειπτο τότε, κὰ ὁδωσάμενος ἀντιπαλεμῆσαι δύν ἦν. ὁ κωνσανλινουπόλεως δ ἤδη τυραννικῶς καθήρητο. ὁμοίως κ δόμνος ὁ ἀντιοχείας, ὡς τ κυρίλλ καὶ αφλυαρήσας. ὁ Ἱεροσολύμων ἰουβενάλιος συμπαρῆν σύμψηφος. μόνος ὁρώμης προελέλειπτο, κὰ τὰ τ̄ ὧν ἀδελφῶν ἐπλήρ. κ νομίμως τὰ φανόμως τολμώμενα καλέσρεφεν. ἐπαινῶ κ ὑποτεφάγομαι. τί δ̄ν, αὐθενλία ἰδιᾷ μόνου; ἐμφαιῶ, ἔκασας δ̄ ταυτὰ μέγας θρόνος ἐνείχετο διαπρα- πεσ. ἀλλὰ τίς τὼ ἐν χαλκηδόνι ζωεπάλεσε ζώοδον, μαρκιανὸς αὔγ̄ς, ἢ λέων ὁ Πάπας; ἀνάγνωθι τὰ ὄπισθεν κ πειθήσῃ.

Τὸ δ' ὃ συμπεραίνεις ἕβδομον, ἐκπεπτώκασιν ὧν ἀνηρημένων, καὶ τὸ ζωανήρη. ὅτε δ̄ ἀθωῶσαι μόνος ὁ Πάπας δύναται τ̄ς ζωοδικῶς καταγελθέντας. ὅτε ἀνάπαλιν τ̄ς ἀθωωθέντας καταγεῖναι. μεταβῶμεν ἤδη σεῖς τὰ ὑπὸ σεῦῶ σοφισθὰ ζωανδρήματα.

Πρῶτον μεγαλαυχεῖς ὅτι τῇ μαρτυρίᾳ γελασίου, ὡς Πάπα δῆθεν παλαιάτου, κ ἀνεπιλήπτου, τὼ ῥωμαϊκὼ καθέδραν ὑπερ τ̄ς ζωόδους ὑπεραίροντος.

Δεύτερον, ὅτι ἐπειδὴ οἱ λατῖνοι τῇ ἀνατολικῇ ἐκείνῃ σεῖς κεινῇ καθέδρᾳ, ἐδώκαν νομίμως ὑπ' ἐξουσίας, κ ζωοδικῆς, καταδικασθῆναι ὡς αἱρετικοί.

Τρίτον, ἀλλ' ἐδέπτε. τοιῦτοι ἀποφάνθησαν, μαρτυρούντων σλείστων σεῖς τῷ χωρεπισκόπῳ Δημητρίῳ τῷ Εὐλογαείας, ἀρχιερέων ἀνατολικῶν.

Τέταρτον, συλλογιζόμενος ἐκ τ̄ καθόλ, σχισματικοὺς ἀποδεικνύεις τ̄ς ἀνατολικ̄ς ἐκ τ̄ χωρίζεσθ̄ τῶν μὴ αἱρετικῶν ἀποφανθέντων λατίνων. ἀλλὰ μὴν καὶ σχισματικοὶ γεγονότες ἴσχυ ὧν ἔχουσι κεῖναι ἢ καταγεῖναι τ̄ς καθολικ̄ς. ἄρα μοῦσινοὶ λατῖνοι, ὡς τὸ πάλαι καθολικοὶ, οἱ δ̄ ἀνατολικοὶ τ̄ λάχιστον σχισματικοί.

Πέμπτον, διϊσχυρίζῃ ἔτι μᾶλλον δεῖξαι ἡμᾶς καὶ αἱρετικ̄ς, ἐκ τ̄ ὑποπτώλην ἔχειν ἡμᾶς, ὅτι οἱ λατῖνοι αἱρέσει σεσφαπεπτώκασιν, ὁ δ̄ μέσος ὅρος ὅτος. ὑποσχοῦσαι γὰρ ὧν ἀνήσω τὸ σεσχειρότατα ἀντιστρεφόμενον. τὸ ἀνατεφαλικὸν λέγεις τ̄ς αἱρέσεως, ἐκ πίστεως δόγμα. ὧν δ̄ν εἴπερ αἵρεσις ἡ τῶν λατίνων δόξα, νομιστέον αὖ τὸ τῶν ἀνατολικῶν σεῦ πίστεως δόγμα. ἀλλὰ μὴν ὧν ἔστι τοιοῦτον. ἄρα ὡς δόγμα πίστεως πις δύναται, τὸ μὴ τοιοῦτον. τοιοῦτον δ' ὧν ἔστι, τὸ μὴ ὡς ἄρθρον πίστεως ἀποφανθὲν σεῦ ἀγνησίας τινὸς εἰς τ̄το ἐξουσίας. εἰ δ̄ μὴ εἶεν αὖ αἱρετικοὶ οἱ λατῖνοι (ὅπερ μὴ εἶναι ἄνω καὶ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον τμῆμα ἀποδέδεικται) ἀλλὰ μὴν τοσοῦτον αἱρετικοὶ τυγχάνουσιν οἱ ὡς ἄρθρον πίστεως ἀποδεχόμενοι, τὸ μὴ τοιοῦτον, ὅσον κ οἱ ὁρνύμενοι ὡς μὴ ἄρθρον τὸ τοιοῦτον. ἄρα οἱ ἀνατολικοὶ τὸ ἀντίθετον λατίνοις, ὡς δόγμα ζωισῶντες, μὴ τοιοῦτον δ' ἀποφανθὲν, αἱρετικοί εἰσι. κ ἐπομένως καθ' ὅτο χωριζόμενοι τῶν λατίνων, σεῦ τ̄το ἐπ' ἀκριβείας εἰσὶν αἱρετικοί.

Ε' κλον

ε' Ἕκτον ὑπφωνεῖς τ ῥωμαϊκῆς ἀδίκως ἀποκλθέντας καθέδρας τὸν τῆς
Ἀναστολῆς ἀρχιερέα. καὶ κύριλλον ὑποκλῆ τῷ τὸν κελεστῖνον εἰσάγεις μὴ
πολλῶ γε δέω τ ἀλλαβείας, βουλὴ αὐτῶν τα καὶ γνώμην, ὅπως τ Νε-
στορίου ἀποχῆ κοινωνίας, μὴ τολμῶντα τῶν τῆς ἐκείνου ψήφου τοιοῦτόν τι
διαπεράζασθαι. ἔστι δ' ἡ ῥῆσις αὕτη παρ' ἡμῖν αὐτολεξεὶ, ὡς ἐντόμῳ πρώτῳ
τῆς γενέσεως ζωοδόχου κεφ' τεσσαρακοστῷ φέρει. Οὐκοῦν ὁ τῆς τοῦ
Νεστορίου κοινωνίας ἐλάβομεν ἑαυτοὺς καὶ παῤῥησίαν πρὸν ἂν ταῦτα τὴν σὴν θε-
οσεβείαν ἀναθεωρώσωμεν. διὸ δὴ καταξίωσον τὸ δοκοῦν τυχοῦσαν καὶ πό-
τερόν ποτε χρὴ κοινωνεῖν αὐτῷ ἢ λοιπὸν ἀπειπεῖν μὴ παῤῥησίας. ὅπου τοι-
αῦτα φρονοῦντι οὐδεὶς κοινωνεῖ. τὸν δὲ ὑπὲρ τούτοις σκοπὸν τῆς σῆς τελειότη-
τος χρὴ γνῶναι διὰ γραμμάτων καταφανῆ καὶ τοῖς ἀλλαβεστάτοις καὶ θεο-
φιλεστάτοις ὑποσκόποις, τοῖς κατὰ Μακεδονίαν, καὶ ἅπασι δὲ τοῖς κατὰ τὴν ἀ-
νατολήν· ὑποθυμοῦσι γὰρ αὐτοῖς, δώσομεν ἀφορμὰς ἑνὶ ψυχῇ καὶ γνώ-
μῃ εἶναι καὶ ἐπαγωνίσασθαι τῇ ὀρθοτομούσῃ πολεμουμένῃ.

ζ' Ἕβδομον, ὑπφωνεῖς ὡς θαυμάζων, πῶς τετόλμηκε κάκιστος κωνσταν-
τινουπολίτης (ἴσως μὲν φωλιὰν νοῶν) καὶ ὑπέδυ τῆς ἁγιότητος ῥω-
μαίων (ἴσως Νικολάου τοῦ Πάπα) ἀποχωρισθῆναι, ὅπερ καὶ αὐτὸς Νεστόριον τὸν
κάκιστον ὑπετόλμησεν ὁ ἁγιώτατος Κύριλλος.

Εἰς ἑπτὰ τοίνυν κεφάλαια τῆς ἐριδός σου διαιρεθείσης, ἤδη καὶ τῆς τούτων
ἀναστροπῆς ἀψώμεθα.

α' Εἰς τὸ πρῶτον, οἷον καὶ ὅσον ἐπαίρεις τὸν σὸν Γελάσιον τὸν ἀνεπτέρυγωτον,
ἡμεῖς εἰς τὸν πυθμένα τῆς ἐλέγξεως καταγαγόντες παρεσήμανμεν. ἅμα
δὲ ζωὴν αὐτῷ καὶ εἶπομεν ἄλλως ὁμόφρονας τούτῳ καὶ ἐφυβρίζειν ἐπιτη-
δείους. καὶ αὐτοῖς αὐτῶν τῶν ὑμετέρων Πατῶν ἀποφάσεις, τοῖς μὲν τ ἀληθείας
ἡμῖν ζωηγόροις, καταγέλαστα μορμολύκεια πεφηνότα, τοῖς δ' ὑπὸ χεῖρα
ὑμῶν, λέοντες νομιζέσθωσαν καὶ ἐλέφαντες. δηλοῖ δὲ ζωοδόχῳ διαγνώσει αἰ-
λούρων καὶ δασυπόδων σωμάτια ἐξισοῦσθαι μόγις ἀξιωθήσονται. τὸ γὰρ θαυμα-
στὸν εἴγε ὁ Πάπας Γέλασιος αὐτὸς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ὑπεραίρειν ἀπαγωνί-
στως. ἢ παλιθὲς εἰπεῖν ἀθαυμαστὸν τὸ τοιοῦτον, ἀλαζονικὸν δὲ μᾶλλον ῥηθείη
ἄν, καὶ πολλὴν τὴν ἀηδίαν ἐφέλκον. ἀηδιάζει γὰρ πᾶς τις ἀκόων ἄλλα πρὸς
ἑαυτὸν καὶ μεγαλεῖα ὑπτιωμένου ἀνοίκεια.

β' Εἰς τὸ δεύτερον δείξομεν ἐν τοῖς ἑξῆς ὑμᾶς τὸν τῇ ῥωμαϊκῇ καθέδρᾳ
προσκειμένους λατίνους, ὡς δὴ ἀκλονήτῳ σύλῳ, ἢ ἐῤῥιζωμένῃ πέτρᾳ,
καὶ ἐμᾶλλον τοῖς οἰκουμενικαῖς ζωοδόχοις, καὶ τοῖς ὅροις, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ,
καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν Πατέρων, ὁμοιόν τι πάσχειν, καὶ πεπονθέναι, τοῖς
ἀνειδίζομένοις ὑπὸ σεναχειρὶμ ὡς παρὰ Ησαΐᾳ ἐν κεφ' λς': ἀναγέγρα
πται. ἔλεγε γὰρ ἐκεῖνος ἀλαζονευόμενος, ὅτι πεποίθατε δὴ τῷ ῥάβδον
τὴν καλαμίνην ταύτην, ὡς ἂν ὑπεισελθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτῆς, εἰσπλάσει
εἰς τ χεῖρα αὐτοῦ καὶ τρήσει αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βασιλεὺς αἰγύ-
πτου. οὕτω καὶ πᾶς θρόνος καὶ ἀρχιερεὺς, (μήπω ὀρώμενος) ἀπλακτή-
σας τὰ πάτρια δόγματα καὶ ἴδια ὑπτιοδόγματα ἐφευρών. καὶ μή μοι σκολιῶς
ἐκλάβῃς

ἐκλάβῃς τὸ παράδειγμα, ἀνθʼ ὧν φέρων ὅτι παρ' ἀσεβῶν, τῶν σεναχειρίμως θεοσεβεῖς, τῶν ἐβραίους οἱ λόγοι, ἀλλ' ὅτι ὑπὲρ τοῦ θεοῦ χρεὼν ἦν, τῶν ἐβραίους πεποιθέναι διὰ φαραώ, καὶ προσδοκᾶν παρ' αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν, ὃ καὶ ἔργῳ τέτους ἐδίδαξε.

Εἰς τὸ τρίτον ὅτι καὶ μαρτυρούντων τῶν ἡμετέρων ἐδέπολε ὡς αἱρετικοὶ καὶ ἐδικάσθη. καὶ τοῦτο ἢ προφάσει τῆς διπλοΐας τῶν ἀνατολικῶν ἐστὶ καὶ μακροθυμίας, ἢ τῆς οἰκονομίας. οἰκονομικῶς γὰρ ἐσιώπων, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, ἵνʼ ἔχοιεν αὐτὲς συμμαχεῖνας καὶ τῶν τότε προφανῶς αἱρετιζόντων καὶ πολεμέντων τῇ ἐκκλησίᾳ. τῆς δὲ διπλοΐας καὶ μακροθυμίας ἦν, τὸ τὲς διπλοημολάτρας καὶ συμμαχήσοντας ἀεὶ πολεμιώτατα πάλαι καὶ τῶν αἱρέσεων, ὡς ἀθενοῦντας προθάλπειν, καὶ ζωπυρεῖν, καὶ ἀναμένειν χρησαῖς διὰ θεὸν ἐλπίσι τὴν ῥῶσιν, καὶ παρέχειν ὡς εἰκὸς καὶ διὰ ηδείως εἰ δέοι καὶ λανθανόντως, τὰ πρὸς ὑγίειαν. ἓν μὲν τοῦτο αἴτιον τοῦ μὴ ὡς αἱρετικὲς πρὸ τῶν ἀνατολικῶν τὲς δυτικὲς καταδικασθῆναι. τὸ δὲ ὅτι καθʼ ὑμᾶς ἀνερυθριάστως τότε ὡς νῦν τὰς καινοφωνίας τε καὶ καινοτομίας διεπρεσβεύετε, ὑπερασπιζόμενοι μᾶλλον ἢ ὅσον αἰδούμενοι τὲς ἐλέγχες. εἰ δὲ καὶ μικρὸν διὰ τὸ χεῖρον ὑποφερόμενοι ἀδεῶς ἀναχωρήσατε, ἀλλʼ οὐκ ἀκίνδυνον ἦν κεχωρισμένοις ὑμῖν ἤδη οὖσιν, αἱρέσιν καταψηφίζειν, ὅπου γε ἡμῖν τὰ τῶν σκήπτρων ἠθένει, ἐκερδαίνετο δὲ τὰ ὑμέτερα. μᾶλλον δὲ ταῖς οἰκείαις ἀναπαύσεσιν οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καθηνιωμένοι, ἢ ἀλλαγαῖς ἀπήνων, καὶ ζωθέσεις οἱ κεφαλὴν ἐφʼ ἑαυτῶν πρὸς τὰς καινοφωνίας τὲς ὑμετέρας διεπρεσβεύοντο. ἅπερ οἰκονομικῶς τελούτων τῶν τὸ κῦρος μὴ ἐχόντων τῶν ἐκκλησιῶν, ὑμεῖς μέγαν τινὰ καὶ ἀκλόνητον ὡς δοκεῖτε πύργον καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνηγείρατε. πλὴν ἀλλʼ εἰ καὶ μὴ σωφρονικῶς παρ' ὑμῶν ἀποκηρυχθέντες, μὴ πρόφασιν τοῦτο ἀπατᾶσθε ὡς καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἂν δὲν ἦτον ἢ πρότερον ἀντεχόμενοι. ἂν γὰρ τὸ κατακείνεσθαι μόνον, ἀπεικὸς ἀλλὰ καὶ τὸ κατακείσεως νομίζεσθαι ἄξιον. εἰ γὰρ τὲς καινοτόμες ἁπλῶς καὶ γενικῶς, καὶ Πατέρες, καὶ ζωόδοι, καὶ πολλαὶ δικαστήρια κηλάζουσι προφανῶς, προφανῶς δʼ ὑμεῖς οἱ καινοτομοῦντες, ποία τοίνυν ὑμῖν ἀπολογία, τὸ μὴ ὡς αἱρετικοὶ κεκηρῦχθαι ζωοδικῶς ὑφʼ ὑμῶν. ὅμως καὶ τοῦτο διὰ Μιχαὴλ Πατριάρχε τῆς κυρουλλαρίας γεγένηται, διὰ Κωνσταντίνου τοῦ μονομάχου, ὅπερ ἰδιώτερον γεγονέναι. ἐμὴ ζωοδικῇ ἀκριβείᾳ καὶ πληρεστάτῳ συλλόγῳ ὑπαντιάσεσθε βέλομαι φιλαδελφίᾳ τε, καὶ φιλανθρωπίᾳ ὑμῖν χαριζόμενος. ἀληθέστερον δʼ εἰπεῖν ὅτι ἠσθένησεν ἀφήρητο μὲν παρ' ὑμῶν ὑποσχυόντων τῶν ἀνατολικῶν, διὸ καὶ εἰρηνεύοντες, ἐδὲν ἐνεκάλεσαν. ἀθενούντων δὲ τῶν ῥωμαϊκῶν πραγμάτων, αὖθις ὡς ἐκ παλινῳδίας αὐθαδῶς ἐνεκλήθετο παρ' ὑμῶν. καὶ ὅτι μὲν ἀφηρέθη διὰ Φωτίου Πατριάρχε καὶ Πάπα Ἰωάννε δεύτερου ἐν τῷ Φλωρεντινῷ συλλόγῳ, ζωελθούσῃ ἕκτῃ, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ζωελθούσεως, φάσκοντος τοῦ ἐφέσου, ὅτι ἡ ζωόδος ἐκείνη ἔκρινεν ἄξιον ἵνα ἐξαιρεθῇ παντελῶς ἡ προθήκη. ἐνῷ καὶ εἰς μαρτυρίαν εἰσάγω τὰς τοῦ Πάπα Ἰωάννε διπλοΐας. καὶ ὅδε δὲν πρὸς ταῦτα οἱ λατῖνοι τότε ἀντέτεινον τότε, ἀλλʼ ἀπεδέξαντο. πλησιάσομεν δέσοι καὶ

δέστι καὶ ἀρχαῖον λατῖνον διδάσκαλον, τὸν λομβάρδον διδάσκαλον τῶν γνωμῶν λέγοντα ἐνδιαιρέσει ἐνδεκάτῃ, ὅτι τὸ σύμβολον καὶ τὰς χρόνους ἑκάστης αἱρέσεως τῆς τῶν ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐψάλλετο. ἦν δ' ὁ λομβάρδος ἀπὸ ὕστερον φωτίου καὶ ἰωάννου τοῦ πατριάρχου ἔτη. φησὶ γὰρ ὁ ὑμέτερος βελλαρμῖνος ἐντῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως συμφώνως τῷ λομβάρδῳ, ὅτι οὐκ ἐξέργετο παρὰ ῥωμαίοις ἡ ἔκθεσις. αὐτεχομένων γὰρ πάντων ταύτης ὁ λέων πάπας τέλος τὸ τῆς δευτέρας συνόδου σύμβολον ἀργυροῖς γράμμασιν ἐγχαράξαι ἐκέλευσε καὶ ἐντῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πέτρου ἐκθεῖναι. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῶν ὑμετέρων διδασκάλων.

Δ' Πρὸς τὸ τέταρτον δ' χερὴς ἡ ἀπέλεγξις τῶν σοφισμάτων τῶν σῶν. ἀδρανεῖς γὰρ ἄντικρυς οἱ συλλογισμοὶ καὶ οἱονεὶ μόνον τὸ ἐρωτηθὲν διασώζοντες. ἐ γὰρ ἀποφάσεως δεῖται συνοδικῆς ἀλλὰ τὸ ἀποῤῥῆναι τῆς πρώην κοινωνίας. ἀλλ' ὅτε τὸ θεοπρεπὲς περὶ πίστεως ἔγκλημα, ὅπερ ἐξελεγμένον ἐστίν. ὅτω καὶ ὁ κύριλλος πρὶν συνοδικῶς καταδικασθῆναι νεστόριον, ἔγραφε θεοτοκεῖσθαι, ὅτι παῦλος φρονοῦντας οὕτως κοινωνεῖ. μᾶλλον γὰρ κατ' ἀκρίβειαν, δέον ἐστὶ τῶν περὶ πίστιν ἱκανῶς ἐξητασμένων ἀπέχεσθαι, ἕως ἂν τὸ εἰλικρινὲς ἐκ αὐτῶν φρονήματος γυμνασθῇ, καὶ ἀθρωηθῇ ὁ ἐξητασμένος, μήποτε τῇ πολλῇ διατριβῇ καὶ μακροθυμίᾳ συμφθαρῇ καὶ τὸ πίμνιον· ἄτοπον γὰρ τοὺς ἐκκλησιαστικῆς πολιτείας ἀκριβῶς ἀνομοῦντας, τοὺς ὑπὸ λοιμῷ ὑφορωμένους τῆς κοινῆς ἀποσοβεῖν σωδιαστήσεως, μέχρι καὶ τελείας ἀνακαθάρσεως, τοὺς δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας θεϊσαμένους, μὴ τοὺς ὑπὸ καινοτομίας φωραθέντας τῆς κοινῆς ἀπείργειν κοινωνίας, ἄχρι πεπληροφορημένης ὑπὸ τῇ καθολικῇ συμφωνίᾳ συγκαταθέσεως. πῶς ἂν πεισθείης ὑμᾶς ὑπὸ καινοτομίᾳ πίστεως, καὶ παγκοσμίων θεσμοθετῶν ἅμα, καὶ κανόνων πεφωραμένους τε καὶ ἐξελεγμένους, οὐκ εὐλόγως ἐχρῆν παραιτήσασθαι, καὶ διορθώτους ὑπομένοντας, καὶ μᾶλλον ἔτι ὑπὸ τὰ χείρω διολισθάνοντας ἀποῤῥέφειν. ἐκεῖνοι μὴ σκυθρωπάσωσιν ὑμᾶς ἀποκοινωνήσαντας, ἀποῤῥεφόμενοι, χρισμαπικοὶ ἐνδίκως ὑφ' ὑμῶν ἐγκαλούμεθα, μηδαμῇ, μηδαμῶς. ἐ γὰρ αἱρετικὸς κἀντεῦθεν σκάλει τοὺς ὀρθοδόξους νεστόριος ἀντιδιαλεγομένους αὐτῷ. ἀλλ' ἐκεῖνος τοῦτο νεστόριος ὀρθόδοξος, ὅτε οἱ περὶ κύριλλον αἱρεσιῶται. ἐκεῖνον ὁ τῆς μέθοδος ὢν μᾶλλον τῶν καινοτόμων, αὐτὸς ἔσω ἐκαλεῖτο χρισμαπικός. ἀναμεταξὺ δ' ὑμῶν καὶ ἡμῶν τίς ὁ καινοτόμων, ἐμακρᾶς δεῖται καὶ πολυτρόπου βασάνου, ἡ παράδοσις καὶ ἡ ὁμολογία τῆς ἀρχαίας πίστεως διαγνώσεται (καὶ τὸν μέγαν βασίλειον, ὡς καὶ ἄνω εἰρήκαμεν δευτέρῳ τμήματι περὶ τοῦ πνεύματος) ὧν οἱ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι, ἀπεῤῥώτως πεποιῶνται, οἱ δὲ τῆς δυτικῆς ἀδεῶς παραπέπτωκασιν· οἴκοθεν οὕτω φανερὸν τὸ συμπέρασμα, ὅτι μένετε καὶ νῦν ὀρθόδοξοι, ὑπὸ χρισμαπικῶν δηθεν τῶν ἀνατολικῶν, ὡς οἴεσθε, μὴ δυνάμενοι νομίμως κεκρῖναι. καινοτομήσαντες γὰρ περὶ πίστιν, καὶ τὰ παπικὰ παράδοτα δόγματα λύσαντες ὑμεῖς, αὐτομάτως τῆς ὀρθοδοξίας ἐκπεπτώκατε. καὶ μάτην τοὺς αὐτεχομένους τῆς ἀληθοῦς

ἀληθῶς ὁμολογίας χισμαϊκὸς ἀποκαλεῖτε, καὶ σφᾶς αὐτὸς κολακεύετε, ἢ μᾶλλον ἐαυτοῖν φρεναπατᾶτε, μηδαμόθεν κριτέοι εἶναι μεγαλαυχοῦντες, αὐτέλεγκτοι ὄντες καὶ αὐτοκατάκριτοι.

Εἰς τὸ πέμπτον αἱρεσιομάχων ἐπὶ μᾶλλον τοῖς ἐπιχειρήμασι, καὶ τοξεύων εἰς τὰς ἀνατολικὰς τὰς ἐπὶ αἱρέσει δυσφημίας, λανθάνεις καιρίως ἀντιπαττῶν εἰς τὰς οἰκείας τὰ βέλη, καὶ θαυμαλίζων αὐτός. ῥᾳδίως γὰρ ἡμεῖς τὸ βέλος ἀντιστρέφομεν δεξιῶς ἐπὶ τὰς βάλλοντας. ἀντιφατικὸν λέγῃς αἱρέσεως τὸ πίστεως δόγμα. ξύμφημι. συμπεραίνεις, κἀγὼ καθομολογῶ, τοῦτο δ' ἔστιν. ἄρα εἴπερ αἵρεσις ἡ λατίνων δόξα, δόγμα πίστεως νομιστέον τῶν ἀνατολικῶν. ὑπολαμβάνεις εἶτα σφαλερῶς καὶ ζωαγῶς ψευδῶς οὕτως. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο δόγμα πίστεως, ἄρα πιστεύσουσιν εἰς τὸ δόγμα πίστεως. πῶς τὸ δόγμα πίστεως ἄνθρωπε, ἤγουν τῶν ἀποστόλων καὶ Πατέρων ὁμολογία, ἥτοι γὰρ ἐκ τοῦ Πατρὸς τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι ἐκήρυξάν τε καὶ ὡροθέτησαν, καὶ τῷ τοιούτῳ ὁρῳ μὴ ἀφαιρεῖν ἢ προσθεῖναι, ὑπὸ βαρυτάτοις ἀπειλείοις ἐθεσμοθέτησαν. ὑμεῖς δὲ προστεθήκατε τὸ, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ. ἴδωμεν δὲ πῶς ἡμῖν παρέδωκαν ἡ ὁμολογίαν αἱ ζώοδοι ἑξακοσιοφαρισαίων εἴτε προσθέσει, εἴτε μειώσει ὑποβόθυνος. οἱ ἀνατολικοὶ ὡς παρελάβομεν πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν (τοῦτο γὰρ ὑπερασπιλογεῖτο καὶ ἑαυτῷ Βασίλειος προὸς τὰς καινοτομίας αὐτὸν διαβάλλοντας) μηδὲν προσθέντες μηδὲν ὑφαιρέντες. ὑμεῖς οἰδυλικοὶ παρεχαράξατε προσθέντες. δόγμα τοίνυν πίστεως τὸ ἡμέτερον, ἢ τὸ καινοτομηθὲν ὑμῖν. Ε'νίσασαι, ὅπως περ οἰδυλικοὶ ὁμολογοῦσι τὸ, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, οἱ ἀνατολικοὶ ὁμολογοῦσι τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνου. οὐκοῦν ὥσπερ οἱ ἀνατολικοὶ προσέθηκαν τῇ κοινῇ θεολογίᾳ τὸ, μόνου, καὶ ἀνέγκλητοι εἰσὶν, οὕτω καὶ οἰδυλικοὶ προσθέντες ἀνελιθέτως τὸ, ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἐδίκαιοι προθήκης ἐγκαλεῖσθε. Ἀλλὰ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ. ὑμεῖς προστεθείκατε τῷ συμβόλῳ τὸ καὶ πάντως ἀπηγορευμένον, καὶ ψευδὲς ἐπ' ἀποδεικνύμενον. ἡμεῖς προὸς ὑμᾶς ἐνισάμενοι, καὶ τὴν καινοτομίαν ἐκ πεπόμφοι, θεολογοῦντες διδάσκομεν καὶ ἀληθῶς τὸ ἐκ μόνου, ἐμμὴν ὅ καὶ προσλήψεμεν (εἰ καὶ παρὰ τῶν διδασκάλων τὴν φωνὴν λαβόντες) τῇ ἀπεργχειρήτῳ κοινῇ ὁμολογίᾳ. καὶ τὸ μὲν φρόνημα τῶν δυσικῶν ὑμῶν, ἕως ἐντεῦθεν τῷ συμβόλῳ ἀλλ' ὡς ὑπεκαλυμμένον τοῖς ἀνατολικοῖς ἡμῖν, καίτοι καλεπαίνεσιν ὅμως ὑποφέρετο. προσθεὶς ὅ καὶ νοθεύσας τὸ κοινὸν δόγματος τὸ εἰλικρινὲς, οὐκ ἔτι ἀνεκτὸν ἐνομίσθη, ἐὰν σιγῇ προσῆκον ὑπεκιάζειν. ἀλλ' ἠδιορθωμένῳ, προβαίνειν τὰ τ' εἰρήνης ὁπωσδήποτε, εἰ μὴ τὴν προὸς ἀλλήλους πάντως κωλύειν κοινωνίαν. καιρὸς μὲν ἦν ἄρτι ἀντιστρέψαι καὶ τὸ βέλος προὸς τὸν τοξεύσαντα, συλλογιζόμενοι καὶ ἡμεῖς ἕως τὸ ὑμέτερον φρόνημα, τὸ ἐκ τοῦ υἱοῦ δηλονότι, δόγμα πίστεως οὐκ ἔστιν. ἔστε ῥητῶς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆς πίστεως σύμῃ ὁμολογίᾳ κείμενον, ἔστε μὴν ἐκ τῶν γραφῶν ζωαγόμενον, μᾶλλον δὲ τοὐναντίον ῥητῶς ἐν ταῖς γραφαῖς, καὶ ὁμολογίαις, καὶ πατράσι τοῖς ἀρχαίοις τε καὶ ἐνδοξοτάτοις ἐκφωνέμενον. ἀλλὰ μὴν ὡς δόγμα πιστεύετε τὸ ὑμῶν φρόνημα, ἄρα ὡς δόγμα, τὸ μὴ ὂν δόγμα πιστεύετε.

Ε'

πιςδύετε· ἀλλὰ κατὰ σὲ τοσοῦτον αἱρετικὸς ὁ τὸ δόγμα ὢν, μὴ πιςδύων, ὅσον καὶ ὁ τὸ μὴ δόγμα ὢν, πιςδύων, ἆρα ὑμεῖς αἱρετικοὶ, οἱ τὸ τ ἐκπορδύσεως, καίπνα ἕτερα μὴ ὄντα τ ἐκκλησίας δόγματα, μᾶλλον ἢ καὶ ψδυδῆ ἐξελεγχόμενα, πιςδύοντες. ὥστε οἱ χωριζόμενοι ἀφ' ὑμῶν διὰ τοῦτο, οὐκ αἱρετικοὶ. ἀλλ' ὀρθόδοξοι. ἴδε καὶ ἀνάγκην συλλογισμοῦ αὐτὸς στρέψασαν τὸν ἕκτον ὕβριν. ἐγὼ ἠβουλόμην εἰς τοσοῦτον προάγειν τ λόγον, ὥστε καὶ λήγειν εἰς λοιδορίαν καὶ λοιδορίαν τοῦ χριστιανοῖς αἰσχίστην. ἐπαινεῖν γὰρ τὰ ἐνόντα μᾶλλον ἡγούμεθα, ὡς εἰς τὸν πρὸς ἀλλήλους δύνοιαν, εἰμὴ καὶ τελείαν εἰρήνην, ἔχοντα πολὺ δὲ πράγματα τὸ διάφωνον. ἀλλὰ τῷ συλλογισμῷ σοι λοιδορικῶς λογοθείη, ὅπερ ἡμεῖς ἀνάγκη διαλέξεως ὡς σοφισμὸν αὐτεπεξούσιον. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ ἀποφαινόμεθα, καὶ τὰ τῶν κοινῶν προγόνων αἰδούμενοι, καὶ τὸν πάλαι κοινωνίαν χρησαῖς ὑπὲρ θεὸν ἐλπίσιν ἀναχαμνιδῆναι προσδοκῶντες, αὖ βέλησθε, τὸ καὶ ἐφ' ὑμῖν, τὸ μεσότειχον δὲ φραγμὸν διαλῦσαι, καὶ ποιῆσαι τὰ ἀμφότερα ἕν, διὰ τῆς μιᾶς, ὡς καὶ ἀνέκαθεν ἀκαινοτομήτου ὁμολογίας καὶ πίστεως, εὐθεῖα γνώμη φιλαληθείας, δωσούμενοι τοῦτο διαπραξάσθαι. Πρὸς δὲ τὸ χρῆναι ἀποφαίνεσθαι ἄρθρον πίστεως περὶ γνησίας ἐξουσίας, ἀνερευνήσομεν ἐν τοῖς ἑξῆς. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ἀρκείτω μόνον τοῦτοι εἰς ὑπόληψιν ἡμετέραν, μὴ εἶναι τ μάτην θρυλουμένου ὑμῖν ἀποστολικοῦ δὲ Πάπα καθέδραν. ἀλλὰ μίαν καὶ ἔξοχον εἶναι κἀκείνην, ὀρθὰ φρονοῦσαν μόνοι, ἐκ τῶν πέντε καθολικῶν, καὶ ἀποστολικῶν τῆς οἰκουμένης θρόνων.

ε΄ Εἰς τὸ ἕκτον σοῦ τὸ σὸν ὑπόμνημα, τὰ σοῦ θεωρηθέντα ἱκανὰ σοῦ φήσῃ, ὅτι σὺν ἀπειλήθημεν ἡμεῖς, οἱ ἐμμένοντες ἀπαραλλάκτως τῇ ἀρχαιότητι, καὶ δογμάτων, καὶ ὁμολογίας καὶ παραδόσεων, καὶ κανόνων. ἀλλ' οἱ καινοτομήσαντες ὑμεῖς. ἀποχίζει δὲ ὁ τῆς ἑνώσεως ἀφιστάμενος. ἀφίστασθαι δὲ ὁμὴ ἐμμένων τοῖς ὡρισμένοις μὴ τῶν λοιπῶν μελῶν. ὑμεῖς τὰ πάντα παρεσαλεύσατε, καὶ τ τῶν λοιπῶν Πατριαρχικῶν θρόνων ζωαρμολογίας ἀπέσητε. ἆρα καὶ ὑμεῖς ἐσὲ οἱ τ ἕνωσιν διαλύσαντες, καὶ ὡς ἀληθῶς ἀποχισθέντες. ὅπου δὲ ἡμεῖς τοῦ ὑμῶν ἀπεσφάψημεν κοινωνίαν διὰ τοῦτο, καὶ ἀληθὲς μυθῶνγε καὶ νόμιμον. ἐγὼ μὲν οὖν ἄδικον ὡς μάτην ἐξηρεύξω. ποῦ δὲ τοῦ Κυρίλλου ῥῆσιν, δυσερέσατόν ἐστι τοῖς ἀκριβῶς διεξιοῦσι τὸ τῆς Τρίτης ζωοδόκου διδυμοννῆσαι τὸν δὲ μεγάλου φωστῆρος σκοπόν. ἐγὼ δὲ ἐδεῖτο τ δὲ Πάπα Βυλῆς ὁ καὶ ζωοδόκου δὲ Νεστορίου συγκροτήσας, καὶ ἀποστείλας ποῦ τὸν δυσεβῆ ἀρχιερεῖς τέσσαρας, κωμάρχον, ποταμώνα, Δανιὴλ καὶ Θεόπεμπτον, καὶ ποῦ τοὺς ἀνατολικοὺς Πατριάρχας, ἀλλὰ δὴ καὶ ποῦ τοὺς ἐξοχωτάτους τῶν λοιπῶν θρόνων, καὶ ὑποκόπων ὑπατείλας, καὶ ποῦ τοὺς βασιλεῖς αὐτοὺς, καὶ βασιλίδας. καὶ ποῦ τ ἀλιτήριον δώδεκα ἀναθεματισμούς· ὅτε καὶ ἄδεις ἄλλος ἐκοινώνει τῷ τοιούτῳ καθὰ μαρτυρεῖ ὑπόμνησις. σὺν ἐδεῖτο, λέγω, Βυλῆς δὲ ἀποχέσθαι τ Νεστορίου κοινωνίας, ὃν καὶ αἱρετικὸν ὑπεστέλλων ἀπήλεγχεν· ἀλλ' ὅπως διὰ τ ἰδιαίτης ἀδελφικῆς δὲ παιδικῆς ἐρωτήσεως, διεγείρη κελεστῖνον εἰς ἅπερ καὶ διεπράξατο.

πεάξατο. ἵνα σύμψηφον ἐκείνου ἔχῃ τὸν Νεστορίου, ὡς ἂν ἔχῃ καὶ Κύριλλος. διὰ τὰ τῶν ῥωμαίων συμμαχίας, ἐλλιπεστέρου ὄσον πρὸς ἄλλους ἀπαιτοῦντος Νεστορίῳ, καὶ μὴ ὡς πρότερον ὑποπτεύοντος. ὡς ἐχθροπαθῶς φερόμενος πρὸς ἐκεῖνον, καὶ ἐγκαλοῦντος, ὥστε καὶ δεηθῆναι ἀπολογίας. ἐδόκει τοίνυν τῆς τοῦ Πάπα μάλιστα συμφωνίας, ὡς Ἰωάννου ἀνατολικοῦ, καὶ ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων. ἀλλ' ἴσως πρὸς Ἰωάννου, ὡς συμφυλέτου Νεστορίου ἀπολὺ τεθαῤῥηκότος, καθὰ καὶ συμβέβηκεν, ὥστε τὸν σκοπὸν γενομένου Κυρίλλου κελεστίνου, εὐθὺς καὐτὸς μὴ παῤῥησίας πλὴν ἀκοινωνησίαν Νεστορίῳ ἀπέστειλε, καὶ τοὺς δώδεκα ἀναθεματισμούς. ἀ τοίνυν ἡ ἐρώτησις ἦν πρὸς τὸ καθ' ἰδίαν ἀποχῆς τοῦ αἱρετικοῦ κοινωνίας, ἀλλὰ τῆς καὶ παῤῥησίαν καὶ κρίσιν, ὡς Παῤῥήδην λέγω, καὶ πεπανώτερον διὰ ἔργων ἀπέδειξεν. ὥστε μάτην λέγῃς, ὅτι σὺ ἐτόλμα δίχα τοῦ κελεστίνου ψήφου ἀποχὴν τῆς κοινωνίας Νεστορίου. ἦν γὰρ πρότερον ἀπεχόμενος ὡς φησι καθάπερ καὶ ἄλλος. ἔγνωψον πρὸς τῆς ἀληθείας τῷ τέλει τῆς ὑποστολῆς, καὶ θεώρησον, ὅπως ἀναδιδάσκει λεπτομερῶς κελεστῖνον τὰ πάντα, καὶ λατινιστὶ διερμηνευθέντα πρὸς ἡμέτερα, ὅπως δυμεθόδως, ἀναντιῤῥήτως, καὶ ὅτι τάχιστα ἐλθούσης τῆς συγκαταθέσεως ἀναδύσῃ πρὸς τὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως. γεγράφει γὰρ ὅτως (ὑποστολὴν πρὸς κελεστῖνον πρὸ τῆς τρίτης συνόδου κεφαλαίων τεσσαρακοσῶν) ὑπὲρ γὰρ τοῦ εἰδέναι σαφῶς τὴν σὴν ὀρθότητα, ἵνα ἐσὺν ὁ αὐτὸς μὴ λέγῃ καὶ φρονεῖ, ἵνα γὰρ, οἱ μακάριοι καὶ μεγάλοι πατέρες. ἀπέστειλα τόμους κεφαλαίων ἔχοντας ὑποκοπάς. ἑρμηνευθῆναι δὲ παρεσκεύασα ἐν ἀλεξανδρείᾳ. καὶ ἐστε μήρια ἡμῶν ταῦτα. φωναὶ δὲ μᾶλλον πραπεύοντος καὶ διδασκάλου, ὡς ὑπεσερώσαμεν. ὅπου λέγῃ, ὅτι τοιαῦτα φρονοῦντι ἐδεὶς κοινωνεῖ. τὸν γὰρ ὑπὲρ τούτοις σκοπὸν τῆς τελειότητος καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς προτεθείκαμεν. ἔστιν ἰδεῖν ἀκριβῶς ἐκ τῶν λεγομένων, ὅτι διδάσκει τὸν κελεστῖνον ὁ Κύριλλος μᾶλλον, ἐν τῷ λέγῃ ἀπέστειλα πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ἃ μὲν φρονεῖ Νεστόριος, ἃ δὲ φρονοῦσιν οἱ μακάριοι καὶ μεγάλοι πατέρες, ὥστε δυνατὸν ἐκ τούτων τῷ ἀκριβῶς ὑποσήσαντι μᾶλλον εἰδέναι, τὸ κελεστῖνον χρήζοντα τῆς τοῦ Κυρίλλου βουλῆς καὶ ἀναδιδάξεως, ἢ τοῦτον ἐκείνου.

Ἐλθωμεν δὴ εἰς τὸ ἑλληνικὸν, ὅστε θαυμάζων ἐκφωνεῖς κάκιστον Κωνσταντινουπολίτην, καὶ ἀγνώτατον ῥωμαίων. ἃ μὲν ὁλόγως πρὸς φωλίου εἰρήκαμεν ἱκανῶς. καὶ ὑπὲρ τοῦ παρόντος πλεῖον προθῆναι πρὸς τὸν δοκεῖ, αἰνιγματωδῶς σου ἐκφωνήσαντος. Ζ'

ΤΜΗΜΑ Γ'

δείκνυσι ἡθέσις ἐκ τῆς ἀναμαρτησίας τῆς ῥωμαϊκῆς πίστεως, ἣ προσκεινται λατῖνοι.

Συσφίγγων νυνὶ τὰ τῆς συμπλοκῆς, ὑπὲρ τοῦ ἀσφαλὲς καὶ ἀναμάρτητον καταφύγῃς τὴν ῥωμαϊκῆς καθέδρας, σωτισάνεις γὰρ τοῦτ' ὅτως ὑπεχειρῶν. ἐκείνη ἐστὶν ἀληθὴς ἐκκλησία, ἥτις πρὸς τὴν πίστιν ἐστὶν ἀναμάρτητος. ἠλατινικὴ ἐστὶ τοιαύτη. ἔχει γὰρ τὴν τῆς ῥωμαϊκῆς καθέδρας. ἥτινι μόνῃ καὶ' ἐπαγ-

ἐπαγγελίαν ὑπέχει ὁ Χριστὸς τὸ ἀδιάλειπτον τ πίστεως . ἐν πίστει δηλονότι
καὶ τοῖς αὐτῶ διαδόχοις , καὶ τοῖς τεθνηκόσιν αὐτοῖς . καὶ ταῦτα τῶν ἁγί-
ων τὰ ῥήσεων ἀποστολικῶν τεσσάρων ὑποσημειώσεις , καὶ ἑτέρων διδασκα-
λικῶν ἐξηγήσεων . ἡμεῖς δὲ ζωτόμως ἀπολογούμεθα τοῖς τεθνηκόσιν.
ἀποφαίνοντες μὲν ἁπλῶς τὸ ὅτι ἀληθὴς ἐκκλησία ἐστὶν ἡ τοῖς τ πίστιν ἀνα-
μάρτητος . ὁμολογοῦντες δὲ , ὡς καὶ τεθείπομεν , τ καθολικὴν ἀποστο-
λικὴν ἐκκλησίαν εἶναι τὴν ἐξ ἐπαγγελίας ἀναμάρτητον , καὶ πᾶσαν ἄλλην αὐ-
τῇ ζωηνωμένην, ἀληθῆ μὲν εἶναι , καὶ μέλος τ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς,
ἐμὴν δὲ καθολικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς . ὥστε ἔτε ἡ ῥωμαϊκὴ μόνη ἔτε ἡ τῶν λατίνων
ἅπασα , ἔτε ἡ τῶν ἀλεξανδρέων , ἔτε ἑκάστη τῶν τριῶν λοιπῶν ἀνατολικῶν ,
λέγεται καθολική , εἴπερ οἰκουμενική . ἀποστολικὴ μέντοι , ὡς ἐξ ἀποστόλων ἔχου-
σι τοὺς διαδόχους , καθολικὴ δὲ κυρίως κ τοῦ ἐτυμολογίαν ἔχειν καθόλου , ἣν
δὲ μία καθ' ἑαυτήν , ἀλλ' ἅπασαι ἅμα . ἡμεῖς δ' οἱ λατῖνοι τὸ καθολικὸν
αὐτὴ ὀρθοδόξως λαμβάνοντες εἰς ὁμωνυμίαν ἐμπίπτετε , καὶ ψεύδεσθαι ζωά-
γετε . πῶς δ' ἀληθὴς ἐκκλησία , ὑμέτερος θεῖος ἱερώνυμος θεηγορά-
" φει λέγων εἰς τ ρλγ' ψαλμόν . οὐκ ἐντοῖς τοίχοις θεῖται ἡ ἐκκλη-
" σία , ἀλλ' ἐντῇ τῶν δογμάτων ἀληθείᾳ . ἐκεῖ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία ὅπου καὶ ἀ-
" ληθὴς ἐστὶ πίστις . κἀκεῖ δὲ ἐκκλησία ἦν , ὅπου πίστις ἀληθὴς ἦν , ἵνα καὶ οἱ αἱ-
" ρετικοὶ πάσας ταύτας τὰς ἐκκλησίας ἐκέκτηντο . καὶ ὁμέγας Ἀθανάσιος
εἰς τὸ πάντα μοι παρεδόθη . πῶς τ ἀλήθειαν τὸ τῆς ἐκκλησίας γνώρισμα
" δύρειν ἐκπαιδεύει λέγων . ἀληθὴς διδασκαλία ἐστὶν ἥτις τῶν πατέρων οὐδὲν
" διαφέρει . ὅτι δὲ οὐκ ἀναμάρτητος θεῖ πίστιν ἐστὶν ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία ἔτε
ἡ λατινὶς ἅπασα ζωηνωμένη ταύτῃ , μαρτυρεῖ ἐντοῖς θεῖ χρίσματος ζητή-
μασιν ἀδριανὸς ἐκτος θεῖος κορεσίῳ ζαφέσας . μόνην λέγων τ οἰκου-
μενικὴν ζωόδον μὴ δύνασθαι σφάλλεσθαι . ὅπερ ἂν φωτὸς μεσημβρινοῦ τυλου-
γέστερον ἀποφαίνῃ ἐπαγγέλλῃ , οὐδ' ἑωθινοῦ θεσπεσιάσματος , ἵν' ἀφημότερον
εἴπωμι , ἐμφαίνει διάγνωσιν . Ἀλλ' ἄγε ἀκόσωμι δὴ καὶ τὰς ἀποδείξεις.

Α Π Ο Δ Ε Ι Ξ Ι Σ Α

Παρὰ λυκᾷ εἰκοστῷ δευτέρῳ . σίμων σίμων ἰδοὺ
ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ,
ὡς τ σῖτον . ἐγὼ δὲ ἐδεήθην θεὶ σοῦ ,
ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου .
καὶ σύποτε ἐπιστρέψας ,
στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου .

Τούτῳ καὶ τὰς ἐξῆς γραφικὰς μαρτυρίας θεφέρων ὠθουμάσθε , δέον σεφωσήρων τῶν λαμπροτάτων τοῖς διανοίαις διδασκαλίαις τὰ ῥητὰ τοῦτα διυκρινῆσαι , κἀκείνων μάλιστα , τῶν ὑπερέχουσης ἡ ἐγκωμίου ἀνάγκη ἐμπιπόντων τῷ λόγῳ , ἀλλὰ τῶν τὸ γράμμα μᾶλλον θεϊερχαζομένων , καὶ τὸν σκοπὸν ἀνιχνευόντων καὶ λέγοντος , ἅμα δὲ καὶ τ κυρίαν θηρευόντων διάνοιαν , κἀκ τούτων πείσαι , ἢ ἄλλοθεν .

(εἰδύς-

(εἰ δύσληπτον τοῖς ἀκούουσιν ἴσως τὸ λεγόμενον) σὺ μὴν ἀφεὶς ταῦτα
ὡς τῆς σῆς ὄντα πόῤῥω διηχειρήσεως, εἶπον ἀλλάττω εἰς ἔπαινόν σου
ὑπὲρ τοῦ Μακαρίου Πέτρου εἰσὶν εἰρημένα (καὶ τίς ὁ πρωταπόστολον ὑπερ-
φυῶς οὐχ ὑπερθαυμάσειεν) ἢ καὶ τῆς κορυφαίας τῆς πάλαι ῥώμης
καθέδρας, ἢ τὰ ὡς ἀναγωγικὰ, καὶ θεοπρόπια τοῦ λόγου, αὐτόχρημα
σὺ, καὶ οἱσπερ δραστόμους, εἰς πειθὼ νομίζεται ἕλκειν τοὺς ἀκούοντας, ἢ καὶ εἰς
πίστιν ὑπάρχειν ἀκαταγώνιστα. καὶ τὸ γελοιότερον, τὰ θεῖα παθῶν ἀμφισβη-
τήσαντα, τῶν ἐκείνων ἀεί ποτε μαρτυρίας, ὅπου μάλιστα πιστοῦσθαι ζητοῦσιν.
ἐγὼ μὲν οὖν, εἰ καὶ θᾶττον τοὺς θεολογουμένους ἐκτῶν Πατρῶν ὑπὲρ ἑαυτῶν
ῥήσεις εἰς ἀπόδειξιν παρῃτησάμην, οὐκ ὀκνήσω δ' ὅμως ἄλλως ἀπορρήτους σε,
ἀκοῦσαι καὶ θαλοῦσαι, καὶ τὸ κεφάλαιον τὰς ἀληθεῖς ἐκτῶν πατέρων ἑρμηνείας
θεραπαγεῖν εἰς τὸ τοῦ θεολογουμένου διαφάνειαν.

Κεφ. α'. ὅτι τῆς Ἀγάθωνος διατολῆς, ἣν καὶ ἀποδεδέχθαι φῂς ὑπὸ τῶν ἁγίων Α'
ζωόδα (πράξει α'.) χρῆσιν τοιαύτην θεοφέρεις. ἡ ἀποστολικὴ
καθέδρα διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, οὐδέποτε ἀπὸ τοῦ ὁδοῦ τῆς ἀποστολικῆς
θεοδιδόσεως διαμαρτεῖν δύναται, οὔθ' αἱρετικαῖς ποτε καινοτομίαις θεοδιαφ-
θαρεῖσα, ὑπέκυψεν. ὅπου πέτρῳ εἴρηται. σίμων σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς:
κἀγὼ ἐδεήθην θεοῦ σου: ἐνθάδε ὁ Κύριος τῷ μὲν Πέτρου πίστιν μὴ ἐκλείψειν
ὑπέσχετο, καὶ τοὺς οἱ κείους ἀδελφοὺς διατηρεῖσθαι ὑπέμνησε. ταῦτα καὶ Λέοντος
ὁ Πάπας, καὶ φῆλιξ, Ἰννοκέντιος καὶ Νικόλαος, καὶ λέων μάλιστα ἔννατος. διατο-
λὴ θεοῦ Πέτρου ἀποστολείας ῥητῶς λέγει. μόνος δῆθεν ἐστὶ, θεοῦ δὲ μὴ ἐκλείπειν
τὴν πίστιν αὐτοῦ ὁ κύριος καὶ σωτὴρ εἴρηκε δεηθῆναι. λέγων ἐδεήθην θεοῦ σου:
ἥτις σεβασμία καὶ ἐνεργὴς θεοσοφικὴ ἐπέτυχεν, ὥστε τοῦ μὲν Πέτρου πίστιν, ἕως
ἄχρι μὴ ἐκλιπεῖν, δι' ἣν ἐκλείψειν πιστεύει ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

Δεύτερον ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως θεοφυλάκτου λέγοντος. ἐπειδὴ σε τῶν μαθη- Β'
τῶν ἔξαρχον ἔχω, στήριξον τοὺς λοιποὺς. τοῦτο γὰρ πρέπει σοι τῷ μετ' ἐμὲ
Πέτρῳ τῆς ἐκκλησίας ὕλης καὶ θεμελίῳ.

Τρίτον ἀπὸ τοῦ χρυσοστόμου: γ': κεφαλαίῳ: τῶν πρακτ: εἰκότως θεωτῶν Γ'
πάντων τὴν ὠθενίαν οἰκειοῦται τὸ πράγματος, ὡς δῆθεν ὑπὸ χεῖρα πάν-
τας ἔχων. πρὸς τοῦτον γὰρ εἴρηκεν ὁ Χριστὸς. καὶ σύποτε ἐπιστραφεὶς στήριζον
τοὺς ἀδελφούς σου.

Α' ΠΑΝΤΗΣΙΣ

Ταῦτα μὲν σου τὰ ἀξιολογώτερα. ἐῶμεν τὰ λοιπὰ ὡς τούτοις θεοβαπτί- Δ'
σαντα, ἢ καὶ αὐτ' ἐδένος ἡμῖν λογιζόμενα. ὡς καὶ κάτω πολλὰ ἕτερα
κολακευτικά τινα ὄντα, ἢ ἐγκωμίου φύσει χρώμενα τῇ ὑπερβολῇ.

Ἐπανέλθωμεν θεοῦ τοῦ Ἀγάθωνος, ὃς τῷ ἐπισκόπῳ ἀποδεδέχθαι φῆς ὑπὸ Α'
τῆς ζωόδα, καὶ κεκυρῶσθαι. εἰ μὲν νοεῖς ἀποδεδέχθαι τὰ ζωοῦντα
θεοῦ τὰ δόγματα τῶν δύο φύσεων ἐν Χριστῷ καὶ θελήσεων, καὶ ἐνεργειῶν (ἧς
ἦν σκοπὸς τῆς ζωόδα) ὁμολογοῦμεν. εἰ δὲ καὶ τὰ πάρεργα, οἷόν τι καὶ τὸ
θεοπνεόμενον, ἐλέγχεσθε ἅμα καὶ σὺ, καὶ Ἀγάθων ὑπὸ τῶν ζωοδικῶν ἀπο-
φάσεων.

φάσεων· ὅπω γὰρ μεγαλαυχεῖς ἐν τοῖς μίοις τῆς ἀπιστολῆς τὴν ῥωμαϊ-
κὴν καθέδραν μηδέποτε διεφθάρθαι καινοτομίας αἱρετικῆς, ἐξελήλεγκται
ἐκ τῆς· ἡ γὰρ ζωὴ ὁδὸς τὸν αὐτὸν ὀνώριον ἀνεθεμάτισεν· ἡ ζωὴ ά-
δων καὶ ἀληθὴς ἀπικυρῶν τὴν ψῆφον, τὸν ὀνώριον ὡς αἱρετικὸν τοῦ θρόνου κα-
τεδίκασεν. οὐκ ἀπεδέξατο τοίνυν ἡ ζωὴ ὁδὸς πάσας τὰς συλλαβὰς τοῦ ἁγίου Πα-
τρὸς, οὐδ' ἐμέλησε πώποτε τῇ ζωοδόκῳ τοῦ θεοῦ μίων καὶ ἐγκαινίων θρό-
νου πνοὴ. ἀλλ' ὧν μόνον ἐνκαινόσιν, ἢ ὅροις ῥητῶς περιέχει, ἢ καὶ οἷς θε-
φανῶς συμφωνοῦσα τῇ τὰς πράξεις ἐμφέρει· μάτην οὖν ὑμᾶς ἐκφιλαυ-
τίας πειθόμενοι μᾶλλον, ἢ ἐκφιλαληθείας, τὰς ῥήσεις οἵας δήποτε θεο-
λαμβάνοντες, τῆ ῥώμης ὑπεραίρετε θρόνου, ἢ μᾶλλον τὴν ἀλήθειαν ἀδικοῦν-
τες ἐκκαθρῶν καὶ ψευδῶν νοημάτων δόγμα πίστεως ζωποιοῦσαν διϊσχυρίζε-
σθε. πλὴν ἀλλ' ἀκούσατε τοῦ τῆς γραφῆς διαφάντου ἐν πλείοσι θεωρήμα-
σι· Σίμων Σίμων, φησὶν· ἰδοὺ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς. Πρῶτον, διὰ τὴν
καινὴν ἐπαγγελομένην καὶ κλύδωνος θεοῦ σίμωνα μόνον ὁλόγου. Δεύτερον,
διὰ καινὴν ὄντος καὶ κινδύνου θεοῦ Πέτρου δοκεῖ μόνον δεηθῆναι ὁ κύριος.
Τέλειον λέγει τὸ μὴ ἐκλείπειν τὴν πίστιν καὶ Πέτρου. Τί τοίνυν ἀπιστρέψας;
Τί τὸ στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.

Πρὸς τῷ πρώτῳ, θεόδηλον ἐκ τοῦ εὐαγγελικοῦ ῥητοῦ. ὅτι σατανᾶς τοὺς ἀπο-
στόλους ἐξῃτήσατο ὁ σατανᾶς, σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἀλλὰ μόνος ὁ Πέ-
τρος ὑπὲρ αὐτῶν ἐπετράπη· ὅθεν εἰκὸς θεοῦ πάντας ὁλόγου. ὡς δηλοῖ ἡ ἀνω-
νυμία ὑμῶν. ἐξόχως καὶ ἐξονόματος ἀποτείνει θεοῦ τοῦ Πέτρου, ὡς μέ-
λλοντος μονώτατον, εἰς τὴν πάλην μὴ τοῦ σατανᾶ καταπελθεῖν. διὸ καὶ δὶς Σίμω-
να καλεῖ, ὡς θεοσοχῆς πλείσης δεόμενον· Τοῦτ' αὐτὸ καὶ εἰς τὸ δεύτερον λέγο-
μεν. ὅτι, εἰκὸς θεὶ πάντων τῶν μαθητῶν ἦν ἡδέησις τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ διὰ
τοῦτο θεῖσαν τοῦ μέλλοντος ἐμπεσεῖν μόνῳ τῷ Πέτρῳ τῷ τῆς ἀρνήσεως πει-
ρασμῷ, ῥητῶς θεὶ τοῦτο μόνον, τὸ θεὶ πάντων νοούμενον λέγει, ὅτι θεὶ
Πέτρου ἐδεήθη. Οὗτος καὶ θεὶ πάντων τῶν μαθητῶν ἦν ἡδέησις τοῦ Χριστοῦ, ὡς
πάντας ἐξαιτησαμένου τοῦ σατανᾶ σινιάσαι, διεξοδικώτατα δείκνυσι ἐν τῷ κατὰ
Ἰωάννην· τοῦ Ἰωάννου ὅπου ῥητῶς αὐτὸς ὁ σωτὴρ λέγει θεὸς τὸν Πατέρα. Πάτερ
τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς. καὶ πάλιν οὐ θεὶ
τούτων ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς
ἐμέ. ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ Πάτερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοί· ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν. Οὐκ ὁρᾷς ὅτι θεὶ πάντων ἡδέησις ἦν τοῦ Χριστοῦ· θεὸς γὰρ
μόνον τὸν Πέτρον ἀποτείνει διὰ τὴν τούτου μέλουσαν θεῖσαν. Τί δέεσι
τὸ μὴ ἐκλείπειν τὴν πίστιν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἀπόλῃ. σὺ γὰρ Πέτρε, φησὶν ὁ
χρυσόστομος ὁμιλ: ἑβδομηκοστῇ πρώτῃ εἰς τὸ: ιγ΄: Ἰωάννου θεὶ τὸ: τέλος.
ἢ ἵνα μὴ ἀπόληται ἡ πίστις, ὡς ὁ αὐτὸς ὁμιλ: πγ΄: εἰς τὸ εἰκὸς ἔκπαν μαθεῖν
ῥητῶς. ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου, ὥστε μὴ τέλεον ἀπολέσῃς· καὶ θεοφύλακτος
ἐκφράζων δι' ὅλου τὸ ῥητὸν λέγει. εἰ γὰρ καὶ θεὸς μικρὸν μέλλει σαλευθῆ-
ναι, ἀλλ' ἔχεις ἐναποκείμενα τὰ σπέρματα τῆς πίστεως. κἂν τὰ φύλλα ἔρριψε
τὸ σῶμα

α΄
β΄
γ΄: δ΄
ε΄
ς΄
ζ΄
Ἰωάν: ιζ΄:
γ΄
Χρυσ: ὁμιλ:
ογ΄: εἰς τὸ: κς΄:
ματθ:
Θεοφύλ:

τὸ πνεῦμα τῦ ἐπηρεάζοντος, ἀλλ' ἡρίζα ζῆ, καὶ σὺν σκιᾷ ἡπίστησα. λάβε καὶ τὸν αὐτὸν τὸ συνεχῶς τεθνηκότα εἰς τὸ ὑπηρέτας, καὶ ἤριζον. σὺ ὁ ὑπηρέτας ἤριζον τὸς ἀδελφούς. τὸ μὲν τέχνον νοῆσαι. τετέσιν, ὅτι, ἐπειδὴ σὲ τῶν μαθητῶν ἔξαρχον ἔχω μεθ' ὁ ὀργισθείς με, κλαύσεις, καὶ εἰς μελάνοιαν ἔλθης ἤριζον τὸς λοιπούς. τοῦτο γὰρ τεθνήκεισοι, ὡς μεθ' ἐμὲ ὄντι τ σκληράς πέτρα καὶ σκάνδαλα. Νόησε δ' αὖτις τοῦτο οὐ μόνον τοῖς τότε ἀποστόλοις εἰρῆσθαι. (δηλαδὴ τοῖς ὧν νομίζω μαρτυρεῖ μαθθαῖος: εἰκοσιῷ ὀγδόῳ, ὅτι ἐδίσασαν, ῥητῶς ὁ τοῖς θωμᾶ) ἀλλὰ καὶ τοῖς πάντων τῶν ἄχρι τ ζωτελείας τῦ αἰῶνος πιστῶν. οὐ γὰρ ὤφειλε ὑπηρέτας, καλὸν ὑπόδειγμα γενέσθαι πᾶσιν εἰς μελάνοιαν. καὶ ἴδοις τῶν πιστούντων εἰς ἐμὲ ἀπογνώσεσθαι, ἀποβλέπων τεθὲς σὲ, τ ἀποστόλου μὲν ὄντα, ἀρνησάμενον ὁ, καὶ πάλιν τὰ πτωχεῖα πάντων, καὶ τὴν τ οἰκουμένης ὑπασαστάν λαβόντα διὰ τ μελανοίας. ἠτήσατο οὖν ὀσιανᾶς σινιάσαι σε, ἀλλ' ἐγὼ ὑπάντως σε ἐγκαλέλιπον. ἵνα μὴ σκλέπῃ ἡπίστις σου εἰς τὸ σαπελὲς. εἰ δὲ ἐδεήθην ὁ αὐτὸς ἐγὼ τοῖς σοῖ, ὅμως σὺ μὴ ἀναπέσῃς. ἀλλ' ὑπηρέτας, τετέσι μετανόησας καὶ δακρύσας, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρνήσεως φυγὼν, γνοὺς καὶ τοῖς ἄλλοις πιστοῖς (ὑμεῖς δέ τινες οἱ ἀδελφοὶ) λύσος τὸ μελανοεῖν καὶ μὴ ἀπογνώσειν. ταῦτα πάντα θεοφύλακτος. Ἄκουσον καὶ κυρίλλε τί τὸ ὑπηρέτας, καὶ ἤριζον. θαύμασόν φησι τ τῆς θείας μακροθυμίας ὑπερβολήν. ἵνα μὴ ποιήσῃ ἀπογνῶναι τὸν μαθητ, μήπω τὴν μεμελήσαν τ ζυγγνώμην δωρεῖται. καὶ πάλιν αὐτὸν εἰς τ ἀποστολικὴν ἀξίαν ἐπανάγ λέγων, ἤριζον τοῖς ἀδελφοῖς. Καὶ ὁ ὑμέτερος βέδας ἐν τῇ τῦ θωμᾶ σειρᾷ ζωμολογεῖ λέγων. καθὼς ἐγώ σου τ πίστιν, ἵνα μὴ σκλέσῃ δεηθεὶς διεφύλαξα, ἕτω καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς. (ὅρα καὶ ταῦθα τίνες οἱ ἀδελφοὶ) μήποτε τεθὲ συγχωρήσεως ἀπογνῶσι, τεθαῤῥύνειν μνημόνευε. Καὶ τί δ' αὐτὸ τὸ ὑπηρέφειν καὶ ἤριζειν σαφῶς ὑπαινίττεται ὁ χρυσορῥήμων διδάσκαλος ὁμιλ: ογ': εἰς τὸ: ιγ': Ἰωάννε, λέγων. ἐπειδὴ γὰρ ἦπολλὴ ἀγάπη ἀντιλογικὸν αὐτὸν ἐποίησε σωφρονίζει λοιπὸν αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐν τοῖς μ τ ταῦτα τοῦτο πάθῃ, ὅτ' αὖ τῆς οἰκουμένης τ οἰκονομίαν ἀναδέξῃται. ἀλλ' ἀναμιμνησκόμενος, ὧν ἔπαθεν, ὑπογνώσκῃ ἑαυτὸν. ἀκὶ καὶ τότε ἔπεσαι καὶ ἤριζειν τοῖς ἄλλοις. περιττὸν ἂν εἴη καὶ πλείω τεθθῆναι, τηλαυγέστατα φανέντος ἤδη ἐξ ἀρχαίων διδασκάλων τ ἀληθείας. τεθύμειροι παρ' ὑμῖν παντοῖοι σχολιασταὶ καὶ ὑπασκέψασθε. ἐδὴ τοῖς σχολαστικοῖς ὑμῶν, τοῖς τὰς ῥήσεις διαστρέφουσας. καὶ εἰς πᾶσαν αὐτῶν ἔννοιαν διαίως διὰ σοφισμάτων ὑπασῶντας. καὶ τὸ τῦ λόγου, ὃ τὸ ὑπόδημα τεθὲς τὸν πόδα, ἀλλὰ τὸν πόδα τεθὲς τὸ ὑπόδημα διαζομένους ἐφαρμόζειν. ὅθεν χωλαίνειν ἐξ ἀνάγκης ποιεῖ τ ὑποδυόμενον, ὡς καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς τοιοῦτο πόσως συλλογιζομένους. Καὶ εἴπερ ἀληθινὴ αὕτη ἡ γεφύρωσις ἀναφήνεια, πόθεν τεθὲς θεῦ ὑμεῖς, καὶ οἱ ὑμέτεροι πάντα εἰς τὸ ἀναμάρτητον τ ῥωμαϊκῆς καθέδρας, τ Πέτρου πίστιν ἐφέλκεται, ὅσου γε ἐκ ὁ τεθὶ τ ὁμολογίας τ πίστεως Πέτρου λόγος, ἀλλὰ τεθὶ τ μ τ ἄρνησιν, μὴ τεθῤῥίζου γενομένης, ἀλλὰ δὴ καὶ σκληναχθείσης

διὰ σό-

Διὰ σόματος Διαμεινάσης οὐ μόνον ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἀλλ' ἔξω καὶ τοῦτο. Πόθεν ὑμεῖς τὰ θεοσωπικὰ ⸗ Πέτρου χαρίσματα ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς Διαδόχοις ἀναμφισβητήτως προσοικειοῦσθε. τοῦτο δὲ οὐδενὶ ὑπισχνεῖται δύρεῖν ἐστι θεῖα τῇ γραφῇ. ἀλλὰ δὴ καὶ ἱκανῶς παρεσήσαμεν, τιμὴ δὴ Πέτρῳ θεοσδυχίᾳ καὶ δὴ τοῖς λοιποῖς νοητέον ἀποστόλοις. εἰ δὲ Πέτρος εἰς θεοφανῆ παρεδόθη καὶ ἐγκατελείφθη κίνδυνον ἀρνήσεως. ἀλλὰ δὲ τοῖς λοιποῖς ἀπιστεῖν θεῖ τ' ἰησοῦ θεότητος καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἐπῆλθεν. ὅθεν ἔλεγον. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι ⸗ ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι Ἰσραὴλ καὶ πάλιν, οἱ δὲ ἐδίσασαν καὶ πάλιν ἐφάνησαν ὡσεὶ λῆρος αὐτοῖς αἱ ὁπασίαι τῶν γυναικῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. καὶ θωμᾶς ἐὰν μὴ ἴδω, καὶ μὴ πιστεύσω, ἔλεγεν. ὥστε εἰκὸς νοεῖν τιμὴ ⸗ Κυρίου δὴ Πέτρῳ ῥητῶς δέησιν, καὶ τοῖς ἄλλοις θεοσεπεκτείνεσθαι. καθὰ καὶ ῥητῶς ἐκ τῶν παρ' Ἰωάννου ⸗ Χριστοῦ θεὸς Πατέρα μακρῶν δεήσεων παρεσήσαμεν. Εἰγὼν δὲ Λέοντα τὸν ἔννατον, ἐνεργὴς ἦν ἡ θεῖα Πέτρου θεῖα δέησις, ὥστε τὸν αὐτὸν Διάδοχον μὴ ἐξαμαρτάνειν, ὅτως ἄρα καὶ θεῖ τῶν λοιπῶν Διαδόχων τῶν ἀποστόλων. ὅπερ οὐκ ὀρθὰ ψεύδεις καὶ γελοῖον ἀνύπαρκτος. ὥστε δῆ τὸ παρ' ἡμῶν, θεὸς μόνον τὸν Πέτρον ἐκλαμβανόμενον, ἀναληθὲς καὶ εἰς τοὺς Διαδόχους αὐτοῦ. Προδήσω δὲ τοῦτο. ὅτι, εἰκῇ ἀπὸ Πέτρου Διαβαίνειν πιστεύεσθαι εἰς τοὺς ἑξῆς, οὐκ εἰς τὸν Πάπαν μηδαμῶς μόνον, ἀλλ' εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν νομιστέον, ὡς καὶ τὰς κλεῖδας, καὶ τὸν Μακαριότητα τοῦ ὁμολογίας, καὶ τὸν ἐφ' ὁμολογίᾳ οἰκοδομὴν, καὶ τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν ἐξουσίαν, καὶ εἴπερ ἄλλα θεωρεῖν ἐστιν. ἃ γὰρ Πέτρον εἰσεποιήσατο μόνον ὁ Κύριος μαθητὴν καὶ ἀπόστολον. ἀλλὰ καὶ ἑτέρους ἕνδεκα. ἃ δὲ Πέτρῳ μόνῳ ἐπέπιστε, ἃ δὲ Πέτρῳ μόνῳ θεοσέφερεν, ἃ δὲ θεῖα Πέτρου λαβεῖν τοὺς ἄλλους θεοσέταξεν. ἃ δὲ καὶν ποσάκις ἀμιλληθέντων θεῖ πρωτείων ὁ παῦσος ⸗ καὶ θεογνώσης Θεὸς τῷ Πέτρῳ ταῦτα ἐνεχειρίσατο. μᾶλλον δὲ καὶ ἐπετίμησε τοῖς πρωτείου ἐξουσίας εἰσάγειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκλομένοις. Ἐῤῥέτω τοίνυν Ἐῤῥέτω, εἰς κόρακας ἐκπεσέσθω τὰ κὸ τ καθολικῆς ἐκκλησίας Διαβόλια, τὸ ⸗ χριστοῦ ἄσπιλον σῶμα ὑπὸ δουλείαν ἀνθρώπου ὁμοιοπαθοῦς δουλοῦσθαι καταμηχανώμενα. Ἡ ἐκλόμην καταπαῦσαι ὧδε τὴν τ σῆς ἀποδείξεως ἀναισχυντίαν, περιπεπαίντος σου ⸗ ὑποσημείωματος. ἀλλὰ θεατρίσαι τοῖς φιλαλήθεσι θεότερον, ἐκ τούτου. τὰ δὲ μετάνωμα ταῦτα τοῦ Πάπα Νικολάου πρὸς Μιχαὴλ τὸν Βασιλέα μεγαλαυχήματα. Τὰ τ ῥωμαϊκῆς φησὶν ἐκκλησίας θεονόμια ἀπὸ Χριστοῦ σώματος τῷ Μακαρίῳ Πέτρῳ βεβαιωθέντα, ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ Διατεθέντα, ἐκπαλαι τηρηθέντα, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκουμενικῶν ζωοδόων ἐπαινεθέντα, καὶ ὑπὸ πάσης ἀεὶ τ ἐκκλησίας σεβασθέντα, μηδαμῇ μηδαμῶς ἐλαττοῦσθαι δυνάμενα, ἢ καταβάλλεσθαι, ἢ ἐναλλάττεσθαι. ὃ, π θεμέλιον ὀθεὸς ἔθετο, ἀνθρωπίνη σὰρξ ἰσχύι θεμελιοῦσθαι μηχανῇ. καὶ ὅπερ θεὸς ὥρισεν, ἑδραῖον καὶ κραταιὸν σωίσασθαι. κἀκεῖνος μάλιστα ἐξαμαρτάνει ὁ τῇ ⸗ θεῖ ἀνατάξει πεφρωμένος διατάξει πεφρώμενος. τὰ προνόμια φημι ⸗ θρόνου τούτου καὶ ἐκκλησίας, διηνεκῆ Διατελοῦσι, θεόθεν ἐῤῥιζωμένα καὶ πεφυτευμένα.

Νικόλ: πάπ: πρὸς Μιχαὴλ Βασιλέα.

τδυμμία. ϖϑοκρόυεϑζ δώαν), μετενεχθῆναι ἐδώαν). ἐφέλκεϑζ δώαν), ,,
ἀποσπασθῆναι ἐ δώαν). ὅπ περ ϰ ἐν τοῖς λοιπῖς (λογίοις) ταῦτά εἰσι, δ' ὧν ,,
ἡμῖν τὰ ϖϑενόμια ταῦτα δεδώρη). σύπλε ὄπτ ρέψας, ἦκασε ϖϑὸς Κυρίε, σήρι ,,
ξον τὲς ἀδελφέσσου. Τοιαῦται ὑμῶν ϖγάθοὶ ἀμεγαλορρήμοζώαι ὄπ μα ,,
Ιαίοις νοήμασι. Τοιοῦτοι ὑμῶν οἱ τῆς Παπικῆς ὑϖὲρ πᾶσαν ἐξεσίαν ἀνυϖερ-
Ελήτου ὑϖεροχῆς ὑϖερνεφέλιοι πύργοι, ὄπ ϖαθρολάτε, μᾶλλον δὲ ϰ ἀνυ-
ποσάτε θεμελίου, ἀθρόον ϰαταῤῥαοσόμενοι, ϰ τὲς ϖϑεικεμλύες ζωοδιαθ-
λοῦντες. Εἰγᾶν τὰ ϖϑενόμια ῥώμης ἐκσόμαλος Χρισε, ἦ ἐκ τῶν πατέρων
ἤδη ὁ εἰκοσὲς ὄγδοος τῆς ἐν χαλκηδόνι ϰανὼν ἐναπεφήναλο. ὃν εἰ ϰ λέων ὁτ'
ἄλλα ἀγιώτατος ὢν ἀπεδέχελο πάθες ἀνθρωπίνουἢπων γενόμενος, ϖϑὲς
τὸ μὴ ἔχειν ἰσότιμον τὸν Κωνσανλινε πόλεως. ὅμως ϖϑέφασιν τὲς τῶν πατέρων
ϰανόνας ἄλλως διαγορδύονλας πεὄτεινεν, νομοθεσίαν αὐτῷ τᾶ Κυρίε. ὡς μ
Νικολάε ϰ Παπῶν ἄλλων ὑμεῖς μαλαίως διϊσχυρίζεϑε. ὥσε οἱ τῷ ῥηθέντι
ϰανόνι ἀντιλέγοντες, ἅποι ἂν εἶεν, Φαρισαχόμλυοι ϰρινέθωσαν ϰὰ τῷ ἁγίῳ
πνδύμαπ, ϰ τῶν Πατρικῶν διδαγμάτων ἀπόσπονδοι. εἰ ἦ ϖοσὸν τοῖς ὑ-
μετέροις Πάπαις ϖϑοσνέμετε, ὥσε τῆς τότων μαρτυρίας χωρὶς μηδὲν ϖι-
στδύειν, ϖειράτω τοιγαρῶν ὑμᾶς Ἰωάννης ὁ ἁγιώταλος Πάπας δδύτερος, ὃς
Ἰσιτιανῷ τῷ μεγάλῳ ὄπτσέλλων (ὡς ϰ σὺ ϰῦ τὴν τρίτην δεῖξιν εἰσφέρεις)
ῥητῶς ὅτω λέγε. τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, ϖασῶν ἀληθῶς εἶναι κορυφὴν, ,,
ϰὰ τῶν πατέρων οἱ ϰανόνες, ϰ τὰ τῶν Βασιλέων θεσπίσμαλα διαγορδύσιν. ,,
ἐ τοίνυν ἀπὸ Χρισε σόμαλος ϰὰ θείας φωνῆς, ϰ τὸν Πάπαν Νικόλαον. εἰ
ϖῦ ὅτως, ἐχρῆν μᾶλλον εἰπεῖν. αἱ τᾶ σωτῆρ φωναὶ, ἐν δαγγελίοις
Διαγορδύσι.

Πρὸς ὃ τὸ δδύτερον τὸ τᾶ θεοφυλάκτε, ἐδεὶς φθόνῳ ἔξαρχον λέγεϑζ Β΄
ϰὰ κορυφαῖον τῶν μαθητῶν. ἐ μὴν δὲ ἀλλὰ ϰ μ Χρισὸν Πέτραν ϰ σή-
ριγμα τῆς ἐκκλησίας, μόνον ὃ λέγεϑζ τᾶτο τὸν Πέτρον ἐδαμῶς. ϖϑὶ
ᾧ Ἰωάννε τὸ ἔξαρχον λέγεϑζ τῶν μαθητῶν, ϰ Παῦλον ὁμοίως ϖλειςάκις
ἀναγινώσκομλυ ϖϑὸ τῷ χρυσορῥήμονι διδασκάλῳ. ἔϖ ὃ ϰὰ ἀμφότερον τὸν
Ἰάκωβον, ϰὰ Ἀνδρέαν, ϰ εἶπ' ἄλλον ἐξαίρελόν τι ϖϑὸ τὲς λοιπὲς δια-
πρέψαν τα. Τὸ ὃ θεμέλιον λέγεϑζ, ϰὰ τᾶτο ἐμόνου τᾶ Πέτρου ἴδιον. ἤδη
ᾧ θεμέλιον τῶν ἀποσόλων λέγε) ὑϖὸ Παύλου τὸ θεῖον κήρυγμα (ἐφεσ:
β΄:) ϰ δώδεκα θεμέλιοι τῆς ἄνω Ἱερσαλὴμ, οἱδώδεκα ἀπόσολοι φαί-
νον), ἐν τῇ ἀποκαλύψι (ἐν κφ΄: κά) ϰ κοινωνήσας καῖ' ἀμβρόσιον ὁ Χρισὸς
ταὺς ἰδίας κλήσεις τοῖς ἀποσόλοις, τὸ φῶς εἶναι, ϰ ποιμένας, ϰ διδασκάλες,
τί θαυμασὸν, ἢ ϰὰ τὸ Πέτρας εἶναι τῆς δαγγελικῆς οἰκοδομῆς ϖϑοσενέιματο.

Πρὸς τὸ τρίτον τὸ τᾶ χρυσοσόμε ζωτόμως ὑϖὸ σᾶ ϖϑοφερόμλυον, ὅπ Γ΄
ὄπτσρέψας ἦκασε, σήριξον τὲς ἀδελφές σε. Τί ἄλλο ἐσὶν ἡ τᾶ λόγε ὑϖό-
θεσις, ἣν ἐσώπησας. εἰ μὴ ὅπ μετάνοιαν δηγγελίζετο λέγων. ὡς ἐν κφ΄:
γ΄: τῶν ϖράξεων, μεϖανοήσατε οὖν ϰὰ ὄπτσρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι
ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ϰ ὥσϖερ αὐτὸς ἐκκλάντων μόνος ἥμαρτε, ϰ ἐϖέ-
σρεψεν, ὅτω ϰὰ εἰκότως ϖρῶτος πάντων οἰκειῶται τ αὐθεντείαν τᾶ ϖράγ-

ματος,

ματος, ὡς δῆθεν ὑπὸ χεῖρα πάντας ἔχων, ὅτε̃ς ἀποστόλους ἀλλὰ τὸς ἁμαρτωλὸς εἰς μετάνοιαν.

Δ΄ Πρὸς ἃ τὰ ϗ Βενάρδε καὶ Λέοντ@ ϗ σφῶ (καίτοι σὺν ἐχρῆν ἡμᾶς ποσοῦτον ὠὶ πάντα λεπολογεῖν τὰς ἀποκρίσεις) λέγομεν. τὰς τοιαύτας ῥήσεις ἰσχὺν σὺν ἔχειν εἰς δόγματ@ σύστασιν. ἐπ' ἀκριβείας ἔνεκεν διδασκαλικῆς, ἀλλὰ παραινέσεως χάριν, ἢ ἐγκωμίων ἐρρέθησαν. ἀμφότερα δ' εἰς πειθῶ καὶ ἔπίδειξιν τ ὑπερβολαῖς χρῶνται τῶν λόγων. ϗ ἡμεῖς δ' αὐτοὶ ῥητορικῇ τέχνῃ καὶ ἀφραδείᾳ ἑπόμενοι, τὰς ὑπερβολὰς τῶν λόγων ἀποδεχόμεθα. ἔθεν ὅμως συμβάλλεσι τὰ τοιαῦτα μόνα δογματικαῖς ἀκριβῶς ὑποθέσεσιν. Εἶτ ἦ ϗ ἄλλως ἀποκριθῆναι τὰ ἔπὶ τῇ ῥωμαϊκῇ καθέδρᾳ μεγαλεῖα ἀσυγκρίσει τῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν θρόνων, ἢ ταπεινώσει λέγειν. ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ϗ δύσιν ἐκκλησιῶν, ὧν αὕτη ὑπάρχει μόνη ϗ πρώτη. Πᾶσιν τοίνυν ἀναντίῤῥητ@ ἐκτὸς τεθεικμένων ἐξηγήσεων ἀπόδειξις, εἰς Πέτρον μόνον ϗ εἰς τὸς διαδόχους ἐκείνε τὰ ϗ χριστὲ ῥήματα συστέλλεσθαι. ὀφείλεις μοῦ εἰς τὸν τεθεικμένην ὑπόθεσιν, ϗ ἑπομένας ῥήσεις διαγγελικάς τε, ϗ γραφικὰς, ῥητῶς δύρειν, ὅπερ ἀμήχανον, Πέτρῳ μόνῳ καὶ τοῖς Πέτρε διαδόχοις λέγειν ἁπλῶς ϗ ἁπλουμένως τὸ, στήριξον τὸς ἀδελφός σου, τὸ, σὺν ἐκλείψει ἡ πίστις σου, τὸ, δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν. τὸ, ποίμαινε τὰ ἐμά βατάμε, καὶ τὸ μοναρχικὸν ὡσαύτως, ϗ τὸ, ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλε ϗ καταγγελήσε ἀεὶ εἰς τὸν κόσμον. εἰ ἦ ταῦτα οὐχ ἁπλῶς ϗ ἁπλουμένως τῷ Πέτρῳ ἀλλὰ διά σκοπόν τινα, καὶ οὐμόνῳ ἀλλὰ πᾶσι, καὶ οὐ αὐτῷ τινα ποσῶς ἐπετράπησαν, ὡς ἡνειροπολεμένη μοναρχία. Μάτην ἄρα καὶ ἀνιαχύρως συλλογίζεσθε ϗ γελοίως συμπεραίνετε, ἀλλὰ ϗ ἱεροσύλως τὴν διαγγελικὴν ἀλήθειαν ἐκβιάζεσθε· καὶ μαρτυρίαις ἀδήλοις ἢ ψευδογράφοις, ἢ δυσωνύμοις, ἢ ϗ τὸ ἁπλούστερον, ἰδίαις, τὸν σκοπὸν ὑμῶν καταρτίζεσθε. Τοῦτο καὶ τοῖς πιστοῖς θαῤῥοῦντες οἷον τῷ ϗ Φλωρεντίαν συλλόγῳ τὴν ϗ Πάπα μοναρχίαν προὐβάλλοντο, ϗ τὰ ἐθνόμια πάντα. ϗ τὰς γραφὰς, ὡς ἔφασκον, ϗ τὸς ἁγίους Πατέρας ἀποφαίνεσθαι διεμηχανῶντο. οἱ δ' ἀνατολικοὶ γραφὰς μὲν ϗ ῥήσεις ἁγίων αἰτοῦντες, ἀντεισαγεῖν ὑπ' ὀλιγωρίας οὐκ εἶχον. ὑπώπτευον ἦ, μήτις παρ' αὐτοῖς τοιαῦτά πως ὠὶ ϗ Πάπα ἐγκωμιάζων ἀποφθέγξατο. ϗ τὸν δόλον ὅτως ἀπεκρούοντο ἀντερίζοντες, ὥστε ϗ τὸς ζωοδικὸς μᾶλλον κανόνας ὁρίζεσθαι τὰ ϗ Πάπα προνόμια. οἱ γὰρ κανόνες ϗ δῆλοι, καὶ πρόχειροι, ϗ ἐξηκριβωμένοι. ῥήσεις δ' ἁγίων ϗ ἄδηλοι, ϗ ἀσαφεῖς, ϗ ἀγνοούμεναι, ϗ τὸ χεῖρον (ὅπερ ὅπου ἤδεσαν) ἀντιβαίνουσι ῥητῶς τοῖς ὅροις τῶν οἰκουμενικῶν ζωόδων. ὅια τὰ ἐκτῶν παπικῶν ὑποβολῶν προφερόμενα. Ἀλλ' οἱ ὠὶ τὸν Πάπαν ἐνίσαντο, καὶ ὁ Πάπας αὐτὸς. τὶ ὀλιγώτερον εἶναι λέγοντες, ἢ πῶς τῶν ἁγίων ῥήσεσι πείθεσθαι. Ἀλλὰ ϗ τίνων ἁγίων ἔρομ' ἐγὼ, ὠλατῖνοι. εἰ μὴ τῶν ἀνατολικῶν, ἀνυπόπτως ἔχομεν πάντας. ἐμὴν ἦ ἁγίων μόνον, ἀλλὰ δὴ ϗ ἁμαρτωλῶν αὐτῶν, ϗ γραμματικῶν ἔτι προφέρετε, ϗ ἀποδέχομαι. εἰ ἦ λατίνων, ϗ τὰ ἐκ τῶν ἐνδόξων ἐγκολπίζομαι. ἀμβροσίᾳ φημὶ

Ἱλαρίᾳ

Ἰλαρίᾳ, κυπριανῷ, αὐγυστίνῳ, Εἰρηναίου, καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις. ἔχ ὑποδεεστέρων ἢ νεωτέρων ἀλλ' ἀρχαίων ἀρχιερέων. Παπῶν ἢ ὑπὲρ ἑαυτῶν μαρτυρίας ὀφείλειν δίκαιον. καταμεμφόμεθα ἢ μᾶλλον. ὅπως κενομύθων ἀπολογίας ψευδεῖς καὶ ἀναποδείκτους ἀποφάσεως δῆθεν ἐχούσας ἰσχὺν θαρρεῖτε προβάλλεσθε. λέοντα ἐν τούτοις καὶ Γρηγόριον τοὺς παρ' ὑμῖν μεγάλους, καὶ ἀνάκλητον Ἴσσους Τίθημι, καὶ Γελάσιον, καὶ Φήλικα, ὡς καὶ τὸν προμικρὸν ληρωδοῦντα Νικόλαον, καὶ λέοντα ἔνατον καὶ αὐτὸν τὸν ἀγεννῆ Εὐγένιον. ὁ ἀρχηγὸς ὑμῶν καὶ ἡμῶν ὁπερωτατόσολος Πέτρος ἀποφαινέσθω, ὑπὲρ καλῶς ἀκούειν τοὺς δυσεβεῖς περιφανέστερον. (ἐν: ά: ἐπιστολῇ κεφ: έ.) πρεσβυτέρους προσκαλῶ ὁσυμπρεσβύτερος. ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, ἐπισκοποῦντες, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως. μηδ' αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως. μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλ' ὡς τύποι γενόμενοι τοῦ ποιμνίου. ὅρα δὲ ὅπως τὸ ποίμνιον τὸ ἐγχειρισθὲν, τοῦ θεοῦ καὶ ἐστι καὶ λέγεται, ὡς γοῦν μοναρχίας τόπος προλείπει ἀνθρώπῳ θνητῷ, ὅπουγε τῷ κυριότητα πᾶσαν ἑαυτῷ ὁἀθάνατος θεὸς φυλάττει.

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ Β΄

Ματθαίου, ιε΄. Μακάριος εἶ Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι. εἰ μὴ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Καὶ ταύτῃ τῇ γραφικῇ ῥήσει, φανερὰ ἔστι καὶ αἱ τοῦ Σωτῆρος φωναὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ τῶν πατέρων ἐξηγήσεις, ὑμεῖς οἱ περὶ τὸν Πάπαν τῇ φιλαυτίᾳ πάντων ὑπερνικῶντες, τῇ ῥωμαϊκῇ καθέδρᾳ προσοικειοῦν βλασφημοῦντες, τὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκέφαλον, καὶ τὸ τῆς πίστεως ἀνέκλειπτον, καὶ τὸ τῶν κλειδῶν τοῦ ἐξουσίαν τε καὶ ἐνέργειαν. φέρε δὴ τοῖς μαρτυρίαις ὑπερτιθέμενοι τοῦ ἐντέλει συναγωγὴν τῶν συλλογισμῶν ὑμῶν προσθώμεθα. πρῶτον, συνάγεις τοῦ πᾶσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βλαμβάνειν ἀνέκλειπτον, καὶ τὸ πέτρῳ εἰρημένον, πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. δεύτερον, διὰ τῷ πέτρῳ εἰρημένα εἰς τοὺς αὐτοῦ βλαβαίνειν βλαδόχους. καὶ τούτων συλλογιζόμενος οὕτω καταισοφίζῃ. τῇ συνεζευγμένῃ τῷ πέτρῳ ἐκκλησίᾳ ἐπήγγελται τὸ τῆς πίστεως ἀνέκλειπτον. ἀλλὰ μὴν τὸ τῷ πέτρῳ ἐπηγγελμένον, καὶ ἐν τοῖς βλαδόχοις αὐτοῦ πληροῦται. ἄρα ἐν τῇ καθεξῆς ἐκκλησίᾳ τοῖς βλαδόχοις πέτρου συνεζευγμένῃ, τὸ τῆς πίστεως ἀνέκλειπτον οὐ πληροῦται. ἀλλὰ μὴν ἡ λατίνων ἐκκλησία καὶ τοῦ τῆς χωρισμοῦ καὶ μὴ τὸν χωρισμὸν τῆς ἀποστολικῆς ἀπ' αὐτῆς, ἣν καὶ ἔστι τοῖς τοῦ πέτρου βλαδόχοις συνεζευγμένη. ἄρα ἐν αὐτῇ τῇ λατινικῇ τῷ πέτρῳ ἐπηγγελμένον τῆς πίστεως τὸ ἀνέκλειπτον οὐ πληροῦται. καὶ τὰς μὲν προηγουμένας προτάσεις νομίζεις, ἐσηρίχθαι, βλάπτων χρήσεων πατέρων, ὡς κάτωθι ἀνεξετάσομεν.

Α ΄ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Πρὸς ὃ τὰς ζωαγομένας σου θεωρίας δύχερῶς ἡμεῖς ἀνταντῶμεν. τὸ μὲν πρῶτον ἀποδεχόμενοι καὶ καθομολογοῦντες εἰς τὴν καθόλου ἐκκλησίαν, ἐ μὲν ἀσχοδιορίστως εἰς ἐκκλησίαν τινά. τὸ δεύτερον ἀποφάσκομεν ἐτως. λέγομεν γὰρ βαβαίνειν τὴν ἐπαγγελίαν εἰς τὴν καθόλου ἐκκλησίαν· ἐμὴν ὃ ῥητῶς εἰς τοὺς ῥωμαίων ἀρχιερεῖς· εἶεν ἔστι, ἢ βάδοχοι Πέτρου, ἢ μή. ἢν δὲ ὁμολογία Πέτρου, καὶ πάντων ἦν τῶν ἀποστόλων. Καὶ κατασώπα πάντων, εἰς ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο, τὸ σῶμα τῶν λοιπῶν ἀποστόλων· καὶ τὸν χρυσοστόμον Ἰωάννην, κατηπιδῶν καὶ κατηλαμβανόμενον (ὁμιλία : νδ΄ : εἰς τὸ δέκατον ἔκτον Ματθαίου) εἰδὲ καὶ δόκιμον καὶ τὸν αὐτὸν, ὡς καὶ ἀληθῶς κατεστάθην γεγονέναι τότε τῷ Πέτρῳ τὴν ἀποκάλυψιν καὶ ἐκ ὡς τὸ κατόπτερον τοῖς ἅπαξ καὶ πλοίοις πᾶσιν, ὅτε, ὡς φησὶν ὁ Ματθαῖος, οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες κατεσκύνησαν αὐτῷ λέγοντες, ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. τὸ δὲ κωλύει, λέγειν, καὶ πᾶσι γεγονέναι τότε τὴν αὐτὴν ἀποκάλυψιν ἀπὸ καὶ Παῦλος, καθὰ τὴν ἐρώτησιν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, ἔγε καὶ ἐξ ἑνὸς ἑκάστου ἤθελεν αὐτὸ τοῦτο πιστεύεσθαι καὶ κηρύσσεσθαι. ἐπεὶ ποιμαρχὴν ὥσπερ, καὶ τὸν θεῖον αὐγουστῖνον (περὶ χριστιανικῆς ἀγῶνος : κφ΄ : πρακτικῷ) κοινὴ ἦν ἡ ὁμολογία, κοινὴ χρῆναι πιστεύειν, καὶ τὴν ἀπόκρισιν, ὥστε κοινὸν καὶ τὸν μακαρισμόν, κοινὴν τὴν ἐκκλησίαν, κοινὴν τὴν ἐπαγγελίαν, κοινὰς τὰς ὑποσχέσεις τῶν κλειδῶν. ἤτοι τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν καὶ τὸ χρυσορρήμονα. (ὁμιλία ἑκατοστὴ πρώτη. Ματθαίου, ἑβδόμῳ) καὶ καὶ πάντας ἅμα τοὺς διδασκάλους, ὡς ἔργῳ, καὶ ἀνεδείχθη μετὰ τὴν ἔγερσιν, εἰπόντος ἅμα πᾶσι τοῦ κυρίου, ἀπίνων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας. καὶ τὸ ὅπου δύο ἢ τρεῖς ζωηγμένοι εἰσὶν ἐμοὶ ἐγὼ· καὶ τὸ πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον· Ματθαίου. : κή : καὶ τὸ αὐτόθι, ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. καὶ ὅσα κατηχήσια κοινὰ πᾶσι. πλὴν καὶ τὸ νυνὶ ἐπαγόμενον ἰσχυρόταπον· ὀλιγίων φησὶν (ὡς λέγει κατὰ Λουκᾶν ἐνικεφαλαίῳ : ί : πρὸς τοὺς νεολέκτους ἑβδομήκοντα) ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ, ὅπου ἄρα οἱ ἀπόστολοι πάντες, ὅπου τε οἱ ὅπου ποτε πάτροποι χριστοῦ καὶ οὐχ ὁ Πέτρος μόνος. εἰ γὰρ τι μόνος ὁ Πέτρος, ἢ ὥσπερ τοὺς ἄλλους ἦν κατ' ἐξουσίαν Πέτρος, ἔλεγεν αὖ, ἢ λέγων ὤφειλε καὶ ἅπαξ τὸ ἀψευδὲς καὶ σωσφον ἐκεῖνο σῶμα, ἢ τοῦτο ἢ κατηχήσιον, ὁ ἀκούων Πέτρου ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν Πέτρον ἐμὲ ἀθετεῖ. ποιῶν δ' ὠδαμόθεν πάντως ὠδεῖν. ἀλλὰ καὶ τοῦτο καὶ τἄλλα πάντα, μὴ μύθοι προσωπικοὶ, κοινοὶ. ἡ ἐκλογὴ, ἡ ἀποστολὴ, ἡ μαθητεία, τὸ θαυματουργεῖν, ἡ ἱεροζωΐη, ὀνειπὴς, αἱ ὀπτασίαι τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τῆς ἀναλήψεως· ἡ καθόδος τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἐκλογὴ Ματθίου, ἡ ζωόδος ἐν ἱερουσαλὴμ περὶ τῶν νομικῶν, τὸ καθίσαι ζωὴ χριστοῦ ἐπὶ θρόνους τοῦ κρίνειν, τὸ φίλους λέγεσθαι, τέκνα, ἀδελφούς. Τὸ ἐπιπροσθεῖ περὶ πτωχείων, ἢ πλείστα ἕτερα. περὶ τούτου νῦν διασκεψώμεθα καὶ τῇ ζωόψει τεσσάρων ἀποδείξεων περὶ

Χρυσός :

Ἀυγουστῖνος

ων τοῦ τετάρτου τμήματος. ὑποφαινέτω τὸν λόγον τανῦν κυπριανὸς ὁ ἀειώνυμος ἱερομάρτυς τοῦ ἀποστολότητος ἱερέων. Τοῦτο ἦσαν φησὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ὅπερ ἦν καὶ ὁ Πέτρος, τῇ αὐτῇ ζωηυχίᾳ πεπολιτισμένοι καὶ τιμῆς καὶ ἐξουσίας. αὐτόθι τοῦ χορεστίου κεφ΄. κγ΄. ἰσότιμος καὶ ἰσοδυνάμους τῷ Πέτρῳ πάντας τοὺς ἀποστόλους λέγει. καὶ τούτων φανερῶν ὄντων πάλιν τοῦ γραμματέως, πάλιν τῶν διδασκάλων. ποιητέον ἀποφάσιν εἰς ἀναίρεσιν σου τοὺς ῥήσεις. εἰμὴ μόνον τὸ τοῦ ἁγίου αὐγουστίνου καθ' ἡμῶν, ὑπὸ σοῦ κάτωθι προβαλλόμενον, ἡμεῖς ἀναπεπαυμένους ὀλέναις, ἐγκολπιζόμενοι εἰς τὴν τῶν σῶν νοημάτων ἀναίρεσιν ἀντιτρέψομεν. φησὶ γὰρ, καὶ ὁ σὲ, ὑπερολῇ. ρξέ προσγενέρωσον, Πέτρῳ τῇ ἐκκλησίας ἀπάσης τύπον φέρονι, ὁ κύριος, εἴρηκεν ὅτι ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσωμαι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰ ἑξῆς. Τί τούτου προδηλότερον. ὅτι ὁ Πέτρῳ μόνῳ, οὐδὲ τῇ λεγομένῃ αὐτοῦ ἰδίᾳ καθέδρᾳ, ἢ τοῖς διαδόχοις, ἀλλ' ὡς ἐν προσώπῳ πάσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἀποστόλων μετοπῶν ἁπάντων τὰ τῆς ἐπαγγελίας ἀπηρραύθησαν. ποῦς ἢ τὸν βεβαιωσμόν σου ἀποκεινόμεθα βεβαιωσίως. τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐπαγγελμένον, οὐ τῇ καθ' ἰδίαν λεγομένῃ τοῦ Πέτρου ἤτοι τῇ ῥωμαίων, τοῖς τῇ λατινίδι πάσῃ, τοῦτο γὰρ δηλοῖ σου τὸ ὁμωνύμως νοούμενον ζωεζωγημένῃ τῷ Πέτρῳ. καὶ γὰρ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ζωέζωκται τῷ Πέτρῳ, ἀλλ' οὐ καὶ μόνῳ. πᾶσι γὰρ τοῖς ἀποστόλοις ὡς φησι Παῦλος. ἐφεσίοις δευτέρα, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων. ἀλλὰ τοῖς κυριώτερον ἔδειξε φάναι ζωεζωγημένῃ τῷ χριστῷ. ποῖν τοῦτο μὲν οὐκ ἔφης. ὃ γὰρ εἶχες ἐν τούτῳ ζωάγρει εἰς τοὺς πάπας τὴν διαδοχήν. τοῖς τὸ ἐλάττονα ἢ παντελῶς ἀπαρνούμεθα. ὡς γὰρ οὐ μόνῳ τῷ Πέτρῳ ἐπαγγελῇ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν (οὐ γὰρ Πέτρου μόνος ἐκκλησία, καὶ σῶμα χριστοῦ, ἀλλ' αὐτὸς εἷς καὶ οἱ λοιποὶ ζωαποστόλοι ἅμα) ἤτοι οὐ τοῖς Πέτρου διαδόχοις μόνοις, ἀλλὰ τοῖς τῶν λοιπῶν ἅμα. διάδοχοι τῶν ἀποστόλων οἱ ἐπίσκοποι πάντες, ῥητῶς ἢ τὸ ἱερὸν ἱερώνυμον ποῦ ἀνδρὸν πρεσβύτερον, κυριώτερον τοῦ καὶ ἐξαιρέτως οἱ πατριαρχικοὶ λεγόμενοι ἀποστολικοὶ θρόνοι. φαίημι οὖν ἐγὼ τοῦτο ἢ χρυσορρόαν διδάσκαλον, ὃ ποῦ Παύλου καὶ βαρνάβα συλλογίζεται, ὡς ἐν τῷ θ΄. τῆς ἁ ποῦς κορινθίους λόγῳ: κά. εἰ γὰρ τὰ ἄλλα (Παύλῳ τῷ βαρνάβᾳ μὴ τῶν ἀποστόλων) κοινὰ, πῶς τοῦτο οὐκοινόν. τῷ αὐγουστῖνος θεῖος, ἐν τῷ ποῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνος. κφ΄: λ΄. λέγῃ: ὁ Πέτρῳ λέγει, πᾶσι τοῖς ἀποστόλοις λέγει. ὁ πρὸς Πέτρον ἐρωτῶντα ποσάκις ἀφῶ λαμβάνω δωδεκάτῳ. ὁ κύριος ἀπεκρίνατο, ποσάκις μάρκῳ δωδεκάτῳ. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω, γρηγορεῖτε. συμφωνεῖ τῇ γνώμῃ τῷ ὁμέρας ἐν διδασκάλοις ἀμβρόσιος λόγῳ: λγ΄: φύλ: τλβ΄: τῷ τλγ΄: ποσάκις κατηχήσεως, ὁ λέγει Πέτρῳ τῷ ἀποστόλῳ λέγει· τῷ ἵνα τοῦ λόγου διλογισμοῦ μετέχοντες διαγνόημεν ἀληθὲς, εἰ Πέτρος εἶπε τοιοῦτος, πόθεν εἰς τὸν θρόνον ῥώμης μόνον μετέβη τὸ ἀξίωμα; ὅπ ἐθρόνος ἴσως ἐγένετο Πέτρου. καὶ μὴν ἡ ἀντιόχεια, καὶ ἱερουσαλὴμ πόλις (φησὶ χριστὸς) τοῦ μεγάλου βασιλέως τῶν ἀποστόλων πάντων, εἰ τοῦ ποσωπειώθη ἰακώβου. ἀλλ' οὐκ ἦσαν οἱ ἀπόστολοι προσηλωμένοι καθέδραις καὶ πόλεσι.

Κυπριανὸς

πόλεσι. ζῶντ(ος) γὰρ Πέτρου. ἤρχιερώτευεν ἐν ῥώμῃ λίν(ος)· καὶ δεύτ(ερος) ἐν ἀντιοχείᾳ· καὶ τρίτ(ος) ἐφέσῳ Τιμόθε(ος). ἡ σάρυς ἐν Βυζαντίῳ ἐπ' Ἀνδρέου, ἡ ὁμοίως ἀλλαχοῦ ἁπὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων· πόθ' ἡκαθέδρα εἰπέμοι Παύλου; σὺν ἦν ἴσως ἐπίσκοπ(ος); ποῦ ἄρα, εἰμὴ πανταχοῦ. ὅθεν ὡς καθόλου ἐπίσκοπος, πανταχοῦ καὶ ἐφρόντιζεν ὡς ὁ ἐπικλήμην αὐτῷ λέγει τὴν μέριμναν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. (Β': Κορινθίοις κεφαλαίῳ: ιά:) ὅθεν ἡ ἐν ἀντιοχείᾳ ἕτερον χειροτονεῖ μετὰ δύο τοὺς ἔθνεσιν Ἰγνάτιον. καὶ ἐνέφεσῳ ὅσον Ἰωάννης, Τιμόθεον· καὶ σιλουανὸν ἐν θεσσαλονίκῃ. καὶ κορινθίοις, (ὧν ἰδιώτατ(ος) λέγε) ἀπόστολ(ος). ἢ καὶ ποιμὴν) τὸν σίλαν. καὶ βαρνάβας ἐν μεδιολάνῳ μικρὸν ἐπισκοπεύσας ἕτερον προχειρίζε). ὅθεν δῆλον ὅτι κυρίως σὺν ἦσαν οἱτῶν ἀποστόλων δώδεκα, καὶ οἱ προστεθειμένοι τύποις, προεδρεύσαντες ῥητῆς πόλεσιν. ὅτω γὰρ οὐδ' αὖ εἶεν οἰκουμενικοὶ καθὼς γέγραπται. πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα. οἴχε) σου τοίνυν εἰς ἄρνησιν ἡ ψεῦδ(ος) τὸ συμπέρασμα καὶ αἱ ἐπαγωγαὶ πᾶσαι. ἴδιμμι ἤδη καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ σοῦ προφερομένων εἰς βεβαίωσιν διδασκαλικὰς ῥήσεις νενοθευμένας ὡς τὰ πολλά.

Α' Ὦ ἐλεγχύης. ἐνταῦθα (φησὶ) φανερὸν, ὅτι ὅτε Πέτρου, ὅτε τ' ἐκκλησίας, καταχύσαι δωρήσονται αὐτῇ ἅδου πύλαι.

Β' Χρυσόστομ(ος) αὐτόθι. ἐπὶ ταύτῃ τῇ Πέτρᾳ οἰκοδομήσωμεν τ' ἐκκλησίαν. τουτέστι τῇ πίστει καὶ ὁμολογίᾳ. ἐνταῦθα σαφῶς προλέγει μέγα τῶν μελλόντων ἤδη πιστεύειν καὶ πιστεύσαι πολλοὺς ἔσεσθαι, καὶ ὑψηλότερον * αὐτὸν ποιεῖ, καὶ τῆς μελλούσης ἐκκλησίας * ποιμένα καθίστησι. καὶ κατωτέρω· ὁ θεὸς χαρίζεται μόν(ος) δυνατ), ὥστε τ' μέλλουσαν ἐκκλησίαν ὑπερσαίνειν κυμάτων ἐμβολῇ ἀκίνητον μένειν ἧς ποιμὴν καὶ κεφαλὴ * ἁλιεὺς ἄνθρωπ(ος)· καὶ δυσχερῆ τῆς οἰκουμένης ἀνθισταμένης ἀδάμαντ(ος) φύσιν ὑπερβάλλειν τερπρότητι. καὶ αὖθις. καὶ τ' μὴ ἱερεμίαν ἔθνη ἐνὶ δεδομένον ὑπὸ θ(εο)ῦ πατρὸς εἰρήκει. πέτρον ἢ τῇ οἰκουμένῃ πάσῃ τεθέσηκεν * ὁ Χρ(ισ)τός.

Γ' Ἀγγελῖν(ος) ἐν ψαλμοῖς καὶ δυνάτου. ἀριθμήσατε φησὶ, τοὺς ἱερεῖς καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς Πέτρου καθέδρας ἴδετε. αὕτη ἐστὶν ἡ Πέτρα, ἣν οὐ νικήσουσιν αἱ πύλαι ἅδου.

Δ' Θεόδωρ(ος) ὁ μοψουεστίας ἐπιστολῇ τοῦ πρὸς Μιχαὴλ βασιλέα, φησὶ. κελεύσατω τὸ κράτ(ος) σου, ἢ ἀμφιβάλλοι, ἢ καὶ ἵππον λελυμένον νομίζοι τὸ ἀπορρίμμενον ὑπὸ θεοσεβοῦς ποιμένος, ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης ἀποσαλπίσαντος πράγματ(ος) τοῦτο τῷ ἐξήγησιν, καὶ τῷ πάλαι κεκραυγηκέναι φθόγγοσιν, αὕτη ἐστὶν ὡ χρισομίμητε βασιλεῦ ἡ ἄκρα κορυφὴ τῶν θεοῦ ἐκκλησιῶν, ἧς καὶ πρῶτ(ος) τοῦ ἥρξατο Πέτρ(ος), τοῦ ὃν ὁ Κύρι(ος), σὺ εἶ πέτρ(ος).

Ε' Ὁ αὐτὸς ἐπιστολῇ τοῦ ναυκράτην. θεὸν καὶ ἀνθρώπους ἐπιμαρτύρομαι, ἐχώρισαν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τῆς κορυφαίας καθέδρας, ἐν ᾗ Χριστὸς τὰς κλεῖς τῆς πίστεως ἔθετο. ἧς οὐ καταχύσουσιν. ἀλλὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος, οὐδ' καταχύσουσιν ἕως ζωτελείας αἱ τοῦ ἅδου πύλαι. τὰ σήματα δηλαδὴ

Τὰ ζημειούμενα ὑπὸ * νενοθευμένα εἰσὶ *

δηλαδὴ τῶν αἱρετιζόντων καὶ τὸν ἀψευδῶς ἐπαγγειλάμενον.

Κύριλλος ἐν θησαυρῷ ✲ κατὰ ἣν ἔχει τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐπαγγελίαν, ἡ ἁγία ε′ ✲
καθολικὴ τοῦ Πέτρου ἐκκλησία πάσης ἀπάτης ἀμαθοῦς καὶ συζυγίας αἱρετικῆς
ἀνέπαφος, ὑπὲρ πάντας προέδρους, καὶ ἐπισκόπους, καὶ ἐξάρχους τῶν ἐκ-
κλησιῶν, καὶ ἀποστόλων ἐν τοῖς οἰκείοις ἀρχιεροσύνῃ, ἐν πληρεστάτῃ πίστει, καὶ
ἐξουσίᾳ Πέτρου. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἐκκλησιῶν πολλὴν ἔνιοι καὶ ἠχυμένοι,
ἀκλονήτως ἐστηριγμένη βασιλικῇ αὐτῇ, σχολῇ ἐπιτιθεῖσα, καὶ πάντων ἐμ-
φράττουσα τῶν αἱρετικῶν τὰ στόματα. καὶ ἡμεῖς καθ' ἀνάγκην σωτηρίας τὴν
ἀκολουθίαν ἐξακολουθοῦμεν, ὃ δ' ὑπερηφανείας οἴνῳ μεθύοντες, τὸν τῆς ἀλη-
θείας τύπον, καὶ τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς παραδόσεως ἅμα ζῶ αὐτῇ καθομο-
λογοῦμέν τε καὶ κηρύσσομεν.

Βασίλειος ἐπιστολῇ πρὸς τὸν ῥωμαίων ἀρχιερέα Δαμάσιον φησί. ζ′
Τῷ ὄντι ἄξιον τὸ ἐξοχωτάτης ἐκείνης φωνῆς, δι' ἧς Μακαρίου σε ✲ ἀνεκή- ✲
ρυξεν. ὅπου τῆς σῆς θεοσεβείας ὑπὸ Κυρίου δεδώρηται, τὸ κίβδηλον δῆθεν ἀπὸ τοῦ
γνησίου καὶ καθαροῦ διακρίνειν, καὶ τὴν πίστιν αὐτοπρόσωπος κηρύττειν.

Ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ζωοδόκος πρὸς φίλιππα πάππαν ✲ ὁμοίως καὶ πρὸς τῶν η′ ✲
ἑσπερίων πατέρων ὡρίσθη συμφώνως. ἵνα ἑαυτῆς τῶν ἐπισκόπων, ἢ τὸν
Μητροπολίτην, ἢ τοὺς Χωεπαρχιώτας, ἢ κριτὰς ὑποπέσῃ, ἢ ἀγάπαν ὑμῶν
ῥωμαϊκὴν ἐπικαλεῖται καθέδραν. ἥπερ πρὸς τοῦ αὐτοῦ Κυρίου λύειν τε καὶ
δεσμεῖν ἐξουσίαν, ἐξαιρέτῳ τρόπῳ ὑπερ τοὺς ἄλλους ἐπεβραβεύθη. ὧν
τὸ στήριγμα ἰσοστάτον ὑπάρχειν καὶ ἀπάλυτον εἴληφεν, ὅπου ταύτην τύπον ἁπασῶν
τῶν ἐκκλησιῶν προφανέστατον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ὑμετέραν
ἀποστολικὴν καθέδραν. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἱερὰ πέτρα, ἐν ᾗ πᾶσαι
τριπολοῦνται αἱ ἐκκλησίαι, διαπραττόμεναι, καὶ ἀνακρίζουσι.

Κυπριανὸς πρώτῳ βιβλίῳ, ἐπιστολῇ, ὀγδόῃ. θεὸς εἷς ἐστι καὶ Χριστὸς εἷς θ′
καὶ μία ἐκκλησία. καὶ καθέδρα μία, ἐπὶ Πέτρῳ τῇ Κυρίου φωνῇ τεθε-
μελιωμένη. ἄλλο θυσιαστήριον γίνεσθαι, ἢ νέαν ἱερωσύνην καθίστασθαι πλὴ
τοῦ ἑνὸς θυσιαστηρίου, καὶ ἑνὸς ἱερωσύνην ἀδύνατον. ὁπόσα γὰρ ἐκτὸς
συναγωγὴν σκορπίζει.

Ἀνάκλητος ὁ Πάππας ἐπιστολῇ πρώτῃ πρὸς πάντας ἐπισκόπους. αὕτη ι′
ἡ ἱερὰ καὶ ἁγία ῥωμαϊκὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀποστό-
λων, ἀλλ' ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου σωτῆρος ἡμῶν τὸ πρωτεῖον κεκλήρωται, καὶ
τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἐξουσίας, καὶ ὑπὲρ πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ σύμπασαν
τὴν χριστωνύμου λαοῦ πόλιν. καὶ τὸ σὺ εἶ Πέτρος.

Μάξιμος ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος ✲ ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς ια′ ✲
Πανταταῖς γῆς τὰ πέρατα, καὶ οἱ ἁπανταχοῦ ὀρθόδοξοι τῇ ἀληθῇ καθομο-
λογοῦντες πίστιν, εἰς τὴν τῶν ῥωμαίων ἀρχιερέων ὡς εἰς ἥλιον ἀποβλέπουσι
κυριότητα, καὶ ἀπ' αὐτῆς τὸ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως φῶς
ἀπολαμβάνουσι, καὶ συναπεικότως. ὁ γὰρ Πέτρος ἀναγινώσκεται, τὴν τε-
λείαν πίστιν ὁμολογήσας, τοῦ Κυρίου ἀποκαλύψαντος, λέγων. σὺ εἶ ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. τοῦτον γὰρ ὄντων λοιπῶν ἀνθρώπων ἀπὸ πάσης τῆς
οἰκουμέ-

οἰκυμένης, ὁ τῆς οἰκυμένης δημιουργὸς ἐξελέξατο᾽ καὶ τὴν τ διδασκαλίας καθέδραν ἐξαιρέτως εἰς κλῆρον ἔχειν διηνεκῆ θεσμοθέτῃ διηνύσατο.

ΙΒ΄ Ἐν τῇ ὑπατολῇ παχασίνε καὶ τῶν ἁγίων θεῖ τῆς διοσκόρε καταπαύσεως, ἥπερ ἔχει κ᾽ τὸ τέλ τ ἐν χαλκηδόνι ζωόδε ταῦτα ἐν τοῖς ἁγίοις. ὅθεν ὁσιώτατ καὶ μακαριώτατ Πάπας κεφαλὴ τ καθόλου ἐκκλησίας * Λέων, διʼ ἡμῶν ὡς ληγάτων αὐτ συμφωνούσης τῆς ἁγίας ζωόδε, τῇ Πέτρε κεκοσμημέν ἀξίᾳ κ τ ἐκκλησίας θεμελίου καὶ Πέτρας τῆς πίστεως, καὶ θυρωρὸ κ᾽ οὐρανῶ ὀνομαζομένε τῆς ὑποκοπικῆς αὐτὸν ἀξίας ἐγύμνωσε.

ΙΓ΄ Μάρκελλ Πάπας ὑπατολῇ θεὸς τὰς ὑπ᾽ ἀντιόχειαν ὑποκόπας. αὐτὸς γὰρ (ὁ Πέτρ) κεφαλὴ ἐστιν ἁπάσης τῆς ἐκκλησίας ὡς εἶπεν ὁ Κύρι σὺ εἶ Πέτρ. εἴπερ ἡ ἐν ἀντιοχείᾳ καθέδρα, ἣν πρώην πρωτοθύσα, τῇ ῥωμαϊκῇ ὑποβέβηκεν, ἃ δ᾽ μία τυγχάνει (καθέδρα) μὴ τῇ αὐτῆς ὑποκειμένῃ ἐξουσίᾳ, θεὸς ἰδ᾽ πάντες ὡσανεὶ θεὸς κεφαλὴν (κ᾽ τὰ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων θεσπίσματα) ὑπήκοοι, οἱ ἐκλόμβοί τε καὶ ὀιδεόμβοι θεοσφόβητόν τε καὶ ἐκκαλεῖσθ᾽ ὀφείλουσιν. ἵν᾽ ἐν τοῦτο ἀπολαύωσιν ὑπουργείαν κ᾽ ἐλευθέρωσιν, ὅθεν ἔλαβον τὴν διδασκαλίαν καὶ χειροτονίαν.

ΙΔ΄ Αὐγουστῖν ὑπατολῇ θεὸς ῥωμέρωσον. Κλέπε αὐτοτέρω θεὸ τῶν ῥήσεων.

ΙΕ΄ Τὰς μεταξὺ θεσδραμόντες αὐτ᾽ ἐδενὸς μαρτυρίας, ἀκόυσωμεν καὶ τὰς ἐγκωμιαστικὰς μακρολογίας ἃς θεσπίνεγκας θ᾽ ἱερῶσου ἱερωνύμε ὑπατολῇ : νζ΄ : κ᾽ νή: θεὸς δάμασον, ἔχων τὰ θεὸς τὸ θεσκείμενον τῶτα. ἐγὼ δὲ τέως ἐῶ, ὅτῃ θ᾽ Πέτρε καθέδρα θεσκείμεν ἐμὸς ἐστι, μελέπ, διʼ Παύλ καὶ Παῦλιν ἔχεθ᾽ σου ἑαυτὸς λέγεσι. πιστεύω δωσάμην, εἴπερ αὖ εἰς τῶτο ἔλεγε. νῶν δ᾽ οἰδύσωπεύδον᾽, ἢ καὶ πάντες! διὸ δὴ τὴν σὴν ἱκετεύω μακαριότητα. ἔτως ὑπὸ θρόνε μ᾽ τῶν δώδεκα κεφίνων καθέζοιο, ἵνα θεὸ σῶν γραμμάτων δηλώσῃς, πίνι ἐν συνέχ κοινωνεῖν δέον. τέλ πιστὸν ὑπφωνεῖς διδάσκαλον, εἰ κ᾽ παυλῖνον ὑπφανίῳ θεσφιλέσατον, Πατριάρχην ἐγνώκᾳ, ὅμως ἐπαπορούτων θεὶ τοῦτ πινῶν ἐθ᾽ ἑτέρῳ θεσθόμεν τὸ δ᾽ δαμάσε ῥωμαϊκὸν ἀπήτει χρησμολόγημα.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῆς σῆς ὑπ᾽ δόγματα καινῷ διδασκαλίας ὑποσημείγματα. ἐλθωμεν δὴ καὶ εἰς τὴν τούτων καθαίρεσιν καὶ τῶν ἀπολογιῶνσε τ λύσιν.

Α΄ Τὰ μὲν γὰρ ὑμᾶς ἐδὲν ὑμῖν συμβάλλει ῥητῶς. εἰ μήπε αὐτὰ Πέτρε. κ᾽ ἰδὲ διαδόχες αὐτ μόνες, κ᾽ αὐτὰ ἐκκλησίας τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκλαμβάνητε μόνην. ἃ καὶ θέτερον ἀνεσκαλάσωμεν. ἐν πέτρῳ γὰρ τὰς ἀποστόλες θαύμας καὶ τὰς ὀρθὰς διδασκάλες νοεῖ. καὶ ἀντὶ ἐκκλησίᾳ, τὴν καθόλε καὶ ἀποστολικὴν, εἰς ἣν κ᾽ πιστεύομεν.

Καὶ τὰ

Καὶ τὰ χρυσοστόμου ὃ ἰχώπινα δοκεῖ ἐμφαίνειν καὶ τὸν ἦχον τῶν φωνῶν, ἀλλ' οὐδὲν τοιοῦτον. μᾶλλον δὲ καὶ σαπεφλασμένη ἡ ῥῆσις καὶ τὸ χρύσεια φαινόμενα κίβδηλα. ὃ γὰρ φησὶν ὁ Χρυσὸς τῷ ὅλῳ, ὅτι ὑψηλότερον *τὸν Πέτρον ποιεῖ, καὶ ποιμένα μὲν ἔγραψεν, οὐχ ἁπλῶς δὲ (ὡς κεῖται παρ' ὑμῖν) τὴν μελέσης σκηνησίας * καὶ, ἄνθρωπον ἁλιέα μὴ ἔφη σεμνότερον πέτρας. σκηνησίας δὲ κεφαλὴν * καὶ ποιμένα ὑμεῖς παρενέθεσθε. καὶ τὸ μὲν σαπεφλασμένης τοῦ πέτρου ἄνευ ῥήματος κεῖται. τὸ δὲ ὅτι σεσήσηκεν * ὁ Χριστός, ὑμεῖς ἐνενοήσατε. λάβετε τὸ φωσφόρος τὴν γνώμην εἰλικρινῆ καὶ ἀσαφέραπλον. ἐντεῦθεν δείκνυσι πολλοὺς μέλλοντας ἤδη πιστεύειν, καὶ ἀνίησιν αὐτοῦ τὸ φρόνημα, καὶ ποιμένα ποιεῖ. οὐ γὰρ θεοῦ μόνον ἐστὶν ἴαμα, τό, τε ἁμαρτήματα λῦσαι, καὶ τὸ ἀσεβέστερον τὴν σκηνησίαν ποιῆσαι ἐν τοσαύτῃ κυμάτων ἐμβολῇ, καὶ ἄνθρωπον ἁλιέα σεμνὸν ἀποφῆναι σεμνότερον, τῆς οἰκουμένης πολεμούσης ἁπάσης, ταῦτα αὐτῷ ἐπαγγέλλεται δώσειν. καὶ τὸν μὲν Ἱερεμίαν ἑνὶ ἔθνει (δεδομένον λίθοις) τοῦτον δὲ παντὶ τῇ οἰκουμένῃ. πόθεν οὖν ὑμῖν τὸ δογματίζειν τὸν Πέτρον σαφὲς χρυσοστόμου ὑψηλότερον καθεσταμένον τῶν ἀποστόλων. καὶ μέχρι τούτου εἴη ἂν ἴσως καὶ ἀνεκτόν. ἀλλ' ἐν τῷ Πέτρῳ τὶς δ' ὑφρονῶν ἀνάσχοιτο τὴν ψευδολογίαν ταύτην, εἰς τοὺς ὑμῶν πάντας ὡς ψευδόχους ἀνήκειν διαπορθμευομένην. πόθεν ὑμῖν τὸ κεφαλὴν τὸν Πέτρον ὀνομάζειν, τὸ Χριστῷ μόνῳ σεσημείωσθαι καὶ Παύλῳ πολλαχοῦ. καὶ βασίλειον σεσημείωσθαι θεοῦ μίαν σελίδα μυσικώτατον ὄνομα; τοῦτ' ὅτι προέσησε τῇ οἰκουμένῃ πάσῃ σκεῖται μὲν, ἀφθονόμῳ δὲ, κοινῷ τῶν ἀποστόλων ἁπάντων ὄντι χαρίσματι. καὶ τὸ σεσημειωμένον καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ εἰμὲν τὰ σεσημασμένα τοῦ δόγματος ὑμῶν σαπεφλασμένα καὶ νόθα, ὡς ἂν εἴη τὰ ἐπόμενα κυριώτερα καὶ ἀναγκαῖα. καὶ ταῦτα μὲν οὐκ ἐπὶ τοῖς τοῦ χρυσορρήμονος ἔστι μόνοις εὑρεῖν, ἀλλὰ καὶ κατωτέρω ἐν τοῖς Κυρίλλου, καὶ Βασιλείου, καὶ Χρυσόστομος, καὶ ταῖς θείαις αὐτοῦ γραφαῖς. πῶς οὖν οὐκ ἐπάναγκες, μὴ πάντως ὑμᾶς ἀποπλανᾶσθαι τῆς ἀληθείας, τῶν ἑλληνικῶν ἀμοιροῦντας φωνῶν, καὶ τῆς ἀνατολικῆς κατεπανισταμένους σκηνησίας καὶ καινοτομεῖν σαφὲς τὰ πάτρια, καὶ τὰς σαφηδόσεις ἐθέλοντας, καὶ τὸ δυσφορώτατον τοὺς ὀρθοδόξους φρονοῦντας ἡμᾶς ἀδίκως ἐλέγχειν, καὶ ὡς ἀπλυμένους τοὺς ἀκαινοτομήτως πολιτευομένους σαφηνίζειν. ἀλλ' ἡμῖν τὸ ναντίον ὑπάρχει. ἔξον γὰρ ὑμᾶς ἐξελέγχειν καὶ ὀνειδίζειν ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ σαφηνεῖς ὄντας, καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἢ καὶ τὴν πίστιν ὡς ἀληθῶς, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ὑπόληψιν ἀδικοῦντας, ὅμως γε ὡς ἀδελφοῖς ἐξαπατωμένοις μᾶλλον, ἢ ἀπατῶσι, συλλυπούμεθα σεσαφηνισμένοις. μετ' εὐμενείας τε καὶ πραότητος νουθετοῦμεν, ἵνα μὴ σεσκοτωμένως σαφαλδύειν τὰ ἀρχαῖα καὶ πάτρια, ἢ καὶν γε μὴ κακοτέχνως κιβδηλεύειν τὰ γνήσια. καὶ εἴπερ παρεσμηνεύθη φιλεῖτε τὰ κείμενα, δέον καὶν μὴ σαφηνεῖφειν. τοιαῦτα καὶ τὰ Κυρίλλου καὶ τὸν ἕκτον ἀριθμὸν, τοῦ Βασιλείου καὶ τὸν ζ'. καὶ τῆς Χρυσόδου καὶ τὸν η': τοῦ λεγομένου Μαξίμου Κωνσανσινουπόλεως κατὰ τὸν ἑνδέκατον. καὶ ἄλλα γε τυχὸν σαφανεπι-

σαφανεπι-

* Τὰ νενοθευμένα

πρὸς ἀπλησίως, ὧν ἡμεῖς τὰς ῥήσεις ὡς καὶ ἄλλαγε πλεῖσα πρὸς τὸ κύριον πρὸς βάλλειν μὴ ἔχοντες, εἰς ὀρθὸν μετενεγκεῖν ἐξηγήσεως ἐπουδάσαμεν φρόνημα. πιγαρῦν καὶ εἰς τὰ ἑξῆς πρὸς κύψωμεν

Γ' Ἀυγουστῖνος ἄριστα κ̄ὶ δοναπισῶν, ὑπὸ τὸν ῥώμης ὄντων ἀπὸ τ̄ τῶν ῥωμαίων ἀρχαιότητος κ̄ὶ παραδοχῆς παλαιόμενος καταισχύει, ὡς ἀπειθεῖς οἰκείας ἀρχῆς κ̄ὶ ἐξουσίας. τὸ δ' ὅτι ἔφη τ̄ ῥωμαϊκὴν καθέδραν πέτραν. ἀθαυμαστὸν. μετωνυμικῶς γὰρ λέγον ἀντὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐχόμενα, καὶ ἀνάπαλιν καὶ ἀντὶ σημείων τὰ σημειούμενα. καὶ ἀντὶ αἰτίων τὰ ἐξαίτιων. κ̄ὶ ἀντὶ τ̄ λόγου τὸ μέρος. ἐρώτησον ὅμως αὐγουστῖνον ἐντῇ βίβλῳ τῶν ὑποδιορθώσεων ὡς λέγει. ὅτι εἴρηται τῷ Πέτρῳ σὺ εἶ πέτρα, ἀλλὰ σὺ εἶ Πέτρος. πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστὸς, ὃν ὡμολόγησε Πέτρος. καὶ αὖθις ἀναχωρεῖ ἐπ' ἐμοὶ οἰκοδομήσωσε, ὅτι ὑπὲρ σοὶ ἐμοί. τὰ αὐτὰ καὶ εἰς Ἰωάννην διορθούμενος ταὐτὸ τοῦτο κ̄ὶ ἀνωτέρω χρυσόστομος πέτραν καλῶν τὴν ὁμολογίαν. τοῦτ' αὐτὸ καὶ Κύριλλος βιβ: δ' τῶν παλόγων περὶ τριάδος περὶ τὴν ἀρχὴν. ταὐτὰ κ̄ὶ ἀμβρόσιος, φησὶν ἐφεσίους. κ̄ὶ πάντες σχεδὸν οἱ ἡμέτεροι. εἰ δὲ κ̄ὶ πέτρα ἦν ἀληθῶς ὁ Πέτρος τ̄ πίστεως, νοητέον τοῦτο ὡς κ̄ὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλοις ἀποστόλοις κ̄ὶ μετάδοσιν ὡς φησὶν ἀμβρόσιος. μεγάλη φησὶν ἀνταργεσία χριστοῦ, ὅτι μεταδίδωσι τὰ οἰκεῖα ὀνόματα τοῖς μαθηταῖς.

Ἰωάν: ς'. ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος
Κορ. ι'. τ̄ ζωῆς, κ̄ὶ ἡμεῖς εἰς ἄρτος ἐσμεν. ἐγὼ ἡ ἄμπελος. ὑμῶν ἀμπελών
Ἡσαΐας: έ. Κυρίου Σαβαὼθ οἶκος ἐστὶν. προσπίθημι καὶγὼ θεμέλιον ὁ Χριστὸς τῆς ἐκκλησίας. θεμέλιον οἴδεις θεῖναι δυνατὸν πρὸς τ̄ κείμενον, ὅς ἐστι Χριστός. οἰκοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων. ὁμοίως ποιμήν. πατήρ.
Α': κορ: γ'. διδάσκαλος. κριτὴς. ἀρχιερεύς. εἰσὶν οὖν κ̄ὶ πέτρα. ἀλλ' οὐκ ἀρχέτυποι καὶ αὐτοπαγεῖς. ὅπερ πρὸς καινόίας καὶ βλασφημίας ἐγγύς. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οἴδεις δυνατὸν θεῖναι πρὸς τ̄ κείμενον, ὅς ἐστι Χριστός. ὅπερ ἀπὸ τοῦ Παύλου προφέρει. εἰς ἀπόδειξιν ἄνωθι αὐγουστῖνος. προσομολογεῖ τούτοις καὶ
Ἡσαΐας: κή: Κύριλλος εἰς τὸ τοῦ ἡσαΐου φάσκων. ὁ Χριστὸς κρηπὶς ἀκλόνητος τῇ νοητῇ
Ἰσάδ: ὑπὸ: υἱς οἰκοδομῇ. κ̄ὶ ὁπηλυσιώτης Ἰσίδωρος ὑπὸ σολῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἕκτῃ προσμαρτυρεῖ λέγων. πέτρα ὁ Χριστὸς ἀπεκαλεῖτο μένας, ὅτε σεσάρκωτο. ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐντῷ στόματι αὐτοῦ. καὶ ἕτω
Ἀλφονσος. μοι μόνῳ Χριστῷ τῷ θεῷ ἁρμόττει τὸ λέγεσθαι πέτραν. καὶ τοσοῦτος ἀλφονσος ὁ ἐξηκελεσιμμένος ἐν ταῖς γραφαῖς πάσαις διδάσκαλος. εἰς τὸ δέκατον ἕκτον ματθαίου δείκνυσιν ἀκραιφνῶς, ὅτι οὐκ ἐπὶ τῷ Πέτρῳ τεθεμελίωται ἡ ἐκκλησία. τὸ δ' ὅσως λέγον ὁ Πέτρος καὶ ἐπομένως οἱλοιποὶ, ὁ αὐτὸς εἰς τὸ Ἰωάννου πρῶτον. οὐ κληθήσῃ κηφᾶς, φερωνύμως φησὶν ἀπὸ τ̄ πέτρας μετονομάζει Πέτρον. ἐπ' αὐτῷ γὰρ ἔμελλε τ̄ αὐτοῦ θεμελίων ἐκκλησίαν καὶ ἱερώνυμος κ̄ὶ ἰοβινιανοῦ βιβλίῳ: ά: ὡς πρὸς χαρεσίῳ, ἐπὶ
Ἱερών: κ̄ὶ ἰοβινιανοῦ βιβλ: ά: τοῦ Πέτρου φησὶ θεμελιοῦσθαι τ̄ ἐκκλησίαν (ἤτοι ῥητῶς) ἐπὶ πάντων δ' ἐπίσης θεμελιοῦσθαι τὴν τῆς ἐκκλησίας δύναμιν. καὶ βασίλειος δ'
Βασίλ: Ἡσαΐ: ε': ὁμίλως εἰς τὸ δεύτερον ἡσαΐου. πρόφασιν ποιοῦ τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεύει λέγων.

λέγων, ἐκκλησία θεοῦ ἥς οἱ θεμέλιοι εἰσὶν ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. οἰκοδομὴ γὰρ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν. ἓν τῶν ὀρέων ἦν καὶ ὁ Πέτρος. ἐφ' ἧς πέτρας ἐσημαίνετο ὁ Κύριος οἰκοδομῆσαι αὐτοῦ τὴν ἐκκλησίαν. πέτρα δὲ ὑψηλὴ ἡ ψυχὴ τοῦ Μακαρίου Πέτρου ὠνομάσθη διὰ τὸ παγίως ἐρριζῶσθαι καὶ στερρῶς καὶ ἀνενδότως ἔχειν πρὸς ἅπαν τῶν πειρασμῶν ἐπαγομένας πληγάς. καὶ πάλιν αὐτόθι. πάντες οἱ χωροῦντες τὴν τοῦ θεότητος γνῶσιν διὰ τὸ μέγεθος τοῦ νοῦ καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ νοῦ πράξεων τετελεσμένοι τῷ ὑγιεῖ βίῳ τὰ ἄκρα τῶν ὀρέων εἰσὶν. ὑπόφαινε πάτερ τέλειε ὁ χρυσόστομος, λόγῳ εἰς τοὺς ἀποστόλους λέγων, ὑμεῖς ἐστὲ τῆς ὀρθοδοξίας ἀμετάθετοι σύλλογοι, καὶ τῆς ἐκκλησίας πέτρα. καὶ ἐπὶ Πέτρῳ ὁποσδήποτε πέτρα τῆς πίστεως λέγει. μὴ καὶ τῷ ῥώμης ἀρχιερεῖ, καὶ τῇ αὐτοῦ καθέδρᾳ διαδίδοι τοιοῦτος ἔπαινος. εἰδέναι καὶ χαιρόμεθα κατ' αὐγουστῖνον τὴν ῥωμαϊκὴν καθέδραν πέτραν εἶναι, μὴ καὶ τῆς πίστεως παρερμηνεύσωμεν. πέτραν ἁπλῶς εἶπεν ἤτοι ἐστηριγμένην ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ ὁμολογίᾳ. καὶ γὰρ ὅτως εἶχε τότε. μὴ γὰρ ὅπ ἀγωνιστικῶς εἶπεν, ἃ νικήσουσιν αὐτὴν αἱ ἅδου πύλαι, δύθυς ὑπονοήσωμεν ὑμεῖς τὸ ἀεὶ, ἢ τὸ μόνη, ἢ αὖθις ζωοδοτ, καὶ τῆς τῶν ὁμοταγῶν ἀδελφῶν ὁμοψυχίας, ὡς τοῖς πάλαι χρόνοις ἐπολιτεύετο. ἔδοξε γὰρ τοῦ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν οἰκουμενικῶν ζωοδοτ ἐπὶ τῆ σφετερίζεσθαι καὶ τετόλμησε, καὶ τῆς πέτρας ἀπερράγη τῆς ἀκλονήτου, καὶ τὴν ἀποστολικὴν οἰκοδομὴν ἐν καινοτομίαις καὶ ἑτέραις ἐποίησε.

Πρὸς δὲ τοῦτοις ἔτι (εἶγε καὶ ὅτως ἔχει) ἐδὲν ἀπεικὸς πρὸ αἱρετικὴν βασιλέα (οἷος ἦν ὁ ταῦλος Μιχαὴλ) πολλαπλασίαις αἱρέσεσιν ἐξ, ὁμοίου πεπληγμένον, αἱρετικῷ πατριάρχῃ καὶ προέδροις προσκείμενον εἰκονομαχίᾳ δεδουλωμένον, κεχρῆσθαι τὸν Θεόδωρον τῇ τοῦ δυσεβοῦς ἱεράρχου τῶν ῥωμαίων μαρτυρίᾳ καὶ ἐξουσίᾳ, ἐν ᾗ τὴν ἄνωθεν ἀγνοεῖσθαι κεκρατηκέναι πλάδοσιν, ἐν τοῖς περὶ πίστιν ἀπορουμένοις ἀναζητεῖσθαι καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν καθέδραν. τίς τοῦτ' οὖν πότε ἀπηγόρδυσεν, ἢ κορυφὴν εἶναι τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὸ πρωτεῖον νοσούσην τῆς τάξεως. δοίημεν καὶ προσέτι πλεῖον καὶ συμβεβηκὸς, ἤτοι πρόσωπικὸν ἀξίωμα ἡμῖν διὰ τοὺς προγεγενημένους ἐρχῆθεν ἐκεῖ καὶ κορυφαίους τῶν ἀποστόλων καὶ μάρτυρας, καὶ ἱερομάρτυρας, καὶ πλείστους ποιμένας, ἀγιωσύνῃ καὶ διδασκαλίᾳ τὰ μάλιστα διαπρέψαντας. ἆρ' οὖν τοιοῦτο τοῦτόγε, ὥστε μοναρχίαν τῷ θρόνῳ χαρίσασθαι, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀθετῆσαι ἀποστολικοὺς θρόνους, καὶ δὴ καὶ τὰς οἰκουμενικὰς ζωοδοτ.

Τί δὲ καὶ τὸ ἑπόμενον. ἐπιθώμεθα γνήσιον θεοδώρῳ (ἐπεὶ ἔχομεν τὸ βίβλον ἀνακείμενον νυνὶ) ὅπ ἔθετο ἐκεῖ ὁ κύριος τὰς κλεῖς τῆς πίστεως. χάριν εἰρηται τοῦ ὁμολογήσαντος, καὶ ἀμοιβὴν τὰς κλεῖς εἰληφότος. μὴ γὰρ καὶ μόνος; μὴ γὰρ καὶ μόνῃ τῇ τῶν ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ πεφιλοτίμηται. ἢ ἐχὶ ἐπὶ πᾶσι καὶ πάσας ἑκάστῳ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ ἤτοι τῆς χρείας τῶν πιστῶν; εἰ δὲ καὶ τὰ ἐχόμενα προτείνεις, ὅπ ἧς ἐκαλίχυσαν αἱ ἐκκλησίαν αἱ τοῦ ἅδου πύλαι. τίνος ἕνεκεν ἐγὼ. τῆς πίστεως, ἢ τῆς καθέδρας. τοῦτο γὰρ ἡ προηγεῖται τοῦ ἀναφορικοῦ. ἐδὲν τοίνυν ἀπόναθε τῆς θεοδώρου μαρτυρίας.

Νενοθδυμμύον ἡ ☾ πεπλασμμύον ✱ ε΄

Πρὸς ὃ τὸ ☧ Κυρίλλε ✱ ἡμεῖς ἐν ὅλῳ τῷ θησαυρῷ, τοιοῦτον οὐχ εὑρίσκομμι. ἐπλάνησε γοῦν Πέτρον ἐμπεῖναι λόγος ὀκείσε τῷ διδασκάλῳ, ἀλλ' οὐδέποτε γοῦν τὸ αὐτὸ καθέδρας ὀκπίθηξ οὐδεὶν. ἠρωτήσαμμι γὰρ ἡμᾶς. πόθεν ἀνέγνωτε; καὶ πῶς τῷ ἀκινάτῳ θωμᾷ πεθῆχθαι ἐντῇ αὐτὸ καθ' ἡμῶν πραγματείᾳ, ἀπελογήσαθε. πόθεν δ' ὀκεῖνος; ὑμεῖς οὐδισάκτῳ πίστ ἀπεκρίθητε πεποιθέναι αὐτὸν, μὴ ὑποφάλθαι. δεῦτε ὦ γλυνάδαι τ ἀπειέργε πίστεως. εἰς τὰ θωμᾶ πίς δύν ἀναπόδεικτα, τῶν ὃ παρείων ☾ ἀρχαιοτάτων ὑποκιρτᾶν. καὶ πεθσεπιπλάστοις λογίοις πεθσέχειν, τὰ ὃ κυρεώδη ἀπὸ τούτων ἐν ταῖς γραφαῖς ἁπλᾶς φέρειν, κἄκ τούτων τῶν ζαθρῶν μᾶλλον ὃ κ ἀράχνεων νοημάτων τὸν ἄνωθεν ἄῤῥαφον τ Χριστ ὀκκλησίας ἀνυφαίνειν χιτῶνα, τῇ γύμνωσιν θεατρίζοντα μᾶλλον, ἢ τῇ τῶν ἀθεάτων τ πίστεως πεικάλυψιν.

Νενοθδυμμύον: Ζ΄

Πρὸς ὃ τὸ: ζ΄: κ τοῦτο πεπλεκτέον. ὃ γὰρ πεὸς τ ῥωμαίων ἀρχιποίμνια γράφει Βασίλειος, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς κ' τῇ ἰταλίαν καὶ γαλλίαν ὑποκόποις, καὶ ὁ Βασίλειος μόνος, ἀλλὰ καὶ πεὸ αὐτὸ, καὶ μετ' αὐτὸ μελέπος, καὶ δυσέβιος κ' οἱ λοιποί. ἡ ὃ ῥῆσις ὁπωσδηλαδήποτε αὕτη, πεὶ τὸ τέλος τῆς ὑποσολῆς. τῷ ὄντι γὰρ ☧ ἀνωτάτω μακαρισμοῦ ἄξιον τὸ τῇ ἡμετέρᾳ θεοσεβείᾳ χαρεισθὲν πεπλὰ ☧ Κυρίου, τὸ μὲν κίβδηλον ἀπὸ τ δοκίμου κ καθαροῦ διακρίνειν. τῇ ὃ τῶν Πατέρων πίστει αὐθυπνὸς ὑποσολῆς κηρύσσειν. ὡ ☾ ἐδεξάμεθα καὶ ἐπέγνωμμι ὃν τῶν ἀποσολικῶν χαρακτήρων μεμορφωμμύην, σωθέμμοι αὐτῇ κ' πᾶσι τοῖς ἐν τῷ ζωοδικῷ γράμματι κανονικῶς κ' ἐνθέσμως δεδογματισμμύοις. ὅρα οὖν κοινῇ ὑπερέλλει τὰς Εὐφημίας τε κ' δυσχαριστίας, ἰδίᾳ ὃ τῷ ☧ Πάπα ὑπογράφω διὰ τῶν ἀποσολικῶν χαρακτήρων ἐγνωκέναι ὁμολογεῖ. ☾ ζωοδικῷ γράμματι πεί-θεσθε, ὃ ☾ ἐζήτει πολλάκις. ἀΠαπικῷ μόνῳ, ὡς τανῦν εἰς τὸν ὀκκλησίαν ἀντεισηγάγετε. πῶς ὃ διέλαθεν ὑμᾶς τὸ πεοτεταγμμύον μικρὸν τῇ ῥήσει, ὥσε γνῶναι τὸν ἀποσολικὴν καὶ καθολικὴν ὀκκλησίαν. φησὶ γὰρ, ἐφ' ἅπερ καὶ μάλισα τῆς παρ' ὑμῶν χρήζομμι βοηθείας ὥστε τὸν ἀποσολικῷ ὁμολογοῦντας πίστιν, ἅπερ ἐπενόησαν σχίσματα διαλύσαντας, ὑποταγῆναι λοιπὸν τῇ αὐθεντίᾳ τῆς ὀκκλησίας, ἵνα ἅρπον γένηται τὸ σῶμα ☧ Χριστ πᾶσι τοῖς μέλεσιν εἰς ὁλοκληρίαν ἐπελθὸν. κ μὴ μόνον τὰ παρ' ἑτέροις (τουτέστι τοῖς δυτικοῖς) μακαρίζομμι ἀγαθὰ, ὅπερ νῦν ποιοῦμμι. ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμετέρας ἡμῶν ὀκκλησίας, ὑπάδομμι τὸ ἀρχαῖον καύχημα τῆς ὀρθοδοξίας ἀπολαβούσας. τῷ ὄντι γὰρ μακαρισμοῦ ἄξιον. ὅρα ὅπ κοινὸν τὸν μακαρισμὸν εἰς τοὺς δυτικοὺς ἀναφέρει, μηδὲν τοιοῦτα μετέχοντας ἢ σχίσματος ἢ αἱρέσεως. ὁ ☾ ☧ Κυρίου χάρισμα προσαγορεύει. πλὴν ἀλλὰ ☾ ταῦτα εἰς ἐπαίνου μὲν ὑπερβολὴν γεγραφέναι δοίημμι τὸν μέγαν Βασίλειον. ἀνθρωπος, μᾶλλον ὃ ☾ ὑπεκπέσατον τοὺς ἐνύψει, δυσχαριστίας χάριν ὑπεραινεῖν. ἐρωτήσωμμι ὅμως τ αὐτὸν καθ' ἰδίαν, ἐν τῷ ἀπεκαλύπτῳ τ ζωειδήσεως. ὁποῖον τι πλεονέκτημα ἢ πεοτέρημα ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τῷ Πάπα χαρίζεται, ἢ λαμπρότερον φαίνεσθαι πως δύναται, ☾ μάλισα πρὸς τοὺς ἀνατολικούς. αὐτὸς ἑαυτ τὰ εἰλικρινέσατα νοοῦντα καὶ γρά-

καὶ γράφονται, τοὺς φίλταλον καὶ σεβασμιώτατον, ἔστι δ' ὅτε ὁ σωμοσάτων δυσέβιος, εἰς ὢν πολυώνυμος τῶν ἐννιακαὶ Πατέρων, ὁμολογητὴς, καὶ μάρτυς, ὢν ποιμὴν ἀληθὴς. φησὶ γοῦν ῥητῶς ἐν τῇ ε΄: τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Πάπα
ἕτω καταμεμφόμενος. ἐγὼ μὲν αὐτὸς αὖθις τὸ κοινὸν σχῆματος (ἤτοι ζωόδου) ἠβουλόμην αὐτῶν ὑπερεῖναι τῷ κορυφαίῳ ὅπως ἔτε ἴασι τῶν παρ' ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν, ἔτε τὴν ὁδὸν δι' ἧς μάθοιεν καταδέχονται. ὅσα τοιγαροῦν ἐμοὶ ἄνω (ἐν τῷ ε΄: τριήματι, β΄: ὑπογεγραφῇ τοῖς τὸ ζ΄: κεφαλαίῳ) ἐν οἷς ἄξιον ὑπεναντίως ὅπως δύφημεῖ τὸν Πάπαν, λέγω δὴ αὐτὸν ὑπαινισσόμενος κορυφαῖον. καὶ τίνων κορυφαῖον; αὐτῶν τῶν δυϊκῶν. πολλοῦ γοῦν δεῖ κορυφαῖον εἶναι τῆς καθόλου ἐκκλησίας, εἰμὴ ζωγραφικῶς ζωῷ καὶ τῇ τάξει μόνῃ. τελείου δ' ἐνδέεται, ἢ καὶ ἀπείρου, τὸ μοναρχικὸν πνεῦμα.

Τοιοῦτο νομίζομεν ἐκεῖνος ἀλλοιότητα καὶ ἀλλοτρίας τῶν παλαιτάτων καθ' ἡμᾶς ὑποθέσεως ✲ ἐδὲν ἐστιν εὑρεῖν τοιοῦτο ἐν τοῖς μετέπειτα, ἔτε καὶ τοῖς ἱεροῖς διδασκάλοις ποσοῦτοις ὅσοι. κἀκ τούτου φερομένης ἐνθάδε τοῦ τὸν ῥώμης ἐκκλήτου, ὅπως ὠφέλητο συμφώνως ἐκ τῶν Πατέρων, ὑποπτον παντὶ τῷ τελεσγραφίας τὸ λεγόμενον. δοκεῖ γοῦν τοῖς τῶν ἐννιακαὶ Πατέρων ἀναλαμβάνειν. ὁ ζῳδιὰς ἀπήλεγξεν ἡ ἐν καρθαγένῃ ζωόδος ὡς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν.

Εἰς τὸ ἔνατον. τὸ δὲ κυρίως ἀληθεύειν φαμὲν, ὀρθῶς νοούμενον. εἰ καὶ ἡμεῖς ἐκ ἀνέγνωμεν ἔτ' ἀναγινώσκεται τὸ δὲ ἱερομάρτυρος ἔχομεν τῆς λατίνων ὄντως μαλίστα μεμιξθέντες φωνῆς, ἀλλά γε δῆλον ὁ νοῦς τῶν ῥημάτων. ὅπως ἂν ὡς περ χριστὸς εἰς ἐκκλησία μία, ἕτω καὶ ἐν ῥώμῃ, καὶ ἐν ἑκάστῃ πόλει καθέδρα μία. τοιοῦτον δὴ ὧν ῥητῶς καὶ ὁλοκλήρως ἐκ ἔστιν ἡμῖν θεωρῆσαι, ἀλλ' οὐδὲ ἐργάζεσθαι τοῦ τὰς ἀποκρίσεις ἔχειν. οἶδαμεν τοῦτο ὅπως ὁ κυπριανὸς τῷ ῥώμης ἀντετάσσετο νοβατιανῷ, τοῦ τοῦ ἐκ τῶν αἱρετικῶν βαπτίσματος καὶ χειροτονίας ἀντεποιεῖτο, καὶ ἐδεὶς αὐτῷ ἀντέτεινε πώποτε, τὸ ὅπως ζωάγων ἔξω τῆς ῥώμης καθέδρας σκορπίζῃ.

Πρὸς δὲ τὸ τὸν ἀνακλήτου ὑπομαρτυροῦντος καὶ κρίνοντος τὰ οἰκεῖα ὅσος καὶ οἷος ἂν ᾖ, ἀκούσεται, οὐ τοῦ σεαυτὸν μαρτυρεῖς, ἡμαρτυρία σου ἐκ ἔστιν ἀληθὴς. ἔχομεν ἡμεῖς μαρτυρίαν πολλῷ τῷ μέσῳ μείζονα ἀνακλήτου τὸν τῆς ἐν χαλκηδόνι τετάρτης ζωόδου κανόνα, εἰκοσὸν ὄγδοον. ἐκ τῶν Πατέρων ἀπειληφέναι (εἴπατε καὶ ἐκ παραδόσεως τῶν Πατέρων) τὸν ῥώμης τὰ πρεσβεῖα διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν βασιλεύουσαν τῶν τῆς οἰκουμένης πόλεων. ἔτως ὑψώθη καὶ τὸ βυζάντιον μετὰ τὴν ῥώμην. καὶ πᾶσα πόλις ἀνακαινιζομένη διὰ βασιλικοῦ θεσπίσματος. εἰ δ' ἔχετε, ἐκ ἐκτῶν ἀποκρύφων, ὅπερ οὐδ' ἔχετε, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ χριστοῦ, δείξατε ἀπὸ τῶν γραφῶν. αὐταὶ γὰρ μαρτυροῦσι τοῦ χριστοῦ. ἔτε γὰρ αὐτὸν τὸν Πέτρον ὅπερ αὐχεῖτε τὴν διαδοχὴν, ὑπὸ χριστοῦ πρωτεῖα δεῖξαι δυνήσεσθε, μᾶλλον δὲ τοὐναντίον, ἐλεγχόμενον τὸν φιλοπρωτεύοντα. εἰμὴ μόνον ἐκ τῆς τάξεως ἣν ἀναγινώσκομεν, τοῦ πρωτάσεσθαι Πέτρον ἔντε τῷ ἀριθμῷ, ἔντε ταῖς διαλέξεσι, καὶ τοῖς τοιούτοις.

Πρὸς τὸ ἑνδέκατον. μάξιμον Κωνσταντινουπόλεως ✲ ἐκ ἔχομεν εἰμὴ δύο, τὸ μὲν ὑπὸ τὴν ἄλωσιν τῶν λατίνων. τὸν δὲ ὑπὸ τὴν τῶν ἀγαρηνῶν.

ὁ δεύτερος

Η΄ Καὶ τοῦτο νενοθευμένον ✲

Θ΄

Ι΄

ΙΑ΄ Νόθον ✲

ἀδετέρῳ ἢ ποιαῦτα γράφειν, τῆς ἕωλος ἤδη ἀκμαζούσης, ἐπέοικεν· εἰμήσω φαίητε μαξιμιανὸν τὸν μετὰ Νεσόριον. ἐπισκόπους ἔχομεν ἐν τῇ Τρότῃ Ζωόδῳ. ἀλλ' οὐδὲν ἐν αὐταῖς τοιοῦτο. ἔτι ἢ μᾶλλον οὐδενὸς Παγκράτης ἦν διδασκάλου ποιούτου ἀξιόμενος ἐπισκόπου. ὥστε καὶ τοῦτο τὸ κεφάλαιον κείσθω ἐν ψευδογράφοις.

ΙΒ΄ Πρὸς τὸ δωδέκατον. ἐπισκοπὴ παγκρατίου καὶ τὸ τέλος τοῦ Ζωόδου οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἢ τῆς Ζωόδου, ἢ μᾶλλον εἰκαίαν ἀναπολίου, ὀνόματι τοῦ Ζωόδου τοῦ πρὸς τὸν Μακεδονιώτατον Πάπαν Λέοντα, ποιοῦσιν δ' ὁποῖον εἰπάγετε οὐδὲν

✱ τυγχάνει ✱ πλὴν ἠψῆφος καὶ διοσκόρου περὶ τὸ τέλος τῆς Δευτέρας πράξεως ἐκκόμματος παγκρατίου καὶ Λεοντίου καὶ Βονιφατίου τῶν ληγάτων, ἅτινα ἐμφέρεται. ὅθεν ὁ ἁγιώτατος καὶ Μακεδονιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς μεγάλης καὶ πρεσβυτέρας ῥώμης Λέων δι' ἡμῶν μετὰ τῆς παρούσης Ζωόδου, μετὰ τῶν πρισμακαρίστου καὶ πανευφήμου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου. ὃς ἐστι Πέτρα ἀκρότης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὀθεμέλιος, τῆς τοῦ ἀποστόλου καὶ πάσης ἱεραρχικῆς ἠλλοτρίωσεν ἀξίας. ταῦτα τὰ παγκρατίου ἐν τῇ ψήφῳ τῇ περὶ διοσκόρου ῥήματα. πόθεν ἐνέπειρεσε τῷ Λέοντι ὀνόματι, τὸ κεφαλὴ τῆς καθόλου ἐκκλησίας. καὶ τῇ τοῦ Πέτρου κεκοσμημένος ἀξίᾳ; πόθεν καὶ τῷ Πέτρῳ τὸ θυρωρὸς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; εἰ δὲ καὶ ἐν τῇ Ζωοδικῇ ἐπιστολῇ φέρεται εἰς δόξαν τῷ Λέοντι τὸ πατὴρ καὶ κεφαλή, ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπιστησόμεθα καὶ τὴν ἐπίσαν τρίτην ἀπόδειξιν. ἐν τῇ αὐτοῦ τὸ πέμπτον ἀποκρίσει. καὶ ἐν τῇ δωδεκάτῃ τοῦ πέμπτου τμήματος. τὰ νῦν δρκάτω ὅτι κεφαλὴν ἀκόλουθος λέγουσιν οὐ τῆς καθόλου ἐκκλησίας ὡς ὑμεῖς κιβδηλεύετε.

ΙΓ΄ Πρὸς τὸ δέκατον τρίτον. τοῦ μακαρίου Πάπα, αὐτὸν ἀνηριθμημένην ἀπολογίαν ποιοῦσι. αὐτὸ τοῦτο ἀποκρινομένου ἐκείνου, καὶ δικάζειν μὴ ἔχοντος. ἐλέγχειν ὅμως τὸν μάτην κρίνανται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔξεστι παρεισαχθέντα. τὸν Πέτρον φησὶ κεφαλὴν τῆς καθόλου ἐκκλησίας· μὴν ἀληθῆ μακάριε ταῦτα ἢ πῶς ἴσως ψευδομακάριε, ὑποθώμεθα. ὑμῖν τὰ τοιαῦτα παρενοχλεῖ μὲν οὐδέν. διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας ἐκκρίτων ζητοῦμεν ψῆφος. ἀνθ' ἑνὸς τούτων Πάπας ἑκατὸν θεωρίζοντας καθ' αὑτοὺς καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν οὐκ ἀποδεχόμεθα. ἐρωτῶμεν ὅμως τὸν κατὰ τὴν ϛ΄ ἀνω χρήσασθαι καὶ χρυσοστόμου. κεφαλὴν μόνον ἡμεῖς τὸν χριστὸν καὶ τῆς ἐκκλησίας σώματος λέγειν ἀποστολικῇ φωνῇ διδασκόμεθα. ἐν οἷς τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσι τῷ λδ΄ λέγουσι τοὺς τῶν ἐθνῶν ἐπισκόπους καὶ Μητροπολίτην κεφαλὰς, ἢ τοι ἀρχηγοὺς τῶν ἐθνικῶν ἐκκλησιῶν καὶ διοικήσεων. τῆς καθόλου δ' ἐκκλησίας οὐδείς. πλὴν δῶμεν τὸν Πέτρον κεφαλὴν λέγεσθαι ἀλλ' οὐ κυρίως. πρωτικῶς οὖν, ἤτοι πρῶτον τῇ τάξει τῶν ἀποστόλων ἢ παλαίτερον. ἔτι οὐ μόνον, ἀλλ' ὡς ἔοικε καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους. εἰ δὲ κεφαλὴν διϊσχυρίζηται πάντως τὸν πέτρον, ἀπείσθω μοι συλλογισμῷ τῷ τοῦ μακαρίου. ἔφη τῷ ἀποστόλῳ ὁ Κύριος, σὺ εἶ Πέτρος. ἆρα Πέτρος ἐστὶ κεφαλή. πῶς συμπεραίνεις ὦ λῷστε τὰ ἀσυμβίβαστα; ἐκ τῆς ὁμολογίας; ἐκ τοῦ μακαρισμοῦ; ἐκ τῆς ἐπαγγελίας; ἐκ τίνος; ποίᾳ πάντα τῶν

τα τῶν ἀποστόλων, τὰ μὴ προσωπικὰ, ὡς ἐδείξαμεν, πῶς οὖν ὁ Πέτρος μόνος κεφαλὴ; ἀλλ' εἷς ὁ Πέτρος, εἷς δ' ἄλλος τις, εἰ μὴ ὁ Χριστὸς, περὶ οὗ γέγραπται, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὁ θεὸς ὑπὲρ πάντα. θεμέλιον γὰρ ἄλλον δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. διαγωνίζεται καὶ τὰ ἑξῆς πόθεν ὑποβέβηκεν ἡ ἐναντιοχία καθέδρα τῆς ῥώμης προστάσσοντος, φησὶ μάρκελλος, τοῦ Κυρίου. πρόφερε τὸ πρόσταγμα. ἐκ τῶν γραφῶν; ἀλλ' οὐκ ἔχεις. ἐκ διδασκάλων ἐκκλήτων; ἀδαμῶς. τοιγαροῦν ἐκ τῆς φιλαυτίας τοῦ σοῦ, καὶ τὰ τοῦ Κυρίου διαπλάττεις προστάγματα. ἐρεῖ μὲν ὅθεν προτέτακται ὁ ῥώμης θρόνος ἡ τετάρτη ζώοδος ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ ὀγδόῳ κανόνι, διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην. ὥστε εἰ καὶ μὴ Πέτρος προήδρευσεν, ἀλλ' ὅ γε μετὰ Πέτρου βαρνάβας ἐποίησεν, εἴπερ οὖν καὶ ἐνέμεινεν, ὅμως ἡ ῥώμη διὰ πρεσβεῖα καὶ πάλιν αὖ ἐνομίζετο. οὕτω καὶ οἱ λοιποὶ θρόνοι, καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας ἐν πρώτοις ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τῶν ἀποστόλων καθιδρυμένος, τοὺς τῶν ἀποστόλων θρόνους ὑπερηκόντισε. μὴ γὰρ διὰ Μάρκον ὁ θρόνος ἔμεινεν, ἀλλὰ διὰ τὴν πίστιν, διὰ Χριστόν. τὸ γοῦν τοιοῦτον θρόνον εἶναι τῇ τάξει δὲ τῶν ἀποστόλων ἔχει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι τὴν πόλιν Ἀλεξάνδρειαν. ἐπεὶ μεγαλαυχῶν ὅσος μάρκελλος. δύναις ἐστι θρόνος ὁ τῆς ῥώμης ἐξουσία μὴ ὑποκείμενος. εἰς ὃν ὡς εἰς κεφαλὴν (καὶ τὰ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων θεσπίσματα) * προσφεύγειν πάντες οἱ δεόμενοι ὠφέλησι. ποῖα ταῦτα τῶν ἀποστόλων θεσπίσματα. εἰ μὲν ὁ ἄνωθεν τριακοστὸς τέταρτος κανὼν, τοιγαροῦν, ὁ τῆς καθόλου ἐκκλησίας κεφαλὴ ὁ ῥώμης θρόνος. ἀλλά τινος ἔθνους, ἢ ἐθνῶν. εἰ δὲ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, δείξατε κανόνα τῶν ἀποστόλων τὸ διαγορεύοντα. ἢ τῶν διαδόχων πληρεστάτης ἐξουσίας αὐτῶν, αὐτῶν φημὶ τῶν οἰκουμενικῶν ζωόδων. προσδέχομαι γὰρ παπῶν διὰ τὰς ἄνω αἰτίας, ὁ δὲν προσδέχομαι. ἢ ἐκκλησιαστικῆς ὀρθοδοξίας ὁ σωτὴρ δείξον, ὅτι πάντες οἱ θρόνοι τῷ ῥώμης ὑπόκεινται. ὅπερ ἴσως καὶ προσδώσεις δι' ὧν ἀποφαίζει. ἐκεῖθεν γὰρ ἔλαβον τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν χειροτονίαν. εἰ μὲν περὶ τῶν δογματικῶν ὁ λόγος, ἔοικεν. ἐκ γὰρ ῥώμης εἰσδύσιν μετοχετευθεῖσαν συγχωρήσομεν καὶ τὴν διδασκαλίαν, καὶ ὡς τὰ πολλὰ τὴν χειροτονίαν. εἰς δὲ τὰ τῆς ἀναπολῆς πάσης ἐκ ἀνίκητος ψεῦδος. ὁπότε καὶ προφητικῶς προαπήγγελτο ἐκείνων ἐξελεύσεσθαι νόμος, καὶ λόγος ἐξιέρουσαλὴμ. ὅθεν εἰς τὰ ἡμέτερα πρῶτον ἐξήκουσαν πάντες τὸ κήρυγμα, καὶ τὰ τῆς χάριτος ἅπαντα, παρ' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς. αἱμὲν διδασκαλίαι τοὺς ἀποστόλους, ἀναμεταξὺ τῶν θρόνων, ἀμοιβαῖαι. αἱ δὲ χειροτονίαι ἀνὰ μέρος ἕκασαι. ἄπαξ δύρεῖν ἐστὶ ῥωμαῖον ἀρχιερέα διὰ τὴν παροικίαν μὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει χειροτονήσαντα μηνᾶν, τὸν Πάπαν ἀγαπητόν. ὅπερ καὶν τοῖς οἰκουμενικαῖς ζωόδοις εὕροιμι φίλον, ὡς μαξιμιανὸν ἀντὶ Νεστορίου ἐν τῇ : γ' : φλαυϊνὸν ἀντὶ μελετίου ἀντιοχείας ἐν τῇ : ϛ' : ἀνατόλιον ἀντὶ φλαυϊανοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Μάξιμον ἀντιοχείας ἀντὶ δόμνου, καὶ τῷ ἐν ἐφέσῳ ληστρικῷ ὑπὸ διοσκόρου. δύλογον Ἀλεξανδρείας ἀντὶ διοσκόρου καὶ τὸν τετάρτην. Νεκτάριον ἀντὶ Γρηγορίου θεολόγου καὶ τὸν : ϛ' : Θεοφάνην ἀντὶ Μακαρίου ἀντιοχείας καὶ τὸν ἕκτην. Ἰοσοῦτον δ' ἀπέχει ἀληθείας ὁμαρτέλου λόγος,

Ἐφεσ : ά. Καὶ Α' : Κορινθ : γ'-

* ἐκ δύρην τὰ τοιαῦτα.

λόγ, ὅσον ἐμόνον τῶν ῥωμαϊκῶν ἐθῶν, καὶ διδαγμάτων, καὶ σπουδάσεων διαφέρει ἡ ῥωμαϊκὴ ὁ ἄλλοι θρόνοι, ἀλλ' ἔτι καὶ διαφέρον ἢ πρὸς ἐκεῖνον ὅτι μάλιστα, ὅθεν σωέβη, καὶ τὴν χρονίαν ἐντεῦθεν προκύψαι τὴν ἀπ' ἐκείνης διάστασιν. ἢ τοίνυν πρὸ τῶν ὑπ' αὐτὸν διαλαμβάνει μάρκελλος δυτικῶν ἢ πάντως ἀπατᾶται. ἢ ψηφοδομάρκελλον ὑμεῖς ὡς ἔθος παρεσήσατε. 5

ΙΔ΄ ΙΕ΄ Τὰ δ' αὐγουστίνου δῆλα ποιήσαμεν. διὸ πρὸς τὸ δέκατον πέμπτον δ' ἱερὸν ἱερωνύμου μεταβῶμεν. διαφερομένων τριῶν ἐνάντοχεία ὑποσκόπων, μελετίου, παυλίνου, καὶ βιτάλιος. ζητεῖ πρὸς δάμασον ῥώμης, τίνα ἂν ἔχῃ τὴν κοινωνίαν. θαυμαστὸν οὐδὲν λατῖνον λατίνῳ συλλύεσθαι. οὐχ ὅτω διεπράξατο ὑπατίνος ὀρθόσοφος. ὃς καθ' ἑαυτὸν καὶ τὰ παυλίνου ἀνήγαγε, καὶ τὰ βιτάλιος. καὶ δὴ μὴν ἀπεχόμενος (ὃν αὐτῷ φῆς προσφιλέσατον) ἐπρεσβύτερο, ἄχρις εἰλικρινοῦς ὁμολογίας. τί γὰρ βιτάλιον τὰ λοιπὰ θαυμάζων, τὰ δ' ἀπολιναρίου φιλαδελφίας κατηγορεῖ. αἱρέσεις: νζ΄: ἡ: οζ΄: χῖ διμοιρητῶν. ἀλλὰ σὺ τί δικάζεις παυλίνῳ. ἢ τί ψηφίζῃ δάμασον βιτα: λίῳ; παυλῖνον μὴν διαμεῖναι, βιτάλιος καταγνώσκεται. ἀλλὰ βασίλειος παυλῖνον καταμέμφεται, βιτάλιον δὲ θεολόγος γρηγόριος ἀποδέχεται, καὶ τὸ δάμασον ἀπλότητος, ὡς ἀπαθῆ τινα θαυμάζῃ. τὸ συμπαραίνεις δὲν ἐκ τῆς μακρολογίας καὶ τεχνολογίας ἱερωνύμου, εἰμὴ ὅτι ἐκζητῶν τὸ ὀρθὸν μετ' ἀγωνίας, ἐνέπεσε φιλοπαθείᾳ τῷ στρεβλῷ, καὶ μελέτιον μὴν ψεύ: δόμενον ἀποφαίνων μὴ βιτάλιος, ὑπὸ τί: ε΄: ζωοδὲ ἐξελέγχεται. ἥτις μέλετιον ἐν τοῖς τῶν πατέρων καθυφαίοις ἐνέταξεν, ὡς νόμιμόν τε καὶ γνήσιον, καὶ μετὰ θάνατον ἐντῇ χορείᾳ τῶν πρωτοτόκων ζωαπηρίθμησε, καὶ χρυσόστομος ἐγκωμίοις ἐπέστεψε, καὶ βασίλειος ὁμήγας ὡς μέγαν ἐν τῇ ὑπασπίσεως κατεκόσμησε. καὶ μάλιστα ἐν οἷς πρὸς τὸν μέγαν ἀθανάσιον ὑπισχνεῖ: βασίλειος λει τὸ τέταρτον, ὃ ἡ ἀρχή. ἐμοὶ μὲν ἐξαρκεῖν ἐφάνη. ὅσῳ δεῖ μελε: τᾶν, ζ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἀποχιζόντων παυλίνου καὶ βιτάλιος τιὰ δὲ ψηφίζῃ. 25

" ἀναγκαίως ὑπομιμνησκόμεθα, ὅτι καὶ πάσῃ τῇ ἀνατολῇ δι' ἀγχῆς, ζ ἡμῖν τοῖς " παντοίως αὐτῷ ζωημμένοις ὑπεθυμήτ αὐτὸν ἰδεῖν, τ ἐκκλησίαν διεπονεῖτο " ζ κυρίου, τῇ τε πίστει ἀνεπίληπτον ὄντα, καὶ τῷ βίῳ δὴ μίαν δεῖς τὰς ἄλλας ὑποδεχόμενον σύγκρισιν. καὶ τῷ δὴ παντὸς ὡς εἰπεῖν τῆς ἐκκλησίας αὐ- " τὸν δεδεσθαι. οἱ δὲ λοιποὶ οἷον ἀποτμήματα μερῶν. ὥστε ἀναγκαῖον τε " ὁμοῦ ζ συμφέρον, πανταχόθεν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ ζωαφθῆναι τὰς ἄλλας. " ὥσπερ τοῖς μεγάλοις τῶν ποταμῶν τὰς ἐλάττους. πάντως δὲ οὐκ ἔλαθέ σου " τὴν ὑπερβλητὸν φρόνησιν, ὅτι ἤδη καὶ τοῖς ὁμοψύχοις τοῖς κατὰ δύσιν τὰ αὐ- " τὰ σωήρεσε. δεῖ δὲ τὰς ἄλλας ῥυέντας πανὶ οἰκονομίαν, τ κἀκείνοις πρέ: " πουσαν, ζ τὸν λαὸν εἰρηνεύουσαν. καὶ τῇ σῇ ζωέσει ὑπεβάλλουσαν. ἄκουσον δὴ ζ τὰς μαρτυρίας τῶν κῦ πνεύματα ζ φιλαλήθειαν ἀδελφῶν διδασκάλων (βασιλείου φημὶ καὶ γρηγορίου) ὁμοῦ τῷ βασίλειῳ ὑπισχνεῖται δυπ: " κὰς, δεῖ τὸ τέλος, (ἧς ἡ ἀρχὴ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν) ὁμοῦ φησὶ " παυλῖνος, εἰμοῦ δεῖ τ χειροτονίαν ὑπολήψιμον ἔχει, αὐτοὶ ἂν εἴποι: " τε. ἡμᾶς δὲ λυπεῖ τοῖς μαρκέλλου πεποιθὼς δόγμασι, καὶ τὰς ἀκολου: θουντας

θοωῦτας αὐτῷ ἀδιακρίτως εἰς κοινωνίαν προέμενος. Γρηγόριος ὁ θεὸς κληδόνιον.
ἐπειδὴ τοίνυν αἱ αὐταὶ φωναὶ, καλῶς μὲν νοήμεναι μετὰ τ δυσεβείας εἰσὶ, καλῶς ὃ ἐξηγήμεναι τὸ δυσεβὲς ἔχουσι, θαυμαστὸν, εἰ ζῆλος ἰταλίκλογος, ἡμᾶς μὲν ἀπὸ τοῦ εὐσεβέστερον ἐδεξάμεθα, ὅτῳ δὲ θέλῃ πείθονται. ἄλλοι ὃ θεὸς τὸν
5. ἐν γεγραμμένων νοῦν ἀγεραίνουσιν. ὅμοι δοκεῖ ζ δάμασος αὐτός μεταδιδαχθεὶς, ζ ἅμα πυθόμενος ἀπὸ τῶν θεοφιλεστέρων μαθεῖν αὐτὸς ἐξηγήσεων, ἀποκηρύκτως αὐτὸς ἐποιήσατο, ζ τὸ γεγραμμένον ἀναίτιον ἀφέναι τῆς πίστεως ζῶν ἀναθεματισμῷ, καὶ θεὸς αὐτῷ τ ἀπάτῳ αὐτ δυσχερανάς, ὧν ἔπαθεν ἐξ ἀφελότητος. ὅρα μοι τὸν μέγαν ἢ ζ μέγιστον καθ' ὑμᾶς, πεφιπτόν γε τ ῥώμης ὑπὸ τοῦ ὄν-
10 τως μεγάλου ἀπολαμβανόμενον. ὃ ἐλάσσημον ἂν τανῦν παρ ὑμῖν νομισθείη. ὅρα καὶ νῦν ὅθεν ὁποίῳ χρησμῷ θαρρεῖν ἱερώνυμος ἐπαγγέλλεται, ὃς ἐξ ἀφελότητος ἠπατήθη. ὅπως ὃ θεὸς φιλέσαι ἦν τῷ ἁγίῳ ὁ Παυλῖνος ἐξ ἐκείνου ἂν καταμάθοις, ὅτι τῆς αὐτοῦ κοινωνίας ἐχωρίζετο, μέχρις οὗ ἀπεσώθη διὰ τ ἀθανασίῳ τῷ μεγάλῳ δεδομένης ὁμολογίας. ἀλλ' ὡς ὡμο-
15 λόγει δολίως ὁ Παυλῖνος σαφῶς ἐξελέγχει φωράσας ὁ μέγας βασιλεύς. ἐν ὑμᾶς ἐκ τῶν Ἱερωνύμου θεὸς δάμασον ἐγκωμίων εἰς πάντας τὰς μετ' αὐτὸν μετοχετεύειν διέλαθε. τὸ εὐκλεῶς ἐκείνῳ εἰρημένον, ἀποφαντικῶς ὑμᾶς ἀναγορεύειν, ὥστε τὰς ἓν δεκὰ ἀποστόλους καθελόντας τῶν ἀπὸ τῆς μελέσης κρίσεως θρόνων, ἐγκαθίσαι τούτοις τὰς διαδόχους τὸ πέτρου ζ ψευδικάσαντας
20 τῷ Χριστῷ. ἐπεὶ (ὡς ἐντυμήμαθι σεμνῶς κατ' ἀρχὰς εἰρήκατε) ὑπὸ τ πέτρου οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἐπ' πέτρου οἱ πάπαι.

Α΄ ΠΟΔΕΙΞΙΣ Γ΄

Ἰωάννου ἐκ ἀτῳ. Σίμων Ἰωνᾶ φιλεῖς με; βόσκε τὰ ἀρνία μου. ποίμαινε τὰ θεοβατά μου. βόσκε τὰ θεοβατά μου.

25. Καθάπερ ἐν τῇ θεολαβέσῃ, ὅτω καὶ ἐν τῇ θεοκεκμηρίῳ δείξει πρὸ ὄπτος ρώσωμεν τοὺς λόγους σου, κἄτα ὡς εἰς βεβαίωσιν τὰς μαρτυρίας. ἀποκοπῶν τοίνυν εἰς τὸ, ὅτι ἡλαλινὶς ἐκκλησία ἀδιάφθορος θεὶ τ πίστιν ἐξαμαρτάνειν, ὅτως ἐκ τ ῥήσεως τοῦ εὐαγγελίου ἀπχειρεῖς. ὅτι πέτρῳ ἐγχειρίζον τὰ τὰ τοῦ χριστοῦ θεοβατα πάντα, εἰς τὸ ποιμαίνεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀληθείᾳ
30 πίστεως, ἀλλὰ μὴν τὰ πέτρῳ ἐγχειριζόμενα, καὶ τοῖς πέτρου διαδόχοις ἐγχειρίζον. ἆρα πάντα τὰ χριστοῦ θεόβατα, καὶ τοῖς πέτρου διαδόχοις ἐγχειρίζον, εἰς τὸ ποιμαίνεσθαι καὶ τὴν πίστιν. ἆρα τὰ ὑπὸ τῶν πέτρου διαδόχων διδασκαλίᾳ πίστεως ποιμαινόμενα θεόβατα, καὶ χριστοῦ εἰσὶ θεόβατα. ἀλλὰ μὴν ἕως ὅτου χριστοῦ εἰσὶ θεόβατα, καὶ πίστιν ἐξαμαρτάνειν ἀδύνα-
35 τα, ἆρα τὰ ὑπὸ τῶν πέτρου διαδόχων καὶ τὴν τ διδασκαλίας πίστιν ποιμαινόμενα θεόβατα, ἕως ὅτου τοιαῦτά εἰσι, καὶ τὴν πίστιν ἐξαμαρτεῖν ἀδύνατα. ἀλλὰ μὴν ἡλαλινὶς ἐκκλησία, καὶ θεοῦ τοῦ χωρισμοῦ, καὶ μὴ τ χωρισμὸν ὑπὸ τῶν πέτρου διαδόχων ποιμαίνεται. ἆρα ἡλαλινὶς, ἕως ὅτου ὑπόκειται τούτοις, καὶ θεὸ τοῦ χωρισμοῦ, καὶ μὴ τὸν χωρισμὸν, θεὶ πίστιν ἐξαμαρτεῖν ὅτε ἠδύνα-
40 το, ὅτε δύνατα.

Ивановская

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ

Α΄ Ἀπαντῶμεν διαλεκτικῶς τοῖς προτεινομένοις περὶ τοῦ συμπέρα-
σματος, διαιροῦντες τὴν μείζονα· μόνῳ τῷ πέτρῳ ἐγχειρίζουσι τὰ
τῆς Χριστοῦ πρόβατα φωνᾶ, ἀποφάσκομεν. αὐτῷ δὲ καὶ τοῖς ἀποσ-
τόλοις πᾶσιν ἐπίσης, ὁμολογοῦμεν. ὁμοίως προῆκε τὴν ἐλάσσονα. μόνοις τοῖς
διαδόχοις πέτρου, καὶ ἐπίσης τῷ πέτρῳ, ἤτοι ἀπαναλογήτως καὶ ἀπροσδιορίστως καὶ
πάντα, ἀποφάσκομεν. αὐτοῖς δὲ καὶ πᾶσι τοῖς μὴ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους, τὴν
χώραν δὲ καὶ περιωρισμένως, ὁμολογοῦμεν, τὸ δὲ συμπέρασμα οὐκ ἦν, ἄρα
φαίνεται τὰ τῆς Χριστοῦ πρόβατα καὶ τοῖς πέτρου διαδόχοις ἐγχειρίζουσι, ἀπο-
φορακίζομεν· ἔνεστι δὲ καὶ ἀντιστρέψαι τῷ ἐναντίῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπι-
φαρμόσαι θρόνοις, καὶ ὁμοίως συμπεραίνειν, ὅπερ οὐδεὶς ἀποδέξεται. τὸ ἐπι-
σωρευόμενον ἀλλοιοῦται τοῖς ὅροις καὶ διαιρεῖται. ἂν μὲν ἀληθείᾳ πίστεως ποι-
μαίνουσι, πρόβατα Χριστοῦ ὁμολογοῦμεν, τὰ ὑπὸ τῶν ῥώμης ἐπισκόπων
ποιμαινόμενα, ἄλλως γε δ' ἔτι φιλονικήσεως καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐπαγόμε-
να, ἀλλὰ μὴν ἕως ὅτου Χριστοῦ εἰσι πρόβατα, καὶ πίστιν ἐξαμαρτεῖν οὐδαμῶ-
ς, διαιροῦμεν. τὰ πίστεως ἀληθείᾳ ποιμαινόμενα, καὶ ἀκούοντα τῆς φω-
νῆς τοῦ καλοῦ ποιμένος, ὁμολογοῦμεν. μὴ ἀκούοντα τῆς φωνῆς, ἢ μὴ ἀλη-
θείᾳ πίστεως ποιμαινόμενα ἀρνούμεθα. τῆς ἀληθείας ἀπολωλότα ἀποφάσκο-
μεν, ἥτις ἦν, ἄρα τὰ ὑπὸ τοῦ Πάπα ποιμαινόμενα, ἐξαμαρτεῖν καὶ πίστιν
οὐδαμῶς. συμβαίνει δὴ αὐτοῖς, ἢ μὴ ἀληθείᾳ πίστεως ποιμαίνεσθαι, ἢ μὴ ἀ-
κούειν τῆς φωνῆς τοῦ καλοῦ καὶ ἀληθοῦς ποιμένος αὐτά τε καὶ τὸν αὐτῶν ποιμέ-
να. εἶτα προβαίνει τὸ ἐπιχείρημα εἰς τὸ τελευταῖον συμπέρασμα ὅτως·
ἀλλὰ μὴν ἡλαπινὶς ἐκκλησία, καὶ προῆκε τοῦ χωρισμοῦ καὶ μὴ τὸν χωρισμὸν
ποιμαίνει ὑπὸ τῶν διαδόχων πέτρου διδασκαλίᾳ πίστεως. ὥφελες λέγειν,
ἀληθείᾳ πίστεως, καὶ τῷ πρώτην προέχοντι, καὶ συγχωρήσομεν αὖ τῷ ἀκολου-
θίαν τοῦ συμπεράσματος, εἰ καὶ ψεῦδος τὸ προηγούμενον. νοῶ δὲ μεταμει-
ψαντός σου τοὺς ὅρους ἐκ τῆς ἀληθείαν προσελόντος σου τῷ ὅρῳ τῆ προηγου-
μένης προτάσεως ἐξαναγκης ψευδὲς καὶ τὸ συμπέρασμα· ὅπερ μὲν οὖν ποι-
μαίνει διδασκαλίᾳ πίστεως ὑπὸ τοῦ Πάπα ἡλαπινὶς, πάνυ μὲν ἀληθές.
ὅπερ δὲ, οὐκ ἀληθείᾳ πίστεως δῆλον, ἐξ ὧν ἀλλήλων διαφερόμεθα. καὶ οὐκ
τῶν πατέρων αὐτῆς ἀνιχνεύειν ὀφείλομεν, καὶ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, εἰς
τὸ πάντα μοι παρεδόθη. ἀληθὴς φησὶ διδασκαλία ἐστὶν ἥτις τῶν πατέρων
οὐδὲν διαφέρει. εἰ τοιαύτην οὖν διδασκαλίαν ὁ πέτρου διδάσκει, τί-
νος ἕνεκεν οὐκ ἔσχηκε τὴν παραδόσει τῶν πατέρων, καὶ τῶν ἁγίων συνόδων τοῖς ὅ-
ροις, ἀλλ' ἀδεῶς καινοτομῶν, τὰ μὲν τῇ ὁμολογίᾳ προσέθηκε, τὰ δὲ οὐκ τῶν
ἀνέκαθεν ἐθίμων τε καὶ νομίμων ἀφαιρεῖται, καὶ τὸ δοκοῦν μεταπέπτ-
κε, ἢ μᾶλλον μεθίστησι; ἄλλο τοιγαροῦν ἀληθείᾳ πίστεως, καὶ ἄλλο διδασκαλία πί-
στεως, τὸ μὲν οὖν ψεῦδος ἀνεπίδεκτον. τὸ δὲ καὶ πλάνην ὑποκρίνεται. καὶ πάλιν
ἄλλο πίστις ἁπλῶς λεγόμενον, τοῦτο δὲ καὶ πρὸς ὀρθὸν καὶ σκολιόν ἐστιν ἀμφί-
βολον φρόνημα. τίνος ἕνεκεν ὦ γαθὲ διαλεκτικὴν ἐπαγγελλόμενος, ἀπο-
πηδᾷς

πηδᾶς τῶν ὁρίων. καὶ μέλλων πείθειν ἡμᾶς τὴν ἀλήθειαν, κατασοφίζεσθαι μᾶλλον προφέρεσθαι; μὴ γὰρ καὶ καταβεβηκέναι λανθάνεις ἡμᾶς μηχανώμενος; οὐκ ἀκούεις τοῦ ἀποστόλου, ὅτι ὁ λόγος τῆς πίστεως οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος. καὶ ὁ κορυφαῖος οὐ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν τὴν τοῦ Κυρίου δύναμιν καὶ παρουσίαν. καὶ πάλιν αὐτόθι ὁ ἀπόστολος. οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. τίς ἡ ἀπόδειξις τοῦ πνεύματος; εἰ μὴ αἱ θεῖαι γραφαί. τίνες οἱ διδακτοὶ θεοῦ; εἰ μὴ τῶν διδασκάλων οἱ θεόσοφοι. τίνα τὰ πνευματικὰ τοῖς πνευματικοῖς συγκρινόμενα; εἰ μὴ τὰ ἀπαθῶς, καὶ διὰ λόγου ἐπινοούμενα, καὶ τῇ τοῦ πνεύματος ἀποκαλύψει συμβαίνοντα.

Β΄

Ἴδωμεν οὖν καὶ τοῦ β΄, ἐκείνων περικλύτων Πατέρων τοῦ ὑμετέρου λόγου τὴν ἀσφάλειαν. ὅτι οὐ μόνος ὁ Πέτρος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀπόστολοι, ὁμοίως τὴν τοῦ Χριστοῦ καθόλου ποίμνην, ὅσον ἠδύναντο, πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἐνεχειρίσθησαν. ὁ θεῖος ἐν πρώτοις Χρυσόστομος ἐσχάτῃ ὁμιλίᾳ εἰς τὸ ἔσχατον Ἰωάννου περὶ Πέτρου καὶ Ἰωάννου φησίν. (Χρυσός:) ἐπειδὴ ἔμελλον τὴν ἐπιτροπὴν τῆς οἰκουμένης ἀναδέξασθαι, οὐκ ἔδει συμπεπλέχθαι λοιπὸν ἀλλήλοις. τὸ αὐτὸ καὶ περὶ Παύλου πολλάκις ἐκτίθεται, καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων. αὐτίκα καὶ Ἰωάννην ὁμοίως τῷ Πέτρῳ τὴν οἰκουμένην ὁ Χρυσοῦς ἐνταῦθα διδάσκαλος ἐπιτραπέντα διδάσκει. τί τὸ διάφορον τούτου καὶ τῶν ἄλλων; ὥστε καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τοῦτ' αὐτὸ μὴ ὑποληπτέον εἶναι; ἔχεις καλλίτερον πρὸς τὸ τρίτον τὸ ἀπὸ τοῦ Χρυσοστόμου ἐπιχείρημα, καὶ μαρτυρίας ἄλλας, Ἱερωνύμου, Ἀμβροσίου τε καὶ Κυπριανοῦ. τανῦν δὲ ἄξιον ἐκείνου θεωρίας. τί δήποτε Πέτρῳ λέγει ῥητῶς, ποιμαίνειν τὰ πρόβατα, τὸ καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνάγκη συνυπακουόμενον; λάβε καὶ τὰ τῆς ἐρωτήσεως ἅμα, καὶ τὰ τῆς ἀποκρίσεως παρὰ Κυρίλλου ἐκτεθειμένα, εἰς τὸ εἰκοστὸν πρῶτον Ἰωάννου κεφάλαιον. (Κυρίλ.) τίνος φησὶν ἕνεκεν τῶν ἄλλων παρεστώτων μαθητῶν, μόνον ἐρωτᾷ Σίμωνα. τί δηλοῖ τὸ βόσκε τὰ ἀρνία μου, ποίμαινε τὰ πρόβατά μου; ὅτι ἠρνήσατο τρὶς τὸν Κύριον, θεραπεύει τὸ πεπονθός, καὶ ἀνταπαιτεῖ ποικίλως τὴν εἰς τρίτον ὁμολογίαν, ἀντίσταθμον ὥσπερ ἐκείνῳ τοῦτο τιθείς. καὶ ἀντίρροπον τοῖς πταίσμασιν ἐξαρτύων τὴν ἐπανόρθωσιν. καὶ αὐτόθι, ὡς πλείονα τῶν ἄλλων ἄφεσιν κομισάμενος, ἐξαιτεῖται λέγων, εἰ καὶ πλεῖον ἀγαπᾷ. καὶ γὰρ τοῦ σωτῆρος φωνή, ᾧ πολὺ ἀφίεται, (Λουκ: ζ) πολὺ καὶ ἀγαπήσει. οὐκοῦν διὰ μὲν τῆς εἰς τρίτον ὁμολογίας τοῦ μακαρίου Πέτρου τὸ ἐν τρισσῷ γεγονὸς εἰς ἀπάρνησιν κατηργήθη πλημμέλημα. διὰ δὲ τοῦ, βόσκε τὰ ἀρνία μου, ἀνανέωσις ὥσπερ τις τῆς ἤδη δοθείσης ἀποστολῆς αὐτῷ, νοεῖται γενέσθαι, τὸν μεταξὺ λύουσα τῶν πταισμάτων ὀνειδισμόν, καὶ τὴν ἐξ ἀνθρωπίνης ἀσθενείας μικροψυχίαν ἐξαφανίζουσα. καὶ ταῦτα μὲν ῥητῶς εἴρηται τῷ τῆς Αἰγύπτου φωστῆρι Κυρίλλῳ. ταῦτά γε καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὰ ἐπιφάνεια, φάσκων περὶ τὸ τέλος. τῷ τρισσῷ τῆς ἐρωτήσεως καὶ ὁμολογίας, τὸ τρισσὸν τῆς ἀρνήσεως ἐθεράπευσεν. ταῦτά πως καὶ ἄλλοι διδάσκαλοι διεξέρχονται, ὡς καὶ παρέλαβεν ψάλλειν εἰς τὸν μέγαν ἀπόστολον ἡ ἐκκλησία.

НБ ОНУ имени И.И. Мечникова

ὅθεν καὶ παῖς περὶ ταύτας διαγγελικῆς ῥήσεσιν, εἰ καὶ ῥητῶς πέτρῳ, τῆς ὑποθέσεως ἄτω ζητούσης, ὡς ἔγνεσ, δοκεῖ λέγεσθαι, Μακάριοί σε, δώσωσοι τὰς κλεῖς, ἐδείθην σοῦ, εἰ φιλεῖς με, ποίμαινε τὰ σφόδρα: τά μου, καὶ ὅσα σαφηνίσια, καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀνάγκη σωσεπινοεῖσθαι, ὡς ἐδείξαμεν. ὥστε οὐδὲν ἑκατόντων ἴδιον συμπεραίνεσθαι εἰς σφόδρα πέτρου, καὶ πολλῷ ἧττον εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν ῥωμαϊκῶν ἀρχιερέων, λόγῳ πέτρου. καινὸν γὰρ καὶ ἀποστόλοις πᾶσι καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς τὰ μὴ σφόδρα (σφόδρα λέγω, τὰ μὴ εἰς τὸ κοινὸν τῆς ἐκκλησίας διαδιδόμενα. οἷον τὸ ἐξαπίνης τῷ πέτρῳ ὑπάρξαι. τὸ ἀγαπητὸν μαθητὴν εἶναι τὸν Ἰωάννην, καὶ ὅσα τοιαῦτα) ὅθεν καὶ τὸν σελευκείας βασίλειον παρώτρυνεν ὁ χρυσὸς Ἰωάννης, εἰ φιλεῖ τις Χριστὸν, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν. πολλὰ μὲν οὖν ἔχων εἰς τὸ σφοδρείμενον λίαν ζωτείνοντα, ὑπερίθεμαι δὲ καὶ διὰ τὰ εἰς τὸ πέμπτον σου τμῆμα, ἐν ᾧ τὴν σφόδρα τῶν Πέτρου πρωτείων πραγματείαν ὑπεσχόμεθα, ἐκεῖσε δὲ εἰς τὰς τῶν πατέρων ἐκ σοῦ μαρτυρίας σφοδρασθείσας, τὰς ἀποκρίσεις ποιήσωμεν.

Χρυσόστομος, σφόδρα ἱερωσύνης λόγος ϛ'.

Βέναρδος λατῖνος πρὸς Πάπαν διάλογος βιβλίου ε'.

Ἔτι εἰς ἀποδοχὴν πρώτου καὶ Βέναρδος, ὁ ἐν ὑμῖν πολύς τε καὶ ὅσιος βιβλίῳ ε', σφόδρα διάλογον Πάπαν. ὅσα ἐγκωμιάζων, φησὶ, τίς οὖν τυγχάνεις; ἱερεὺς μέγας, κορυφαῖος ἀρχιερεύς, ἄρχων ὑπισκόπων. σὺ κληρονόμος τῶν ἀποστόλων. σὺ τῷ πρωτείῳ Ἀαρὼν, κυβερνήσει Νῶε, πατριαρχείᾳ Ἀβραὰμ, τάξει Μελχισεδὲκ, ἀξίᾳ Ἀαρὼν, αὐθεντείᾳ Μωϋσῆς, ἐν τῷ κρίνειν Σαμουὴλ. ἐξουσίᾳ πέτρος χρίσματι Χριστός. σὺ εἷς ᾧ παρεδόθησαν αἱ κλεῖδες, ᾧ ἐνύπτης δύθη τὰ σφόδρα. εἰσὶ μὲν καὶ ἄλλοι ἐκκλησιῶν θυρωροὶ, ποιμνίων ποιμένες, ἀλλὰ ποσούτῳ ἐνδοξότερον, ὅσῳ διαφορώτερον σφοδρὰ τοὺς λοιποὺς κεκληρονόμηκας ὄνομα. ἔχουσιν ἐκεῖνοι ὡρισμένας ἑαυτοῖς, ἕκαστος ποίμνην αὐτὰ μίαν, οἱ σύμπαντες ἐνέπιπτον δύθησαν μιᾷ εἷς. καὶ κατωτέρω. παραγρωῦ καὶ τοὺς σοὺς κανόνας οἱ ἄλλοι εἰς μετὰ χεῖρα τῆς φρονήσεως, οὐκ εἰς τὸ σφῆρωμα ἐκλήθης τῆς ἐξουσίας. τῶν ἄλλων ἧττον ἐξουσίαν ὡρισμένοις ὁρίοις συμπεριλαμβάνεσθαι. ἢ ἢ σὺ καὶ εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν ἄλλων εἰληφότας τὴν ἐξουσίαν ἐκτείνεσθαι· μῶν οὐχὶ αἰτίας ἔστης, οὐ κλεῖν ὑπισκόπῳ τὸν οὐρανὸν, οὐ αὐτὸ τοῦ ὑπισκοπῆς καθαιρεῖν, ἔτι ἢ σαγήνας σφαδοῦσαι δύσασθαι, ἵστασθαι πάντως ἀσάλευτόν σοι τὸ σφενόμιον, ποσοῦτον ὑπὸ τῶν δεδομένας κλεισὶν, ὅσον καὶ τοῖς ἐμπεπιστευμένοις σφοδρότης.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Πρὸς τὰ τοῦ Βενάρδου τῶν σφόδρα ἐγκώμια.

Α' Πρὸς ταῦτα δυσχερῶς ἀποκρινόμεθα. ὅσα καὶ ὅσα τὰ ὑπὸ Πάπα λεγόμενα, καπὶ τοῖς Πατριάρχαις καὶ τοῖς μεγάλοις ἀρχιεπισκόποις δικαίως ἁρμόζειν, καὶ μάλιστα λόγῳ ἐπαίνου ὑπερβολῆς. τὸ δὲ ποίμνης μιᾶς ποιμὴν εἷς, σφόδρα τοῦ δυϊκοῦ κλίματος νοούμενον οὐκ ἔχει. τὸ γὰρ καθόλου ποιμνίου κυρίως ἴσθι. ὅτε γὰρ ἐγένετο ὅτε μὴν ἀποδέδεικται πώποτε εἷς ποιμὴν

εἰς ποιμὴν τ μιᾶς ⸗ χερσὸ μάνδρας ἐκλὶς αὐτ⸗ ⸗ χερσὸ . Τίνας δ' ἂν καλῇ , σοὺς κανόνας , ὑμεῖς ζήτητε . ἡμῖν γὰρ ἐμέλει . Ἴσως ἀπὸ Λέοντ⸗ Πάπα φησὶς Ἀναστάσιον Θεσσαλονίκης τὰ αὐτὰ διαγράφοντ⸗ , ὡς κὰ σὺ καλῶς παρεισάγῃς . ἐδεὶν παρ' ἡμῖν ταῦτα ἢ ἐβολιμαῖα .

Δεύτερον λέγῃς ὅτι Ἰωάννης Πάπας δεύτερ⸗ ἔπεσολὴν φησὶς Ἰουστινιανὸν τ μέγαν . τ τ ῥωμαϊκῆς φησὶ καθέδρας ζύλάβειαν ζαλήρειτε , αὐτῇ τε πάντα ὑποτάξαντε , κὰ εἰς τ αὐτ ἑνότητα διεξάγητε . φησὶς ἡς τ ἀρχηγὸν , ζαλέσι τ τ ἀποστόλων κορυφαῖον ⸗ Κυρίε λαλοῦντος , ζαλέταχται : ποίμαινε τὰ φησὶ βάτμε . ἥπερ εἶναι τῶν ἐκκλησιῶν ἀληθῶς κορυφὴν , κὰ τῶν Πατέρων οἱ κανόνες , καὶ τῶν κρατούντων αἱ ζαλάξεις ἐκλέθεν .

Β'

Ἀπόκρισις φησὶς πρὸς τὴν ἔπεσολὴν ταύτην .

Πολλάκις ἐχαρισάμην ὑπὲρ ὧν λαβεῖν ἐμερόμεθα , εἰ κὰ μὴ ἀπελάβομεν τ ἐγερθήσονται δῆθεν τοῖς ἐπαίνοις εἰς τὴν μετάδοσιν διεγείροντες . ἐμοὶ δ' ὁ αὔγουστος πάντα ὑπέταξεν , ἢ ἔμελλεν ὑποτάξαι τῇ ῥωμαϊκῇ καθέδρᾳ , τὰ κὰ δύσιν μόνα νοητέον . τὰ δὲ κὰ τὴν ἀνατολὴν , αὐτὸς ἑαυτ⸗ δῆλος γίνετ⸗ πολλαχ⸗ τ ζαλάξεων , ὁσάκις φησὶ Πατριαρχῶν ὁλόκληρος , ῥητῶς ἦ νεαρᾷ : ρκγ' . ἐπόρρω μὲν τ ἀρχὴν τ νεαρᾶς , ἀρχιεπισκόπους κὰ Πατριάρχας κὰ Μακαριωτάτους ἅπασης τῆς ῥώμης καλεῖ , κὰ τὰς λοιπὰς τέσσαρας . κἀν τῇ χειροτονίᾳ αὐτῶν πάντας ἅπασης χρυσίου λίτρας ἔχειν μόνας ἅπατρέσθαι ζαδιδόναι , κὰ μὴ πλεῖον , τὸ καθ' ἔθος τοῖς κληρικοῖς . σαφέστερον ἦ : ῥητά : ἔνθα φησὶ φησὶ νομίων ζαλαμβάνει καθ' ἑκάστην ῥητῶς , ταύτῃ μόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρωτεύειν ζακελεύομεν ἔτι . ζαὶ τοῦτο θεατίζομεν κὰ τὰς ὅρους τῶν ἁγίων ζωνόδων , ὧν τὰ δόγματα καθάπερ τὰς θείας γραφὰς δεχόμεθα , κὰ τοὺς κανόνας ὡς νόμους φυλάττομεν . τὸν ἁγιώτατον τ πρεσβυτέρας ῥώμης Πάπαν , πρῶτον εἶναι πάντων τῶν Ἱερέων . τ ἦ Μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως τ νέας ῥώμης δευτέραν τάξιν (ὅρος τάξιν) ἐπέχειν μὲν τ ἅγιον ἀποστολικὸν θρόνον τ πρεσβυτέρας ῥώμης . τῶν ἦ ἄλλων πάντων προτιμᾶσθαι . αὐτόθι καὶ φησὶ ⸗ βυλγαρείας , κὰ ⸗ καρχηδόν⸗ . φησὶ ἦ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν , καὶ ⸗ κύπρου ὡς ἀναμφίβολα φησὶ ἔχει . ταῦτα φησὶ θρόνων ὁμέγας αὐτοκράτωρ . ἐκ τούτων οὖν διδασκόμε⸗ κὰ πειθόμε⸗ , ἅρπα ὁμολογεῖ ἀπὸ τ Βασιλέων ὁμεπιόφρων ἔτ⸗ Ἰωάννης τὸ πρωτεῖον τ καθέδρας κὰ ἀπὸ τῶν κανόνων τῶν πατέρων , ῥητῶς ἦ ἐκτάτε τ δευτέρας , πέμπτ⸗ κανόν⸗ κὰ ⸗ τῆς τετάρτης , εἰκοστ⸗ ὀγδόου . φαμὲν ἀκαλῶς νοεῖτε ὑμεῖς τὸ ὁμώνυμον . παρ' ὑμῖν Κάθολικ' , ἀντὶ κεφαλῆς λεγόμενον . ἀλλ' ἀντὶ κορυφῆς , ὡς ἡμεῖς ἑρμηνεύομεν . ὡς ἐ κορυφαῖ⸗ Πέτρ⸗ ὀρθῶς λέγετ⸗ , ἐ ἐδαμῶς κεφαλή . ταῦτο γὰρ Κυρίως τῷ Χριστῷ μόνῳ οἰκειούμενον ἐστὶν ὄνομα , ὡς εἴπομεν κὰ Παῦλον , καὶ Βασίλειον φησὶ κείμενον θεόν .

Γ'

Πρὸς τὸ ἀπὸ ⸗ χρυσοστόμου πρόπον σου ζήτημα . ὅτι Ἰωάννης ὁ χρυσόστομος ἐν βιβλίῳ : β , ἅπερ λόγῳ φησὶ ἱερωσύνης φησὶ . ζαθ' ἑκάστην τὸ αἷμα ἐξέχεεν (ὁ Χριστὸς) ἵνα τὰ φησὶ βάπτισμα κτίσῃ ταῦτα , ἃ τῷ πέτρῳ ἑκὼς μετ' ἐκεῖνον ἐνεχείρησεν .

Ἀπο-

Α ΄ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ο "Οτι μὲν ἐνεχείρησε τῷ πέτρῳ, ῥητῶς ἠδύναγγελικὴ φωνὴ διεσάφησε. Διατὶ δὲ πέτρῳ ῥητῶς; μικρῷ ἔμπροσθεν ὑπὸ τῶν ἐνδόξων πατέρων παρεδηλώσαμεν. ὅτι δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκεῖνον, ἢ καὶ διαδόχοις, ἀνάγκη πως ὑπονοητέον, ἵνα μὴ διὰ πέτρου μόνου διαμένειν ἡγούμεθα τὰ ἀθάνατον ἐκκλησίαν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ Πέτρῳ αὐτὸς εἰς πᾶσαν σκήπτρον τὸ ὀικουμένην. ἔοικε δὲ εἷς καὶ μόνῳ διὰ τοῦτο ὑπὸ Χριστοῦ κατέχειν ἀποστόλῳ. λείπεται οὖν ἐνπροσώπῳ πέτρου, καὶ πάντας ὑπολαμβάνειν τοὺς δώδεκα, καὶ τοὺς μετ' αὐτούς, Ἰάκωβον δίκαιον τὸν ἀδελφόθεον, Βαρνάβαν, καὶ Παῦλον. καὶ τοὺς μετ' αὐτοὺς ἤτοι τοὺς τὴν ὑποκοπὴν διαδεξαμένους. ὥστε πέτρον εἰς παράδειγμα παρέσχεν ὁ διδάσκαλος, ὅτι αὐτῷ ῥητῶς ἐπετράπη διὰ τὸ φιλεῖσθαι, καὶ ποίμαινε. ἀλλ' ἐνπέτρῳ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, οἷς ὑπῆρχε τὸ ποίμνιον ἐνεχείρησε, νοητέον, διὰ τὸ κοινὸν πᾶσιν ὑπὸ πάντων, καὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ χαρίσματος. τότε δὲ καὶ τοῖς ἀποστόλοις πᾶσι, ὅτε εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον τῆς ἐκκλησίας ζωοποιεῖ. προσέθηκε δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκεῖνον, διὰ τὸ ἀνέκλειπτον τῆς ἐκκλησίας. οἱ μετ' ἐκεῖνον δὲ μόνον οἱ ἐνρώμη διαδεξάμενοι, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἀπὸ τοῦ ἐναποχειρίας, καὶ ὅσοι ἀλλαχοῦ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν κατεστάθησαν. καὶ καθολικώτερον εἰπεῖν οἱ ὑποκοποι πάντες, καὶ πέτρου καὶ τῶν ἀποστόλων εἰσὶ διάδοχοι καθ' ἱερώνυμον, πρὸς ἄνδρων πρεσβύτερον. ἀλλὰ δὴ καὶ ὀθεῖος ἀμβρόσιος πρὸ τῆς ἀξίας τῆς ἐφωζωὴς ἐν κεφ : ϛ΄ : φησὶ πρόφυσις. οὐ πρόβατα, καὶ ὁ ποίμνιον, ἀ μόνον τότε ὁ Μακάριος Πέτρος ἐδέξατο, ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμῶν ἐκεῖνα ἐδέξατο, καὶ μετ' ἐκείνους ἡμεῖς ἐδεξάμεθα. καὶ κυπριανὸς. ἐν δισ: γ΄: καὶ ὑποσολῇ : ιγ΄: οὗ φησὶ καὶ πολλοὶ ὑπάρχομεν ποιμένες, μίαν ὅμως ποίμνην ποιμαίνομεν, καὶ τὰ καθόλου πρόβατα, ἅπινα ὁ Κύριος τῷ ἰδίῳ προσεποιήσατο αἵματι, ζωὰς καὶ προσθάλπειν ὀφείλομεν. καὶ ὅσα καὶ τὸ δεύτερον αὖθις τῆς ἀποκρίσεως εἴπομεν. Ε"λθωμεν καὶ πρὸς τὸ τοῦ σοῦ Πάπα Νικολάου.

Α΄ Μβρόσ. 22
22
Κυπριανὸς. 22
22
22
22

Δ΄ Νικόλαος ὁ Πάπας ἔφης πρὸς Μιχαὴλ τὸν αὐτοκράτορα γράφων. σκοπεῖν δέον φησὶν, ὅπ ἐχ ἡ ἐννικαία. ὅτε ἄλλη ζωὴ τῇ ῥωμαϊκῇ προνομίοντι πρόξένησεν ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐν τῷ μακαρίῳ πέτρῳ ἐγνώκει πάσης ἑαυτῆς ἐξουσίας τὰ δίκαια πληρέσαι κεκτῆσθαι, καὶ παντῶν τῶν Χριστοῦ προβάτων, τὴν οἰκονομίαν εἰληφέναι, καθὰ ὁ Μακάριος Πάπας βονιφάτιος ὅτι μαρτυρεῖ.

Α ΄ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ Πάπα Νικολάου.

Τοιαύτας μαρτυρίας πολλάκις εἰρήκαμεν, ἡμᾶς προσθεῖναι, οὐδὲν τοῦ δίκαιον ἀκόλουθον τοῦ κρινομένου τὴν ψῆφον τῆς αὐτοῦ κρίσεως. ὅτι μὲν τὸ ἥκιστα ἐν πράπαλαι ἐν τοῖς ῥωμαίων ἀρχιερεῦσι τοιαύτη φιλαρχία ὑπὲρ πάντας, προφάσιν λαχοῦσα τὴν τῶν δυτικῶν (δικαίως αὐτῇ προσκρουόντων) ὑποταγὴν.

ταγλὼ . ποσ̃τον δ̃ηλον , ὅσον ὕστερον δ̓καιρίας δεφ̓ξαμ̓ην , πανω̃ εἰς
φθοφανῆ μετήμειψε Τυραννίδα . ὅπ ἢ ψ̓υδ̃ς ἔχον ἡ καὶ σφαλερ̃ς
ὑπολήψεως καὶ Νικήλα , καὶ οἱ φ̓ὶ τ̃τον ταῦτα λέγοντες , τὰ φθὸς
Τὸ δ̓ύτερον ὅπχείρημα εἰρημ̓ύα ἡμῖν ϗ ἀνπ̓ιεφ̓έντα , φφῶς παρισάνυσιν.
ὤφειλε ἢ Νικόλα ἀπὸ Ζωόδων Τῶν φθηρέτων Πατέρων ὑποσημέξαι Τὸ
φθ̓ινόμενον , ὃν ἀφ̓ ἑτέρου φθὸ αὐτ̓ Πάπα , Ἰωλιάνως ἐκείνῳ φιλόλι-
μην̓ύν . ἠμόνον ἢ ἀλλὰ ϗ μᾶλλον ὅπιμην̓ύν φ̓ὸ Τῶν ἀναΤολικῶν . εἰ
γὰρ Ἰωάννίον ἐν Τοῖς Ζωόδοις , καὶ φ̓ὸ ἐδόσεσι , ϗ διδασκαλίας Τῶν Πα-
τέρων , ϗ θεσπίσμασι Βασιλέων ὤρειν ἐσι . μάταια Τότε Τὰ ῥωμαίων μεγα-
λαυχήμαΤα , μαιαιότερα ἢ τὰ ὅπὶ Τούτοις δογμαΤιζόμενα . ὁ γὰρ λέγ
ὅπ ἐν Τῷ Μακαρίῳ πέτρῳ εἴληφε πάσης ἐξ̓υσίας πληρέσθαι δίκαια , Ἰαὐτὸ
ϗ φᾶσα ἐκκλησία ὑπὲρ ἑαυΤῆς λέγ . ἐν γὰρ Τῷ πέτρᾳ φθοσώπῳ πάντες
νοοῦνται οἱ Ἀπόσολοι , ϗ οἱ μεΤ̓ αὐΤὸς , ὡς ἐδείξαμ̓ν πλειστάκις . εἰ ἢ μό-
νην ὑπολαμβάνῃ τὴν ῥώμην , ϗ ψ̓ύδ̃ς καὶ φιλαυΤίας , καὶ φιλαρχίας
ὁ λέγων ἐλέγχε , καὶ ἀναπόδεκΤον φθολαμβάνῃ λέγων , ὃν ἀπὸ Τῶν
Ζωόδων ἔχειν Τὸν Πάπαν ἀνέκλη φθονόμια , μᾶλλον ἢ Ἰωάννίον , Τὴν
ἐλ̓ύθερίαν ἐκάσῃ , ϗ Τὸ κρατῆσαν ἄνωθεν ἑ̓ὸ διεκδικ̃σιν , ἐκκλησία .
παῤΤω εἰς μέσον ὁ ὑπὲρ κυπρίων ἐν Τῇ κατ̓ ἔφεσιν ἅγιο κανὼν ὑπὸ ϗ
ἀνΤοχείας εἰς ὑποταγὴν ἐκβιαζομ̓ύων , ὅπ φθὶ Τῆς Τῶν ἐκκλησιῶν ἐλ̓ύ-
θεμίας Διαγοῤύῃ ὡς ἐν Ζωόφῃ . πρ̃γμα φησὶ φ̓ὸ Τὰς ἐκκλησιασΤικὰς
θεσμὰς ϗ Τὰς κανόνας Τῶν ἁγίων ἀποσόλων καινομ̓ύμενον ἔγνωμ̓ν , ὥσε
Τ̓ ὅπίσκοπον Τῆς ἀνΤοχέων πόλεως , Τὰς ἐν κύπρῳ ποιεῖσ̃ χειροΤονίας ,
Διαλ̃σο ἔξεσι Τὰ ἀνεσηρέασον καὶ ἀβέβαιον ϗ Τὰς κανόνας καὶ Τ̓ ἀρχαίαν
Ζωνήθειαν Τ̃σο φυλαΤΤέσθω , ϗ ὅπὶ Τῶν ἄλλων διοικήσεων ϗ Τῶν ἀπανΤαχ̃
ἐπαρχιῶν διαφυλαχθήσε . ὥσε μηδένα Τῶν ὅπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν ,
ὃν ἔσαν ἄνωθεν ϗ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ Τὴν αὐτ̓ ἢ Τῶν φθὸ αὐτ̓ χειρα καΤαλαμ-
βάνειν . ἵνα μὴ Τῶν Πατέρων ὁικανόνες φ̓ραβαίνων . μὴ ἢ ἐν ἱερωργίας
φθοχήμαΤι , ἐξ̓υσίας Τ̃φ παρεισδύῃ . μὴ ἢ λάθωμ̓ν Τὴν ἐλ̓ύθεμίαν
ϗ μικρὸν ἀπολέσαν Τες , ὧ ἡμῖν ἐδωρήσαΤο Τῷ ἰδίῳ αἵμαΤι ὁ Κύρ .
ἔδοξε Τοίνυν Τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκ̓ομ̓ύνικῇ Ζωόδῳ σώζεσ̃ ἑκάσῃ ἐπαρχίᾳ κα-
θαρᾷ καὶ ἀβέβαιον Τὰ πρόσονΤα δίκαια αὐΤῇ ἐξ ἀρχῆς ἄνωθεν ϗ Τὰ πάλαι
κρα Τῆσαν ἔθ . ϗ ταῦτα μ̓ὺ ἡ Ζωόδ . δειξάΤω ἢ Νικόλα ὁ Πάπας
Τὸ λεγόμ̓ον ἄνωθεν ϗ ἐξ ἀρχῆς ὃν κανόνων ϗ φ̓ραδόσεων , ἀβέλε πείθειν
ἡμᾶς , ὡς ἔχομ̓ν δεῖξαι Τ̓ οἰκείαν ἐλ̓ύθεμίαν μ̃ Τ̓ φθὸς ἀλλήλους ὀφει-
λομ̓ύης ἀγάπης καὶ ὁμονοίας ϗ ἀποδεξόμεθα .

Ἀλλὰ ϗ φθὶ Τ̓ φ̃ Πάπα Ἀδριανῦ ὅπισολῆς ἔΤως ἐρῶμ̓ν . φὴς γὰρ ὅπ ἐν Ε′
Ἁγίῃ ἑβδόμῃ Ζωόδῳ . φῤξὶ : ϛ′ . ἀπεδέχθη ὑπὸ Τῶν Πατέρων ἡ ὅπι-
σολὴ φ̃ Πάπα Ἀδριανῦ φθὸς ταῤσιον . ἐν ᾗ ὁ Πάπας ἑΤωσὶ γέγῤφεν . ὃ-
πν ὀθρόνος (Τ̃σΤ̓ν ὁ ῥωμαίων) ἀνὰ πᾶσαν Τ̓ οἰκ̓ομ̓ύην Τὸ πρωΤεῖον κε-
κτημέν διαλάμπ , ϗ πασῶν Τῶν ἐκκλησιῶν κεφαλὴ καθέσηκε .

Ἀπόκρισις

ταγλὼ : ἔφεσ:
11 Καν : ἡ :
11
11
11
11
11
11
11
11
11
11
11

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Καὶ περὶ τὰ ὑπὸ τ ἁδριανὸ Πάπα ὑπισολῆς.

Ὅτι ἐπομνῦ περὶ τὸ ἀγάθων, ὃ περιήνεγκας χ τ : α : ὑπόδειξιν, ὡς ἐντῇ : α : μαρτυρίᾳ, λέγομνῦ χ πρὸς τὸ παρὸν ᾧ ἁδριανὸ. ὅσον τῷ λέγειν σε, ὅτι ἀπεδέξατο ἡ ζ ωὴ ὁδοὺς. αἱ γὰρ ζ ωὴ ὁδοὶ ἐν τ ὑπισολαῖς καὶ διδασκαλίαις τῶν ὑπισκόπων, εἰς τὸν σκοπὸν μόνον ἀφορῶσι ᾧ περικειμένυ δόγματος, ἢ ἑτέρας ὑποθέσεως, οὐκ εἰς πάσας τὰς φωνὰς. ὃ δ' ἔμελλε διὰ καινοτόμα μάταια, τ συμφωνίαν ὑποβάλλειν τ ῥωμαϊκῆς καθέδρας, ἥτις χ λίαν ζ ωέβαλλε τότε εἰς αἵρεσιν τ εἰκονομαχίας. ἕως γὰρ καὶ τότε (τὸ τελευταῖον) χ τ μέγαν Βασίλειον ἐν τῇ περὶ τ μέγαν Ἀθανάσιον δευτέρᾳ ὑπισολῇ ζ ωέβαλλε, μίαν φησὶν ἐπέγνων βοηθείας ὁδὸν ᾧ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίαις τ περὶ τ δυτικῶν ὑπισκόπων σύμπνοιαν, ἔτι τὸ πρωτεῖον καὶ κεφαλὴ ὂν ἐνοεῖτο τοῖς πατράσιν ὡς νῦν εἰς ὄμιλλαν ἐνέγκῃ μοναρχίας, χ τῆς τῶν ἀδελφῶν ὀλιγωρίας. ἀλλὰ πρωτεῖον ἡ ἀρχὴ χ κε : ρυφὴ τάξεως. χ γὰρ τόνδε τὸν τρόπον ἐκλαμβάνει καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγό : ριος ὁ Διάλογος ὑπισολῇ : έ : χ : ν' : τ : α : ζ ωόδον κεφαλὴν τῶν μετ' αὐτὴν τεσσάρων ὀνομάσας. ἀλλὰ χ τί δὴ φήσειας ἂν αὐτὸς ᾧ χρυσοσόμυ ἀκούσας. (ἐντῇ ὁμιλίᾳ τῇ τρίτῃ περὶ τὸν ἀντιοχείας λαὸν) τὴν αὐτῶν πόλιν κεφαλὴν ᾧ κόσμυ καλέσαντος. τί γ', ἂν ἀκούσας χ τ καινοτέραν τ καινοπαραδοκίας ὑπὸ ᾧ θεολόγυ Γρηγορίυ μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν περιοριζομένην (ἐν τῷ Βασιλείυ ἐγκωμίῳ) ἔσει γ' ἂν ταῦτα φησὶ, διεξελθὼν (ἀάλης δηλαδὴ) ὅπ τ ἄσειστον ᾧ ἀνεπηρέαστον τῇδε τῶν ἐκκλησιῶν μητέρα, ὡς δηλωσόμνῦ ὥρμησεν. ᾧ ἐντῇ πρὸς καισαρεῖς ὑπισολῇ ὡς ἐκκλησιαστικὸς ᾧ ἐως ᾧ πατρὸς τὰ αὐτὰ χρεὼν περὶ τ αὐτῆς φησὶ. πάσης οὖν λέγων ἐκκλησίας φρονπισέον, ὡς Χριστὸ σώματος, μᾶλλον γ' τῆς ἡμετέρας, ἣ μήτηρ χρεὼν ἁπασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἥντε ἀπ' ἀρχῆς, καὶ νῦν ἐστὶ ᾧ νομίζε, καὶ περὶ ὧν τὸ κοινὸν ἐλέπει, ὡς κέντρῳ κύκλος περιγρα : φόμνος. καὶ περὶ τ ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, τίς ποτ' ἂν ἀπορήσειεν ὁ : μοίως μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν καὶ πασῶν μνῦσι, ἐνδικώτατα φημιζομένην ἀναντῤῥήτως; ὡς πρώτην πασῶν, καὶ διδάσκαλον τ καθόλυ οἰκυμένης ἐκεῖθεν γὰρ ἐξῆλθεν ὁ νόμος καὶ ὁ Κυρίυ λόγος χ τὸν περιφήτην. ὥστε ᾧ τὸ κεφαλὴν λέγειν καὶ μητέρα τῶν λοιπῶν τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, εἰ καὶ δοίημνῦ κατάπνοα ἄλλα περιτερήματα, ἔδει ἦπον καὶ ἄλλαις ἥπερσιν ἐκκλησίαις δίρομνῦ τοῦτο κοινὸν· ἐὰν γὰρ λέγῃ τὴν ἐν Κωνσταντινυπόλει, τὴν τ ῥώμης ἰσόπμον καὶ ἰσοδώαμον. τὴν ἀντιόχειαν ὑπὸ ᾧ μεγάλυ Βασιλείυ ὁμοίως λεγομένην, εἰσάγων. ὃς Ἀθανασίῳ τῷ πάνυ ὑπισέλλων τὸ δεύτερον (ἃ ἡ ἀρχὴ ἀδένα τοσοῦτον ἡγεῖται) ὅτωσὶ λέγει. τί δ' ἂν ἠνύοιτο τῆς χ τ οἰκυμένης ἐκκλησίας καιριώτερον τ ἀντιοχείας; ἢ εἰ ζ ωέβη πρὸς ὁμόνοιαν ἐπανελθεῖν. ἀδὲν ἐκώλυεν ὥσπερ κεφαλὴν ἐῤῥωμένην παντὶ τῷ σώματι ὑπιχορηγεῖν ὑγείαν.

Ἔχεις καὶ ἀπὸ διχερείας λαγδουῶν, καὶ ἀπὸ πνιγῆς ἀλκυτίνας ῥήσεις, τὰ μὲν καὶ εἰς τὰς Πατριάρχας ἁρμόττουσαν, ἃ δὲ εἰς Πάπαν ἀπὸ ψευδοκυρίλλου τινὸς ἑτέρου. (ἐν ᾧ τῷ θησαυρῷ τῷ παρ' ἡμῖν καὶ ὑμῖν, οὐδὲν ἧττον ἀναγινώσκεται ὁ θεοφέρεια ἀλκυτίνης) ὀφείλομεν ἡμεῖς (φησὶ) τῇ κεφαλῇ ἡμῶν τῷ ῥωμαίων ἀρχιερεῖ ζωοέχειαν. πᾶσι θεοσήκεια παρ' αὐτοῦ τὰ πιστευτέον, τί κρατητέον λαμβάνειν. ταῦται τὰ πλανογραφίας καὶ ψευδογραφίας. πασῶν κύριλλος ὑπὲρ πίστεως ἠγωνίσατο ἐν ζωοδόχῳ θεοτόκῳ τὰς ἀναπολικὰς τὰς ὑπὸ ἀπιόχειαν, καὶ κατὰ Νεστορίου, οὐδὲν ἧττον ἁρμοζόντως ἔχον τῇ ὑποθέσει ἐδίδαξε, καὶ ὅπου θεότητος ἐπραγματεύετο ἡ θεανδρικὴ, ὁμοουσίου τῷ πατρὶ, φῶς ἐχώρει τὰ τῶν ῥωμαϊκῶν καθέδρας θεολερήματα. ἴσασιν ἀπέχει τῶν μεγαλοπρεπείας, καὶ μεγαλονοίας κυρίλλου καὶ τῶν ἀναπολικῶν διδασκάλων τε, καὶ ἐλευθέρων ἀρχιερέων, ὅσον τὰ νῦν οἱ παῖα γνωρίσματα τῆς δουλοπρεπῶς εἰσὶ γνώμης τῶν δυτικῶν ὑμῶν, καὶ ἐπελάθεσθε τὸ ἀποστολικὸν οἱ τῆς ἐκκλησίας ἄρχοντες, τὸ φάσκον, ἡμῖν ἠγοράσθητε, μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. καὶ μονονουχὶ ἀχθοφορεῖτε τὴν θρόνου καθήμενον οἰγουπεποιῶτες αὐτὴν, καὶ τὰ πόδα καταφιλοῦντες, ἀρχιερεῖς θεοῦ ὑψίστου καὶ συμποιμένες καὶ ἀδελφοὶ, καὶ συλλειτουργοὶ, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς, καὶ ὑποδιακόνοις, καὶ ἁπλῶς κληρικοῖς ὑποκλινόμενοι, καὶ ὑποτασσόμενοι ἢ κἂν τῇ φρικτῇ ἱερουργίᾳ τῷ ματαίῳ τῆς πορφύρας ὀνόματι, τῷ εἶναι δῆθεν συμβόλου τῷ πάπα τὰς ταύτῃ ἀμπεχομένους. ταῦτα εἰσὶ τὰ θεοδόξου τῆς ἐπαινουμένης καὶ τῶν ἀδελφῶν καθέδρας, εἰς μοναρχίαν ἀποκυήματα, ἢ καὶ ἀληθέστερον εἰπεῖν αὐτοσχήματα. ἐξοῦθεν τῆς καθολικῆς τῶν ἀναπολικῶν ἀπέστη κοινωνίας, ἅμα καὶ τῆς ἀληθείας, ἢ καὶ μᾶλλον θεοφυλακῆς τῶν ἱερῶν θεσμῶν ἀπεσκίρτησεν. ἀλλὰ τούτων μὲν ἄλις. μεταβῶμεν καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ἀθενεστάτην, καὶ γελοίαν ἀπόδειξιν.

Α΄ ΠΟΔΕΙΞΙΣ Δ

Παύλου, θεοῦ ῥωμαίους α΄. κεφ. πρῶτον εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

Ἐπάγει ἔκεινων ἐξηγήσεων διδασκάλων ὑμῶν ἁγίων. ὅτι θεοφιλικῶς καὶ ἀμόνον ἰσαποστολικῶς τὴν τῶν ῥωμαίων πίστιν ὁ παῦλος ἐπήνεσεν. ἆρα ἡ τῶν ῥωμαίων πίστις καὶ τῶν αὐτῆς ζωογονουμένων λαϊκῶν, καὶ λαϊκιζόντων, ἐστὶν ἀναμάρτητος. κυπριανὸν μάρτυρα, καὶ εἰρηναῖον, καὶ ἱερώνυμον εἰσκαλεῖς. κἀκ τῶν ἡμετέρων τὸν θεολόγον γρηγόριον, καὶ θεοδώρητον βεβαιοῦντας. ἄλλως τε εἴπερ μὴ ἀποδέξῃ τούτων, λέγε, τὰς ῥήσεις. καταγνωστέον τοιούτων πατέρων, ἢ κολακείας, ἢ ματαιολογίας.

Α΄ ΠΟΚΡΙΣΙΣ

Τοιοῦτον οὐκ ἔοικεν ὁ συλλογισμὸς τῆς παρούσης δείξεως. ἡμεῖς γὰρ τὰς ἰσχυροτέρας ῥήσεις εἰσάγοντες, τὰς λοιπὰς ὡς ἀδρανεστέρας ἐάσωμεν. ἐπιχθὲς γὰρ τὸ θεῖον, καὶ τὸ καθ' αὐτὸ λαλούμενον, ἢ καὶ ἐν τῇ θεοπνευ-

σθηγημένων ἐξελεγχόμενον, ἀναπέπειν πειρᾶσθε.

Α΄ Τοιγαρῦν φησὶ κυπριανὸς καθ' ὑμᾶς ἐν ἀποστολῇ· νή. ἐκεῖσὶ ῥωμαῖοι, ὧν ἡ πίστις ἀποστόλε κηρύσσοντος ἐπηνέθη, εἰς ὃς ἡ καυχησία ἔχειν εἴ: σοδον ἀδύνατ). 5

Β΄ Καὶ θεοδώρητος. ἐν ἀποστολῇ πρὸς Λέοντα Πάπαν. ἐξαιρέτως δὲ καὶ λαμπρῶς ταύτην (τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν) καταλαμβάνει ἡ πίστις. καὶ ἀξιόπιστος μάρτυς ὁ ἀπόστολος.

Γ΄ Καὶ ἱερώνυμος ἐν βιβλίῳ πρίτῳ, ἀπολογία κατὰ ῥυφίνε. γίνωσκε τὴν ῥωμαϊκὴν πίστιν τοιούτας μαγγανίας οὐκ ἀποδέχεσθαι. εἰ καὶ ἄγγελος ἄλλως εὐαγγελίζηται, παρ' ὃ ἅπαξ ἐκηρύχθη, Παύλε μαρτυρία ὠχειρωμένην, μηδαμῶς ἐναλλάττεσθαι δύνατ). καὶ πρὸς παμμάχιον. ὅστις αὖ τῆς καινῶν δογμάτων καταγγελεύς, δέομαί σε φείδε ῥωμαϊκῶν ὠτίων. φείδε πίστεως ἀποστολικῆ φωνῇ ἐπαινεθείσης.

Δ΄ Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐπὶ τοῖς καθ' ἑαυτὸν βίε. ἥτις ἐστὶν ἡμῖν φησὶν, ἀπὸ χρόνων ἀρχαίων ἡ ὀρθὴ ἔχει πίστιν, ὡς ἔοικε πολὺ πάσης τοῦ οἰκουμένης, εἰλικρινῆ τοῖς θεοῖς ἀεὶ κατέχειν πίστιν.

Ε΄ Ἀλλὰ καὶ εἰρηναῖος ἐν πρίτῳ βιβλίῳ καὶ αἱρέσεων ἐνκεφαλαίῳ πρίτῳ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἔφη πίστιν ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῶν ἐπισκόπων μέχρις ἡμῶν ἐπιδεικνύμενοι, καταχρώμεθα τοὺς ὁπωσδήποτε τοῦ τοῦ σύνου ζωάγοντας. εἰς ταύτην γὰρ τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τὴν ἰσχυροτέραν ἀρχαιότητα, ἀναγκαῖον πᾶσαν συνελθεῖν ἐκκλησίαν τουτέστι τοὺς ὁπωσανταχοῦ πιστοὺς, ἐν ᾗ ὑπὸ τῶν πανταχοῦ διεφυλάχθη, ἡ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων παράδοσις.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Καὶ αὖται μὲν αἱρήσεις τὸν συλλογισμὸν ὑποσκελίζουσι. ἴδωμεν δὲ καὶ πῶς ἀπὸ τούτων ὅλα καὶ ὅση ἰσχύς. ἀλλ' ἐν πρώτοις τοῦτο καθομολογούμενον καθόλε ὑποτιθέμεθα, τὰς ῥήσεις ἡμῖν ἐστηγνωσθὰς, ἔτε τοὺς βίβλους ἔχειν ὅπως ἀνατραπήσεται βάλλωμεν. ὅμως καὶ καινὴν τὴν ἀληθείας ὑπόληψιν ἔτως ἀπολογούμεθα. καὶ εἰ τοσούτε ποιεῖσθε ὡς ἔλεγεν τὸν ὑπὸ τοῦ ἀποστόλε τοῖς ῥωμαίοις ἔπαινον, ὑπομνήσω ὑμᾶς ἕτερον τοῖς θεσσαλονικεῖς· ἐν τῇ δευτέρα τούτε ἐπιστολῇ πολλῷ μείζονα, ὅσον καὶ τελειόνων λόγων αὐτοὺς ἐγκωμιάζει δύνασθαι ὀφείλομεν, φησὶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν καθὼς ἐστιν ἄξιον, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστε πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους. ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως, ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε. ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆ βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε. ἀκ ἤπιον δὲ καὶ ὁ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ αὐτοὺς ἔπαινος, δύνασθαι σῶμα φησὶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες τοῦ ἔργε τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπε τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίε ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν ἀκ ἐγνώσθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ. ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους

Θεσ: β΄. ,,
Θεσ: ά ,,

ἐν πᾶσι

ἐν παν τοῖς τοπ δύσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ, καὶ τῇ ἀχαΐα. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγ⊙ τ̄ κυρίυ, οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἀχαΐα, ἀλλὰ καὶ παντὶ τόπῳ (θαύμασον ἔπαινον) ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. αὐτὸ γὰρ τοῦτο περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖον εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης. αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς γινώσκετε τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ μετὰ τὸ προπαθόντας καὶ ὑβρισθέντας καθὼς οἴδατε ἐν φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι, ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος. ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρᾳ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ· διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐγὼ μὲν παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεργὸν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν, τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν προελέγομεν ὑμῖν μέλλειν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

ἐφεσ : ε'.

κορινθ : θ' :

κολασσ : ε'

Εἰς τὸ πρῶτον τ ἱερομάρτυρ Κυπριανὸν ζωηπέρασμας αὖ ὀρθῶς, εἴπερ τὸ πνευματικῶς ἐρημῶν, πνευματικῶς αὖ ἐξέληφας καὶ σαρκικῶς. ὡς ἂν εἴπις λέγω. ἀχωρεῖ εἰς χριστιανὸν μισαδελφία. μὴ γὰρ σὰρξ εἰσὶ καὶ χριστιανοὶ μισάδελφοι; ἀλλὰ σαρκικῶς ἐκλαμβάνει τότε ὁ χριστιανὸς ὡς αὖ: θρωπος, ἢ πνευματικῶς, ὡς ὀφειλέτης ὢν συσωρεῦσαι Χριστῷ, καὶ νεκρῶσαι τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τ γῆς. καὶ τὸ Ἰωάννου ἐνπρώτῃ ἐπιστολῇ κεφ: γ΄: πᾶς ὁ γεν: μνημῶν ἐκ τ θεῦ ἁμαρτίαν ἐποιεῖ. καὶ κ τ Παῦλον εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἐν κεφαλαίῳ ὀγδόῳ λέγοντα. ὀφειλέται ἐσμὲν ἐ τῇ σαρκὶ, τ κ σάρκα ζῆν. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεῦ ἄγονται, οὗτοι εἰσὶν υἱοὶ θεῦ· πιγαρὲν καὶ ὁ θεόσφ κυπριανὸς εἰς τὰς ῥωμαίους (εἴγε καὶ λέγω) πνευματικῶς ἐκλαμβάνει, ὡς ἐπὶ Παύλου ποιῶν ἐπαινεμένους ἐπὶ πίστει. ἔτω γὰρ καὶ τὰ γνωμικὰ ἀποφαίνονται, φιλόσοφος ὁμοῦ ψυχόμυθος, ἑλληνικὸν τὸ ἐλεύθερον. βασιλικὸν τὸ ἐνεργετεῖν. χριστιανὸς ὁ ἐπὶ σάρκα ζῶν. καὶ τὰ τοιαῦτα. τ αὐτὸ τοῦτο νοεῖ καὶ ὁ ἀπόστολος πρὸς ῥωμαίους γράφων ἐν κεφ: θ΄: πάντες οἱ ἐξ ἰσραὴλ οὗτοι ἰσραὴλ. οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραὰμ πάντες τέκνα. ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, τουτέστιν οὐ τὰ τέκνα τ σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τ θεῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τ ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ταύτης κεφαλαίῳ οὐχ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖος ἐστὶν, οὐδ' ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή. ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι. καὶ γαλάτας ἐν κεφαλαίῳ τρίτῳ λέγω. γινώσκετε ἄρα, ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ Ἀβραάμ, πιγαρὲν ἵνα τ ἱερομάρτυρ τὸν πρὸς ῥωμαίους ἔπαινον ὅλως ἀποδεξώμεθα, πνευματικῶς ἐκληπτέον τοὺς ῥωμαίους, καὶ τοὺς τότε υἱοὺς τῶν ἀποστόλων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν θεῦ. καὶ ἔτω πνευματικῶς οἱ ῥωμαῖοι, καθὼς λεγόμεθα καὶ ἰσραηλῖται καὶ τέκνα Ἀβραάμ. καὶ τὸ πρὸς γαλάτας ἐνκεφαλαίῳ τρίτῳ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ ἄρα τ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστὲ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. γίνεσθε δὴ πνευματικῶς ῥωμαῖοι, καὶ τὸ ἀναμάρτητον ἕξετε πρὸς τὴν πίστιν. τοῦτο δὲ, τὸ καινοτομοῦντες πρὸς τὰ δόγματα δείξατε, ἀλλὰ τὰς παραδόσεις τηροῦντες ὡς παρελύσατε.

Β΄ Τὸ δεύτερον τὸ ἐκθεοδωρήτου παραληφθέν σοι ἐδὲν συμπεραίνει εἰς τὸ τ πίστεως τῶν ῥωμαίων ἀναμάρτητον.

Γ΄ Ἀλλὰ τὸ τρίτον τὸ ἐκ τ ἱερωνύμου, ὁμοίως, ἢ κ τ θεὸς τὸ κυπριανὸν πρῶτον ἀποκεκρύμμεθα. ἢ ὅτι κ τ θεὸς λατῖνον λατῖνος ἀντιστρεφόμενος, δικαίως τὸ τῶν λατίνων ῥωμαϊκὸν πεποίηκε χρησμολόγημα. πεπὸς δὲ τὸ δεύτερον ἀντιστρέφομεν. ὅς τις οὖν ἡμῶν δογμάτων καταγγελεύς, δέδοκται σε, φέρε ῥωμαϊκῶν ὠτίων, φέρε πίστεως ἀποστολικῆς φωνῆ ἐπαινεθείσης. μὴ τὰς περὶ πίστιν καινοφωνίας προστίθει, ἀλλὰ καὶ ταῖς τ λέοντος Πάπα. πέτρου, πίναξιν ἐγχαραχθείσας ἐπαίνεσε, ἄνθρωπος ἡμῖν, καὶ ἀκατάληπτον, καὶ ἀπερίγραπτον, τὸ πεπλασμένον ἀναγινώσκοντες σύμβολον. καὶ ἵν' εἴπω κ Παῦλον, κρατεῖτε τὰς παραδόσεις. εἴτε διὰ λόγου, εἴτε διὰ γραφῆς. τὸ φιλάδελφον ἐγκαλλωπίσασθε, τὸ φίλαρ-

τὸ φίλαρχον καὶ τυραννικὸν ἐάσατε, ὡς πρέπει ῥωμαίοις, καὶ ἀποστόλων παισὶ, τοῖς σῷ πατρὸς φιλοσόργου ἀκόλουθοι καὶ δέον ἐστί. φησὶ γὰρ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα, σὺ δὲ καλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ.

Πρὸς δὲ τὸ τέταρτον τοῦ θεολόγου, ὃ δὴ φασὶ αὐτοῦ ζωσίμας τὸ ἀναμάρτητον. εἰ μὴ ὅτι μέχρι τότε τὴν ὀρθὴν εἶχε πίστιν, ὡς πρέπει, βασιλίδι τῶν πόλεων ἔσῃ. ἡμῖν διδάσκει μηδαμῶς ἐκπεσεῖν δύνασθαι τῆς ὀρθότητος, ὃ σωβέβληται εἰς ἀπόδειξιν, ὡσανεί πως φάσκων, πρέπει χριστιανῷ, μὴ ἀδικεῖν. ἡμῖν ὑπόκειται, μὴ δύνασθαι ἀδικεῖν. Δ΄

Πρὸς τὸ εἰρηναίου. ἐθαυμασὲν τὸν θρόνῳ ῥώμης ὑποκείμενον, τὸν ὑπὲρ αὐτὸν εἰς τὴν τελείαν αὐτῆς ὑποταγὴν πειρώμενον ἀνακαλέσαι, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν ἀσυνταχτὸν εἰς τὴν αὐτῆς ἕνωσιν διὰ τὴν ἰσχυροτέραν ὡς φησιν ἀρχαιότητα. ὥστε ζωσίμῳ ἐκλύτῳ, σύγκρισιν σοὶ τοῦτο, καὶ ἀλεξανδρείας καὶ ἀντιοχείας. τὸ δὲ ἰσχυρότερον τῇ ἀρχαιότητι τῇ ῥώμῃ σοὶ δοκοῦν. διὰ τὸν χρόνον, ὅτι ἐκ πέτρου. καὶ διὰ τὴν ἀγλαΐαν τῶν σοὶ δοκούντων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν μαρτύρων ἐκεῖ διαγωνισαμένων, καὶ διὰ τὸ ἀρχικὸν τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὸ πλείστας ὑπ' αὐτὴν ἐπαρχίας τελεῖν, ὅσα ἡ ἑωσφόρος ἅπασα, καὶ τέλος διὰ τὸ συγκεῖσθαι σοὶ τὰς λοιπὰς ἁπάσας ὑπερέχειν. δεῖ τοίνυν ἑνώσει ἥτις συναθροίσει οἰκουμενικῇ ταύτην σοὶ δόσεσθαι, τὰς λοιπὰς εἰς αὐτὴν ζωφέρεσθαι, οὐχ ὑποταγῆς ἀνάγκῃ, ἀλλὰ τάξεως καὶ ἑνώσεως νόμῳ, ἔδοσαν μᾶλλον σοὶ δόσεσθαι τοῖς τῷ ἱεραρχῇ ῥηθεῖσιν, ὅτι μέχρι τότε ἐν ῥώμῃ διεφυλάχθη τῶν ἀποστόλων ἡ παράδοσις. καὶ θαυμάζειν πῶς καὶ σοὶ δοκοῦν φωνὴν (ἐν τῇ σοὶ τιμόθεον πρώτην καὶ κεφ : δ΄ :) ἀπέσησαν ἐν ὑστέροις καιροῖς τῆς ἀκριβοῦς πίστεως (καὶ παραδόσεως) σοὶ δόσεσθαι τοῖς πνεύμασι σοὶ πλάνοις καὶ διδασκαλίαις ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ζωσιδησιν. Ε΄

ΣΥΝΟΨΙΣ,

Καὶ συμπέρασμα τῆς τελευταίας ἄνω ἀποδείξεως.

Ζωσίμης ἐκλῶν εἰρημένων. ἐπειδήπερ ἕως τοῦ ζωτελείας ἡ ἐκκλησία διαμένει, ἐξ ἀναγκαίως καὶ τὸ ἀνέκλειπτον τοῦ πίστεως. ὑπολίθεσαι δὲ ψευδῶς ἐν πέτρῳ μόνῳ ἐπηγγελμένον τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ἀνέκλειπτον ἔστω. ὥστε τῷ πέτρῳ προσωπικῶς, ὡς θνητῷ ἐκλείπονι, διαβαίνειν τὴν ἐπαγγελίαν εἰς τοὺς διαδόχους αὐτοῦ.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι ἅτε μόνῳ τῷ πέτρῳ ἐπήγγελται, ἅτε ἅπαξ ἐπήγγελται. ἀλλ' ἐν προσώπῳ πέτρου πᾶσιν, ὡς προτέτακται διὰ τοῦ, ὅτι ταύτῃ τῇ πέτρᾳ, (ἤτοι τῇ ὁμολογίας) καὶ πάλιν ἐν ταύτῃ θεωρητικώτερον οἰκοδομήσω. τῷ διὰ τοῦ θείου λόγου. ἐν κεφ : ἐννάτῳ. μὴ τῆς ὁμολογίας τοῦ πέτρου, οὗτος ἐπάγει ὁ διαγγελιστής, ὅτι ἐπιμήκης αὐτοῖς ὁ κύριος παρήγγειλε

παρήγγελε μηδενὶ τοῦτο εἰπεῖν. εἰπὼν γὰρ ὅτι σὺ μόνος εἶ ἡ ὁμολογία καὶ ἡ ἀποκάλυψις, τότε μόνῳ τῷ ἐμπνευσθέντι καὶ ὁμολογήσαντι, ἔδει ῥητῶς καὶ σαφῶς εἰπεῖν, ἀλλ' ὑπαίνιγμα. πᾶσι γὰρ ὑπῆρχε σαφῶς εἰπεῖν, καινὸν ἐναπέφηνε καὶ τὴν ἀποκάλυψιν, καὶ ὡς καινὸν ἀπεδέξατο σαυτῶν, τὸν ὀνόματος πέτρος ὁμολογίαν. καὶ καινὸν ἐπομβρίως ἀπένεμε τὸ μακαρισμόν. εἰ γὰρ τῷ ἀκοῦσαι ῥητῶς μόνον τὸν πέτρον τὸ Μακαρισμὸν ἀπολέιον οἱ λοιποὶ, ὁμοίως τῷ ἀκοῦσαι ῥητῶς αὐτὸν μόνον, τὸ σαφὲς τῷ Ματθαίῳ ἐν κεφ: ιή: λεγόμενον. τὸ, ἀφήσεις αὐτῷ, ἑβλέγωσι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ, ἐρεῖμι, ὅτι σαφὲς αὐτὸν μόνον ἡ ἐντολὴ καὶ ἀσαφὲς τοὺς λοιποὺς, ὅπερ τίς ἀζιόρᾳ ψεύδεσθαι ἄπικρυς. συμπεραίνει γὰρ μὴ τὴν σαφήνειαν ὀφειλέτω τῶν μυρίων ταλάντων σαφὲς πάντας λέγων. οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουρανίος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τὰ σαφήματα αὐτῶν. πόσον; σαφὲς πέτρον, καὶ ἀσαφὲς ἄλλους ὁλόγος; ἐνταῦθα μὲν, ὅτι Πέτρος ἠρώτησε, ποσάκις ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἐκεῖ δὲ ὅτι ἐρωτωμένων πάντων, σαθυμότερος τῶν ἄλλων ἦν ὁ Κύριλλον, ἢ καὶ ζηλωτικώτερος, σαθήρπασε τὸ χρυσόστομον τὴν ἀπόκρισιν. ὁ δὲ σαθαρπάσας καὶ σαθυμότερος καὶ ἄλλους ὁμοίους ἑαυτῷ ὑποπίθει. μιᾶς δὲ τοῦ σώματος ὁμολογίας ὁ δὲ ἀσεβὴς αὐτοῦ Μακαρισμός. ἃ γὰρ μόνον πιστεύειν ἀπαιτούμεθα, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μᾶλλον ὁμολογεῖν. ὁ γὰρ ὁμολογήσας ὁμολογηθήσεται. καὶ καρδίᾳμὲν πιστεύομεν εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. μὴ γὰρ ἔχωμολόγουν καὶ οἱλοιποὶ, ὁσάκις σαθομολογήσαντες; ἀλλὰ καὶ ποσάκις διδαχθέντες, ἀλλὰ καὶ διδάξαντες; καίτοι μία γυνὴ μία μακαρίσασα τοὺς μαθητὰς ὃς ἐθήλασεν ὁ Χριστὸς, ἤκουσε καὶ αὐτὴ τὸν Μακαρισμὸν ὁμοιοπαθῶν. ἀλλ' ἐμόνη, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀκουόντων ἁπάντων. ἄρα γε, κἂν σὺ ἤκουσαν οἱλοιποὶ ἀπόστολοι, κἂν εἰμὴ σαθεπίστευον, ἄρα κἂν ἀκούσαντες σὺ ἐπίστευσαν ὕστερον. εἰμὴ ἄρα λίθινοι καὶ οἰνεὶ σύκινοι καὶ τὴν σαφοιμίαν ἐτύγχανον, ὥστε καὶ γυναίων, καὶ τυφλῶν, καὶ παντὸς ἡλικίας ἀνθρώπων εἰς αὐτὸν πιστεύσαντα, οἱ αὐτῷ ζωδιαιτώμενοι καὶ καθ' ἑκάστην ἀκούοντες, καὶ βλέποντες καὶ πεμπόμενοι διδάσκειν ἄλλους καὶ θαυματουργεῖν ἐπιτρεπόμενοι, καὶ οἵτινες μαθητὰ μάλιστα ἐκλεκτοὶ, καὶ πεφιλημένοι ἀπιστεῖν ὑπολαμβάνοιντο. καὶ πῶς γένοιτο ὅτι ταύτῃ τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἕτερα. σαφὲς τὸ ὅτι ῥητῶς μὲν ὁ Πέτρος μόνος Σάπφιρας σαφισάσεις ἤκουσε τὸν Μακαρισμὸν, ὡς καὶ τὸ ποίμαινε, καὶ τὸ ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου, ἀλλ' ὅτι ἐξαναγκὴς καὶ σαφὲς τοὺς ἄλλους ἐπίσης ὁλόγος ἰθυύετο, ἤδη φθάσαντες ἀπεδείξαμεν. ὅτι δὲ καὶ σαφὲς πάντας κοινῶς καὶ πολλάκις ἰσοδύναμα τῶν σαφημένων ἐῤῥέθησαν ἔσωσαν ἀντὶ πολλῶν ταῦτα. ὡς τὸ πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον, καὶ τὸ αὐτόθι, ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. καὶ τὸ ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ τὸ

Ματθ: κή

Ματθ: ιή

καὶ Τὸ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ " Ἰωάν: ιδ':
μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας. ὑμεῖς δὲ γινώσκετε "
αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται, καὶ πάλιν ὁ παράκλητος τὸ "
πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς "
διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. καὶ πάλιν, ὅταν "
ἔλθῃ ἐκεῖνος Τὸ πνεῦμα τ ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. "
καὶ πάλιν προσδυχόμενος ὁ Κύριος ἐναργέσατα λέγει. πάτερ ἁγίασον αὐ- " Ἰωάν: ιϛ'.
τοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς " καὶ ιζ'.
τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ "
μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ. (ἵνα "
διαδοχὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκ τῶν ἀποστόλων εἰς τοὺς μετ' αὐτοὺς ἕως τῆς συν-
τελείας) ἵνα πάντες ἓν ὦσι. καὶ ἐν τῷ Λαῷ, ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει, " Λουκ: ι'.
καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ. καὶ Τὸ κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν Βασιλείαν, "
καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ, ἵνα ἐσθίητε, καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, "
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς " Ματθ: ιθ'.
τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πλεῖστα ἕτερα παράκλησια. μὴν ἀσυμπεράνειν ἐκ τούτων
ἐστὶν ἐναργῶς, ὅτι ἰσοτίμους ἐποίησε τοὺς ἀποστόλους πάντας ὁ Κύριος, οὐδένα
ὂν προτιμότερον ἢ ἀξιώτερον, ἢ ἀρχικώτερον· καὶ ἐπομβρίως τις ἂν ζωώσειεν
ἐκ τῶν ἐρημβίων, ὅτι ἐν τῇ ζωοδόχῳ μάλιστα τῇ οἰκουμενικῇ τὸ ἄψυχον ἐπήγ-
γελε ὁ Κύριος, ἐπειδὴ πρὸς πάντας τοὺς ἀποστόλους ὁ λόγος. καὶ εἰς το-
πικὸν ὂν ἐκκλησίαν πρόσεστι ζωοδόν. ἀλλ' εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ζωαγω-
γεμβίου. ποῖον δ' ἐστὶ τοιοῦτον τοῦτο, οὗ παρόντος ἐστὶ σκοπός, ἱκανὸν τοῦτο
μὴ διὰ πάθη ἀνθρώπινα, ἀλλὰ διὰ ζῆλον θεοῦ ζωέρχεσθαι.

Ε΄ ΝΣΤΑΣΙΣ

Σὺ δὲ προλαμβάνων πανούργως τὴν ἐρώτησιν, ὅτι μέλλομεν ἐνθεῖναι τὸ
ἀνέκλειπτον τοῦτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πάσῃ σοφιστικῶς δίλημμα μάταιον
κατασκευάζεις. Τὸ, πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἢ κατ' ἄν μέρος αὐτῆς ἐκλαμ-
βάνεσθαι, ὅπερ πέρα ψευδὲς, ἢ κατάπνα. ποία δ' αὕτη. ὕμνων ἡ ἀνα-
τολική. ἃ δὲ ἐχειρητῶς ἐπαγγελίαν ἐκ τ γραφῆς. ἄρα ἡ ῥωμαϊκὴ, ἢ κε-
κτημένη ἐν πέτρῳ τ ἐπαγγελίαν.

Α΄ ΠΟ΄ΚΡΙΣΙΣ

Παραλογίζῃ ὡ βέλτιστε. ὅτε μὲν κατ' ἄν μέρος αὐτῆς ἄψυχον τὴν ἐκ-
κλησίαν, ὅτε κατάπνα διηρημβύως. εἰμὴ κατ' τὴν καθόλου εἰς ζωοδον
ζωηγημβύην ἐν ὀνόματι Κυρίου. καὶ τὰς κατ' μέρος ἐνίας, ἀλλ' εἰς
τὸ ὄνομα Κυρίου. ὡς ἡ κατὰ Παῦλον σαμοσατέως διὰ ἐναπόχειαν τῶν ἑκα-
τὸν ὀγδοήκοντα ἀπτικόπων, ἐπὶ τῆς ἐννικαίας, ἐπὶ τὸ διακόσιον ἑξηκοστὸν ἕκ-
τον. καὶ διακόσιον ἑβδομηκοστὸν δεύτερον, ἀπὸ γαλιήνου καίσαρος. τὸ πρῶτον,
ἐβαλεριανοῦ τὸ δεύτερον. καὶ ἡ ἐναγγρα τῆς παμφλαγονίας κατ' εὐσταθίου,
ἐπὶ τὸ τριακόσιον εἰκοστὸν τέταρτον. μικρὸν ἐπὶς τ :ά: ζωόδου καὶ ἡ κατ'

εὐτυχοῦς

δύτυχῶς ἐν Κωνσταντινοπόλει τὸ πρῶτον ὑπὸ φλαυϊανοῦ τοῦ τὸν υμθ΄ ἕτε-
ραν πλεῖσαι, ὅπ ὁ ἡρώμη ἔχει κ᾽ σὲ τὸ ἀνέκλειπτον τ πίστεως ἐν πέτρῳ ὀξ
ἐπαγγελίας, ὤφελες ὥσπερ πάσας τὰς ἄλλας ἐκκλησίας ἀπέκλεισας, διὰ
τὸ μὴ κεῖσθ ῥητῶς αὐτ ἐπαγγελίαν ἐνταῦς γραφαῖς, ὅτω κ᾽ ἡμεῖς τὴν σὴν
μονωτάτην ῥώμην ὁμοίως ἀποκλείομεν. ἀγὼ ἐν ταῖς γραφαῖς κεῖται, ὡς
καὶ ἀληθῶς ἡρώμη, ἔχει τὸ ἀνέκλειπτον, λείπεθ οὖν ἐνπέτρῳ, ὡς ἐδείξα-
μεν, πάντας ὑπονοεῖσθ τοὺς ἀποστόλους, κ᾽ τοὺς μετ᾽ αὐτοὺς ποιμένας, & τὰς
ἁπάντα χ᾽ ἐκκλησίας εἰς τὸ Κυρίου ὄνομα ζωηγενούσας.

Περὶ τὸ τέλ& δοκῶν θελαμβάνειν, εἰς συμβάσεις μεθ᾽ ἡμῶν καθ᾽ ὁ-
λήγης, ὅθεν ὑπφέρεις, ὡς δῆθεν ὑπείκειαν ὑποδεικνύμεν&, ὅπ αὖ μὲν
κρείττονα λόγον ἡμεῖς ἀποδείξωμεν, ἵν᾽ ὑμεῖς τοῦς ἡμᾶς αὐτομολεῖτε. αὖ
ἀδωματήσωμεν τοῦς τοὺς παρ᾽ ὑμῶν τοῦβεβλημένους λόγους, ἵνα νικώμεθα
ἓν μεθ᾽ ὑμῶν τῶν λοιπῶν. αὖθ᾽ ἱσοπαλὴς ὁ ἀγὼν, ἕκας& τοῖς οἰκείοις
τοῦσομένετω. κ᾽ ταῦτα μὲν αὐτὸς, ἡμεῖς ὁ τὴν συμφωνίαν μ᾽ τῶν ἀδελ-
φῶν ἡμῶν ἐν πᾶσιν ἀείποτε τοῦδάζοντες, ἐν τοῖς τοῦ πίστεως μάλισα ταύτ
ἀσφαλῶς ἀποδεχόμεθα, ἀλλ᾽ ἰδὲ σαφῶς τὰ τοῦτεθειμένα τοῦ σοῦ διελύ-
σαμεν. Φιμὸς ὑπείκειται τοῖς αὐτοπλέγνη ἐθέλουσι, καὶ ταῦτα τὰς ὑπβολὰς
ἡμεῖς ἀποκρύοντες· ἐὰν δ᾽ ἡμέτερον ἐνῆν τὸ τοῦσβάλλειν, σιωπῶ, ὅπ
τοῦς τὰς ὑπθέσεις ἀνατρῖναι μὴ δυνάμενοι, χεῖρας αὖ ὠρέξατε τοῦς τὴν
τ εἰρήνης ὁμόνοιαν, πᾶσαν λογομαχίας ἕξιν ἀποπνάξαντες. ὁ κ᾽ δωρήσαιτο
Κύρι& ἀμφοτέροις ἡμῖν, ἵν᾽ ἐν ἑνὶ σόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ καταντῆσαι
εἰς τὴν ἑνότητα τ πίστεως, εἰς ὁλοχερῆ τῆς μ᾽ τ πρωτοτόκων πανηγύ-
ρεως ἐν ὑψίστοις ζωάφειαν.

ΤΜΗΜΑ Δ΄

Δείκνυ θηθέσις ὁτι τ πανδυάκτυ & ἐκκλησιαστικ᾽ πολιτεύματος ἁρμονίας.

Ὅσῳ μὲν ἀλλοτριώτερον τ ἀληθείας τὸ μοναρχικὸν ἐν τῇ καθόλυ ἐκ-
κλησίᾳ, τοσούτῳ διεξοδικώτερον ἐνεργήσω διὰ τοῦτῆς κ᾽ ἀηδοῦς μα-
κρολογίας ὠφέλησε τὸ ὑπόχειρημα, εἰς τέσσαρα θεώρηματα διελὼν σε
τὸ τμῆμα, δώδεκα πλήρεις μεγάλας χάρτας ἐμπλήσας μέλαν&, ἃ γὰρ
εἴποιμι λόγων, μήπγε πιθανολογίας, ληρημάτων ὁ πλείσων, εἰς δογμα-
τικὸν ἀδὲν ἀνηκόντων ὑπόθεσιν. πλὴν ἡμεῖς διὰ βραχέων ἅτως εἰς τὸ
ζωοπρεπέστερον διεξάγομεν. ἔστι τοίνυν τὸ θεμέλιον & λόγ τοῦτο· ἡ ἀ-
ληθὴς & θεοῦ ἐκκλησία ἔστι τις μοναρχία. ἡλαπνὶς κ᾽ μ᾽ τὸν χωρισμὸν
τ ἀνατολικῆς μιᾶς μοναρχίας, ἡ ὁ ἀνατολὶς ὀρθοκρατία. ἄρα ἡλαπνὶς
καὶ οὐκ ἀνατολικὴ ἐστὶν ἀληθὴς & θεοῦ ἐκκλησία. κ᾽ τὴν μὲν ἐλάττω ἅτε
νομίζων ὁμολογουμένην παρέδραμες. ἢ μείζονα δι᾽τῶς ἀποδεικνύεις. πρῶ-
τον, τύποις καὶ ἀληθοφάνεις διαγγελικαῖς, τῷ λέγειν Βασιλείαν, ποί-
μνην, οἶκον, σῶμα, καὶ ἕτερα τοιαῦτα, οἷς ἀναλογεῖ τὸ ἓν, & μοναρ-
χικὸν. οἷον Βασιλεὺς, ποιμὴν, οἰκοδεσπότης, κεφαλὴ. δεύτερον, διὰ λόγων &
ὑπχθρημάτων, ὅτι ἄριστον ἐν πολιτεύμασι τὸ μοναρχικὸν. ἀλλὰ μὴν ἡ ἐκκλη-
σία πολ-

σία πολίτευμα ἐστιν ἄριστον. ἄρα μοναρχικὸν, ἢ ὀλιγαρχικὸν. ἐπειδὴ κινδυνεύει εἶναι τυραννίδος, συγκεραννύειν τὴν ἀριστοκρατίαν ἕτερα καλὰ σφίζει, ὥστε μήτε μηδὲν τὸ μοναρχικὸν, ζωὴ ἔχειν ὡς βελτίστου ἑνὸς τὸ ὀλιγαρχικὸν. καὶ ταῦτα ὅτε μὴ κατὰ κληρονομίαν, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν ἄμφω ζωὴ εἶναι, ἀριστοκρατικὸς δὲ ἄριστον τότε τὸ πολίτευμα, οἷον ἢ παλαι νενομοθέτηται τῷ ἰσραηλίτῃ λαῷ εἰς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, καὶ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ πεντηκοντάρχους, καὶ δεκάρχους, διῃρημένους. Μετὰ ταῦτα εἰς τέσσαρα θεωρήματα διαιρεῖς τὸ προκείμενον.

Ἐν τῷ: α, δεικνύεις τὸ μοναρχικὸν κρεῖττον ἀριστοκρατίας ἢ δημοκρατίας.

Ἐν τῷ: β, τὴν ἐκκλησίαν μὴ εἶναι δημοκρατίαν -

Ἐν τῷ: γ, εἶναι τὴν ἐκκλησίαν μοναρχίαν διαθεημένην.

Ἐν τῷ: δ, εἶναι τὴν ἐκκλησίαν ὁρατὴν, καὶ χρῄζειν ὁρατῆς κεφαλῆς ὑπὸ τὸν Χριστὸν. ταύτην δ' εἶναι τὸν Πάπαν.

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ι Σ

Καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν οὐ ὀνέσιφιλοπλάθων πλάτων, περὶ πολιτείας νομοθεσίας. ἀρχόμενοι δὲ ἡμεῖς τ' ἀπολογίας, λέγομεν τὴν καθόλου ἐκκλησίαν μὴ εἶναι ὁπωσοῦν ἀνθρώπου μοναρχίαν, ἀριστοκρατίαν δ' παντὸς ἀνθρώπων, ὑπὸ μονάρχου Χριστὸν. καὶ δείξω αὐτὸς ἐρέφομεν τ' συλλογισμόν. ἡ ἀληθὴς καὶ καθόλου ἐκκλησία ἐστὶν ἀριστοκρατία ὑπὸ μονάρχου Χριστὸν. καὶ ἀποδόλικὴ ζύμπασα ταὐτὸν, καὶ οὐχ ἡ καθ' ἡμᾶς. ἄρα. ὅπ δ' ἀριστοκρατία. πρῶτον πείθει ἡν ὁ θεάνθρωπος νομοθέτης κατ' ἀρχὰς ἔτω διὰ δώδεκα ἀποστόλων ζωέσησε. β', δι' ὧν εἰς τὸ καθεξῆς ταὐτὸν διαμεμένηκε. γ', δι' ὧν αἱ οἰκουμενικαὶ ζῶσοδοι κανονικῶς διαθέτησαν εἰς πέντε κορυφὰς ἐξόχως τὴν ἐκκλησίαν πᾶσαν ἀναδεξάμεναι. δ', δι' ὧν ἔτως ἡ τυραννὶς ἀπείργεται ἐναδελφοῖς, ἵν' ἀσφαλῶς καὶ τ' δύσεως ὀρίμης διηνεκδύσῃ. ε', δι' ὧν θαυμασιώτερον διαπεπέμπται τοῖς διεσκεδασμένοις καὶ μηδὲ ἀλλήλοις ὑποκειμένοις ἡ ἀγάπη Χριστοῦ διαπεπλεγμένη εἰρήνην καὶ ὁμόνοια, καταστάσιν ἐν εὐταξίαν. θαυμαστὸν γὰρ ὄδεν, ὅσον εἰς ἐξισάζει, καὶ μίαν εἶναι πᾶσι τοῖς ὑπὸ χεῖρα πολιτείαν. τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς ἀπίστοις ἔθνεσιν ἐμφαίνει, καὶ πάλαι καὶ νῦν διαπεπομένον. ἀλλ' ὅπου πολυαρχία καὶ κατὰ πάντα ἀπὸς ἀλλήλους συμφωνία, τοῦτο ὑπερφυὲς καὶ θεόθεν χορηγούμενον, ὡς παρ' ἡμῖν τέσσαρας θρόνους ἀποστολικοὺς, προστεθέντος καὶ ἑτέρου μείζου Πατριαρχικοῦ τοῦ μοναχοβίας. ἔτι καὶ παλαιοτάτων ἄλλων τοῦ κύπρου, τῆς βελγαρίας, τῶν τε καθολικῶν ἐκκλησίας. καὶ ὅμως τοσούτων ὄντων, καὶ τοσούτον ἀλλήλων διεσκεδασμένων. ἔτι δὲ καὶ ἑτερογλώσσων, καὶ οὐχὶ καθ' ὑμᾶς ἀναγκαζομένων, καὶ φωνῇ λαλεῖν τῶν ὑποκειμένων ἐθνῶν. τίς ἐθαυμάσειεν ἀδιάῤῥηκτον μένειν ὑπ' ἀλλήλων, ἢ τοσούτοις αἰῶσι, τὴν ἀδελφικὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην τε, καὶ τάξιν καὶ ὁμόνοιαν.

Πρὸς τὰς ἀγγελικὰς τύπους, λέγομεν, ἀληθῶς σημαίνεσθαι τὸ μοναρχικὸν, ὃ δὲ ἡμεῖς ἐν ταῖς καὶ μέρεσιν ἐκκλησίαις ὁμολογοῦμεν. ὅσῳ γὰρ μικροπρεπέστερον

πρεπέστερον τὸ πολίτευμα, τοσούτῳ μοναρχικώτερον. δεῖται γὰρ μικρᾶς ἀπλουστείας. ἀλλ' ἔστι καὶ ἀκριβεστέρα, ὅτι ὑπὸ τελειοτέραν τελεῖ. οἷαι ἐν τῇ κώμαις ἁπλαὶ πρεσβύτεραι, καὶ ἐντῇς πόλεσι ἁπλαὶ ἀπλοκόπων. ἔσω δὲ μεγαλοπρεπέστερον τὸ πολίτευμα, καὶ εἰς πολλοὺς ἀπλοῦτας ἐκτεταμμένον, τοσούτῳ λείπεται μοναρχίας, ἔχει δὲ ἀριστοκρατίας. δεῖται γὰρ πολλῶν εἰς ὀρθίωσιν, ἀλλ' ἑνὸς ἀλλὰ πολλῶν λαῶν διακυβέρνησιν. οἷαι αἱ μητροπόλεις, ἃς καθὸ πόλεις, (τότε γὰρ σώζεται τὸ μοναρχικὸν) ἀλλ' ὡς ὑφ' ἑαυτὰς ἔχουσαι πόλεις, ἀπλοκόπους τε, καὶ λαοὺς πολλούς, ἃς οὐκ ὁ μητροπολίτης διοικεῖ, ἀλλ' ἕκαστος ἀπίσκοπος πολιὼ εἰς ζωοδόχους, καὶ ἐκκλήτους, καὶ ἀναφορέσεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα. τότε ὁ μητροπολίτης (καὶ ἀναλόγως ὁ Πατριάρχης) ἁπλοῦν τὰ τοιαῦτα μεγάλα, οἱονεὶ δόγματα, χειροτονίας, καθαιρέσεις, ἁπλοῦν φημὶ δοῦναι, ἀλλὰ μὴ τῶν ἀδελφῶν διατάξασθαι. καὶ ταῦτα διαγορεύουσιν αἵπερ ἀποστολικοὶ καὶ ζωοδοκικοὶ κανόνες, ἃς παρεισάγει διὰ τὸ τοιοῦτον, τοιοῦτον. αὐτὶ πολλῶν ἀρκεῖτο ὁπλιακὸς τέταρτος τῶν ἀποστόλων, ἔτω λέγων, ἁζωοδόκως μὲν αὐτολεξεὶ δὲ, τοὺς ἀπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον. τοῦτον μὲν πράττειν μόνον τὰ τοιαῦτα τὰς ὑπ' αὐτὸν χώρας ἀνήκοντα (ἴδε τὸ μοναρχικὸν) ἐκεῖνον δὲ μηδὲν ποιεῖν ἄνευ τῆς πάντων γνώμης (ἴδε τὸ ἀριστοκρατικὸν) τοιοῦτον. Καν: λδ'. Καν: λζ'. σω καὶ τὸν :λζ'. ἐπὶ τοῦ :ε: καὶ :ς' τοῦ πρώτης ζωοδοκ. ὃς δὲ ἔτους χρυσοῦ θωσαν αἱ ζωοδοκοι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν. ἔνθα καινῇ ἐξετάζεσθω περὶ τῶν ἀποβληθέντων, καὶ ἄλλων ζητημάτων. ἐὰν δὲ τῇ καινῇ πάντων ψήφῳ διαλόγῳ ὅσῃ, καὶ κατὰ κανόνα δύο ἢ τρεῖς δι' οἰκείαν φιλονεικίαν ἀντιλέγωσι, κρατείτω ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος. (ἴδε τὸ ἀριστοκρατικὸν) τοιοῦτον δὲ τοῦ :ϛ': λόγου, ὅτι ἄριστον τὸ μοναρχικὸν ἐπομένως τῷ νῦν ἱκανῶς. καταπέμπω ἤδη καὶ εἰς τὰ θεωρήματα.

ΘΕΩΡΗΜΑ Α'

Ὅτι κρείττων ἡ μοναρχία, ἀριστοκρατίας, καὶ δημοκρατίας.

Ἐνταῦθα μὲν μάρτυρας ἐκπαντοίων λόγων προφέρειν, ἁδαμῶς τῇ ὑποθέσει συμβάλλοντας. τὸ δέον κυριώτερον ἐκφιλοσόφων τὰ θεῖα διεργαζομένων, ἁδὲν. πολλὰ μὲν εἶχες εἰς πολυμαθείας ἔνδειξιν ἁπασυρεῦσαι ἀπὸ τοῦ :η: τῶν ἠθικῶν Ἀριστοτέλους, καὶ ἀπὸ τῶν τούτου πολιτικῶν :γ: δ: :ε: καὶ ἕκτου, καὶ :ά: τῶν ῥητορικῶν. μιᾷ δὲ οὐ χρησάμενος ῥήσει παρ' ἑκάστου, ἐκ τῶν παλαιῶν σοφῶν πνας προσενέμισας, οἱονεὶ κῆ ῥήτορας πείθων, καὶ τὸ ἐλλόγιμον τῆς πολυμαθείας ἁπδεικνύμενος, Φίλωνα δῆθεν καὶ Ἀθανάσιον, κυπριανόν τε, καὶ πλάτωνα, ἰσοκράτη τε καὶ Ἡρόδοτον, καὶ τέλος τὸ ἓν ὁμήρου θρυλλούμενον. οὐκ Ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω. ἡμεῖς ζωτόμως ἀποκεινόμεθα. Πρῶτον μὲν, τὸ μοναρχικὸν πολὺ μὲν ἄριστον, ὅταν ἄριστος ἐπ' ἀρχῇ διέπει καθ' Ἡρόδοτον βίβ: γ': ἄριστον δὲ τυγχάνει ἀεὶ, δυσχερέστατον, ἢ ἁπάντως ἀδύνατον. εἴγε ἀμοιβαίας ὑπόκειται ἡ φύσις μεταβολαῖς. καὶ ἐπαγωγῆς μόνης τῆς τῶν ῥωμαίων βασιλείας, θεώρησον ἐνπεν-

πολλα τοίνυν βασιλεῦσι μέχρι Κωνσταντίνου, καὶ ἓν ἑκατὸν περίπου ἀπὸ Κωνσταντίνου, πόσοι οἱ ἀγαθοί; μόνοι εἴκοσι. καὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων βασιλείας ἐν εἴκοσι καὶ ἑξ ἔσχατοι, μόνοι ἑπτά, καὶ ὅτοι διὰ θεοσέβειαν δυτυχεῖς. καὶ τοῖς βασιλεῦσι τῆς Ἰσραὴλ ἐννεακαίδεκα ἀριθμουμένοις, οὐδεὶς. πολὺν ἀλλ' ὅσον γε τὸ στρατιωτικὸν ἐνάκμῃ πολέμου ἐπίκειται, ἀναγκαῖον τὸ μόναρχον. οὐ γὰρ ἐν δέχεται συμβουλὴν καὶ ἀναβολήν. ὁμοίως καὶ τὸ ἐν κινδύνοις ναυτικὸν διὰ τὴν ἀνάγκην. καὶ τὸ οἰκοδεσποτικὸν διὰ τὴν ὀλιγανδρίαν, ἢ καὶ τὸ φύσει κύριον. ἐν τοῖς λοιποῖς δὲ καὶ λυσιτελέστατον καὶ μονιμώτερον ἡ ἀριστοκρατία. οὐ μὴν, ἐὰν διαβάλλεις εἰς πολυαρχίαν, οὐ γὰρ ἔνας ἄρχει τῶν ἀρίστων, ἀλλὰ πάντες ὁμοβουλῇ καὶ γνώμῃ μιᾷ. καὶ ἴσταν αἱ ἐκλογαὶ, καὶ αἱ ψῆφοι, καὶ αἱρέσεις ὀρθότεραι, καὶ δικαίως τὸ διανεμητικὸν ἐὰν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ τὸ πρόσηκον φέρηται. δυσχερῶς γὰρ ἀπαλλάττονται, ἢ διαφθείροντες οἱ ἀριστοκρατεύοντες. ἢ φθείροντες δώροις καὶ προσωπολημψίαις. ἔτι ἀσφαλέστερον τὸ κοινὸν καὶ κοινωνικώτερον. ἐνταῦθα τὸ ἀγαθὸν, ἐκχώρησαν ἢ σώσις ἔχει ῥᾳδίαν, ἢ καὶ ἡ τυραννὶς, καὶ αἱ ὀλιγαρχίαι. πολλοὶ γὰρ οἱ γρηγορήσαντες καὶ ὑποκοπέντες, καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ τῇ ἀριστοκρατίᾳ πρόσεστιν ἀγαθὰ, ἃ ἔστι κατ' ἀκριβείαν μοναρχίας λείπεται, μὴ κατ' ἀνάγκην βουλῇ χρωμένης, ἀλλὰ διὰ συμβουλὴν ὡς τὰ πλεῖστα, καὶ κατ' προαίρεσιν τοῦ κρατοῦντος. τίθεσο τὰ πλήθη παράδειγματα βέλτιον, ὅπου ξένος πᾶς ἡμῖν ἀνθρώπων ἐποίησεν ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀπόστολον, εἰμὴ οἰκοδεσποτίαν. ἢ καθ' ἀλληγορίαν, ξένος ἀνθρώπου ἐπουρανίου ἐποίησεν ὁ θεὸς πᾶν ἡμῖν ἀνθρώπον σωζομένων. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῖς Πατριάρχαις Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ λέγομεν. φύσει γὰρ μοναρχικὸς ὁ Πατὴρ, καὶ οἰκοδεσποτικός. τίθεσο ὑπεραγωνίζεται τῆς γνώμης τὰ τῶν θεοπεμπτων πελῶν ὡς μοναρχησάντων, ὅπου τοὐντεῦθεν ἄρξοι καὶ ἐκ θεοῦ ἐκλελεγμένοι, καὶ θεῷ χρησμοδοτούμενοι. καὶ τὰ πλεῖστα στρατιωτικαῖς ἀνάγκαις; ἅπερ καὶ ὁμολογούμενα ὑπερδυχόμεθα, τοιούτους μοναρχας πρὸς θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις προχειρίζεσθαι. ἐν γὰρ ἡγεμόσι πρισὶν ἀπὸ μωσέως, καὶ πεντεκαίδεκα ἀπὸ γοθονιὴλ (πλὴν τοῦ αὐταρχήσαντος, ἢ μᾶλλον τυραννήσαντος Ἀβιμέλεχ, ἦν νόθος τοῦ Γεδεών,) πάντες ἄρξοι καὶ εὐδαιμονέστατοι, προβαλλομένου θεοῦ τούτους. τί γὰρ θεοσοφώτερον Μωϋσέως; τί στρατηγικώτερον Ἰησοῦ; τί ἰσχυρότερον Σαμψῶνος; ἵνα καὶ τὴν ἀριθμησιν, τί Σαμουὴλ ἁγιώτερον; καὶ ἐκ τῶν βασιλέων τί ψαλμικώτερον Δαβίδ; τί εὐδαιμονέστερον Σολομῶντος, καὶ τοῖς μὴ τὴν ἐπάνοδον; τί δὲ ζοροβάβελ πυελώτερον, τί τῶν μακκαβαίων θεοσεβεστέρων; πάντα καὶ ἀποδεχόμεθα καὶ εἰς αἰώνιον μοναρχίαν (εἴθε γένοιτο) ὑποτιθέμενοι. μὴ γὰρ καὶ τοὺς ῥώμης ἄρξαντας ἢ προεδρεύσαντας τοιούτους φήσεις δεῖσθαι, οἵους καὶ τοὺς ἀποστόλους; εἰ καὶ εὐδέον διὰ τὸ τὴν ἐκκλησίαν ἄλλως διοικεθῆναι ὑπὸ τοῦ νομοθέτου θεοῦ. ὅμως σὺν ἀποστέργομεν. δότε Πέτρον αἰωνίως ποιμαίνοντα, καὶ μοναρχείτω τῆς ἐκκλησίας ἁπάσης, εἰ διαδέξεται κλήρου, ἄρειος μὲν, ὑποδεέστερος δὲ. καὶ τοῦτο πάλιν ἀνάκλητον. καὶ πολὺ τοῦτο Ἀλέξανδρον, ἐφ' ᾧ ἄρχει καινοτομίας, ἥδιστ' ἂν ζύμων νομοθετουμένη θυσία. καὶ πλέον τοῦτο εἰκότως ἀποχίζων διὰ τὸ πάσχα τὰς ἀσιατίδας ἐκκλησίας.

ἶσος τότε ϗ ναρνήλιος, Δαμαχόμην τὸν κυπριανὸν τὸν ἐξ᾽ τ̃ αἱρετικῶν βαπίσματος. παύτων᾽ ἐλεεινότερος ὀθύσας εἰδώλοις, μαρκελλῖνος, εἰ καὶ ἀνδρείως ἐπανεπάλαισε δεύτερον. ἀγαθὸς μὲν ἐν τοῖς καιροῖς τ̃ χριστιανῶν βασιλέων λιβέριος, ἀλλ᾽ ὤκλασεν ἐν τῇ ἐξορείᾳ, φῆλιξ δ᾽ ὁ Δαμασκηνὸς τὸν, ἐχὶ συμμύσης ἀρειανῶν; δάμασος ἐχὶ τῆς τότε συμμορείας, καὶ τὸν θρόνον ὅσιος ἐκτήσατο; ἰννοκέντιος ἐχὶ τῷ τοιούτῳ ὑπὲρ ἐξ χρυσοστόμου ζήλῳ μικρὸν δεῖν τὸν αὐχένα ἔκλασεν; ἐχὶ ὁλέων τρισμάκαρ, καὶ ὅμως τὸς κανόνας τ̃ :δ': ζωόδε ἀπέστεργε, ῥητῶς᾽ τὸν ὑπὲρ Κωνσταντινουπόλεως, ϗ τὸ ἐξ Κωνσταντινουπόλεως τ̃ ἀλεξανδρείας, καὶ ἀντοχείας ἠρέθιζεν; ἐχὶ σιμωλίκιος, φῆλιξ, Γελάσιος, Ἀνασάσιος, σύμμαχος, πάντες ὅτι ἀδιαλλάκτως τῆς τ̃ Βασιλίδος ἀκακίῳ, δωροθέμιδι καὶ μακεδονίῳ διηνέχθησαν ἀμιλλώμενοι; ἐχὶ εὐγένιος τ̃ ἀγιώτατον σίλβεστρον τὸν ἐπὶ αὐτοῦ καθεῖλε, ϗ τὸν θρόνον ἁφήρπασε, ϗ τῇ :ε: ζωόδῳ τὸ πρῶτον ἀντετάθετο. ἐχὶ Πελάγιος καὶ ὁμετ᾽ αὐτὸν Γρηγόριος ὁ Διάλογος Ἰωάννῃ τῷ νηστευτῇ ἐπιφθόνως διὰ τ̃ ἐξ οἰκουμενικὸν δίφημίαν; ἐχὶ καὶ ὁμετὰ τότε ὀνώριος τοῖς μονοθελήταις ζωαπήχθη; καὶ ὁ μετ᾽ ἐκεῖς ἕτερος μαρτῖνος τ̃ καινοτομίαν τῆς ἐκ θεοῦ ἐκπορεύσεως ἐξεφώνησε; ϗ Ἰωάννης ἐκηβύας ἀντιοχεὺς, ϗ ὁιμετ᾽ αὐτὸν τὸς κανόνας τ̃ :ς': τὸ δεύτερον ἀπεβάλοντο. ἐχὶ ϗ λέων ὁ πρίτος τ̃ Βασιλείαν ἀπέχρισεν. ὅθεν ἀποστασίαι, φόνοι, φιλομαχίαι γεγόνασι; καὶ ταῦτα μὲν ὁιρηθέντες, ὧν ἥδιστα καὶ ἀγιώτατα πάλαι· τολμῶ ἐγὼ ὡς ὁ Πέτρος τοιαύτῃ ἀμέμπτως ϗ θεοσεβείᾳ, δότε οὖν πέτρον καὶ πειθησόμεθα, εἰδ᾽ οὐκ ἔχετε, ϗ ἡμεῖς τὸς ἄνω εἰ καὶ ἀγιωτάτους, ἀστέργομεν μοναρχεῖν, ἐφ᾽ ὕβρει χριστοῦ, καὶ δὴ ζάλην τ̃ ἐκκλησίας, ὡς εἴδομεν. τολμῶ ἀλλ᾽ εἴπερ καὶ ἐρευνήσομεν, ἴδωμεν τὸς ἐν τοῖς μέσοις ἕως τ̃ ἑκκαίδεκα χρόνων, εἴπερ ἄνδρες ἦσαν οἱ Πάπαι ἀποστολικοὶ, ὡς καὶ Δάδοχοι. φείδομαι δ᾽ μᾶλλον τῆς ὑμῶν δόξης, δυσφημότερον γράψαι τοσοῦτον, εἰμή με κατεπείγετε. καὶ κατοκνῶ δὴ δυσφημίας χωρεῖν ὀτρυνόμενος. εἰδ᾽ ἀνεπαίνους καὶ τὸς ἐν ἡμῖν ἀποκτήσαντας Πατριάρχας, παύομαι οὖν ὁμολογήσομεν. ἀλλ᾽ ὅτε μοναρχίαν ἡμεῖς αὐτοῖς, ὅτ᾽ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐπιβάλλοντο. εἰ δὲ κατὰ πάπα κατεγνωσμένος ὑπὸ Παύλου ὁ Πέτρος λέγει, πολλῷ μᾶλλον ἐκεῖνοι. οἶχον δ᾽

A′ σε ἐκ̃ εἰρημένων οἱ συλλογισμοὶ, ὧν τὰς ἀρχὰς ἐνθὲ τίθημι. Πρῶτον λέγῃς τὸ μοναρχικὸν διάθετεῖ τὸ πολίτευμα πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν. οὐκ ἀληθεύεις, μᾶλλον ἢ τὸ ἀριστοκρατικόν. ἐκεῖνο γὰρ ἐν τῇ ἑνὸς βουλῇ, τοῦτο τῇ πάντων τ̃ ἀρίστων. ὥστε τὸ ὑπὸ πολλῶν ἅμα συμψηφιζόμενον, καὶ διαπόδεκτον μᾶλλον. τὸ ὑφ᾽ ἑνὸς πολεισάκις δυσάρεστον. ἔχεις τ̃ ἀποστολικὸν κανόνα τελευταῖον τέταρτον, ἄνω ἀποφαινόμενον, ἔχεις ἐν ὡσαύτοις δείγμασι, τ̃ ἄριστα καὶ μονιμώτατα διανεμομένην τῶν ἐνετῶν ἀρχήν.

B′ ϗ παλαιοτάτην ἐγγύς πως τ̃ χιλίων τριακοσίων ἐτ̃, ϗ ἀδέσποτε λελυμένην ὡς ϗ τὰς λοιπὰς πάσας μοναρχίας. Δεύτερον ἐκ̃ θεσ̃ φύσει ἄριστα μοναρχοῦντι. τῷ ἀσυγχύτῳ παρηκάζῃς ϗ τὸ ἀνθρώπινον. μέμνησο ἄνθρωπε, τοιαῦτα ὁίμαι συλλο-

μαι συλλογιζόμενος. ἀλλὰ ⸂σφαλόμβρον ἄνδρες ἐλέγξοιτε, τρισυπόστατον ὑπομιμνήσκων σε τὸ μοναρχικὸν τ θεότητος. ⸃ πάλιν διαρχίαν ὀκτωρδώνων καθ' ὑμᾶς πρόσωπων ἀνπαίνειεν ἄνπρ ὑμῖν τοῖς τὸ μοναρχικὸν τῆς Πατρὸς θεολληκῆς δυνάμεως διαιρῶσιν. ἔπ ὅπ τὸ μόνιμον, φησ, ὑπὸ τ ἑνὸς ἀρχῆς κατορθῶται, ὡς αἰτέσαρες μοναρχίαι. ἐχ ὑπ' ἐμοῦ ἀλλὰ τοῖς ἱσορυθμοῖς μεμνέσθω, πότερον διωκεῖτο κρεῖπον ἡ ῥωμαίων ἀρχὴ ἀριστοκρατουμένη ἅμα καὶ δημαρχουμένη, ἢ μοναρχουμένη. ὡλὴν ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἤδη ὀλιγωρῶμεν, ὀκτῶν δογματικῶν ὑπὸ τῆς ἄγαν ἀδολεσχίας εἰς πολιτικὰ καὶ ἄκοντες ἐμπεσόντες.

ΘΕΩΡΗΜΑ Β΄

Τὸ ὀκκλησιαστικὸν πολίτευμα, οὐκ ἔστι δημοκρατικόν.

Τίς ποτ' ἐστὶν ἐν ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἠμφισβήτησεν; τί ἐστι πρὸς ἡμᾶς; ἆρ' ὀ ποτιπολογίαν ἀγαπᾷς ὠφέλησε, καὶ ματαιολογεῖν ἡμᾶς ἀναγκάζεις; εὖγέ σου τῆς ματαιοπονίας. οὐκ ἀκούειν ἀνέχομαι. χαιρέτω σε τὸ θεώρημα. χρῆσαι πρὸς ἀντιλέγοντας. ἀλλ' ὑπέμνησας αὖθις ⸂ προλεθεμμύε σκοπῶ σε ὅπ περ ἡ πρὸς ἐς παρ' ὑμῖν καινολόμους χρῆσθε μεθόδῳ διαλέξεως, πρόβαλε καὶ πρὸς ἡμᾶς. ὅθεν ἀποτείνον τὸ θεώρημα. εὖγε νῦν τ λεπτολογίας. καὶ τὸ ᾄδόμενον τότινων, ἔφιππος ἱστοῖς χρῶ, πλοῦν ὑπ' ἀνέμων. ἀπώναιο τ δυσκολίας ὦ ἑρμῆ πατ, Ἀπόλλων⸃ μυσιπόλε, καὶ μυστῶν πρόφιμε.

ΘΕΩΡΗΜΑ Γ΄

Τὸ τ ὀκκλησίας πολίτευμα μοναρχικόν ἐστιν, ἄριστα συγκεκραμένον.

Ὑποτίθεσαι ἀποδεδειγμένον ἐνταῦθα, ὅπ ἄριστον τὸ μοναρχικόν. ὅπερ ὅτι μὲν δεκτόν, καὶ ὅτι μὴ ἀπόβλητον, βέλτιον ἡμεῖς ὑπεσήμαμεν. ἔνθεν ἐπάγῃς, ὅπ ἄριστα διαλαξάμενος τῷ ἀγαπητῷ ὀκκλησίαν ὁ κύριος, τὸ ἄριστον αὐτῇ φιλοδωρήσασθαι ὤφειλε καὶ πολίτευμα, τὸ μοναρχικόν. ἄριστον δ' ἡμεῖς διὰ τῆς πρεσβείας τῆς πρεσβῆς ἀνθρωπότητος, ἀπεφήναμεν τὸ διὰ τῶν ἀρίστων. ἐδὲν ἄρα ζημιοπέρανας. ὀκ ἔστ ἐοικότος. ἔπεσθαι συλλογιζόμενος πέπλε λόγους ἀντιπάλους ἡμῖν.

— ολίστων?

Πρῶτον ὀκ τῆς ἀναλογίας τῆς τῶν προβάτων πρὸς τ τῶν γυμναζομένων ὀκκλησίαν. ὅσα καὶ πολὺν ἔστ θεὸν, καθ' ἕκαστον τάγμα ἐξάρχει τι τῶν πνευμάτων. καὶ πάντων ἐστὶ γρηγόριον τὸν Πάπαν, καὶ ἰσίδωρον τ ὑμέτερον, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐξῆρχε ὁ ἑωσφόρος, αὖθ' ὃ Ἰωνᾶς ὁ Μιχαήλ.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ἔστιν τ ἄνω καὶ τ κάτω ἱεραρχικὴν ἀναλογίας εὑρεῖν. τὸ ἱεραρχικόν, τὸ μεθεκτὸν τ θείας οὐσίας, τὸ μοναρχικὸν ἐν ἀμφοῖν τοῦ θεοῦ, τὸ μεταδοτικὸν ὀκ τῆς ὑπερκειμένης εἰς τὴν ὑποκειμένην τάξιν, καὶ ἄλλα. τὸ δ' ἀκλινὲς καὶ ἄτρεπτον τ οὐρανίου ταξιαρχίας πρὸς τὸ δύσλυτον καὶ δυσταβόλου τ

Hilandar Mechnikova

τάδολον τ ὑπηρέτ, πῶς ἔξει ἀναλογίαν; εἰ γὰρ μοναρχικὸν ᾧδε τ θεὸν, καὶ ἐντοῖς πνεύμασι δοίημεν, ὅπερ καὶ συγχωρεῖμεν, εἰ μὴ ἀρχικόν πως ἀπλῶς, (ὅσα ἀναμαρτήτῳ φύσει καὶ ᾧδε τὸ καινὸν ἀρρεπεῖ σὺν ἀπέοικεν) ὑποφαλεῖ καὶ δυσπατήτῳ, πῶς ἂν ἐφαρμόσειεν. ἃ δὴ ᾧδε ἑωσφόρα λέγεις, ἑρανοβατεῖν ἐθέλων. ῥᾳδίως ἐκπέπτωκας, εἰ καὶ διδασκάλων ἔχεσθ' πως θαρρεῖς. εἰκὸς ὀκνᾶσαι μὴ Μιχαὴλ, ἄρχων καὶ Δανιὴλ ἀπὸ τ τρίτης ἱεραρχίας, δῆλον ὅτι Μιχαὴλ ὁ σωτήριον, τὸν ἔγγιστα ἀπεδίωξεν, αὐτὸν δήσασθαι τὸν ἔξαρχον τ ἀρχῶν ἑωσφόρον ἐκ τῆς τρίτης ἱεραρχίας. σωτέον ᾧδε ἰάτων θεολογεῖν ἃ δεῖ ᾧδε μὴ σιγᾶν.

Β΄ Ἀπὸ δὲ τῆς παλαιᾶς διαθήκης τύπε. ὅσα οὐκ ἤμελλον ἀρχιερεῖς πρὸ Χριστοῦ ἕως χρόνου μοναρχικῶς διῆκαν. ἄρα καὶ τῇ καινῇ.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Λέγω τὸ ᾧδε τὸν ὑπηκόων, δεῖ δέοντος ἀπεσφάλης. ἔτω γὰρ καὶ κ συμπεφώνεικας, ἕνα ἐν τοῖς χριστιανοῖς ᾧδε θῶμεν ἀρχιερέα θνητὸν (ἐπεὶ εἷς ὁ ἀθάνατος, ὃς καὶ τύπος ὁ τ νομικῆς λατρείας) καὶ ναὸν ἕνα, καὶ θυσιαστήριον ἕν. καὶ τοῦτον κατὰ διαδοχὴν τὸν ἑξαίμαλον, πέτρον ἄρα ὤφειλεν αὖθ' ὡς καταλιπεῖν ἱεραρχοῦντα μόνον, καὶ μετ' ἐκεῖνον ἴσως πεντήκοντα ἂν τοὺς τ ῥωμαίων ἀρχιερεῖς, καὶ μὴ ἅμα δώδεκα μαθητὰς ἱστάμενος, καὶ ᾧδε αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν Ἰάκωβον, καὶ ἀναδεξάμενον ἐθνῶν ἀποστόλους ἑπτὰ δύο, Βαρνάβαν καὶ Παῦλον. ἐξωρᾳς ὡς ἔλαττον μόνον δεδομένου τῷ μωσαϊκῷ νόμῳ ἀρχιερέα, καὶ διὰ τὸ ἐσενοχωρημένον ᾧδε ἔθνος καὶ τῆς χώρας, καὶ λόγῳ ᾧδε ἑνὸς ἱερεῖ· καὶ ὅτι σαρκικῶν ἐκείνων ὄντων, ἤρκει μόνος ἀρχιερεὺς εἰς μεσίτης· καὶ ὅτι μέλλων καταλήγειν, ἤρκει μόνος εἰς τύπον· καὶ ὅτι ὀλίγα ἦν τοῖς ἐν νόμῳ, τὰ δὲ θεῖ ἐντὴ χάρτῃ πολυπλασιαθέντα χαρίσματα· καὶ ὅτι εἰ καὶ μόνος ἦν, ἀλλὰ ἐκ χρησμῶν ἠξιοῦτο θείων, καὶ διὰ δὲ λογίου ᾧδε φήτου, καὶ μέχρι Χριστοῦ καϊάφας αὐτὸς ὁ χριστομάχος θεόθεν ἐνεπνεύσθη. πῶς οὖν ἀναλογεῖ τὸ μοναρχικὸν τ ζωαγωγῆς, ᾧδε τ ἀληθῆ δὲ θεὸν ἐκκλησίαν.

Γ΄ Ἀπὸ τῆς ἀναλογίας τ μεταφορῶν, οἷον στρατιᾶς, βασιλείας, ποίμνης, οἰκίας, νηὸς, καὶ τ ἑξῆς. ᾧδε δ' καὶ ἀπεκείθημεν φθάσαντες. ἀλλὰ πῶς σὺν ἐμνήσθης καὶ σαγήνης, καὶ ἀμπελῶνος, καὶ ἀγροῦ; ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἄνω στρατηγὸν ἐρεῖμεν δὲ καθόλου στρατιᾶ τ Χριστὸν. καὶ βασιλέα τ καθόλου βασιλείας, καὶ κύριον τ καθόλου ποίμνης, καὶ νηὸς. τοὺς δὲ καθ' ἡμᾶς ὑποκώφως ἀναλόγως, ὡς φησὶ Παῦλος. οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. καὶ πάλιν θεοῦ συνεργοὶ ἐσμὲν, θεοῦ γεώργιον. ἀλλὰ μὴν εἰ καὶ σαγήνη ἡ ἐκκλησία, τίνες οἱ ἁλιεῖς; εἷς ἢ πολλοί; καὶ ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος, εἷς ἢ πολλοί; καὶ τοῦ ἀγροῦ ὁμοίως; εἰ δὲ ᾧδε βάλλεις τὸ ἀμβροσίου ἐν τῷ τέλει τ πρώτης ᾧδε Τιμόθεον, ὅτι οἶκος θεοῦ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία. ἧς ἐστι σήμερον διοικητὴς ὁδάμαντος. ἢ νοεῖ ἕνα ἐκ τῶν πολλῶν τῶν χρίσων, ἢ μόνον καὶ δύσιν, ὅπερ ἀμβρόσιος

καὶ ἀμβρόσιος ἔξαρχον τοῦτον φησὶ. τὴν ἀλλὰ ἐκ τῶν ποιημένων τὸ σὸ τύπων ῥᾴδιον ἐξελέγχειν τὴν ἐν ἐκκλησίᾳ ἐπ' ἀνθρώπῳ θνητῷ μοναρχίαν. ἂν γὰρ ἀποτολμήσειας εἶναι βασιλέα τῆς ἐκκλησίας ὀνομάσαι τὸν Πάπαν, ὡς τὸν Χριστὸν ἁπάσης ταύτης, ἢ οἰκουμενικόν, ἢ τῆς νηὸς κυβερνήτην, αὐτίκα ἀνακεφθέγξεταί σοι τὸ ἱερὸν λόγιον βασιλέα τὸν Χριστὸν ἀνακηρύττειν μόνον. ὡς ἐν τῇ ἀποκαλύψει κεφ: ιθ': καὶ Ματθ: κδ', καὶ Λουκᾶ: ιθ': ὁμοίως καὶ οἰκουμενικόν τὸν ἐν τοῖς τοῦ Λουκᾶ: καὶ Ματθ: τοὺς ἁπλῶς καθισαμένους ἐπ' αὐτῷ, ὁτὲ μὲν δούλους, ὁτὲ δὲ οἰκονόμους. ὁτὲ δὲ γεωργούς, ὁτὲ ἐργάτας, καὶ τὰ τοιαῦτα ποικίλα. ὅθεν φησὶν ὁ ἀπόστολος περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν καθ' αὐτόν. οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ ὡς οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. οὐκ ἄρα μοναρχία, ὅσα ὁ ὅλως μονάρχης ἀποδημῶν, οἰκονόμους εἰς τὰς χρείας ἐγκαταλείπει, καὶ μονάρχας. ὅτε γὰρ δίκαιον ζῶντος τοῦ Κυρίου, ἕτερον καθίσαντες Κύριον. καὶ διὰ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἀμπελῶνος, ἐργάτας, καὶ δούλους ἀκούομεν. καὶ τῶν ζωοδόχων τετάρτη ὑπερβαλλόντως ὑπερεπαινοῦσι Λέοντα, φύλακα μὲν τοῦ ἀμπέλου καλεῖ, δεσπότην δὲ οὐδαμοῦ ὀνομάσαι. πάντως γοῦν οὐκ ἐξῆν. καὶ διὰ τοῦ νηὸς ἔτι κλήμης ὁ ἀπόστολος, καὶ μέτρον ἀφόδου, ἀνακώχῳ διεσέλλων πρωρέα τὸν ἐπίσκοπον λέγει, καὶ τὸν Χριστὸν κυβερνήτην, (οὐκ ἄνθρωπον θνητὸν ἢ Πάπαν) καὶ λιμένα τοῦ θεοῦ. καὶ ναύτας τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ ἀφανεμητὰς τοὺς ἀκούοντας, καὶ ναυτολόγους τοὺς καθηχίζοντας, καὶ ἐπιβάτας τὸ πλῆθος τῶν ἀδελφῶν. οὐκ ἔστιν ἄρα μοναρχία ἡκαθόλου ἐκκλησία. εἰ γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς θεόπνους κλήμης ἐν δευτέρῳ τῶν ἀποστολικῶν, κεφαλαίῳ πεντηκοστῷ ἑβδόμῳ, νηὶ παρεικάζων τὴν ἐκκλησίαν, κυβερνήτην καθίστησι τὸν ἐπίσκοπον. ἀλλ' ὅμως γε διὰ τὴν καθόλου ἐκκλησίαν αἰνίζεται τότε, ἀλλὰ τὰς καθ' μέρος, μάλιστα καὶ αὐτὰς τοὺς ναούς. λέγει γοῦν ἔσω οἰκους ἐπιμήκης, καὶ ἀνατολὰς τετραμμένος, καὶ τὰ ἑξῆς. ὥστε καὶ μοναρχίαν καθιστᾶν τινα καὶ τὸν ἐπίσκοπον, καὶ ἡμεῖς οὕτω διανοηθώμεθα.

κλήμ: δια: ε': κεφ: νζ'.

Συλλογίζη δὲ ἐπαγωγῆς ὡς νομίζεις ἐναργῶς. ὥσπερ εἰς ἐνιαυτὸν παροικίαν καθίσαται πρεσβύτερος, καὶ ἐπίσκοπος εἰς ἐνιαυτὸν πόλεως. καὶ Μητροπολίτης εἷς ἐν ἐπαρχίᾳ μιᾷ, καὶ Πατριάρχης εἷς, ἐν πολλοῖς ἔθνεσιν, οὕτω καὶ Πάπας ἐξάρχων εἷς ἐν πᾶσι τοῖς Πατριάρχαις. ὡς περ γὰρ εἷς μιᾷ ἐν τοῖς λοιποῖς, οὕτω καὶ μονάρχης εἷς ἐνιαυτῷ ἐκκλησίᾳ. ὥσπερ δὲ ἀναγκη ἐπὶ πολλῶν πρεσβυτέρων ἕνα καθίσασθαι ἐπίσκοπον, διὰ τὰς ἐν ἐκείνοις διαφορὰς καὶ κρίσεις, καὶ ἕνα Μητροπολίτην ἐν ἐπισκόποις, καὶ ἕνα Πατριάρχην ἐν Μητροπολίταις. οὕτω καὶ Πάπαν ἕνα ἀκρότατον κριτὴν ἐπὶ πάντας τοὺς Πατριάρχας.

Δ'

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Τὰ εἰρημένα μέχρι Πατριαρχῶν ἴσθι. ἔστι γὰρ μέχρις ἐκείνων ζυνάψαι τὸ τῆς ἐκκλησίας σῶμα. καὶ μέχρι μὲν τούτου ὅπως καθολικὴν. ζυνάψαι δὲ τοὺς Πατριάρχας εἰς ἓν δι' ἀλλήλων γίνεται, εἰμὴ τῇ πίστεως. καὶ τότε καθολικὸν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας. ἧς βασιλεὺς καὶ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς

ὁ Χριστὸς καὶ ὅλον ἄνθρωπος. καὶ εἵπερ ὑπὸ τῶν πάλαι Πατρῶν ἀνεψηλαφήθη κεφαλὴ τινὸς Πατριάρχου, οὐ καθ' ἀνάγκην ἦν, ἀλλὰ κατ' οἰκονομίαν δυνομένας, ὅπως καὶ ὀδικάσας, ἀδέκαστος φανείη, καὶ ὀκαταδικασθεὶς πληροφορίαν λάβῃ· ἐγίνετο δὲ ταῦτα ἄνωθεν πνεύματος τοῦ πνεῦ ἀξίας, ὡς καὶ νῦν ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ τῶν λοιπῶν θρόνων ἀνακείνου ἄνωθεν πνεύματος ἐκείνων ὕβρεως. οὕτω δὲ πάλαι ἐπὶ τοῦ Πάπα ἢ μείζονι ζωόδῳ. Πατριάρχης δὲ ἐγκαλούμενος οὐδεὶς ποτε εἰς ἐκλήθη. ὡς ἔστι δεῖξαι ἐπὶ Φλαυϊανοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως (καὶ ἑτέρων) ἐγκαλουμένων ὑπὸ δυτυχῶν καὶ τοῦ ἐπὶ τὸν ευρακύδης γρηγόριον. ἀναμεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀλλήλων δι' ἐπιστολῶν καὶ ἀποκρισαρίων κατορθοῦται τὰ τῆς εἰρήνης τε καὶ ευσεβείας. καὶ μέχρι μὲν τὰ τῆς εἰρήνης ἐκρατεῖτο ἐντὴ καθόλου ἐκκλησία ἐπὶ τοὺς ἀλλήλους τοὺς Πατριάρχας, εἶχεν ὁρῶμεν δι' οἰκονομίαν μᾶλλον, ἢ ἀπὸ ἐπὶ τοὺς καιρὸν καὶ ἰδικὸν κανόνα τῆς ἐνσαρδικῆς ζωόδου πρῶτου, τὸ ἔκκλητον. ἐξ ὅτου δὲ αὐτὸς ἐπανέξη τῇ βασιλείᾳ, καὶ τὰ σκῆπτρα διεῖλεν, ἔκποτε καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης κεῖ μικρὸν ἐπαύσατο. καὶ ἀλλὰ βασιλικοῦ νόμου ὑπὸ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου ἐνπίτλῳ δεκάτῳ ὅτου τεθέσεως· τὸ δὲ Πατριάρχου κεφαλὴν ἐκκλήτου ἀκ ὑποκειται. ἃ δὲ ἀναψηλαφᾶται ὑφ' ἑτέρου, ὡς ἀρχὴ καὶ αὐτὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων. ἐξ οὗπερ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πάντα κειμήλια, καὶ εἰς αὐτὸ ἀναλύει καὶ ἀναφέρεται. αὐτὸ δὲ ὅτε ἔκπυος, ὅτε πρὸς ἕτερον. τοιοῦτον τὸ ἡ ἀρχὴ. ἐπανακείνεται καὶ αὐτὸ πνευματικῶς ὑφ' ἑαυτοῦ, καθὰ καὶ τὸ βασιλικὸν. ὁθὲν Θεόφιλος Μωϋσῆς τὸ ἀνακείνειν τὰς κρίσεις εἰς νόμον ἔθετο. οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς ὡς ἐν: γ': πίτλῳ φέρεται, τὰς τῶν ἄλλων θρόνων ἀμφισβητήσεις ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως διορθοῦσθαι καὶ εἰς πέρας ἄγεσθαι διαπίπτουσι. Περὶ δὲ τοῦ καὶ τοῦ Λέοντος Πάπα μαρτυρίας, ἀφρουπίζομαι ὅλον, λέγοντος (αἰνιττομένου τὸν Πατριάρχας, ὅπως πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Ἀναστάσιον ἐπιστέλλει) εἰς μίαν τὴν πέτρα καθέδραν, ἥτις καθόλου ἐκκλησίας μέριμνα καταγίνεται, καὶ μηδέποτε ἀπὸ τῆς οἰκείας διαφωνεῖ κεφαλῆς. αὐτὸ δὲ τοῦ τῆς ἰδίας ἐξουσίας καὶ δόξης ἀγωνιζομένου, μηδαμῇ μηδαμῶς ἀκούειν ὀφείλομεν. μᾶλλον δὲ καὶ τὸν τῶν ζωόδων κανόνας αὐτὸ διαφυλάττοντος. ὡς οὖν ἡμεῖς ἀνεξόμεθα τῆς βίας, καθ' ἣν πεποίθαμεν ὅτι Θεῷ ἐδαμῶς ἀρέσησε, καὶ τὴν ἐπάρασαν αὐτὸν τετάρτην ζωόδον σφάσεσιν ἀπωλείας τῆς ἐκ τῶν ἀρχαίων κανόνων, μικρὸν δεῖν ἀθετοῦσαν, καὶ διερεθίζουσαν τὸν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὸν ἀλεξανδρείας πρωτεῖον, καὶ τὸν ἀντιοχείας μάξιμον. ὁπόταν ἄλλα μὲν ἀγνώστως καὶ σοφώστως. πόθεν εὗρεν εἰς τὴν μίαν τοῦ πέτρα καθέδραν. (ἤτοι τὴν οἰκείαν) τὴν τῶν λοιπῶν θρόνων καθαίνεσθαι μέριμναν. ἐξ ἰδίας αὐτὸς λαλεῖ προλήψεως. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ κοινῆς αὐτὸν καὶ ἀρχαίας παραιτούμεθα παραδόσεως. καὶ μὴ πρῶτον ἐκείνα τὰ τοσούτων Πατέρων θεσπίσματα. ἵθ' ἡμεῖς τὰ ἐκείνα δεχόμεθα, ὡς μόνα τοῦ πολλοὺς ἀνταγωνιζόμενα, καὶ μάλιστα ὑπὲρ οἰκείων προτερημάτων διαμαχόμενα. οἱ δ' ἑξῆς μὲν τὴν τετάρτην ζωόδον, ὁμοί-

δον, ὁμοίως τῇ τετάρτῃ ἀπεφήναντο. φανερὸν οὖν ὅτι μάτην τὰ τῆς φιλαρχίας οἱ Πάπαι θηρεύουσιν. ἀρκεῖ γὰρ ἡμῖν, ὅπου ἔστε ἀπὸ φανερῶν ἀρχαίων, ἔστε ἀπὸ κανόνων, ἔστε ἀπὸ ἐγκρίτων διδασκάλων, ἔστε ἀπὸ γραφῆς τὸ φιλόνεικον τοῦτο τῶν Πάπα ἀξίωμα συσῆσαι δυνάσθε, ὡς ἡμεῖς τῶν πάντων δύναμίαν, ἐκλῶν φανερωθέντων πάντων τοὐναντίον ἀπαιτοῦμεν.

Ε' Ἐκ τῆς ὁμοιότητος φανερὰ ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἐν τῇ φανερᾷ ἐφεσίους λέγοντος. εἷς θεὸς καὶ μία πίστις. ἐκλέκτων γὰρ ἔστω συλλογίζη. ὥσπερ εἷς θεὸς καὶ μία πίστις, ἔστω ἕπεται καὶ εἷς καθολικὸς καὶ ἄριστος ἑρμηνεὺς καὶ τῆς πίστεως ἐν ταῖς ἀμφισβητήσεσι, καὶ κεφαλὴ, ἔστω πάντες ὑπακούωσιν. ἐδεὶς γὰρ ἴσως ὑπείκει διαφερόμενος.

Α' ΠΟ'ΚΡΙΣΙΣ

Σὺ δὲ φανερὰν τὴν ἀπόκρισιν ἡμῶν, λέγεις, ὅτι διὰ ζωόδων εἴτε οἰκουμενικῶν, εἴτε κατὰ τόπους φανερεῖται πᾶσα διαφορὰ πάλιν.

Ε' Ἐνίσασιν λέγων ὅτι χρήζουσι καὶ κελεύουσι ὑπερκειμένου πάντων, καὶ αἱ οἰκουμενικαὶ αὗται ζωόδοι. πῶς γὰρ ἡ ἐν σερμίῳ καὶ τῶν ὁμοουσίου ἑξακοσίων (τεσσαράκοντα καὶ Ἀθανάσιον) φησὶ Πατέρων, καὶ ἡ ἐν μεδιολάνῳ τριακοσίων. καὶ ἡ τῶν καπετωνύμου (τριακοσίων τριάκοντα) καὶ τῶν εἰκόνων, ἡ φανερὰ αὐτῆς ἡ τοῦ ἰσαύρου Λέοντος, ἡ καὶ Ἀθανασίου ἐν ἀνθιοχείᾳ πολυανθρώπου πᾶσαι, ἡ ἐν Βασιλείᾳ (ὡς φησὶ) ἀποσταῖσα τοῦ Πάπα δύναται, φανήσω ἐγὼ τὴν ἐν ἐφέσῳ δευτέραν ὑπὸ διοσκόρου, οἰκουμενικὴν συγκροτηθεῖσαν ὑπὸ Θεοδοσίου τοῦ νέου. ὅμως εἰσὶν ἀποστόλοι, καὶ ἀπόβλητοι αὗται πᾶσαι. ἡ δὲ δευτέρα τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα Πατέρων καὶ οἰκουμενικὴ καὶ ἁγία καὶ νόμιμος, εἰμὴ ὅτι αὕτη φανερὰ τῆς καθέδρας ἐκυρώθη. ἐκεῖναι δὲ ἀπεδοκιμάσθησαν; ὥστε κἂν ταῖς ζωόδοις αὐταῖς χρήζομεν ὑπερεχούσης ἁπάντων ἐξουσίας καὶ κρίσεως τῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχιερέως.

Α' ΠΟ'ΚΡΙΣΙΣ

Καὶ οὐ μόνον ἔστω, ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι πᾶσα ζωὴ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐν ἁγίῳ πνεύματι συγκροτουμένη, παρόντα καὶ τὸ Χριστὸν ἐν μέσῳ αὐτῆς κεκλήρωται, καὶ τὸν ἀψευδῶς ἐπαγγελάμενον, ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. τὶ δὲ ἐστὶν εἰς τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, δυνατὸς τοῖς φανερὰς ἀποδείξουσιν ἐξηγήσασθαι. πρῶτον μὲν, ὅτι ζήλῳ ἀληθείας. τὸ πνεῦμα γὰρ ἀληθείας καλεῖται. δεύτερον ἵνα εἰρηνικῶς. εἰρήνη γὰρ ὁ Χριστός. τρίτον καθάτε κανόνας καὶ τάξιν, φανερωμένη διὰ προσευχῶν, καὶ μελέτης τῶν γραφῶν καὶ διδασκάλων. καὶ τὸ γεγραμμένον (φησὶ Ἰωάν: κεφάλαιῳ: ιέ.) ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. τέταρτον. τὰ αὐτοῖς ἀνήκοντα μόνα ἀντεξετάζουσα, καὶ μὴ τὰ μὴ ἀνήκοντα, ὡς αἱ παρ' ὑμῖν δύο ἐντολέτω, καὶ αἱ μετ' αὐτὰς ἄλλαι ἀδιαγώστως, τὸ μὴ τότε ζητούμενον φανερὸν τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὸ, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀδαμοῦ κείμενον, ἐτόλμησαν καινοτομῆσαι. φημὶ τοιγαροῦν

μὶ παγαρξῦ πᾶσαν ζωόδον νομίμως συγκροτεμμήνην, κανονικῶς, καὶ εἰρηνικῶς τελεμμήνην, ἐς θεὸν πρὸ πρὸ κεφαλαιμμήνην. τὰ ἀνήκοντα πρὸς αὐτὴν ζητοῦσαν καὶ ἐξετάζουσαν, εἴτε τοπικὰ εἴτε μάλιστα οἰκουμμενικὰ, ἐκ θεοῦ τὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ ἐπαγγελαμμένου, καὶ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος. τὰς δ' ἄλλως ἀπλουστέρως ἐξετάσεως, ἢ μᾶλλον βασιλικῆς, ἐν δόλῳ, ἐν πονηρίᾳ ἀνθρώπων, ἐν προπετείᾳ ἰδίᾳ τὸ πᾶν διεξαγούσης, ὡς αἱ ἄνωθεν ἠριθμημμέναι, καὶ αἱ ἄλλαι δήπου, ἀφ' ἡμῶν παρῦμεν. ταύτας ἐμόνον ἀποκρατίζεσθαι, καὶ ἀποδοκιμάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἱεροσύλους, τὸ θεῖον καὶ ἄυλον τοῦ ἐπαγγελίας ἐκβιαζομμένας, καὶ προφάσει ἱερᾶς ζωοδικοῦ συλήματος ἐξαπατώσας τοὺς ἀπλουστέρους καὶ μάλιστα γε ὡς ἑτεροδοξούσας, δίκαιον παντελῶς ἐμόνον μὴ προσδέχεσθαι, ἀλλ' ὅτι ζωόδους ὀνομάζειν, καὶ φαῦλα ἢ μᾶλλον ζωέθρια. ἐγὼ μὲν τὸ παρεῖναι, ἢ μὴ παρεῖναι τὸν Πάπαν, ἐκεῖναι παιδεύειν ὡς μάτην διδάσκετε. ἀλλὰ μὲν τὸ τὸν διαπότην Χριστὸν ἀοράτως ζωοῦντα ὡς ἀληθέστερον. καὶ πῶς ταῦτα ληρεῖς ὦ κενόσοφε, οὐ ὅπου τῇ ἀρειανικῇ ζωόδῳ τῇ ἐν σαρμίῳ δείξω σοι παρ' ἱερωνύμῳ περὶ τ' ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων καὶ Ἀθανασίῳ ἐν τῷ ἀρειανικῷ περὶ τοὺς μονάζοντας. ὑπογράψαντα τὸν λιβέριον, μεταπεληθέντα ἀπὸ τῆς ἐξορίας, τοιοῦτον ἢ ἐν τῇ δευτέρᾳ οἰκουμμενικῇ, ὅτι παρῆν δάμασος, ὅπαντ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔθος ληγάτοι, ὅτε ὑπέγραψαν. εἰκὸς ὁμόψηφος μυρίοις καὶ ὁμόφρων, παρὸς καὶ ἄλλοι ἅπαντες ἐδέκνυτο; ἀλλὰ καὶ ἡ ἐ: ὡς ἀνόμιμος καὶ τῆς ἄλλας ὁμοταγὴς, ἢ καὶ προσκαλέμμενος καὶ προκαλέμμενος παρεῖναι ἐγίλι, παρητεῖτο; ἀλλὰ καὶ ὑπογράψαι μὴ σέργων, ἐξόρυς ὑπὸ ἰουστινιανοῦ καὶ μεγάλου ἐφύετο· μέχρις οὗ δι' οἰκείας ὑπογραφῆς ἀπεδέξατο; ἀλλὰ καὶ ἡ ἐντρέλλω ἧς πολλὰ καταφλυαρεῖτε πρὸς ἀμαθῶς τε καὶ δυσεβῶς, ὡς ψαλδοζωόδου καὶ πεπλανημμένης, πῶς ὑπὸ τῆς ἑ: ζ: ἐκυρώθη πάσης; ἀνάγνωθι τὸν αὐτῆς τεπάρτην πρᾶξιν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κανόνας πρῶτον καὶ ἑ:. ἧς πὶν ἀπελείφθη μόνον ὀρθόμης δι' ἐχθροπάθειαν; καὶ φθόνον ἰσοτιμίας τοῦ Κωνσταντινοπόλεως. ὡς καὶ ἀδριανὸς αὐτὸς ὁ Πάπας, πρὸς παράσπον καὶ κάρολον ῥῆγα Φραγγίας, καὶ ἰννοκέντιος τρίτος, καὶ Πέτρος ὁλομπάρδος (πρὸς μεσογαίῳ) ἐν τῷ περὶ καθμῶν τ' γάμων, καὶ λαυρέντιος ὁσούλος, ἕτεροί τε δυσεβῶς τοῖς ἐκείνοις κανόσιν ἐχρήσαντο. καὶ τί λέγω Πάπας καὶ διδασκάλους ἐκ τ' λατίνων. ὅπου γε ὑπὸ τῆς οἰκουμμενικῆς ἑβδόμης, ὡς ἔκτη νόμιμος ὀνομάζεται, καὶ οἱ ζωελθόντες ὅσοι Πατέρες ἀνδυφημοῦνται. καὶ οἱ ἀμφιβάλλοντες ἀμαθείας ἐλέγχονται καινῇ ἀποφάσει τῆς ἁγίας ταύτης ζωόδου, ὡς ἄπομμα ἐντῇ ἀνωτέρω πράξει καὶ κανόσι τ' αὐτῆς. ἐκ ἔστιν ἄρα, ὅτε βασιλέως, ὅτε Πάπα, ὅτε ἀνθρώπου ἄλλου τὸ κυροῦσαι τὰς ζωόδους, ἀλλὰ τῆς θεοπνεύστου ἐνεργείας τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τοῦ νομίμου τ' ζωαθροίσεως. ἃ δὴ πάντα τοῖς θεοσεβεῖν ἐλομένοις ῥᾳδίως γνωρίζεται.

Περὶ δὲ τῆς ἐν βασιλείᾳ παρ' ὑμῖν ζωόδου, ἧς καὶ προφάσει ἐξηπατήθησαν πολλοὶ καὶ οἱ ἡμέτεροι, ζωελθεῖν εἰς φερράριαν καὶ φλωρεντί:

φλωρεντίαν. ἢ ἀπέρη μὲν αὐτὴ ἀγωγίς, ἢ αὐτῆς ἀγωγή, ἀ τῆς θεο-
κεκμένης ἐστὶν ὑποθέσεως. δῆλα δ' παρ' ὑμῖν τὰ πρακτικά, κ μάθετε παρ'
αὐτῶν. πλατωὼς ἦν ὁ ἀγωγή, ὡς σώζετ κ παρ' ὑμῖν τὰ καθ' αὐτὸν καὶ
νῦν ζωόδον αὐτά, ἃ ζυγγέγραφε σίλβεστρος ὁ συρόπυλος Μάκην κ
μέγας ἐκκλησιάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐξ καὶ αὐτὸς ὢν τ ἐκεῖσε (ὡς μὴ
ὤφελον) κακῶν θεοδεδεγμένων τότε. ἐδὲν γὰρ ἄλλο διεπράξαντο, ἀ μὴ τ
Πάπαν ὑπερύψωσαν, ὑπὸ ἧς πόδας αὐτὰ ἀφιγμένοι. ὃν καὶ ὁ Πάπας
ἀξίως ὡς δεσποτεπέπην ἐχρήσατο, αὐτὸς ἔκλοπε ὑπεραρθεὶς καθ' ἡμῶν.
κ τοῦτο ἦν αὐτῷ τὸ πρωτοδαζόμενον κ ἀπ' ἐκείνου τῆς θεὸς βασιλείαν ζωόδου
δόλοις κ μηχανουργίαις, κ ψεύδεσιν ὑποχέσεσιν, ἀπέστασε ἐκείνους, κ θεὸς
ἑαυτὸν εἵλκυσεν ὡς ἀχμαλώτους, αὐτὸν βασιλέα ἐξ παγκράτορα ἐξ ζωόδου.
εἰ μὴ γὰρ θεὸς αὐτοὺς τότε οἱ ἡμέτεροι προσέδραμον, ἢ ἐν βασιλείᾳ ζωόδου
κ μέχρι τοῦδε τὸ κῦρος εἶχε, κ ὁ Πάπας ὑπὸ ταύτην τελῶν, ὡς κ θέτε-
ρον, μετριώτερον ἂν ἐχρῆτο τῇ ἐξουσίᾳ.

ΕΝΣΤΑΣΙΣ Β' ΚΑΙ Γ'

Ἕβδομον ἐνιστάμενος κ διαλογῶ λόγον ἐκεῖ ἀδυνάτου συλλογίζη. ὅπ Ζ'
μὴ λειπομένων ποτὲ ἀμφισβητήσεων, ἀναγκαῖον ζωίσασθαι ἀεὶ ἀ-
μάλυτον οἰκουμενικὸν δικαστήριον. Ἐπ πῶς συγκροτηθήσετ, κ ὑπὸ τί-
νος, κ πῶ, μὴ ὄντος ὑπερκειμένου πάντων τινὸς, ταῦτα θεσπισμένου.
τίς ἄδικον τυχὸν ψῆφον ἀκυρώσῃ. εἰ μὴ ὁ ῥωμαίων θεότατος ἀδυνάτως
πάντα, κ δυσχερῶς ἀνυόμενα. ὅπερ γε οἶδεν ἄνθρωπος καταστὰς κριτὴς,
μηδενὸς εἰς ζωόδον ἐνοχλουμένου, ῥᾳδίως καὶ ζωηρῶς αὐτὸς τὰ πάν-
τα διαθετήσει.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Εἰς τὸ ἀδυνατόν σε ἐξ ἄτοπον ἀπαντῶμεν τῷ δυνατῷ, ἐξ τῷ πρέπον τι.
ὅπ αἱ οἰκουμενικαὶ κυρίως ζωόδοι ἀπὸ τῶν χριστιανῶν βασιλέων ἤρξαν-
το. ἐξ αὐτῶν χάριν ζωήρχοντο ὀκτὼ τῶν περάτων οἱ πατέρες εἰς πληρο-
φορίαν αὐτῶντε ἐξ ἓξ χρισωνύμου λαοῦ. ἐ γὰρ μικρὸν κ ἡ βασιλεία κ πᾶσα
πολιτεία διεταράττετο, τινῶν θεσπεσιμένων, ἄλλων δ' ἀνοσιωμένων τοῖς δόγ-
μασι. διὸ προσῆκε ἀεὶ βασιλικῇ ὁτοιοῦτ θάρρει διὰ ζωόδων οἰκου-
μενικῶν κατεπείγετο. ἀλλὰ καὶ οἰκονομία θεοῦ τοῦτο γέγονε πολλάκις, ἵνα
πληροφορίαν σχῇ μᾶλλον τὰ ἔθνη μὴ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τ καθόλου συμφω-
νίας. ἔθεν κ μυστικωτάτῳ ἀριθμῷ τῷ ἑβδόμῳ δι' ἑπτὰ ἁγίων ζωόδων οἰ-
κουμενικῶν, πᾶσα μὲν αἵρεσις καθηργήθη, ὀλόκληρος δ' ἡ ὀρθοδοξία ἀνέλαμψε.
κ ὅτε θεσπῆναι χρεὼν ἔκποτε, ὅτε ἀφελεῖν δυνατὸν. Ἐπ ἵνα δὲ ἵνα οἰονεί καὶ
σωματικῶς πως τὸ ἀόρατον ἐξ νοητὸν σῶμα τ ἐκκλησίας, διὰ τ τῶν πανα-
ρχόθεν παρουσίας ἱερῶν προσώπων ἐξεικονίζῃ. πλὴν εἰς τὸ ἀναγκαῖον ὁ
πρόβαλες τ ἀνακυπτούσης ἀμφισβητήσεσιν, ἱκανὸν τὸς πρώτους θρόνους,
διὰ ζωόδων οἰκείων πληρεστάτων σκεψαμένους, τὸ δόξαν ἀναμεταξὺ θεοῦ

ἀλλήλας ἀναθεωρῆσαι. συμφωνήσασι δὲ πάντως εἰς τὸ τοῦ Κυρίου ὄνομα ἐν ἀ-
γίῳ πνεύματι ζωοποιηθέντες. ἔτω καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου ἐπολιτεύετο. ὁπη-
νίκα μάλιστα αἱρέσεις καὶ σχεδὸν αἱρέσεις πᾶσαι ἐκ τοῦ ἅδου σωλῆνος καὶ τῆς
ἀσεβείας ῥαγδαίως ἐξώρμησαν. καὶ ἐν ἀπορίᾳ ἦν καὶ Παύλου τοῦ σαμοσα-
τέως μὴ ἐκεῖ ζωοποιηθῆναι: ρπ'. θεοφόροι Πατέρες; καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς διωγμῶν, ὅτε γαλληνίου Βασιλέως. καὶ τοῦτο ἦν θεοφιλείας ἄξιον, ὡς εἰ καὶ
πληροφορίαν παρέχεσι πλείω αἱ οἰκουμενικαὶ ζωοδοι, ἀλλὰ μεῖζον ἐμφαί-
νεσι τὸ ἐκ Θεοῦ θαυμάσιον αἱ κατὰ χώραις τοῦ αὐτοῦ δόγματος ζωερ-
χόμεναι, καὶ ταυτὸ συμφώνως ἀποφαινόμεναι· τὸ δὲ σοῦ καὶ τῶν λοιπῶν
ἐκβαλλόμενον, ὡς ῥᾴον καὶ ζωτερώτερον ὑφ' ἑνὸς ταῦτα τοῦ Πάπα διαπᾶ-
σθαι, λίαν ἐστὶν ἀσυνήθες καὶ ἀπροσδόκητον. Πάπας γὰρ ἦν καὶ ὁ Ἀδριανὸς, ἀλλ'
ὅμως ἐν τῷ τοῦ χρίσματος αὐτοῦ βιβλίῳ. ἐν ἕκτῳ ζητήματι, (ὡς φέ-
ρει καὶ Γεωργίῳ τῷ χορεπισκόπῳ τῆς μεγάλης ἀνατολικῆς ἐκκλησίας Θε-
" ολόγῳ) τοιάδε φησὶ. "Τὴν ἀσφάλειαν τῆς περὶ κρίσεως τῶν δογμάτων μὴ εἶναι
" ἐν τῷ Πάπᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ οἰκουμενικῇ ζωόδῳ. καὶ εἴπερ
ἱκανὸς ὁ Πάπας μόνος εἰς τὰς ἀμφισβητήσεις, παυσάσθωσαν ἅπαξ καὶ οἱ ἀ-
ποστολικοὶ κανόνες, καὶ οἱ ζωοδικαὶ, τὰς ζωόδους δὶς καὶ ἔτως ἢ ἅπαξ συ-
νελθόντες. ἃ δὴ ἂν ῥηθῇ πολυμερέστερον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμφανῶς ἐπικίν-
δυνον, ὥστε ἁμαρτάνειν περὶ τὰ πάντα πιστὸν ἕνα, καθιστάμενον ὑπὲρ πάν-
των τῆς πίστεως, ἐπειδὴ κατ' ἀνθρώπους ὑποκείμενος τῷ πεπτωκέναι εἰς ἀ-
νοίας γινώσκει καὶ τοῖς πάθεσιν. ὡς τὰ πολυπενθοῦντα τοὺς Πάπας καὶ τὴν ἀνα-
τολικῆς ἐκκλησίας μάλιστα ἐπιστεῦσαι, ἵνα καὶ τὰ πάλαι ἐσφαλμένα
σωσάσω, τὰ καὶ μάρκελλον ἀγκύρας, καὶ ἀπάριον τὸν ἄφρονα, μάτην δι-
καιωθέντας, καὶ παυλῖνον κακῶς προβληθέντα εἰς ἀπόχειαν, ὡς ἄνω
παρεσήμανται, καὶ βιτάλιον ἀλόγως καταγνωσθέντα. τότε κατ' ὀνώριον,
λιβέριόν τε καὶ φῆλικα, καὶ μαρκελλῖνον. ἵνα ὅλως καὶ τοὺς ἀτάκτως ἐπιστη-
δήσαντες, δάμασον καὶ βιγίλιον, καὶ μυρίους μετ' αὐτοὺς ἄλλους, ὧν μὴ διὰ
τὴν θύρας εἰσελθόντων, ὡς πιθανὸν τὴν τῆς ἀποστατικῆς πίστεως θύραν ἀσφα-
λῶς αὐτοὺς τοῖς ἄλλοις ἀνοίγειν, ὧν ἑαυτοῖς πολλοὶ τισὶ ἐγνώσθησαν ἀπο-
κλείσαντες; εἰ δὲ καὶ τοσοῦτον ἠπάτησε φιλαυτίας, ὥστε μοναρχίαν ὑμῖν αὐ-
τοῖς ὀνειροπολεῖν, δότε ἢ λάβετε ἀρχιερέα, μὴ ἄνθρωπον, ἀλλ' ἄγγελον.
εἰ δὲ καὶ ἄνθρωπον, κἂν ἀπαθῆ, καὶ ἀφίλαυτον, ἢ μᾶλλον φιλάδελφον,
μὴ παραβαίνοντα τὰ πάτρια καὶ τοὺς κανόνας, ἵνα μὴ ἀκριβῆ ὀνειδίζόμενα,
" ὅπ σαρκικοὶ ἐστὲ. ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ,
" ἐγὼ δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ, οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστὲ, καὶ κατ' ἄνθρωπον περι-
" πατεῖτε; ὅπου γὰρ ἐνύμιν ζῆλος, καὶ ἔρις, καὶ διχοστασίαι, ἐκεῖ ἀκαταστα-
" σία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνω σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔ-
" πειτα εἰρηνική, ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀ-
" διάκριτος, καὶ ἀνυπόκριτος, ταῦτα Παῦλος καὶ Ἰάκωβος. ταῦτα
γυμνάζεσθε καὶ μοναρχίας ἀντέχεσθε, καὶ μοναρχίαν ὄντως ἔχοντες ἔ-
χετε, καὶ ἐφιλαυτεῖτε.

Ἀλλὰ

Ἀλλὰ φήσεις τρίτον ἐνισάμενος. Ἰδήποτε ἡ ἐν χαλκηδόνι ζωὴ δ γεγράφθαι φησὶ τὸν Μακάριον Λέοντα, λέγ' αὐτὸν τὴν τ ἀμπέλου φυλακὴν ὑπιτετραμμένον. εἰ μὴ ἄρχοντα τ ἐκκλησίας ἐγίνωσκε; κ μὴν ἁδὲ μόνον ὠλῶσε ὀνομάζ τ τοῦτον ἀμπελοφύλακα, εἰ μυσικὸς ἀμπελῶν ἡ ἐκκλησία, ὡς εἴπομεν. ὡλὴν ἀλλ' ἴθ' ἀπλῶς φύλακα τ ἀμπέλου λέγ'. ἀλλ' ἀντιπφέρθαι τὸν λόγον φησὶ τὸν αὐτῷ ὑπιμανέντα διάκονον, ἓν ἐμονιὸν ἄγγελον φησὶ μαρτύρ, ἐλυμαντῆρα τ ἀμπέλου. ἄκυρον δὴ κ τ ῥήσεως. κ ὡς μονιὸς ἅπαξ ἄγγελος ὑπιπεσὼν τῇ ἀμπέλῳ, ἰὼ μὴ ἀρίστην δρῦν φυτείαν ἀνέτρεψεν. ἰὼ ἢ ὡς ἄκαρπον ἐρριμμένην εἰσήγαγεν. ἔτ κ καθ' αὑτ ἓν τὴν τ ἀμπέλου φύλακα φῇσι τοῦτον ὑπιτετραμμένον τὴν μανίαν ἐξέτεινε, λέγομεν τῆς σῆς ὀσιότητος, κ ἀκοινώνητον αὐτ ἓν τὸ σῶμα τ ἐκκλησίας ἐνοῦσθαι δάσκαλος ἐμελέτησεν. Οὐ φημὶ τοίνυν, ὡς ἐμοὶ φύλακες ἀμπέλου ὀλέων. ἐῶ σὺ τὰ λοιπὰ ὡς ἀδιάλογήματα, κ τὰς ὑπὸ τῶν παρ' ὑμῖν καινοτομησάντων ἐνστάσεις. ἁδὲν γὰρ ἡμῶν καθάπτονται. ἢ ὅτι καλῶς ἐκείνων λεγόντων, μίαν κεφαλὴν τὸν Χριστὸν. κ ὅτι ἑτέραν ὡς ἐκεῖνον ὑπὸ γῆς μηχανᾶσθε, ἐλάσφημον. ὑμεῖς αὐάπαλιν ὀρθῶς κατασφίζεσθε τὴν καθόλου ἐκκλησίαν. κ ὀρθῆς δείκνυσθε ὑπὸ Χριστὸν καθολικῆς κεφαλῆς.

ΘΕΩΡΗΜΑ Δ'

Ἐπειδήπερ ἀληθὴς κ θεσ ἐκκλησία ἐστὶν ὁρατὴ, δέον αὐτὴν ἔχειν κ ὁρατὸν ὑπὸ Χριστὸν τ Κύριον κεφαλήν, ἥτις ἐστὶν ὁ Πάπας.

Εἰ μὲν τὸ σκληρὸν ἐν τοῖς λόγοις, κ ἀηδές. τὸ δ' ἄκαιρον, καὶ ταῦτα ἐκτεταμένον, κ ἐσταχθέσθαι. πρόκειται μὲν ἡμῖν ἀποδεῖξαι ἀϊδίως ἐκ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, οὐ δὲ τὰ νῦν σοὶ τεθέμενος δεῖξαι, ὅτι κ ὁρατὴ, σὺ τῆς καθόλου μὲν οὐδ' ὅλως, πάντα δ' ἀποστάντος, σὺ τ κ μέρος ἐκλαμβάνονται. ὁ κ ἡμῖν ἐδαμῶς ἀνταλέγει. ἤρκει μὲν τὸ ἐφεξῆς τῆς ἀποκρίσεως, εἰς τὴν ὑπερμετρόνοσα σιαμαχίαν. ἀλλ' ἵνα μὴ ἐάσω σου ἀλύτους τὰς οἱασδήποτε λόγους καὶ μαρτυρίας, τὴν ἑτέραν πραπέδ διέγνωκα. διαιρῶν ποσαχῶς ἡ ἐκκλησία νοεῖται. κ᾽ ἐν ταῖς διαιρέσεσι τὰς ὑπὸ σὲ ἐφεξῆς ῥήσεις ἐφαρμόζων, ἵνα ἐξελέγξαιμι μηδὲν κρίμα τ ὑποθέσεως συμπεραίνοντα.

Διχῇ τοίνυν τὸ τῆς ἐκκλησίας ὄνομα ἐκλαμβάνεται. Πρῶτον φησωπικῶς οἷα πᾶσα ζωάξις ἀνθρώπων, κοινωνοῦσα ἐν αὐτ λόγου καὶ πράξεως. Δεύτερον, τοπικῶς οἷα ὅπου ζωαθροιζόμεθα. φέρ' εἰπεῖν, ναοὶ, ἀγοραὶ, θέατρα, βασιλήρια. κ αὐτὰ δ ναοὺς λαμβάνεται ὡς τὸ ἐφεξῆς κορινθίοις πρώτῃ ἐνδεκάτῳ κεφ: μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν κ πίνειν, ἢ τῆς ἐκκλησίας τ θεσ καταφρονεῖτε; κ ἐν δεκάτῳ τετάρτῳ τῆς αὐτῆς. αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν. αἰσχρὸν γὰρ ἐστι γυναῖκας ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. ἄμφω δ τό τε φησωπικῶς τό τε τοπικῶς εἰς δύο μέρη ὑποδιαιρεῖται. εἰς πολιτικὸν καὶ πνευματικόν. τὸ μὲν

Α΄

Β΄

κὴν · καὶ τὸ μὲν πολιτικὸν, οἷα πᾶσα λαὸς ἀπλῶς ζωσδρομὴ καὶ θόρυβος,
ὡς δῆτ τῶν ὁρμησάντων ἐν ἐφέσῳ κ᾽ τ̃ ζωσεκδήμων Παύλε, γαΐε, καὶ Ἀρι-
στάρχου, ὀγδαμματεὺς Ἀλέξανδρος ὑποβασταλογέμνος λέγει ὅτι οὐ-
πέλυσε τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ δὲ καὶ αὐτὸς ὁπόσος ἦν ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ δικαστήριον, ὡς
αὐτόθι. εἰ δὲ περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσε. 5
Γ΄ Τὸ δὲ συνδυασπικῶς ἐκλαμβανόμνον (ὃ καὶ πρῖτον) σημαίνει τὴν ζωάξιν
ἢ ἔννομον ἢ παράνομον. ἄνομον μὲν ὡς αἱ παρὰ κανόσι λεγόμναι παρα-
συναάξεις καὶ χίσματα, οἷον καὶ τὸ ἐν ψαλμῷ ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευο-
μένων. Ἔννομον δὲ (ὃ καὶ τέταρτον) οἷα ἡ κάτωθεν. ἦν καὶ πενταχοῦ βαθ-
Ρ῾ωμ: ις΄. μηδὸν θεωρεῖται, Ἢ ὀλίγων πινῶν ἐν οἴκῳ, ὡς τὸ ἀσπάσασθε τὴν κατ᾽ οἶκον 10
Ε΄ αὐτῶν ἐκκλησίαν. Πέμπτον, ἢ πολλῶν οἴκων εἰς μίαν ἐνοείαν, ὡς τὸ ἐν ἐκ-
κλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεὸν. καὶ τὸ κατὰ Κορινθίους πρώτης: ιδ΄. ὁ λαλῶν
Ϛ΄ γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ. ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. Ἔστιν,
Α΄: καρκ: ά: πολλῶν ἐνοούντων εἰς μίαν ὑπακοὴν. Τῇ ἐκκλησίᾳ Θεοῦ Τῇ οὔσῃ ἐν καρίν-
Α΄ποκ: ά. Ζ΄ θῳ. καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψι, ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ. Ἔκδυ- 15
Πράξ: κ΄. μιον, ὅλαος ὅλα αὖθις δὲ διασώσω τὸ ἐξαπὸ σοῦ προφερνεχθέν. προσέχετε
ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς ἔθετο τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. καὶ Παῦλος ἐν τῇ: Β΄: προς καρινθίους, κεφαλαίῳ ἐν-
Η΄ δεκάτῳ, ἄλλας ἐκκλησίας ἐπύλησε λαβὼν ὀψώνιον. Ὄγδοον, ἐπίσκο- 20
πος, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὡς ἐνδελῇ καὶ δικαστηρίῳ. ὁ καὶ σὺ προσήνεγ-
Μαθ: ζ΄. καας. ὡς τὸ παρὰ τῷ Ματθαίῳ· εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας
Θ΄ παρακούσῃ, ἔστωσι ὡς ὁ ἐθνικὸς. Ἔννατον, οἱ ἐντιμότεροι τῆς πόλεως ἅμα
ἱερέων καὶ λαϊκῶν ὡς τὸ ἐξαπὸ σοῦ προφερόμνον, ὁμοῦ οὖν προπεμφθέντες ἐξαπὸ
Πράξ: ιή. τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν Φοινίκην. καὶ ἐν ταῖς πράξεσι. κατελθὼν εἰς
Ι΄ καισάρειαν ὁ Παῦλος, ἀναβὰς [ἀσπασάμνος τὴν ἐκκλησίαν. Δέκατον, 25
ἢ πολλῶν πόλεων εἰς μίαν Μητρόπολιν. ὅθεν ὁτέταρτος κανὼν τῆς: ά.
ζωόδε. τὸ κῦρος φησὶ τῶν γινομένων παρὰ ψήφῳ ὑπισκόπῳ δίδοσθαι τῷ Μη-
ΙΑ΄ τροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας, λέγει γὰρ καὶ ἡ ἐπαρχία ὅλη μία ἐκκλησία. Ἑν-
δέκατον, ἢ πολλῶν Μητροπόλεων εἰς ἕνα ἔξαρχον δεῖ ἔθνος. ὡς ὁ κανὼν τῶν
ἁγίων Ἀποστόλων: λδ΄. τοὺς ὑπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐ- 30
τοῖς πρῶτον. ἐκεῖνον δὲ μηδὲν ποιεῖν ἄνευ τῆς παντῶν γνώμης. καὶ τῆς πε-
τάρτης ζωόδε, κανὼν ἕννατος καὶ δέκατος ἕβδομος. εἴπερ ἀδικεῖται
ὑπὸ τοῦ ἰδίου Μητροπολίτου, ἢ ἀμφισβητῶν παρὰ ἐκείνου, καταλαβέτω τὸν ἔ-
ξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον. ἔξαρχοι δὲ οἱονεὶ ἀ- 35
σίας μὲν ὁ ἐφέσου, ἀναστολῆς δὲ ὁ καισαρείας, θρᾴκης ὁ ἡρακλείας, Μα-
ΙΒ΄ κεδονίας ὁ θεσσαλονίκης, πελοποννήσου ὁ κορίνθου. Δωδέκατον. πολλῶν ἐθνῶν
εἰς ἕνα Πατριάρχην. εἰς πέντε δὲ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς πρώτης ζωόδε ἐκεφα-
λαιώθησαν (πρῶν μετέρων ὄντων ἢ τεσσάρων μετὰ τὴν ἁλώσεως [καὶ τὰς ρο΄ῆς
Ἱερουσαλὴμ) [ἀπὸ τῆς ἑξῆς ἁγίων ζωόδων πέντε ἐσφραγίσθησαν. φησὶ δ᾽ ὁ
ζωόδ: ά: ἕκτος κανὼν τῆς πρώτης. τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω τὰ ἐναίγυπτω καὶ λιβύῃ καὶ 40
καν: ς΄ πενταπόλει. ὥστε τὸν ἐν ἀλεξανδρείᾳ ὑπίσκοπον πάντων τούτων ἔχειν
τὴν ἐξουσίαν

τὴν ἐξουσίαν, ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ ἐν Ῥώμῃ ἐπισκόπῳ ἓν τοῦτο ζωήθες ἐστιν. ὁμοίως δὲ
καὶ τὴν αὐτόχειραν, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις σώζεσθαι τὰ πρεσβεῖα.
καὶ τὸν ἐν Αὐλίᾳ ἐπίσκοπον λιμάσθαι τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. ἐν ἑβδόμῳ
τοίνυν κανόνι διορίζεται. Δέκατον τρίτον, ἐκκλησία λέγεται ἡ τῶν πέντε τῶν ιγ'
5 τῶν Πατριαρχῶν εἰς ἓν ζωυέλθωσι. ἐνοῖς πᾶσα ἄλλη ἱεραρχία εἰς μίαν
ἕνωσίν τε καὶ σχέσιν ἀλλήλοις ἀδιάσπαστον κοινωνίαν, τάτε κατὰ πίστιν, τάτε κατὰ
ὁμολογίαν, τάτε κατὰ μυστήρια, τάτε κατὰ συνδρομὰς χορηγίας, καὶ τὸ δικα-
στὸν κατ' ἔθη καὶ πολιτείαν συμπεριέχεται. περὶ ταύτης εἴρηται, ὅτι ταύτῃ τῇ "
πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. "
10 καὶ ἐν τῇ πρὸς ἐφεσίους κεφ: πέμπτῳ ὁ Μακάριος Παῦλος. ὁ ἀνὴρ φησι κε- "
φαλὴ ἐστὶ τῆς γυναικὸς, καθὼς ὁ Χριστὸς τῆς ἐκκλησίας. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε "
τὰς γυναῖκας ὑμῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ τῆς "
αὐτῆς πρὸς κορινθίους. καὶ ὃς μὲν ἔθετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, "
δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους. καὶ αὖτη κυρίως λέγεται καθόλου, " κυριακὴ ἐκκλησία
15 καὶ αὐτολῶς ἐκκλησία θεοῦ, ἡ μήτηρ πάντων ἡμῶν, καὶ νύμφη τελεία Χριστοῦ,
ἧς κεφαλὴ ὁ Χριστὸς, καὶ τὸν αὐτὸν ἀπόστολον ἐν τῇ πρὸς Ε'φεσίους κεφ: πρώ-
τῳ καὶ δ', καὶ ε', καὶ τῇ πρὸς κολασσαεῖς, πρώτῃ. καὶ ε πρὸς φιλιππησίους.
εἷς δὲ κεφαλὴ καὶ μόνος ὁ Χριστὸς. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ περὶ κρίμα- Βασιλ(ειος).
τος θεοῦ μὴ τὴν πρώτην σελίδα; ὃς ἐξηγούμενος τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν, ὅτι φησὶ.
20 περὶ τῆς ἐκκλησίας ἣν θεὸς εἴρηται, ὑμεῖς ἐστὲ σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ " Α' Κορινθ: ιβ'.
μέρους, κραταιότης δηλονότι ζωαπλότης ἕκαστον τῷ ἄλλῳ. πρὸς ὁμόνοιαν τῆς "
μιᾶς καὶ μόνης ἀληθῶς κεφαλῆς, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστὸς. δέκατον τέταρτον λέ- " ιδ'
γεται καὶ ἐκκλησία ζωηκδοχικῶς τὸ ἐν μέρει εἰς ὅλων τὴν ἐκκλησίαν ἀναφε-
ρόμενον. ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν σὺν πρὸς θεοφερόμενα, καθὼς ἐξωμολόγηται γεγράφων
25 κορινθίοις ὁ ἀπόστολος. ὅτι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. ἐν Ἱεροσολύμοις " Α': Κορινθ: ιε'.
μὲν καὶ Δαμασκῷ μόνον κατεπανίστατο ἔργῳ, τῶν δύο τόπων μόνων ἐκκλη-
σιῶν. ἀλλὰ σκοπῷ πάσης τῆς καθόλου, καὶ ὅτι καὶ ζωηχομένων μεταξὺ τῶν
μελῶν πάντων παῦ τὸ σῶμα εἰκότως λέγεται μετέχειν, ὧν τὰ καθέκαστα
μέλη πάσχειν. καὶ τὸ, εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη,
30 εἴτε χαίρει ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. τοιοῦτο καὶ ἐν τῇ πρὸς " —
Τιμόθεον πρώτῃ, κεφαλαίῳ πέμπτῳ δείκνυται. γεγράφω σοι φησὶν ὦ Τιμόθεε, "
ἵνα εἰδῇς, πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, "
στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. ἀνεστρέφετο δὲ τότε ὁ Τιμόθεος " —
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ε'φέσου. ἀλλ' ἡ αὐτὴ ὁσία ἀναστροφὴ πᾶσαν ὠκοδόμει τὴν
35 ἐκκλησίαν.

Τοσούτων τοίνυν ὄντων τῶν τῆς ἐκκλησίας σημασιῶν, ὑμεῖς ὦ γαθοὶ εἰς
τὸ ὀρθὸν εἶναι, διὰ μιᾶς ἢ ἑτέρας κατασκευάζετε, τὰ τῶν ἐνοριῶν δη-
λονότι καὶ πόλεων περιλαμβάνοντες. ἃ καὶ αἰθητὰ πάντη πάντως. ὑμεῖς
δὲ αἰθητὴ ἡ καθόλου ἐκκλησία. εἰ γὰρ ὁ Κόσμος ὑλικὸς φύσει, ἅμα καὶ ἐν
40 ταυτῷ αἰθητὸς ὅλος, καὶ ὁρατὸς ἡνίκα ἀδιάκοπον, πῶς ὅλου τὸ σῶμα τῆς ἐκ-
κλησίας, νοητὸν ὂν καὶ μυστικὸν, ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ περιεζωσμένου, ὁρατὸν
ἀπροφάνες,

ἀποφαίνεις, καὶ ἀόρατον; εἰ γὰρ ἀόρατος, μάτην ἄρα ὡφελᾶ τὸν Χριστὸν ἑτέραν ἀγωνίζῃ κεφαλὴν εἰσάγειν, ἐφ' ὕβρει τῆς μόνης ἀληθῶς κεφαλῆς τοῦ τὸν μέγαν Βασίλειον. Εἴπερ γὰρ ὕλης ἐστὶν ἓν ἄτομον ἀφωρισμένον ἀρχὴ, ἀλλ' ἢ πάντα, ἢ οὐδέν. ὕλης δ' ὄσης τῆς καθόλου ἐκκλησίας, οὐδαμοῦ ἀφωρισμένως, ὁ Πάπας εἶναι ἀρχὴ καὶ κεφαλὴ, ἀλλ' ἢ πάντες οἱ Πατριάρχαι, ἢ οὐδείς, πλὴν ὁ ὄντως γε ὕλης δημιουργὸς, καὶ σωτὴρ, καὶ νυμφίος, καὶ Βασιλεὺς, καὶ Πατὴρ, καὶ ἀψευδὴς διδάσκαλος, ἀοράτου ἀοράτως, ὁρατοῦ ὁρατὸς. ὁρατὴν φημὶ τὴν κατ' ἀρχὰς ὑλομανίας, καὶ μικρᾶς ἔτι καὶ τὸ ἀσωματικὸν. ἡ ἀδελφὴ ἡμῶν μικρὰ καὶ μαθὸς οὐκ ἔχει. ἕως γὰρ ἦν γυναικὸς, ὡδίνουσα ἔτι σωματικῶς ἐν τῇ γῇ τοῦ Χριστοῦ. ἀπέλαβε δὲ τὸ γόνιμον μὴ τῷ ἀνάληψιν τοῦτον, ὑποφοιτήσει γε ζωοποιοῦ καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος. ἀόρατος δὲ πάντως τοῖς κάτω ἡμῖν, ὁ τοῖς ἄνωθεν ὁρατὸς καὶ τὸ
» σῶμα γε Παύλου, ἐν τῇ ιε' τοῦ θεοῦ ἀγαπητοῦ, εἰ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
» στὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν. Πρὸς δὲ τὰς ῥήσεις τῶν Πατέρων ῥᾴον ἀπὸ τῶν ἄνω διαιρέσεων ἀποκρινόμεθα.

Καὶ θεὸς μὲν τὸ αὐγασίνου πεδίον, ἑρμηνεύοντος τὸ, ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, τουτέστι καταφανῆ τὴν ἐκκλησίαν. ζωοδοχικῶς ἀπὸ τῆς δεκάτης τετάρτης διαιρέσεως λαμβάνοντες λύομεν· τὸ αὐτὸ καὶ θεὸς τῇ μεταφορᾷ ὄρους ὑψηλοῦ. καὶ πόλεως ἐπάνω ὄρους κειμένης. τὸ αὐτὸ καὶ θεὸς τῇ μεταφορᾷ τῆς λυχνίας.

Πρὸς δὲ τὸ τοῦ χρυσοστόμου, ὁμιλίᾳ τετάρτῃ. εἰς τὸ ἔκπον ἡσαΐου λέγοντος. ῥᾴον σβεσθήσεται ὁ ἥλιος, ἢ σκοτισθήσεται ἡ ἐκκλησία, θεὶ τῆς καθόλου νοεῖται. ἢ ζωοδοχικῶς θεὶ τῆς πίστεως. αὐτὴ γὰρ αὐτοῦ τὸ αὐγαστὸν.

Α' Πρὸς δὲ τὸν πρῶτον συλλογισμὸν, ὅτι ἡ ἐκκλησία διὰ τῆς κοινωνίας τῶν ἐν αὐτῇ νοεῖται. ἡ δὲ κοινωνία αὐθητὴ, ἄρα καὶ ἡ ἐκκλησία. λύεται ἀπὸ τῆς δ': ε': καὶ ς': διαιρέσεως. μέχρι γὰρ πόλεως ἀπὸ οἴκου καὶ συνοικίας ἡ ἐκκλησία αὐθητή τε ἐστὶ καὶ ὁρατή.

Β' Πρὸς δὲ τὸν δεύτερον συλλογισμὸν, ὅτι τῆς θεοῦ τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἀναλογίας, ἡ αὐτὴ διαίρεσις διπλῆν τὴν ἀπορίαν. ἑνὸς γὰρ ὄντος τότε ναοῦ καὶ ἀρχιερέως, ἀναλογίαν εἶχεν ὡς θεὸς μίαν πόλιν. σύμφησι καὶ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ ἐγκωμίῳ τῷ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, φάσκων ἔθνωσι θεὶ μὲν Βασιλείαν, ἃ δὲ ἐνὶ τῆς ἰουδαίας ἔθνει καὶ μικρῷ τούτῳ ἐνομοθέτει θεὶ βρωμάτων, καὶ ποτῶν, καὶ λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ πάντη ᾠκει καὶ μέρει τῆς οἰκουμένης.

Γ' Πρὸς δὲ τὸν τρίτον, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ἦν ὁρατὴ ἡ ἐκκλησία λύεις αὐτὸς λέγων, ὅτι ὁρατὸς τότε καὶ ὁ Χριστὸς, ἀναλόγως ᾗ τότε ἦν ἐνοικία μιᾷ. ἢ καὶ οἴκῳ ἑνὶ.

Δ' Πρὸς δὲ τὸ τέταρτον, ὅτι πέτρῳ διπλοῦν ποιμαίνειν τὰ θεόβατα. ἓν ποιμαίνον δὲ, εἰμὴ τὰ ὁρατά. λέγομεν ἡμεῖς ὅτι ἓν ἔργῳ ἐποίμαινεν ὁρατὰ ὡφελίμως. λόγῳ δὲ καὶ πνεύματι καὶ δυνάμει πάντα, ἀλλ' οὐχ ἅμα, οὐδ' ἀμέσως, οὐδ' ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, ἃ δὲ ἀπὸ ἰδίου σώματος καὶ χρόνου μόνος.

μόνος, ἀλλὰ καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ, οὕτω καὶ πέτρος ἐποίμαινε. Τοιγαροῦν ἡ πᾶσα ποίμνη ἀόρατος ἔργῳ. ἡδ' ὁρατὴ δὲ καθόλου ἐστὶ.

Πρὸς τὸ πέμπτον ὅτι ὅμοίως συλλογίζη οὕτω. σώματι φυσικῷ ὁρατῷ, κεφαλὴ ὁρατὴ ὑπῆρχεν· ἄρα σώματι μυστικῷ ὁρατῷ, μυστικὴ, ὁρατὴ, ἀληθὴς ὁ πᾶν. ἀλλὰ πᾶσα ἡ καθόλου ἐκκλησία ἐστὶ μὲν μυστικὴ, ὁρατὴ δὲ. ὃ δὲ προσέθηκας ἀναγκαῖον εἶναι πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ κεφαλὴν ἔχειν ὁρατὴν, ἡμεῖς ὑπὸ μὴ ἀναγκαῖον λέγομεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἡμῖν ὀλέθριον. φησὶ γὰρ τὸ γράφον, φησὶ τοὺς κανόνας, φησὶ τὴν φησὶ δόσιν, φησὶ τὸ εἰκὸς ἐκ τοῦ αὐτόθεν, καὶ ἐκ πάσης ἄλλης αἰτίας.

Ὅτι οὐκ ἀναγκαῖον κεφαλὴν ὁρατὴν ἔχειν τὴν ἐκκλησίαν.

Πρῶτον, οὐκ ἀναγκαῖον μέν, ὅτι ἱκανῶς, καὶ ἄριστα, καὶ ἀβιάστως κυβερνᾶται ἕως ἡ ἐκκλησία. μᾶλλον δὲ καὶ θαυμάσιον, ὃ καὶ πᾶσι ἡμῖν ὑπολαμβάνεται ὄντως. δείκνυσι δὲ ἔργῳ ἐκ τῶν ἐν τοσούτοις ἔθνεσι καὶ τοσαύτῃ πολυαρχίᾳ, καὶ ταῦτα ὑπὸ ζυγὸν δουλείας, καὶ διωγμὸν, ἀφαιρέσεων τὴν ἐν χριστῷ μοναρχίαν, καὶ ἐν τοῖς πιστοῖς σῴζει πάντα ὁμόνοιαν. ὑπέρογκον δὲ καὶ ὀλέθριον, ὅτι εἰς καταδυναστείαν, καὶ τυραννίδα καταλήγει ἡ μοναρχία, ὡς ἐν ὑμῖν ἔστιν αὐτοθεώρητον. παρὰ τὴν γραφήν. ἀναιρεῖ γὰρ τοῦτο ὁ χριστὸς πολλάκις, τῶν μαθητῶν ἀναμεταξὺ ζητούντων τὰ πρωτεῖα καὶ μεγαλεῖα. πόσῳ γὰρ μᾶλλον τὸ μοναρχικόν. Εἶτα ἀποστόλους δώδεκα ἰσοτίμους ἐκλεξάμενος, καὶ ἀποστείλας, ταύτην ἀριδήλως φαίνεται ἀκολουθίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐντειλάμενος, τὴν ἀριστοκρατικὴν δηλαδή. Ἀλλὰ καὶ πᾶσα κανόνας, ὅτι ἑκάστῳ τῶν Πατριαρχῶν περιορίζει τὴν οἰκείαν ἐξουσίαν ὁ ἕκαστος τῶν ἐννιακαίδεκα τὸ πρῶτον καὶ ἕτεροι κανόνες πολλοί. Καὶ πᾶσα τὴν πᾶσαν δόσιν. ὅτι ἕως τῶν ἐπὶ οἰκουμενικῶν συνόδων. καὶ πολὺ μᾶλλον ταῦτα. ὅτων ἐπολιτεύοντο αἱ ἐκκλησίαι. μέχρις οὗ πορφυρίου ἀρχῆς (οὗ πᾶσα χωρήσει) δραξάμενος ὁ ῥώμης καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὅσον τὸ κατ' αὐτὸν ὑποτάξαι πᾶσαν ἐπεχείρησεν, ἵνα μὴ λέγω ἐτάραξε καὶ διέσχισε. Καὶ πᾶσα τὸ εἰκὸς. ὅτι μέρος ὢν καὶ αὐτὸς, ἐκκλησίας τε τὸ καὶ μέρος ὑπάρχοντος, πολλοῦ τὸ ὑπὸ τάξει τῶν ἀδελφῶν πρεσβείας, τὸ κοινὸν τὸ οἰκουμενικῆς ζυγοῦ ἀξίωμα δίκαιον ἑαυτῷ οἰκειοῦσθαι λησμονῶς, ἐν ᾗ πάρεστι καὶ χριστὸς. ὃ δὴ καὶ παρόντος βασιλέως τοῦ βασιλέως φιλοτιμεῖται πάντα, ἅπερ καὶ αὐτὸ ὑπάρχον εἴη. Εἶτα ὑπάρχοντος ὁ Πάπας λέγει τοῦ χριστοῦ, ὀφείλει ῥητῶς ἐκείνων γραφῶν πᾶσαν, καθὼς ῥητῶς διὰ βασιλικῶν γραμμάτων ὑπάρχον φέρουσι ὑπάρχοντι. εἰ δὲ μὴ, καταγελῶνται καὶ ἀποβάλλουσι, ὡς διδάσκει καὶ ἁγίου Ἱερώνυμος εἰς τὸ εἰκοστὸν τρίτον Ματθαίου λέγων. εἴπ ἐκείνων γραφῶν τὸ κῦρος ἐκ ἔχει, ὅσον δύχερῶς λέγει, τοσοῦτον καὶ καταφρονεῖται. εἰ δὲ πάλιν πέτρου αὐχεῖ τὴν διαδοχὴν, ἡμεῖς δὲ πέτρῳ μόνῳ τοῦ ὑπάρχοντι τοῦ χριστοῦ χαριζόμεθα. οὐ δὲ ἔχει ταύτην μόνον. Ἐκ τοῦ αὐτόθεν, ὅτι ταῦτα πραγματευόμενος μὲν ὢν ὑπ' αὐτὸν ὁ ῥώμης, εἰς πολλὰ πολλάκις καινοτομῶν ἀπεπήδησε. ὥστε τοῦτ' ἀληθῶς ἀπὸ τῆς διαδοχῆς ἔχειν ὤφελε τοῦ πέτρου τὸ καθ' οἰκονομίαν ἐν ταῖς γραφαῖς προφητικῶς γε-

γεγραμμένον, τὸ ἐλέγχεσθαι δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Παύλου, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν, ἐν τῇ ὑποκειμένῃ τοῦ κατὰ νόμον διατηρήσεων. ἀλλ' ὁ μὲν ἄπαξ καὶ βραχεῖα φρόνως φέρων τὸ ἔλεγχον, διωρθοῦτο. οἱ δὲ διάδοχοι πολιτικῶς ἀδεῶς ἐφαβαίνοντες, τὸν ἀδελφικῶς ἐπιπλήττοντα διέβαλλον θρασύνεσθαι καὶ ὀφρύϊ κατεσταλμένῃ ἐμπαροινοῦντες, ἐπαφρίζειν καὶ ὑπερίθεν.

ιδ' Πρὸς δὲ τὸ ἔκθαμβόν σου καὶ τελωνικὸν τοῦ λόγου, ὅσους φῆς, ποῖ χρωσόμενοι τόκους ἔθνη ἀνακυπλήσης αἱρέσεως; ἐκ τῶν ποιητῶν, διὰ βραχέων λέγομεν, ὅτι εἰς τὴν κοινὴν διὰ τῶν ἰδίων ὑποκόπων κρίσιν, φεύγειν τοὺς ἀκροβάτας ποιμένας ἢ πατριάρχας. ὁ δὲ ἰσοδύναμόν πως ἐστὶν οἰκουμενικῇ ζημίᾳ, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν. τοῦτο καὶ παλαίσαντον ἔθος, καὶ διὰ τῶν φοιτώντων ἔτι δεχιεπισκόπων, καὶ μάλιστα διδασκάλων ἐπετελεῖτο. ὡς ἔστι καταμαθεῖν, ἐξ ὧν πολλάκις ὑπισχνεῖτο βασιλεὺς ὁμέγας καὶ οἰκουμενικὸς αὐτὸν. σωφρονοῦντος τέλεον συναβὼν, τὴν λατινίδα μοναρχίαν ἔσαν, εἶναι καὶ ἀληθῆ ἐκκλησίαν. καὶ ταύτην ἐκείνης κεχωρισμένην εἶναι τοῦ λάχιστον κίνδυνον κάτοχον.

Πρὸς ταῦτα δὴ καὶ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι ψεύδη πανούργως, ἔδει ἀληθὲς θηρεύσας. καὶ ἀνθρωποπλήσας μεγάλα καθ' ὕπνον φιλαυτίας, ἀνανήφων οὐρίσκης ἔδει τῇ χερσὶ. τοὐναντίον ὅμως τοῖς λεγομένοις σοι πεπόθησεν οἴνοῦν ἔχοντες. ὅτι ἀριστοκρατική πως ὑπάρχει ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία, καὶ ἀληθὴς ἐστὶ καὶ ἀποστολική, τῇ δὲ λατινίδι πεφυσιώμασι τὸ μοναρχικὸν, ἔλαθες μᾶλλον τὸ τυραννικὸν αὐτῆς θεατρίσας, ὅθεν πεφίκασι καὶ ψεύδης διὰ σοῦ, καὶ ἀποστολικὴ ἐξελεγχομένη. ἐκ μοναρχίαν ζωώσησεν ἐν πολλοῖς ἀποστόλοις ὁ Κύριος, ἀλλὰ κοινότητά τινα ὁμόψυχον, ὅ ἐστιν ἀναπρῥήτως ἀριστοκρατία.

ΤΜΗΜΑ Ε'

Ὅσον δέκνυσι ἡ θέσις ἐκ τοῦ πρωτείου τοῦ Πέτρου καὶ τῶν διαδόχων, οἷς ἡλαπινικὴ ἐκκλησία διαπαντὸς συνέζευκται.

Θεωμαισίαν ἐν ταύτῃ καταστασιάζειν ἐπιφέρεσθαι ἀπόδειξιν, εἰς τὸ τοῦ Πέτρου ἄμιλλαν διεγείρας τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας. καὶ τὰ νικητήρια τῷ κορυφαίῳ ἀποφαίνομεν, ἐπομένως τε καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, αὖπνες ποτὲ ποθοὺς ἐκείνους ἀπαγωνίζωνται. ἔστι δ' ὁ συλλογισμὸς ὅτε. ἡ λατινὶς ἐκκλησία καὶ ποθοῦ χωρισμοῦ καὶ μετ' αὐτὸν, διὰ παντὸς τῆς τοῦ Πέτρου καθέδρας πεφύκασιν. ἀλλὰ μὴν ὁ Πέτρος καὶ κορυφαῖος, καὶ ἔξαρχος, καὶ κεφαλὴ τοῦ καθόλου ἐκκλησίας ἐστὶ, καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτῶν, ἄρα τοῦτο ἔθεν ἡλαπινὶς μᾶλλον ἀληθὴς ἐκκλησία νομισθήσεται τοῦ ἀνατολικῆς, ἐκείθεν κεχωρισμένης. τὴν ἀληθείαν ἔτω συσῆσαι διϊσχυρίζεται. εἰ καὶ τὸ δυνατὸν ἢ ἀδύνατον, διαφέρετο Πέτρος καὶ ἕτερος ἀπόστολος, καὶ λύσις ἀνθρωπίνη κρίσει μὴ δύναιτο δι' ἀπορίαν ψευδῆ. νουνεχέστερος αὖ ἐστὶν ὁ πεφυκὼς τῷ ἐξάρχῳ καὶ ἡγεμόνι, ὑμνεῖς καὶ πανομίοις, καὶ χαλκίσμασιν ὑπὲρ πάντας ποθοῦ χρυσοῦ ὑπερηρμένῳ, ἄρα διαφερομένων ἀναμεταξὺ ἀλλήλων τοῦ λατινίδος τοῦ ἀνατολικῆς, εἰ δὲ ἐξ ἴσου ζωηγόροις χρῶνται,

χρῶνται, καὶ γραφαῖς καὶ παρόδοις, ἵνα νενευκέναι ὁ τῇ πέτρᾳ καθέδρα σφενδονώμενος, ἢ ἑτέρα.

Ὅτι ἡ πέτρα καὶ τὰ ἐλάφεια ἐκεῖνα τυγχάνει πάντα, διὰ τὰ ἀγίων διδασκάλων ὡς δοκεῖς παρεισάνεις, σφὸς ἅπερ καθεζῆς, νῦν σφὸς τὸ σφετερὸν ἀπολογούμεθα.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Πρὸς μὲν τὸν μείζονα λέγοντες, μηδὲν ὠφελεῖν τῇ καθέδρᾳ πέτρου, σφοικειοῦσθαι ὑλικῶς καὶ μὴ πνευματικῶς. λέγω δὴ τὸ τὸν διδοχὴν, τὸν δ' ἐπισκοπῆς ἔχειν, καὶ μὴ τὸν τῆς ὁμολογίας, καὶ τελείας ὀρθοδοξίας. τοῦτο δ' ἂν ἀποπίθεσθε, ἀδέποτε δ' ἀποδεικνύετε σφοικειωμένην εἶναι τὸν τοῦ πέτρου πίστιν τῇ καθέδρᾳ. καὶ γὰρ εἰ καὶ ἄνωθεν ἰσχυρῶς ἀνεπεψάμεθα, ἀλλ' οὖν καὶ νῦν αὖθις μικρὸν σφοθησόμεθα. ἡμῖν γὰρ θεολογία τοῦ πέτρου, τῷ πέτρῳ εἶναι πνευματικὸν χάρισμα, καὶ τοῖς ἀποστόλοις σᾶσιν, ἐν τῇ διανοίᾳ ἐγκεχαραγμένον. ὁ δὲ θρόνος ἔξωθεν σῶς ἀπῄνεται. τοῦτο λανθάνοις ἴσως ἐγκαταλέλιπε, διὰ δὲ τῆς διανοίας ἀδιαίρετον. εἰμὴ διὰ διδασκαλίας. ἄλλως γὰρ μεταδοθεὶς ἂν καὶ τὸν ἀγιότητα, ἢ τὰς θεοσημείας, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἃ σφοὶ θεοῦ καταξιωθῆναι διὰ χάριτος ἑτέρας νέας, δωρεὰν, λαβεῖν δὲ ἀποκληρονομίας ἀδιάστατον. ὅθεν ἔλεγε ὁ μελίῤῥυτος θεὸς ἀμβρόσιος σφοφυέσθαι (ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ σφὶ μεθανοίας κεφαλαίῳ ἕκτῳ) σὺν ἔχουσι τὸν πέτρου κληρονομίαν, οἱ τὸν πέτρου πίστιν μὴ ἔχοντες. σφὸς δὲ τὸν ἀληθείαν, θαυμάζω σου τὸν δὴ περιεργίαν ἀγχίνοιαν, μάχῃ σφὸς ἀλλήλους τοῖς ἀποστόλοις ἐνσημαινόμενος, τοῖς τὸν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν εἰρήνην διὰ πνεύματος κληρουμένοις. ἐγὼ μὲν ἐλέγξαιμι πέτρον τῷ Παύλῳ σφέστηκέναι, καὶ ὑπεραπολογουμένῳ ἑαυτὸν σφὸς τοὺς σὺν σφιλομῆς αὐτῷ διακεκινημένους τῷ πέτρῳ ζωλίθεται. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀποῤῥήτων μυσταγωγὸς, καὶ ἠγαπημένος θεολόγος ἀδ' αἴποτε ἀποσάμην τῆς φωνῆς, σὺν εἰ πέτρος. ἀλλ' εἰ καὶ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ἄλλως εὐαγγελίζοιτο. ναὶ δὴ καὶ τῷ εἰς πρίτον οὐρανὸν ἁρπαγῆναι, καὶ ἄῤῥητα ῥήματα ἀκοῦσαι ἀδιαστάτως πιστεύσαιμι. καὶ τέλος ὁ Ματθαίῳ μόνῳ αὐτόπτης, ἀλλὰ καὶ Μάρκῳ καὶ Λουκᾷ τοῖς τῶν αὐτοπτῶν ἀκροαταῖς ὅτῳοὶ τοῖς γεγραφόσιν ὑπείκω, καὶ τὸν νοῦν ἀχμαλωτίζω ταῖς συλλαβαῖς, οὐδὲν ἧττον εἰ σὺν τοῦ κυριακοῦ ἐνηχούμενος ἤμην σώματος. ὡς θεόθεν ὑπὸ τῆς ἀψευδοῦς σοφίας ἐμπεσευθέντων, καὶ ταῖς ἀδύτοις σφιλαμφθέντων φωτοχυσίαις τῆς ἀρχικωτάτης ἀληθείας. ἀλλ οἶδα τίνος χάριν κατέσπασας τὸν ἀγῶνα. σῆμα θέλων τῷ πέτρῳ τὰ πρόπαια, σὺν τοῦ ἔξαρχον λέγοντος μόνον παρ' ὑμῖν, κορυφαῖον, κεφαλήν τε καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῆς σὺν κλησίας. πάππατε, καὶ πατέρα, καὶ διδάσκαλον ἀσφοσήκας, καὶ κατὰ τὸ δεσπότου τὰ κυριώτατα τῶν ὑπερόπων ὀνόματα; ναίφημι μάλιστα σφὸς τὸν λαὸν καὶ τὸν κλῆρον ἔχει καὶ λέγεται τοῦτο. ἀδὴ καὶ σφὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ὁμοταγεῖς. ἀπαγορεύει γὰρ ὁμοναύρχης τὸ πίστεως χριστὸς λέγων. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί. εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁκαθηγητὴς

" Ἀμβρ.

Ματθ: κγ΄. ,, ὁ Χριστὸς . πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε . καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν
,, ἐπὶ τ γῆς . εἷς γὰρ ἐστὶν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . μηδὲ κληθῆτε καθη-
,, γηταί , εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητὴς ὁ Χριστὸς . Διατί δὲ τοῦτο κατὰ τὸ αὐτὸ λέγω , ἐμὴ προβλέπων τὴν ἐπὶ διδασκαλίᾳ μοναρχίαν μηχανωμένους τοὺς Πέτρου Διαδόχους ; πῶς εἶπεν , ὑμεῖς πάντες ἀδελφοί ἐστε καὶ ἐτέθει- 5
θηκε (τὸ κεφάλαιον τ ῥωμαϊκῆς πίστεως) ὅτι Πέτρος ἐπίσκοπός μου ἔξαρχος ὑμῶν , Πατὴρ , καὶ διδάσκαλος ; μᾶλλον δὲ ἀναιρῶν τὸ πολλάκις ἀναμεταξὺ αὐτῶν ἀμφισβητούμενον τίς μείζων , εὐθὺς ἐπάγει , ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔστω ὑμῶν Διάκονος . εἰ πυγαρὸν μείζων ὁ Πέτρος , ὑπηρετεῖ τοῖς ἀδελφοῖς , καὶ αὐτοὶ ἀλλήλοις . καὶ οἱ Διάδοχοι μᾶλλον . καὶ μὴ καταδυναστεύοιεν τ ἀδελφῶν καὶ τ ζωοδῶν , καὶ τὸ χεῖρον τ πίστεως . ὅπερ δὲ ὁ Παῦλος ἐπλημμέλησε τοῦτο ὃς ἀπηγγελίωτο , διδάσκαλος ὢν καὶ Ἀπόστολος , λέ:
Β΄ κορ: ά. ,, γων . ἐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τ πίστεως , ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμὲν τ χαρᾶς
,, ὑμῶν , τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε . καὶ ἡμεῖς μὲν οἱ ἀπολιπόντες τὴν παραδοθεῖσαν ἀμώμητον πίστιν ἐστήκαμεν . τὸ ὅτι δὲ καὶ ὤφθη ζωηρὸς ὁ Πάπας τ χαρᾶς ὑ: 15
μῶν , ἀλλὰ κυριεύειν ἐπαγγέλλεται τ τ Πατέρων πίστεως .

Οὐκ ἀποχήσομαι τ ὑποθέσεως , ἐμὴ ἐξαίρετον τ τ Χριστοῦ Διανοίας ἑρμηνέα παρὰ τοὺς λοιποὺς εἰσκαλέσας πρότερον ἐν Μάρκῳ τ ὑφηγητὴν αὐτοῦ πέτρον . κεφαλαίῳ ἑνὶ ἀτῳ . ὅσον ἐμφανῶς ἐπέπληξε τοῖς μαθηταῖς ὁ σωτὴρ , Διαλεχθεῖσιν ἀλλήλοις , τίς μείζων . ὅτε καὶ τὸ πρωτεῖον ἀπέφηνε , τὸ ἔσχατον εἶναι καὶ Διάκονον πάντων . καὶ παιδίον ἄκακον ἐναγκαλισάμενος , ἔσησε δὲ παράγματος ἀπρόσκοπτον , καὶ τὸν ὀνικὸν μύλον ἐπιπέπλησε προσδεθέντα τῷ τραχήλῳ , καὶ καταπόντισμὸν εἶναι ἄμεινον , ἢ τῷ μικρόπινα σκανδαλίζειν , καὶ τὴν ἐκκοπὴν τ ἐπὶ προσκόμματος χειρὸς , καὶ ποδὸς , καὶ ὀφθαλμοῦ διεπάξατο . καὶ τὸ ἄσβεστον πῦρ , καὶ τὸν ἀτελεύτητον εἰς δίκην σκώληκα . καὶ συμπεραίνας αἰνιγματωδῶς , ἔφη , ἔχετε ἅλας ἐν ἑαυτοῖς , καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις . τί ἄλλο τοῦτο , ὥστε μὴ χρήζειν ἡμᾶς περὶ τὴν λύσιν δὲ τ σφιγγὸς ὀιδίποδος , ἐμὴ τὴν ἄφθαρτον δὲ εὐαγγελίου διδασκαλίαν καὶ γνῶσιν αὐδὲ φιλοτιμίας . καὶ ὅσον ἀπεικὸς τοῖς Ἀποστόλοις καὶ ἐξάρχοις τὸ τοιοῦτο φιλαρχίας πάθος , ἡνίξατο λέγων . καλὸν τὸ ἅλας . ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται , ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε . εἰκῇ οἱ τὴν γνῶσιν τ εὐαγγελικῆς νομοθεσίας ἐγχειρισθέντες αὐτοὶ ἀποβάλλωνται , τίς αὐτὰς νουθετήσει , τίς ἐπιστρέψει ; ἔχετε δὲ τὴν γνῶσιν , καὶ τὸ περὶ ἀλλήλους εἰρήνην . ἡγνῶτις γὰρ μόνη καὶ Παῦλον φυσιοῖ , ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ . ταύτα: πως ἐνουθέτησεν , ὁπηνίκα τὸν δὲ Ζεβεδαίου υἱῶν τὰ τ περὶ καθεδρίας αἰτησαμένων ἠγανάκτησαν οἱλοιποὶ · καὶ ἄλλοτε ὁμοίως , ὅτε καὶ τὸν μυστικὸν δεῖπνον ἐθύετο φιλονεικία φησὶν ὀλυκὰς . τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων , ἀπεφήνατο ὁ Κύριος . ὁ βασιλεὺς τ ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν . ὑμεῖς δὲ ἐχ ὕτως , Μάρ: ί. ,, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν , γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος , καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ Διακονῶν . ἐγὼ δὲ εἰμὶ ἐν μέσῳ ὡς ὁ Διακονῶν . βαβαὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκ φιλαρχίας ἀπονοίας , ὥστε πρὸς τὴν λαμπρὰς τοῦ νοητοῦ ἡλίου φέγγος ἀποτυφλώθην .
Ματθ: κ΄. ,,
Λουκ: κβ΄. ,,

τυφλώτητα, καὶ τὴν τῶν κοσμικῶν φιλοτιμιῶν ἀχλὺν ἐθέλοντι μυωπάζειν. ἐμοναρχίαν ἐνομοθέτει Χριστὸς, καὶ πρωτεῖον κυριότητος, ὅπερ ἀντιποιοῦνται λατῖνοι, μὴ οὐκ ἔπρεπεν ἄρα τοσαυτάκις ἀμιλληθέντων τῶν μαθητῶν, ὁ διδάσκαλος ἀποφαίνεσθαι; ἢ πάλιν, ἄρα τὰ μέλλοντα θορυβῆσαι ἢ ξύμπασαν ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς μοναρχίας τῶν ῥώμης προέδρων τὸν πανσοφον ἔλαθενοῦν, μυοῦντε καὶ πάντα σοφὸν τῆς ψυχῆς ὁδὸν ἡ θεία σοφία, καὶ τὰ τῆς τυραννίδος ἀριδήλοτατα διεκώλυσε, Δαμασίαν καὶ Ἀναστάσιον, τὴν διαγγελικὴν ἀρχὴν ἢ καὶ ἀρχιερωσύνην ἀποφηνάμενος. καὶ οὐκ ἔνι σοὶ ὕπως σοφεῖς λόγους συλλογίζεσθαι. ἃ δὴ σοὶ ἀληθειαν ὕπως εἰλικρινῆ καθασοφίζεσθαι. οὐκ ἔστιν ἄρα πρωτεῖον ἐν ἀποστόλοις ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ Χριστοῦ. ἀλλ' ὁδὸ' ἐξέθους ἢ συναδόσεως ἐκ τῶν αὐτῶν, ἢ τῶν Πατέρων, σὺν τῆς τάξεως. ὁ μὲν ἐκ τῶν ἀποστόλων. αὐτὸς γὰρ ὁ Κορυφαῖος ἐν δίκως κληθεὶς, ὁ μὲν καλέσας ἑαυτὸν κορυφαῖον, καὶ ἠλέγχετο, ὅτ' ἀπεστέλετο Διανοήσων μὴ Ἰωάννου εἰς Σαμάρειαν, ὅτ' οἱ ἐκ περιτομῆς διεκρίνοντο σοὶ αὐτὸν ὅτ' ἀνεξικάκως ἔφερε, μηδὲν φιλοπρωτεύων, ἢ φιλαρχῶν. ἀλλ' ὅτε ἐκ τῶν Πατέρων εὑρομένοιστόνδε. σοὶ γὰρ τὸν ῥώμης οἱ παλαιόταλοι γεγράφοντες, ἀδελφὸν, ὅτ' συλλειτουργὸν μόνον ἐπέγραφον, μέχρι ὅτε μετὰ πρώτην ζωὴν. μετέπειτα ἐχρήσαντο ὡς ὅτε σοὶ ἀλλήλους τὸ θεοφιλέστατος, εὐλαβέστατος, καὶ θεοσεβέστατος. μικρῷ δ' ὕστερον τὸ Μακαριώτατος ἀνιώτατος, ἀδύο τελευταίαι τῷ ἔθει ὅτε καθασάπει ζωυεσάλησαν εἰς μόνους τοὺς Πατριάρχας. ἔτι καὶ εἰς αὐτοκεφάλους λεγομένους ἀρχιεπισκόπους. ὀδὲν ἄρα πρωτεῖον μοναρχίας ἐν ἐκκλησίᾳ. τίνα δὲ τὰ σοὶ νόμια, ὅτε μαὶ ὅτε χαρίσματα. πέπρωται ὑπὲρ σοὶ πάντας, ἀ σοὶ θέμις εἰπεῖν παρέδραμες. εἰ μὴ ὑποτίθεσαι τὰ ἐν τοῖς ἄνω θεωρήμασιν, ἀπεδείξαμεν εἶναι καινά. ἀλλὰ ὅτε μείζονα τὰ Ἰωάννου. παρθένου ὄντος, ἀνεψιοῦ, ἀγαπητοῦ, κρυφιογνώστου, ἀπιστηθίου, θεολόγου, πιστοφίλου μέχρι καὶ ἀπὶ σταυροῦ, φύλακος ὅτε υἱὸς τῆς Θεοτόκου, ταὐτὸ δ' εἰπεῖν ἀδελφοποιηθέντος. διαγγελίστου, σοφίστου, σύλλου ὑπὸ Παύλου λεγομένου, ἐκλεκτοῦ ἐν τοῖς πρώτοις. τὰ δ' Ἀνδρέου, καὶ Ἰακώβου οὐκ ἐλάττω, ὡς σταυρωτιόντες ἐπίσωμεν. οὐκ ἄρα τὸ κορυφαῖος ἐν τῷ πέτρῳ τὸ μοναρχικὸν ἐμφαίνει, ἢ μόνον πρωτεῖον τάξεως. ὅπερ ὅμως κορυφαιότητα φαμὲν, κἀπὶ Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου καὶ Ἀνδρέου εὑρίσκομεν σοὶ διδασκάλοις ἁγίοις, μάλιστα τῷ χρυσοστόμῳ, ὡς ἐν ὁμιλίᾳ πρώτῃ τοῦ Ματθαίου δέκατον. ὡς δὴ καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν ὑμετέρων ἀπὸ γραφῆς οὐκ ἔχετε δεῖξαι, ἀπὸ τοσούτων ζωοδόχων, ἀπὸ θεοκλήτων Πατέρων, ἀπὸ βασιλέων, εἰ μὴ ἀπὸ τῶν ἐν ῥώμῃ θεοδρυσάντων, δῆλον, ὅτι τὰ μὲν φιλαρχούντων, τὰ δὲ θεὸς ὑπηκόους ἢ ἀνυπάλους καυχωμένων, ὧν τὰς ῥήσεις εἰς ὀδὲν λογιζόμενοι, μᾶλλον δὲ κατασιζοντες, τὰ τῶν Πατέρων ἀντεξετάσωμεν. εἰς ὃν σοφίσασιν ἀληθείας ἑκατὸν Παπῶν θεσπίσματα, μὴ διδασκάλων ὄντων τῆς ἐκκλησίας, μᾶ βασιλέως ἢ ἀμβροσίου καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις γνώμην, ἀπίθεμεν ἰσοτάλαντα. ἐκείνους γὰρ ἀπὸ φιλαυτίας φυσιωθέντας, τούτους θεόθεν ἐμπνευσθέντας κηρύττομεν καὶ γινώσκομεν. ὅσος δὲ ἦν τοῖς πάλαι τὸ ἀρχῆντε καὶ ἐξουσίαν ὅλων

Пименникова

σίαν ὁ τ῀ ῥωμαίων ἀρχιερεὺς, ὁ Πέτρου διάδοχος φημιζόμενος, καὶ μονάρχης ὑπὸ τ῀ ἰδίων λατίνων τ῀ ἐκκλησίας προτεύμενος, ὁ θεὸς λιβέριον τὸν ὁμολογητὴν, Κωνσταντίνου καίσαρος, θεομαχήσαντος τῷ θεοδωρήτῳ ῥητῶς θεομληθεὶς, ἐκ῀ ἀκουσάντων, διάλογος διετράνωσε. φησὶ δ' ὁ βασιλεὺς θεὸς τὸν Πάπαν. πονηρόφρονα δὲ τυγχάνεις τ῀ οἰκουμένης ἁπάσης. ὅτι σὺ μόνος διεκδικεῖς ἄνθρωπον μιαρώτατον (τὸν Ἀθανάσιον) καὶ τὴν εἰρήνην τ῀ οἰκουμένης ἅμα καὶ τ῀ ἐκκλησίας διαλύεις. ἄκουσον ἀπόκρισιν ἀ Παπικὴν, καὶ τὰς νεωτέρους ὑμᾶς, ἀλλὰ γραφικήν. ἔχ ὅτι φησὶν, ἐγὼ μόνος εἰμὶ, τ῀ πίστεως ἡ ὑπόθεσις ἐλατταῦται, ὅτι καὶ πάλαι πρεῖς εὑρέθησαν μόνοι τὸ ξ Βασιλέως ἀθετήσαντες θέσαγμα. φησὶ γὰρ τὰς πρεῖς παῖδας. καὶ μὴν εἰ ὅλον τὸ κεφάλαιον τ῀ ἐκκλησίας ὁ Πάπας ἦν. ὤφειλε γνησίως ὁμολογῆσαι τοῦτο. ἀλλ' ὅτ' ἔστιν, ὅταν λέγῃ ἐκεῖνος εἶχεν. ὅτι τὰς μαρτυρίας ἐν τ῀ πατέρων ἤδη ἀποδίδοντες, ἔχ ἕτερον θεωρεῖμεν ἢ ἐπαίνους θεὸς τὴν ῥωμαϊκὴν καθέδραν τε καὶ ποιμένας. τὰς πλείστας δ' ἐντεῦθεν νενοθεύμενας. ἄγε δὴ τὸ γράμμα εἰς ἔννοιαν ἀληθῆ διατεμόντες, τὰ ἀνατεθέμενα διαλύσωμεν. καίτοι δείξωμεν ἀλλοις ἐπαίνους εἰς ἐλάττους θρόνους καὶ ἱερεῖς, ἐκ ἐλάττους ὄν, ὧν ἐγκαυχῶνται οἱ Πέτρου διάδοχοι.

Α΄ Χρυσόστομον εἰπὼν ὀγδοηκοστὴ ἕκτη ὁμιλία εἰς τ῀ Ἰωάννου (ἐκ ἔστι δὲ ἀλλὰ πεντηκοστὴ πρώτη εἰς τὸ :ις΄. Ματθαίου) ὅσα φησὶ τόμα ἦν ἀποστόλων ὁ Πέτρος καὶ ἔξαρχος. ἐλέγχ πείγκιψ τὸ παρ' ὑμῖν ὡς μέγα θρυλλούμενον, ἀλλὰ κορυφαῖον. ὃ καὶ πρῶτον δηλοῖ τῇ τάξῃ ἐν ὁμοταγέσι. τί δῆτα; καὶ αὐτῷ τῷ πέτρῳ καὶ Παύλῳ κοινὸν, Ἰωάννῃ μὲν ὂν καὶ Ἰακώβῳ τῷ ἀδελφῷ τ῀ χρυσόστομον, :θ: κεφαλαίῳ Ματθαίου. μὴ τοίνυν ἐπαίρεσθω ὁ ἐλάχιστον ἑαυτὸν καλῶν τ῀ ἀποστόλων καὶ ἔκπτωμα; ἐμοῦ ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μέγιστος, καὶ ἐμόνον αὐτὸν, ὁ χρυσολόγος κορυφαῖον, ἀλλ' ἐκ῀ δώδεκα ὡς εἰκὸς, καὶ ἄλλους ὑπολήψιν, ὡς Ἀνδρέαν Ἰάκωβον, Ἰωάννην. λέγ γὰρ ἐν :κ: λόγῳ τ῀ πράξεων κατὰ τὴν ἀρχὴν. πόθήποτε δένα τ῀ κορυφαίων ἀποστόλων ἀπέστειλε θεὸς τὴν ἁ Παύλ κατήχησιν. ἀλλ' Ἀνανίαν. κ῀ πάλιν ὁμιλία :λβ΄: Ματθαίου, φησὶ. μ῀ τὸς δύο κορυφαίους (Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην) ὁ Μάρκος τὸν ἀνδρέαν ἀριθμεῖ. καὶ ὁμιλία πεντηκοστὴ ἕκτη, εἰς τὸ :ιζ΄: Ματθαίου περὶ τ῀ θείας μεταμορφώσεως, κορυφαίους τ῀ μαθητ῀ ἁπάσης λέγ τὸς πρεῖς, ὃς παρέλαβεν ὁ Χριστὸς ἐν τῷ ὄρει. ὅπως δ' ὁ κορυφαῖος ὁ Πέτρος, ἐξηγεῖται Κύριλλος εἰς τὸ :κά: Ἰωάννου. εἰς τὸ Σίμων φιλεῖς με, οἱονεὶ θεοπεσμένον λέγων. δυσεῖς ῥοφος γὰρ ἀείσως ὁ ἄνθρωπος ἦν, κεκενοφρωμένος ἀμετρίως εἰς τὴν ἅπ᾽ τ῀ ὁράσεως καὶ εἰπεῖν θεοθυμίαν. διὸ δὴ κ῀ πρῶτος τ῀ πίστιν, ὅτε δὴ πεῦσιν αὐτοῖς θεοκενόμενον ὅσωτηρ, τίνα μελέγουσιν, ὑμεῖς δ' τίνα μελέγετε, θεοεξάλλεται πάλιν τ῀ ἄλλων ὁ κορυφαῖος, κ῀ τ῀ ἄλλων θεοπεσμένος, κ῀ ὁ χρυσοῦς Ἰωάννης. λόγῳ :κά: τ῀ πράξεων. ὅπου σεραπίωνι παρεικάζει τ῀ πέτρον (ὃ κ῀ σὺ θεοτέμνεις) ἐπαινεῖ, ὡς πρῶτον δυσκινούμενον, ἐν ταῖς ἀπολογίαις, ἐν τῇ ἁπαλότητι, κ῀ ἐν τοῖς κινδύνοις.

Κύριλλ: " " " " " " " " " " " "

Καὶ ὁθεῖος

Καὶ ὁ Θεῖος Ἐπιφάνιος. ὃ γὰρ σὺ δεύτερον ἀντιλέγεις, ἐν αἱρέσει· λάμπης γὰρ: ναί: μετὰ τὸ μέσον μικρὸν, ἐρωτῶν τί δήποτε Ἀνδρέας μείζων ὢν τοῦ Β΄
πέτρου ἀποστόλος; φησὶν ὅτι ἡ τελεία αὐτοῦ ἀπόταξις ἀπὸ τοῦ πέτρου γε- "
γένηται. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἀφηγεῖτο τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ. καὶ ἔτι γε τοῦτο, ὅτι "
Θεός ἐστιν, ὁ εἰδὼς τὰς κλήσεις τῶν καρδιῶν, καὶ γινώσκων τίς ἐν πρώτοις "
ἄξιος τάττεται. ἐξελέξατο τὸ πέτρον, ἀρχηγὸν εἶναι τῶν αὐτοῦ μαθητῶν. "
οὐχ ἁπλῶς ὃν ἀρχηγὸς, ἀλλ' ὡς ἐν πρώτοις ἄξιος τάττεται. καὶ τοῦτο μὴν "
καθ' Ἐπιφάνιον. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ θεῖον καὶ ὄντως χρυσορρήμονα Ἰωάννην. "
οὐκ Ἀνδρέας, ἀλλὰ πέτρος πρωτότοκος, ἐν: νή: ὁμιλίᾳ εἰς τὸ: ιζ΄: "
τοῦ Ματθαίου. ὅπερ λύει καὶ τὴν ἀπορίαν, διὰ τί Πέτρῳ ἐπέτρεψε, ἰατὸς σαλῆρος "
δύρειν ἐν τῷ ἰχθύος στόματι, καὶ εἶπεν αὐτῷ, δὸς ἀντὶ ἐμοῦ σοῦ. ὅτι δῆ- "
θεν πρωτοτόκων ἦν τὸ τέλος ἐκεῖνο ὠφειλόμενον. ἄμφω γὰρ καὶ Ἀνδρέας καὶ "
Πέτρος πρωτότοκοι. "

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ τῶν πράξεων: ιβ΄. τὸ Πατέρα πάντες ἐπεζήτουν ἐν Γ΄
φυλακῇ ὄντα. δηλαδὴ ὅλως καὶ ἡ ἐκκλησία, καὶ τὸ μέγα τὸ καὶ ἀπο-
σκόπως κοινόν.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου πρὸς τῷ λόγῳ τῶν πράξεων. ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς Μαθίου, Δ΄
ἕτως ἀφάνης, ὡς γινώσκει Πέτρος τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον, ὡς ἦ-
σαν ἐν τῷ χορῷ τότε ἐξάρχων.

Ἀ Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Οὐρητῶς αὐτὰ ταῦτα. δέξαι τὰ κύρια, καὶ ὡς θερμὸς καὶ ὡς ἐμπιστευ-
θεὶς ἀφ' ἁπάντων Χριστοῦ τὴν ποίμνην, καὶ ὡς τοῦ χοροῦ πρῶτος, ἆρα πρότερος
ἄρχει τοῦ λόγου. νόει τὴν ὑποφαινομένην. ἄλλο ποίμνη, καὶ ἄλλο
χορὸς τῶν ἀποστόλων. τὴν ποίμνην ἐμπιστεύει, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ. τοῦ δὲ χοροῦ
πρῶτος. σώζει καὶ τὸ καθωλικόν. ὅρα τὸ πέτρου μὴ καινῆς φαίνεται ποιοῦντα
τῆς γνώμης, οὐδὲν αὐθεντικῶς, οὐδὲ ἀρχικῶς. εἰ τοίνυν πέτρος οὐδὲν αὐθεν-
τικῶς οὐδὲ ἀρχικῶς ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ μαθητοῦ (ὃ καὶ ἡ δωδεκάλογος ἴσμεν τὸν αὐτὸν)
ἀλλὰ μετὰ καινῆς γνώμης, ὑπὸ τῶν ἀποστόλων μόνον ἰσοδωρουμένων φανέντος
αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἁπάσης, ὡς ἐκατὸν εἴκοσι τότε ὄντων ἀνδρῶν,
ὡς καθωλικός φησιν. οὐχὶ πέτρος (Ἰησοῦς) ἔκρινεν, ἀλλὰ πάντες, ἵνος ἓν
ἔνεκεν μόνος ὁ πάπας μὴ τῶν ζωὴ αὐτῷ ἄνωθεν τῆς βουλῆς καὶ γνώμης τῶν
ἰσοδωρουμένων αὐτῷ ἀναπολικῶν, τὸ τῆς ἀποροδόσεως ἀνεκήρυξε δόγμα,
κἂν τῷ συμβόλῳ ἐνέθετο, ἀ μόνον, ἀ συμφωνούντων. ἀλλὰ καὶ πλειόνων
αὐτῶν λεγόντων, καὶ καταβοώντων αὐτῶν, καὶ ἦτο ἀ διὰ ψήφου ἡ ἐκλογὴν ἀπο-
σκοπῶν τινὸς, ὃ καὶ ἀνεκτὸν ἴσως ἦν. καθὼς τὰ κῦ Παυλίνου, ἀλλὰ διὰ καινο-
τομίαν πίστεως τολμηθεῖσαν. ἆρα ἓν οὐκ αὐθεντικῶς καὶ ἀρχικῶς διε-
πράπετο. ὑπὲρ τοῦ πέτρου οὖν τὸν ὑμῶν ἡμεῖς σήμερον Πάπαν τοιαῦτα διαπραπόμενον, ἀ ἀ ὁ πέτρος, καὶ ἀ κῦ πέτρου, ὥσπερ ὑμεῖς. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ πέ-
τρου, σκέψασθε, μὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πατέρα τῆς ἐκκλησίας καθέλητε, ἐκ τοῦ Πάπαν
ὑμῶν ἀνακαλασήσητε. ὁποῖος δ' ὁ τοιοῦτος, ἄφιστον ἐκ παμβδέλυκτον τὸ νοῆσαι.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ

ε´ Ἐκ δὲ αὐτοῦ λόγῳ ὀγδοηκοστῷ. φησὶ τὸν ἐν ἀποχείᾳ λαὸν. πέτρῳ τὴν τῆς οἰκουμένης παρέδωκε θεσσαλίαν. φημὶ κἀγὼ, ἀλλ' ὑμόνῳ. πᾶσι δ' ὁμοῦ. καὶ Ἰωάννῃ, ὡς ἄνωθεν ἐδίδαξε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἑπομένως. Ὁ Παύλῳ μὲν ὁμοῦ Ὁ Βαρνάβᾳ, ὃν ἐνεργήσας πέτρῳ φησὶν εἰς τὴν θεσσαλονίκην, ἐνήργησε κἀμοὶ εἰς τὴν ἀκροδυσίαν. δείξομεν δὲ καὶ κατωτέρω. ὅτι καθὰ καὶ νῦν ἡ ὁμολογία, καινὰ δὲ τὰ χαρίσματα. φησὶ γὰρ ἀγχινέσεσθαι καὶ αὐγουστῖνον ὀθεῖον ἐντῷ θεῖ χεσσαλονικεῖ ἀγῶνι κεφαλαίῳ πεντηκοστῷ (θεῷ κεχαρισμένῳ) ὅλεγε πέτρῳ πᾶσι λέγει.

ς´ Ἐκ δὲ αὐτοῦ χρυσοστόμου πρώτῳ τοῦ ἱερωζωΐνου λόγῳ, ὅταν ἀρχῶμι λέγῃ, θεὸς τὸν τῶν ἀποστόλων ἐξάρχοντα. παλαιόμενον ὁ κύριος.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Οὐκ ἐξάρχοντα. καίτοι θεὸν τῷ διδασκάλῳ ἀλλὰ κηρυφαῖον, ἡμεῖς δὲ καὶ ἐξάρχοντα. ὁμολογοῦμεν, ἂν ἐπαίνου χάριν, καὶ λόγῳ τάξεως Ὁ ὃν ἐξουσίας λαμβάνει τὸ καθ' ὑμᾶς σραματουργούμενον.

ζ´ Ἐκ δὲ αὐτοῦ λόγῳ ἑβδόμῳ εἰς τὸ τελευταῖον Ἰωάννου. ἄνπις εἴποι πῶς οὖν ὁ Ἰάκωβος τὸν θρόνον ἔλαβε τῶν Ἱεροσολύμων, ἐκεῖνο ἂν εἴποιμι. ὅτι τοῦτον μὲν θρόνου, ἀλλὰ τῆς οἰκουμένης ἐνεθρόνισε διδάσκαλον.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Ἐχειροτόνησε φησὶν ὁ χρυσόστομος οὐκ ἐνεθρόνισε. τί δῆτα; μόνον ἀφῆκε καὶ τοὺς λοιπούς.

η´ Ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρα τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ὁ ἐκ τῆς οἰκουμένης καὶ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, καὶ Βασιλείου, τὴν αὐτὴν ἐπίλυσιν δέχονται.

θ´ Ἐκ δὲ ὁσίου Ἐφραὶμ, ἐν τῷ λόγῳ τῆς μεταμορφώσεως, φησὶ. καθὼς Μωϋσῆς τῆς τῶν ἑβραίων ἐκείνης κοινωνίας, θεοῦ προστάγματι γέγονεν ἀρχηγός, οὕτω καὶ ὁ Πέτρος τῆς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίας, Ὁ ὡς ἐκεῖνος τῆς παλαιᾶς, οὕτω Ὁ ἐστὶ τῆς νέας ἀρχηγὸς μαθήκης.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Συμβάλλειν ἡμεῖς τὴν ῥῆσιν πρὸς τὰ τῷ διδασκάλῳ ζυγγραφέντα τὴν βίβλον οὐκ ἔχομεν. ὑφορῶμεν δὲ καὶνταῦθα ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς πρόχειρόν τι εἶναι, πολλοῦ ἐπεὶ τὸ μόνον οὐκεῖνα, καινοῦται καὶ τοῖς ἄλλοις ἀποστόλοις τοιοῦτον ἐγκώμιον. ἀφῆκε ἕνα καταλιπεῖν ὁ νομοθέτης, ἀλλ' ὅπως δώδεκα. ὥστε εἶπεν προτιμῆσαι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἔχειν ὁ πέτρος λέγει, τοῦτο νοεῖ τάξεως οὐ τῆς ἐξουσίας. εἰ δὲ προτερημάτι καὶ μεγαλεῖον ἐπ' αὐτῷ ἐπαινουμένῳ φέρει, ἀλλ' ὑμόνῳ. ἀφῆκε εἰσύγκρισιν τῶν ἄλλων τίθει, ἀλλ' ἁπλῶς εἰς ἐγκώμιον.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα τὰ ὑμῶν δῆτα πέτρῳ αὐχήματα πρὸ εἴποι' ἂν ὑμεῖς, ἴσα δὲ μείζονος ἀκούοντες ἐπαινουμένων ἄλλων, οὐκ ἀποστόλων μόνον, ἀλλὰ δὲ τῶν μεθ' αὐτοὺς διδασκάλων. ἆρ' οὖν ὑπερθησόμεθα τοὺς τοιούτους τῶν ἀποστόλων, ἢ τῶν ἄλλων τυ-

ἄλλων τυχὸν, καὶ ἀναμεταξὺ ἁγίων ἄμιλλαν ἐν ἀνθρώποις διεγερσάμην βλασφημοῦντες μᾶλλον, ἢ δοξολογοῦντες τ̃ Κυρίου. ἐῶμεν ἐν ταῦθα τὰ ποικίλα καὶ ὑπερβολὰς καὶ ἀπέραντα τὰ εἰς τ̃ Μακάριον Παῦλον ἐγκώμια τῶν ἁγίων Πατέρων, καὶ δὴ χρυσορρήμονος μάλιστα. ὅπ᾽ ἀδεὶς ἀμφιβάλλει, δὴ᾽ ὑμεῖς αὐτοὶ, ἐπειδήπερ καὶ ἴδιον τοῦτον ἀπόστολον προβάλλοντες ἀνεπαισθήτως. ἄνεσον Ἀνδρέου ἐγκώμιον ἐκ τῶν ἡσυχίᾳ δὲ πρεσβυτέρᾳ Ἱεροσολύμων, ἐν τῇ Φωτίου βιβλιοθήκῃ ἀριθμῷ: σκθ᾽: Ἀνδρέας ὁ δὲ χορὸν τῶν ἀποστόλων πρωτότοκος, ὁ πρωτοπαγὴς τῆς ἐκκλησίας σύλος. ὁ πρὸ Πέτρου Πέτρος, ὁ δὲ θεμελίου θεμέλιος, ἡ τῆς ἀρχῆς ἀπαρχή. ὁ πρὶν κληθῆναι καλὸν, ὁ πρὶν προσαχθῆναι, προσάγων. εὐαγγέλιον κηρύττει ὁ μήπω πέπιστευται. πρὶν μαθεῖν, τῷ ἀδελφῷ ἀποκαλύπτει τ̃ ζωὴν. πῶς γέγονας προφήτης; πόθεν θεοφόρος ἀθρόον; τί θορυβεῖς δὲ πέτρου τὰς ἀνάγκας; τί φθάσαι προσδόκησις οὐ δύναται φθάσαι; ἄνεσον ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσώπου τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ: σοί: ἐγκώμιον Ἰακώβου: πῶς ἐγκωμιάσω τὸν τοῦ Χριστοῦ δοῦλον καὶ ἀδελφὸν, τὸν τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ Ἀρχιεράτηγον, τὸν τῶν ἱερέων ἡγεμόνα, τῶν ἀποστόλων τὸν ἔξαρχον, τ̃ ἐν κεφαλαῖς κορυφὴν. τὸν ἐν λύχνοις ὑπερλάμποντα, τὸν ἐν ἄστροις ὑπερφαίνοντα. πέτρος δημιουργεῖ, ἀλλ᾽ Ἰάκωβος νομοθετεῖ. ἐγὼ κείνω (φησὶ) μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τ̃ ἐθνῶν. ἐγὼ κείνω, ᾧ πρὸ κείσθαι ἀθετεῖν ἀθέμις, ὅτε φαυλίζειν τὸ ψήφισμα.

Καὶ πρὸ Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ τί σὺν αὖ ἕτοιμον εἰς ὑπερβολήν. ὃ προσῆκον; πρὸ δὲ ὁ θεῖος χρυσόστομος ὁμιλίᾳ πεντηκοστῇ δευτέρᾳ Ματθαίου φησὶν: ἐμοὶ δοκεῖ ὁ Ἰωάννης ἀρχὴ τῶν ἄλλων μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μείζων εἶναι, (εἰ καὶ τῇ τάξει τ̃ ἀριθμήσεως ὑπολέλεκται.) ἄνεσον καὶ μεγάλου θεολόγου εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, ἰσαποστόλου ἀξίαν διφημίαν, μικρὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. τ̃ τοῦ λαοῦ προθυμίαν πιστεύειν. ταῦτα ἢ εἰπεῖν πρὸ τ̃ οἰκουμένης ἁπάσης ὑπάρξαι. καὶ πρὸ τὸ τέλος. ζήσας ἢ ὕστερον, καὶ παιδοθυθεὶς, καὶ παιδοῦσας, ὥστε ὅρον μὲν ὑποκοπῆς εἶναι τὸν ἀθανασίου βίον ἐκ τρόπον, νόμον δ᾽ ὀρθοδοξίας τὰ ἐκείνου δόγματα, προσῳκειῶσθαι τοῖς Πατράσιν αὐτοῦ Πατριάρχαις καὶ προφήταις, καὶ ἀποστόλοις, καὶ μάρτυσι. προσωμοιῶσθαι ἢ ἐκ πρὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ὁ αὐτὸς ἐπαινῶν ἀποφαίνει). πρὸ τὰ μέσα δὲ λόγου. ὅτ᾽ ἄλλα μέτεστιν ὧν, ἐν τούτοις (τοῖς πρὸ πᾶσιν) οὐ μεταιτίαζει. ἀλλ᾽ ὑψοῦ τ̃ κεφαλὴν διάρας, καὶ κύκλῳ τὸ τ̃ ψυχῆς ὄμμα προσιαγαγὼν, πᾶσαν εἰσωποιεῖται τὴν οἰκουμένην, ὅσην ὁ σωτήριος λόγος ἐπέδραμεν. ὁ δὲ κοινοῦ κηδεμὼν καὶ προστάτης, νομοθετεῖ πανταχοῦ καὶ ἐθνῶν τ̃ οἰκουμένης, πρὸ δὲ λόγου τ̃ ἀληθείας. ἐξ ἢ ἔστ᾽ εἰπεῖν οὐκνητέον τὸ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξελθεῖν τὸν φθόγγον αὐτῶν, ἐς εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τῶν ῥημάτων τὴν δύναμιν, ὃ πρὸ τῶν ἀποστόλων, ὁ Παῦλος ἔφησε πρὸ Δαβὶδ ἐκλεξάμενος. καὶ ἤρκεσεν εἰς αὐτὸ πάντων τοῖς προσδαιοτέροις εἰς παίδευσιν. καὶ τί σύγκεισιν πρὸς τὰς πάλαι θαυμασίας, τὰ ἐγκωμιάζοντος μὴν δὲ βασιλέως ὑψηλότερον; φησὶ δὲ καὶ τοῦτο κἀν τοῖς ἄλλοις. ἐμιμήσατο Πέτρου τ̃ ζῆλον, καὶ Παύλου τὸν τόνον, ἀμφοτέρων τ̃ πίστιν. τ̃ ὑμῶν Ζεβεδαίου τὸ

δάιε τὸ μεγαλόφωνον. ταύτη τοι καὶ τὰς κλεῖς τ̃ ἀρετῶν πιστεύε͂ται, ⁊ μείζονα ἢ μέχρι ⁊ ἰλυσικὴν κύκλω τῷ διαγγελίῳ περιλαμβάνει, ⁊ υἱὸς βροντ̃ σὺν ὀνομάζε͂ται μιᾷ, γίνε͂ται ⁊.

Ἄκουσον τέλ⟨ος⟩ ⁊ ᾧ μεγάλα βασιλεία πρὸς τὸν θεῖον ἀμβρόσιον ἀπεστάλοντ⟨ο⟩ ἔπαινον, ἄγε πίνων ὦ θεὲ ἄνθρωπε, ὃν ὁ θεὸς σὺν τ̃ βασιλίδι πόλεως, ἤχησε ὅλα ἔθνη πεπισμένον, εἰλικυσεν εἰς τιμὴν τῶν ποιμνίων ᾧ χριστ̃ ἐπιμέλειαν, ὃς καὶ τὰς ὁσίαις ἐπετράπης τ̃ μεγάλης καὶ πρεσβυτέρης, ἐπὶ τῇ εἰς χριστὸν πίστ⟨ει⟩, ἐφ᾽ ᾗ σε ἀνθρώπων παρέλαβες, ἢ ἐδιδάχθης τὸ διαγγέλιον ᾧ χριστ̃, ἀλλ᾽ αὐτός σε ὁ κύρ⟨ιος⟩ ἀπὸ τ̃ κλιτ̃ τ̃ γῆς ἐπὶ τὴν πρεσβυτέριαν τ̃ ἀποστόλων μετέθηκεν. ὁ αὐτὸς Ἀθανασίῳ τῷ μεγάλῳ χαίρων ἐπιστολῇ δευτέρᾳ, ἧς ἡ ἀρχὴ: ἐδέναι σοῦ: τον ἡγεῖμαι) κατ᾽ ἀπόστολον ἐγκωμιάζει. ἔτως ἡγέμεθα φησὶ πρεσβήκην ἢ τ̃ ὑπὲρ τ̃ ἐκκλησιῶν μερίμνης τὸ πλέον τῇ σῇ διαφέρηνφρονήσει καὶ σωτέσι⟨ν⟩ ὁ σοφὸς θεοφίλῳ ἐπιστέλλων ἢ τὸ τέλ⟨ος⟩ (ἧ ἡ ἀρχὴ: πόσιν πινὰ) ἐντῇ τ̃ ἐπιστολῶν βίβλῳ. ἄκουσον ὅπως ἐκαίρει τὸν Ἀλεξανδρείας θρόνον. αὐτόφησι τοῦτο τὸ ἐρώτημα, πρὸς ὃ δεῖ τὴν αὐθεντείαν τ̃ ἀποστολικῆς (σου) διαδοχῆς ἀποκείνασθ⟨αι⟩. τῷ αὐτῷ πάλιν ἄλλοτε χαίρων κατ᾽ ἀρχὰς ἔτω λέγει: ἐγὼ καὶ βέλομαι καὶ ἀνάγκη μοι θεία νόμον ἡγεῖσθ⟨αι⟩ πᾶν ὅ,τι ἂν ἐκεῖν⟨ος⟩ ὀθρόν⟨ως⟩ θεσπίσῃ. Τί γὰρ τ̃ ἐν ῥώμῃ καθέδρας λέγοιτ᾽ ἂν ὑψηλότερον; τὸ καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων ἐπὶ πίστ⟨ει⟩ σοφοῦ κηρυττόμενον. Καὶ Τί μέλλω τὰ καθ᾽ ἕκαστον τ̃ ἐγκωμίων ἀναμιμνήσκων; ὅσα γε τοσούτων ὄντων ὑπολήψεται διηγέμενον ὀχρόν⟨ως⟩. πολλὰ ἐκ πολλῶν ὀλίγα ἐπάναγκες ἦν ἐπιτρέχοντα. ἵν᾽ ἐκτέτων καταμάθωμεν, ὅτε ὔβριν εἶναι εἰς ἀλλήλους τὸν ἑνός ποτε ὑπερβάλλοντα ἔπαινον. ὅτε τῷ ἐπαινεμένῳ γίνεσθ⟨αι⟩ πανηγύρεις ἀλλ᾽ ὡς ἑνὸς ὄντων τ̃ πάντων σώματ⟨ος⟩, καὶ ἀλλήλοις μελῶν τ̃ κατ᾽ ἕκαστον συγχαίρειν ἅμα ⁊ ζηλοξάζεσθ⟨αι⟩ τοῖς ἐπ᾽ ἀλλήλων ἐπαίνοις. ἐν ᾧ δὴ καταφρονήσῃ τ̃ ἄλλων ὁ πνοὸς ἔπαιν⟨ος⟩, ὡς παρ᾽ ὑμῖν τοῖς λατίνοις ἐφ᾽ ὕβρει ⁊ ἀπιμία τ̃ ζηλωτῶν ὁ ⁊ Πέτρος. ἀλλ᾽ ἐπ᾽ οἰκοδομῇ τ̃ ἀκουόντων, δόξῃ δ᾽ μάλιστα ᾧ δοξάσαντ⟨ος⟩, καὶ δοξαζόμενον ἐν τοῖς ἁγίοις θεῷ. πολλῷ δ᾽ ἧττον ἐκτέτων ζυσαθήσε͂ται δόγμα. ὡς μάτην ἐκ τ̃ ἐπαίνων ὑμεῖς τὰ τ̃ ῥωμαϊκῆς καθέδρας ἀνίδρυται καθιδρύε͂ται, ⁊ ταῦτά γε ἀπὸ μαρτύρων ἐγκαλεμένων.

Καὶ πῶς μὴ τ̃ Πέτρου ὑπεροχῆς ὅπως δήποτε συμπεφώνας, πρὸς ἅπαντ⟨ας⟩ ταῦτά γε τῷ Πάπᾳ ζηλαρμόζεις, πρὸς ἃ ⁊ ἀπολογέμεθα.

Ἀπὸ σόματ⟨ος⟩ Φιλίππου πρεσβυτέρου, καὶ ληγάτου ῥωμαϊκῆς πρὸς τὴν πέτην ζηλόδου, ζηλώσας τὸν Μακάριον πέτρον διὰ τ̃ διαδόχων αὐτοῦ διηνεκῶς παρεῖναι τῇ ἐκκλησίᾳ, ⁊ κρίνειν καὶ ἀποφαίνεσθ⟨αι⟩. λέγομεν εἰ ⁊ μαρτυρίαν τοιαύτην παρ᾽ ἡμῖν ὀβολιμαῖαν, ὅμως οὐδὲν κωλύει. ταὐτὸ μὴ λέγειν ⁊ πρὸς τῶν ἄλλων ἀποστόλων, καὶ διδασκάλων, καὶ τ̃ διαδόχων αὐτῶν. τῷ ὄντι γὰρ ἐν θεῷ ζῶσιν οἱ Μακάριοι, ⁊ ἄνωθεν ἡμᾶς ἐποπτεύοντας τοὺς πιστοὺς ταῖς πρεσβείαις αὐτῶν ἐπωφελεῖσιν ἡμᾶς, ⁊ διὰ τ̃ μετ᾽ αὐτοὺς νομίμως τε

νομίμως τε ἁγνῶς καθαρόντων, τὴν ἐκκλησίαν διακυβερνῶσιν.

Ἐπὶ τ : δ' : ζωόδε πάξει : ις' : ἡ τελευταία, ἣν ἁγὴς ἀποφηναμένην ϛ'
τὴν σύγκλητον ἔτως. ζωοργῶμεν μὲν τὰ πρωτεῖα, καὶ τὴν ἐξάρετον τιμὴν καὶ τὰς κανόνας τῷ τ πρεσβύπδος ῥώμης θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ φυλάττειν.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Διὰ τί ποτε ἄρα ἡ ὁλόκληρον τ ἀποφάσεως ἔννοιαν. ἐλυθεὶς τὸ πάρεργον τὸ πρᾶγμα παρέλιπες. καὶ τὸ μὲν συμβάλλον σοι ἀποδέχη, τὸ δὲ ζωτεῖνον ἡμῖν ἀποβάλλεις; ἀλλ' ἐγὼ τ ἀληθείας ὥσπερ ἀπολογούμενος ἐσωσάμην τὸ ὕστερον καὶ πεπλασμένον. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ληγάτοι τοῦ λέοντος ῥώμης, δίπτυδες ἀπολειφθέντες τῆς τῶν ζωοδικῶν κανόνων ἐκδόσεως, καὶ προσκληθέντες παρεῖναι ἀνένδυον. ὡς ἔμαθον ἐκτεθέντα κανόνα περὶ τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε δεύτερον εἶναι μετὰ τὸν ῥώμης καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκεῖνον μεγαλωύνεσθαι πράγμασι, καὶ τὸν τρίτον τ δευτέρας. περιπαθῶς ἐνίσταντο παρασπονδοῦντες, καὶ λακίζοντες, καὶ βονιφάτιος οἱ ληγάτοι, καὶ ἀντέλεγον, κανόνα μὴ εἶναι τοιοῦτον ἐν τῇ δευτέρᾳ ζωόδῳ. προενόμιζον γὰρ νενοθευμένον ἕτερον τ πρώτης, καὶ εἶαν ἐπεννενέχθαι τοῖς ὑπογεγράψασιν ἐνεκάλουν. θεὸς ὅπερ ἀνελλῶς ἀνερευνήσαντες οἱ περὶ αὐτὸν οἱ ἐκ προσώπου τοῦ Βασιλέως μαρκιανοῦ καὶ νόμιμον ἀνεῦρον τὸν τῆς ζωόδου κανόνα, ὅτως ἀπεφήναντο: ἐκ τῶν πεπραγμένων, καὶ ἐκ τῆς ἑκάστου καθ' ἕδρας ζωογραφήσεως, θεοῦ παντὸς μὲν τὰ πρωτεῖα καὶ τὴν ἐξάρετον τιμὴν καὶ τὰς κανόνας, τῷ τ πρεσβύπδος ῥώμης θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ φυλάττειν. ἄνισον ἐξῆς ἀπαρεσώσησας. χρὴ γὰρ καὶ τὸν ὁπώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως νέας ῥώμης τῶν αὐτῶν πρεσβείων τ τιμῆς ἀπολαύειν. καὶ αὐτὸν ἐξουθενείας ἐξεσίαν ἔχειν, καὶ χειροτονεῖν τοὺς Μητροπολίτας. μὴ γὰρ τὸ ἀποφήναθαι εἶπον. ἰωῦτα παρ' ἡμῶν ἐσκοπήθη. τὰ δὲ παρεσάμενα αὐτῇ, ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ζωόδος διδαξάτω. καὶ ἐβόησαν ἅμα πάντες. αὕτη δικαία ψῆφος. ἰωῦτα πάντες λέγομεν. ταῦτα πᾶσιν ἀρέσκει. αὕτη δικαία κρίσις. τὰ ὑποπεσόντα κρατείτω. πάντα δεόντως ἐτυπώθη. ἀντιλέγοντος εἶτα λακήνσιος ὥστε αἱρεῖσθαι τ κανόνα, ἅτε ἀπόντων τῶν ληγάτων γνωρίμων, ἕως τ εἰς τ Πάπαν ἀναφορᾶς, ὡς γελοῖον τὸν λόγον ἀποβαλόντες οἱ ἄρχοντες ἐπεσφράγισαν λέγοντες. ὅσα διελαλήσαμεν, πάντα ἡ ζωόδος ἐκύρωσεν. πόθεν ἂν ἔχετε μοναρχίαν ἐκ τούτων, ἢ ἐκ τῆς πέτρας διαδοχῆ καὶ τῷ Πάπα κηρύττειν, εἴπερ οἱ κυμενικὴ καὶ μεγίστη τετάρτη, φημὶ ζωόδος, καὶ σὺν ταύτης ἡ : ϐ', τὰ ἴσα τῶν πρεσβείων τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἀπενείμαντο.

Προβάλλεις τὴν αὐτὴν τετάρτην ζωόδον ὑπερέλλησαν λέοντα, καὶ σοφιζόμενον αὐτὸν λέγεσαν, ὡς τοῖς μέλεσι κεφαλήν. γ'

Α΄ ΠΟ΄ΚΡΙΣΙΣ

Καὶ μάλα εἰκότως, αὖ ὀρθῶς νοήσωμεν. κεφάλαιον γὰρ τ ὑποθέσεως πάσης ἐντῇ σωτόδῳ ἦν ἠκύρωσις τ ☧ Λέοντ☧ ὑπατολῆς, ἣν καὶ ἀ: πεδέξαντο, καὶ ἀφήμησαν εἶλην ὀρθοδοξίας. χ̄ τοῦτο λέγοιτ' ἂν χ̄ ἕτερ☧ ἄλλ☧ τισὶς, κἂν μὴ Πάπας, κεφαλὴ τ̄ Πατέρων. ὅμως δῶμεν συγκαταβαίνουσαν τὴν ζωόδον τῷ ῥωμαϊκῷ ἔθει, τὸν Πάπαν ἀποκαλοῦσι κεφαλήν, ἀδὲν πρόκειμα ἐντεῦθεν τῇ τ̄ ζωόδων ἐλευθερίᾳ, ὡσαύτως καλεῖσθαι δυναμένων καὶ ἄλλων τινῶν. ἀφ' ὑπερμόνον.

Δ΄ Ἐκ τ ὑπατολῆς βασιλέως τοῦ κατὰ δύσιν, φησὶ Θεοδόσιον αὔγουστον τὸν χ̄ ἀναπολαύς. ὀφείλομεν φησὶ μὴ τ πρεσβυτέρους καθαπαξ: σεως ἐκδικεῖν καὶ τ ἰδίας ἀδικίας, τὴν ἀξίαν τῷ μακαριωτάτῳ ἀποστόλῳ Πέτρῳ ἄπρατον χ̄ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις διαφυλάττειν, ἵν' ὁμα: καριώτατ☧ ὑπάκοσ☧ τ ῥωμαίων πόλεως ᾧ τὴν ἱερωσύνην χ̄ τὰν: των ἀφορμάσθαι παρέχῃ, χώραν καὶ ἀπορίαν ἔχῃ περὶ τε πίστεως καὶ ἱ: ερέων κρίνειν.

Α΄ ΠΟ΄ΚΡΙΣΙΣ

Ἀπορρίνομαι πρῶτον, ὅτι ἀμόν☧ χώραν ἔχει κρίνειν. ἀπορρίνομαι δεύτερον. τὶς ἐμφιλοχωρῶν τοῖς πράγμασιν ὧν ἀθὺς ζωίσιν ὁ σώματ☧ ☧ Πάπα, καὶ χαρὰν αὐτὸ γράφθαι τὰς παύπας ὑπε- ροχὰς. χ̄ ὅμως ἴδε ὁμολογούμενον χ̄ τοιαῦτα, ἀνομοθεσία χρεστ, ὡς πρὸς ἐλήρους, χ̄ ληρῶσι νῦν ἔπ, τὴν ἱερωσύνης χ̄ πάντα κεκληρῶσθαι, ἀλλ' ὁ τ ἀρχαιότητ☧, ἥτοι ὁ τ ☧ βασιλέως. ταὐτάπως, ὁ λέγ καὶ ὁ ἀ- κριβὴς ὄγδο☧ τ : δ΄: ζωόδων ὁ τ̄ πατέρων εἰληφέναι τὰ πρεσβεῖα, μᾶλ- λον ἢ ὁ τοῦτο χ̄ ἀσφαλῶς πεπαίρομαι δυσαναχετῶντας ὑπὸ τῇ φιλαρ- χίᾳ ῥωμαίων τοὺς πατέρας ἀντιγεγραφέναι θεοσεβεστάτῳ τὸν ἄνωθεν τοῦ Κων- σταντινουπόλεως κανόνα, ὡς αὖ τὸ μοναρχεῖν (τὸ ἐγγὺς τυραννίδ☧) ὁ τ ἐκκλησίας ἀφαιρῶσι, χ̄ τὴν ῥωμαϊκὴν φιλαυτίαν τῆς τ̄ ὁσίων αὐτῶν ἐν- νοίας ἐμπεφυτευμένην, ἀφόρριζον ἀναπαύσωσιν. ἐξ ὅτου γὰρ τοὺς τ βασι- λικῆς ἐξουσίας ἀπέῤῥηξαν χαλινοὺς, χ̄ τ̄ τ ἀνατολικῶν κοινωνίας ἐσεβήθη- σαν, ἀῤ' οὐ φανερῶς ἐλέγχονται διπλᾶ τυραννοῦντες καὶ χ̄ κόσμον, καὶ ἐκκλησίαν, ἄνδρες θυμάτων ῥυόμενοι, πάντ☧ μὲν ἐν ἀδείᾳ ἀνακυκῶντες, καὶ νόμον τὴν οἰκείαν προαίρεσιν ἡγησάμενοι, ὡς Πέτρ☧ μαθηταὶ πιστοὶ, οἱ μὴ δ' ὁπωσοῦν τὰ Πέτρ☧ μιμούμενοι, μᾶλλον ἢ χ̄ ἀποστρεφόμενοι; τὶς ἡ ἀληθὴς ἂν μαθητὴ, διδάσκῃ σαφῶς ☪ σοφῶς ἐπ' Ἀθανασίῳ ὁμέγας ἐνθεολόγᾳ Γρηγό-
" ριος. ἔστω μὲν ἐν, ☪ μὰ ταῦτα φησὶ ψήφῳ ☧ λαὸς πανὸς, ἀχ̄ τὸν ὕστερον νι-
" κήσαντ☧ πονηρὸν τύπον, ἀ ἢ φονικῶς ☪ τυραννικῶς, ἀλλ' ἀποστολικῶστε ☪ πνευ-
" ματικῶς, ὑπὲ τ Μάρκ☧ θρόνον ἀνάγει, ἀχ ἧττον τ εὐσεβείας ἢ τ προεδρείας
" ἐκείν☧ μαθητής. ἢ μὲν γὰρ πολλοστὸς ἀπ' ἐκείν☧, ἢ δὲ ἀθὺς μετ' ἐκεῖνον ἀ-
" ρίσκει. ἦν δὲ καιρίως ὑποληπτέον μαθητῇ. τὸ μὲν γὰρ ὁμόγνωμον, ☪ ὁμόθρονον.

ὁμόθρονον. Τὸ δ' ἀντίδοξον, ἢ ἀντίθρονον. καὶ ἡ μὲν θεοσημείαν, ἡδ' ἀλήθειαν ἔχει παράδοχης. ὁ γὰρ διαπάμενος, ἀλλ' ὁ διαθεὶς παράδοχος. ὁ δ' ὁ παρανομήσας, ἀλλ' ὁ παρθληθεὶς ἔννομος. ὁδ' ὁταναντία δοξάζων, ἀλλ' ὁ τῆς αὐτῆς πίστεως. εἰ μὴ ἔστω τις λέγοι παράδοχον, ὡς νόσον ὑγείας, καὶ φωτὸς σκότος, καὶ ζάλην γαλήνης, καὶ ζωὴν θανάτου ἔκρασιν. ἐπειδὴ ἢ ἔστω παρθάλλεται, ἔστω καὶ τὴν ἀρχὴν παράπτεται. ὁ γὰρ ὁμοῦ τε καταλαμβάνει τὸν θρόνον, ὥσπερ οἱ τυραννίδα τινὰ ἢ κληρονομίαν παράδοξον ἁρπάσαντες, καὶ ὑβρίζει τὸν θρόνον. ταῦτα γὰρ τῶν νόθων καὶ παρεγγράπτων ἱερέων ἐστὶ, καὶ ἐπαγγέλματος ἀναξίων. οἱ μηδὲν τῇ ἱερωζώνῃ προσηκόντες, μὴ ἢ καλῶς παθαλαιπωρήσαντες, ὁμοῦ τε μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς δυσεβείας ἀναδύνωνται. καὶ παλιν καθαρθῆναι καθαίρεσι. χθὲς ἱερόσυλοι, καὶ σήμερον ἱερεῖς. χθὲς τῶν ἁγίων ἔξω, καὶ μυσταγωγοὶ σήμερον. παλαιοὶ τὴν κακίαν καὶ αὐτοχέδιοι τὴν δυσέβειαν. ὁ ἔργον χάρτης ἀνθρωπίνης, ἧς καὶ πνεύματος. οἳ ὅταν πάντα διεξέλθωσι διαζόμενοι, τελευταῖον τυραννοῦσι καὶ τὴν δυσέβειαν, ὧν ἐκ ὁ τρόπος τὸ βαθμὸν, ὁ βαθμὸς ἢ τὸ πρόσωπον πιστεύει. πολὺ τῆς τάξεως ἐναλλαττομένης. οἱ πλείους ὑπὲρ ἑαυτοὺς, ἢ τῶν καὶ λαὸς ἀγνοημάτων τὰς θυσίας ὀφείλουσι. καὶ πάντως τῶν δύο τὸ ἕτερον ἁμαρτάνουσιν, ἢ δεῖσθαι συγγνώμης ἄμεπτα συγγνώσκοντες ὡς μήτε ἀνανεοῖτο κακία, ἀλλὰ καὶ διδάσκοιτο. ἢ τῇ πραχύτητι τῆς ἀρχῆς, τὰ ἑαυτῶν συγκαλύπτοντες. ταῦτα ὁ ἱερὸς Γρηγόριος πρώτιστος τὴν ἀληθῆ παράδοχην καὶ τῆς μετανοίας ἐδίδαξε. παράδοχὴν ἄρα Πέτρου καὶ τῶν ἀποστόλων, θαῤῥῶ δ' εἰπεῖν καὶ Χριστοῦ. σὺ ἀποβάλλομαι, ὁ δὲ φθονοῦμαι. ἀλλ' ὑπεζητοῦμαι τὸ ὁμότροπον, ὑμόνοιαν τὸ ἐν ἤθεσι, πολλῷ ἢ μᾶλλον τὸ ἐν τῇ ἀνοθεύτῳ πίστει θεωρούμενον. μισοῦμαι ἢ τἀλλότριον. καὶ πρὸ τούτων μὲν ὡς ἐπεισοδίων ἅλις.

Πρὸς τὰ Μαρκιανὰ, καὶ Γαϊνιανὰ, ἅ μὲν λέγοντα τὸν Πάπαν, ἀρχὴν ἐν τῇ ὑπεροχῇ τῆς θείας πίστεως πληρωσάμενον, ἅ ἢ ὅτι κορυφὴ ἐστὶ πασῶν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, εἰ καὶ ἐκ ὧν ἔρριμμαι, ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅμως ἐκλιθέαμαι, ἀρχὴν ἔχειν ὡς καὶ τὰς ἄλλας ἀποστολικὰς θρόνους. εἰ καὶ ἀρχὴ καὶ κορυφὴν τάξεως. Ε'

Ἐκ ἅ θησαυρὸν Κυρίλλου. ὁ Χριστὸς φησὶν, εἷληφε παρὰ ἅ Πατρὸς τὸ σκῆπτρον τῶν ἐθνῶν ἐκκλησίας. ἡγεμὼν ἐξ Ἰσραὴλ προελθὼν ὑπὲ πᾶσαν ἀρχὴ καὶ ἐξουσίαν, ὑπὲ πᾶν τὸ ὄν, ἵνα αὐτῷ ὑποκλίνωνται τὰ πάντα. ἔστω καὶ πέτρῳ καὶ τοῖς παράδοχοις αὐτοῦ πληρέσαι ἐπέτρεψε. καὶ αὐτόθι. Τῷ πέτρῳ πάντες νόμῳ θείῳ τὴν κεφαλὴν ὑποκλίνουσι. καὶ οἱ ἄρχοντες ἅ κόσμου ὡσαύτως αὐτῷ τῷ κυρίῳ ὑπείκουσιν. ἔτι ὀφείλομεν ἡμᾶς ὅτε μέλη ὄντες τῇ κεφαλῇ ἡμῶν τῷ ῥώμης ἀρχιερεῖ. καὶ τῇ ἀποστολικῇ καθέδρᾳ ζωέχεσθαι. Ε'

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Καὶ ἄνω εἰρήκαμεν τὰ θαυμάσια ταῦτα ῥήματα κυρίλλου μὴ εἶναι, ἃ ἢ γρυ. ἃ ἢ παρεικάζεσθαι ταῖς μεγαλοπρεπέσι καὶ διδασκάλου διανοίαις. εἰ ἢ σκνόθων καὶ παρεγγράπτων ταῦτα παρφάγετε, ἀπαλλάγητε τῆς ταλαιπωρίας

σηγραφέας ἱκετεύω, ⁊ τὴν ἀλήθειαν ἡμῶν ἐγκολπώσασθε.

ζ΄ Ἐκ τῆς μεγάλης Ἀθανασίου πρὸς Μάρκον Πάπαν καὶ Φίλικα. Ἔνθα τὴν Ῥωμαϊκὴν μητέρα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἀποκαλεῖ κεφαλήν. λέγομεν εἰδὲν τοιοῦτον εὕρηται παρ' ἡμῖν. εἰμὴ λατινιστὶ παρ' ὑμῖν. ἄρατε ἐντοσούτοις ἰδίοις τοιοῦτόν τι (καὶ ἐμέγα εἰ καὶ προσέχειν ἐθελόμην) ἀπεσιώπησεν Ἀθανάσιος καὶ ἐν λατινικῇ ἅπαξ καὶ μόνῃ εὑρηται γραφῇ· ἔστω τοίνυν προγραφή. ἀλλὰ καὶ πρὸς Φίλικα Πάπαν πῶς ἀπαντᾷ, ὃν ἐντῇ προτέρᾳ τοὺς μονάζοντας ἀποκαλῇ προλήψει τὸ τέλος, ὡς τύραννον καὶ ἀφανῆ συκοφάντην.

η΄ Ἐκ τῶν τοῦ ἰδίων ὑμῶν ζωοδόχων θεσπισμάτων· τοῦ ἐνλατερανίου, τοῦ ἐνλαγδούνῳ καὶ Φλωρεντίᾳ, προτὶ ὧν καὶ ἄνω παρεληλύθαμεν, ὡς ἡμῖν ἀποβλητέα πάντως καὶ ἄκυρα, καὶ τὰ τῶν Παπῶν πλεῖστα καὶ ἀνίσχυρα. πλὴν ἀξιολογωτέρων τινῶν προτὸς ἅπερ τὰς ὁμολογίας ποιήσομεν.

θ΄ Ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου τῆς πογωνάτου ἀποκοπῆς προτὸς τὴν ἐν ῥώμῃ ζωοδόχον· ὅπου καλεῖ τὸν Πάπαν οἰκουμενικὸν ἀρχιποιμένα.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Καὶ μὲν ἄμοιρον οὐκ ἔλιπεν δοκεῖς ζωοδικῶν ἀναγνώσεων ταῦτα· ἀπογράφει καὶ προτὸς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως. καὶ προτὸ αὐτὸν ἰσαννιανὸς ὁμέγας.

ι΄ Ἐκ τοῦ ἀποκοπῆς λέοντος Πάπα προτὸς αὔγουστον μαρκιανόν· λέγῃ ἄλις ἔσω, ὅπ ἀναπόλιος ζωεργίᾳ τοῦ τῆς δυσεβείας, ⁊ τοῦ ἐμῆς φιλοδωρίας ζωαινέσει, τὴν ἀποκοπὴν τοσαύτης πόλεως ἐκληρώσατο.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Οὐκ ἀπιστῶ τοῦτο λέγων· ἠδυνάμην μὲν ἀποδέξασθαι ὡς ἂν ὁ διοκόρος τοῦ τυράννου ἐντῇ κατ' ἔφεσον ληστρικῇ ζωοδοχῇ προβεβλημένον, ὄντα γε καὶ ἀποστάσιον αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ἀδίκως καθαιρεθέντα φλαβιανοῦ. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκεῖνα μὲν ἐτελεύτησεν, ἀνατολίου ὀρθοδοξοῦντος ἦν, καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἀρέσκοντα, ἐθαυμάσθη, εἰ καὶ ὀρώμης εἰς ἀδελφότητα δέξασθαι συγκατέθετο. ὁμοίως καὶ μάξιμον προεχειρίσαντο τὸν ἀντιποχέως αὐτόθι δόμνου καθαιρεθέντα, ὃν διεβάλλεν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίοις ⁊ κύριλλον.

ια΄ Καὶ ἐν ἄλλοις ὑπερυψῶν τὴν οἰκείαν καθέδραν, εἰ καὶ ἀγίωτατον ὀλέων καὶ οἰκατ' αὐτ', οὐκ ἀκόντων πεπὶ γνώμην ἀποκεινομένων.

ιβ΄ Γρηγόριος ὁ διάλογος ἀποστολῆς: ξν΄: βιβλίῳ: ζ΄: προτὸς τὸν συρακούσης Ἰωάννην φησὶ. προτὶ ⁊ τὸν ἐν κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας τὸν ἀμφιβάλλει τῇ ἀποστολικῇ αὐτὴν οἰκείως καθέδρα; (τοῦτέστι τοῦ ῥώμης) ὅπερ ⁊ ὁδεποτήσ ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν εὐσέβιος τοῦ αὐτοῦ πόλεως ἐπίσκοπος ζωεχῶς καθομολογεῖ.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Ὤφειλεν ἀποδεῖξαι ὅπερ λύθης ἀνθιλέγειν. ὤφειλε σὺν ἁγίοις καὶ τῇ ἁγίᾳ Κωνσταντινουπόλει μαρτυρίαν τῆς καθομολογεῖν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν διὰ μετριοφροσύνην οἰκείαν, ἔπαινόν τε τυχὸν σφῶν ἐν ἑαυτῷ ὁ τῆς Κωνσταντίνου, ἐλαμβάνοντο τὰ τοῦ ὑπερ φροσύνης καὶ καυχήσεως τεκμήρια. λανθάνει δὲ τοῦτο καὶ τοὺς ἁγίους πολλάκις, πάθεσιν ἀνθρωπίνοις (ἵν' ὀφειμότερον εἴπω) σφαλείσης μοίοις. σὺν γὰρ ὁ βασιλεύς, καὶ γὰρ ὁ Πατριάρχης. βασιλέα μὲν ἢ μᾶλλον εἰκὼν τύραννον τὰ τῆς ῥωμαϊκῆς καθέδρας σφοδρύζοντα, εἰς μῖσος τῶν αὐτὸν μισούντων ἑλλήνων φωνὰν ἀναγινώσκομεν. ὃν καὶ ἐμικρὸν ἐξ ἁμαρτήσας ὁ ταῦλα ἀγιώτατος, ἐφεφάπτετε καὶ ὑπερήχελο. ἀλλὰ ἐκ μὲν τυράννου ὃν μέσου ἀρθέντος δι' Ἡρακλείου, καὶ τὰ ἐκείνου θεσπίσματα πάντα. ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὲρ ἐκ Πάπα σφενόμια, ἡσύγκλητος ἐξήλειψε καὶ Ἡκύρωσε, τὰ δ' ἀρχαῖα ἐκράτωσε. δύσεβιον δὲ Πατριάρχου οὐκ ἔχομεν. ὅτε γὰρ ἐκεῖνος σφῦπάρχων ἦν ὁ ἁγιώτατος νησεύτης Ἰωάννης, μεθ' ὃν κυβερνᾷ ὅτε ἔτη σφίσι δέκα. πόθεν ὁ δύσεβιος ὅτος ὁ ὑποκύπτων ὅτῳ τῷ Πάπα, ὑμῖν ἂν δύροιτε. εἰ μὴ ἄρα ἀνθ' δυσεβίας λέγητε τὸν ὅτε τοῦ : έ : ζωόδου δύτυχιον. ἀλλὰ καὶ ὅτος παλαίτερος τῷ θρόνῳ ἐκ δημήσας, ἐκκλησίας σφὶ ἔτη δεκατέσσαρα. ἓν τοίνυν οἶδα ὅτι σὺν οἶδα τοιοῦτον δύσεβιον.

Πρὸς δὲ τὰ ἐκ τῶν ῥωμαϊκῶν ἀρχιερέων Ἀναστασίου, Πελαγίου, Φήλικος Γελασίου, Σιγκλίου, καὶ εἴποιμεν ἄλλοι. σφαλησόμεθα τοῖς ἄνω Πάπαις ὑποκεινόμεθα. ιγ'

Ἐκ δὲ ἀναγνωσθέντος ἐν χαλκηδόνι κανόνος, ἕκτου τοῦ ἐννικαίας. ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία πάντοτε ἔσχε τὰ πρωτεῖα. ιδ'

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Εἰ ἤδεις τὰ αὐτόθι πραχθέντα, ἐσώπησας ἂν ὑπ' αἰσχύνης, ὡς καὶ οἰσφσομίσαντες μὲν λησταὶ τὸν σφαλησθέντα κανόνα, ἐξελέγχθησαν δὲ, ἐν γνώσει ἀναγνωσθέντος. ἐν ᾧ τοιοῦτον ὑδέν. ἀνάγνωθι καὶ τὰ σφὸς τὴν δευτέραν ἔνεσιν. ἐν ᾗ λέγει ὁκανὸν ὅτως ἀλλὰ καθὼς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῆς ζωσίμου ᾧ δέσπ : τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω ἔνθε πενταπόλ καὶ λιβύη καὶ Αἰγύπτου. ὥστε τὸ Ἀλεξανδείας ἐστὸν ἔχειν ἀπάντων τὴν ἐξουσίαν, ἐπεὶ καὶ τῷ ἐν ῥώμῃ ἐπισκόπῳ ἐστὸν ζωὴν τὰ λοιπὰ. ὅτως ἔχουσιν αἱ βίβλοι πᾶσαι. χεὶρ δέπης ἔοικε ῥωμαϊκὴ ἐνήλαξε τὰς φωνὰς ὡς ἠβούλητο, ἵππος θαῤῥοῦντος τῇ τοῦ θρόνου, ὡς φησὶν, ὑπεροχῇ καὶ τὰς διορθώσεις τῶν ἀρχαίων τολμᾷ ἐπανορθοῦν, ἢ μᾶλλον αἱρεῖν ἐξαρθροῦν, ὡς μὴ ὄφελεν.

ζωοδ : ἐννικαία κανὼν : ς' :

Ἐκ τῆς : δ' : ζωόδου. πρᾶξις πρώτη. ὅπ ὀθεοδώρῃ ἐκλήθη εἰς ζωόδον παρεῖναι, ἐπειδήπερ ἀφωρισκατέσησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ὁ ἁγιώτατος Πατριάρχης λέων ιέ

ἈΠΟ΄ΚΡΙΣΙΣ

Οὐδὲ τοῦτο ϖρὸς τὸ ϛῆσαι τ̃ ϗ Πάπα ὑϖερεχὼν ὄφειλες παρεισάγειν. ἐπαϖεύνωσας γὰρ αὐτὸν, ἐξ ἀπειρίας τ̃ τῇ ζωόδῳ ϖραχθέντων τ̃ ἔκβασιν ἀγνοῶν. ἴδωμεν δ̓ν τὶς ἠθώωσε τὸν θεοδώρητον ὁ Πάπας, ἢ ἡ ζωόδ⸋. καὶ τοῦτον μὲν τὸν θεοδώρητον ἀκεήτως καθεῖλεν ὀδίοσορ⸋. ἀϖέλυσε δε ὑϖκαλεσάμενον ὁλέων. καὶ ἐϖέτρεϖε ζωεδρεύειν τῇ ζωόδῳ ἔτον ὡς ἀθωωθέν⸋. ἀλλὰ ϖρ⸋κεκλημένου ὑϖὸ τ̃ ζυγκλήτ⸋, τὸ ἤμιου ϖροφανῶς τ̃ Πατέρων ἀϖεβάλοντο τοῦτον, ἦγον ὁιϖωδιόσορον. ὁι δὲ ϖρὸ Φλαβιανὸν ἐδόκουν ἀϖοδέχεσθ, ὡς ἀντίϖαλοι διοσκόρ⸋. ἐταμιεύθη δ̓ ὅμως εἰς ἰδίαν ὑϖόκεψιν. ἔκειναν τέως ὁι ἄρχοντες καθῆσθαι τὸν ἐντύϖῳ ⸋ τόϖῳ κατηγόρων. αὖθις ἐν ὀγδόῃ ϖράξει εἰσελθόντες, ϖάντες ὁμῶ ἐβόων ϖρὸ Νεϛορίου, τ̃ αἱρετικὸν ἔξω βάλλε. διηϖολογούμενον δὲ, ὅτι τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ λέοντι καὶ τοῖς αὐτοῦ ληγάτοις λιβέλλους ὑϖεδέδωκε τ̃ ὀρθῆς ὁμολογίας, ἀδ̓ ἀκούειν ὡ εἴχοντο. κελευόμενον δ̓ ἀναθεματίσαι ῥητῶς τὸν Νεϛόριον, καὶ ἀναβαλλόμενον ἕως αὖ ἀναγνῶ τ̃ οἰκίαν ὁμολογίαν, αἱρετικὸν ἀϖεκάλουν, καὶ ϗ συνεδρίου ἀϖέβαλλον. ὥϛε τῇ ἀνάγκῃ ϖεζόμενον ϵ̓ικῶς νήσαντά τε ϖαυῶς, ἀνάθεμα Νεϛορίῳ, δίμοιρος τότε ϖροσήκαντο. καὶ ἀδὲν ϵ̓ντὸς τούτου ἀϖώναντο θεοδώρητ⸋, ἔτε τ̃ ϗ Λέοντος ἀθωώσεως (καίϖοι διηκόας ὑϖὸ τυράννου ἀκεήτως ϕωμένης) ἔτε τ̃ βασιλικῆς ὑϖανδύσεως, καὶ τ̃ ϖρεσβείας καὶ ϖαρουσίας τ̃ ληγάτων, καὶ τ̃ ϖροσασίας τ̃ τ̃ συγκλήτου, εἰμὴ ὅτε διελάλησαν οἱ ἐν τῇ ζωόδῳ, καὶ ὑϖερεψήφισαν, καὶ ἠθώωσαν αὖθις αὐτὸν ὡς μὴ ϖρώην καλῶς ἀθωωθέν⸋. ἄλλα ϖιγαρῆν δωάδ) ἡ ζωόδ⸋. ϖρὸς ὃν ὅτε Πάπας ὑϖερεχύει, ὅτε αὔγουϛ⸋.

15′ Προφέρεις ϖρὸς χρυσοϛόμου δίκαιείας τῷ Πάπα ἰννοκεντίῳ ϖρὸς τ̃ Πατελκῆς εἰς αὐτὸν κηδεμονίας ὄφειλες μὴ ϖρὸς ἐξορισθέντος καὶ ϖεθλιμμένου, ἀλλὰ ϖρὸς ϖροεδρεύοντ⸋ παρεισάγειν. ἄλλος γὰρ ὁ δύτυχῶν, καὶ ἄλλος ὁ συμφοραῖς ἐμϖαλεκόμενος. καὶ Ἰωάννης δ̓ ὁ παλαιολόγος αὔγουϛος ὢν ῥωμαίων, ἀδὲν ἧττων τῇ ἀξίᾳ τ̃ ϖρὸ αὐτοῦ, ὅμως ταῖς ἀνάγκαις ϖεζόμενος, (εἰϵ ἀναξιώθ⸋) τῷ Πάπᾳ δίφυίῳ ϖοιήσις ὑϖέκυψε δικλοπρεπῶς, ϵ̓ ἀϖμαζόμενος ὡς ϖρὸς συροϖοίλῳ ἱσορεῖται. ϵ̓ τί μέγα εἰϖεῖν τὸν γεραιότερον (ὡς ϕὴς) ϖρὸς νεώτερον (τίς δ̓ οἶδε) ὅϖ ταπεινὴν ἐνέδειξε κηδεμονίαν, εἰ πατέρες οἱ ἀρχιερεῖς ϖάντες λέγον). ϵ̓τὸν Ἐϖιφάνιον ἥϖονος ϖολὺ θρόνου ὄντα, Πατέρα ϖροσηγόρευεν ἑαυτὸς Ἰωάννης. ὁμοίως καὶ τ̃ Εὐρρόιας ἀκάκιον οἰκεῖ τ̃ πέμϖτω ζωόδον, καὶ Θεοδόσιος αὐτὸς, πατέρα ὠνόμαζον, διὰ τὸ τ̃ ἡλικίας αἰδέσιμον. ϖροβεβηκὼς γὰρ ἦν. τὶ δ̓ν θαυμαστὸν, εἰ καὶ ὁχρυσόϛομος τ̃ ϖρὸς αὐτὸν ϗ ἰννοκεντίου βοηθείας δίκαιεσῶν, Πατρικὸν ταύτην κηδεμονίαν ὠνόμασε;

Ἐκ τ̃ σωζομένου ἱσορίας βιβλίῳ πέμϖτῳ, κεφαλαίῳ ἑβδόμῳ. ὅϖ διὰ τὸ ἀξίωμα τ̃ οἰκείας καθέδρας, ϖάντων ἐφρόντιζεν Ἰλλιος. ϵ̓ ἐϖέδωκεν ἑκάϛῳ τὸν ἴδιον θρόνον. Ἀθαναϛίῳ τοιούτῳ, ϵ̓ Παύλῳ Κωνϛαντινουϖόλεως.

ἈΠΟ΄ΚΡΙΣΙΣ

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Ο"τι μόνος ἦν τότε Ἰάκωβος Πατριάρχης ὀρθόδοξος, πανταχοῦ τῶν χρειανῶν κραυγούτων ὡς Βασιλέα ὁμόφρονα ἑαυτοῖς ἔχοντες, τὸν Κωνσάντιον. Τοιγαροῦν καὶ μόνος ὁ τότε Πάπας μετὰ τῆς οἰκείας ζωόδου δηλονότι, καὶ τῶν καθ' ἁπαξαπλῶς ὀρθοδόξων ὁμοψηφάντων τὰς ἀδικουμένας ἐδικαίωτε καὶ ἀπέλυε, καὶ ταῦτα Πατριάρχας ἑαυτούς. ὡς γὰρ ἦν ἀνεκτὸν ὑπερορᾶν αὐτοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν πεσβεύοντες.

Καὶ ἄλλα πλεῖστα κατορθώσια κατορθοῦν, ἅπερ ἴδια διὰ τὸ μῆκος, οὐκ ἀνάγκη ἁπλύειν, ἐκ τῶν κατορθωμένων ὁμοίως ἁπλούμενα. ἕλκομένου γὰρ εἰς ἀκατασκιάζειας ἐκ τούτων ἁπιχειρήματος.

Πέτρος πάσης τῆς καθόλου ἐκκλησίας ὑπὸ Χριστοῦ καλεῖται ἔξαρχος. ἄρα καὶ ὁ ῥώμης ὁ τότε διάδοχος. ἡ γὰρ ἀρχὴ τοῦ Πέτρου ἀ δι' αὐτὸν ἦν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἥτις διαμένει μέχρι συντελείας.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Εἴπομεν ἀρχὴ ὁ Πέτρος μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ συναπόστολοι. μαρτυρεῖ τοῦτο ἑαυτοῦ καὶ Παῦλος ἐν δευτέρῳ τῶν πρὸς γαλάτας: ὁ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε κἀμοὶ εἰς τὰ ἔθνη. καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης. οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας. ἵνα ἡμεῖς μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν. ἐκ τούτων ἔστιν ζωάγν πρῶτον, ὅτι ἀμύνον ὁ Πέτρος. δεύτερον, ὅτι Πέτρος περιάστε Ἰάκωβος, ὁμοῦ ἐκ τῶν δώδεκα καὶ τὰς ἀποστολικὰς διαταγὰς ἐν βιβλίῳ ἑνί. καὶ τὴν τῆς ἡμέρας ἐκκλησίας παραδοσιν, ὥστε ἐκαθ' ἀνάγκην πρῶτος ὁ Πέτρος ἐὰν ᾖ ἀεὶ καὶ πανταχοῦ. ὁ γὰρ Ἰάκωβος ἐν τῇ οἰκείᾳ ἐπισκοπῇ περιμάται. πέτρον, ὅτι ἐδεὶς εἰς τὴν καθόλου ἐκκλησίαν ἀνήγειρε. ἀδύνατον γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ πανταχοῦ φθάνειν, καὶ δι' ἑαυτοῦ, καὶ δι' ἑτέρων. ὥστε ἀναγκαίως ἦν ἀφορίζεσθαι τὰς διοικήσεις, ὡς παρέδωκαν οἱ ἀπόστολοι, καὶ ὁ ἕκαστος τὴν ἐννικαίαν διεσάφησε, μὴ ἐπεμβαίνειν ἑτέρου ἀλλοτρίοις ὅροις. ὅπερ καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὴν οἰκουμένην διείλοντο, καὶ ὅλην εἶχον αὐτάς. καὶ ὁ Παῦλος οὕτω παρέσησε. καὶ ὁ χρυσοῦς αὐτοῦ μυστολέκτης Ἰωάννης διεσάφησεν εἰς τὴν ῥῆσιν ἐκείνην ἐκφωνῶν ὅτως: ὡς ζωῆς ὥσπερ βολὴ καὶ συμφωνίας ἀπόδειξις ἀναντίῤῥητος. δείκνυσι γὰρ καὶ τὰ ἐκείνων αὐτοῦ, καὶ τὰ αὐτοῦ ἐκείνων. ταῦτα γὰρ ἑκατέροις ἐδόκει, καὶ ἐκείνους Ἰουδαίοις κηρύσσειν ὅτω, καὶ τοῦτον τοῖς ἔθνεσι. καὶ κατωτέρω μικρόν. ἐν μὲν τῷ κηρύγματι διείλοντο τὴν οἰκουμένην ὁ Παῦλος μὲν τοὺς ἐξεθνῶν, οἱ δὲ περὶ ἐκείνοι τοὺς Ἰουδαίους ἔλαβον, καὶ τῷ θεῷ δοκοῦσι. καὶ ἀνωτέρω μικρόν. εἰς τὸ: ὁ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς τὴν περιτομήν, ἐνήργησε κἀμοὶ εἰς τὴν ἀκροβυσίαν φησί. δείκνυσι αὐτοῖς ὁμόπτμον ὄντα λοιπόν, καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἑαυτὸν ἀλλὰ τῷ κορυφαίῳ συγκρίνει, δεικνὺς ὅτι τῆς αὐτῆς ἕκαστος ἀπήλαυσεν ἀξίας. Τί τούτου λαμπρότερον; ὁ αὐτὸς εἰς τὸ ὄγδοον

τ : ά : περὶς

τ :ά: πρὸς κορινθίους . εἰς τὸ: εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος , ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· λέγω · ὁρᾶς πῶς οὐκ ἔστι πιστός; καίτοιγε εἶχε τὴν οἰκουμένην εἰρηνεύουσαν ἔθνη βάρβαρα καὶ γῆν καὶ θάλατταν , ὡσανεὶ λέγων · καὶ γὰρ τ οἰκουμένης ἀπόστολος ἦν , ἀλλὰ τὸ ὑμέτερον τίθημι . ἦ γὰρ σφραγὶς τ ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ . ὁ αὐτὸς εἰς τὸ ἐνδέκατον τ :ϛ': κορινθίους . εἰς τὸ ἡμέτερον μὲν πασῶν τ ἐκκλησιῶν . εἰ γὰρ φησὶν , ὁ οἰκίας μιᾶς πρωτοῦ , καὶ δὲ ἀναστενάζει πολλάκις ὑπὸ τ φροντίδων . ὅτι οὐκ οἰκίας μιᾶς , ἀλλὰ καὶ πόλεων , καὶ δήμων , καὶ ἐθνῶν καὶ ὁλοκλήρου τῆς τ οἰκουμένης φροντίδα ἔχων . ὅπερ ὁ Παῦλος ἐπέοικεν , ἔοικε καὶ Βαρνάβας . ὁ αὐτὸς μαρτυρεῖ , πολλῷ μᾶλλον τοῖς δώδεκα Ἀποστόλοις :ϐ': λέγομεν ὅτι ἡ διαδοχὴ τῆς ἐκκλησίας οὐ τ ἀποστόλων εἰς τοὺς ἱεράρχας , ἀλλ' οὐ πάντα οὕτως . ἀλλὰ καὶ τὸ κυριακὸν τοῦτο μυστήριον . ἔστι δὲ ἀσύμφυτον ἔχει τὸ παράσχημα . ἐκεῖνοι δὲ ἐφίλοις ἐπιτρέπουσι , καὶ δὲ ἦν ὅλα τότε ἦσαν , καὶ δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς πολλοὶ πιστοί . αὐτοὶ δὲ πληθυομένων τ μυρίων , διετάσσοντο . ἤκουσαν γὰρ παραδοθῆναι εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα . ὅθεν ὁ Παῦλος ἐχειροτόνει Τιμόθεον ἐν ἐφέσῳ , ὑπὸ Ἰωάννου μυηθέντα , καὶ Ἰγνάτιον ἐναντιοχείας , ὅπου ἦν καὶ ἔυοδος ὑπὸ πέτρου καταστάθεις , καὶ σίλαν ἐκκλησίᾳ ὅπου αὐτὸς εἶχε , φησὶ τ σφραγῖδα τ ἀποστολῆς , ἤτοι τ ἐπισκοπῆς . καὶ ἄλλοι ἄλλους ἄλλαχοῦ . ἦ γὰρ κυρίως ἦσαν οἱ ἀπόστολοι πολεώς τινος ἐπίσκοποι (εἰκάζοτε οὕτω λέγονται) διὰ τὸ χρονοτριβῆσαι ἔνιοτε πόλεσι καὶ τελευτῆσαι ἔνιοτε τούτων ὡς ὁ Πέτρος ἐνρώμη) ἀλλὰ πάσης (ὅπου ἐτύγχανον) τ οἰκουμένης . διὰ δὲ τὸ καὶ Πέτρος ἐνρώμη , διατρίβων ἐχειροτόνει καθ' ὑμᾶς λῖνον καὶ κλητὸν . οὗτος γὰρ ἐπισκοπεύει ἐνρώμη ἢ ἐνδύσῃ . ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναπολίων , καὶ ἀσίαν περιήρχετο . ταύτην δὲ τὴν διαδοχὴν οὐκ ἔχει ἡ ἐκκλησία , ὅτ' ἔχειν ἠδυνάτο , ὅτε ζωοφόρει αὐτῇ , εἰμὴ ἀναλόγως ἐντοῖς πατριάρχαις καὶ μητροπόλιταις , λόγῳ ἀναγκαίας ὑπεξαιρέσεως , ὁρᾶται δεινυμένου διὰ τῶν ζωοδόχων . εἰς ἕνα δὲ πάσαν ζωοδόχον τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν , ἀδαμοῦς ἐπέοικεν . ὃ δὲ ἦν τῶν ἀποστόλων εἶχε ὅτι μόνον . θεωρητέον δὲ καὶ ὅτω ὅ πράγματος τὸ ἀνόμοιον . ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἦσαν πάντη θεόπνευστοι , οἱ δὲ καθ' ὑμᾶς ἡμᾶς σχεδὸν πάντες ἐκκεκλικότες τ ἀποστολικῆς ὁμοιότητος , καὶ πάντες πρὸς ἐκείνους πεφήναμεν ὡς ἐκτρώματα . συλλήβδην δὲν εἰπεῖν , ὅτε πέτρος κυρίως ῥώμης ἐπίσκοπος , οὐθ' ὁ Πάπας κυρίως πέτρου διάδοχος . εἰδ' ἂν καὶ διάδοχος εἴη , ὥσπερ καὶ λέγει , διὰ τὸ ἀρχηγὸν τ ἐκεῖ ψευδοῦς ἐκκλησίας , ὡς καὶ ἀντιοχείας . ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἡ διαδοχὴ αὕτη πάντα , καὶ ἀπεριόριστος καὶ ἀπροσδιόριστος εἰς τ οἰκουμένην πᾶσαν , ὡς ἦν ἡ ἀποστολὴ πέτρου ἐν τ λοιπῶν . ἀλλὰ μᾶλλον τόπῳ τῇ ῥώμῃ πόλει ἐν τ περιοχῇ ἠδιοίκησε προορίζει , ἐν αὐτῇ ἐν πάντων τ μὴ τοὺς ἀποστόλους . ἑκάστῃ γὰρ πόλει ἴδιος διεδάχθη ποιμὴν , ἐν ἑκάστῳ ἔθνει μείζων ἐπίσκοπος , ὀνομαζόμενος ἐν μητροπολίτης ἐν πολλῶν μητροπόλεων ἤτοι πατριάρχαι . ἐν εἴτε τούτους ἄδεις ἕτερος , εἰμὴ ὁ χριστὸς . τοιαύτην ἄνωθεν παραλαβόντες ἔχομεν ἐκ τ ἀποστόλων αὐτῶν ἐν ἐκ τ ζωοδόχων τ διάταξιν . εἰ δὲ καὶ ἀπὸ πέτρου διαδοχὴν κυρίαν πιστώσασθαι θέλετε , ἔστιν ἀμβρόσιος ὁ θειότατος εἰσηγούμενος

σηγάμβρος ὁ εἰλικρινὲς τ πίστεως, δι ὧ Πέτρος ὁ Πέτρος. ωβ δὲ ταύτῃ μαλάκα
ωᾶσα ἄλλη διαδοχή. φησὶ δὲ ἐνδιβλίῳ πρώτῳ ωβὶ μετανοίας, ἐν κεφα-
λαίῳ: ς', ὅτι ἔχουσι τὴν κληρονομίαν πέτρα, οἱ τὴν πέτρα πίστιν μὴ ἔχοντες. — ,, —
Ἐπιχειρεῖς· ἡ ἐκκλησία ἡ αὐτὴ ἀεὶ διαμένει καὶ ὁμοειδής. ἆρα καὶ ἡ αὐτὴ Β'
ἀνῃλήθη διοίκησις, ἣν ὁ Κύριος διετάξατο, ἆρα ἡ αὐτὴ ποιμαντικὴ
ἀρχὴ τ πέτρα

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Ἣν διετάξατο ὁ Κύριος διοίκησιν ἁ πέτρῳ, ἀλλὰ πᾶσιν διεπετράσθη.
καὶ οἰκανόνες ἅτω κηρύττουσι. καὶ ἡ ωβράδοσις τ ἀρχαίας ἐκκλησίας
ἅτω κρατεῖ.

Τὸ σῶμα τ ἐκκλησίας οὐκ ἔστιν ἀκέφαλον. ἀλλὰ μὴν ἠκεφαλὴ ἣν αὐ- Γ'
τῇ Παῦλος ἀποκηρύττεται, ἁδυνάτ εἶναι ὁ Χριστός. ἆρα ἕτερος ἐκείνα
ἀπόστολος. λέγε δή, ἁδυνάτ λέγειν ἠκεφαλὴ τοῖς ποτὲ χρείαν ὑμῶν
οὐκ ἔχω. ὁ δὲ Χριστὸς δυνατὰ λέγειν, χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω, καὶ τὸ δαιμόνιον
Κύριος μοι εἰσὶ, ὅτι τ ἀγαθῶν μοι ἁχρείαν ἔχεις. ἆρα ὁ Χριστὸς οὐκ ἔστι τ ,,
ἐκκλησίας κεφαλή.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Ἐπέχεις ἄνθρωπε καὶ κατασφίζεσθαι καιρὸν ψυχὴν ἄξιον τὴν βλασφη-
μίαν. διὸ οὐκ ἀποκηρύττουσιν ἁ δὲ νεθελῶ ἔτι. οἰκτείρω δὲ καὶ καταδύρομαι
τὴν ἀπὸ φιλαυτίαν ἀναισχυντίαν. καὶ πάλαι μὲν δὴ ἦκουον (εἰ καὶ οὐκ
ἀκριβῶς) ἀποκοπόντων τινῶν τοῖς λαοῖς, ὅτι καθεῖλον τῆς ἀρχῆς τ
Χριστὸν, καὶ τ Πάτραν εἰς κεφαλὴν ἀντεισήγαγον. νυνὶ δὲ καὶ γεγράφηκός σου ἀνα-
γινώσκω, καὶ ἀπιστεῖν ἐθέλοντα καταβιάζῃ καὶ πείθεις με. ἵλεως ὁ Κύριος
τ βλασφημίας, σύ τε λέγοντι, καὶ ἡμῖν ἀνήκεστον. οὐκ αἰσθάνῃ ὡ βέλτιστε
ἀνθιφάσκ ωβιπίπτων. ὅσω. φὴς ἕτερον εἶναι ωβὰ τὸν Χριστὸν κεφαλὴν
ἑάτω ἀπόστολον. μὴ δυνάτα δοῦλος εἶναι μείζων τ κυρίου αὐτοῦ. ὁ ἀπο-
στόλου λόγος ωβὸς τὸν ἀποστέλλοντα ἀναπτέχει, εἰ δὲν ἀποστολικῶς κεφαλὴ
ἄνθρωπος, ἔσαι καὶ μᾶλλον κεφαλὴ ὁ ἀποστέλλων: διὸ ὃ γὰρ ἕκαστον τοιοῦτον, ἐκεῖ-
νο μᾶλλον ποιῶν ωβὸς ὃ τὴν ἀποστολικὴν ἀνήνα (ἧς τινα οὐ ωβανῶς καὶ
ἐθελοντὶ τ ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν διασρέφεις) σώιες ὅτι τὴν κεφαλὴν οὐκ
ἀπ τ χριστ λαμβάνει, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἢ καὶ ωανλόιων ωβεσβυτέρων.
ἔστι δ' ὁλόγως ωβὶ διαιρέσεων χαρισμάτων, καὶ διακονιῶν, καὶ ἐνεργημάτων.
ὧν ἁμέτοχα, ἀλλὰ διανομεὺς καὶ παροχεὺς ὁ Χριστὸς, ὁ ἐνεργῶν, καὶ δια-
ρῶν ἑκάστῳ ὡς βέλε. καὶ κατασκιάσας τ ωβιβολὴν ἀπὸ συγκρίσ σώ-
ματα ῥητῶς λέγω: ὑμεῖς ἐστὲ σῶμα Χριστ καὶ μέλη ἐκ μέρους. καὶ ἵς
μὲν ἔθετο ὁ Χριστὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον ωβοφήτας,
τρίτον διδασκάλους. ἐπάγω, μὴ πάντες ἀπόστολοι μὴ πάντες ωβοφῆται, μὴ
πάντες διδάσκαλοι. καὶ ζωαρμολογίαν παρισῶν τῶν χαρισμάτων καὶ διακονιῶν, ὥστε ἑτέρα ἑτέρᾳ καὶ τὴν μείζω τῇ ἐλάττονι ζωέχεσθαι, ωβολαβὼν

εἶπεν, ὅτι ἀδυνάτῃ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, χρείαν σου οὐκ ἔχω. ἢ ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. ὁρᾷς ὅτι καὶ ὁμοφυῶν μελῶν ἐντῷ ὑλικῷ σώματι λέγει, ἵνα καθ' ὑπόδειγμα τὸ πνευματικὸν. ὅτι ἀδυνάτῃ εἰπεῖν ὁ Παῦλος τῷ ἱερεῖ, χρείαν σου οὐκ ἔχω. ἢ ὁ ἐπίσκοπος τῷ λαϊκῷ, χρείαν σου οὐκ ἔχω. ὅτι μαρτυρεῖ καὶ ὁ θεῖος χρυσόστομος ὁμιλίᾳ: λά: ὕπνος ἦν χρῆσις ἀπὸ τοῦ Θεοφυλάκτου κατ' ἐπιτομήν αὕτη: ὥσπερ γάρ (φησιν) ὁ ὀφθαλμὸς ἀδυνάτῃ λέγειν τοῖς λοιποῖς μέλεσι, χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. ἑνὸς γὰρ ἐνδέοντος, χωλεύει τὸ λοιπὸν σῶμα, ἔτως καὶ εἴ τι μείζω εἰληφότες χαρίσματα, δυνάμεθα καὶ τὰ ἐλάττονα ἐχόντων. χρῄζουσι γὰρ αὐτῶν ὡς οὐκ ὄντες αὐτάρκεις μόνοι, εἰς τὴν ἐκκλησίας οἰκοδομήν. καὶ τῷ ἠθικῷ τοῦ προσώπου ὁμιλείας, παραινεῖ. πᾶσαν βασκανίαν ἐκβάλλωμεν, καὶ μήτε τοῖς τὰ μείζονα χαρίσματα ἔχουσι φθονῶμεν, μήτε καταφρονῶμεν τῶν τὰ ἐλάττονα κεκτημένων. ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ μέρους ἐκκλησιῶν οἱ ἐπίσκοποι, ζωοῖσιν ὡσεὶ ἐφεσίοις δευτέρῳ ὁ ἀπόστολος λέγων: Καὶ αὐτὸν (τὸν Χριστὸν ὁ Θεὸς) ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ. πέστι τὸ ὑπὲρ πάντα, εἰμὴ ὅτι καὶ ἄλλους ἔστησεν ὑπὲρ ἡμᾶς μόνος ὁ Χριστός. Καὶ τοῦτο μὲν κατ' ἀκρίβειαν τοῦ γράμματος ὡσεὶ διαιρέσεως χαρισμάτων Παύλειων, ὧν ἐμέτοχος, ἀλλὰ πληρωμα ὁ Χριστὸς ὅτι: ἐκεῖ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν. ἤκω δὲ ἀληθῶς σὺν ἀντικαταφιλοσοφιζόμενός σου, ἀλλὰ καὶ ἀληθῶς ἀποδείξων, ὅτι κεφαλὴ καθάπαξ ὁ Χριστὸς, καὶ τοῦ σώματος χρείαν ἔχει ἡμῶν. ὥσπερ γὰρ μὴ τῆς ἑνώσεως τοῦ σχήματος, χρείαν αὐτοῦ ἔχει, καὶ δυνατὸν ἀποδεῖξαι, διαζεύκτους καὶ πᾶσαν ἀνάγκην μυήσεως ἐνμιᾷ ὑποστάσει ἑκατέρας φύσεως, ἕτως ἐμοὶ καὶ μὴ τοῦ ἀῤῥήκτου ἑνώσεν, ἣν ὡσεὶ τοῦ νύμφιον ἐκκλησίαν ἐδέξατο ὁ σωτὴρ, ἓν σῶμα ἐξαυτοῦ τε καὶ ἑαυτῷ κατεσκεύασε, καὶ οἰκεῖα μέλη τοὺς πιστεύοντας πεποίηκεν. ὥστε εἴπερ ἀδυνάτον, εἶναι ἄνευ σωζομένων σωτηρίαν, καὶ χρῄζειν σωζομένων ἀνάγκη, εἰς τὸ εἶναι σωτηρία. ἀδυνάτον ἐπομένως καὶ κεφαλὴν, λέγειν ἄνευ μελῶν, καὶ κεφαλὴν εἶναι, ἀνάγκη πᾶσα, χρῄζειν μελῶν. ἴδε ἀντισοφιζόμενόν σου τὸ σόφισμα, καὶ ἀντιστρέψαντα τῷ χριστῷ εἰς δυσφημίαν ἢ βλασφημίαν τοῦ σοῦ.

Συλλογὴ ἐκ τοῦ παρεκβάσεως ὡσεὶ μοναρχίας.

Ἐκ τοῦ ἄνω πολυλογίας πρῶτον ζωάγρει τὸ τέλος τὸ ὡσταυτὸν, ὅτι ἐπειδὴ θείῳ νόμῳ μοναρχία ἐστὶν ἡ ἀληθὴς ἐκκλησία, καὶ θείαν ὁμοῦ διάταξιν, ὑποκείσθω μιᾷ κεφαλῇ ἀκροτάτῳ πνὶ ἐξάρχοντι. ἀλλὰ μὴν ἡ λατινὶς τοιαύτη, ἡμὴν ἡ ἀνατολικὴ. ἄρα ἀληθὴς ἐκκλησία ἡ λατινὶς, οὐχ ἡ ἀνατολικὴ.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ὑποθέμενος ψεῦδος, ἐδαμοῦ δυνήσῃ ζωαγαγεῖν ἀλήθειαν μᾶλλον δὲ ἀντιστρέψαι τοὔπιχείρημα θείῳ νόμῳ ἐνανθρώπινοις οὐκ ἔστι μοναρχία ἡ ἀληθὴς καθόλου καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία (δώδεκα γὰρ ἢ καὶ πλείους ἐπίσκοποι

σολύμυς ἐδείξαμεν τὸ χεῖρας διαπάσθαι εἰς ἑνότητα. διὰ δὲ ζωδέσμου τῆς ἀγάπης ζωῆς ἐχόντας) ἀλλὰ μὴν ἡ λαλινὶς ἐστὶ μοναρχία, ἡδ' ἀναβολὶς δέ. ἆρα ἡ λαλινὶς οὐκ ἔστιν ἀληθὴς καθόλου ἐκκλησία. ἀλλ' ἡ ἀναβολική.

Σωάγης ὅτι τὸ ζωοποιούμενον τῇ κεφαλῇ μέλος ζῶται, νεκρῶται δὲ τὸ ε'
5 κεχωρισμένον, ἀλλὰ μὴν ἡ λαλινὶς τῇ τῆς καθόλου ἐκκλησίας κεφαλῇ ὀρθοτῇ τῇ ῥωμαϊκῇ καθέδρᾳ ζωοποιεῖται, κεχώρισται δὲ ἡ ἀνατολικὴ. ἆρα ἡ λαλινὶς ζῶται, νεκρῶται δὲ ἡ ἀναβολική.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ἀντιρρέφω κἂν ταῦτα. τὸ ζωοποιούμενον μυστικὸν, ἀληθεῖ καὶ γνησίᾳ
10 καὶ ἀφθάρτῳ καὶ ὀρθοτῷ κεφαλῇ, ζῶται σῶμα. νεκρῶται δὲ τὸ ψευδεῖ φθαρτῇ καὶ ὀρθοτῇ κεφαλῇ. ἀλλὰ μὴν ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ζωοποιεῖται τῇ ἀληθεῖ καὶ γνησίᾳ, καὶ ἀφθάρτῳ, καὶ ὀρθοτῷ κεφαλῇ τῷ χριστῷ, ἡ δὲ λαλινὶς σκυβάλα, καὶ ἀληθεῖ, ἀλλὰ φθαρτῇ, καὶ ὀρθῇ. ἆρα ἡ ἀναβολικὴ ζῶται, νεκρῶται δὲ ἡ λαλινὶς.

15 Σωάγης ἐκ τῆς τοῦ σώματος ἀναλογίας. τὸ φυσικὸν σῶμα ἐστὶ μονοκέφα- γ'
λον, τὸ δὲ πολυκέφαλον τερατῶδες. ἀλλὰ μὴν τὸ μυστικὸν σῶμα τῆς λαλινίδος ἐστὶ μονοκέφαλον, τῆς δ' ἀναβολίδος τερακέφαλον, ἐκείνης ἄρα τὸ σῶμα ἔρυθμον, ταύτης τερατῶδες, βεβαιοῖ τὴν δυσμορφίαν τοῦ πολυκεφάλου διὰ παραδειγμάτων. ὡς ἐπαρῶσαν ταννῦν παρεδρεύοντες, ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν Μακεδονίῳ Νεστορίῳ καὶ Σέργιος αἱρεσιάρχαι. ἐναντιοχείας δὲ Μακαρίῳ ὁ μονοθελήτης Πύρρος ὁ σαμωσατεὺς, καὶ Πέτρος ὁ κναφεύς. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ διόσκορος. καὶ Δύκις δὲ καὶ Γεώργιος οἱ ἀρειανοὶ. ἐν Ἱεροσολύμοις δὲ Ἰωάννης ὠριγενιστὴς, Εὐτύχιος, εἰρηναῖος, καὶ Ἰλάριος ἀρειανοὶ, πόθεν τοιούτῳ σώματι θεραπεία. ὅσοι ἄπεσιν ἡ ἑνὰς,
25 ἀπολείπει καὶ ἡ ἀλήθεια. τὸ γὰρ ἓν καὶ ἀληθὲς καὶ ἀγαθὸν. καὶ ἀντιρρέφουσιν. ἀλλὰ μὴν ἡ λαλινὶς μία, ἡ δὲ ἀναβολικὴ τεσσαρωλή. ἆρα ἡ λαλινὶς μόνη ἀληθὴς καὶ ἀγαθὴ, οὐχ ἡ ἀναβολική.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ὡς ποικίλον σοι τὸ σοφιστὴν, κἂν τούτῳ μόνῳ, καὶ οὐτῇ ἀληθείᾳ ἀναλε-
30 πεάφθαι σε δείκνυσι πρὸς τοῖς σοῖς διδασκάλοις. ἀλλ' ὅρα τὴν ἀλήθειαν, διαλύσασάν σου, ὡς ἰσὸν ἀράχνης τὰ σοφίσματα.

Τὸ φύσει ποιόν τι ὂν, τοιοῦτον ἀεὶ διαμένει, καὶ ἀδιάλλακτον, ἢ δυσχερέστερον μεταβάλλειν ἄνθρωπον μείζονος ἀνθρωπείνης δυνάμεως. καὶ σύ πολεμικῶς καὶ σοφιστικῶς ἐναρξάμενος, τοιοῦτος ἡμῖν ὡς ἀεὶ ὑπολάβοιμι, ταῦτα πολυτρόπως ληρῶν εἰς ἀηδίαν καὶ παραλογιζόμενος. ἄκυρον δὲν καὶ μεταβλήτη τῇ ἀπατήτῳ καὶ πάντα ὑπερνικώσῃ δυνάμει τῆς ἀληθείας. ὡς ἐναρξάμενος ἀπὸ φυσικοῦ σώματος ἐν τῇ μείζονι, ὑπαφέρεις τὸ μυστικὸν ἐν τῇ ἐλάσσονι. ἔδει κἂν ἀφηρημένως εἰπεῖν σῶμα. ἐν γὰρ οἷς τὸ φυσικὸν, ὀφείλει διατελεῖν καὶ τὸ μυστικόν. ἐκεῖνο γὰρ θέσει ἐν τοῖς πράγμασιν ἐστὶ, τοῦτο δὲ μᾶλλον ὑπονοίᾳ.

διανοίᾳ. ὥστε καὶ νοητὸν μᾶλλον, ἢ ὁρατὸν, ὡς σῶμα λεγόμενον. ἀλλ' ἔσω, συγχωρήσωμεν τῷ ἀπάτῳ. εἰ συγχωρεῖμεν τὴν ἀναλογικὴν ἐκκλησίαν ἐκ λαμβανομένην ἅμα πολυκέφαλον. εἰς ἣν ὁ Χριστὸς ἡ ἀληθὴς αὐτῆς κεφαλή. ἢ ἢ κατὰ μέρος ἐκλάβῃς τὰς διοικήσεις, ἑκάστη μίαν ἔξει κεφαλὴν μυ: σικὴν τ' ἴδιον ἐπίσκοπον, ὡς κἂν τῇ λαμπρίδι σὺν ἀποφήσετε. φησὶ δὲ καὶ σοφῶς ὁ ἀποστολικὸς κανὼν: λδ': τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι δεῖ τὸν ἐναὐτοῖς κεφαλὴν. ἤτοι Μητροπολίτην, πολλῷ δὲν μᾶλλον Πατριάρχην. τὸ δὲ εἰς βεβαίωσιν διὰ σῶν δειγμάτων σοφιλήθη, ἀριδήλως θεατρίζει τὴν διάνοιάν σου παγελάφους καὶ χιμαίρας κυοφορεῖσαν καὶ ἀποτίκτουσαν σὺν ἐγκατέλειπεν δ' ἐγκαταλείψει ἡ πάνσοφος. αὐτοπάτη σοφίσματα τὰς ἐκκλησίας πάσας, ἅμα ὑπὸ αἱρετικῶν ἄρχεσθαι ποιμένων, δ' εἰ καὶ πᾶσαν Κωνσταν: τίνα καὶ δ' ἄλεντος μηχανὴν σοφεύρηκεν ἡ κακία, ἀλλὰ καὶ τότε μάλιστα ἀνασχήσει, ὁ Ἀθανάσιος, καὶ Γρηγόριος, καὶ Βασίλειος, Ἀμβρόσιός τε καὶ Ἱλάριος σοὶ ἄμυναν. ἀναστρέψω δὲ κἂν ταῦθα κατὰ τῆς κεφαλῆς σου τὸ σόφισμα εἰς ἀληθῆ συλλογισμόν. εἰ γὰρ καὶ εἶεν ἅμα τοσαῦτα αἱρέσεων τέρα: τα, δ' ἂν μικρὸν πρὸς τέρας τελέσειε ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, κεφαλὴν καθ' ἡμᾶς ἔχουσα μίαν τὸν Χριστὸν, καὶ τὸν ἀνθρώπους, εἰμὴ κατ' ἐπισκοπὴν ἱεραρ: χίας. εἰ δὲ καὶ ἱεραρχίας αἱρετικός ποτε γένοιτο τὸν ἐπὶ κεφαλὴ. ἐκπίπτει γὰρ τ' ἐπισκοπῆς, καὶ μένει πάλιν ἡ ἐκκλησία κεφαλὴν γνησίαν ἔχουσα τὸν Χριστὸν. καὶ χολάζει μὲν τυραννικὴ, ὡς ὅτε χηρεύῃ ἐπισκόπων πόλις. ἡ αὐτὴ κεφαλῆς ἔχει τέως ἐκ τ' ὁμορούντων, τ' ἀντιποιούμενον καὶ ζωαντλαμβανόμενον. ἐρῶ καὶ μᾶλλον ἐκ ἰδίαν κλῆρον τ' μάλιστα ἀφιερωσμένον τῷ ῥομφαίαν τοῦ πνεύματος, καὶ δυνάμιν ἐνδεδυμένον ἐξ ὕψους. καὶ ταῦτα μὲν ἡμεῖς. ὑμεῖς δὲ ὑπτιάντες κεφαλὴν ὁρατὸν τ' Πάπαν, καὶ ἐπ' αὐτῷ πεποιθότες ὡς ἀναμαρτήτῳ, τί πάθοιτ' ἂν ὠκλάνται ἄντις ἀνόμημα ἀλλ', ὡς ὁπότε μονοθελήτης, ἐπικαθήσῃ τῷ πέτρᾳ θρόνῳ σεσεπτιαζόμενος; ἄντις μαρκελλῖνος μὴ ἀναπαλαίσας, ἄντις φήλιξ, ἄντις γωὴ μὴ φανερωθεῖσα, ἄντις στέφανος, ἄντις σέργιος, τοὺς νεκροὺς Πάπας Φορμώσους ἀνασκάπτοντες, καὶ τοὺς τελεσιεργηθέντας ἀναχειροτονοῦντες. ἄντις Ἰωάννης δωδέκατος ἐνμοιχείᾳ πεφονευμένος, ἄντις ἀλέξανδρος ἕκτος. ἕτεροι τῆς αἰσχροεργίας καὶ φόνοις τὰς ἐξ αἱρέσεων λύμας ὑπερφαντάσαντες. καὶ τί ἔτι λέγω, ὅπου κατέληξαν παρ' ὑμῖν κανόνες, καὶ ἡ αἰδώς. ἀνερυθριάστως τῇ σοφαιρέσει ἐπικρατοῦντος χρωμένοις αἵμασιν ὡς τὰ πολλὰ, καὶ ἀρσαναγαῖς καὶ φιλομαχίαις συμπλεκομένοις. ταῦτα ὑμῖν τ' ἀληθοῦς νομιζομένης ὑμῶν ἐκκλησίας γνωρίσματα. ταῦτα τ' καθ' ὑμᾶς μοναρχίας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν καθ' ἡμᾶς, τ' σοφανοῦς τυραννίδος τὰ ἰδιώματα. ἀσπάσασθε τιγαρῆν τῶν καρπῶν τῆς ἐκ τῆς ἀληθοῦς θεαρχικῆς κεφαλὴν ἀποστασίας. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἀναίρεσιν τοῦ ψευδοδιδάκτου τοιούτου δόγ: ματος, εἰ καὶ ἱκανὰ. σμὴν σοσθήσω καὶ λόγον ἕνα εἰς τὸ ἄρτιον εἰσελαύνοντα τὴν δόξαν ὑμῶν. λέγετε γὰρ ὅτι ὁ Πάπας τῷ πέτρῳ κεῖται: τα. διάδοχος. εἶπατε ὅτινων καὶ ὅστο. ὅτι καὶ οἱ μὴ πέτρον λίνος καὶ κλήμης διά-

κλήμης Διάδοχοι ὄντες ἐμόνον τ καθόλυ ἐκκλησίας ἦσαν κεφαλὴ, ἀλλα
Ͼ τῶν συγχρονούτων αὐτοῖς ἀποστόλων. Ἰωάννυ δῆθεν ὡς ϗ ἐπὶ τραϊανοῦ διαρ-
κέσαντ@ ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη τ Χριστοῦ. ϗ Ἰακώβυ, ὡς φασὶ τὰ ἑβδομή-
κοντα. Τίς ἀκμάων, ὅκαστα φροπηλακίσϗ τὸν λέγοντα. ὥστε τοὺς μαθητὰς
τ ἀποστόλων ψευδῶς ὑπὲρ τοὺς ἀποστόλους, λόγῳ τ πέτρυ Διαδοχῆς. ϗ τ
αὐτοπτῶν τ θεαπτρώσαυ, τοὺς μὴ αὐτόπτας; ὅπ γὰρ ἦτο ἀκολυθεῖ τὸ ἄπορον
δῆλον. πᾶς γὰρ Διάδοχ@ ἴσαμ@ ϗ ἰσοζύσ@ τ προηγησαμένυ. εἰγὰρ
Πέτρ@ ἔξαρχ@ τῶν ἀποστόλων ϗ κεφαλὴ αὐτῶν ϗ τῆς ἐκκλησίας, ἔσαι
τὸ αὐτὸ ϗ ὁ τούτυ Διάδοχος. εἰ δ' ϗ ἦτο αἰχμώτως νέμειν τῷ Πάπα προ τοὺς
ἀποστόλους προβαλλομένῳ ἀλλ' ὅμως ὕτω σοι δείξω ἐξ ἀνάγκης εἶναι ἀκόλυθον.
οἱ γὰρ περιόντες ἐπ ἀποστολοι μὴ πέτρου μέλη ἦσαν τῆς ἐκκλησίας.
ἀλλὰ μὴν τ μελῶν πάντων κεφαλὴ ὡς Πάπας ὁ κλήμης, ἄρα ϗ τῶν αὐτ
ἀποστόλων. πολὺ ἀλλ' ἴδωμεν εἰ ἦτο σέργι ὁ κλήμης ὃς ἐκ προσώπυ πέτρυ
Ἰακώβυ ἐπισέλλων, ἐπίσκοπον αὐτὸν ἐπισκόπων ἀποκαλεῖ, Ͼ Πατέρα Πα-
τέρων. οὐκ ἄρα μείζων τῶν ἀποστόλων ὁ Πάπας. ἀλλ' ὅτε τῷ πέτρῳ κ̄ῡ
πάντα Διάδοχ@. ἐκεῖνος γὰρ ὡς ϗ οἱ λοιποὶ ζωοπόσοι τ καθόλυ ἦσαν
ἕκαστος ἐκκλησίας ποιμήν. ὁ δ' Πάπας τ ὑπ' αὐτὸν μόνης, δῶμεν ὡς Πα-
τριάρχης ϗ πάσης τῆς νυνὶ δύσεως. ὁ γὰρ δόκιμος μηδαμῶς εως τῆς ἀνωτο-
λῆς Ͼ τ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν μερίδ@. ἀλλὰ τούτων μὲν ἄλις. Προ-
βῶμεν λοιπὸν ϗ εἰς τὸ ἕκτον τμῆμα. ὡς οἷόντε πρὸς τὸ τέλ@ σπεύδοντες
ϗ ἀφορῶντες, ζωοπλικώτερον.

ΤΜΗΜΑ Ε΄ΚΤΟΝ

Δείκνυ Ͻ ἡθέσ (ἢ πέμπτη) ὅκ ἔ μὴ κενὸς ὀνόματος ἔ τ καθολικῆς ἐκκλησίας.

Ἐκείνη φῆς, ὑπάρχει ἀληθὴς ἐκκλησία, ἥτις Διαφαντὸς χρόνυ ἐστὶ,
πις δύε Ͻ ϗ ὀνομάζε Ͻ καθολικὴ. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ λατινὶς. ἄρα. ὅτι
Ὁ καθολικὴ τειχῶς διαιρεῖς. κ̄ῡ τόπυ. ἐξήπλω Ͻ γὰρ ὅτι τὸ ἄνω ϗ
κάτω ἡμισφαίριον, κ̄ῡ πᾶσαν ἐπαρχίαν. δεύτερον κ̄ῡ χρόνον. ἀμεταβλη-
τ@ ϗ ἀκλόνητ@ διαμεμενηκυῖα ἀπὸ Χριστοῦ ἕως ἔ νυῦ, ϗ εἰς τ ζω-
τέλειαν. τέτον κ̄ῡ τὸ πλῆθος προσώπων ἐκ πάσης φυλῆς, ϗ γλώσσης, ϗ
λαοῦ ϗ ἔθνους. κἂν τῷ νέῳ κόσμῳ τῶν ἰσπανῶν πλείους ἀριθμῶνται πιστῶν, ἢ
ἐν τῷ ἀρχαίῳ τούτῳ ὀρθόδοξόι τε ϗ ἑτερόδοξοι. ὥστε προὸς αὐτὸς ἐλαχίστην
εἶναι τ ζημίαν πλὴ ἀπὸ λοιδόρυ ϗ καλβίνυ. βεβαιοῖς τ λόγον ἐκτοῦ
ὀνόματος τοῦ καθολικοῦ, ἤδη τοῖς ὑπὸ τὸν Πάπαν προσωκειωμένυς, ϗ
ἄλλοις ἐ δαμῶς.

Α΄ΠΟ΄ΚΡΙΣΙΣ

Χωλαίνῃ ἀμφοτέραις ἰγνύαις ὠθαυμάσε τὸ σὸν ἐπιχείρημα ϗ καθ' ἀμ-
φοτέρων τῶν προτάσεων. ἔδεισε ὁλόκληρον ζωπάξαι τ ὁμολογίας τὸν
ὅρον. ὅτι καθολικὴ ϗ ἀποστολικὴ. εἰ γὰρ καθ' ἀκρίβειαν ἐδὲν καθο-
λικὸν φαίνῃ πάντως, ὃ μὴ ϗ ἀποστολικὸν. ἀλλ' ὅμως κεχωρισμένον, δυσχε-
ρείαις ὑπο-

ρείαις ὑποπίπτ τ Δαλέξεως. τὸ γὰρ αὖ φάγης, εἴγε ὑποθείημν τ ἀρλανικὼ αἵρεσιν, ἢ τὼ δύτυχῶς ἐξηπατωμμήνν ὁμοίως. ἆρα Δὰ τᾶτο ἀληθὴς; ὄυμμοιω, ὅπᾶ καὶ ἀποστολικὴ. πεῖς τὼ ἐλάττω ϗ πάνυ ἀπόφημι. εἰ γὰρ συγχωροίην τὸ καθόλω ὁπωσδήποτε λαμβανόμμον, ἀλλ' ἀνπτέναμι λειπόμμον τὸ ἀποστολικὸν. ἦγὰρ ἀπὸ νότω θεμένη τὼ τ ὁμολογίας ἀκεραίοτητα, ϗ τ πίστεως τὸ εἰλικρινὲς, ϗ εἰς καινοτομίας ἐκτραπεῖσα, ἔθιμά τε τ' ἀρχαῖα μεταμείψασά τε μεταμείβασα, πάτε νόμιμα καταργᾶσα, τὰς παραδόσεις ὑβριβάινασα, τ ἀδελφικὸν τ εἰρήνης ζωύδεσμον, Δαφιλαρχίας Δαπῶσα, πῶς ἂν εἴη, ϗ λέγοιτο ἔτις δύοιτο ἀποστολικὴ; πεῖς τὼ δεῖξιν λέγομμ πρῶτον μὲν θεολόγω γρηγορίω. λόγῳ εἰκοστῷ ἕκτῳ πεῖς ἀρχὴν ἀνὴς κατ' ἀρχὰς: πᾶ ποτε εἰσὶν οἱ τὼ πενίαν ὑμῖν ὀνειδίζοντες ϗ τ πλᾶτον κομπάζοντες. οἱ πωλήθει τ ἐκκλησίαν ὀρύζοντες, ϗ τὸ βραχὺ Δαπτύοντες πόιμνιον.

ϛ' Εἶπατε οἱ αὐχᾶντες τὼ τετραπέρατον τῇ λατινίδι φωνῇ ϗ πίστ ἐκκλησιμήν ἀπὸ αὐγύπτω ἕως ὠκεανᾶ, καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὼ ἀφρικὼ τὼ μεγίστην, ὅ ἔστ τ γῆς τὸ τετραμόριον, πόσοι οἱ λατινίζοντες; πανίωταοι, ϗ ἔτοι κ τὰς λιμμύας δι' ἐμπορίαν. ἀνὰ πᾶσαν τ ἔρημον ἀραβίαν, τίνττε περαίαν, καὶ τὼ δυσάιμονα, πόσοι; ἴσως ἀ ἢ εἷς. ἀνὰ τὼ ἀχαΐαν ϗ θεσσαλίαν καὶ μακεδονίαν, ἑλλάδα ϗ ἤπειρον, ἀσίαν ϗ παμφυλίαν καὶ κιλικίαν, πόντον ϗ βιθυνίαν, μυσίαντε καὶ βαλγαρίαν. ἐν τοῖς πολέισις ἀδεὶς. ὀλιγοὶ δ' ἐν τοῖς νήσοις καὶ λιμέσι δι' ἐμπορίαν. ἀνὰ τὼ κολχίδα ϗ ἰβηρίαν, ὑρκανίαντε ϗ περσίδα, μηδίαντε ϗ παρθίαν ἀνὰ τὰς ἐλαμίτας, ϗ τὰς ἔνθεν ϗ ἐκεῖθεν ἰνδὰς πόσοι; ἀδεὶς. ἀνὰ τὼ μικρᾶν, καὶ μεγάλω σκυθίαν, ἀνὰ τὼ δρυχωροτάτω μοναρχίαν τ μοσχοβιτ, τάτω, ὅπ τ χριστιανῶν ἠδρώπη, πόσοι; σχεδὸν ἀδεὶς. ἀνὰ τὼ συρίαντε καὶ φοινίκω μεσοποταμίαν, ϗ ἀσυρίαν, καὶ τὰς ἡμετέρας παλαισίνας, ὅτω ὁρῶμμ ὑμᾶς ϗ ὁρώμεθα, καίτι μεγάλη χρυσίω ὁλκῇ Δατρίβετε ϗ κατηφέλγετε τὰς ἀσηφίκτως, πόσοι; ϗ λίαν δυαρίθμητοι, ὡς ἄρα πεδύσω ὑμῖν ὅλω τὼ ἐντῷ ὠκεανῷ οἰκυμμόλω, τῇ ὑμῶν ἀφεσεθείσῃ μερίδι, ϗ ταῦτα ὑπὸ τὴν ἰσπανῶν ἀρχὼ; ϗ πῶς μεγαλαυχεῖς ἐπὶ ψεύδεσιν, ὅπᾳ ϗ βρεταννοὶ, ϗ φλάνδροι, ϗ ὄλλανδοι, ἃ τ ὑμῶν ὄντες μερίδα ἐπὶ πολὺ δυνασεύσι. ϗ τ μὲν αἰγυπτιακῶν τυχὸν, τ ἢ μεσογείων ἀπείρων ὄντων χωρῶν, τίς κυριεύει; πλὴν τ ἐνοικούντων βαρβάρων; πῶς ἄρα τοσοῦτον ὀνηροπολίας πλῆθος, ὥστε πάντων ἔτι ἄπιστον ἡμισφαιρίῳ, τὰς ἐκεῖ λατινίζοντας ὑπερφυεῖς καὶ ὀρθοδόξων, καὶ ἑτεροδόξων. πλὴν εἰ μὴ ἄρα ἐνταῦθα τοσοῦτον ὀλιγοὶ γεγόνασε τῷ τῶν πολυπλήθων ὑπὸ καλλῖνον καὶ λάθιρον ἀφ' ὑμῶν χωρισμῷ. ϗ ταύτην μὲν τ ζημίαν, ἐθνῶν ἐνδοξοτάτων, πάνυ σαφῶς οἶδαμμ ὑποσάσαν τ λατινίδα. ἀδ' ἀνεκτήσαθε κατ' ἰνδὰς, ἔθνη βαρβάρων πλῆθος ἡμεῖς τεκμαιρόμεθα ἐυαρίθμητον. ἐυχόμεθαδ' ὅμως ἥπερ ἀπίστως εἶναι ϗ γνήσιοι λατῖνες. ἐγὼ δὲ ἀναπολιτὸς πρὸς τὰς λατίνας ὑμᾶς ἔτω σκαιῶς ϗ μισαδέλφως διάκνυ, ὡς αὐτὸς παρ' ὑμῶν ὁσημέραι πειρῶνται.

Ἐξετάσωμμ

Ἐξετάσωμεν δὴ καὶ τὸ δεύτερον. τὸ γὰρ χρόνον καθολικὸν, ὅπῃ τούτῳ ἐ΄
ἀκριβῶς ἐλέγχεσθε, τοσοῦτον ἂν ἐκλονήθη καὶ μετεβλήθη τὰ ἀρχαῖα καὶ πάτρια παρ' ὑμῖν, ὅσον ἡμῶν διέστασθε ταῦτα τηρούντων. κἂν τοῦτο φανήσωμαι πλείους ἢ τετρακοσίας ἐν ὑμῖν ἀναφύσας καινοτομίας, ὁλοσχερὲς τὸν ἀποστολικὸν ἀνατρέψασι φάρδοσιν. πολλὰ μὲν ἐν τοῖς δόγμασι, πλεῖστα ἐν τοῖς ἔθεσι τὰ νομίμοις. ἃς δὲ παρόντα οὐκ ἔστι καιρὸς τὸ καταριθμῆσαι. συμβάλλοντες δ' ἐκ τοῖς παρ' ὑμῖν πολλὰ ῥᾳδίως εὑρήσετε. ὥστε ἔτε καθολικὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων τὸν λατινίδα συγχωρήσωμεν, ἔτε ἁμαρτεῖν ὑπομένειν, ἢ κἂν εἰς τὸ διηνεκὲς, ὡς ἔστι νοῦν, ὑπομένωμεν.

Πρὸς τὸ τέλος τ διαιρέσεως, ὅ ἐστὶ τὸ πλῆθος τῶν καθ' ὑμᾶς πιστευόν- γ΄
των, ἐφ' ᾧ ὑπὲρ ὑμᾶς ὑπεραίρεσθε. μεγαλορρήμονες μᾶλλον ἢ ἀληθεῖς. εἰ γὰρ ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώττης διαριθμήτες τινὰς ἀργυρωνήτους ἀπὸ τῶν διεσπαρμένων ἐξ ὑμῶν φερομένων, ὡς εἰώθατε καὶ ἐκ τῶν ἀτελῶν, ἀπελεσθέντας, ἴστω τῇ καθ' ἡμᾶς γινομένῃ πέρα πλεονεξίᾳ. ὥστε ἐκ τῆς ὀλιγανδρίας ἑκατονταπλασίων πλειόνων ὑμῖν ἀπαιτεῖσιν ἀπαιτεῖσθαι τὸ χρῆμα μᾶλλον, ἢ ποιμένων. ἐ γὰρ πλημμελοῦμεν καθ' αὑτὸν ποιμαίνειν ποίμνιον, ἀλλ' ἐκ τῶν πάλαι τινὰς αἱρέσεων χυδαίους ὑποφέρετε. ἕτερος χρήμασι καταθέλγοντες μᾶλλον, ἢ λόγοις ἀληθείας πείθοντες. εἰ δ' ἦν τῶν πιστῶν τὸ πλῆθος μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν (καίτοιγε τὸ ἑλληνικὸν μάλιστα ἔθνος, μᾶλλον τῶν ἐκ αὐτοὺς πολλῶν ἐθνῶν, ζυγῷ δουλείας ὑποκείνται, ἢ τὸν κρείττονα αὔξησιν ὑστεροῦνται) θαῤῥῶ δ' ὅμως λέγειν, ὅτι τ ῥώσων τὰ ἔθνη μονα τ ἡμελέρας ὄντα μερίδος, ἰσοστάλαντα καὶ ἰσόρροπα, εἰ μὴ μείζω ἢ πλείω πάντων ὑμῶν. ὥσ σκ ἴσμεν τὸ καύχημα, ὅτι ἡλαττώνις ἐς τὸ μᾶλλον ὑποκύψε (ὡς ἀεὶ (ὃ καὶ γνώρισμα φησὶν ἀπὸ χρυσοστόμ τ καθολικῆς ἐκκλησίας) ἡδ' ἀποστολικὴ τὸ ἀνάπαλιν ὑπομένεται. ἰουδαϊκὸν εἰ μὴ τὸ ἔθνος ἡμῶν, οἷς οὐδὲ κύριος κέκραται (καίτοιγε ταὐτάγε ὁμοίως μὴ τὸ ὑμέτερον πάλαι πολλάκις πέπονθε) ἐλαττόνων, ἀλλ' ἥττης ἢ ὁμολογίας ὑποκειμένης, μὴ ὅτι μεγάλῳ σκυθίαν μὴ εἰς τὰ ὑπερβόρεια, μήσας ἐπαρχιῶν βαρβαρικῶν ὑποδόσεσιν, ὡς νεωστὶ τὸ ζεμπίλιον ὑπὸ τὸ ἀσεβέστατον κράτος ἔκλασε ἀνάσσον. καὶ πρότερον ὑπὸ τὸ αὐτὸ βασιλεῖαι σκυθίας μεγίσας δύο ναζαμόνας μὴ ἀδραμάνιον μαρτυρῶσι τὰς ὑποδόσεις καθ' ἡμᾶς τῷ μεγάλῳ τότε αὐγούστῳ σὺν ἐλαττονεῖ εἰς παντελῆ ἐλευθερίαν ἀποκαλασήσασθαι τὰς παρ' ὑμῖν δεδουλωμένους, ἀναξίως χριστιανικῷ ὀνόματος ἀδελφοὺς ἡμῶν. ὃ δ' ὑπομνήσω ἀνάπαλιν πεπαθῶς, μεμνημένους ὑμᾶς, ὅσῳ πεῖσθε ἔθνη διὰ τὰς καινοτομίας ὑμῶν τῆς λατινίδος ἐξέστησαν εἰς ἑτέρας καὶ μείζους, καὶ πλείους μερίδας, τ γερμανίας τὸ πλεῖον, ἡμέτερον τῆς γαλλίας, καὶ πολωνίας, ὅλον τ βρεττανίας τῆς μεγάλης, καὶ ὑβερνίας, σουηκίας τε καὶ τ ὑπερβορείων χεδὸν πάντων. καὶ οἰκοδομοῦντες ὑμῖν πεσεῖν ὀδὲν ὀκαρδιογνώστης, ἢ ζῆλῳ δυσεβείας, ἢ ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ καὶ νόμῳ πολιτικῷ ἐν ἱσπανίας μόνον ἀπελήλαν) τὰ μὴ δυσεβοῦντα ἔθνη, ἐ ἐδαμοῦ σύμμικτοι μᾶλλον χριστιανοῖς οἱ μισόχριστοι, ἢπερ ἐκεῖ. πῶς ἄρα καθολικὴ

κ τόπω καὶ συλήψεσιν ἡλαπνὶς, ἡ ποσοῦτον ἐπαιρομένη, καὶ τ οἰκείων ὑσερημένη, καὶ τὸ κεφάλαιον, τ ὑπὲρ ἡμῶν τ ἀνατολικῶν ἀποδείξεως; ἐρώτησον ἐκ τ ἑτεροδοξόντων ἐθνῶν, πλείσων τε ὄντων καὶ πολλαχῆ, μᾶλλον ἢ κἀκ τ ἀπίστων αὐτῶν, τίνι μερίδι συνεθεῖεν, εἰ μέλλοιεν ἐκκλησίᾳ τινὶ χριστιανῶν συνδραμεῖν; πάντες ὁμοφώνως ὡς ἐκ ζωσθήματος τῇ τ ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ὑποδήσασι. καὶ οἱ πλεῖσοι ἢ τ ἐναίρεσιν τοῦτο πεθεσι ζ διαπραγματοῦνται, καὶ φιλοτίμως ἔχουσι τῆς παρ ἡμῖν ἱερᾶς τελετῆς προσφοιτῆτες. ἀλλ ἐργατ ἡμῖν ἀπειρία ὑπὸ πολλῷ θεσμῷ. ὑμεῖς ἢ ἀναριθμήτων συνεπαίρετε ἐργατ. τίνος οὖν ἀφέλεζετε; ἐζωμάγετε. ὅπ ἀλλοτρίῳ (εἰκότως ἂν φαίην ἐγὼ) σῶμ ἀκολουθοῦσιν ἐκ τὴν τ ἀλλοτρίων φωνὴν ὑπομένουσιν, ἔδοξαν ἁρμόνιοί ποτε κ τὴν ἐνφλωρεντίαν ζωὸν τῶν ἑλλήνων ὑποδήγματι ζωελκύσαι λατῖνοις, ὁμοίως κ αἰθίοπες, ζ ἀποδέξαντο τ ὄρον. εἴπατε νῦν, ἐρωτήσατε, ἐφυλάττοντο τὴν ἀπάτην, ἐπανῆλθον εἰς τὰ πάτρια, κ ἀρχαῖα. κενὸν ἄρα τὸ μεγαλαυχεῖν ὑπὲ τῷ καθολικῷ ὄνοματι. ὑμεῖς φ ὅτω σφᾶς αὐτὸς ἐνομάζε, ἀλλ ἐχ ἡμᾶς ὑμᾶς. εἰ μὴ ἄρα ὅτως ὑπὸ παλαιωθὲν κ σεσκυρωθὲν, ὥστε καὶ ἐμπαίζεσ. καθὼς κ τὸ καθαρὸν λέγεσ ἐσφετερίσαντο ἑαυτοῖς οἱ ναυπανοὶ, κ γνωστῆναι, οἱ σὺν Ἰασπλείδην τ ἄριστον, κ καρποκράτην. ὡς κ ὀχῖται, κ ἐγκρατῖται κ ἀποστολικοὶ, ὀνόματα μὲν ἀξιώματα, ἀλλὰ μάταια κ γελοῖα ἡ σεσημείωμαι, μέχρι μόνε ἐσηκῆα ὀνόματος. χρῆμα πάμπολυ ἦν καὶ ἀναγκαῖον εἰ κ σὺς τὺς λοιπὺς Πατριάρχας εἴπτε καθολικὸν, καθὼς αὐτοὶ σὺς ἀλλήλους, κ σὺς πάντας τὺς ὑπ αὐτὸν. ἀλλ οἶμαι ἴσως μηδαμῶς εἰκότως τυγχάνοντες, κ Πατριάρχας παρ ὑμῖν πίστως μετονομάζετε. ὑπὲρ οὗ εἴποιμι (νόθα ὄντος κ σοφίσματα) σεσχεδιάζεσθε, κ τὰς ἀποστολικὰς ἅμα κ ζωοδικὰς σοφισθόσεις ἐκμιμητεύζετε. ὅσως εἰς μοναρχίαν, ἢ καὶ μικρὸν δεῖν θεαρχίαν τ ῥώμης θρόνον ὑψώσητε.

ΤΜΗΜΑ Ζ΄

Δείκνυσ ἡ θέσις ἀποφατικῶς ἐκ τ ἑνώσεως καὶ χωρισμοῦ τῶν ἀνατολικῶν τοῦ ἁγιοπόλου.

Ἀληθῆ μὲν εἶναι τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ἐνταῦθα διϊσχυρίζη, ἐκ ζ πολλάκις τὴν τ λατίνων πίστιν ἐγκαλπώσασθ καὶ τοσαυτάκις πάλιν ἀποκηρῦξαι. ὡς τὰ τ ἐν λατερράνῳ ζωόδε μαρτυρῆσι, τ ἐν λυγδούνῳ, τ ἐνφλωρεντίᾳ καὶ ἄλλων εἰ δὲ ἀληθὴς ἦν, ἀνέλιπῆ τὴν πίστιν ἂν ἔσχεν ἀεὶ καὶ ἀμετάβλητον. νῦν ἢ τοσαυτάκις μεταβαλλῆσα, εἴτε ἀληθῆ τὰ τῶν λατίνων δόγματα, εἴτε μὴ, ἐλέγχε ἢ κ τὰς ἑνώσεις, ἢ κ τὰς ἀποστάσις, τ ζ χωρισῆ ἐσαγγελίας ἐκπεπωκῦα.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Οὐδὲν συμπεραίνεις ἐξ ὑπολήψεως ψευδοῦς. ὁ δέποτε γὰρ ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία μετέβαλλεν, ὅτε πίστιν, ὅτε τὰς παραδόσεις, ὅτε τὰ οἰκεῖα ἔθιμά τε καὶ νόμιμα. ἐφ' ὃ δ' ἂν λέγῃς ἰώαννης πολλάκις, καὶ πάλιν ἀφεικέναι τῆς τῶν λατίνων πίστεως, ὑπόληψις ἔστιν αὕτη ψευδὴς. ἐπρώτου μὲν ἐν τῷ κατὰ λατεράνου ῥωμαϊκῷ πολυανθρώπῳ συλλόγῳ, ἀνατολικοὶ ὁ παρῆσαν, ὁ δὲ παρεῖναι ἦν δυνατόν. τότε μάλιστα μεγίστης μίσους ἀκμάζοντος ἀναμεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν. ἀλλ' ὅμως ἐφ' ἑνδεκα, ὑπὸ τῆς συμπνοίας τῶν δυτικῶν, τῆς κωνσταντίνου. ἐτυραννούντων ἐν ταῖς τελευταίαις πατεραρχικαῖς καθέδραις τῶν λατίνων. ταπεινωθέντων ὅτι μάλιστα πανικαῦτα τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων; ἀλλ' ὑμῖν τοσαύτη ἀπὸ φιλαλήθους τε ἀληθείας τυγχάνει ἀπέχθεια ὥστε καὶ ἐκ προσηγορίας ψευδοῦς τῶν ἐκεῖ ἐμφερομένων ἀνατολικῶν ὀνομάτων ἀποδιοπόμπως ἀπωθεῖσθαι. ἐκ μὲν τῷ συλλόγῳ ἐκείνῳ, ἐκ μὲν τῶν ἀνατολικῶν κλιμάτων λατῖνοι παρῆσαν, ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων προσώπων ὁ δέποτε. οἱ δηθεν μᾶλλον τῶν θρόνων λατῖνοι, τὰς τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιῶν ὀνομασίας καὶ κανόνας ἐπενδυσάμενοι. ὁ γὰρ προσήδρευον οἱ θεοδώρου λασκάρεως, ἐναύσια βασιλεύοντος τῶν ῥωμαίων πρέσβεις. ἀλλὰ καὶ καταπρασθήσαντος βαλδουΐνου. ὁ δὲ θέοδωρος ὁ πατριάρχης ἡμῶν, ἀλλὰ θωμᾶς μαῦρος ὁ ἐνετὸς. ὁ δὲ ὁ ἀντιοχείας, ἱεροσόλυμων ἐκ τῶν ἡμετέρων) ὁ δὲ γὰρ ζωηχωρεῖτε τοῖς ὅλως ἀνατολικοῖς, πατριάρχας ἔχειν τότε ἢ δηποθεν, ὡς ἔθος ὑμῖν ὁσαχῆ παρεξεσπάζετε ἀλλὰ καὶ ὅτοι ἐκ τῶν λατίνων. ἕως ἂν συγκροτουμένης τῆς ζωόδου πάσης ἐκείνης ὑπὸ λατίνων, ἐκ τῶν ῥωμαίων ἡμῶν καθυδριζόντος ὥστε καὶ ὑπερηφανεῖν. ἀποκαλεῖντε δὲ δυσπειθεῖς, ζωελθεῖν καὶ ὁμοφρονῆσαι μεθ' ὑμῶν ἡμᾶς κατεψεύσω. καὶ τὸ χεῖρον, ὅτι ζωομολογήσαντες ἀπέσημα; ὁ ποία γὰρ ἡ ἕνωσις, ἔξω καὶ ὁ χωρισμός. τοιαύτας ζωόδους καὶ συχνάκις ἐπιτελεῖτε, καὶ τὸ δοκεῖν ἐπιτελεῖν ἀεὶ δοκεῖσθε. ψευδωνύμως γὰρ ἔχετε χειροτονηθέντες ὑμῖν αὐτοῖς ἀδεῶς τῆς τῆς ἀνατολῆς πατριάρχας. ἀλλὰ δὴ καὶ ἑπτὰ ἕδρας προέδρους, θεσσαλονίκης, κορίνθου, ἀθηνῶν, ἰκονίου, σελευκείας, Ναζαρετ' κύπρου, ῥόδου, καὶ ὅσους ἂν βάλλῃς. καὶ τὰς προσηγορίας ὑπολείποντες τῶν ἀνατολικῶν, ἀποστασίαν μετὰ ταῦτα προστρέβετε ἀποστρεφομένους. ἅπερ γελοῖα τις ἂν φρονῶν καὶ παιδαριώδη ἀθύρματα ὄντα, πῶς οὐκ ἂν καταγελάσειεν, ἢ μᾶλλον θρηνήσειεν, ὡς δηποθεν ἐποπτεύων τὰ ἱερὰ κωμῳδούμενα.

Πρὸς τὰ ἐκ τῆς ἐν λυγδούνῳ καὶ φλωρεντίᾳ ζωόδων ἀπηντήσαμεν προσταβόντες, ἐν οἷς τὰ ἐν τῇ τετάρτῃ θέσει ἰσχυόμενα ἀνεκείνομεν. καὶ παρακαλοῦντες ἔτι μᾶλλον ἀναθεωρήσομεν ἐν τμήματι ὀγδόῳ, περὶ τῆς ἐν φλωρεντίᾳ. ζυμπεραίνειν δ' ἰωάννῃ ἱκανὸν τοῦτο. ὅτι εἰ καὶ μιχαὴλ τῶν παλαιολόγων ὁ πρῶτος, καὶ ἰωάννης ὅπερ ἕνα ἕκαστος ἔντε λυγδούνῳ καὶ φλωρεντίᾳ καὶ καίπερ ἀρχιερέων τοῖς λατίνοις ζωῆλθον καὶ ὁμοφρόνησαν, ἀλλὰ τοῦτο πᾶσαν τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἔπεισ συμφρονῆσαι. μόνοι γὰρ οἱ ἀποσταλέντες

καλέντες ὁπωσδήποτε ὑπέγραψαν, ἀλλ' αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι οὐκ ἀποδέξαν-
το. οὐ δὲ ἐξηνέχθη συνοδικῶς ποτὲ δόγμα τοιοῦτον ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς. ἡμεῖς
τὰ τῶ ζ ὠδῶν ἁπασῶν ἀπὸ πρώτης ἕως ἑβδόμης τὰ δόγματα παῤῥησίᾳ
κατ' ἔτος ἐκφωνοῦμεν, καὶ τὰς ζ ὠδὰς μεγαλοπρεπῶς ἑορτάζομεν. τὰς
δὲ παρ' ὑμῖν καθ' ἡμῶν καὶ τῆς ἀληθείας, ἀρχόντως ἀπεσκορακίσαμεν. ἐ
κρίναμεν τὰ ἐναγῆ, τόμος ἐξηνέχθη ζ ω ο δ ι κὸς καὶ κατὰ ἔκκλησιν τοῦ τότε
τε Πατριάρχευσαντος, τῇ δὲ Βασιλέως γνώμῃ καὶ βίᾳ ζ ω α π α χ θ έ ν τ ος.
καὶ τὰ μὲν τόμου δὲ τὴν ἐν τοῖς κατ' ἰδίαν ζ ω ε λ δ ύ σ ε σ ι ν ἐν φ λ ω ρ ε ν τ ί ᾳ ὁπερ α-
κλείας πρὸ οὐκ ὀλίγου ὡς ἰσορεῖ συρόπουλος. κρίναντες δὲ φλωρεντινῇ συλλόγῳ μὴ
τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν τεσσάρων θρόνων ζ ω ε κ ρ ο τ ή θ η σύ- 10
νοδος καὶ ὡς πάντη ἀθέμιτος ἀπεβλήθη. τοιαῦτα σοι αἰνιλατεράνῳ κρίναντες
λεγδούνῳ καὶ φλωρεντίᾳ ζ ώ ο δ ο ι. καὶ τοιαύτη ἀφ' ἧς αὐτὰς τῶν ἀνατολικῶν ἠ-
ρξατο καὶ ἀποδοχή. ἀλλὰ δεῖξον ὦ ἡγούμενε ἔτος ἓν, ἢ μῆνα, ἢ καὶ
ἡμέραν ζ υ μ φ ω ν ή σ α σ α ν ἀδιάσειστος, ἢ καὶ βεβιασμένως τοῖς λατίνοις ὑμῖν ἡ
σύμπασαν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, καὶ τότε δικαίως ὀνείδισον ἀποστᾶσαν ὑμῶν 15
κρίναντες καὶ μεταβαλοῦσαν. εἰδέ μοι ἔφησεν βασιλέα ἕνα, καὶ πάλιν ἄλλον. ὁ-
μοίως κρίναντες Πατριάρχην ἕνα, κρίναντες ἀρχιερεῖς, μὴ ἔφη τοῦτο πᾶσαν ἀπε-
δειξας τῶν ὀρθοδόξων μεταπεῖσαν τὴν ἐκκλησίαν. ταυτὸ τοιγαροῦν εἰπεῖν
ἔχεις, ὅτι καὶ ἀρειανοῖς ζ ω α π ῆ χ θ η, κρίναντες δυνομιανοῖς, κρίναντες τοῖς εὖ δύτυχῆ,
καὶ μονοθελήταις, καὶ εἰκονομάχοις (ὧν πέρα μᾶλλον ἡμῖν ἐκρύετ' οὐκ ἀπο- 20
πρόπαιον) ἐπειδήπερ τοῖς τοιούτοις ἑτεροδόξοις ἀεί ποτε ἐφεστήσαν κρίναν-
τες, καὶ ἀρχιερεῖς, καὶ Πατριάρχαι. ἀλλ' ἔοικεν ἀπατᾶσθαι ὑμᾶς τῷ οἰ-
κείῳ μέτρῳ ὑπομετροῦντες τὰς ἀνατολικὰς. ὡς γὰρ ὑμεῖς οἱ λατῖνοι τὰ ὑπὸ
τοῦ Πάπα μετὰ τῶν ζ ὼ αὐτῷ συμφωνούμενα ὡς τεθεσπισμένα ὑπὸ τῆς ἐκκλησί-
ας ἁπάσης ὁμολογεῖτε, ὅταν νομίζετε κρίναντες ἐν ὑμῖν τὰ ὑπὸ Πατριάρχου πνὸς 25
μετὰ τῶν τυχόντων ἀρχιερέων ὁπωσδήποτε κυρωθέντα, τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ
πάσῃ ἐπεισκεῖσθαι· πολλοῦ γε κρίναντες δεῖ. οὐ γὰρ μὴ κανονικῶς τὰ πάντα ἐπιβαί-
νουσιν (ἃ πανυ ἐξακριβοῦσθαι ποιᾶ, ὅτ' ἐπιτιμήσης ὑποθέσεως) μάταια
πάντως κρίναντες ἄκυρα. τοιαῦτα δ' ἀπεβάλλοις συμφωνηθέντα ἐν λογδούνῳ κρίναντες
φλωρεντίᾳ. ὥστε τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἡ πίστις, καὶ ὁμολογία δηλονό- 30
τι ἡ αὐτὴ πάντη διαμεμένηκεν ἀνελλιπὴς, ἀμετάβλητος. καὶ ἐπομένως
ἀληθὴς ἐστι καὶ καθολικὴ, κρίναντες ἀποστολικὴ ἐκκλησία, ἀδένητος τῶν πόνων πα-
ρεμβλαβεῖσα μεταπτοπῆς, ἢ ἐφεμβλαβησομένη ποτὲ θεοῦ χάριτι, μεμνη-
μένη τοὺς φερωνύμους ὁρισμοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἀγόντων ἐν Τιμοθέῳ πρώτῃ ὑπο- 35
στολῇ κεφαλαίῳ ἕκτῳ τὴν σύμπασαν ἐκκλησίαν διδάξαντος. παραγγέλλω σοι φη-
σὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζ ω ο π ο ι ο ῦ ν τ ο ς τὰ πάντα, καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαν τ ο ς,
ἐπὶ ποντίου Πιλάτου, τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον
ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίοις
δείξει, ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ
κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν. ζώντες ὅπ ἄσπιλον, 40
καὶ ἀνεπίληπτον ἀσφαλεῖ τὴν ἐντολὴν, πόσῳ μᾶλλον τὴν ὁμολογίαν, καὶ ἢ
σπιλον οὐκ ἐν

ποῖλον ὃν ἐνδέχεϑ, πόσω ἧττον προσθήκλω. ϗ εἰ ἀνεπίληπτον, πόσω ἧττον τὼ μὴ τοσούτων ϲ τοιούτων σκανδάλων; εἰ τοίνυν τὰ τῶν ἀναπολικῶν ἀκαινοτόμητα πάντη ἄπιστα τε ἀνεπίληπτα, ὑμεῖς ὄψεϑε οἱ καινοτομοῦντες. ὅταν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ϗ μεγάλῃ ϗ ἀδεκάτῃ κελϗ φανερωθήσεϑ.

ΤΜΗΜΑ Η΄

Δείκνυϑ ἠθέσις ὂν τῆς πασῶν ἀδικωτάτης μὴ τὼ ἐν Φλωρεντίᾳ ἀποστάσεως

Ἀδικώταϑον ἀναγορεύεις ϗ ἀναπολόγητον τὸν χωρισμὸν ἐκεῖνον ὃν ϗ, νόμιμον, οἰκουμενικὼ, συμπεφωνηθεῖσαν, ϗ κυρωθεῖσαν ψυέϑς τὼ ἐν Φλωρεντίᾳ ζωόδον. τοιαύταις ϑ ζωόδοις μὴ ὑπείκειν λέγϑς αἱρετικόν ἐστιν. ὡς ϖὲ πᾶσιν ἀνελλειπέσι ϗ ἀσφαλέσι νόμιμον ζωισαμένς. ὅπ ὑπὸ ϗ Πάπα, ὁλογώταϖα ζωεκροτήθη, ἑκατόν ζωελθόντων ϲ αὐτῷ, ϲ τ Πατριαρχῶν, Μητροπολιτ τε ϲ ἐπισκόπων, Βασιλέως, θεολόγων, ϲ ἄλλων ϗ ἐθοσυγκαλυμμένων. ὅπ ϑνομίμως ζωεπεράνθη ϲ ἐκυρώθη ἑκατέρας ἐκκλησίας συμφωνία παρίσησι ϲ αὐτογραφαὶ, ἐκτὸς μόνω ϗ ἐφέσω Μάρκω, πολὺσωεζητήθη ἐνταῦθα ὑπὲρ τὰς ϖροτεγνωμένας σωόδους πάσας. ἐξῆν παντὶ τῷ θέλοντι ἐλευθέρως ϖροβάλλειν, ϖαντὶ ἀποροῦντι συζητεῖν. ϗ δὲν ἔμεινεν ἀνεξέταστον μέχρι ϲ μυελῶν, ϲ στλάχνων ἀνερευνηθέντων πάντων ϖροσεκαλοῦτο, ϖροτρεθίζοντο, ἀναγκάζοντο εἰς ϑάλεξιν, ϗ μὴ θέλοντι μέχρις ἀηδίας. ἐρευνήσατε τὰς ϖράξεις, κατανοήσατε τὸς λόγους. εἶπ βίαιόν ἐστι ϲ ϖροάλλογον ἀποδοκιμάσετε. σωτηρίας ἐστὶ τοῦτο ϖραγματεία, ϗ λόγον ἀποδώσετε τῷ ἀδεκάτῳ κελῇ, ἵνϑ ἕνεκεν τῆς κοινῆς ζωόδς ἀπέσητε. ϲ τὸν ἄῤῥαφον ϗ χιτῶνα αἰχρᾷ διαιρέσει διερῥήξατε. εἰ ϑ φάητε διεφθάρθαι τὸς ἐξ ὑμῶν ὑπὸ λατίνων χρυσίῳ, ἐχάτης ἐστὶ τοῦτο πονηρίας. ἀπίθανον ϖῶ ϗ ἀνάξιον λατίνοις τε ϗ γραικοῖς, τούτοις ἀπεμπολῆσαι, ϗ ἐκείνοις τὴν θείαν ἐξωνήσασϑ πίστιν. ϖῶς ϖῶ ἐν οἰκουμενικῇ ζωόδῳ ϖροαχωρήσειεν αἵ ϗ μὴ μᾶλλον ἀποκωλύσειε ϲ διαφθαρέντας τῆς συμφωνίας ϲ ὑπογεγραφῆς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ὥστε μὴ ὂν νικᾶσϑ ὑπὸ ἀνθρώπων, ϗ τὼ ἐκκλησίαν ϖ ἐπαγγελίας ὂν πεσεῖσαν ἤδη σφάλεσϑ; ϗ τελευταῖον τὸ μεγάλῃ ἐπὶ τῇ ϗ νίκαιαν ζωόδῳ ἐφαρμόζων τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ, ὅπ τὸς ἀποστρεφομένους αὐτὼ αἱρέσεως γράφεϑ. ἐπισφραγίζεις τὼ ἀπόφασιν ψήφῳ τοιαύτῃ τῇ ἐννικαίᾳ. εἶπς παλινῳδήσῃ, ἀνάθεμα. εἶπς ἐπὶ τούτοις ἀναζητεῖ, ἀνάθεμα. ϗ τούτων ἐπάγϑς. ἀνάθεμα γὰν ϗ τοῖς ϖ ἐν Φλωρεντίᾳ διδάξασιν ἀθετεῖν.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Καὶ ϖῶς ἁλίαν οὐ ϖειϑὸς τὸ σοφιστὸν ϗ ϖέπλον, ϖῶς ϑ ϗ ἁλίαν δόλνὸς τὼ ἀλήθειαν συγκαλύψαι ϖ δοκούσαις σοι πιθανολογίαις. ταύταις ϖῶ θαῤῥῶν, τὸ καϑαρὸν ἐκεῖνο σωτήριον, ζωόδον νόμιμον βάλϕ ἀποδεικνύειν. ἀλλ' ἡμεῖς ϖῶς τοῦτο ἔφημμι εἰπόντες ϗ ϖότερον εἰς τὼ τελάρτην σου θέσιν ἀρκούντως, ϗ ὅσα τότε ἐνεδίδου ὁ καιρὸς καὶ τὸ ϖρᾶγμα. ὅπ ἀμόνον ὅϑ:

ἐμόνον ἐδίκαιον, ἀλλὰ καὶ μεγίστη αἰτία τὸ ζωέδριον ἐκεῖνο ζωόδου λέγειν. συναθροίζεσθαι μὲν γὰρ τῶν πάντων ἤρξατο τῇ ζωοδοῦ οἰκουμενικῆς. ὡς γὰρ οὖν, ὅπου βασιλεὺς αὐτοκράτωρ ῥωμαίων, μετὰ τῆς αὐτοῦ συγκλήτου, καὶ τῆς ἀναπολιτικῆς ἁπάσης ἐκκλησίας μετὰ τῶν συγκροτούντων αὐτῷ τεσσάρων πατριαρχικῶν θρόνων, καὶ ὁ Πάπα ὡσαρεῖναι τῇ ζωόδῳ ὑποκρινόμενος, μελετωμένη ζωαθροισθῆναι ἐντῇ βασιλείᾳ· ἀλλὰ μέχρι τότου μόνον ζωόδος ἦκεν οἰκουμενικὴ. τὰ δ' ἐντεῦθεν ἄχρι τέλους, δόλοι φανεῖς, ἀπάτης παίδηλοι, βίαι καὶ τυραννίδες καθομολογούμεναι ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. καὶ πῶς λέληθέ σε ταῦτα, ὠσοφώτατε; ἀλλ' ὡς πολλάκις σοι εἴπομεν, ἢ ἐθελοκακεῖς, ἢ πάντῃ ἀπείρως ἔχεις τῶν πραγμάτων· εἰμὴ γὰρ τὴν ταύτην ἕνωσιν αἵτε ἀνατολικῆς ἐκκλησίας κῆρυκαὶ διεπραγματεύσαντο, καὶ ἀποδεξάμεναι ἐκύρωσαν τὰ λατίνων δόγματα, εἰκότως ἂν εἶχες λέγειν ἀδικωτάτην τὴν ἀπὸ ταύτης (ὡς φῂς) τῆς ζωόδου ἀπόστασιν, εἰ δὲ οἱ ἀπὸ τῶν Πατριαρχῶν ἀποσταλέντες τοποτηρηταί, τινὲς μὲν ἐδόλως ζωήνεσαν, τινὲς δὲ εἰ καὶ ζωηρτάγησαν (ἐκ οἶδ' ὅπως) καθυπαχθέντες, ἀλλὰ καὶ ὕστερον αὐτὰ τὰ πράγματα ἔδειξεν. ἔδει γὰρ ἄκροις ὠσὶν ἀκοῦσαι ἰὼ ἔχοντο τὴν ἡνωμένην τότε κακῶς ἕνωσιν πάντες οἱ ἀνατολικοί. ἔθ' ὁ ἀλεξανδρείας θρόνος, ἔθ' ἀντιοχείας, καὶ ὁ ἱεροσολύμων. ἐὼ λέγω τὴν ἐν κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίαν, ἥτις καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ φλωρεντίας ἐπάνοδον λατινόφρονα πατριάρχῳ ἐχρήσατο τῷ κυρίῳ μητροφάνει, καὶ τῇ βασιλέως ὑποκρίσει, ἀλλ' ἔμπης ἡνικαῦτα ἀπεβάλλοντο τὴν ταύτην δραματουργήσαντας καὶ ὑπογράψαντας, καὶ φανερῶς τῶν ἐχωρίζοντο. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν λάθρᾳ τῆς πόλεως ὑπεξῆλθον, ὡς ἐφέσου καὶ ἡρακλείας. τινὲς δὲ ἐζωμολόγουν, ὡς ὁμήγας χαρτοφύλαξ καὶ ὁσυγγράψας τὴν ἰσορίαν μέγας ἐκκλησιάρχης συρόπουλος, καίπερ μεταπαλαιόμενοι εἰς τὰ βασίλεια καὶ θωπεύόμενοι ἐφ' ὅτε καὶ ἀπωλλύμην, ἐδ' ὅλως μήπω ἐνέδωκαν, ἀλλὰ καὶ παραιτησάμενοι τὰ ἑαυτῶν ὀφφίκια ἰδιάζειν μᾶλλον ἠθέλοντο. καὶ ὁμὴ ἔλεγχε ἐκκωλεύετω ἡκεῖσε ἡ ὑπογράψασα, ὃ δὲ μὴ τὴν ἀφαίρεσιν κεκινάτω ὁ θεός. ἃ γὰρ αὕτη ὑπέγραφεν, ἀλλ' ἡκεῖσε διαζομένη· ἔστι δὲ πάντες ἦσαν παρόντες τῇ ζωόδῳ ἐκείνῃ. ἐστι δὲ τὸ πρᾶγμα παρέσῃ τάχα, ὥστε μόνον τὸ μνημόσυνον ἀπῃτοῦντο ἐκφωνεῖσθαι τοῦ Πάπα, καὶ οὐδὲν ἕτερον. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἠνέχοντο λέγοντες, πολὺς ἐστὶν ὁ τοῦ μνημοσύνου λόγος· ἐκεῖνοι γὰρ μνημονεύονται ἐπ' ἐκκλησίας ὅσοι εἰσὶν ὁμόδοξοι καὶ κοινωνοὶ τοῖς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν. οἱ δὲ ἀκοινώνητοι οὐ μνημονεύονται. ὁ Πάπας δὲν ἐστὶν ἀκοινώνητος, πῶς μνημονευθήσεται ὁ ἀκοινώνητος μὴ τὰ κοινωνούμενα; καὶ ταῦτα μὲν ἦπαρ ἡμῖν ἰσορία τοῦ συροπούλου. ἔτως ἀπέβη τέλος ἡφημιζομένη σοι καὶ ἐσαιωνομένη φλωρεντινὴ ζωάθροισις, καὶ σύνες ὅσως αὐτὴν νόμιμον ἀποκαλεῖς. ἥτις οὐδ' ὅπη ποσὸν διήρκεσε. φιλεῖ γὰρ τὸ βίᾳ κρατηθὲν εἰς τὴν πρώτεραν ἐλευθερίαν ἀποκαθίστασθαι. ἔτω καὶ αὕτη, ἥσαρ' ὑμῖν λεγομένη ζωόδος, ὥσπερ διαίως, καὶ τυραννικῶς συνέστη τε καὶ διεπεράνετο, ἔτω καὶ ταχέως διελέλυται, ὥσπερ τὰ ἀτελῆ καὶ ἀρτίγονα.

ἀλαλητόφρων πατριάρχης
ὁ ἀπὸ κυζίκου μητροφάνης

ὁ ζυρόπουλος

ἀρτίγκα βρέφη, ὁμοῦ μὲν πικτόμενα, καὶ ἀποθνήσκοντα.

Ὅπ ἡ βίαι ἦν αὕτη καὶ τυραννικὴ, ἔχομεν αὐτὸ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων τῶν τοιουτόλογων ἀποδεῖξαι. φείδομαι δὲ, ἀρκούμενος τοῖς παρ' ὑμῖν ἐνδόξοις τυπωθεῖσι πρακτικοῖς. ἀνάγνωθι ἐν τούτοις τὸ: ἐξάξειν, εἶπε, τὸ τέλος λέγουσιν, ὅτι ἠγανάκτουν οἱ ἀνατολικοὶ λέγοντες, ὑποπτεύομεν αὐτοὺς καὶ ἀκούοντες ὑπὸ κενοῖς ῥήμασιν, ὅτε αὐτοὶ μέλλουσι ποιεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτε ἡμᾶς αὐτούς. διὰ τοῦτο πρέπει ἡμῖν ὑπεσταλθῆναι εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν. ὅρα τὴν ἐνειροπολουμένην σοι συμφωνίαν ἐκ τούτου, καὶ τὴν διϊσταμένην σου ἕνωσιν. διὰ καλιὰν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ζωοελούσῃ ἀρήσεις τὴν βασιλέα δημηγορεῖν ἐν πολλοῖς καὶ λέγοντα, ὅτι δεῖ ἀπελθεῖν ἡμᾶς εἰς φλωρεντίαν (τοῦτο δὲ ἐμηχανᾶτο, ἵν' ἐν δοτέρῳ αὐτοὺς συνελθόντες, καὶ ἐνσενῷ ἀποκαταστήσαντες, ῥᾳδίως ἔχωσι τὴν βίαν τὸ δοκεῖν αὐτοῖς συμπεράνειν) εἶτ' ὑπὸ λέξεως τοιᾶς ἡμετέρας ἔτυφεν· δότε οὖν γνώμην ἐκ τῶν δύο τὸ ἕν ἵνα λάβωμεν τὴν δόσιν ταύτην ἡ Πάπα, καὶ ἀπέλθωμεν εἰς φλωρεντίαν, ἢ ἵνα παραμησώμεθα αὐτὸν, καὶ ὑπερέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν. τοιοῦτον σκέψασθε πῶς μέλλομεν ἀπελθεῖν, καὶ ἐὰν ἔχωμεν ἔξοδον καὶ ἐὰν ἔχῃ βοήθειαν ἵνα ἡ Κωνσταντινούπολις. ὁρᾷς τὰ τοιαῦτα τῆς βίας; πῶς ταῦτα ἔχοντες καὶ ἀναγινώσκοντες ἐν τοῖς παρ' ὑμῖν τυπωθεῖσι βίβλοις, οὐκ αἰσχύνεσθε, νόμιμον τὸ ζωάθροισμα λέγειν ἐκεῖνο, καὶ τὰ μέγιστα ἀδικεῖν τοὺς τὸν ἀποστάσαντας; ὅπερ οἱ τοῦτο δεχόμενοι ὡς ζωόδον, ἀδικώτατοι πάντων ἀνθρώπων, μᾶλλον δὲν λέγοιντο; οἱ δὲ τότε ἀφισάμενοι δίκαιοι κεκλεῖσθαι ἂν καὶ τοῦ θεοῦ καὶ παρ' ἀνθρώποις; καὶ ταῦτα μὲν ὀλίγα ἀπὸ πολλῶν ὧν δύνῃ ἐν τοῖς τυπωθεῖσιν ἐν ῥώμῃ πρακτικοῖς ταύτης τῆς ζωαθροίσεως. ὡς ἂν μὲν νόμιμον λέγῃν τὸ κρατύναν μᾶλλον τὸ σχίσμα, καὶ αὐξῆσαν ἐς τοσοῦτον, ὅτε καὶ οἱ κείνης τότε ὁ Πάπας ἀπ' αὐτοῦ σχοινίαν πεποίηκεν. ἔφημεν τοῦτο καὶ πρὸ βραχέος, ὅτι ἐν τῇ βασιλείᾳ τὸ πρῶτον ἐκηρύχθη ἡ ζωόδος, καὶ ὅτι μηχαναῖς παντοίαις ἐκεῖθεν προὸς ἑαυτὸν ταύτῃ ὁ Πάπας ἀπέσασεν, ἐφ' ᾧ καὶ δυσχεράναντες λίαν οἱ ἐν ταύτῃ ζωοδικοὶ, διάλογον καὶ διὰ κανόνας γεγυμνασμένον ταύτῃ ἔλεγον, ὡς τὸν μὲν Πάπαν ἤρνησαν, ὡς διαπονδήσαντα. (ἦν γὰρ ἐγγεγράφως ὡς φασὶν, ὁμολογήσας ὁ δεσπότης ὑποτάσσεσθαι ταύτῃ τῇ ζωόδῳ) τὴν δὲ ζωόδον ἐκείνην αἱρεσιαδικὴν ἔλεγον, ὡς ὑπὸ τοῦ Πάπα διὰ κανόνας ζωαθροισθῆναι. ὅθεν καὶ τέλεον καθεῖλον αὐτὸν, ἕτερον ἠθέλησε ζωόδον ἀποκαταστήσαντα τὸν φήλικα. πῶς νόμιμον, ἢ τὰ νόμιμα καταλύσαντα; ἵνα γὰρ τάξιν νόμιμον ἐφύλαξεν ὁ πόδα βελόμενον θεοτεῖναι τῷ πατριάρχῃ εἰς τὸ ἀποάσασθαι, ὡς δεσπότας δῆλον; ὡς διὰ συροπέλα. πῶ ἡ ἀρχαία τῶν ζωόδων νόμιμον τάξις, ὅτε οἱ βασιλεῖς θεοὐκαθέζοντο, οἱ δὲ πέντε πατριάρχαι ζωεδρίαζον. ἐν ταύτῃ δὲ ὁ πάσας θεοὐκαθέζετο, ὁ δὲ πατριάρχης ὑπεκάθητο. πῶ ἡ τάξις τῆς ὑπεγεγραφῆς τῶν ὅρων; ὅπου οἱ βασιλεῖς ἐπεγέγραφοντο οἱ δὲ πάπαι καὶ πατριάρχαι ζωὶ τοῖς λοιποῖς ὑπεγέγραφοντο; ἢ ἐχὶ ταῦτα πάντα τυραννικὰ; καὶ πῶς τὸ τυραννικὸν καὶ νόμιμον εἶναι δύναται; ἀσύμβατα. ταῦτα πάντη ἄνθρωπε, καὶ μὴ ματαιοπόνει ἐκ ψάμμου σχοινίον κλώθων.

Οἰκουμενικὴ

Οἰκουμενικῶ λέγω, καὶ ἐκουσίως ξωελθόντας τὰς ἀνατολικὰς, ὁμολογῶ, τῷ σχήματι ὡς εἰπομεν, καὶ τῇ παρουσία τῶν σωμάτων, ἐμὴν δὲ καὶ τῶν ἐνσώματα πνευμάτων καὶ ψυχαιρέσεων, ἀλλ' ἃ δὲ τὸ κυρίως λεγόμενον, ἧς χάριτι καὶ τῇ παρουσία Χριστοῦ, καὶ τῇ ὁμοφροσύνῃ τῶν ἁγίων πνευμάτων. πιστὸν ἦν καὶ τὸ ληστρικὸν ἐκεῖνο ὃπερ διοσκόρου ξωέδριον τὸ δεύτερον ἐν ἐφέσῳ, ξωεκαλοῦντο πανταχόθεν οἱ πατέρες βασιλικῷ θεσπίσματι Θεοδοσίου τοῦ νέου. καὶ ἐκαλεντιανοῦ καὶ ἀνεψιοῦ ὀνωρίου, αὐγούστων. παρῆν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Φλαυιανὸς, ὁ ἀντιοχείας δόμνος, ὁ Ἱεροσολύμων ἰουβενάλιος, ἕσεσθαι τὴν οἰκουμενικῶς συγκροτουμένην οἱ ἀπὸ ῥώμης καὶ μακαρίου λέοντος πάπα, ῥενάτος πρεσβύτερος, Ἰλάριος διάκονος, Ἰουστινιανὸς τε ὁσιώτατος ἐπίσκοπος. οἱλογάδες τῶν ἐπαρχιῶν τῆς γῆς ἁπασῶν. ἀλλ' οὐδὲν ἐπώνατο ἐντεῦθεν δύτυχὴς ἀφρεπικὸς τ ἀθεώσεως, ὅτ' ἐπὶ πολὺ τὴν σύσασιν ἠαίρεσις ἐκκληρώσατο, τῷ ὑπὸ οἰκουμενικῆς δηθεν ξωόδου ταῦτα γεγονέναι. ἐκ γὰρ τ βίας, καὶ δόλων διοσκόρου ληστρικὸν μᾶλλον τὸ οἰκουμενικὸν ἐκεῖνο, σχήματι μόνον ἐκλήθη ξωέδριον. καὶ κατηργήθη αὐτοκατάκριτον καὶ αὐτοκατάλυτον ὑπὸ τ τετάρτης ξωόδου, καὶ ἀνάθεματίθη, ὅπ μάλιστα διὰ τοῦτο διόσκορος. καὶ ἠπίστις οὐδὲν ἐζημιώθη διὰ τοῦτο, τηλαυγέστερον ἀναλάμψασα. καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ὑπὸ τῆς ἐνφλωρεντίας οὐδὲν ὠφελεῖσθε, οἰκουμενικῆς λεγομένης σχήματι καὶ ὑποθέσει, ἃ δὴ πνεύματα. εἰμὴ ὅπ μάλιστα τοιοῦτον ἀποκάλυμμα τῆς πολυμηθείσης καινοτομίας ἐπέθεσθε, ὥς μηκέτ' ἐγκαλεῖσθε ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν, ἀλλ' ὅτε ὑμεῖς τῶν ὡρισμένων ἀποώνασθε, ὅτε ἡμεῖς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐζημιώθημεν, ἥπις καὶ ξωόδῳ καινῇ τῶν πατριαρχῶν ἁπάντων ἐπεσφραγίσθη, τ καινοτομηθέντων καταργουμένων ἁπάντων. Ἔτι συμπεραινθεῖσαν λέγω καὶ κυρωθεῖσαν. καὶ τὴν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν παρεισάνεις συμφωνίαν καὶ ὑπογραφάς. ἐνταῦθα σοφυῶς ἔμελλες ἐντίθεσθαι καὶ τὸ ἐκουσίως συμφωνῆσαι, καθάπερ ἔφης ὅτι ἐκουσίως ξωηλθον. σοὶ δὲ καὶ ἀπολογούμεθα, ὅτι καίπερ δοκεῖ συμπεραινθεῖσα, ἐδὲν σωεπεραίνη καὶ λόγον, ὡς δείκνυσι ἐντῷ συροσθέλα συγγράμματι. ὅτε γὰρ ἐζήτων οἱ λατῖνοι καταλιπεῖν τὰς σοὶ τῆς σοφθήκης διαλέξεις, καὶ μεταβαίνειν εἰς τὰς σοὶ τῆς δόξης μεγάλως σοὶ τοῦτο ἀντηγωνίσαντο οἱ ἡμέτεροι λέγοντες, καὶ τί ξωεπεραίναμεν ἐντεῦθεν σοὶ τῆς σοφθήκης διαλέξεσι, καὶ βέλουσι οἱ λατῖνοι μεταχωρεῖν ἡμᾶς εἰς τὰ σοὶ τῆς δόξης: οἱ δὲ μηδὲν ἄλλο εἰπεῖν ἔχοντες, ἀρκέντως (μόνον ἔλεγον) εἰρήκαμεν σοὶ τούτου, καὶ ἀρκεῖ. ἀλλὰ καὶ μεταβάντες εἰς τὸ σοὶ τῆς δόξης ζήτημα ἐνδυσὶ μόνοις ῥητοῖς ἁγίων, πάσας τὰς διαλέξεις καὶ τὸν καιρὸν κατηνάλωσαν, ἔπειτα ἰδία Πάπας καὶ βασιλεὺς, Πατριάρχης, καὶ οἱ ἐνδόντες λατίνοις τῶν ἡμετέρων, μόνοι δίχα τῶν λοιπῶν ξωεβουλεύοντο, ζητοῦντες μεσότητα, δι' ἧς ἑνωθήσονται, ἀλλ' οὔτε μεσότης εὑρηται, οὔτε συμπέρασμά τι γέγονεν, ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς ἐνδοὺς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν καθ' αὑτὸν πραγμάτων, οἱ δὲ λοιποὶ τῷ λιμῷ ἀγχόμενοι μὴ διδομένης αὐτοῖς τροφῆς, ἄκοντες ὑπέκεινον σένοντες καὶ ὀδυρόμενοι. ὅθεν καὶ κυρωθεῖσα παρὰ τούτων

ταῖς τότων ὑπογεγραφαῖς, ὅμως ὑποσρέψαντες πρὸ βίαν, ἀπὸ ἐκόσιον ὡμολόγων, ὡς ἔπομαι. ὀνειδιζόμενοι ὑπ' αὐθοδοσίαν, οἱ μὲν τότων παραιτησάμενοι ὡς ἀνωτέρω, αὐθοσκλαίοντες ἦσαν μέχρι τέλους ζωῆς οἱ δὲ κατὰ βιβλία ζωγεγράφαντο, ὧν εἷς ὁ Γεώργιος ὁ σχολάριος, ὁ καὶ Γεννάδιος ὕστερον Πατριάρχης, ὃς θεολογικὸν ἐξέθετο ζώταγμα κατὰ τῶν λατινικῶν δόγματος. ὁ Ἐφέσου Μάρκος ὁ δυσμικὸς ὁ καὶ δύο θρόνων ἀποστολικῶν ἀποστηρητὴς, τῶν ἀποχείας φημὶ καὶ Ἱεροσολύμων, ὁ δὲ τὸ καύσωνα τῆς ἡμέρας ὅλον ὑποσὰς, δὲ τὸ παγετὸν τῆς νυκτὸς, ὁ εἷς ἀντὶ πάντων δὲ ἀγωνισάμενος δὲ ὑπεραπολογησάμενος, δὲ ἀκλινὴς ἄχρι τέλους διαμείνας, κρεῖττον ἀπάσης μηχανῆς φυόμενος, τὸ δυσμικὸν (καὶ τὴν οἰκείαν κλῆσιν) τῆς καινῆς ὁμολογίας τηρήσας, ἔργῳ δὲ λόγῳ, νέος Ἀθανάσιος, διεσώσατο, καὶ τὸ ὑγιὲς φρόνημα. καὐτὸς τὸν νοσήσαντα λατινισμὸν, ἀνεκάλεσέ τε καὶ ἀνέῤῥωσεν, ὁμονεμβασίας Δοσίθεος, καὐτὸς τῶν Ἱεροσολύμων ἱεροτιμητὴς, σοὺς τὸν παρανομοῦντας τὴν ἕνωσιν, τὴν νικαίας, καὶ τὸν ῥωσίας, ἀνδρικῶς ἀπεκρίνατο. ὡς ἐν πράξει· νέ· γέγραπται ἑτοσίπως εἰπών. καὶ Τί βέλεθε διὰ τὸ ἀπελθεῖν ἡμᾶς ἐν τῇ Πατρίδι μὴ τῶν ἐξόδων τοῦ Πάπα, θέλετε ἵνα σοδώσωμεν τὸ δόγμα ὑμῶν; ἐγὼ βέλομαι ἀποθανεῖν, ἢ λατινῖσαί ποτε. ἀλλὰ καὶ ὁ τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπέχων τόπον, Ἡρακλείας Ἀνθίων, εἰ καὶ ἐν λόγοις σὺν ἐφαίνετο σοφανὴς, ἀλλ' ἐδραῖος τῇ πίστει σὺν διαμένειν, ἀείσως ἀνθίσαλο καὶ συρόπελον. ὅθεν σοθσέκρισε καὶ τῷ βασιλεῖ ὑπ' αὐτοῦ τε κατελοιδορήθη. καὶ εἰκὼν τῆς λειτουργίας παυσάμενος, καὶ σοθσκαλέσμενος ὕστερον εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Κωνσανδινοπόλεως θρόνον παρῃτεῖτο. λατινίζοντος γὰρ τοῦ βασιλέως εἰς τοῦτο. οἱ δὲ τοιαῦτα σοθτρέποντα εἰς τὸν λατίνων δόξαν ῥωσίας, ἐν τῇ αὐτῇ συνελθούσει ἀπελογήσατο. καὶ τίνες εἰσὶ σοθεῖς οἱ τῶν συνόδων Πατέρες, οἱ ἡμέτεροι σοφοὶ ἅγιοι, ἢ οἰδυλικοὶ; λοιπὸν τοῖς σοθέοσι δεῖ ἕπεσθαι, τοῖς λέγουσιν ὅτι ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ. καὶ καθωτέρω ἐν τῷ ψηφίζειν σοθὲν τὴν ἀποδοχὴν τοῦ δόγματος, μὴ τὴν τοῦ νικαίας ὑπογραφὴν, γέγραπται, ὅτι αἰνῶμαι καὶ ἀίξειν ἐπερχόμενοι σὺν ἐδίδοντο ἐν μιᾷ γνώμῃ. ἀλλ' ὁ ἡρακλείας Ἀνθίων, καὶ ὁ Ἐφέσου Μάρκος, καὶ ὁμονεμβασίας Δοσίθεος, οἱ Πατριαρχικοὶ δυσέροποι, καὶ ὁ ἀγχιάλου Σωφρόνιος, ἀντεῖπον τῇ γνώμῃ ταύτης τῆς ἑνώσεως καὶ πάντα. ἔλεγον γὰρ ὅτι ἀσαίθονται ἔχειν αἰτίαν τὸν υἱὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀλλ' ἃ δ' ἐκ πορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ἀπομιᾶς ἀρχῆς ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ. ὁ Κορυφαῖος τῆς συνόδου, ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, καίτοι πολλὰ συναρπαγεὶς καὶ ὑποκλαπεὶς, ἐν τῷ καιρῷ δυναδῶν, ἐν ταῖς τελευταίαις ψήφοις, εἰ καὶ σκαιῶς καὶ ὡσανεὶ ἀντιφατικῶς (δῆλον ὅτι καὶ θεολογίας ἢ ἐλευθερίας ἀμέτοχος) πῶς ἄλλως εἶπεν, οἶδε, σέργειν τὴν ἐκπόρευσιν διὰ τοῦ υἱοῦ, ὡσανεὶ καὶ αὐτὸν, εἰ μὴ σοθοιμιάσας ἔτως; ἐγὼ τὸ πατροπαράδοτον δόγμα ἡμῶν οὐδέποτε παραμείψω, ἢ παραλλάξομαι. ἀλλὰ μᾶλλον ἕως ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς ἐν αὐτῷ. ὥστε τοσοῦτον ἐδέξατο, ὅσον καὶ μὴ δέξασθαι. οὐ μᾶλλον ἂν εἴη καταφανέστερον;

(Γεώργιος ὁ Σχολάριος ὁ καὶ Γεννάδιος, ὁ ὕστερον Πατριάρχης --)

(ὁ Ἐφέσου Μάρκος ὁ Εὐγένικος) —

(ἡμῶν);

ὅπ σενοχωρέμμοι ταῦτα ἐποίουν οἱ καλοὶ πατέρες. παρέτω μάρτυς καὶ
ὁτὰ ϖάντα διαθετήσας τῆς ἑνώσεως βασιλεὺς ἐπάπεσιλεν ἀποκεινόμμος
τῷ Πάπα. ὅτι εἰσὶ πάντες οἱ τῆς ἀνατολικῆς ϲκκλησίας (τῆς ἐνφλωρεντίας
δηλαδὴ ὀκτὼ καὶ δέκα ὄντων ἀρχιερέων) ἵνα δώσωμμν καθαρὰν τὴν χρα-
φὴν ἡμῶν. (ἤτοι ὁμολογίαν τ ϲκποιήσεως) οἱ ϖλείους ϖρὸ ἀμφιβάλλεσιν 5
αὐτῶν εἰς τὸ ϖαρ' ἡμῶν ζητηθὲν ἢ ἀγνοοῦντες τὰ λεγόμμενα, ἢ καὶ μὴ δυνά-
μμοι τ πατρῷον δόξαν ἀποβάλλειν ἀίθις. τὰ τότε λαμπρότερον ἐν τοῖς τε-
λευταίοις τῆς ζωόδε, ἢ ὅπ εἶαν ἔπαθον ὑπογράψαντες. καὶ ϖρότερον ἀ-
πεσάλκει ἵνας ϖρὸς τὸν Πάπαν τοιαῦτα διαγράφοντας. ἡμεῖς ἔχομμν τὸ
ἅγιον σύμβολον ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ οἰκομμενικῶν ζωόδων, ϗ ὅτε ϖροσθέ- 10
μμν, οὔτε ἀφαιρέμμν, ἀλλ' ἀρκούμεθα τῇ διαγνώσῃ τῶν ϖατέρων ἡμῶν. ὑ-
μμεῖς δὲ καὶ ὅσον ϖροσετέθεικατε ἐντῷ ἱερῷ συμβόλῳ, ἐδείξατε ἁγίως λέγον-
τας τοῦτο, ϗ ἔχετε ἀϖροσκόλυτον. λοιϖὸν ὅτε ἡμεῖς μέλλομμν δέξασθ
ἀϖλῶς τὸ ϖροστεθὲν ὅτε ὑμεῖς μέλετε ἐξελάσαι αὐτὸ ἐκ τ συμβόλε. ἵνα
τὶ αὐθιλονεικίαι ϗ αὐθαλέξεις ϗ αὐϖροσκόσεις καὶ οἱ ὅρκοι. ἀλλὰ σκεψά- 15
θω ἡσὺ μακαριότης. καὶ ἐὰν ἐσί τις ἄλλ τρόϖ ἑνώσεως ἑνωθησόμεθα, εἰδ' οὐ, ἀϖελθσόμεθα μ φιλίας εἰς τὰ ἴδια. τὸ δὲν φήσῃς τὸ καταπεῖγον τὸν βασιλέα, ϗ τὸς ἀρχιερεῖς δι' αὐτὸ εἰς τὸ τὴν ἕνωσιν ὁπωσδήποτε γενέσθ. αὐτὸς εἰς τὸ τέλ τ ἐνεργῆς τετάρτης ζωελθύσεως δημιουργῶν παρεσκεύαε. φησὶ δὲ καὶ μεμελεῖσθαι ὁ καιρὸς ϗ ἐδένπ ἀνῆκεν ἐποιήσαμμν τῷ πράγ- 20
ματι. μνήσθητε γάρ καὶ ἡμετέρα οἰκία ὅπως κινδυνεύει ἐν μέσῳ τῶν ἀσε-
βῶν. καὶ αὖ συμβῇ π, οἶμοι πόσον τὸ δεινὸν. ἔχω, ὅπ ὁδιωγμὸς μέλλει
γενέσθ πολλῷ χείρων τ ὑπὸ Διοκλητιανὸ καὶ Μαξιμιανοῦ. διὸ ὀφείλομμν κα-
ταλεῖψαι τὰς διαλέξεις, ϗ τὰς φιλονεικίας, ϗ δοῦναι τὴν μέσον ϗ χωρῆ-
σαι εἰς αὐτὸ. καὶ κατωτέρῳ τῇ τῶν εἰκοσὴν πέμπτην ζωέλθσιν, ἔλεγε. 25
δότε γνώμας μήτε βλαπτούσας τῇ ψυχῇ, μήτε τῷ σώματι. ϖλὴν δυσεβῶς
ϗ ἀνθρωπαρεσκῶς. ϗ ἀπεκρίθησαν ϖάντες, εἶπε σὺν ἀγαθᾷ τύχῃ τῆς ἕνω-
σιν τῶν ϲκκλησιῶν, ἤτω ἀνάθεμα, ϖλὴν μ δυσεβείας. τέλ κατὰ τὸ ἐκ-
τεθὲν τ : κέ : σωνελθύσεως, ὅπη καταναγκασθμμένος ἰδίαν ὁμολογίαν πρὸς
τὴν τῶν λατίνων ἔγραψαν ϗ αὐτοὶ, λέγε ὅτι ὅλως ἤθελον ἀκόλν αἰ- 30
τίαν τὸν ἑὸν τ ἁγίε πνεύματ. πῶς δὲν ζωεπερράνθη τὸ μ καινῆς ἀρ-
νήσεως μέχρι τῆς τελευταίας ζωνελθύσεως, ἀκοῦσαι μὴ ἀνεχόμμνοι. ἄρα
ὄκ ἐπείσθησαν. ἄρα ϖρὸς τὸς λόγους ἀνθίζοντο. ἄρα ὐζωεπεράνθη.
εἰ γὰρ ζωεπερράνθη, καὶ ἐσέρχθη ἂν. ἀλλ' ὅμως ἐδέξαντο, φήσεις, καὶ
ὑπέγραψαν. λάβε ϖῶς ἀπεδέξαντο, ϗ οἷα ἐτύγχανε μ τὴν ὁσωσ- 35
δήϖοτε συμφωνίαν ἡ ὑπογραφὴ καὶ ἡ κύρωσις. ἀποσέλλει, φησὶ ῥητῶς
τ ῥωσίας (τὸν δ ὄργανον τῆς ἑνώσεως μεθ' ὧν ϗ κατωτέρω ἐρῶμμν)
ζητήσων, τὸ ὁρίζει ὁ Μακαρίωτατ πατὴρ ποιῆσαι βοήθειαν τοῖς χρεια-
νοῖς· ϗ ἀπεκρίθη διὰ τελῶν καρδιναλέων, δοῦναι ἔξοδον ϗ κάτεργα εἰς
τὴν ἐπάνοδον. δεύτερον, τελωνήσασθαι τὰ. ἵνα ἴσαν ἀεὶ εἰς φυλα- 40
κὴν τῆς πόλεως δι' ἐξόδων τ Πάπα. τρίτον, ϗ δύο κάτεργα ἐμϖαθατηρεῖλαι
αὐτῷ.

αὐτῷ . δ΄, καὶ τὸ προσκύνημα τ Ἱερουσαλὴμ ἵνα ᾖ ἐν τῇ πόλει . ὁ- δ΄
μοίως ἀγαλιάζαι αἱ εἰς προσκύνησιν ἀπερχόμεναι ⸗ ζωοδόχε τά-
φε . ε΄, ἵνα δώσῃ κάτεργα ἔτησι ἑξαμαθμία μὴ ἀρόδων αὐτὰ ε΄
μῆνας ἓξ , ἢ δέκα κάτεργα ἔτ ἓν . ἕκτον , ὅταν χρήζῃ φῶκάτον ς΄
5 ἀφὲ ξηρᾶς , ἵνα πουδάσῃ ἐνώπιον ⸗ χειρὸς , ἵνα ἔλθωσι τὰ ᾖ τῶν χει-
σιανῶν εἰς τὴν συμμαχίαν αὐτῶ . ὅρα τὰ κατεσκέυονται καὶ διάζονται τὸν βα-
σιλέα κατενεχθῆναι εἰς ἅπερ ἐστὶ καὶ βελήθειά .

Ὅπως δ΄ ἔκλιναν ὑπογράψαι , τὴν ⸗ γυναῖκα ἐφέσε , οἱ λοιποὶ . ἔχεις
καὶ ἦτο μάλισα τὸ τέλ ἐν τῇ αὐτῆς αἰτήσῃ πέμπτῃ ζωελθύσῃ ,
10 ὄργανα τέσσαρα εἰς τὸ σῶμα τὴν ἐξαπάλην τὰς ἀπιλασέρας . φησὶ γὰρ
ἡ ἱστορία ὅτως , ἡμεῖς ἐλυπούμεθα ὅτι ἐκ ἦν ἐλπὶς ἑνώσεως . ἀλλ΄ ὁ Ἰῶν ἁ-
πάντων προνοητὴς Θεὸς ἐκατέλιπεν ἡμᾶς . ἀλλὰ διήγαγε τόν τε ῥωσίας ,
τὸν νικαίας , τὸν μιτυλήνης , καὶ ἄλλες ἰνὰς μεσιτεύσοντας , καὶ οἱ μὴ
ἐθαρσοποίησαν τὸν Πάπαν , οἱ ᾖ τὸν βασιλέα . καὶ ἀπλῶς ἐπείσαν πρόπον ἰνά .
15 ἔτοι δή εἰσιν , ὁ νικαίας Βησσαρίων , ὁ ῥωσίας Ἰσίδωρ (οἱ καὶ ἆθλον ἀ-
πηνέγκαντο τ ζωεργίας τὸ καρδινάλεις προβληθῆναι , ἤτοι κληρικοὶ ἐξάρ-
χοντες τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας) Γρηγόρ τε ὁ μέγας πρωτοσύγκελ
ὃν καὶ Πατριάρχην προσεβίβασεν ὑπὲρ τ ἑνώσεως ὁ βασιλεύς . καὶ ὁ μιτυ-
λήνης Δοσίθε . οἱ ⸗ λόγοις μάλισα , τοῖς ἐκ τῶν δυτικῶν διδασκάλων , ⸗
20 τοῖς ἡμετέροις ἀγνώσων , καὶ δόλοις ᾖ τὰ πολλὰ διϊσχυρίζοντο πείθειν καὶ ἔ-
πεισαν . ὥσε εἶναι ποτὲ τὰς πολλὰς προς τὰ ⸗ μιτυλήνης προτεινόμενα σχε-
δάρεια ἀπὸ κόλπε , ἡμεῖς ὀδέποτε εἴδομεν τὰς δυτικὰς αἱρέσις , ὀδέποτε
ἀνέγνωμεν αὐτάς . νῦν δὲ εἴδομεν αὐτὰς , καὶ ἀνέγνωμεν , καὶ σέργομεν αὐ-
τάς . ἆθλοι , οἱ τὰ οἰκεῖα μόλις ζωιέντες καίτοι λαμπρὰ καὶ τὰ ἑτερόγ-
25 λωσα δι΄ ἑρμηνέως ἐν προσκαίροις καὶ τεμμαχίοις , καὶ ταῦτα παρερμηνευομέ-
νοις πιθύσαντες . οὗτοι μὴ καὶ ⸗ λακεδαιμονίας , ἅτως ἦσαν ζωηργῆντες
λατίνοις , ὥσε καὶ τολμῆσαί ποτε προς τὸν βασιλέα μεγαλοπρεπέσερον διαθε-
σθῆναι τὸ δυνατὸν , ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἡμετέρων ληρήσαι . ἐὰν ἦ βασιλεία
σε ἃ θέλει ἐνωθῆναι , ἡμεῖς ἐνόμεθα . Τί δὲν αὐθαδέσερον τότε ἦν ἄλλο ῥῆ-
30 μα ; ἢ ὅπ ζωεφωνήθη αὐτοῖς ἐμμένειν τοῖς λατίνοις ; ὃ καὶ τοῖς δυσὶν ἐκεῖ-
νοις προύβη εἰς καρδιναλικίε σκιάδιον πορφυρᾶν . ὁ ᾖ μιτυλήνης καὶ κοινω-
νήσαι ἀζύμε διὰ χειρὸς ⸗ Πάπα ζωέθετο , καὶ τὸν συρόπαλον . ὃ καὶ ἀνῳδι-
σθεὶς ὑπὸ τῶν οἰκείων . ἠχωρήθη καὶ ἀπέχετο . ὁποῖον ἦν ἄρα τὸ συμπέ-
ρασμα . ἔχεις ἐν τῷ ψηφίζειν ὡς ἄνω τοιάδε ἱσορήμενα καὶ τὴν ἄνω αἴτησιν
35 πέμπην ζωέλθυσιν . ἐρωτήμενοι δὲν οἱ ἀρχιερεῖς τὰς γνώμας αὐτῶν , οἱ μὲν ἔλε-
γον καθαρῶς τὴν γνώμην αὐτῶν , οἱ ᾖ ἔλεγον ἄλλως πως . ἀλλ΄ ὅμως ὁμονοη-
σάμενοι ἀρχιερεῖς δέκα τὸν ἀριθμὸν (ὧν τότε ζωὴς τὰ ἱσορήμενα ὑπότινος
τῶν λατινοφρόνων ζωτεθήμενα) καὶ ὁ μέγας πρωτοσύγκελ κύρις Γρη-
γόρι . καὶ ὧν τῶν ἡγεμόνων (τέσσαρες δὲ ἦσαν) ὁ κὺρ Παχώμι . ὕ-
40 στερον ᾖ προσετέθησαν ὁ Γραμματικὸς , ὁ κυζίκε καὶ δύο Ἰοποτηρηταὶ ὁ ἡ ερ-
κλείας , ὁ μονεμβασίας . πῶς ᾖ προσετέθησαν ῥᾴδιον ἐξεῦν πολλαχόμεθα

πραγματολόμβοι τὸ τετμήρεμος. ἴδε δὲ ἐν ἔτεσιν ἀρχιερεῦσιν ἀριθμημένα. καὶ ἡγεμόνες τέσσαρσι, τὰς συμφωνίας καὶ διαφωνίας. καὶ ὅπως μὲν ὑπέγραψαν ταῦτα δηλοῦσιν ἐξ ὧν ὑμεῖς ἐκδεδώκατε τύπων. αὐτὸ δ' ἡμεῖς ἐγχειρογράφοις ἔχομεν πολλῷ ὑπὲρ ἡμῶν ἐστὶ καθ' ὑμῶν. ὅμως ἵν' εἰδῆς τὸν ἀπατώμενον, ἐν τῷ κρίνειν, ὡς νομίμως ξυνεπερράνθη, καὶ ἐκυρώθη. ὀλίγα πρὸς προσκομίσομαι. λέγω δὲ ὅτι μὴ κλινόντων τῶν πολλῶν ἐντεῦθεν δόγματος συμφωνία ἀρχιερέων μάλιστα καὶ κληρικῶν χαρτοφόρων, καὶ ἡγεμόνων, τὸς μὲν ἀρχιερεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης πείθειν λόγῳ συγκαταβάσεως διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην ἐπεχείρησεν. ὡσθ' οὐκ ἦσαν αἱ ψῆφοι πολλῷ πλείους τὸν ἀριθμόν, καὶ τὸς γραμματικὸς ἤπι νοταρίους προσέθεντο. καὶ γεγόνασι τὰ μὲν χειρόντων ψῆφοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες. τῶν δὲ μὴ, δώδεκα, καὶ συγκατάθεσιν ἐπὶ διαφωνῆς ἀπήτησε πάντας ἡμόνον ἄρχοντας, ἀλλὰ καὶ ἰατρὸς, καὶ ὑποδεεστέρους μέχρι καὶ ῥαχαρίων. οἱ δὲ χαρτοφόροι καὶ ἡγέμονες ἀξιωματικοί γε ὄντες διὰ τὸ αὐτόγνωμον ἀπεκλείοντο μὲν πρότερον, εἶτα καὶ τότε, ὑπογραψάντων τῶν λοιπῶν μετ' ἀσφαλῆς καὶ βίας ἠνάγκασαν ὑπογράψαι. ἀλλὰ τὸ μέρος οὐκ ἦν δυνατὸν μεταστρέψαι, ἤ τὸ δεσπότην Δημήτριον, ἀδελφὸν δὲ βασιλέως. ὃς καὶ τῶν ὑπογραφῶν ἀπεδήμησεν εἰς ἐνετίαν, ἐπομνύων αὐτῷ τῶν σοφῶν συλλαϊκῆς γνώσεως καὶ σχολαιότητος. μᾶλλον δ' ἔλεγεν ὁδεσπότης, εἰ καὶ ἰδιώτης ὢν πρὸς φασιζόμενος εἶναι, καὶ δογμάτων πατέρων μὴ λαβεῖν πεῖραν, ὅμως ἐκ ζωηρᾶς εἰς τὰ ὠφελήσει ἡ τοιαύτη ἕνωσις ἡμετέρα βίας τοσαύτης, εἰμήπω εἰς τὸ τέλος πολιτικώτερον. ἔχε τοίνυν ὡς ξυνεπερράνθη, καὶ ἐκυρώθη τότε δήπουθεν ἡ ζωή. ὅση δ' ἐπηνελήθησεν ἡμετέρα μέλεια πολυμερῶς πολυτρόπως ἀθρόως, ἐδηλοῦτο μὴ θελόντων συλλειτουργεῖν, ἄλλον ἄλλῳ ἐνποιήλαις προφάσεσι, καὶ αὐτίκα καταγνόντων ἑαυτῶν ἐν τῇ ἐπανόδῳ. ὁ δὲ, τῶν ἱερῶν οἰκτρέσθεις διεπράξατο, ἑλληνικῆς ἀξίως ἐγωελίζετο ἐλευθερίας. ὁ μὲν δὴ τούτων ἀρχιερεὺς ὢν, ἵνα μὴ συμφωνήσαι προδιαθῇ, μωλέαν προσεποιήσατο καὶ τὸν προφητάνακτά ποτε πρὸς τὸν γεθαῖον ἀγχοῦ, καὶ γυμνὸς προάγων οὐκ ἠχώετο προσκαλήκτῳ προσεοικὼς καὶ διερχόμενος πόλεις καὶ χώρας, ἕτω πλανώμενος ἕως τῆς ἐπανόδου. ὁ δὲ τῶν κοσμικῶν τυγχανόντων ἀρχόντων, ὑπότε δὲ πάπα κλακιδόμενος, καὶ τὸ τῆς οἰκείας καθέδρας διδασκόμενος μεγαλεῖον ὑπὲρ πᾶσαν ἀρχὴν λέγων εἶναι, ἀπεκείνατο πρὸς αὐτὸν θεοσόφως ὁ βάρβαρος. ὅπ ταῦτα εἶχεν ἕτως ὀθρόως πρὸ δὲ καινοτομῆσαι, καὶ ἦν ἐθέλης ποῆτος ὑπὸ τῶν ἱερῶν πισθεῖς, ὀφείλεις τὴν προθήκην προελεῖν καὶ τὰς καινοτομίας ἁπάσας. καὶ τότε τοῖς πᾶσι προσκυνητὸς ἐπαξίως γνήσεσθαι. τοῦτο μὲν ὁ ἰδιώτης. εἰς ἅπερ ἄφωνος διετέθη ὁ πάπας δυηρύσας, καὶ ὁσοφὸς ὑπὸ δὲ δοκοῦντος μωρὸς κατηχώθη. καὶ ἄλλοτε ζωεχῶς ἀκόων διδασκάλου νηὸς, τὸν ἀριστοτελῆ ἐν τοῖς περὶ πίστεως προσφωνοῦντος. ἔφη πρὸς τὸν προκαθήμενον, ὑποβαρβαρίζων συμμίκτῳ φωνῇ. Τὶ ἀεικοπέλης; Τὶ ἀεικοπέλης; Βασιλεὺς γρηγόριος, χρυσόστομος, Ἀθανάσιος.

(σωσθεὶς?)

(χῆφοι κα)

(Θεοσόφος Δημήτριος
ἀνδρέας βασιλεῖος -
γρηγόριος καὶ Σχολάριος)

(τκη)

Παπαγιάννης ὁ Ξυγόπουλος

νάσιος. τοιαύτην ἄρα κύρωσιν ἔσχε, καὶ τοιοῦτον τέλος ἐδέξατο ἡ ψυχὴ σὺν φημιζομένη ζωῇ ὁδῷ. πεθήσω καὶ τοῦτο, λόγου ἄξιον οὐ ὅπως ζωπεραίθη νομίμως τὰ τῆς ζωῇδοσι καὶ ἐκυρώθη. ἀναγκαῖον ἦν πάντως βεβαιωθέντος καὶ τῆς ἐκπορδύσεως δόγματος, ἀναθεματίζεσθαι ἅμα καὶ τοὺς μὴ φρονοῦντας, ὡς ὁρωσίας διϊσχυρίζοντο, ἀνθιλέγοντος ὅτι μάλιστα μὲν μέμψεως (ὡς πᾶσι συροσφάλῳ φέρεται) καὶ τεταπεζοῦντος. πεπεῖσθαι δ' ἔτι καὶ ἐν τῷ συνόδῳ, παρ' οἷς μάλιστα πεπτέρου ἀπεβάλλετο. ἐπειδὴ καὶ ὀνικαίας ἐν τῷ ψηφίζειν ἐδογματίζεν, ἀδύνατον σωθῆναι, τοὺς μὴ ὕτω πεπιστεύοντας. ὧν οὐδὲν ἐφειστήθη τοιοῦτον. ἔτι πεπὸς τούτοις καὶ κοινωνῆσαι ἀλλήλων τοῖς μυστηρίοις ἀζύμοις τε καὶ ἐν ζύμοις, ἐπειδήπερ καὶ πεῖ τούτου πολὺς ἀναμεταξὺ πάλαι ἀγὼν πεσκήπατο. ὧν οὐδὲν τοιοῦτον ἐμφύετο. ὅθεν καὶ Μαρίαν ἕκειναν τὴν ἕνωσιν ταύτην, καὶ οὐ ἕνωσιν ὀνομαστέαν ἡγήσαντο οἱ ἀπὸ τῆς ἀγγελίας πεπτέσθεις. ἐν τούτοις γὰρ παυσοχεύῳ ὕστερον τῶν ἡμετέρων τινὶ ζωαντήσαντες, καὶ πεπιέργως πεῖ πάντων τούτων ἀνερωτήσαντες, καὶ μάλιστα καταμαθόντες πᾶσι Φιλίππου τινὸς Μακένου, οὐδὲ τινὸς συμβόλου γεγεάφθαι τὸν ὅρον, καὶ διηλλάχθαι, ἑκάτερα δὲ τὰ μέρη τοῖς πεπτέροις ἐμμένοντα οὐδὲν ἐφάσαν σωπεπεράνθη. καὶ ταῦτα μὲν ὁυτόπου.

Ὅπου δὲ μόνος ὁ Ἐφέσου ἀζωεφώνησε, δῆλον ὅπι μὴ ὑπογεάψας. ἐκ δὲ τῶν ὑπογεαψάντων (πλὴν τῶν ἑρημένων τεσσάρων, ἢ πέντε) τῇ γνώμῃ καὶ τῷ σκοπῷ, καὶ τῇ σφῶν ἐξομολογήσει, καὶ μεταμέλῳ, οἱ λοιποὶ πάντες ὁμοίως τῷ Ἐφέσου ἀζωεφώνησαν, ὁπόσοι δὲ καὶ ὁποῖοι ἦν ὁ Μάρκος, τὰ πρακτικὰ παείσησιν ὅπι μόνος ὡς ἄλλος σαμψὼν τὰς χιλιάδας ταῖς Μαλέξεσιν ἐκλόνει, καὶ ἐτροπᾶτο. ἀρκεῖ δ' ὅτος ἡμῖν ἀντὶ πάντων, ὅπι καὶ μόνος ἀντὶ πάντων διηγωνίζετο. καὶ ἐν αὐτῷ διεσώζετο τῶν δύο ἀποστολικῶν θρόνων, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν πάντων ἡ ἑνιμὴ ζωημμένων ἀλλήλοις ὄντων. καὶ λιβέριος Πάπας ὁ πεπιώνυμος τὸ πρότερον ὁμολογητὴς, ὀνειδιζόμενος ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ θεοδώρητον, πολλοσημόριον ἂν εἴη δὲ πάσμα παντὸς, ὅπι μόνος τῷ βασιλεῖ ἀντεπόσετο, ἀπεφηναίως, ὅτι εἰ καὶ μόνος αὐτὸς εἴη, ἡ ὑπόθεσις οὐκ ἐλαπτοῦτο τῆς πίστεως. ὅτι καὶ τρεῖς πάλαι πατέρες τῷ βασιλεῖ ἀνθίσαντο. πεῖ τούτου, φημὶ δὲ Μάρκου, πολλὴν ἔθετο πατρὸν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰδίῳ συλλόγῳ μεταπατεῖσαι. ἀλλ' οὐκ ἦν δυνατὸν. τὸν στερρὸν καὶ ἀνίκητον ὁμολογητὴν τῆς ἀληθείας, μεταπρέψαι. μᾶλλον δ' ὅτι οὐ τῶν ἄλλων πολλοὺς ὕστερον εἰς τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν ὡδήγησεν. ὧν ἷς καὶ ὁ πεπιβοήτος χολάριος, ὁ καὶ πεπὸ τῆς ὑπογεαφῆς, ὡς εἴρηται, μὴ καὶ δὲ σοφὸς γεμιστὸς, καὶ δὲ δεσπότου Δημητρίου, πεπαποδημήσας. ἐγίνωσκε δὲ καλῶς ὁ Πάπας ὅσος ἦν ὁ Μάρκος ἔντε τῇ ἀξίᾳ καὶ τῇ δὲ λόγου ὀρθότητι. διὸ καὶ ὅτε ἠρώτα πεῖ τούτου, εἰ ὑπέγεαψεν, ἀνέσας ὅτι, δ', οὐδὲν ἔφη ἐπαισάμην. καὶ καλέσας αὐτὸν ἐπεφείλητο τὰ ὑπὸ τῶν ζωόδων ὀπλίμια. ἀλλ' οὐδὲν ἔπαθεν Ἀνδρέου τὸν ἡσυχάδα ὁπολογούμενον. τινὶ οὖν πεπαίζομεν τῷ μηδέποτε ἀπατηθέντι, οὐδὲ ὑποκλίναντι, ἢ τοῖς μὴ τῷ ἀπάτῳ μεταγνῶσι καὶ τὰ δὲ Μάρκου πεσεβάσαι; μὴ ἂν εἴπῃς ὅπι μόνος ὁ Μάρκος οὐκ ἔνδυσεν. ἀλλὰ μὴ

Μάρκος

Λιβέριος Πάπας.

Σχολάριος Γερμανὸς ὁ Διοπόλεως Δημήτριος.

Μάρκος ἡ ἐκκλησία πᾶσα, καίτοι οἱ ὁπωσδήποτε λαπινοφρονήσαντες.

Ὅπου δὲ πολὺ ἐζητήθη ἐνταῦθα, ὑπὲρ πάσας τὰς περὶ αὐτῆς ζωόδους. ὅσον μὲν ἐνζωπελάσεσι καὶ φωναῖς, καὶ λίαν ἀληθὲς τοῦτο γε· ἀλλ' εἰς ἀκρίβειαν ὡς φῆς, αὐτὸς ἔλεγχε τὰ πάντα, καὶ οὐδένα ζωήνεγκε. ὅπου καίρια μὲν καὶ ἀναγκαῖα πάνυ ὀλίγα περιβάλλοντο. ἃ δὲ ἦν ὧν ἠδικοῦντο οἱ ἡμέτεροι, τὸ ἑκατοντημόριον εἶπον, ὡς ἔχομεν ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν βίβλοις. Παντὶ περιβάλλειν ἐξὸν καὶ σέ, ὅμως γε καὶ τὰς ὅρας τῆς ἀκριβοτελικῆς διαλέξεως, πολὴν περιτεθέντες διὰ συλλογισμῶν οὐδὲν ἕτερον ἀπεδέχοντο· καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον ἀγῶνα ἐξετείνετο, ἐς ἀκρίβειαν ὡς ἀληθῶς ἐνεποίει, τοῖς ἀκροωμένοις τε τῶν περὶ ἐκείνων καὶ λέγουσι, καὶ οὐδὲν σωφερούσης ἐπιπλόντων, καὶ τὸ χεῖρον, ὅπερ μεταβαίνειν εἰς τὸ κυριώτατον τῆς ὑποθέσεως διεκωλύετο, ἥπερ ἦν ἀκρως τῆς περιτομῆς ζήτησις. ὅθεν ἀπαιτουμένων αὐθις τῶν περιτομῶν διαλέξεων, οὐδαμῶς ἔνδυεν ὁ βασιλεὺς. ὑφορώμενος τε μᾶλλον τὸν, εἰς ὃ ἔπεδυεν ἕνωσιν, διχόνοιαν, ἑτέρους τε ἑνώσεως ἐντεῦθεν πρόφασις περὶ τὰς διαλέξεις διαμηχανώμενος. ἀνάγνωθι καὶ τὸν περὶ τοῦ ἐν Φερραρίᾳ ζωπέλθοντα, ὅπου καὶ εἶδον τοὺς ἡμετέρους ἀποδεικνύντα τὰ περιτεθέντα.

Οὐδὲν ἀνεξέταστον φῆς, εἰπέ μοι, πῶς τοῦτο λέγεις; ὃ δὲν ἔμεινεν ἀνεξέταστον; ὅπερ γε παντὸ περιβαλλόμενον, ἐντῷ ἐξετάζεσθαι λύθυς ἐκωλύετο. καὶ ὅπερ γε ῥήσεις δύο μόναι διδασκάλων ἁγίων Ἐπιφανίου καὶ Βασιλείου περιβληθεῖσαι, τὰς ἐνφλορεντίᾳ ἐννέα ὅλας ζωπελάσεις κατηνάλωσαν, ὅπερ γε ἀπὸ μόνων τῶν ἐῴων πατέρων ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν μαρτυρίας περιφαγεῖν δέον ἦν, καὶ συμβαλεῖν πάσας τὰς τῶν ἑσπερίων πρὸς τὰς τῶν ἀνατολικῶν γνώμας, εἴπερ ἀληθείας ἐφρόντιζεν ὁ σύλλογος ἐκεῖνος.

Τοῦτο καὶ ὄντως ἀνδίαν ἐνέβαλλεν καὶ εἰς ἀχρείας λόγομαχίας τὴν διάλεξιν κατήγαγε, ὅπερ γε κατὰ τὸ εἰωθὸς τῶν περιλαβουσῶν ἁγίων ζωόδων εἰλικρινῶς αἱρέσεις πᾶσιν προὐβάλλοντο, καὶ ἀκάκῳ καὶ καθαρᾷ τῇ ψυχῇ καὶ τῇ σωφροσύνῃ ζωεσέργοντο. καὶ πῶς ἀνεξέταστον οὐδὲν, ὅπερ γε περὶ προθήκης μόνης καὶ τοῦ δόγματος ἐν εἰκοσῇ πέμπτῃ ὅλαις ξωελάσεσιν ἐβασανίζετο. περὶ δὲ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα τὸ ἀναγκαιότατον πάντων, οὐδὲν ἐλαλήθη. παρητήσαντο γὰρ τοῦτο καὶ ἄκοντες τοῖς τοῦ Πάπα ποσὶ περισυλινδόμενοι, καὶ κατ' αὐτὸ μὴ τολμῶντες ἀποφαίνεσθαι. περὶ δὲ καθαρτηρίου πυρὸς ὀλίγ' ἅπαξ. καὶ κατ' ἰδίαν ἐκινήθη, πρὶν ἢ τὴν ζωόδον ἀρχὴν λαβεῖν. ἐκδεχομένων ἐλθεῖν τὰς ἐκτὸς ἐνβασιλείᾳ ζωόδους τὰς τῶν ῥηγῶν πρέσβεις. ὧν οὐδεὶς ἐντὸς διετείας μηνῶν τεσσάρων παρεγίνετο. ὁμοίως δὲ περὶ ἀζύμου, καὶ ἐνζύμου. καὶ περὶ τῆς τῶν ἁγίων ἀποκλείσεως. ἃ τέτταρσι κεφάλαια ἰδίᾳ μετάπινων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὡς ἔδοξεν ἠξέρχηται. καὶ οὐδὲν ἐν ζωόδῳ ἢ κοινῇ ἢ ἰδίᾳ περιτέθη ἢ ἐξετάσθη καθὰ συροπόλος ἱστορεῖ.

Προσεκαλοῦντο πάλιν φῆς εἰς διάλεξιν καὶ περιεσπεύδιζοντο. ἀποκείνεθ' ὑμῖν πολλάκις ὁ βασιλεὺς περὶ τὸν ἀποκαλέντα καρδινάλιν Ἰουλιανὸν. ἡμεῖς πλέον διαλεγόμεθα. σὺ δὲ οὐκ ἐθέλετε ἐφ' ὑρεσιλογιῶν.

ἔχετε δὲ

ἔχετε καὶ ζωὴν αἰώνιον μὴ θέλοντες. ἀλλὰ πάντοτε ἀπολογεῖσθε, καὶ ὕστερον δημηγορεῖν, καθὼς πολλάκις ἐποιήσατε. Ἐν τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ ζωηλόσῳ ἐμβριθέστερον δημηγορήσαντος Ἐφέσου περὶ τῆς ἀφαιρέσεως, περὶ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσεων, τῆς περιτομῆς, ὡς πρωταιτίου ὄντος σκανδάλου καὶ αἰτίας τῆς διαιρέσεως, ἀπελογήσατο διὰ πλειόνων ὁ Ἰλλυριανὸς ἐπίτηδες, ἐὰν δέκα κεφάλαια περιτάνης μύρια μέλλωσι ἀπολογήσασθαι (ὅρα πίσμονὴν σατανικὴν), ὥστε ἀναναικῆσαι πάντας τοὺς ἐξ ἡμῶν λέγοντας, ὅσα ἄνω εἴρηται. ἔλεγον δὲ αὐτόθι καὶ περὶ τῆς περιτομῆς οἱ λατῖνοι. ἡμεῖς δὲ περὶ ἀναπτύξεως θέλομεν ἐρωτᾶν, ἐὰν δὲ πῶς περιτέτεθη ἐν τῷ συμβόλῳ ἢ ὀκτὼ ἡμέρας φωνὴ. ἅπαξ γὰρ ἐτέθη, καὶ ἀδιαιρέτως ἔχει ἀφαιρεθῆναι. ὁ γὰρ Ἐφέσου ἔλεγεν, (ὡς ὅπερ οἵα τοιαύτης ἔσης τῶν ἀνατολικῶν καὶ ὡς διεβεβαιοῦντο οἱ πρέσβεις τῶν ἱβήρων, ὅτι τοιαύτην ὑπὸ τὴν ἀγιωτάτην ἀνθιοχείας εἶχον καὶ ἔλεγον ἐντολὴν) ἐξαιρεθήτω ἡ περιτομὴ ἀπὸ τοῦ συμβόλου (εἴγε ἀποδεκτὴ ἔστε ἐστὶν) καὶ τεθήτω ἐν ἰδίῳ ὅρῳ. καὶ μάλα μὲν περιτμήσεως εἰς τὸ ἐξέπασιν ἀπεδύοντο οἱ φιλαλήθεις πατέρες τῆς ἀνατολῆς, καὶ τὸν καθάπλαν ὁ ἡρακλείας προήνεγκεν, ἐξηκριβωμένον τὰ μάλιστα, ὁ δηλονότι εἰς τὰς ἀμαλέξεις, ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ὁ ἀποκλαπεὶς παρ' ὑμῶν γρηγορίου ὁ περιτομεὺς ἀπεβάλλετο, ἐξυβρίζων εἰς τὸν ἄνδρα τὰ ἀεικέστατα χιμαλικὸν αὐτὸν ἀποκαλῶν καὶ ἀναθέματι τὸν ὀρθοδοξότατον διδάσκαλον καθυποβάλλων ὁ προδότης καὶ γλώσσαλγος; πῶς προσεκαλεῖτε μὲν εἰς ἀμαλέξεις, λόγους δὲ οὐ προσεδέχεσθε περὶς ἀμάλεξιν; ἀμάτυτο καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπεκώλυε. τὸ μὲν αὐθόμενος, ὅπου οὐ ἀμαφιλαλήθειαν, περὶς ἔνδειξιν ἢ μᾶλλον αὐἀμαλέξεις ἐζητοῦντο παρ' ἡμῶν, καὶ φιλοτιμίαν, καὶ τὸ τέλος λογομαχίαν. τὸ δὲ ὅπου καὶ μέθοδον συλλογιστικὴν οὐδέποτε ζωεπαιράνετο. χρῆμα δὲ τὸ καὶ τοῖς ἁγίοις ἡμῶν Πατράσιν οὐ μόνον ἀσυνήθες καὶ δυσαπόδεκτον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπάτης γέμων καὶ σοφισμάτων ἀποβλητον: τὸ γὰρ κήρυγμα ἡμῶν (φησὶ) Παῦλος οὐκ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων. καὶ ὁ πρωταπόστολος οὐκ ἐν σεσοφισμένοις μύθοις ἔφασκε καὶ ἠγγέλειτο παρουσίαν τοῦ θεοῦ. πρίτον ἐπαναγωνιζομένων ἑκατέρων οὐ περὶς ζῆλον, ἀλλὰ περὶς φιλονικίαν ἐξηρεθίζοντο, καὶ τέλος ὅπου, τὸ ἀναγκαιότατον, καταχρήσεις ἁγίων περιβάλλειν οὐκ ἀπεδέχοντο. Καὶ σὺ μὲν οὖν φὴς ὅπου περιτεκαλοῦντο, περιτερεθίζοντό τε καὶ ἠναγκάζοντο, εἰς ἀμάλεξιν, τοὐναντίον δὲ μᾶλλον δέδεικται. ἐκωλύοντο, ἀπεστομίζοντο, καὶ παρελογίζοντο.

Πρὸς ὃ δὲ κατεπείγον προτρέπεις ἡμᾶς, ἀνερώτησιν τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους, καὶ ἔτι βίαιον καὶ περίλογον θρῶμεν, ὅπως ἀποδοκιμάσωμεν, καὶ λίαν σοι ἐπαινέσωμεν, καὶ χάριτας ὁμολογήσωμεν τῆς παραινέσεως. ἤδη γὰρ καὶ πάλαι ἀνέγνωμεν καὶ ἔκτοπα πάντα τὰ ἐκεῖ γινόμενα διαγνόντες, ἀπεστομίσαμεν, εἶτε καὶ αὐτὸς. ἔοικας γὰρ μὴ δεδιηγῆσθαι ἀκριβῶς τοῖς λεγομένοις ἐν ἐκείνοις, ἢ δρομαῖον σε ταῦτα παρεληλυθέναι, διὸ καὶ τοιαῦτα παρήνεσας ἡμᾶς. ἀνὶ παραινέσωμεν δέσε καὶ ἡμεῖς, καὶ τοὺς κἀκεῖνοι, ὅπως ἀκριβῶς διεξερχόμενοι τὰ τῶν συνόδων, ἂν ἐκεῖνοι τούτοις μὴ ἐθέλητε, κἂν ἀδίκως μὴ λοιδορεῖν ἐπιχειρῆτε, καὶ παρενοχλεῖν τοῖς ὀρθὰ φρονοῦσι καὶ ἀσχαζομένοις ταῦτα,

Καβάσιλας

Γρηγ: Προσυγκλητος

Ε΄: κβ΄ι: ά:
Πέτρος: Ε΄: ά:

μῦσις ταῦτα, καὶ ἀσφαλίσεωσα διαφυλάξωσι. ὡς ἐσφδήπερ εἰς μνήμην ἡμῖν τὸν βασιλέα σεβίθεδε. ἰδόυσοι καὶν τούτῳ, τῆ τῶν ἐκείνου λόγων ἀκροασάμενοι, σφθόμεθα τῆ δεχόμεθα. ὡς γὰρ ζητήσας σφδὲ ὁ Πάπα μ̄ τὴν ἕνωσιν, τῆ τὴν ἐκείνου τ̄ ὅπ̄ τῇ ἐνώσει λτουργίαν, ὁ ὅπ̄τελεδῆναι ὡς τὴν χ̄ τοὺς ἀνατολικοὺς ἱερὰν μ̄ παῤῥησίας μυσαγωγίαν σὺκ ἔτυχε τῆς αἰτήσεως. πολλὰ πολλάκις σεθφασιζομῦν ὁ δῆμός, ὡς σὺκ ἤδη πῶς τελεῖται ἡτῆς ἀνατολίδ@ ἱερουργία (καὶ πῶς ἂν ἀγνοουμῦν ὁ μεγίσ μυσηρίου σωεπεραύθη τὰ σεθὸς τὴν ἕνωσιν, εἴποί τις ἂν σεθὸς αὐτόν;) τὸδ' ἀληθὲς εἰπεῖν αἰχωμοῦν τὰς τῶν ἀνατολικῶν ἱεροτελεσίας παῤῥησάζεσδ. σεμνοτέρας τ̄ ἱεροπρεπεστέρας ὅσας. τῶν σφδὲ λατίνοις τελουμένων, τ̄ μᾶλλον σεθὸς τὸν ἀκριβῆ ὁ μυσηρίν σκοπὸν σωτεινούσας. ὅθεν μὴ φέρων τ̄ φθόνον ὁ Ἰωαύνης, σεθὸς τοῖς ἄλλοις ἔφη καὶ τοῦτο. ἡμεῖς ἐθαῤῥοῦμῦ διορθῶσαι πολλὰ σφάλματα τῶν λατίνων. νυῦδ' ὁρῶμῦ ὅτι ἐκεῖνοι οἱ καινοτομήσαντες τ̄ ἁμαρτῶντες εἰς πολλὰ, βούλον) διορθῶν ἡμᾶς, τὸς μηδένα μεταποιήσαντας. κἀντεῦθεν παρητήσατο ὁ βασιλεὺς τὴν αἴτησιν τ̄ λτουργίας. καὶ ταῦτα μῦν αὐτολεξεὶ σφδὲ συροσκλῶ. εἴπερ οὖν τ̄ ἐνφλωρεντίαν ζωὸδον ἀποβάλλομῦν ὡς φῆς ἀδίκως, ἐκτῶν σφὲ αὐτῆς ἱδρυμῦων, εἰς ἅπερ ἀποβλέπειν σεσπεύσεως, ὁδαμῶς δικάζεσδ παραιτόμεθα.

Σωτηρίας ἐπείγῃς ἐξὶ ὁ τὸ πραγματεία, καὶ λόγον ἀποδώσατε τῷ ἀδεκάσῳ κριτῇ. ναὶ μὴν τ̄ μάλισα εἰκότως. σφὲ τοῦτο σὺκ αἰχωμόμεθα, τὴν καλὴν ὁμολογίαν μ̄ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἑνδεσμοῖς καὶ ἐναγχμαλωσία. ἃ ἢ ὑμᾶς τὰ σεθὲς κόσμον εὖ ἔχοντας, κλαικόμῦν, ὅτε φθονοῦμῦν, ὅτε σφζηλοῦμῦν. μᾶλλον ἢ τ̄ ὑβριζόμενοι ἀνεχόμεθα. μεμνημένοι γὰρ σεθφητεύοντ@, ἐξελέξομεν σφαῤῥιπεῖδ ἐντῷ οἴκῳ ὁ Θεὸ μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν με ἐνσκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. καὶ οἱ σεθ' ἡμῶν, εἰ σεθφανῆ τ̄ τ̄ ἀλώσεως κίνδωνον εἶχον σεθ' ὀφθαλμῶν ὑπκείμῦν, σεθείλοντο μᾶλλον τὴν σωματικὴν ὑπ' ἀλλοεθνῶν δλείαν, ἢ τὰς ἐξ ὑμῶν συμμαχίας μ̄ δουλοπρεπῆς ἑτεροδόξων φρονήματ@ τ̄ χάρις τῇ ἀνωτάτῳ σεθνοία. ἔκτοτε γὰρ μ̄ τὴν χ̄ κόσμον ὑποταγὴν, εἰρήνης ἀπολαύει βαθείας τὰ τῆς πίσεως παρ' ἡμῖν. τ̄ σεβιβάζε) τὰ τῆς ἐκκλησίας, νυῦ μᾶλλον ὑπὸ τὸν ἀλλότριον, ἢ τὸ σεθέτερον ἐφ' ὑμᾶς. τότε γὰρ ὄντως ἐδλόμεθα ἐκκλησιῶν ὑστερόμῦοι, τ̄ ποιμῦων, τὸ χείριστον, ἢ βασιλέων, ἀλλὰ χαιρέτω ταῦτα. τὸ σεθετεθὲν ἐπαναλάβωμῦ.

Τίνι λόγῳ (προσφωνεῖς) τῆς καινῆς ζωὸδ ἀπέσητε.

Καὶ τὸν ἄῤῥαφον ὁ χειρὸ χιτῶνα αἰχεῖ διαιρέσει διερῥήξατε. λέγομεν μᾶλλον ὑμεῖς, ὅτι οἱ λατῖνοι τῶν καινῶν ζωὸδων ἀπέσησαν ἑαυτὸς, τὰ μέγιστα καινοτομήσαντες σεὶ πίστιν, καὶ σφδόσεις. ἡμεῖς ἐσήκαμεν Θεὸ χάριτι ἐν ὑπακοῇ τῶν ζωὸδων. καινῆ ζωὸδον, οὐ τὴν ἀπατηλὴν τὴν ἐνφερῥαιείαν καὶ φλωρεντίαν ἠγούμεδα, ἀλλὰ τῶν ἁγιωτάτων Πατεαρχῶν τῶν κατ' αὐτῆς ἀποφηναμένων, τ̄ τὰς σεθηγησαμένας ἐπὶ ὁ οἰκουμικὰς. εἰ μὴ ζωὸδον τὰς μηχανουργίας δῆλόν, καὶ ὁ σωτεὶρ ὠνος.

τ̄ ἰσδώρ

καὶ Ἰσιδώρου Φαίης καὶ τοῦ μιτυλήνης, ὃς ἀπατεῶνας καλεῖν εἰκὸς μᾶλλον καὶ ψευδότας τὴν ἐκκλησίας, καὶ ἔχι πατέρας, ἅτοι γὲ ὅλως ταῖς οἰκείαις δολορραφίαις τὸν ἄῤῥαφον καὶ χειτῶνα διέῤῥηξαν, ἤτοι τὴν ἀχλροποίητον πίστιν αἱρεῖ διαιρέσει τοὺς οἰκείους ἀδελφοὺς εἰς ἀφωνίας διελόντες, καὶ ψευδῆ τῶτον οἱ ἀῤῥεῖαὶ τῆς ψευσθήκης καὶ κακοὶ διορθωταὶ τοῦ συμβόλου.

Ἐπεὶ τὸ λέγειν διεφθάρθαι τοὺς ἐκκλῶν ἀναλογικῶν χρυσίῳ.

Ἐχάτης ἐσὶ τοῦτο πονηρίας. ἀλλὰ μὴν διεφθάρησαν ὡς ἀνωτέρω διέξιόντες ἐγκάφομεν αὐτοῖς, ὅπως ζωγραφηθῇ. καὶ ἄνδρ γε σκοπὸς τοῦτο ἀδὲν ἐγίνετο, ἀδ' ἂν ἐκ τῆς πόλεως ὥρμησαν. μὴ γὰρ ἀλλὰ ζῆλον ὀρθοδοξίας. αὐτοῖς ἦς καὶ ζωγραφήσαντες ἐκινδύνευον, ἢ ἀλλὰ πόθον ἑνώσεως, ἧτις δικαίαν ὑπεμηχανᾶτο; ἄκυρον ὁμολογοῦντος καὶ βασιλέως αὐτὸ ψευδῆ συροπέλῳ, ψευδῆς τὸν Πάπαν αὐτολεξεὶ. ἐγὼ ζωγραφηθῆς τῆς πόλεως ἐν τῇ τάξει αὐτῆς, ἅτως ἀποδέχομαι καὶ τὴν ἕνωσιν. εἰδ' ἕτερον τι συμβῇ εἰς αὐτὴν, αὐτὸν ἡγήσομαι τὴν ἕνωσιν. ὥστε ὑπὲρ συμμαχίας ἦν τοῖς κινδυνεύουσιν ἡ ἕνωσις αὕτη καὶ βοηθείας, μᾶλλον δὲ τῆς ἐχάτης ἀπονοίας. τὸ μὲν γὰρ ἀλλὰ ἀφῆκε παραλιπόντων ἑαυτοὺς δύο καὶ ἐπέκεινα. ὅθεν εἰς μηχανὰς καὶ ὑποψίας τὸν πολέμιον ἐξηρέθισαν. τὸ δὲ ἀγωγὸς ἀξιολόγως τῆς ἑνώσεως μηδαμῶς κινησαμένων. καὶ ἐ μόνον σκοπῷ τοιούτῳ ἐφέρετο ὁ κρατῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀναξιώτατος οἱ ἀρχιερεῖς αὐτοὶ χρυσίῳ δελεαζόμενοι ζωγραφήσοντο. δότω μοι ἔλεγεν ὁ μιτυλήνης (ψευδῆ συροπέλῳ) δοτωμοὶ ὁ Πάπας φλωρία ἀφανῆ μαι οἷς ἐγὼ γινώσκω, ἢ μὴν συμβιβάσω εἰς ἕνωσιν. καὶ λαβὼν καὶ χορηγήσας τοῖς ἀνελευθέροις, ταῖς ψήφοις ὑπὲρ λατίνων ἐπλήθυνε. καὶ τὸ χεῖρον λιμαγχονουμένων τῶν ἐνδεεστέρων ἐλαίου τῶν μηνιαίων τροφείων (παρῆλθον γὰρ πολλάκις καὶ τέσσαρες καὶ πέντε μῆνες μὴ δοθέντος τοῦ πληρέσιον) τέλος ἐδόθη πολὺ χειροτόνῳ τῷ κορώνης λατίνῳ ὑποκόπῳ τῷ καὶ τὸ ἔργον ἀρχῆθεν τῆς πραγματείας ταύτης ἐγχειρισθέντι, ἐδόθη φημὶ ὑπὸ τοῦ καρδιναλέως ἀνεψιοῦ τοῦ Πάπα, ἀντὶ τετραμηνιαίου δημηνιαῖον παρελθὸν σπληρέσιον ἀπενέγκασθαι τοῖς ἀναλωταῖς. ἔφη δὲ ὁ χορηγῶν καρδινάλις. δοθήτω καὶ τὸ ψυχικὸν τούτῳ τοῦ Πάπα ὡσανεὶ ἔῤῥιπτας εἰς τὴν θάλασσαν. ἆρα φιλοξενίας ἀπόφθεγμα, ἢ μᾶλλον ἀπογνώσεως. ὁ δὲ ἡμιστίμῳ καὶ ψευδὴς εἰς ἀμνομὴν τοῖς ὑπερασπίσι, ψευσθέντος ἐν τετάρτῳ, ἐκ τούτων μηδὲν τῷ Ἐφέσῳ μεταδῶναι Μάρκῳ, ὅπ ἤθελε τὸν ἄρτον τοῦ Πάπα ὡς ὁ Ἰούδας. ἢ ἆρα χρυσὸν ἐδιενείμετο εἰς τὸ ὑποκλέψαι τὰς τῶν ἀνθρώπων ἀμνοίας; ἢ ἆρα σὺν ὠνία ταῖς λάθρα διδομένοις δωροδοκίαις τὰ τῶν ἀμελεγομένων καὶ ψηφιζόντων σώματα ἦσαν, καὶ χεῖρες ἐμιαίνοντο χρυσίῳ ψευδὲς τὸ ὑπογεγράφθαι; καὶ πάνυ μενοῦν. καὶ γὰρ ἐπεὶ ἀπειράκις ἑώρων παρερχομένους τὰς μῆνας, ἔλεγον εἰς θάλασσαν ἀπορῥίπτειν τὸ τῶν τροφείων χρυσίον. εἰ γὰρ ὁ Μάρκος μὴ συγκαταβαίνων εἰς τὰ ἄπτα σκεῦνα καινοτομήματα, Ἰούδας ἐωνομάζετο, πῶς ἆρα γε οἱ Μάρκου τὸ ψεῦτερον σύμφωνες, καὶ εἰς τέλος μὴ ἀμενάντες, ἢ χρυσίῳ διαφθαρέντες, ἢ ψευσταθῶς ὑποκλαπέντες, ἃ νομισθείεν μᾶλλον ψευδόται καὶ τὸν ἰσχαριώτην ἰούδαν; μᾶλλον δὲ τοῦτο ἐχάτης ἦν πονηρίας καὶ

διηνίκα τὸ ἱεροσύλοις συλλόγοις, ἠμόνον ςῆσαι τὰς πάλαι καινοτομίας, ἀλλὰ καὶ θεὸς ἦν ἐπαπάσεται ζωόδον τὴν ἐν βασιλείᾳ, ἀνταποδύεσθαι τῇ σκέπῃ τῶν ῥωμαίων, καὶ δελεασθέντας χρυσοῦ ἐπισχέσειν, ἀφ' ἧς ζωεπεφωνήκεισαν ζωελθεῖν ζωόδον ἀπαγαγεῖν, ὅτι συροφόλα ἱερῶ νεῦ, ἄγνωσε ὑμῖν ὄντα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ιέ: καὶ τελευταίας τ' ἐν φερραρείᾳ ζωελεύσεως, ὅτε μὴ βουλομένοις τοῖς ἡμετέροις ἀρχιερεῦσι μεταθέσθαι εἰς φλωρεντίαν τὴν ζωόδον, ὁ βασιλεὺς ἔλεγε, καὶ ὡς ἔχομεν ζητῆσαι ἔξοδον ἃ περίρεις παρ' αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἀκριβωθήσωμεν αὐτοῖς ἔνθα εἰσὶν αἱ ἔξοδοι καὶ τὰ ἀναλώματα, καὶ κατωτέρω ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Πάπας ταῦτα, ὅτι σαφῶς ὡς ἀκριβῶς ὅτι οὐδὲν ἔχω δῶσειν ὑμῖν ἐνφερραρείᾳ ἐπειδὴ ὅσα ἠλπίζομεν ἐκ τῆς οὐοδᾶτα. λοιπὸν οἱ φλωρεντῖνοι δανείζουσιν ἡμῖν τεσσαράκοντα χιλιάδας, ὅπως μεταθήσωμεν ἐκεῖσε τὴν ζωόδον. ἀκριβῶς μεταθησόμεθα εἰς φλωρεντίαν, καὶ ὑπόσχομαι δώσειν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὑπὲρ βοηθείας χρυσίου χιλιάδας δώδεκα, καὶ περίρεις δύο, ὑμῖν ἢ ὅσα φλωρία χρεωστῶ (ταῦτα δ' ἦσαν πέντε μηνῶν τροφεῖα, ὧν ὑστεροῦντο ὡς κατωτέρω, καὶ ἐσενοχωροῦντο οἱ ὅτι ξένης, ὥστε διαπεράσειν τὰ ἵππα ἔπαλα) καὶ πάγκαλον ἀκριβῶς λαμβάνειν καὶ μῆνα τὸ διατεταγμένον ὑμῖν. καὶ κατωτέρω ὁ βασιλεὺς. δότε γνώμην ἢ ἵνα λάβωμεν τὴν δόσιν ταύτην ἅ Πάπα, καὶ ἀπέλθωμεν εἰς φλωρεντίαν ἢ ἵνα παραυτησώμεθα αὐτὸν, καὶ ὅπως ἐρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν. σκέψασθε πῶς μέλλομεν ἀπελθεῖν. καὶ ἐὰν ἔχωμεν ἔξοδον, καὶ ἐὰν ἔχῃ βοήθειαν ἡ Κωνσταντινούπολις. ὅθεν τοίνυν ἐπεπεισμένοι ἦσαν χρυσίῳ τὴν γνώμην διὰ πενίαν.

Καὶ εἰ ἀπίθανον, ὃ λέγεις καὶ ἀνάξιον, λατῖνοις καὶ χριστοῖς χρυσίῳ τὴν πίστιν πραγματεύεσθαι; καὶ ὅτι μὲν ἀνάξιον ἦν τοῦτο φυέντας, μεταξὺ δύο λαμπροτάτων φώτων ἑλλήνωντε καὶ λατίνων, καὶ ταῦτα χριστιανῶν, καὶ ὀρθοδοξίαν ἀμφοτέρων αὐχόντων καὶ ἡμεῖς λέγομεν. ὅτι δὲ, ὡς φῂς, καὶ ἀπίθανον, παραλογίζῃ ἐν ταῦτα τῶν πραγμάτων αὐτῶν πεθόντων, καὶ τῶν παρ' ὑμῖν καὶ ἡμῖν πρακτικῶν ἀριδήλως μαρτυρόντων. εἰ δὲν τολμηθείησαι ἀντιλέγειν τῷ παρ' ἡμῖν ἅ συροφόλα πείθητι καὶν γὲν τῷ ὑμετέρῳ, καὶ τετυπωμένῳ ἐνρώμῃ λέγοντα ὅσα ἀνωτέρω.

Ὁ δὲ θαυμάζῃς ὡς τοῦτο παραχωρεῖ ὁ Θεὸς καὶ δὲν κωλύει. πρόχειρον καὶ τοῖς μικρὸν εἰσαγωγικοῖς πρὸς τὴν γραφὴν διαλύειν τὴν ἔκβασιν. εἰρῆ καὶ παραχωρεῖ τοιοῦτα, ὡς καὶ τὰ ἐν τῇ λησμονῇ τῇ ἅ διοσκόρε ἐν ἐφέσῳ, ἀλλ' οἰκονομεῖ καὶ προέτῳ διόρθωσιν. ὅτω καὶνταῦθα ὅσον ἐπονηρεύσαντο ἄνθρωποι, ὅδὲν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐλυμήναντο τὴν ἀσφάλειαν. μᾶλλον δὲ εἰς προῖτον αὖτη ἠχυρώθη γνῶσα ἔκποτε τὰς τῶν δυτικῶν διαθέσεις. προείλοντο γὰρ καταχῦσαι τ' πόλεμον τ' βασιλείας ῥωμαίων ἢ τῆς ἐκκλησίας καθαιρεθῆναι τὴν αἵρεσιν.

Ὁ δὲ πελευταῖον ἐπάγεις ἀκόλουθον ἐσφάλθαι τῆς ἅ Θεοῦ ἐπαγγελίας τὴν οἰκουμενικὴν ζωόδον ἐκ τούτου μᾶλλον ἔστωσι πείθεσθαι, μὴ νόμιμον εἶναι, μὴ δὲ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ζωαγηέρθαι, μὴ δὲ εἰς ὄνομα κύριου,

κύριε, ἤτοι τῆς εἰρήνης, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ ἀρετῆς ἀνθρώπων. καὶ ἐπιμόνως ὀιχεσθαίσου καὶ μαιαισθῆς † φθόνου. ὁ γὰρ ἄδικος καὶ ἀναπολόγητος, ὡς φησὶ, ἀλλὰ δικαία καὶ ἀπροκρεμάστος ἢ ἰῶν κακῶς συμφησάντων, εἶτα καλῶς μεταγνωσθέντων, ἐξ ἡμῶν τῶν ὑποδεξαμένων τῆς ἀσεβείας καὶ σιμωνιακῆς ζιζανίου, ἀπόκρισις.

Πρὸς τὰ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου καὶ τῆς ἐννέακαι ἑκατὸν ἁγίων πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ ζιζανίου ἀκαρδίτους ἔχουσι φθόνου ὁμοίας ζιζανίους θεομισοῦντας, ὁ φθόνος τοῦ ὑμετέραν τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ, περὶ ἧς τὸ Ἱερεμίου μᾶλλον ἂν ἐφαρμόσειε ψαλθῆ οἱ φιλοφθόνως φθονοῦσιν ὑπὲρ τῷ ὀνόματί μου: οὐκ ἀφέσειλα αὐτούς. ἐξ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἐλάλησα φθὸς αὐτούς. ὅπου ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ μαντείας, καὶ οἰωνισμοὺς, καὶ φθαιρέσεις καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ φθοφητεύουσιν ὑμῖν. Ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτῃ φθονήσει ζιζανίου, ὅτε τῆς ἀποστολικῆς ἀποφάσεως ἔτως ἔδοξεν ἡμῖν καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. ὥστε οἱ ἀναιδεύσαντες καὶ παλινῳδήσαντες δίκαιοι καὶ δίκης εἰσὶ. κατάρας δ' οἱ τῇ ἀπάτῃ ὑπομένοντες. ἑρμηνεύεται δὲ ὡς ἐξεφώνησας τὰ ἀπὸ τῆς ἁγίας πρώτης ζιζανίου λεγόμενα, ἀνάθεμα τοῖς ὑπὲρ τούτοις ζητοῦσι. καὶ τὰ ἀπὸ τ : γ : καὶ ἑβδόμης ὁμοίως, ἀνάθεμα τοῖς φθοτιθεμένοις, ἀνακηρύξασης, ἢ ἀφαιροῦσι τοῖς ὅροις τῶν Πατέρων. οἱ ἀλφότερα τίνων τολμηρότατοι καὶ ζητοῦντες ὑπὲρ τῆς ἀνεκφράστου τῆς κρυφιομύστου θεαρχίας τὸν ἀκατάληπτον τρόπον τ γεννήσεως, καὶ μᾶλλον ἔτι τῆς ἐκπορεύσεως, καὶ τὴν κοινὴν τ πίστεως ὁμολογίαν καινοτομήσαντες, ὑπὸ βύθιοι ἔσωσαν.

ΤΜΗΜΑ Θ'

Ἐκ νοσοῦσι ἡ αὐθεντεία τῶν ἀντιμαχομένων τῇ λατίνων ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ κοινωνίᾳ αὐτ.

Καὶ τοῦτο σοι μάλιστα ὡθαυμάσθη εἰς ἀντέλεγχον τὸν περὶ τούτου. βούλομαι δὲ δεῖξαι τοὺς πρώτους ἀντιστάντας τοῖς Πάπαις μὴ γεγονέναι ἄνδρας θεοφιλεῖς, ὅτι καὶ δυσχερῶς ἐν ἐξορίαις τὸν βίον μετήλλαξαν, καὶ ὅτι ἀσύμφωνοι φθὸς ἑαυτοὺς οἱ φθὶ ὑμῶν ἀνακείνοντες, καὶ ἐπιμόνως μηδὲν αὐτοῖς φθοσέχειν, ἔλαθες εἰς ἀρχιερεῖς ἐμπεσὼν τοσοῦτο θεοσεβεστάτους, ἀνιότητι (τοὺς πρώτους μάλιστα) καὶ ποιμαντικῇ ἀμελείσει φθείας ἐφίψαντας, οἷς ἑπόμεθα καὶ ἡμεῖς ὁλοψύχως ταῖς σαῖς φλυαρίαις, ὡς ἀμαθῶν ἀπάταις ἀπερράπισαντες. Πρῶτον, δεύτερον καλλινίκιον φθήφισμα, ὡς τὰ ἁγίσματα φθέρματα δῆθεν τῷ ἀρχιῷ καθαιρόντας. ἀμφοτέρους ἐξωθέντας, καὶ τὸν μὲν ζιζανικῶς κατακριθέντα, καὶ ἀφορισθέντα, χάριν Ἀναστασίου βασιλέως. τὸν δὲ καὶ τυφλωθέντα. Τρίτον ὁμοίως φώτιον, καὶ Τέταρτον τὸν πρωτομάρτυρα Μιχαὴλ, τὸν μὲν ὑπὸ λέοντος καὶ σοφοῦ, τὸν δὲ ὑπὸ Ἰωαννίου κομνηνοῦ ἐκβληθέντας. Πέμπτον, ἐκτῶν ἀνατολικῶν διδασκάλων ἔριδας φθὶ ὑμῶν φθὸς ἀλλήλους διαμαχομένους. τὸν μὲν χωματινὸν δημήτριον καὶ θεοφύλακτον τοῦ Βουλγαρίας ἀρχιεπισκόπους, καὶ Ἰωάννην τὸν κύπρου ὑπίσκοπον, καὶ μὲν τὰ ἄζυμα τοὺς λατίνους ἀποδεχομένους, καὶ

μβύθε, κ᾽ ὃ τὸ δόγμα τῆς ἐνσαρκώσεως καταλείποντας. ὅμως ὐδαμῶς
ἀποβάλλοντας τ᾽ ζωοποιοῦ κ᾽ θεοσεβοῦς τὰς λατίνους, ἐπειδήπερ ἅ-
ς′ παν δόγμα ἐξενέχθη ζωοδοτικὸν ὡς αἱρετικὸν ἀποβάλλων αὐτός. Εἶπον δὲ ἐ-
ναντίας Νικηφόρον τ᾽ ξανθόπουλον ἐν ὑπομνήμασι (τ᾽ ἀγίας δηθεν ἐκ με-
γάλης πέμπτης) διαφέροντα καὶ ἀνιδίζοντα τὰς λατίνας τῷ ψαλμικῷ
ῥητῷ αἰχμαλώτευσαν πάντες οἱ τὰ ἄζυμα λατρεύοντες. Ἑβδομον ἐκ ἄλλοι
ζ′ ὃ ἄλλα θεσπέσιψαν λατῖνοις ἐγκλήματα, ὁι καβάσπλας, παλαμᾶς, καὶ
ἄλλοι μ᾽ κηρυλλαείτε. ὃς κ᾽ τῷ ξηρεῖν αὐτοῖς τ᾽ πώγωνα ἐνεκάλεσεν. ὥστε
σωάγης ἐντεῦθεν ὅτι ὁιμὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀποστρέφεσθε λατῖνας, οἱ ὃ ὡς
η′ ἀδελφὰς θεοστέπτους διδάσκουσιν, ἀσύμφωνα πάντα λέγοντες ἑαυτοῖς. ὅγδοον,
θεοφανῶν δ᾽ εἰς τ᾽ Ἐφέσιον Μάρκον, κ᾽ αὐτὸν ἑαυτῷ ἀσύμφωνον παρι-
στάνης. ἐνιμὶ ἄλις (ἀ δ᾽ διαλύσω ὅντα διὰ ζωηρίαν ἐνιμὶ) κ᾽ ἐντεῦτεν,
ὅτι κ᾽ τὰς θεοπνεύστους ἰδίᾳ διαλέξεις, ὅπερ θεῖ καθαρτηρίου πυρὸς, θεῖ
ἀζύμων καὶ ἄλλων πινῶν διεπραγματεύοντο. καλῶς ἔχειν ὡμολόγησε πάντα
τελεῖ τ᾽ θεσσθήκης, ἰοῦ ἐκ᾽ συμβόλου θεϊαιρεῖσθε διηγήσθαι, κ᾽ ἐν ἄλλῳ
τεθῆναι ὅρῳ. ὅθεν κ᾽ ὀρθόδοξον ζωάγει συγχωρῆσθε τὸ δόγμα. μ᾽ ἦταῦ-
θα, τὰ πάντα ἐνεγκλημάτισεν. εἶτα βλασφημῶν τὸν ἄνδρα, ἀπεφαίνε-
ζεις. ὅτι τὸ διαλῦσν ἐκεῖνο σόμα καὶ βλάσφημον, ἅμα καὶ κόσμον κ᾽ ψυ-
θ′ χῇ ἀκάθαρτον ἀπέῤῥηξεν ὡς ἡ Κωνσταντινοπόλις ἔγνω σύμπασα. ἔνατον.
τέλει ζωάγης τῶν ἐκκλησιῶν τὴν μὴ λατινίδα παραπάζων Χριστῷ, καθ᾽
ἣς ἃ τῶν συκοφαντόντων ἴσαι αἱμαρτυρίαι. τὴν δ᾽ ἀνατολικὴν τὰς χεί-
ρονας ἀναγορεύων ἔχειν νικὴ θεῖ τῆς λατινίδος ὑπολήψεις, ἑμόνον ὁ-
λοκλήρων ζωΐδων ἀθετῶσι τὰ δόγματα, ἀλλὰ ἐκ πολλῶν ἐναὐτῇ διδασκά-
λων τὰς ψήφους ἑαυτοῦ τὰ ἐκείνης ἀποδοκιμαζόντων.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Ὅντως θεαρχικῆς σοφίας ἀψοδέστατη φωνὴ, ἐκ᾽ θεισδύοντος τ᾽
καρδίας ἠγλῶσα λαλεῖ. κ᾽ δένδρον σαθρὸν ἀδύνατε καρπὸς κα-
λὸς ποιεῖν. ἦσὴ γὰρ καρδία τῇ πηγαίᾳ ἐκ᾽ μίσους καὶ ἐκ᾽ πάθους ἐκτε-
ληκυῖα, λογισμοὺς καὶ λόγους ἀδύνατ᾽, εἰμὴ πικροὺς κ᾽ λυσσώδεις ἐπαφεῖ-
ναι. δύφημιον ὁμολογεῖμι ἀπαντᾶ. Γελασίῳ θεῖ ἐκ᾽ ἐνδιπύχοις ἀκανίσι,
ὃν ἐκβαλεῖν ὁ Πάπας διεκελεύετο. ὁ ὃ τ᾽ θεὸ αὐτὸ πρωῶν, ὡς ἀδίκως κα-
θαιρεμόμενον, οὐκ ἠνέσχετο. ἔδει θεοδεῖναί σε εἴπερ τὰς ἱερείας ἤδης, ἐκ
μακεδόνιον πρὸς σύμμαχον ὁμοίως Πάπαν διαμαχόμενον περὶ ἀμφοτέρων, ἀ-
λλὰ δὴ καὶ πολύκαρπον σμύρνης γεγάψαι κρίσμαλος ἐκ κυπριανὸν, τὸν μὲν ἀνι-
κήτῳ, μὴ πεθόμενον, τὸν ὃ κορνηλίῳ ἐκ ἀνθιφερόμενον. πρὸς τούτοις ἐκ ὠγε-
σῖνον τὸν πάνυ, τῷ ἀρχιποίμενι ἄφρων εἰ ἐκ᾽ τῇ δόξῃ, τῇ ἐξουσίᾳ ὅμως θεσ-
κεύμενον, ἐκ τῇ ζωοδῷ τῆς οἰκουμένης τὸ πᾶν ἀναπτέμενον. καὶ σὺ μὲν εὐφή-
μιον, καλλίνικον, ἐκ θεὸ τοῦτο Μακεδόνιον ἀποφαίνῃ πρωταιτίους εἶναι κ᾽ κρίσ-
μαλος. ἐγὼ δὲ τὸς Πάπας ἐκείνους πρωταιτίους ἐκ χορηγοὺς τῶν σκανδάλων
μᾶλλον ἔφην πολλάκις. ἀποφαίνω ὃ κοινὴ καὶ μεγάλη ζωοδοχὴ ἡ
ὅτι πολὺ

ἁπὶ πολὺ νομισθεῖσα πέμπτη οἰκουμενικὴ. λέγω δὴ ἡ ἁπὶ μηνὶ τῷ ἁγιωτάτῳ Κωνσταντινουπόλεως, ζωοδρυόντων αὐτῷ καὶ ληγάτων θείων δέκα τῆς ἀποστολικῆς ῥωμαίων καθέδρας. ἀγαπητῷ. καὶ τῶν μετ' αὐτὸν σελευκείᾳ καὶ σιγλίᾳ ῥωμαϊκῶν ἀρχιερέων, καὶ ἁγιοπολείας δυραμίᾳ καὶ Ἱεροσολύμων πέτρᾳ. ἰνδικτιῶνος: ιδ': ὅπη καὶ ἀνεγνώσθη καὶ ἐκυρώθη τὰ ἁπὶ Ἰωάννου ἁγιωτάτου Κωνσταντινουπόλεως ζωοδικὰ ἰνδικτιῶνος: ιά. ἔνθα καὶ αἱ πύκναι σελικαὶ ἐκβοήσεις τῶν μυριάδων τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ λίβελλοι τῶν μοναστηρίων ὑπερίσχυσαν, ὥστε ἀνακαλεῖσθαι τῆς ἀδίκου ἐξορίας, καὶ μὴ τὸν ὅσιον καὶ ἵμνησιν, δυρμιον καὶ Μακεδόνιον, καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν ἐνθένδε κομισθῆναι, καὶ τὸν μνήμονα αὐτῶν. ἔστι δ' ἡ ψῆφος ἡ ζωοδικὴ αὕτη. Ἡμεῖς τὰ πεπραγμένα ἐπ' αὐτοῖς ζητήσαντες καὶ γνόντες, ὡς τὰ πλεῖστα τούτων, ὅτε ζωοκρισίας ἐθηλύνθη, ὅτε πίστεως ἕνεκα δικαίως τὴν ἐκκλησίαν ὑπέμεναν οἱ ἐθομνημονευθέντες Πατέρες, δυρμίου καὶ Μακεδονίου, ὅτι ὡς παραπαίοντες τῶν θείων τῆς ὀρθοδοξίας πεφυλαγμένων (σώζει ὅπου τὸ ἐθνοπλανεῖν τὰ πεφυλαγμένα θεῖ πίστιν, ἄξιον καθαιρέσεως) ἀναγκαῖον ἐλογισάμεθα τὰς αἰτήσεις ἐκείνου τοῦ λαοῦ ζητοῦντος καὶ ἐθους, καὶ πάσης ἀξίας καὶ σεβασίας, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος, ὑπομόνως ἐκκοπτόντων τὰς ἐθοδοξίας λιβέλλους, τὸ ἱκανὸν μὴ τῆς ἀληθείας ποιῆσαι. ἵνα καθὼς καὶ οἱ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ Παῦλος, ὁ Ἰωάννης καὶ Φλαυιανὸς, Πατέρες ἡμῶν τῆς Καισαρίδος πόλεως ζωούμενοι, ἀνεκλήθησαν. οὕτω καὶ αὐτοὶ, (δυρμιος καὶ Μακεδόνιος) τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις μνήμης ἀξιωθῶσι, καὶ ἀνωτέρω πάντων ἔργων μωμήτων τῶν κατ' αὐτοὺς ὁσωσοῦν γενομένων. καὶ κατωτέρω ὥστε καὶ τοὺς διὰ τὴν αἰτίαν τῶν εἰρημένων Πατέρων, δυρμίου φαμηνοῦ καὶ Μακεδονίου, ἐξορισθέντας καὶ φυγαδευθέντας, ἐπανελθόντας ἀποδοθῆναι τοῖς ἰδίοις θεσμοῖς. Οἷς ἔοικε ἄνδρας ἁπὶ χείμωνι καταπλέοντας, οἷς καὶ μὴ θάνατον ἀπωσαμένοις, καὶ ὡς ἁγίοις πρηνθεῖσιν, ἴσα παύλῳ καὶ φλαυιανῷ τοῖς θειοφόροις ὁμολογηταῖς, καὶ Ἰωάννῃ τῷ πάντα χρυσαυγισάτῳ, ἐνοῦται καὶ ζωοπαρέδρῳ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία. ἔμφρονες ἔστοι πρωταίτιοι θρασμάτων, ἀλλὰ οὐ καὶ οἱ κατὰ σὲ χρισμάτων ἔνοχοι καὶ βλασφημίας, ὡς τοῖς ἀδίκως κεκριμένοις, μὴ τῶν ἀνόμως κεκρινάντων ζωοεπιψηφίζοντες, καὶ συνεπιπαθέμφροι.

Ζωοδικὴ τοῖς πρωταιτίοις θρασμάτων καὶ καλλίνικον, ὡς ἀρχηγὸν τῆς ἐντεῦθεν πεπλανημένης, ὅτως ἐκ τοῦ σὲ βλασφημισμένης ἀμαθῶς καὶ μετ' ἐπιχειρείας ζωοδικὸν. ἡμεῖς ἀνωτέρω συνταναόμενον ἀποδείξαμεν τῇ καλλινίκου. ὃ δὲ αὐτὸς, ἀλλὰ ὁ τοῦ αὐτοῦ Παῦλος ἀρχιερεὺς τῆς ἁγίας ἐκείνης καὶ οἰκουμενικῆς ζωοδικὸν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν. ἀλλὰ δὴ καὶ ἔστι ὁ Παῦλος ἐν τοῖς ἁγίοις ἐγγεγραμμένοι. δύο γὰρ μὴ τὸ μέγα ὁμολογητοῦ καὶ μάρτυρος, νέων τῇ θεοσηφείᾳ μνημονευομένων. τοῦτο δὴ καὶ διπλοῦν ἁπὸ τῶν πρώτων οἰκονομάχων, ἄμφω κατὰ τὸ αὔγουστον ἑορτάζονται. ὁμοῦ πρώτου εἰκάδι, ὁμοῦ τριακοστῇ, καὶ μηνός. ἄγε δὴ καὶ εἴη ἂν καὶ καλλίνικος. ἀνὰ μὴ θεόδοτε τότε. ἀλλάγε παρῆν, ὡς συνηλήρου τελουμένου

συνοφύλακος,

ΨΗΦΟΣ ζωοδικὴ θεῖ δυρμίου, καὶ μακεδονίου τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν.

σκδυοφύλαξ, ⸌ σωηυδόκει, ⸌ μ̄ς δύο ἔτη Πατριάρχης διέπρεπε, καὶ τὰ
τῆς ζωοδόκ σφυδίβαζεν. ὁποῖον ἄρα δ' ἦν Δι' τοῦτο καλλίνικον; θεο-
μισῆ δῆθεν ἔφης, καθὰ καὶ ἀφήμι⸍, ὅτι δίκην ἔπασαν ἄμφω θέοθεν τὸ
χίσματ⸍, ὅτ⸍ ὑμάλισα τῶν ὀφθαλμῶν παρωθεὶς ⸓ ἐξορισθείς. ὦ
παύπλημε τῶν ⸓ Θεοῦ κελευμάτων Δαγωγέα, καὶ μὴν ἐνάλου ⸓ μάρτυσι. 5
⸓ ὁμολογηταῖς ὑπεκίρτησον, ταὐτὰ καὶ χέρω ὑπὸ τυραύνων πεπονθόσι, ⸓
δίκην θεομηνίας ἀνακήρυπε, τὰς ὑπὲρ ἀθανάτου δόξης ἀγῶνας. εἰς ῥώ-
μην τὸν ἀθῶον ὑπερώρησε τὴν βασιλέων ἀνακτημάμ⸍ ὁμινότμητ⸍ ἰσ-
σινιανὸς, καὶ μάτην τοῖς ὑπεβόλοις συμπνεύσαν⸍ ὑπονοήσας ἐξετύφλωσε.
σφθήσω καίπ τυραννικώτερον. εἰς τοῖχον ἐνέκπτσε λιμαγχονήσων. ἄκρε 10
τὰ μ̄ς ταῦτα θαυμάσια. μεθ' ἡμέρας τεσσαρά⸓οντα ἀνοιχθέντ⸍ ⸓ τοί-
χου, ζῶν ἔτι καὶ ἐμπνεόντων εὑρέθη, καὶ μεθ' ἡμέρας τέσσαρας σφὸς κύ-
ριον ἐκδημήσαντα, ὁπότε ῥώμης ἀρχιερεὺς (Ἰωάννης δ' ὅτ⸍ ἐξ Ἑλλήνων,
ὃν καὶ ἀποδοκιμάσαν⸍ τὴν ἄνω ζωὸδον σφοκομίζεις) οἰκείαις χερσὶν ἐν
τῷ τῶν κορυφαίων ἀποστόλων τεμήνῃ, κατέθετο. ὃν ἀθεῖ καὶ τοῦτο, ἀλλὰ 15
⸓ σφόσβαζιν τῶν ὀφθέντων τῷ Πάπᾳ ἁγίων ἀποστόλων. ἔστ δ' ἡμνήμη τοῦ
ἁγίου τούτου ἅμα καὶ τὸ ὑπόμνημα παρ' ἡμῖν ἑνδεκάτῃ πρίτῃ αὐγούστου μηνός.
ἐσιγήσω σὴν χάριν, καὶ ὅπερ σε λέληθεν, Ἰωάννην τυτέσι, τὸν νησιώτην,
ὕβρεσι καὶ βλασφημίαν ὑπὸ τῶν καθ' ὑμᾶς ῥωμαϊκῶν ἀρχιερέων σφιχε-
όμβυον, μάλισα δ' ὑπὸ Λέοντ⸍ ἐννάτου. τὰς ἀφορμὰς λαβόντ⸍ πα- 20
ρὰ Πελαγίου, ⸓ Γρηγορίου τῶν συγχρόνων αὐτῷ, οὐ ⸓ βαρέως ὑπλαμ-
βάνοντ⸍, τῷ οἰκουμ⸍νικὸν ὑπηράφεσθ⸍. καὶ ὅτ⸍ Δι' βίου παντὸς ἀνεπί-
ληπτ⸍, ⸓ ἀγγέλου ὑπασία ἀναγκασθεὶς ⸓ ἀπειληθεὶς, εἰς ἰοῦ ἀπέφυγε
πρεσβρείαν, ⸓ ζῶν καὶ μ̄ς κοίμησιν θαυματουργῶν, δευτέρα σεπεμβρίου μ̄ς
τῶν Θεῷ εὐαρεστησάντων ἑορτάζε⸍. ὅρα σοι τὸν λόγον, ὃς πέφηνεν αὐτε- 25
ξέλεκτος, ἐπὶ τοιούτους θαυμασίους, ⸓ ἀξιοπρεπεστάτους ἄνδρας κατηφάσω.

γ' : ⸓ δ' **Τρίτον, ⸌ τέταρτον. τὸν φῶτον αὐγάζε ⸌ τὸν κηρυκάριον Μιχαὴλ.**
ἀλλ' ἐπειδὴ τοὺς σφὸ αὐτῶν παρεσήσαμ⸍ εὐλόγως ⸌ ἐννόμως τοῖς πα-
ρανόμως ἐξεταίζειν ἐθέλουσιν ἀνθεστηκόσ⸍, ταὐτὰ καὶ ὑπὲ τοῖς σφθημέ-
νοις εἰρήσε⸍. εἰσὶ ⸌ ἐμβριθέστερον τοῖς Πάπαις ἀντηγωνίσαντο, ἀλλάγε ⸌ 30
ὀλόγ⸍ ὁσὸν πίστεως ἐπ' αὐτῶν ὑπεκδιωότερον ἀναπάμψας, κατήφγε.
καὶ ἐμόνον αὐτοῖ, ἀλλὰ ⸌ μετ' αὐτοὺς καθ' εἱρμὸν ἅπαντες μέχρις ἡμῶν,
⸌ εἰς τὸ μ̄ς τοῦτο διηνεκῶς. τὸ δ' ὀνειδίζειν αὐτοὺς ἐξοχὴν, οὐκ ἔγκλη-
μα τοῦτο πίστεως ἦν αὐτοῖς, ἀλλὰ μῆνις βασιλέων σφὸ πολιτικῶν ὑποθέ-
σεων, τῷ δοκεῖν ἐνεχομένοις. ἅπερ ὁ σφὸς ἡμᾶς. 35

ε' **Ἐκ τοῦ ἀσυμφώνως σφὸ ὑμῶν ὑποφαίνεσθ⸍ τοὺς παρ' ἡμῖν διδασκάλους,**
ἐπάγεις τὸ ἀσθενὲς τῶν ἀναρχικῶν δογμάτων. ἀλλὰ τί τὸ καὶ ἐν
ὑμῖν συμβαῖνον μάλισα, ⸓ δόξας δῆθεν Δαφωνεῖν τοὺς θεολογοῦντας.
εἰς ὀνειδισμὸν τῆς ἀναρχικῆς περιτρέσεως; ἄλλο δόγμα καὶ ἄλλο δόξα·
⸓ μὴ τὰ καινὰ δόγματα συμφωνοῦσι πάντες. ⸓ δόξας ὑ πάθαμασὸν. 40
αὖπνες σφὸ ὑμῶν φιλανθρωπότερον κείνοσι, ζωοτοκωτέροις ⸓ θεοσεβεστέροις
ἐξ ὑμῶν

ἐξ ὑμῶν ἐνιυχόντες. αὖ δέ τινες καὶ ἀμειλικτότερον, σκληρογνώμοσιν ἄλλοις, ἀφρονεστέροιστε καὶ θρασυμαλεξάμμοι; καὶ ἡμεῖς καὶ τὸ καὶ θρασηνέστερον ὑμῖν ἀεὶ διεξέθημμι ὡς καὶ γεγραφῆ μαρτυρεῖτε. Τί δ' αὖ ὠνάμην, ἡ γραφὴ πάλιν ἡ ἐξ ὑμῶν ὁμολογείτω, καθ' ὧν ἐμὲ καὶ τοὺς κατ' ἐμὲ, οἱονεὶ τῷ ἀνατολικῷ σκηνήσαν πᾶσαν, ἀχίσανθ' ἑνάγετε καὶ αἱρέσεως. ἤδη καγὼ καὶ μετ' ἐμοῦ οἱ ὁμόφρονες ἀποτομώτερον ὑμῖν καθοσφερόμεθα, καὶ ὁμοταγῶς ἰσοπαλῆ παλαίσεσιν ἐγγυμναζόμεθα θέατρον ἡμόμμοι ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις τῷ κειτῇ Θεῷ, μμυοῦντε καὶ θεόφροσι πᾶσιν.

Ὃ ἢ ξανθόκαλον συκοφαντεῖς, πάντως τὸ ἀρχὴ ψεύδες. ἐκ γὰρ τοῖς τῷ ἄζυμον σκεῖνθ θυσίαν λατρεύουσι, τὸ ψαλμικὸν ἐφαρμόζει, ἀλλὰ τοῖς τοῖς ἰουδαϊκοῖς ἑπακολουθοῦσι ἐθίμοις τε καὶ νομίμοις τῷ ἱερᾷ μυσταγωγίαν δι' ἀζύμων καθοσφέρουσι, φησὶ γὰρ διὰ λέξεως ἕτως: ὅρα ὅτι ἄρτον λέγει τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἀμιλῶ ἄζυμον. ἀκχωνεύθωσαν ἓν οἷς τῇ θυσίᾳ ἄζυμα καθοσφέροντες. οὐ ἢ ἐκ τῷ ῥήσιν ταύτην ἐνόθευσας, ὡς καὶ ἄλλας πολλάς. 5′

Καθεξῆς ἐν τοῖς συκοφαντοῦσιν ὑμᾶς ἀριθμεῖς καὶ καθάπλαν, παλαμᾶντε καὶ κηρυκλάριον. ἀὸ' ὑμᾶς μέμφονται σιωπῇ παρέρχει. ἡμεῖς τὸν πρῶτον μετριωτάτων εἰς λατίνους ἴδαμμι, ὡς ὄφελόντε τοιοῦτοι καθ' ὑμᾶς οἱ ἑσπέριοι γνωθείητε, καθ' ἃ ὄντα εἴπερ ἔχετε κατηγορεῖντες, καὶ μὴ καθ' ὑπόνοιαν. Τὸν δεύτερον ὁμολογῶ κῇ τῆς ἡμῶν μετρίσης ἓξ δόγματθ καινοτομίας ἰσχυροῖς λόγοις τὸ ἀληθὲς ἀποδέξανθα. ἀμμοῦτοι καὶ συκοφαντοῦνθα ὡς τ' ὑμέτερον ἡμεῖς θωμαῖν ἴσμμοιῶν ἀνατολικῶν μάτην καθ' πολλῶν καθαψάμμουν. εἰ ἢ καὶ κηρυκλάρι θ τὸν τὸν κώγωνα ξηρᾶν ὑμᾶς ὀνειδίζει, σκ λίαν εἰκότως σκ τῶν ἀποστόλων λαβών, καὶ τ σκηνησασικῆς τ πάλαι σκ νεῶν καθαδόσεως. ῥωμαίων ἐθνικῶν ἦν τοῦτο πάλαι καὶ τῶν ἑσπερίων ἔθιμον, ὧν ἔθεσιν, ἐπόμμοι, ἐν τοῖς ἄλλοις μανείκι θ καὶ Ἡράκλει θ εἰς βασιλείαν ἀναχθέντες ξηρῷ τὸν κώγωνα καθιλλον καὶ κεδεμνόν. ἀμὴν ἢ καὶ Φιλοσόφων. ἵνα μὴ εἴκω σεμνοκαθεπεστέρων σκ χειροκμήτων ἀνδρῶν. ἀπολλὰ καθ' ἁστα φιλοσοφήσω. ὅτι καὶ τοῖς ἔθνεσι τοῖς βαρβαρωτέροις οἱ ἔνκμοι τὸν κώγωνα τρέφουσιν. ἀδ' εἰς μίμησιν τ καθ' ὑμῶν ὧν διεδέξασθε τὸ ἀξίωμα. ἀδ' ὅτι θηλυκαθεπὲς τὸ ἦθ θ τοῦτο, καὶ τοῖς ἐρῶσι καὶ ἐρωμμόοις καθοσφυέστερον ἀλλὰ νόμον θεῖον διάταξιν ἀποστολικῷ βεβαιοῦσαν καθαιτιάγουσι σκτῶν κλήμεντθ ἓξ ἰσκαποστόλω διατάξεων. χρὴ ἢ, φησιν, ἀ ἢ καινὰ τείχα διαφθείρειν, σκ τὴν μορφὴν ἓξ ἀνθρώπου καθὰ φύσιν ἐξαλλάσσειν. οὐκ ἀποκαθαρώσε τε γὰρ φησιν ὀνόμθ τοὺς κώγωνας ὑμῶν. τοῦτο γὰρ δύσκεπὲς, ὀκλίσας ἐποίησε Θεὸς, ἀνδραγάθησι δὲ ἐναρμόσον ἐδικαίωσε. οὐ ἢ ταῦτα ποιῶν δι' ἀρέσκειαν ἐναντιόμμθ τῷ νόμῳ, βδελυκτὸς γενέσθαι Θεῷ, ᾧ κτήσαντί σε κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ. τὰ αὐτὰ μαρτυρεῖ σκ ὀθεῖθ διαφάνι θ ἐν τῷ κῇ αἱρέσεων, φησὶ δὲ: Τί χεῖρον σκ ἐναντίον; ὁ μὲν τὸ κοῖλον τῷ μορφῷ ἓξ ἀνδρὸς ἀποτέμνεσθαι, τείχας δὲ τ κεφαλῆς κομᾶσθαι. καὶ τοῦ μὲν, ἓξ κοῖλα ἐν ταῖς διατάξεσι τῶν ἀποστόλων φάσκει ὀθεῖθ λόγος σκ ἡ διδασκαλία. μὴ φθείρειν τοὺτέστι μὴ τέμνειν τείχα κοῖλα, μὴ ἢ ἑταιρισμῷ καταχρεμεῖσθαι. Καὶ ταῦτα μὲν καθὸς

10 15 20 25 30 35 40

ϛ. μὴ θεὸς τὸς ἐκ τ̃ λαοῦ καὶ ἀνέρας Δαπελδόνη πρὸς ὀιωνοθυματοσκήρυκες. πολλῷ δ̃ν πρεσωδέστερον ἱερωμένοις ὑμῖν φυλάττειν τὸ καὶ ἐν ὑμῖν πολλοῖς πωγωνίαις μοναχοῖς σεμνὸν καὶ αἰδέσιμον. μᾶλλον γ̃ τοῖς θεοσεβέστοις τοῖς ἐν τῇ συγκλήτῳ ἑώρακα, νέος ὢν ἐνέπηνα, ἔθιμον καὶ σεβάσμιον. ἀλλ' ἀθεόσπιμον καὶ πηνάλιον τοῖς νόμοις θεὸς ὑποδυθώρας ξυρεῖν τὸ ἡδύ; ἀλλ' οὐκ εἰς ὕβριν κ̃ ἀπιμίαν ἐξέθρεψεν ὁ βασιλεὺς ἀμμιὼν τὸν ἥμισυ πωγωνα τῶν Δαπεσεβδομήντων ὡς ὁ Δαβὶδ θεὸς αὐτόν; τί δήποτε μηδὲν ὑμεῖς ἐνεχόμενοι τῷ δίκῃ θεραπάζετε; εἰώθασι δ' ἐν ὑμῖν οἱ ἐνπιμότεροι, τὸ λοιπὸν θεικέροντες, ἀποκρεμᾶν τ̃ πωγων πολυποίκιλον ζωδεσμον ἐκπειχῶν, οἱμὲν ὀξυὶ, οἱ γ̃ ἀγκύλον, οἱ σμικρότεροι μικρῷ πλατύτερον, ἄλλοι βραχυὶ, ἕτεροι καθήμενον. ἀλλ' οὐκ ἐλέγχεσθε καὶ ὑποκαγχαζόντων βαρβάρων τ̃ ἀνδρόμορφον δ̃πρέπειαν ἀπογυμνούμενοι, κ̃ τὸ ὃιον εἰπεῖν γυναικομορφίαν, ζηλοῦντες καὶ θηρεύοντες. ἀτόπως ἀλόγως τὸ θεμιτὸν ἀλόγως ὑμῖν κ̃ θεμένομον Δαπεπαθόμενον, εἰς ἔλεγχον ἱερωμένοις μάλιστα μοναχοῖς τ̃ ὑπὸ τ̃ Πατριάρχᾳ θεοτένες.

Πρὸς τὰ τῷ ἐφεσίῳ Μάρκῳ θεοστριβόμενα, Δια βραχέων ἀπολογοῦμαι· οὐδέποτε ἔφη ὁ ἀοίδημος ἀνὴρ, καλῶς ἔχειν ταῦτα, τὰ ὑφ' ὑμῶν θεοβαλλόμενα, ἀλλὰ φιλικῶς θεοφερόμενος, εἶτα, στέργειν ὑπὸ τ̃ ἐκκλησίας ἡμῶν τὰς μαρτυρίας, τῶν ἁγίων, ὡς ὁ λαπῖνοι παρῆγον εἰς τὰ τῶν ἀζύμων σύσσιν, καὶ τ̃ καθαρτηρίᾳ πυρὸς, καὶ τ̃ς ἀπολαύσεως τῶν ἁγίων, ἐπαγαγὼν, ὡς ὀλίγη θεὶ τούτου ἐστὶν ἡ Διαφορά. κ̃ γὰρ τῷ ὀνόματι πρὸς τὰ ὑπερμέγεθη τῶν πραγμάτων καὶ τὰ μεγάλα μικρὰ φαίνεται. πρὸς ἄλλο γὰρ ἄλλο θεοβαλλόμενα, μικρὰ καὶ μεγάλα τὰ αὐτὰ λέγονται. ἔτω κ̃ θεὸς τὸν ἐν τῷ συμβόλῳ θεοθέντων κ̃ τὸ καινοτομηθὲν δόγμα, θεοσέπτ γ̃ κ̃ τὸν εὐσεβεστάτην μοναρχίαν τ̃ Πάπα, ὑπερμεγέθη ὄντα τὰ τολμήματα, τὰ λοιπὰ τῶν λατίνων παρέσπη μικρὰ κ̃ δικαιοφρόνητα.

Τόδ' ὁ φὴς, ὅτι πάλιν τ̃ς θεσθέντος τὸ δόγμα ζωεχώρησεν, οὐκ ἀνεμβῶς ὑπεῖπας, δοκεῖς τοῖς γεγραμμένοις ἐν ζωελδύσει μάλιστα τ̃ῇ τρίτῃ καὶ δωδεκάτῃ, θεὶ τὸ τέλος. ὁ γὰρ ἐφέσου ὅσον ἄτοπον τὸ τ̃ θεσθέντος τόλμημα ὡς ἀσεβῆσαι θεσθέμενος, πάντως τῷ ἐκβολίῳ ἀναγκάων ἐκ τ̃ συμβόλου διϊχνεύζετο. πάνυ γ̃ σκοπῶ ταύτῃ ὑπὸ τ̃ συμβόλου ἐκβληθῆναι διϊχνεύζετο, εὑρὴ γ̃ ἐν τῷ παρ' ἡμῖν ἰσορικῷ τ̃ συροσκέλους. ὅπου ὀλειποτάκτης χαμαὶ, κ̃ λατῖνοις αὐτόμολος ἐπαινεῖται, καὶ ὑπὲρ λατίνων διαμαχόμενος τῷ ἐφέσου ταῦτά σοι κἀκεῖνος ἐγκαλεῖ τῷ ἡμεναίῳ ἐκείνῳ τ̃ς ἀληθείας ἀγωνιστῇ, λέγων ἔνπνιν ἰδίᾳ σωνελεύσεσθαι ἔτως. θεμιτὸν ἐστὶν ὁ ποιμὴν κ̃ φιλονεικεῖν μ̃ τ̃ ἐφέσου, αὐτὸς σωνεχώρησε τοῖς λατίνοις τὴν δόξαν. ἐρωτηθεὶς γ̃ ὡς ἔπινον, πότε τοῦτο ἐγένετο; ὅτε μ̃ τ̃ βασιλέως εἵρηκεν, ἰδίᾳ εἰς τὸν Πάπαν σωνερχόμεθα. ἦν γὰρ κ̃ τότε τοῦτο ζητήσας ὁ ἔφεσος, ἵνα δηλαδὴ ἐκβάλωσιν οἱ λατῖνοι τὴν θεσθήκην καὶ ἔτως ἑνωθήσονται. ἐζητεῖτο γὰρ κ̃ πᾶσαν ἀνάγκην πρόσθεν ἑνώσεως, καὶ ἐνέκειτο πᾶσι βαρέως ὁ βασιλεὺς βιάζων κ̃ καταναγκάζων θεὸς τοῦτο. ἀλλ' ὁ ἔφεσος καιρὸν ὁραζόμενος

НБ ОНУ імені

καιρῷ δεξάμενος τὴν τοῦ Θεοῦ συνεφανίαν διέλυσεν. ἀνέξη γὰρ εὐθὺς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἀπελογήσατο λέγων ὧδέ πη. ἐζήτησα ἐκβληθῆναι τὴν θεοδιήκην ἐκ τῆς ἁγίας συμβόλης, εἰδὼς ὡς ἀδύνατον ἦν τοῦτο γενέσθαι παρὰ τῶν λατίνων. εἰ δὲ καὶ ἐγένετο ἐκ ἄλλως ἐγένετο ἄν, εἰμὴ θεότερον καταγνόντων τὴν ἑαυτῶν δόξαν. αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ κηρυττομένη διὰ τῆς θεοδιήκης ἐν τῷ συμβόλῳ. ἧς ἐκβληθείσης, ζημιοῦται ἂν καὶ ἡ δόξα. καὶ ἔτως καλὸν ἂν εἰ ἰώμεθα μὴ λέγε τοῦ τρόπου. εἰ δὲ καὶ ὑπολείπονται τινὲς δοξάζοντες ταύτην τὴν δόξαν, ἦν τὸ μὲν ἐν αὐτῇ θεὸς τὸ καθόλου πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας. μὴ κηρυττούσης γὰρ αὐτῆς αὐτὴν διὰ τοῦ συμβόλου, ἐσβέννυται ἂν κατὰ μικρὸν καὶ ἀπὸ τῆς πάντων διανοίας. ἡ καὶ μετ' ὀλίγου πάσα ἡ ἐκκλησία καθήρηται ἂν αὐτῆς. ταῦτα μὲν αὐτολεξεὶ θεοδιήκην εὐροπάλου ἀπελογήσατο ὁ Ἐφέσου. ἵνα δὲ ἄλλην ἡμεῖς ὑπὲρ ἐκείνου ἀπολογίαν κρείττονα ταύτης παρενέγκωμεν, θεὸς τὴν νῦν, καὶ πεύσῃ τοῦ νικαίας συνεφανίαν καθ' ἑκείνου. ἡ δὲ οἶδα ὅτι πολλῶν ἀμφισβητούντων τὸ ἐκβολῆς λαληθέντων ἐν πάσῃ σχεδὸν ταῖς τῆς φερεκαρίαν ζωηλώσεσιν, ἐκ εἴασαν τὴν θεοτόκον ἀκραφνῆ συμπεραννθῆναι διάλεξιν. ἀλλ' ἠνάγκασαν εἰς τὸ τῆς ἐκπορεύσεως ζήτημα, μεταβῆναι καὶ τὴν πεύτην ἐν φλωρεντίᾳ ζωέλωσιν, θεὸς ὃ ἦ βλάσφημον ἀποκαλεῖς τὸν ἄνδρα, καὶ τὴν ψυχὴν αἰσχρῶς θηλάτῃ δίκῃ, φῆς, ἀποῤῥήξαντα, καὶ τὴν σύμπασαν πόλιν τοῦτ' ἐγνωκῆαν, ἀθυροσομίαν ἐθέλων ἐν δείκνυσιν. ἐδεῖς σου Κύριος τῶν χειλέων. φημώσει ἦ ταῦτα μᾶλλον ἡ ἀλήθεια. Ἡμεῖς τὸν ἄνδρα καὶ θεότερον μὴ θεοσεβέσατον ἔγνωμεν μαρτυρούμενον. μὴ ἦ τὸς θεὸς ὑμᾶς ἀγῶνας καὶ ὁμολογητὴν. ἡδέσθη καὐτὸς ὁ βασιλεὺς καίτοι τῷ αὐτῷ θελήματι καὶ τὸς ἄλλους μηδέποτε ζωυπαχθέντα. καὶ ἀντὶ τοῦ ἐχθρὸν ἡγεῖσθαι, μεθ' ἑαυτοῦ διεσώσατο τῶν τοῦ Πάπα χειρῶν, ἣ Πατριάρχην θεοῦ κάλλετο (εἴ γε κἀκεῖνον καὶ ἐδέξατο) καίπερ ἀντίγνωμον ὄντα τῷ βασιλεῖ. τοιοῦτον ὀφείλῃ καὶ βασιλέα ἀντιδίκοις αἰδέσιμον: οἶδε γὰρ καὶ πολέμιον θέτεται θαυμάζειν." εἰ δὲ καὶ οἱ διαθέντες ὑπογεγράφαι, συγγνώμην ὕστερον αἰτήσαντες πάσης τιμῆς καὶ Στεφάνων ἐκείθησαν ἄξιοι, πόσῳ μᾶλλον ὁ τὴν οἰκείαν καὶ τὴν κοινὴν διαληρήσας ἀνεξάπτωτον ὁμολογίαν; ὃ ἦ μυθολογῆται σοι θεοῦπνος ἐχθρὸς Ἀθήνας τῷ θεοφιλεστάτῳ θανάτῳ, καὶ μαρτυροῦσα ἡ πόλις πᾶσα. ὀνείρων ταῦτα μακαριότερα, καὶ γελοῖα θεὸς τὸ ἐκφοβεῖν τοὺς ἀθλοϊκοὺς μορμολύκεια. εἴπερ γὰρ τοσοῦτον ἥμαρτεν ὁ Ἐφέσιος, μὴ ὑπογεγράψας, μηδὲ ὁμόσας. μᾶλλον ἂν ἐξήμαρτον οἱ τὰς ὑπογεγραφὰς ἀρνησάμενοι, καὶ τοὺς ὅρκους ἀθετήσαντες. τίνος δὴ ἕνεκεν τοὺς τοιούτους, τὸν ἡρακλείας φημὶ, τὸν καὶ ὅλη Σωόδου ἐξομολογησάμενον, τὸν τραπεζοῦντος, τὸν μονεμβασίας, τὸν ἀγχιάλου καὶ ἄλλους, θεία οὐκ ἐπεξῆλθε δίκη, εἰμὴ τὸν ἐφέσιον μόνον; ἀμέλει μόνος αὐτὸς ἐξεπολέμει λατίνοις. μόνον αὐτὸν συνεφαντεῖν ἐπ' αἰχίστοις εἶχον καὶ οἱ λατινόφρονες. Ο ἦ εἰπέ μοι τίς τῶν ἡμετέρων ἱερομονάχων, ἀσιωπήσῃ εἰς ἔπαινον τοῦ δικαίου. ὅτε γὰρ ὅτι νεώτερος ἦν (τὰ νεῦ πρεσβύτης ὑπάρχων) παρ' ἑτέρου τινὸς ἱερομονάχου ἀξιενίου κυρίου ὑπερεβεβηκότος τὴν κατὰ φύσιν ἡλικίαν (δῆγε γὰρ ἐφ' ἑκατοστῷ εἰκοστὸν ἔτος)

ὁ Ἡρακλείας
ὁ Τραπεζοῦντος
- Μονεμβασίας
- Ἀγχιάλου

120 ἐτῶν!

(ὑγ ενιαυὸι)

ἀκήκοε διηγουμένου. ὅτι κἀκεῖνος νεώτερος ὢν, ἐμέμνητο ἐντῷ γαλατᾷ ἐνιαύσιον μνήμην ἑόρτιον εἰς τὴν Μάρκου πρωτοτελουμένου ὑπὸ τῶν δήμων (ἀπόγονοι δ' ἦσι τῶν Μάρκου φερωνύμων) ὅπερ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενόμενον, δῆλον κατ' ἀνάγκην, ὅτι ἀποφάσει ζωοδικῇ (ἣ δὴ παρ' ἡμῖν καινοτομεῖν φεῦ τοιαῦτα φίλον, αὖθις ζωοδικῆς μεγίστης ἀκριβείας καὶ διαγνώσεως) πῶς ἔλαθεν ἂν τὰς τοιαύτας, μάλιστα καὶ τὸν ἄνδρα πολλὰς ἐκ τῶν τότε ἐωρακότας, ὅτι θερμότατος ὁ Μάρκος ὀργῇ, καὶ τὰς θεομισεῖς ἄνδρας ἐτελοῦτησεν; καὶ ὅμως ἑορτάζετο καὶ τὰ ἀγῶνα τὰς μνήμας. ληρεῖτωσαν ὁπόσοι θέλοντες. Μάρκον ἡμεῖς διὰ θαῦμα τοσοῦτον, ὡς ὑπερμαχον τῆς ἀληθείας, καὶ σύλον τῆς ἐκκλησίας ἀκράδαντον, καὶ βίᾳ λαμπρότητι διαπρέψαντα, καὶ διαγωγαῖς ἀσκητικῶς φερουσαις διακαθαρθέντα, καὶ παντοίαις ὅσαις ἀρεταῖς κεκοσμημένον, καὶ ἐδὲν τῶν εἰς ἀγιωσύνην ἀναγόντων ἀπολειπόμενον, τοῖς πάλαι διδασκάλοις ἐφάμιλλον, καὶ τοῖς ἀθληταῖς συναγώνιον. εἰδ' ἐκείνῃ τῷ παναξίῳ ἐντέτακται φῶς τοῖς ἄλλοις ἑτήσιος μνήμη, ἔθ' ἡμῖν φιλεργάζεσθαι ταῦτα, χωρὶς ὑπομνημάτων ἔξεστιν, ἀλλὰ θεῷ τοσούτῳ ἀρεσήσαντα. τὸν ἀληθῶς κεκοσμημένον, τὸν ἐπαρ' ἀνθρώποις ἐδοκιμήσαντα.

Καὶ τέλος ζωώδης ψυχρῶς ἄγων καὶ νηπιωδῶς, τὴν λαπνίδα παρεικάζων τῷ νυμφίῳ Χριστῷ. εἶθε διετήρησεν ἡνύμφη αὐτὴ τὰ ἑαυτῆς φερεπήματα, καὶ τὸν νυμφικὸν αὐτῆς κόσμον μὴ ἐξεδύσατο ἀναιδῶς, φημὶ δὴ τὰς διὰ τῶν γραφῶν καὶ ἀποστόλων καὶ πατέρων νομοθεσίας μὴ ἀθετήσασα, καὶ μηδέν τι καινοτομήσασα. ἵτως αὖ ὄντως ἄμωμος εἴη καὶ ἄμεπτος, μὴ ἔχουσα αἰτίαν ἢ ῥυπίδα. τοιαύτη πάντως ἡ ἀνατολικὴ, ἣν ἀθετοῦσαι ἐλήρησας, εἰπὼν ὁλοκλήρων ζωόδων τὰ δόγματα, ὅπερ τοὐναντίον μᾶλλον δείκνυσι. ἡ γὰρ ἀνατολικὴ ἐκκλησία γυναικῶς ἀνθίσατο πάντοτε τοῖς αἱρετικοῖς, καὶ τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσατο, τὴν πίστιν ἀδιαφθόρως διατηροῦσα ἀπροσάπτωτον, καὶ χεδὸν μόνη ἐν ταῖς ζωόδοις τοὺς αἱρετικοὺς ἔτρεπε, καὶ λαμπρὰ τὰ νικητήρια ἐνεδύετο. εἰμήπω φαίης ζωόδους αὐτὰς τὰς ψευδωνύμους τὰς παρ' ὑμῖν γυμνώσας τὰς τὸ εἰλικρινὲς μᾶλλον διαλυούσας τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας. ἀλλὰ ταύτας ἡμεῖς ἀνάσχαλιν καταργοῦμεν καὶ ἀποβάλλομεν. ἔτι χείρονας ἔχειν λέγῃς τὴν ἀνατολικὴν ταυτηνὶ ἐκκλησίαν περὶ τὰ λαπνίδος τὰς ὑπολήψεις, ἢ ὡς ἐκ τῶν οἰκείων πρώτην διδασκάλων παρέλαβεν. ἀλλ' ὁρᾶτε τὸ τῆς ἐκκλησίας ὄνομα λανθανόντως ἀγνοοῦντα. εἰγάρτοι ἰδίᾳ πρόσωπον ἔγραψαν. τοῦτο ὡς ἀπὸ πάσης τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐκλαμβάνεις. ἀλλ' ἴθι καὶ τοῦτο ἄνθρωπε, ὡς ἐδέν σοι σωζοδικῶς ἡμῖν ῥητῶς καθ' ὑμῶν ἐκφωνεῖται, καθὰ καὶ οἱ τῶν ἄλλων κατ' ἔτος αἱρέσεων, τὴν ἐπανόρθωσιν, οἶμαι, μακροθύμως παραδοκῶσι. τοιγὰρ ὅτι τὸ καθόλου τὰς καινοτομίας ἀποῤῥαπίζομεν. τὰς δ' ἄλλας ψήφους ὑμεῖς καθ' ὑμῶν αὐτῶν ἐκβαλόντες ἐκφέρετε, ὑπὸ δίθυμοι τῆς ἀποφωσμένης καὶ τοῦ τὴν πίστιν καινοφωνούντων αἱρετικαῖς ζωόδοις ἡνιόμενοι.

ΤΜΗΜΑ Ι'.

ΤΜΗΜΑ Ι΄

Ἱστορικὴ ἑκαλέρας ἐκκλησίας ἀνιχνάφησις πέρας ἁπλήθησι τῷ ἁπαχφήμαλι.

Πρὸς τὸ τέλος χωρῶν, ὅια ξ συμπεράσμαλος κεφωνίδα, σύγκρισιν ἐπενόησας ἑτέρας πρὸς ἑτέραν ἐκκλησίαν. ἵνα τῇ ἐλεφνῇ κατασάσῃ τῆς ἡμετέρας, τῇ ὃ φδιφανεῖ τ λαλινίδος, γνώρισμάλι ἀναλάμψῃ σαφέσατον ἀληθὲς ἐκκλησίας.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τὸς ζήλος παν τὸς τὰ πρεσβεῖα τῆς ἀρχαιότητος ὑποχωρεῖς τοῖς ἀνατολικοῖς.

Τῆς συγκλήσεως μ τὸν χωρισμὸν ἀπόμενος, δεκάκις μυριάκις ἐπαυξηθεῖσαν ὑπὲρ τὴν ἡμῶν, τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν ἀποφάνῃ ὁλοκλήρε οἰκουμένης φρονήσει ξ λαθηναικῇ ἤδη κ καλβινιακῇ ὀνόματος πᾶμεν ἀφανισθέντος ὡς ἐν γαλλίας, πᾶ ὃ καταχωμένε ὡς ἐν γερμανίᾳ παντα χῇ ὃ μαραινομένε.

Ἠωὐτὴ καὶ ἀναριθμήτες ἁγίες ἐκαρποφόρησε μάρτυρας ἣν ἐπλήσησε αἰδύο ἴνδίαι, αἱ ἀνατολικαὶ, κ ἑσπέριοι, κ ἐκ ἔστιν οἰκουμένης χώρα, ἐν ᾗ λαλινικῶν ὑπὲρ πίστεως αἱμάτων ἐκ ἐκλύετο φόρυσις. ἑλκυστέτως ὀνομάζεις αὔσελμον γρηγόριον, βέναρδον, δομίνικον, φραγγίσκον, τὸν τοῖς χερσὶ παύμασιν ἐσιγμένον, ἐσφράγισεν ὡς ἔμπνευν ἐν τῷ μνημείῳ. θωμᾶν τε, κ βοναβεντέραν, μ κ ἄλλων, ὡς φῆς, ἀπείρων, ὅλινες θαύμασι ἐκ βίε τελειότητι ἀναντίρρητον ἀποδιδόασι τῆς καθ' ὑμᾶς πίστεως μαρτυρίαν.

Ἠωὐτὴ ἐκ θρησκειῶν, ἤτοι κοινοβιαρχιῶν ὑπὸ νόμος ἁγιωτάτες ἀνεγέρσι, διδασκάλων πλήθει κ διδασκαλιῶν, κ βιβλίων ἐκδόσεσιν ἀτρεφεστέρα τε κ ὡραιοτέρα. μόνη ἡ τετραπλῆ θεολογία, σχολαστικὴ, ἠθικὴ, μυστικὴ, κ ἠθικὴ πλείστος ἀπεθήνεγκε πάσης τῆς ἀρχαιότητος βίβλος. καὶ τάτων τὴν μυστικὴν ἀναλολινῶν, τίς ἐπ' ἀνέγνω μοναχὸς. ἀδιαφόρως ἂν ἔχειν ὁμολογήσειε, χωρεῖν ἀπάτην ἐν τοιαύτῃ διδασκαλίᾳ.

Ἀνάπαλιν ὃ ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία, κ τὸ ἑλλήνων ἔθνος, ἣ μετὰ Φιλοσόφως ἀθήνησι, κ Ἀλεξάνδρως ἐν πολέμοις, ἀποδᾶσα τῇ πίστει τάς ζωοδόχος, τῇ θεολογίᾳ βασιλέως, γρηγορίως, ἑκάτερον Ἰωάννης τοῖς μοναστὰς κανόνα, παιδείαν τοῖς ἤθεσιν, ἀπὸ ξ χωρισμᾶ τὰν τόθεν ἐκμειωθεῖσα, ὠνήσατο βασιλέα δυλείαν, σότος, πανωλεθρίαν, ὀδυνάς. κ ταῦτα μὲν σωματικὰ. πνευματικῶν ὃ (τὸ χεῖρον) ἐσέρηθ διδασκαλίας θαυμάτων κ ἁγίων ἀνδρῶν. ὥστε τ μοναχὸν ζωναρᾶν πλάσιν πρότερον ἐν ταῖς ἱστορίαις ἁγίες ἀριθμήσαντα, μ τὸν Ἰγνάτιον τὸν ὑμῖν τοῖς λαλίνοις ὁμοφρονήσαντα, ἑκάστα μ ταῦτα κατονομάσαι, καθάπερ ὑπὲρ τὰ Διακόσια ἐκ ἔλαθε ἔτη ἁπλείνῃ ἀπὸ φωλίᾳ τὴν ἱστορίαν.

Περὶ ὃ τ διδασκαλίας, πνευματικῆς ἐκ ταύτης ἅπας ζημίας, ὅση τε καὶ οἵας, δῆλον, ὅτι κ ἐν τῇ βαβυλῶνι ζωναγωγῇ πρόφητης σὺκ ἀπελείπετο, κ ἡ ὑπὸ διωγμὸς ἐκκλησία, τότε μᾶλλον ὑπόρῃ κ μαρτύρων κ διδασκάλων.

ἐξ ὅτε δ' ἡ ἑλλὰς (ταὐτὸν ᾖ ἡ ἀνατολὶς) ἀπέσχε τ ἄκρα τ ἱερέως, ἅμα καὶ μὴ τ αἰγυπτιακῆς αἰχμαλωσίας ἐπῆλθεν αὐτῇ κ τὸ σκότ. ὅπερ διαφυγὼν ὀθέλων εἰς ῥώμην ἀνελθέτω.

α' Καὶ ταῦτα ᾖ προηγόρδυον ἄνωθεν πλείονες. πρῶτον λέων ὁ μέγας, ὅσπερ νίκα ἐν χαλκηδόνι διηγόνίζετο ἀνατολι, τὸν τ βασιλίδ θρόνον τῷ ἀντιοχείας κ ἀλεξανδρείας προτάπεδε, μέλλειν προεῖπε σφέσθαι τὸν θρόνον ἐκεῖνον διὰ τοιαύτην ἔσαρσιν βασεινωθῆναι κ εἰς προφανῆ πλῆσεῖν
β' ἀπώλειαν δεύτερον. ταὐτὸ καταπαύλησε καὶ Γρηγόρι ὁ μέγας, ὅτε τὴν
γ' οἰκουμενικὴ προστηγορίαν Ἰωάννης ἐσφετερίζετο. πρίτον Νικόλα ὁ μέγας (ὅτε κατ' αὐτὸ ἐθερμαίνετο φώτ) Μιχαὴλ ὑπατέλων τῷ Βασιλεῖ, προ- 10
εἴρηκε μέλλειν τὰς ῥωμαίας τὰς ἐξ ἑλλήνων αἰχμαλωτίζεδε εἰς πάντα τὰ
δ' ἔθνη ὥσπερ οἱ ἰουδαῖοι. τέταρτον, Νικόλα ὁ : ε' : (ὃς καὶ ἡμεραδίῳ τῷ Κωνσταντινοπόλεως) μαθὼν τὰς ὑπὸ ῥωμαίων ἀναιχμώτους ὕβρεις τε καὶ ὀνείδη, τοιαῦτα ἐπαρώμυ ἅμα. ἐκ χρησμῳδῶν διὰ τῶν προσδοκίνων τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ ἐπέσχε. τὰ ἔθνη πάντα τὸν ὅρον τὸν ὑπὸ συμφωνίᾳ τε κ ἑνώσῃ θεσπισθέντα ἀπεδέξαντο. οἱ ῥωμαῖοι δ' ἀπεδέξαντο, ὅτε ἀπο- 15
δέξαδε τὸν ἐλπίς ἐσιν. ἀλλ' ὑπομένομεν εἰς τὸν αἰώνιον ἱερέα ἰησοῦν ἀποβλέποντες, τὸν τὴν ἄκαρπον συκῆν ἕως τρίτε ἔτες ἐάσαντα. ὧ τῆς μεγίστης συμφορᾶς. τρία φησὶν ἔτη προσδοκῶμεν εἴποτε ἀπὸ τ λίσματος ἐκ τῆς διασάσεως ὑπερέψητε, ἐκ τῷ ὄρῳ κατ' ἀλήθειαν προστεθῆτε. εἰ δὲ μὴ ἐκριζωθήσεδε, ἵνα μὴ ἐκ τ γῆν καταργῆτε. ἔτες : α υ ν ά : ἐγράφετο ἡδιστολὴ ἐκ πεντηκοστῷ τρίτῳ ἐάλω Κωνσταντινόπολις. τοῦτο θαῦμα θαυμάτων μέγιστον, ἐκ ὅσα ἐξῆς διεξέρχε ἡμεραδίᾳ.

η' Εἰσάγε δὲ τῶν ἡμετέρων τινὰ κ τὴν ἅλωσιν τ βασιλίδος αἰχμάλωτον, τὰς οἰκείας κ ἔθνες συλιτδύονσα, ὡς προβάτας τ ζωόδε.

α' θ' Τεκμήρια δύο λέγε θεομηνίας κ ἐκδικήσεως. ἁ : τὸ τὴν πόλιν ἁλῶναι δευτέρᾳ τ πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ τῷ μονογενεῖ υἱῷ ἀνατεθειμένην. καθότι τὴν ἐν φλωρεντίᾳ διέῤῥηξαν ἕνωσιν, ἥτις κ ἐξ ὑπ' αὐτ ἐκπόρδυσιν κ ἁγίε πνεύματος ἐδογμάτισε. :β' : τὸ μὴ πεῖσθαι ἔτι τοῦτο συμβῆναι ἀφ' οὗ οἱ τῆς ἑῴας ὑπὸ Μιχαὴλ κ Παπιάρχε τὲς λατίνες ἀφώρισαν. κ αἱρετικὲς ἀπεφήναντο. ὁ δὲ τριακοσὸς ἀριθμὸς ἐν ταῖς γραφαῖς ἱλασμῷ κ ἀφέσει ἁμαρτιῶν ἐφαρμόζε. τόθαυμα δὲ εἰπαρελθόντ ποσούτε χρόνου τὴν φιλανθρωπίαν ὀργὴ διεδέξατο.

ι' Ἡ μακαρία (ὡς δὲ λατίνοις) βεργίτα εἰς Ἱεροσόλυμα τ πορείαν ἔχοσα, πιαῦτα ὑπὸ κ σωτῆρ Χριστ ἐν κύπρῳ ἐχρημάτιδη, ὡς πολλῶν ἐτ τὴν τ Κωνσταντινοπόλεως ἅλωσιν. ἴσασιν οἱ γραφεῖοι, ὅτι ἡ βασιλεία αὐτῶν, κ αἱ δεσποτεῖαι, καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀδέποτε καθήσονδ ἐν ἀσφαλείᾳ, ὅτε ἐν εἰρήνῃ, κ Ἐρεμίᾳ. ἀλλὰ κ τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ὑποκείσονδ. ὑφ' ὧν ὑποσήσονδ βαρυτάτας ζημίας καὶ συμφορὰς χρονίας. ἕως ὅτε μετ' ἀληθῆς παπεινότητ κ ἀγάπης, τῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ κ πίσ ὑποταγῶσιν.

Ἐπισφραγίζε

Ἐπιφραγίζεις λαϊκὴν διδασκάλῳ (αὐτὸς δ' ἂν εἴης) θρήνῳ δήθεν ὀνίδι- ιά
σμὸν γέμοντι, καὶ τέλος δυσχερῆ καὶ αὐτὴ μηδὲν ἧττον ὑβριστικὴ, ἅπαν πόρρω
διδασκαλίας ὂν τὸ παραλιμπάνον).

Ἐπιλόγῳ δ' ὕστερον παραινέσαι σοὶ ἡμᾶς χρώμενος παραίνεσις τὸ ἐπιχείρημα, ιϛ'
σοὶ δὲ μὴ τὸ ἀπαντῆσαι τοῖς ἄνω ἕνδεκα κεφαλαίοις, ἀπολογούμεθα.

Α Π Ο Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

Πρὸς τὸ πρῶτον, ὑποχωροῦν τοῖς ἀναπολικοῖς τὰ πρεσβεῖα τ' ἀρχαιότητος, ά
πολλὰ ἡμῖν ἔλαθες ἄκων χαριζόμενος σοφιστήματα. εἰ γὰρ ἔχομεν τὰ
πρεσβεῖα ταῦτα δῆλον ὅτι πρωτότοκοι τῷ Χριστῷ ἡ ἐκκλησία ἡμῶν. εἰ δὲ
πρωτότοκοι, δι' ἣν ἀφῃρέθη καὶ τὴν κληρονομίαν καὶ νόμον. ἀρχὴ γὰρ
φησι τῶν τέκνων αὐτοῦ. καὶ ἔτως ἡ λαϊκὴ ἐν ἐκληρονόμησε Πατριαρχεῖον.
ἡ δὲ ἀναπολικὴ σφάλλω. καὶ ἡμῶν δόσις ἀποστόλους δύο γεωργήσαντας κέκτηται,
ἡ δὲ ἀναπολικὴ οὐτὸς, τοὺς λοιποὺς, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν τοὺς μαθητὰς ἅπαν-
τας. κἀκείνη ἐξουσίαν μίαν τοῦ ἱερωσύνης, αὕτη δὲ σοὶ τῇ ἱεραρ-
χικῇ καὶ μεταθεῖσαν εἰς ἑαυτὴν τὴν βασιλείαν ἐκληρώσατο, εἰ καὶ ὑποκλέ-
ψαι μὴ ἔτη πολλὰ τὴν σοφιστείαν ἡ λαϊκὴ ἐπεχείρησε. παρ' ἡμῖν οἱ μέ-
γιστοι τῆς πίστεως ἀγῶνες, αἱ νίκαι, οἱ θρίαμβοι, τὰ ἐξαιρέσεων τρόπαια, αἱ
ζωοδοσίαι πᾶσαι, ὁ νυμφικὸς τῆς ἐκκλησίας καλλωπισμὸς, αἱ διδαχὴ κατὰ θήκαι
τῶν Πατέρων, καὶ ἀνδρῶν τὰ χαρίσματα ἡ ἱερὰ διακόσμησις, ἀμείωτα
πάντα ἀκαινοτόμητα. παρ' ἡμῖν οἱ ἐνδοξότατοι μάρτυρες, πλείους ἢπερ οἱ
ἐκ ῥωμαίων διῶκται. παρ' ἡμῖν οἱ πλεῖστοι ὁμολογηταὶ, οἱ φωταγέστεροι τῶν
διδασκάλων αἱ παλαῖστραι τῶν μοναστῶν. τῶν ἀναχωρητῶν ἡ πληθὺς, τῶν
συλλιτῶν τὸ καύχημα. τῶν θαυματουργῶν ἡ χάρις, τῶν ἱερῶν λειψάνων
ἡ μυροβλυσία, καὶ νῦν ἐνδιαιτωμοῖς ἡ ἐν τῇ τῆς πίστεως ὀρθοδόξῳ ὁμολογίᾳ
καρτερία ταύτης, χάριν ἔν ὁμολογοῦμεν τῶν πρεσβείων, ὧν ἐκ ἠρνήσασθε,
καίτοι σοὶ τὴν τῶν ἀνατολικῶν αἰεὶ δόξαν ἀνθαμιλλώμενοι. ἔχομεν δὲ ὁμο-
λογουμένως τὰ πρωτοτόκια. τοιγάρτοιθεν. ὅθενὸς, ὧν ὑμεῖς ὑπεραίρεσθε
ἐν δεόμεθα.

Πρὸς τὸ δεύτερον, ὅτι δεκάκις μυριάκις ὑπερβάλλετε ἡμᾶς τῶν τῶν πιστῶν β'
πληθει, ἤδη φθάσαντες ἀπημειψάμεθα, μόνον τῷ τῶν ῥώσων πολυπλη-
θέστατον ἔθνος ἀντιπαλαίσαι τοῖς παπωφρονοῦσιν ὑμῖν, εἰμὴ καὶ ὑπερελάσαμεν.
ὡς δ' ὑμεῖς ἀπεβάλετε μὰ λογίαν καὶ καλλίνικα, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς αἱρέσεις
πάσας, ἐπερωτήσατε. πότερον δὴ πρεσβεύοντες σοὶ ἐλοιντο, τὰ τῶν ἀναπολι-
κῶν, ἢ τὰ τῶν λαϊκῶν; πάντως τὰ ἡμέτερα σοὶ διαμένοντα, τὰ τ' ῥωμαϊκῆς
ἀρχῆς καὶ διδασκαλίας ἐκ μεταμέτρως ὡς καινοτομίας ἀποστρεφόμενοι. καὶ οἱ
ἐξεθνῶν ταὐτὸ λέγουσιν οἱ ἀμφοτέρων εἰδότες τὰς διαφοράς. καίτοι ἐχ-
ρὴν λαϊκοὺς σοὶ στεῖναι μᾶλλον ἅτε σοὶ τὰ ἐκείνων ἤδη τότε σοὶ παλαι-
ότεροί τε ὄντες ὁμοιότερον διατεθειμένοι, τότε σοὶ πυθοῦ καὶ τὰς τοῦ σώ-
ματος θεραπείας, ἀσκητικώτερον διακειμένων τῶν ἀνατολικῶν, σοὶ τε
νηστείας, καὶ ἀγρυπνίας, καὶ σοὶ δυχὰς, καὶ λοιπὰς σκληραγωγίας. ἀλλὰ
καὶ πρὸς

καὶ ποῦς τοῦτο τὴν ἀπολογίαν ἤδη ἐποιησάμεθα καὶ ἀλλαχόθι, ὅτι τῶν δὲ θεόλογος Γρηγορίου λόγων, ποῦς ἀφανὲς ἐν ποιμνίοις: ὃς ποτέ φησιν εἰσὶν οἱ τὴν πενίαν ἡμῖν ὀνειδίζοντες, καὶ τὸν πλοῦτον κομπάζοντες; οἱ πλήθει τὴν ἐκκλησίαν ὁρίζοντες, καὶ τὸ βραχὺ διαπτύοντες ποίμνιον; ζιωῤδὰ ἰδοὺ τῷ καὶ ὀθείῳ ἱερώνυμῳ: ὅτι ἐν πλήθει λαὸς τὴν ἐκκλησίαν ὁρίζει· ἀλλὰ τῇ πίστει. φησὶ δὲ καὶ αὐτὸς: ἡ ἐκκλησία ἐκεῖ ἐστὶν, ὅπου ἡ ἀληθὴς ἐστὶ πίστις. τοῦτο δ' ἔλεγεν ὅτι ὁμεγας διδάσκαλος ὅτι οἱ αἱρετικοὶ τότε κατεῖχον πάσας τὰς ἐκκλησίας, ὅμως ἐν ὀλίγοις ἐσώζετο φυλαττομένη ἡ ἀληθὴς πίστις, καὶ ἐν καιρῷ διωγμοῦ ἢ εἴτε ἐξ ἐθνῶν, εἴτε ἐξαιρετικῶν, εἴτε ἐκ δὲ αὐτοῦ Ἀνηχίτου, δῆλον, ὅτι πολλῷ τῷ μέτρῳ ἦσαν καὶ ἔσονται οἱ τὴν ἐκκλησίαν διώκοντες, ἅπερ οἱ διωκόμενοι διὰ Χριστὸν ὃς τότε τὸ ἀνέκαθεν ἀληθὴς ἦν ἐκκλησία; ἐν τοῖς ὀλίγοις. τοιγαροῦν καὶ τῶν ἀνατολικῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν, ἐν πειρασμοῖς δοκιμαζομένων, καὶ ἐν διωγμοῖς ἀγωνιζομένων, μὴ μεγαλαυχεῖτε ὑμεῖς οἱ λατῖνοι τοῖς πλήθεσι, μὴ δὲ τὴν σάνιν ἡμῖν ὀνειδίζετε. πάντως γὰρ τὸ Γρηγορίου καὶ ἱερωνύμου ὑμῖν ἀπολογησόμεθα. καὶ τὸ δὲ ἀγωτάτου Πάπα Λιβερίου ὡς ἄνωθι εἶχ ὅτι ὀλίγοι ἐσμὲν διὰ τοῦτο ἡ ὑποθέσις τῆς πίστεως ἐλαττοῦται. θαμυθεῖται δὲ καὶ ἡμᾶς ὁ ἐν ἀσθενείᾳ σαρκὸς
Λεπ: ιθ' φανεὶς παντοδυνάμου Κύριος λέγων: μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐ-
δόκησεν ὁ Πατὴρ δοῦναι ὑμῖν τὴν Βασιλείαν. καὶ ἐρωτηθεὶς εἰ ὀλίγοι οἱ σω-
Λεπ: κγ' ζόμενοι; ἀγωνίζεσθε ἔφη, εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης. ὅτι πολλοὶ λέγω ὑμῖν ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. εἰ δὲν ὑμεῖς ὀλίγοι καὶ διὰ στενῆς βαδίζομεν, ἀλλὰ καὶ χαίρομεν τῇ ἐλπίδι τῷ μὴ τῶν ἐκλεκτῶν ὁδεύειν. οὐ δὲ ὦ διαγγελικὲ κήρυξ καὶ θεολόγε, ἔδει τοῖς διαγγελικοῖς ῥήμασιν ἐρείδειν τὸν νοῦν, καὶ μὴ τὰς ἐναλλαγὰς τῶν καιρῶν ἀνερμήνευτον, αἰ μόναι τῇ δὲ Θεοῦ προνοίᾳ συγκλείονται ὡς ἀπόκρυφοι. τίνα δὲν εἰσὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν διαγγελικὸν μαθητὴν, ὦ σχολαστικὲ σὺ; ἢ ἀχὶ ὀνειδισμοὶ, διωγμοὶ, καὶ ὕβρεις, ἕνεκεν δὲ ὀνόματος δὲ Χριστοῦ; ἀχὶ οἱ πιστοὶ μακαρίζονται; ἀχὶ τῶν πιστῶν πολὺς ὁμιλὸς ἐν τοῖς ἀφανοῖς; τί δὲν αὐτὸς μεγαλαυχεῖς ὅτι πλήθει, καὶ δόξῃ, καὶ βασιλείᾳ, ἦν ποτὲ ταῦτα καὶ ἡμῖν λαμπρότερα περιφανέστερα καὶ κρατιστότερα τῶν παρ' ὑμῖν. ἀλλ' ἴσως ἐν τούτοις, οὐκ ἀρέσκει Κύριος, διὸ καὶ κείμασιν οἷς αὐτὸς ὤιδεν ἀφείλετο ταῦτα ἀφ' ἡμῶν. λοιπὸν ὀδοκῶν ἐσάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. ἔλεγε γὰρ μεγαλαυχῶν ὁ Δαβὶδ. εἶπα ἐν τῇ ἀθωσίᾳμου ἀμὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα. λέγε δὲ σὺ αὐτὸς τὸ ἐφεξῆς.

γ', καὶ δ' Πρὸς τὸ: γ': καὶ δ': ἐνοῖς ὑπερυψοῖς πλοῦ καθ' ὑμᾶς λαλνίδα ὅτι ἀμίων πλήθει, μοναχῶν τάγμασι, διδασκάλων ὑπεροχῇ ἀπολογούμεθα. ἔδει μὲν σε καὶ ταῦτα καὶ πλειονεκτεῖν ὑπεραυχένα εἰς οἰκείαν σωθῆναι διακόσμησιν καὶ ἡδέως ἀνίσως ἠκούσαμεν καὶ ἀδελφικῶς. ἀλλ' ἐκεῖ ταῦτα καυχώμενος, εἰς ὀνειδισμὸν ἡμῖν καὶ αἰσχύνην ἔπεσες. καὶ σωστέσρεψας σὺ δὲ βάλλων (ἅτε δῆθεν τῶν ἐπαίνων ἡμεῖς ἰδιῶται ἀμοιροίημεν, καὶ τῶν ἐξ αὐτοπαθέσεως ψόγων μετέχοιμεν) ἤδη καὶ παρώξυνας εἰς ἀναστοπλὴ

ἀναστροπὴν τῶν ἄλλως ἠμελημένων. ἁγίους μὲν πρῶτον ἀναριθμήτους, ἔφης, σεσήμανται ἡλαιῶνες καὶ μάρτυρας. εἰπέμοι δὴ τίνι σημείῳ καὶ ὁμολογίᾳ; πότερον τῷ τῶν ἀποστόλων καὶ σοφῶν κῆ Παῦλον, καὶ τῇ χειρὶ, ἢ τῇ Πάπα ὡς μοναρχικῷ, καὶ τῆς λαϊνίδος ὡς μόνης ἀληθοῦς ἐκκλησίας. εἰ-
5 μὲν καταφήσεις τὸ πρῶτον ἐνδέχεται. εἰ δὲ τὸ δεύτερον, θάτερον εἴσω καὶ-γὼ, ἢ καταψεύδη τῶν ὧν κηρύττεις ἁγίων, ἢ ἀληθῶς ἐκεῖνοι οὐκ ἅγιοι. πρίν γὰρ θεωρεῖσθαι μαρτυρεῖσθαι τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀνθρώποις ἀγιότητα. ά, ὀρθοδοξίαν ἄμωμον. β', ἀρετῶν καὶ ὀρθώσεις ἁπασῶν, ἐναῖς ἔπεται ἡ πρὸς πίστιν μέχ-
ρις αἵματος ἀντικατάστασις. καὶ τέλος ἡ σὺν θεῷ ἐπίδειξις σημείων ὑπερ-
10 φυῶν, καὶ θαυμάτων. τὸ: ά: ἐστὶ καὶ εἰς σωτηρίαν ἀναγκαιότατον. τὸ: β': εἰς ἀγωνωσίας χαρακτῆρα. ἀλλὰ καὶ τὸ: γ': ἀναγκαιότατον καὶ τὸ εἰς ἀπόδειξιν. λέγομεν δὴ τῶν φημιζομένων παρ' ὑμῖν ἁγίων, ἐπάναγκες εἶναι, ὅπ μάλιστα, ὥστε: ά: ὀρθοδοξίαν καὶ ὁμολογίαν τῆ τῶν κοινῶν πρῶτον ἡμῶν
Ἰάτας καὶ Σεβιωκέναι, καὶ τελετελῦτηκέναι. εἰδ' ὑφ' ἁπλότητα (ἰδιῶται
15 μάλιστα ὄντες) καὶ μὴ τῆς ἱερᾶς ἀπτσήματος ἐγγεγυμνασμένοι, ζωαπτήχησαν τοῖς οἰκείοις ποιμέσιν εἰς καινοτομίας, ἀρκεῖ αὐτοῖς εἰς δικαίωσιν τῷ σεσθαι ἐν ὑπακοῇ γεγονῆσθαι, τ οἰκείας μήποτε (δι' ἁπλότητα) πύμνης ἀποστερήσωσθαι. σὺν ἀλλ' εἰ καὶ τῆς διδασκάλων ἦσαν μερίδα, ἢ ποιμένων, καὶ ἰῶτα ἂν μελέτης φρονοῦντες, ἐπεσέσβολον, καὶ ἐκήρυττον, ἡμᾶς
20 ἰοὺς τοιούτους ἐν τῷ χορῷ τῶν ἁγίων ἀκαταλέγομεν. μᾶλλον δὲ δὴ τῶν σωζομένων αὖ ἀρχὴν καὶ ἀφορμὴν πεπόξένησαν τοῖς σκανδάλοις καὶ τῷ μεγίστῳ τοῦτ χωρισμῷ. τίνες δ' ἂν οὗτοι. ἀποτομούμενοι ὄντας, ἡμεῖς ἀνανεύομεν ἄνθρωποι ὄντες, τῷ κοινῷ δὲ κεντητέον, καὶ τῇ δικαίᾳ φερομένῃ δὲ θεῷ κεῖσθ
μᾶλλον ἀποπέμπομεν. σὺν δὲ μαρτυρικῶν (ὧν αὐχεῖτε) καὶ λαϊνικῶν
25 αἱμάτων ἐκ χυθέντων σταναχὲ τῆς ἀκοινωνησίας. ἡμεῖς μὲν πάνυ ὀλίγα εἰ-δομεν ἐν τοῖς δε τοῖς μέρεσιν ἡμῶν. (εἰμήπου ἔξω τῆς ἀκοινωνησίας ἡμεῖς θείημεν) εἰδ' ἐν ἄλλοις μακεράπασι τόποις, ἐμαρτύρησαν, ὃς λέγῃς, σὺν τούτων ἡμεῖς ἔτω γνώμης ἔχομεν. (σὺκ οἶδ' εἰ καὶ ἄλλοι) ὅπ εἰμὲν δὴ τῇ ὁμολογίᾳ τ ἁγίας πρεσβείας ἐξεχύθησαν ταῦτα τὰ αἵματα, καὶ ὑπὲρ δὲ ἐκ χυθέν-
30 τα ὑπὲρ ἡμῶν αἵματα δὲ χειρὸς, δεκτὰ ταῦτα ἡγεῖσθαι σὺν καὶ χειρῶ. εἰδ' ὅτι τῇ ὁμολογίᾳ δὲ Πάπα, καὶ τ αὐτὸ καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας παρ' ὑμῶν κηρυττομένης ἐξουσίας, ἄλλοι λεγέτωσαν. ἐμοὶ γὰρ ἀδοκεῖ. πολλοὶ γὰρ καὶ σὺν ὑμῶν ἢ καθ' ὑμᾶς μαρτυρικῶς τὰ ἑαυτῶν ἐξέχεαν αἵματα, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ἀνθρώπου θνητοῦ καὶ ὁμοιοπαθοῦς, ὑπὲρ δὲ θεανθρώπου σὺν μᾶλλον Ἰησοῦ χειρὸς
35 δὲ σωτῆρος ἡμῶν. καὶ ταῦτα μὲν σὺν τὸ πρῶτον τῆς ἐν ἀνθρώποις ἁγιότητος γνώρισμα· δεύτερον δὲ ἦν ἐπ' ἀρεταῖς ἐξεταζόμενον, καὶ λίαν γε ὤφελον εὐδοκιμεῖν τῇ φιλαδελφίᾳ σὺν τῶν ἄλλων ἁπασῶν ἀρετῶν. εἴπατε νῦν ἡμῖν σὺν δὲ ἀγωνύμοις τοῖς λαϊνοις ὑμῖν θωμᾶ δὲ ἀκίνα εἰ σὺν θεὸς ἀναπολικὸς φιλάδελφος, οὐχ ὑραικῶν ὀρθοδόξων ὑπερεφάνων ἀναισχύντως τὰς βίβλους
40 αὐτοῦ, καὶ θεατρίζων ὡς ὑπολαμβάνειν σφάλματα, ὑπολύγε σφαλόμενος, πιθανὸς ἡμῖν ὁ τῶν καινοτομιῶν σοφιστής, ὃν ὅπ τῇ ὑποδείξει τῶν ἐν αὐτῷ

γεγραμ-

γεγραμμένων καθηγιάσατε, καὶ μονονουχὶ καὶ τὸ πάλαι ῥωμαίων ἐθνος ἀπεθεώσατε. χρησμολογήσαντος δέ τότε Πάπα αὐτὶ θαυμάτων αὐτῷ, εἰς τὴν τῆς ἀγιωσύνης ἀπόδειξιν, ἐπαρκεῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν πολλῶν συγγραμμάτων. καίγε εἰκότως. ἀφ' ὧν τοὺς ἀληθειαν ἔγραφεν, ἀλλὰ τοὺς χάριν τοῖς Πάπαις παρ' ὧν καὶ ζῶν μεγάλα τετίμηται καὶ ἀποθανὼν ἁγίου κεχάρισται. ἀλλ' εἴπερ καίπνα ἐπ' ἀρεταῖς εἰς ἄκρον ἀποσεμνύνεσθε, εἴπατε τοὺς τῆς ἀληθείας, ἡμῖν αὐτὰς ἀποφαίζετε, ἢ ὑμῖν. πότερον ἑτεύφων καὶ λατῖνες, ἢ κατ' ἀνατολικὰς ἐνεκρατύνοντο; ἡδυπαθείαις ἐχρῶντο, ἢ σκληραγωγίαις. ὕπνοις καὶ ἀναπαύσεσιν, ἢ ἀγρυπνίαις καὶ χαμεύναις; ζωοδαιτήσει πολιτικῶν θορύβων, ἢ ἀναχωρήσει; ἀνέγνωμεν πολλὰς τῶν καθ' ὑμᾶς τοιούτων ἁγίων βιαγωγὰς, ἀλλὰ τῇ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς ἐκμιμήσει δοκιμήσαντας ἔγνωμεν. τοιγαροῦν εἰ καὶ μὴ τὸν χωρισμὸν ἄγιοι ποιοῦσι λατῖνοις διέπρεψαν ἡμῶν ἐμόνον οὐκ ἀντίπαλοι πάντως, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ μιμηταὶ καὶ ὁμότροποι. ὁ δὲ τρίτον ζητοῦμεν ἐν τοῖς κανονιθεῖσιν ἁγίοις. πλὴν τῶν σημείων ἀπόδειξιν, καίτοι τοῖς πάλαι εἰλικρινέστερον καὶ Θεὸν πολιτευομένοις, ἐπάνυ τοῦτο ἀντεξητάζετο, ἀλλὰ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, τῆς πονηρίας ἤδη καὶ τὰ θαύματα ποιαπλανήσης καὶ τὰς ἀρετὰς τῇ ὑποκρίσει μᾶλλον κιβδηλευούσης, καὶ λίαν θηρευομένοις καὶ ἀπαιτοῦμεν, καὶ εἰς κρίσιν καλοῦμεν. καὶ ἃ μὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοτρίων ὑμῶν συγγέγραπται, ὑποπτεύοντες, ἀπαιτοῦμεν ἡμεῖς παρ' ὑμῶν, ἃ δὲ φανῶς ἀποδώσομεν. δείξατε ὑμῖν τὰς τῶν Μακαρίων πνευμάτων καταλειφθείσας ἐν γῇ ἀποθήκας, ἵνα τὰ λείψανα. καὶν μὲν ἄφθαρτα, καὶ δώδη καὶ μυρίπνοα ἢ καὶ μυροβλυτα καὶ τεραστουργὰ διασώζοντα, ὡς δείκνυται τὰ τῶν ἀνατολικῶν, ἀποδεξόμεθα δὲ τῶν δυτικῶν. ὑμῶν εἰδ' ἀποκρύπτετε ταῦτα ὡς δῆθεν αἱρετικὰ δεῖν εἶναι, ἐν ὑποψίᾳ ἔτι κεῖται, τὸ ὡς μέγα θρυλούμενον. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ὑμεῖς ἀποκλείετε, δὲ πίστιν τῶν θεατῶν (ἥδεν ἄμεινον, ἢ τυφλῶν ἐν τοῖς ἀθεάτοις διακειμένων) ἀπαιτεῖτε. δότε μᾶλλον τῷ Θεῷ δόξαν, τῷ τοὺς ἁγίους δοξάζοντι δότε πίστιν διὰ φανερώσεως τῇ ἀληθείᾳ. θεόκριτος καὶ ἐν ἡμῖν Σαμουήλων καὶ κήρυκαν ὁθαυματουργὸς ὡς ἔμπνους, σώζων καὶ τὰς σάρκας μέχρι καὶ νῦν (ἀπὸ χιλίων τριακοσίων πυετῶν) ἔχων ἀπαλὰς, καὶ ψηλαφώμενος τοῖς θεοσεβῶς, θεοκρινεστάτως μᾶλλον καὶ θαυμάζεται. καὶ Σοφημία ἡ παρθενομάρτυς ἐν Κωνσταντινουπόλει θέαμα θεοκριμένη ὑπερφυέστατον, σώζει τὰ πάλαι ἀέννααα, καὶ ἐμφαίνει νεῶ ἀντὶ μύρου ὅλη τῶν πληγῶν τὰ αἱμόῤῥυτα, καὶ πανθαύμαστος αἱ Κατερίνα ἡπάνσοφος καὶ ἡ παρθενομάρτυς, ἐν τῷ θεοβαδίστῳ ὄρει σινᾶ, δείκνυται τὰς μὲν χεῖρας μὴ σαρκῶν ὁλοκλήρους, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα, ὅσα τερπνὴν Σωδίαν ὀκπνέοντα, καὶ τὴν ἁγιότητα μαρτυροῦντα. καὶ ἄλλοι ἄλλαχοῦ. καὶ ὅς ὀκ τῶν ἡμετέρων ὑμεῖς θεὸς ἡμᾶς μετενομίσατε, καὶ ὁμοίως ἐθησαυρίσατε, ἀδεῶς, καὶ ἀφόβως ἀποκαλύπτετε, ὡς Ἀθανάσιον τὸν μέγαν, Ἰωάννην τὸν ἐλεήμονα, καὶ Βασίλειον τὸν ἡγιασμένον ἐνεπίησι. Ἐλένην ὁμοίως αὐτόθι τὴν ἰσαπόστολον Βαπλίδα, Ζαχαρίαν τὸν τοῦ Ἰωάννου θεοδρόμου γυνέτην, καὶ Προκόπιον τὸν μεγαλομάρτυρα. πάντος δὲν ἕνεκεν καὶ

δν ἕνεκεν καὶ τοὺς νεωστὶ παρὰ λατίνων θεῶ ἀπαρεσκέσας, καὶ λαμπρῶς
ἑορτάζομένους, ἐπαφάγετε εἰς παροσκώπτειν καὶ ψηλάφησιν; τὰ μὲν αὐ-
τῶν θαυματουργηθέντα οὐκ εἴδαμεν, εἴπομεν δὲ καὶ εἰλικρινέστερον,
ὑποπτεύομεν. πείσατε δν ἡμᾶς τῇ τῶν λειψάνων ἀφθορίᾳ ἢ τῇ δώδεκα τῶν
ὀσῶν ὀσφρήσει, δείξατε ὕδατα ἁγιαθέντα καὶ ἄφθαρτα διαμένοντα, ἢ παρὰ
μὲν τούτων ἄλις. τὰ νῦν ἐπαναληψομένοις αὖθις ὑπὸ τὸ: ε: Σημεῖον.

Πρὸς τὸ τέταρτον ἤδη καλίωμεν. ὅπου ἀγελαρχίας πολλὰς καὶ ποικίλας δ'
παρεβάλετε ὑπὸ νόμους ἁγίους καὶ ἑτερα. ἐρωτῶ δ' ὑμᾶς. ποσαπλῆ τῶν
χριστιανῶν ἡ ἱερωσύνη, μία πάντως ἀποκριθήσῃ καὶ βαθμοὺς. πάλιν ἔρομαι
ποσαπλῆ ἢ καὶ τὸ διαγγέλιον τελειότης, μία καὶ αὕτη πάντως, ἢ τὴν ἄρνησιν δὲ
ἰδίου θελήματος καὶ ὁρισθεῖσα, καὶ τῷ παντελῆ καὶ τὸ δυσαπ' ἀπὸ τῶν βιω-
τικῶν ἀναχώρησιν. καὶ εἴπερ μίαν ὁμολογεῖτε ἱερωσύνῃ, καὶ τελειότητα διαγ-
γελικὴν μίαν. τί γὰρ ἰδὼς ὀνομασίας πολυπλασιάζετε δὲ μοναχικὰ σχήμα-
τα. διὰ θρυλλουμένων θρησκειῶν ποικιλίας; εἰς μὲν τὰ κάρηα καθ' ὑμᾶς
συμβαινούσας, ὡς ὃν τὸν ἱματισμὸν διαφερούσας, καὶ τὰς μετονομασίας
ἀπὸ τῶν ἡγουμένων. ἀφ' ὑμάτων ταῦτα καὶ καινοδοξίας ἀνάπλεω, ἢ καὶ
σχισμάτων καὶ διαιρέσεων; σχίσματα δὲ μᾶλλον ἢ διάφορα σχήματα. ἐν δί-
κῃ ἀποκαλέσειεν ἄν τις ταῦτα. ἀνεπιμιξία δὲ παντελὴς ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, ἐν
ἄλλοις τε πλείοσι καὶ ἐν ζωοτροφῇ, καὶ ζωδιατήσει ὅπερ ἐν τοῖς ἀνάπο-
λιτοις ἡμῖν πάντα ἀπρεπὲς καὶ ἐδύνυπο καὶ δεινόν. ἐμοὶ δὲ καὶ ἄλλο τι
εἰπεῖν ὑποισέρχεται, ὅπου διάφορα ταῦτα παρ' ὑμῖν λεγόμενα σχήματα,
εἰς πλείστας ἕκαστον ποσούμενον μυριάδας, πλήθει καὶ θησαυροῖς ἐναμβρυ-
νόμενον, καὶ ὑπολανθανόντως πολιτικώτερον ζωτικούμενον, ἄγελος. τίς
ἕκαστον πρεπέτω τάγμα, καὶ ἡ τῶν πολυανθρωποτέρων ἰσχύς, καὶ ἡδυπαθεία δὲ
πλούσιος ἐν ζωῇ μέγα τι τῷ κόσμῳ νεωτέρισμα ἀνεφύετο ἄν. καὶ μάλιστα παρὰ
τῶν τὸ Ἰησοῦς ὄνομα παντὸς ἄλλου χριστιανῶν ἡμῶν ἀποπαύσαντες,
ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς, μόνοις ἑαυτοῖς πρέπουσιν. εἶτοι γὰρ τῶν ἄλλων ἁπάντων
σχημάτων δοκοῦσιν ὑπερτερεῖν, πλήθει ἀνδρῶντε καὶ πλούτῳ καὶ θησαυροῖς,
ὡς φασὶν ἀποκρύφοις. μὴ γὰρ παρ' ἀνατολικοῖς ἄλλοι οἱ Ἀντωνίου ὀπαδοὶ, ἄλ-
λοι οἱ Μακαρίου, ἄλλοι οἱ Παχωμίου, ἄλλοι οἱ Εὐθυμίου, ἄλλοι οἱ Σάββα,
ἄλλοι Θεοδοσίου, ἄλλοι οἱ Μαρκέλλου τῶν ἀκοιμήτων; θαῤῥῶ δ' εἰπεῖν μοῦν
ἄλλοι οἱ συλίται, ἄλλοι οἱ ἀναχωρηταὶ; ὄμμουν, ἄλλα πάντες ἑνὶ κανόνι καὶ
ῥυθμῷ τῆς διαγγελικῆς τελειότητος, οἱ μὲν πλέον, οἱ δὲ ἔλαττον. οἱ μὲν
μᾶλλον, οἱ δὲ ἧττον, καὶ τῷ ἑκάστῳ δοθεῖσαν χάριν ἐπηγωνίσαντο, καὶ ὅτε
τὸ τῆς ἐθνητος διάφορον, ὅτε ὁ τῆς ἀγῶνος τόπος, ὅτε ἡ ὑπόπτωσις ἕτερον
καθηκεν διαγωγὴν, ὅτε τι ἄλλο τῶν ἐπ' ἀσκήσει θεωρουμένων. ἢ τῷ κλῆσιν
αὐτῶν, ἢ μοναχῶν ἀεὶ πᾶσαν ὁμοίως μεμίμησεν. ὅτε ἀλλήλων, ὡς ἐν ἡ-
μῖν φαίνεται, διεῖλεν ἢ ἠλλοτρίωσεν, ἢ εἰς ἔριν καὶ ἄμιλλαν δὲ θηρεύειν ἀν-
θρώπους ἀνῆγρεν, ἀλλ' ὅσις εὑρεθῇ ὑπὸ πάντων, ὡς ἀδελφὸς οἰκεῖος
ξενίζεται. καὶ χαίρουσιν ἀλλήλοις ταῖς ἀλλήλων ὑποδόσεσι. καὶ τὸ κεφάλαιον, ὅπ
τὰ κῆ πίστιν καὶ ἀγρυπνίας, καὶ νηστείας καὶ κανόνας ὁμοίως

ἔχωσι. τὰδ' ἄλλα εἴπερ ἐπιτελέον ἀγωνίζηϑ', ἢ νηςτεύων, ἢ ἅλμας ἀρεταῖς καπορθῶν, ὅτε χωρισμὸν ἐμποιεῖ, ὅτε χήματοϛ, ἢ χρώματοϛ ἀμοιβὴ ἱματίων. κἂν τῷ αὐτῷ μοναςηρίῳ ᾖ οἱ τοῦ μεγάλου χήματοϛ καλέγεροι, ἤτοι ἀναχωρηταὶ, ᾖ τὸ τελεώτερον διώκοντες τῆς ἀγωγῆς οἵτε λεγόμενοι μικρόχημοι, ὑπὸ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ποιμένα ἀφίγωσι, ᾖ ἐδεὶς φθόνοϛ ἐν αὐτοῖς διὰ τοῦτο, ἢ σκάνδαλον. ἐνύμιν ὁ λόγῳ καινῆς θρησκείας, νόμιμον τὸ ἐν ἱματίοις ὁμότροπον, εἰς διάταξιν φέρεϑ πρώτην, μέχρι ᾖ ποσότητοϛ ᾖ ποιότητοϛ. ᾖ μικραίτιες ὄντως μικρολογίαι ὑπὸ τοσαύτῃ αἴρονϑ διαφορᾶς ὀνομασίαν, ὥστε ϵ γελᾶσϑ ὑπὸ τῶν ἀφρονέντων ᾖ καταπαίζεσϑ. ϵ ξενίζειν μὲν ἀλλήλους ἢ ζωδιαπαῖσϑ ᾖ πάροδον τυχόντας, ἴσως οὐκ ἔστιν, οὐκ ἐνδέχεϑ, ἐνπανδοχείῳ ὁ μᾶλλον, ἢ ὡϑὶ κοσμικῷ τινι ὑπὸ μισθῷ καταλύσει χρεών, ἅπερ ἐν ἀλλοτρίᾳ χήματοϛ κοινοβίῳ. ὀρ' ἀμισαδελφία φαινομένη αὖτη ᾖ φιλαυτίας ἔνδειγμα, ᾖ φίλεργ ᾖ χίσματοϛ ϵ διαστάσεως. Ἰδιωμῷ ᾖ λεπτομερέστερον, τὰ ἐλαττώματα μοναχικῆ χήματοϛ, ᾗ ὑπὸ ᾗ ὁσίου Βενεδίκτου ἀμὴν φήσω διαταχθέντος, πολλῷ φαύλτερον ϵ ὑπαρξάντοϛ. ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐπαξηθέντοϛ. μὴ γάρ τι λείπεϑ τῶν φιλοδοθησομένων ἐν μοναστικῇ τελειότητοϛ. πολὺ μὲν φήσεις. ἐ γὰρ ῥακενδυτῶσιν, οὐκ ἐν ἀχύροις ῥώτοις κλινιδίοις καθεύδουσιν, οὐκ ὠμοφάγοι βαδίζουσιν ἀτὰ τ ἀληθῆς πτωχείας μετέρχονϑ. δ' ὑπάρχουσι γὰρ καὶ κτημάτων, ᾖ χρημάτων τὰ σφῶν μοναστήρια. ϵ μὴν οὐ μονάζων καθ' ὑμᾶς ῥακενδύτης, χαμεύνης, γυμνοβάτης, ᾗ νηστικὸς ἀκτήμων. τοῦτο τὸ μονάζειν πῶ τελειότερον. ἐδεὶς σοι φθονήσει, πολλοὶ συμμιμήσονϑ. ἀλλὰ τίδήποτε τὴν ὀνομασίαν τοῦ μοναχοῦ βδελύττῃ ᾖ τὴν φράτραϛ ἥτις ἀδελφοὺς παραλαμβάνεις; καὶεῖνοϛ διὰ αὐχεῖ μὴν τὴν μοναχοῦ κλῆσιν, τὴν ὁ φράτραϛ χαροποιάζειϑ; ἀλλὰ τί δήποτε τελειότητα. μείζω παρασπιτηδεύων, ὁπίσω βλέπεις ᾗ ἀρότου, ϵ ἐν παροχήματι πτωχείας τὰ ᾖ κηλίας διώκεις; ὑπάθειάν τε ἀναπαλαίας παντοίοις ὄψοις, κρεοφαγίαις ᾖ τὸ δεινότερον αἱμοβορίαις κτηνώδεσιν, πόρρωτα πάντα ὄντα τ ἀσκητικῆς διαγωγῆς τε ϵ παραδόσεως. ἐπλήθυναν ἐνὑμῖν αἱκτηνοδιαρχίαι ᾖ τὰ κτηνόβια, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπαιτοῦμεν ἡμεῖς ὀπαδοῦντες τὰς μοναστικὰς ἀρετάς. ἤδη γὰρ παραμελεῖται ᾖ παρὰ τοῖς ὑμῶν τοῖς πάλαι μοναχοῖς ἡνηστεία, ἐν τῆς ἐξουσίαν τῆς ὑπερτάτης ἔχωσι τὸ κρεωφαγεῖν, ὡς θρυλλοῦσιν, ἢ ᾗ ἐξιδίας διδασκαλίας. οἱ μὲν ἑτέρων παρὰ τ ἐν κοινοβίῳ τράπεζαν ἔξωπα ἱστῶντες, κἀκεῖ ἀδεῶς κρεοφαγοῦντες, ὡς ἐντύπῳ ὁ εἰς τὴν ᾗ κοινοβίαν εἰσέρχονϑ, ϵ καθεζόμενοι ἄκροις δακτύλοις καὶ χείλεσιν ἀπὸ τοῦ παραληφθέντος ἐδέσματοϛ ὁποῖον ἂν ᾖ ἀπογεύονϑ. εἶτ' αὖϑις ἀνισάμενοι ἐξέρχονϑ, καὶ τάχει ποδὸς παρὰ τὴν ἄλλην τὴν πολυτελῆ εἰσερχόμενοι ὡς εἴπομεν, ἐκεῖ τὰ ᾗ λαιμοῦ καὶ τῆς γαστρὸς τῷ κέρῳ ἀποδιδόασιν. ἕτεροι ὁ ἐν τῇ μονῇ μὲν τὸν ὅρον φυλάττοντες, ἔξω ὁ τ θυρεόϛ παρακύπτοντες ἐπ' ἀδείας ἔχωσιν ἀδιαφόρως ἐσθίειν. τὸ μὲν σῶμα τὸ ἀπολαῦον τῆς ἡδονῆς, ἔξω τῶν ὁρίων ὑφέντες, τὴν ᾗ κηλίαν, καὶ τὸ κηλιόδακον ἔσω κατέχοντες. ἕτεροι,

τες. ἕτεροι, τὰ κρέα μὲν ἕψοντες εἰς παντελῆ ἀνάλυσιν, καὶ ὅλως ἀποθλίβοντες τὴν ὑσίαν, τὸν λιπαρὸν ζωμὸν ἀποῤῥοφῶσι, ἀπεχόμενοι ὡς νομίζουσι τῶν πτυρήνων κρεῶν. Ἰουδαῖοι δῆθεν οἱ Ἰσσαῖοι. ὄφελον μὴ Ἰσσαῖοι, ἵνα καὶ μὴ Ἰουδαῖοι. καὶ πάλαι μὲν ἐν ἀναλωλικοῖς πληθυομένων τῶν μοναχῶν ἐφύοντο καὶ ἀνάιμητοι, ἔγκλειστοί τε καὶ ἀναχωρηταὶ, καὶ κιονῖται. ἐν λαύραις δὲ εἰς ἄπειρον πλῆθος καὶ μὴν πολυποίκιλα τῶν θρήσκων σεσαυξηθέντων, οἱ ἐπ' ἐκκλησίας ὀρθρίζοντες ἐπαίσαντο ἐν πολλοῖς. ὀίναοι δ' ὅτε καὶ ταῖς ἑορταῖς ἠχοῦσι ψαλμῳδίαν νυκτὸς, ἀλλὰ ῥέγκουσι μὲν αἰνῆται. οἱ δὲ κώδωνες πυκνὰ πρωΐ τὸν ἀέρα σείομβοῦσι. καὶ τῶν μὲν ἀναχωρούντων ὀλίγοσοι, τῶν δὲ ῥεμβομένων σαυλαυχοῦ πλεῖστοι. ἐγκλείσων ἐν Ἰσσάτοις νεωτέρους εὕδεις. σειηνιαὶ δὲ πόλεων, καὶ κοσμικοῖς ζωπυραιρεάζοντες, οἱ πάντες. οὔτε τόινυν ἔθος, οὔτε τῆς ποικιλίας τῶν ἱματίων οὔτε νόμων καὶ κανόνων ἀγωλάτων. οὔτε τῶν ὑπηνεμάτων καὶ τῶν πολλῶν τριγμάτων, ἢ καθ' ὑμᾶς φάναι θρησκειῶν καὶ τῶν σχημάτων τῆς ἐφυρέσεως.

Ἀλλ' εἰδοκεῖ σεσεωρήσωμεν καὶ τὰς ἀκαδημίας, τὰ διδασκαλεῖα τοὺς διδασκάλους τὰς βίβλους τοὺς τύπους. ἐπαινῶ μὲν τὰ μάλιστα καὶ τὴν ἐν ὑμῖν φιλομάθειαν καὶ τὴν ἐν πᾶσι πολυμάθειαν. ζηλωτοὶ δ' ἴσως καὶ ἡμῖν, ἐξ ὧν παρελάβετε. ἀξιοτίμητοί τε ὧν μάλιστα τὴν μικρὰ ἀφανιζομένην ἑλληνίδα γλῶτταν, ἐν ᾗ οἱ κείαν φωνὴν ὀργανίζετε, καὶ τὰς βίβλους ἱερᾶς τε καὶ ἐθνικὰς τῇ ἀθανασίᾳ διὰ τῶν τύπων σωζαδίδοατε. πλὴν σεῖ ἦν καὶ διεῖλες θεολογίαν εἰς τετραπλῆν, ἐγκύψωμεν καὶ σκεπτεργασώμεθα. δοκεῖς γὰ ποσῶτον ἐν αὐτῇ τὴν μυστικὴν ἐκφαίρειν, ὅσον ἐκ ἀμελόχους τοὺς καθ' ἡμᾶς μοναχοὺς ὑπολαμβάνειν. καὶ τὴν μὲν σχολαστικὴν (θεωρητικὴν ἐν ἡμῖν λεγομένην) οἴδαμεν σωζὰ λαύραν πολυμηδὲν ῥέουσαν, καὶ ῥαγδαίως σεσκεδάσουσαν τοῖς κρημνοῖς, ἐκπόῤῥω σκιηχοῦσαν, ἢ ἐκ κωφοῦσαν τὰς τῶν ἀκουόντων διανοίας. ὑπηολεμμένη τε δίκην νεάλου τῇ ὑπηολῇ ἐκ χοὸς. ἐπ' ὄτε καὶ πλημμυρεῦσαν, καὶ κατακλύζουσαν, καὶ τὰς ὄρυς τῶν ἐστῶν ἐκ ἀβάτων συγχέουσαν. καὶ τροφὰς νοημάτων τοὺς ἐντυγχάνοντας σκιελλοῦσαν, καὶ βυθῷ ἀφανεῖ σωζαπέμπουσαν. ἠρεμώτερον ἔῤῥεπτὸ πάλαι ἐκ ἡσυχώτερον. ἐκ νᾶμα διειδές τε καὶ πότιμον ἐκ ἡδύποτον παρεῖχεν, ὑλαβῶς τὰ θεῖα διαπορθμεύουσα, καὶ ἄμικτον πολεμῶν χαμαίῤῥων τὸ ὕδωρ ἐκπήγαζεν. ἀλλὰ νεῶν ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς, ἵν' εἴπω σαφέστερον, θεολογίᾳ ἐδὲν ἄῤῥητον, ἐδὲν ἀνερεύνητον, ἐδὲν σιγῇ καλυπτόμενον ἐδὲν ὑλαβείᾳ ἠρεμοῦν, πάντα ψηλαφῶνται καὶ ὀπίθια καὶ ὡς δοκεῖσι καὶ σεόσωπα. οὐκ ὀπὴ πέτρας σεκοχωρεῖ εἰς τὸ ἀθέατον θέαμα. ἐχεῖρ Κυρίου σκεπάζει ὑπὸ τοὺς θεωροὺς τῆς δόξης. ἀλλὰ καὶ σελαμβάνουσιν ἰδεῖν καὶ τὰ ἀθεώρητα, σεσόδους τῶν ἐκστάσεων τρόπους ἡνιήσεως καὶ ἐκπορεύσεως. τὴν δὲ Θεοῦ ὑσίαν καὶ ἐνέργειαν ὁ ἡμέτερος ἀκινάτης θωμᾶς πολυπραγμονεῖ. ὅσους γε ἀθεοφόροι ἡμέτεροι διδάσκαλοι, τὰς θείας ἐνεργείας ἵνα μὴ ὑσίας, ἀλλ' ὕτε μὴν συμβεβηκότα αὐτὰς εἶπωσι σεσόντα τῇ θείᾳ ὑσίᾳ αὐτὰς ὀνομάζουσι. ὁ δὲ καλὸς ὑμῶν θωμᾶς τὴν θείαν ὑσίαν, ὡς αὐτὴ ἑαυτὴν καὶ τὴν κρυφιομύσην καὶ ἀπόῤῥητον ἐν δοτάτῳ

ἑαυτῆς γνῶσει ἑαυτὴν γνώσκει, ὅτως ἐπαγγέλε) γνώσκειν. ὥσε ⸂ἐ⸃ὰν τοῖς Σεραφὶμ αὐτοῖς ἄγνωσα, αὐτὸς ἐγνωκέναι ⸂ἀ⸃ληθεμψεύε), ὡς δῆθεν ⸂ὑπὲ⸃ρ ἄνω τάτων τῇ γνώσει ⸂ἡ⸃μόμ⸂θ⸃. ⸂ὃ⸃θι ἐνέμεινε ⸂πᾶ⸃ι ερ⸂γ⸃ίας ὅρ⸂θ⸃ ⸂ἀ⸃πειέργας⸂θ⸃. ⸂κ⸃ὴ τοῦτα μ⸂ὴ⸃ σκανδάλων ⸂ἡμ⸃ὴ συγχύσεως τῆς ⸂π⸃αραδοθείσης ὁμολογίας. ἵλεως ὁ οἰκτίρμων τῆς αὐθαδείας, ⸂κ⸃ὴ ⸂κ⸃ποτόλμυ ⸂ἁ⸃θέσεως. ⸂τ⸃οιαύτη μὲν ἡμὴ σώφρων ⸂σ⸃χολαστικὴ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ⸂ἠ⸃συόφρων ⸂σ⸃χολαστικὴ ⸂ἡ⸃μὴ ψυχόλεθρ⸂θ⸃. ⸂ὅ⸃ιδα ὑμᾶς ⸂ἀ⸃είποτε τοῖς φανεροῖς ⸂ἀ⸃ντιμαχομένυς, ⸂ἡ⸃μὴ ὡς ⸂ἐ⸃ξ ἄλλων ⸂π⸃αραδγμάτων τὰ ἑαυτῶν ⸂ἀ⸃γωνιζομένυς ⸂κ⸃ρατυύντ. τὸν Δαμασκηνὸν, ⸂ἡ⸃μὴ τῶν ⸂π⸃ερὶ αὐτὸ ἄλλυς ⸂π⸃αρεισφέροντες, ⸂σ⸃χολαστικώτερον γράψαντας, ἀλλ' ὅτι μὲ ⸂π⸃ερὶς τὰ τῶν αἱρετικῶν ⸂δ⸃ὰ συλλογισμῶν σοφίσματα, ⸂σ⸃χολαστικώτερον τὲς ἀντῤῥητικὲς αὐτῶν λόγυς ⸂π⸃εθήγαγον, τὰς ⸀κείνων ⸂π⸃λοκὰς τῶν λόγων ⸂δ⸃αλύοντες. ὁδέγε μετ' ⸀κείνυς ἱερὸς Δαμασκηνὸς, ⸂ὃ⸃δὲν ἀφ' ἑαυ⸂τ⸃ῦ ἐρεῖν ⸂ἐ⸃ν ⸂π⸃εθοιμίοις ὑθὺς ἐπαγγέλε). ἀλλ' ὅσα ⸂π⸃αρὰ τῶν ⸂π⸃ερὶ αὐτὸ ἱερῶν ἐδιδάχθη διδασκάλων, ὥσε ⸂δ⸃ὲ μᾶλλον ⸂σ⸃χολαστικὴ διδασκαλίαν εἰποιμ⸂θ⸃ ⸂ἂ⸃ν τὸν ἄνδρα ⸀κδῶσαι, ἀλλ' ἔκθεσιν ⸂ἀ⸃κριβῆ πίσεως ⸀κθῆναι.

Δευτέραν τάξιν ⸂ἡ⸃ ⸂κ⸃αὶ ⸂εἰ⸃δ⸂θ⸃ θεολογίας ἔφης τὴ ⸀κθετικὴ, ἀλλ' ὤφελες πρώτην ταύτην ⸀ντάξαι ⸂ὡ⸃ς ἔλπισε. εἴπερ ⸂γ⸃ὰρ θεολογία τοῖς πάλαι πατράσιν ⸂ἁ⸃γία γραφὴ, ⸂κ⸃αὶ οἱ θεολόγοι οἱ γράψαντες. αὕτη ⸂ἀ⸃κριβέστατα κυρίως θεολογία, ⸂κ⸃ὴ οἱ ⸂π⸃ερὶ τὴ ἔκθεσιν αὐτῆς ⸂δ⸃ιατρίβοντες, ἀληθέστερον θεολόγοι. τοιῦτοι οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἀείμνηστοι. ⸀ν ὑμῖν ⸂δ⸃' οἱ δυδοκιμήσαντες ⸂π⸃αλαῖσι, οἱ ⸂δ⸃ὲ μετερχόμενοι ⸂π⸃ανιώτατοι, ⸂ὑπ⸃ὸ τῆς πολυῤῥύζε δῆθεν ⸂κ⸃ὴ ⸂β⸃αθυῤῥόου ⸂δ⸃ίκαι ⸂σ⸃χολαστικῆς, ⸂ἀ⸃παγόμενοί τε ⸂κ⸃αὶ συμπνιγόμενοι. ⸂ὧ⸃ ⸂δ⸃ὲ μυστικὼ ⸂ὀ⸃νόματος, ⸂κ⸃αὶ ὑμῖν ⸂ἄ⸃γνωσον ⸂ἐ⸃παινείδισας ⸂ἐ⸃ποθέμ⸂θ⸃ ⸂ἀ⸃κέσαι τὸ ⸂δ⸃ὴ αὖτι σημαίνει; πόθεν ἔχων εἰς διαίρεσιν ⸂π⸃εθεκόμισας; ⸂εἰ⸃ ⸂δ⸃ὲ τὰ ⸂τ⸃ῆ θεολογίας ⸂ἀ⸃πόῤῥητα, ⸂δ⸃ιὸ ὅπ ⸂ἐ⸃δὲν ὑμεῖς ⸂ἐ⸃άσατε ⸂ἀ⸃πειφέρεσον, ⸂κ⸃ὴ εἰμὴ τοιαύτη ἡμυστικὴ, ἥδη συμπίπτει τῇ ⸂σ⸃χολαστικῇ. ⸂εἰ⸃ ⸂δ⸃ὲ τὼ συμβολικὼ λέγης τὼ ⸂π⸃ερὶ τὰ ⸂π⸃αραδοθέντα μυστήρια ⸂κ⸃αταγινομένω, ⸂κ⸃ὴ λίαν ἡμῖν ἡ ταύτης μελέτη γνωρίζεται ⸂π⸃ειστέον. ὥσε μηδένπως ⸂π⸃αραιτεῖσ⸂θ⸃αι (ὅταν ⸂κ⸃αὶ ὑπάθεσθε) τῶν πατρικῶν ⸂π⸃αραδόσεων.

Τὼ ἠθικὼ, ⸂κ⸃αὐτὼ ἐπαινέμ⸂θ⸃ ὑπερηλῶς τοῖς δυπηοῖς ⸂ἐ⸃ξασκημένην ἡνπνὰς δεισιδαιμονίας μᾶλλον ἢ ⸂ἀ⸃θεσίας ⸂π⸃ειέλοιτε. ⸂κ⸃αὶ τὰ ὀλαβέστερον αὐτόθι ⸂δ⸃ιαπτέμενα, εἶτ' αὖ ⸀ν τῇ ⸂θ⸃εωρητικῇ ⸂κ⸃ὴ μυστικῇ πάλαι διετηρήσασθε. ⸂κ⸃αὶ αὕτη μὲ ἡ⸂π⸃ὰ σοὶ τετραωλὴ, ἢ μᾶλλον ⸂κ⸃αλοβὴ θεολογία. ⸂π⸃εθήσω γάρ σοι ἑξαωλῆν ἢ ⸂κ⸃ὴ ἑπταωλὴν ⸂ἀ⸃ποδείξας. ⸂κ⸃ὴ εἴθε τετραωλὴν διελὼν ⸂ἱ⸃στορικὼ ⸂κ⸃αὶ κανονικὴν μὴ παρέλιπες. ⸂κ⸃ὴ ⸂γ⸃ὰρ σου ⸂τ⸃ὸ λόγον φαίην ⸂κ⸃ἀγὼ τοιαύτη ἔσα τυγχάνει ἡ ⸂ἱ⸃στορικὴ, ⸂κ⸃ὴ κανονικὴ. ὥσε ⸂ἀ⸃δωίατον χωρεῖν ⸀ν αὐτῇ ⸂ἀ⸃πάτω, ὁμογήσετε μετερχόμενοι. ⸂ἱ⸃στορικὼ ⸂δ⸃ὲ λέγω, ⸂ὅ⸃τὼ ⸂τ⸃ῆ γραφῆς μόνον. αὕτη ⸂γ⸃ὰρ ἐμπεριέχε) τῇ ⸀κθετικῇ, ἀλλὰ τὼ ⸂ἀ⸃πὸ ⸂τ⸃ῆ ⸂δ⸃ιαγγελίυ. ⸂π⸃ειέχεται ⸂γ⸃ὰρ ⸀ν ταύτῃ ἡ ⸂π⸃ερὶ τῶν ⸀κκλησιαστικῶν ⸂π⸃ραγμάτων διήγησις, ἄχρι ⸂τ⸃ῆς ζωτελείας αὐτῆς. ἡ ⸂γ⸃ὰρ θεοτάτη ⸂ἀ⸃ρχῆθεν ⸀κκλησία, ⸂κ⸃αὶ θεὸν ⸂τ⸃ὸν ἔνσαρκον ἔχυσα κεφαλὴν, εἰκότως τὰ οἰκείως ⸀ν αὐτῇ ἱστορέμ⸂θ⸃α, θεολογία καλοῖτο ἱστορικὴ, ἧς περ ⸂ἀ⸃μοιρεῖτε

ρεῖτε (πλὴν ὀλίγων Ϛ γεραιτέρων) οἱ νεώτεροι πάντες, οἱ ἐπερωμῦοι δῆθεν σχολαστικηὶ ἴκαροι. ὁμοίως ἔχῃ κ ἡκανονικὴ, παρ' ὑμῖν μὴ θρυλλημένη τοῖς νομικοῖς, ἀλλ' ἀδὲν ἄμεινον ἢ εἴπερ διεσπαραγμῦώ μελῃδὸν διέκειτο σώματι. ὅσα γὰρ τὰς ἀποστολικὰς κ ζωοδικὰς Διατάξεις ἠκυρώσατε, Ϛ τὰς πατρικὰς ἀντεισάξατε. ποῖα λοιπὸν ἐν ὑμῖν κανονικὴ ὑπεσήμη περιλέλειπται; ἢ ποία ζωῴδων ἐμπειρία, ἢ κ ἀνάγνωσις. ἔσω τελευταῖα ἠσύμμικτ@ ὀκ τῶν ἐξ τότων ἡ πρακτικὴ, ᾗ κ πολυτρόπως ὑμεῖς εἰς ἄκρον ταύτην πεπαιδευμῦοι, εἰς τὴν τῶν λαῶν κατήχησιν κ διόρθωσιν ἐπάμβωσιν ἐξακείθε. τοιοῦτον. ὅμως τῆς τελειότητ@ αὐτῆς ἀποδέεθε, ὅσον ὀλιγωρῶντες τῶν γνησίων Ϛ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας διηγημάτων, κ τῶν κανονικῶν Διαλάξεων ἀπεδάχθητε. ἀλλ' ὀκ τῶν ἐπαίνων ὑμῶν κ καυχημάτων ἤδη καιρὸς μεταβῆναι κ πρὸς τὰς ὀνειδισμοὺς ἐς τοῖς ἀνατολικοῖς κρουπηδὸν καλέχεας. κ τὴν τότων μισαλήθειαν ἐξελέγξωμῦ.

Πρὸς τὸ πέμπτον ἓν λέγομῦ. ὅτι ἐδαμῶς ἀπὸ Ϛ χωρισμῦ ἤρξατο ἐκκλησία, ἐ ᾗ τὸ τῶν ἑλλήνων ἐνδοξότατον ἔθνος. ἀπὸ δὲ Φωτίου χρόνων, κ θαυμασίως ἐπηυξήθη εἴτε πρὸ βέλγαροι, κ ῥῶσοι ὑπὸ Μιχαὴλ, κ ὑπὸ Κωνσταντίνου Ϛ πορφυρογεννήτου οἱ μοσχοβίται, ἔθνη πολυάνθρωπα κ ἰσχυρὰ, τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ πρωτοτέλεστα γενόμενα κ μέχρι Ϛ νῦν ὑποκύπτον@, κ τῇ ὀρθοδόξῳ μετρίᾳ ταύτης πρωτομῦσι. πρὸς δὲ μαρτύριον Ϛ πράγματ@, ὅτι ὀφθόν@ πρὸ τῆς βελγαρίας, τὸν ῥωμαίων ἀρχιερέα ἀπὸ νικολάου πρώτου κ τὸν ἑξῆς ἀνηρέθιζε. Ϛ μῦόνον κ τ πίστιν, ἀλλὰ Ϛ ὑπὸ τὰ σκῆπτρα τῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας οἱ βέλγαροι, ἀνδρέᾳ Ἰωάννου Ϛ πρωτοκλήτου ὑπετάγησαν. καὶ ἀποστάντες τελεώτερον αὖθις ὑπὸ βασιλέα Ϛ πρωτόνυμον αὐτὸ, ἐγκόνου ᾗ Λέοντ@ Ϛ σοφοῦ καθυπεβλήθησαν. ὅθεν κ βελγαροκτόν@ ἐπωνομάθη. καὶ τὴν αὐτὸν ἐπ' οἰκουμενικοῦ δυλωθεῖσαν ὑπὸ ἐθνῶν, ἀνεκτήσαντο. μάλιστα ὁ πανδυσάμων κληθεὶς Ἰωάννης, κ μέχρι τῆς Κωνσταντίνου ἁλώσεως, ἢ καὶ δυλείας, (ὡς ὀνειδίζεις) ὑπὲρ τὰ πεντακόσια ἐννενήκοντα. ἔτη τὰ ῥωμαϊκὰ παρ' ἡμῖν σκῆπτρα διήρκεσαν. τῆς κ πανωλεθρίας, ᾗ αἰτιᾶσαι, χάριν ἔχομῦ τῇ τῶν ἑσπερίων ὁμονοίᾳ, ᾗ καθ' ἡμῶν διεπραγματεύσαντο ὅτε τ πρώτης ἁλώσεως καθ' ᾗ τὰ μέρη τ βασιλείας ὡς ἐμπεσόντες λέοντες διεσπάραξαν, καὶ ἀλλήλοις διένειμαν, κ εἰς τὸ ἕτερον ζωάψαι, ἢ καὶν γῆν διαφυλάξαι ἕτω μεμερισμῦα ὑπὸ τὸ ἑξῆς ῥᾳδίως ἠδυνήθησαν. ἀλλ' ἕτεροις, ὥσπερεὶ ῥᾳδιουργοῦντες, πάντα φέροντες ἔδωκαν, καὶ τότων τὰ πλεῖστα ἀναιμωλί. τοῦτο ἀληθὲς ἔφης, ὀδύνας ὑφ' ὑμῶν τὸ ἑλληνικὸν ἔθν@ ἐπειράθη μέχρι καὶ τῆς τελευταίας εἰς θάνατον τῆς ἐλευθερίας πληγῆ. εἰδέπ ῥᾴδιόν εἰπῶμῦ, ὅτι ἀνῶ ἐλευθερώτερον ὑπὸ δυλείαν ἀλλοεθνῶν τε καὶ ἑτεροπίστων τὸ ἡμῶν@ διατελῶν, οἶδα ὅτι ᾗ τοσοῦτον θαυμάσετε οἱ νοῦν ἔχοντες, ὅσον καὶ μᾶλλον ὑπηκροτήσετε. χαιρέτω τοίνυν ταῦτα, ὡς κ σωματικὰ (κ τὴν ἀληθῆ ψῆφον ὑμῶν) ἀγαθὰ. κ τοῖς πνευματικοῖς χαίρομεν ἐχῶμεθα μᾶλλον, οἷς κ πλέον ὀνειδιζόμεθα ῥᾳδίως σοῦ. ποῖα ᾗ ταῦτα; σκότ@ φῆς, διδασκαλίας στέρησις,

λίας στέρησις, θαυμάτων καὶ ἁγίων ἀνδρῶν; ποῖον σκότος ὑπολυώρμματε σὺ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν νυκτερίδων ἀπόγονε; δείξω σοι λαμπροτάτας πεφηνέναι ἀπὸ φωτὸς τὰς τῆς Βασιλίδος γεγωνημένας Παπισάρχας, καὶ σοφίᾳ & ἀρετῇ. τὰς ὑπὸ τότε Πάπας (ἄγχει γὰρ ἡμᾶς σου ὁ λόγος εἰς τὸ παράθεσιν, καὶ ἀναγκάζει λέγειν ἃ κρεῖττον ἦν σιωπῇ καλύπτεσθαι παρ' ἡμῖν, καίπερ παρὰ τῶν ὑμετέρων ἱστορικῶν παρακεκωδονισμένα τυγχάνει παλαίποτε) ἀμύητον σκότῳ βαθεῖ ἀδοξίας ὑποκεκαλυμμένας, ἀλλὰ καὶ δυσφημοτάτας τὰ μάλιστα, δυσωνύμους τε καὶ δυσωδεστάτας τὰς πλείστας, καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων Παπισαρχῶν, ἵνα μὴ καταλέγω καθ' ἕκαστον, ἕνα μοι ἔξελθε Θεοφύλακτον, (τὸν καὶ παρανόμως ἁρπαβάτα, ὑπὸ δὲ τυραννεύτος Πατέρας, ῥωμανὸς δὲ λεκαπηνοῦ παραβεβλημένου, ἀσέμνως καὶ ἀχαλίνως βιώσαντα, τῇ καθημερινῇ χρώμενον δίαιτα ἀρχῇ) πάντες οἱ παρ' αὐτὸν καὶ μετ' αὐτὸν, ἄνδρες ἐγένοντο θαυμασιοὶ, ἀξιέπαινοι, καὶ ἀξιολογώτατοι. παρασήσω δὲ ἐφεξῆς εἰς μέσον τὰς Πάπας, ἀπαριθμῶν μὲν, οὐκατηγορῶν δὲ. κρύψω δὲ τοῖς ἡμετέροις τὸν τῶν Πατέρων ὑμῶν αἰσχύνην ἀμφοῖν φειδόμενος ἀκριβῶς. καὶ ἵνα μὴ μάθωσιν ἐκεῖνοι ὑπόδειγμά πονηρόν. & ἵνα μὴ πάθωσιν οἱ λαπῖνοι ἐφαλλομένων τῶν ἀντιδίκων, ὀνειδισμόν. πάντως δ' ὀνομάσω τινὰς ὑπομιμνήσκων τὰς εἰδότας ὑμᾶς, ἵνα μὴ χείρονες ὄντες, ὑπισχνῆτε τοῖς κρείττοσι, καὶ ταῦτα βαπτισμένοις βελτίω δικαία, ἀλλὰ καὶ χρησίμη θεῷ. ἐρχομένῳ δ' αὐτίκα ὑπαντᾶμοι ὁ ὑπὸ φωτὸς, καὶ φωτὸς ἀντίδικος μαρτὶν ἢ καὶ μαρτῖνος [A] ὁ καὶ ζωσεριδάς, τῇ ἐπ' Ἰγνατίᾳ οἰκουμενικῇ ζωοδόχῳ πέμπτος λητάτος ὢν δὲ Πάπας & διάκονος. ἐρωτήσωμεν διὰ θύρας εἰσῆλθεν ἢ τος εἰς τὸν αὐλὸν τῶν προβάτων, ἢ διὰ θυρίδος εἰσεπήδησεν; ὁ καὶ λαμπρύνας ὡς ὑπὸ βάτῳ ποτὲ φῶτον, καὶ τὸς κακοτεχνίαις ὡς αὐτοὶ ἱστορεῖτε τὴν σκοπιὰν τῆς ἐκκλησίας ῥώμης κατέλαβεν. ἐῶ νῦν λέγειν περὶ τ Παπίσσης Ἰωάννας [B] περιπαίπαντα κάκιστον τοῖς ῥηθησομένοις οἰωνὸν. ἃ δὲ τὰ ὄμματα μύσας παρέρχομαι, τὴν ἀρχιερωσύνην τῆς Πέτρου καθέδρας αἰδέμονος. ἅπερ ἃ ὑπεύθυνα περιθέμην, εἰμὴ ἐκ περιπετείας Πάπα Λέοντος ἐννάτου, παιδαριωδῶς & γελοίως εἰς τ πεπλιωμένον τῆς Βασιλίδος θρόνον ἀντιρρέφειν ψευδῶς ἐπεμηχανήθη τὸ δραματούργημα, περὶς τ κηρυκλάτειον ὑπόπεμπτον. ἀλλὰ τὰ περὶ Φορμώσου [Γ] ὑπὸ στεφάνου ἕκτου, [Δ] & Σεργίου δὲ τρίτου [Ε] δραματουργηθέντα, ὡς νεκρὸν δήσαντες ἀνέσκαψαν ἄμφω. καὶ ὁ μὲν πρῶτον ἀποτεμὼν τοὺς δακτύλους, ὁδὲ καὶ μετὰ ὀκτὼ ἔτη τ κεφαλίου, καὶ εἰς θύμβειον τ ποταμὸν ῥυθίσας καὶ χλροπονείας ἐκείνου ἀκύρωσαντες, καὶ ἀναχειροτονήσεις τελέσαντες, ποίας ἀγέμυσι φείκκης καὶ ἀπηνείας. ῥωμανὸς [Ζ] δ' ὁμαρτίνου ἀδελφὸς & Θεόδωρος [Η] δεύτερος, ἄμφω περὶ δὲ Σεργίου, Φορμώσου ὑπεραγωνιάμενοι, & τὰ δὲ Στεφάνου ἀποδοκιμάσαντες. ἆρ' ὑπερέχυσεν, ἢ ἠπλήθυναν ἀθωώσαντες; Τί δὲ καὶ χελιδόνος [Θ] ὀκνοτομήσας πρῶτος τὴν ἐν τῇ καινῇ καὶ ἀρχαίᾳ ὁμολογίᾳ περιθήκην, ὅπου διέπρεψεν; ὅτις δήθεν περιδότης τε & περίνομος ἦν, ὃς τὸν ἀναργυρέτην λεόντα ἔκλον, βίᾳ καθεῖλε, & τ θρόνου ὑφήρπασεν. ἀλλ' ἀπέλαβε & αὐτὸς μεθ' ἑπτὰ μῆνας ὑπὸ

Ε' τηχρισε

: Α : ωπ β'

: Β : ων δ'.

: Γ : ωμά

: Δ : ωμς'

: Ε : πδ'

: Ζ : ωμζ'

: Η : ωμζ

: Θ : πγ'

μῆνας ὑπὸ τῶν ἄνω Σερβίων, καὶ χείρονα. Ἦστον δὲ ἐν τῇ μοναστηρίῳ, ὅποι μονάζειν καὶ ἠναγκάζετο, ἐν βαλῶν, ἐν σδηροπέδας ἐν έκλεισε. πολαπὸν δὲ καὶ κείνων μὲν Ἰωάννην [I] τὸ δέκατον, ὃν γεῖδε ὀκόμης συλλαβὼν, μετὰ I: ϡιδ΄:
ϖθοκεφαλαίου ἀπέπνιξε; πολαπὸς καὶ ὀδωδέκαλε, [K] ὃς ἦν τῶν Πατέρος βίᾳ K: ϡνς΄:
καὶ δωρέαις χρηστάμενος, ἐπέβη τοῦ θρόνου, κωμητείοις χολάζων, καὶ ἀνομίαις παντοίαις, ζωοδικῶς τε καθαιρεθεὶς ὑπὸ τῆς δυλικῆς καίσαρος ὄθωνος, καὶ αὖθις ἀνακληθεὶς, τέλος φορεθεὶς ἐν μοιχείᾳ διεφθάρη μάχαιρα; πολαπὸς καὶ ὁ τρισκαιδέκατος, [Λ] ὃς ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καθειρχθεὶς εἰς κατύλιν ἔσεσε ϖδιωρίθη; ποταπὸς καὶ ὁ τεσσαρες καιδέκατος, [M] ὃς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν τῆς ῥώμης ἀκρόπολιν ἐγκλιθεὶς, λιμῷ τε δυσωδίᾳ τῆς εἰρκτῆς ἐτελεύτησε. πολαπὸς καὶ ὁ πεντεκαιδέκατος, [N] ὃς τε μισῶν καὶ μισούμενος ὑπάτης, ἀποιμὴν, ἀ Πατήρ, ἀλλὰ λύκος ἐνομίζετο, καὶ τοῦ δημοσίου πολέμιος; ποταπὸς, καὶ ὁ ἑπταικαιδέκατος [Ξ] (ἵνα τὰς Ἰωάννας ἅμα πάντας συγκαταλέξω) ὃς ἐκ διωχθεὶς γραμμάτων πέμπτου τοῦ ἀξίου ὑπὸ τῶν πολιτῶν, αὐτὸς (κάπι δὲ ἑλλήνων ὁρμώμενος) τυραννικῶς εἰσεπήδησεν. ἀλλὰ καὶ ζωοδικῶς καθαιρεθεὶς, καὶ τυφλωθεὶς, ἀπηλλάγη τοῦ βίου. τί δὲ χρεῶν ἅπερ ἅπαντες ἐκ τῶν δεξιῶν Σίλβεστρος, [O] οὐ καὶ μάγον ἀφορίζουσιν; ἀλλὰ πῶς σιγήσομαι τὰς ἀναμεταξὺ τῶν ἄνωθεν Ἰωαννῶν ἀφανισθέντας; Στέφανον [Π] μὲν τὸν ὄγδοον, ὃς ὑπὸ τῶν ποιμένων καταστρωθεὶς τὸν ὄψιν, κατάσκοτος ἐπεφάνετο; ἀλλὰ μὴ τούτων χρεῶν ὁ ἕκτος Βενέδικτος [P] ὁ καθειρχθεὶς ἐν τῇ ἀκροπόλει, ὑπνιγμονῇ βιαίᾳ καταλυθεὶς ὑπὸ κιγκίου πολίτου; τί δὲ καὶ τὸν Βονιφάτιον ἑβδόμον [Σ] ψηφίσομαι, ὃς τὸν μὲν θρόνον κακοτεχνίας ὑποκλέψας πρῶτον, ἔχων ἦπον δὲ τὸν τῆς ἐκκλησίας θησαυρὸν ὕστερον, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπέδρα ἐξελαυνόμενος, κἀκεῖ πάντα ἐξαργυρίσας αὖθις τὸν ἀρχὼν ἐπανῆλθεν ἐπωνησόμενος; ποταπὸς δ' ἡμισόμεθα τὸν τρεῖς ἅμα Βενέδικτον [Τ] ἔννατον, σίλβεστρον, [V] τρίτον. καὶ Γρηγόριον [Φ] ἕκτον. ὧν Τ: αλδ΄: [V] αμδ΄:
τὸν πρῶτον ἀφ' τῆς ἀχρειότητα ἐκβαλόντες οἱ πολῖται, σίλβεστρον ἀντεσήγαγον; Ἦστον δ' ἀντεξέωσαν αὖθις εἰσελθὼν ὁ Βενέδικτος, καὶ ἱεροσύλημα ἑαυτῷ ϖθονοσάμενος, συνεφώνησε ϖθὸς Γρηγόριον. καὶ ὁ μὲν ἐλάμβανεν, ὁ δὲ χρυσίον ἐδίδου, τῇ τοῦ ἀνταλλάγματος δῆθεν τιμῇ; ὁ ποῖοι ἄρα καὶ οἱ τρεῖς ἕτοι αὐτίκα ἡ ζωὸς ἀπεφήνατο, ἀφ' τοῦ καίσαρος ἐρρίκης. Ἦστος μὲν καθελὼν, κλήμης δὲ δεύτερον [X] βίᾳ τοῦ κρατοῦντος ἀποδεξαμένη. Φ: αμή:
οὐδὲ καλοὶ φιλοπόιμενες μὴ μῆνας ἐννέα, δηλητήριον συμμίξαντες φάρμακον, καὶ τῷ ἱερουργηθέντι κεράσαντες ποτηρίῳ ἀπώλεσαν. ἐὰν λέγω τὸν μετ' αὐτὸν δαμάσον [Φ] δεύτερον, βίᾳ, κλήρου ἀέκοντι λεόντε, τὴν ποιμαντικὴν καθαρπάσαντα, καὶ τὰς καθεξῆς, εἰκαίπνας τῶν ϖθοελθομενέων ἀμείνονας, ἱκανὸν ἡγησάμενον τοῦτο δεῖξαι, ὃ καὶ ϖθοελόμην ἠπειγμένος, ὅσα τέρατα τὰ τοῦ πέτρου καθέδρας ἐπέβησαν, ὅσοι μιξόθηρες (ἃ δὴ ἀν' ἀνθρώπους τὰς τοιούτους καλέσαιμι) τὰ ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας πτοέσησαν, ἀποφωλίου μέχρι κηρυλλαείου. καὶ ἀμφοῖν τῶν λατίνους τοῦ χωρισμοῦ ἀρχηγῶν, ἐν ἑκα-

τὸν ϖδίπου

τὸν πρίτον καὶ ἕξ πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα ἔτεσι . καθ' ὃν καιρὸν ἤρξατο τὸ
ἀγυπνιακὸν σκότος . ὡς ἐλήρει , ὑπηχέησε τῇ ἀναπλίδι . ὅθεν εἰς ἀληθεί-
ας πρήσασιν , καὶ ἄκοντά με καθιλκυσας , ἐξ αὐτοπροαιρέσεως τὸν τ βα-
σιλίδος νέας ῥώμης καὶ τ πρεσβυτέρας παρεδρύσαντας εἰς μέσον πρά-
γματα , ἵνα πρὸ μοῦ τὸ φῶς . πρὸ ἧς τὸ σκότος ἐνοικῆσαι δράγνώσκειν ἔχῃς
καλῶς . ἀλλ' ἵνα μὴ σιγήσας διὰ τὸ ζωοπρεπέστερον , πρόδραμεῖν τὸν ἡ-
μετέρας δόξω Πατριάρχας , ὡς κρύψων δῆθεν πνὸς αἰσχύνην ἰδὸ καὶ τὸν
ἀπὸ φωτὸς αὐτὸν καταλέγω πάντας . ἵνα τῇ καθ' ἕκαστον ἐπαγωγῇ πληρο-
φορίαν πᾶσιν λάβῃ πρόδηλον , ὅτι πλὴν Θεοφυλάκτου , πρόφανεῖς οἱ πλεί-
στοι δὴ σοφίᾳ καὶ ἁγιότητι καὶ ἀρετῇς παντοίαις ἐκκόσμηντο . καὶ ὅτι πάντες
Ε' τῇ χρισῷ σεμνοὶ καὶ ἱεροπρεπεῖς , καὶ τοὐντεῦθεν πολιμώτατοι , καὶ χρεὼν ἀδόκιμος πάμπαν
ωξγ' : τὸ : ά : ἐδείκνυ ἦν . ἕως γοῦν ἀρχηγὸς τ ἀπαριθμήσεως ὁ πρῶτος ὁ λόγος , πρῶτον
Ω : ω οή : τὸ : ϛ' : μὲν φῶτα Ω ὧπνι πλὴν τῶν δὴ Ἰγνατίῳ A πεπληρωμελημμένων (ὅτῳ
A : ω ν δ' : τὸ : ά : τῷ Βασιλεῖ Μιχαὴλ δόξαν . καὶ τῷ καίσαρι Βάρδᾳ) καινίαν ἄλλην δηλαδή-
ωξή : τὸ : ϛ' : ψαι ἐδεὶς δυνηθήσεται . ἀρετὰς δ' πλείστας καὶ ζωηφορεῖς τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ
B : ω π ς' : ὀλίγας . στέφανος B μὲν τοῦτον ὁ λέοντος ἀδελφὸς τοῦ σοφοῦ , ὁ καὶ ἐν ἁγίοις
Γ : ω ιγ' : μὲν Ἰγνατίῳ ἐγγεγραμμένος . εἶτα Ἀντώνιος ὁ δηϊκλην Γ καυλέας ἀ-
νὴρ ἁγιώτατος , καὶ ἐλεημονέστατος , καὶ τοῖς λατίνοις ἱερολεῖς στρόμβος .
Δ : πδ' : ἧ μνήμη ἐπίσης : ιϛ : φευρουαρίου . μεθ' ὃν Νικόλαος Δ ὁ ἀείμνηστος ὁ-
ἀπὸ μυστικῶν λεγόμενος , ὃς τῷ μὴ συγχωρεῖν τῷ βασιλεῖ λέοντι τ πορνα-
γαμίαν , ὑποθήκας Θεοδώρᾳ τῇ Πάπα ἐκδιωχθείς , ὑπ' Ἀλεξάνδρου αὖ-
Ε : πέ : θις ἐντίμως ἀνεκλήθη E ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τῆς τότε ἐξορίας διὰθύμιος
Ζ : πγ' : Z ὁ σύγγελος , ἀνὴρ ἡγιασμένος καὶ διορατικὸς , ὃς καὶ τ λέοντα εἰς μετάμε-
Η : πκϛ' : λον ἐνεθέτησε . μετὰ Νικόλαον δ' ὁ ἁμαρτίας στέφανος H ὃν αὖθρα πεφυνέ-
ναι δῆσημον , τεκμήριον ἡ αἰθὴς παρεισάνει μετάθεσις ἀλλ' ὁ διαδεξάμενος
Θ : πκέ : ἀναμφιβόλως ἐφάνη καὶ ἐν ἀπλότητι ἄμεμπτος . Ιρύφων Θ ὅτος ἐκμοναχῶν ,
ὁ καὶ ἐν μνήμαις ἁγίων ἐτησίως ἀναφημιζόμενος . ἐντεῦθεν ἀναξίως καὶ τὸ
Ι : πλά : ὀνόματος καὶ τῷ θρόνῳ προαδόμενος Θεοφύλακτος . I ἐξῆς δὲ πολύδικτος
Κ : πνδ' : K ὁ ὑπὸ τῶν γονέων ἀνεγχθεὶς καὶ πολλῷ χρόνον τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ
ἐνδιαπρέψας , διὰ τὸ ᾗθος σεμνὸν , καὶ τὸ τ σοφίας ὑπερβάλλον , καὶ
τὴν ἀκτημοσύνην (κόσμον πολύτιμον τῷ πιστῷ ἀξιώματι) προβληθεὶς ,
ἀπλότητός τε καὶ γνησίως πρὸς τὸν βασιλεῖς ἀναδεδειγμένος , ἀλλὰ καὶ μὲν τ
Μακαρίαν κεῖμενον ἐν ἁγίοις ἐγκατειλεγμένος , αὐτὸς πρότερον τὸν Μακά-
ριον ἀθύμιον τοῖς ἱεροῖς ἐν τάξει διπλοῦχοις . ὃ πολλῷ τότε ὑποδεέστερος
Λ : πιζ' : ὁ μὲν τοῦτον Βασίλειος A μοναχὸς ὁσκαμανδρηνὸς ἐπ' ἀρετ (φησὶ κεδρινος)
τελειότητι μαρτυρόμενος . ὃς δὲ καθαιρεθέντος ἐπ' αἰτίας (φθόνῳ σκευωρήσαν-
Μ : πος Ν πτ' : τος) Ἀντώνιος M ὁσιοδίτης προχειρίζεται . ὃς παραιτησαμένου Νικόλαος N ὁ χρυ-
Ξ : πμδ' : σοβέργης προτίται . εἶτα σισίνιος Ξ ἀνὴρ ἐλλόγιμος δὲ ἰατρὸς ἄριστος ὃς δὲ τὸ σχίσ-
μα τὸ διὰ τ πεντογαμίαν ἐπικρατῆσαν , εἰς τελείαν ἐπήγαγεν ἕνωσιν . ἐξῆς προ-
Ο : πμζ' : βάλλεται Σέργιος O μοναχὸς ὁ φωτὸς ἀνεψιὸς , ὁ τ καινοτομίας ἀ-
παλείψας τῶν διπλοῦχων τὸν Πάπας . ὁ ποῖος δ' ὅτος ὑπέδειξε ῥωμανὸς
βασιλεὺς

Βασιλεὺς ὀγέρων. ὃς τὰ μέγιστα ὑπερηδεῖτο τ᾽ ἄνδρα (ὡς ἱστορεῖ κεδρηνὸς)
ἀγρεταῖς οὖσι καὶ ἀήθμον, καὶ πᾶσι κεκτημένον τοῖς καλοῖς. ὃ φησὶν
Κύριλλον φησὶν, ὃν δημήτριον ἀναγρ. ὁ πρωτοπρεσβύτερος τοῦ παλα
τίου, Διόσκορος, Π μεθ᾽ ὃν καὶ ἀλέξιος P ὁ ξυδίτης ἡγούμενος. ἧλικος Π: αι΄: P: αις΄
ὢν μαρτυρεῖ τὴν ἀξίαν τὸ τοιοῦτον ἐπάγγελμα. καὶ τέλος ὁ τοῦ τὸν ἀνα-
γνώστην ἦκων, ὁ τοῦ βόντος Μιχαὴλ Σ ἐκπρεσβύτερος. ὑπερτείνων τ᾽ ἀριθ- Σ: αμδ΄:
μὸν ἤδη συλλήβδην. ἐτῶν. πάντας ἕως τῆς ἐσχάτης ἀλώσεως. τοιοῦτος ἀ- ἕως αν϶΄:
ξιολόγως ἄνδρας τοσοῦτος καὶ βασιλίδος. τούτων δ᾽ ἕνεκεν μαι τῷ
καταλόγῳ, ὡς τοῖς τοσαῦτα λεγομένοις ἀρχιερεῦσι ῥωμαίων συγχρονήσαντας,
μέχρι γὰρ καὶ τούτου περαίνει τὴν ἱστορίαν καὶ κεδρηνός. μέσον δ᾽ ἀμφοτέρων
ἡνύσθω, ὅπερ ἂν ταληθὲς θέλων, καὶ ἐξ ἀνεξετάστως ἀναθεωρείτω ἕκαστος ψη-
φιζέσθω, τίνες ἐπ᾽ ἀρείῃ, καὶ τίνες εἰς τοὐναντίον ἐβίωσαν. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ
καὶ τυφλοῖς φαυγάζειν τ᾽ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων λαμπρότητα, τῶν δ᾽
ῥωμαϊκῶν καὶ τοῖς ἐλέγχοις αὐτοῖς ὑπηχεῖν τὴν τῶν ἑκατοντατάτων ὁμίχλην,
ἢ θῶν τε καὶ πράξεων.

Ὅ δὲ πάλιν καὶν τῷ αὐτῷ τούτῳ σημείῳ ἡμῖν κατονειδίζεις, ὅτι ἀνδρῶν ἀγά-
ων ἐσέρῃ ἀπὸ χωρισμοῦ ἡ ἀνατολὶς, ἤδη ἐκ πολλοῦ θέσεως τῶν σῶν καὶ
ἡμετέρων ἱκανῶς ἐξελήλεγκται. τί δ᾽ ὅτι ζωναρᾶς πρότερον ἱστορήσας πολ-
λὰς ἀδενὸς τῶν μετὰ τ᾽ φῶτον ἐμνημόνευσεν; εἰ καὶ ἔστω ἔχει, (τὰ νῦν
τῶν ἱστορικῶν μὴ ἐκείνα μὴ ἐσῶν παρ᾽ ἡμῖν) ὑποθώμεθα ὅμως. λύομαι δὲ
καὶ τ᾽ ἀπορίαν, ὅτι πρὸ φωτὸς αἱρέσεις πυκναὶ τὴν ἐκκλησίαν ζωνεκλόνουν
καὶ ζωνετάρασσον, ὧν τὴν κατάλυσιν οἱ κατεργασάμενοι, εἰκότως καὶ ἀναγ-
καίως ἄνδρες θεόπνευστοι καταλέγονται. μεῖζον δὲ φῶτιον ὅτε νόσος ὤφθη τοιαύτη,
ὅτε χρεὼν ἦν ἰατρῶν. ἡμῖν μὲν διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησί-
ας ὁσιώταται ἄνδρες ἐξέλιπον. αὐτίκα γοῦν πρῶτον μὲν τοὺς ῥηθέντας ἄνω
ἀοιδήμους καὶ ἁγίους Παντιάρχας, τεθρήνηκε δὲ Ἰωάννην τὸν ξιφιλῖνον T Καὶ T: αξγ΄:
Ἰωσὴφ τὸν ὁμολογητὴν V ἐν ταῖς τῶν ἁγίων μνήμαις ἐγγεγραμμένους, καὶ V: ασξά:
πλείστους ἄλλους καὶ πόδας. δεύτερον ὅτι δέπτε θαυμάτων γεγύμνωται. τρί- ε΄ γ΄
τον δὲ τῆς διδασκαλίας ἐσέρηται ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία.

Πρὸς γὰρ τὸ πρῶτον πλείστων καὶ ἀπείρων παντάχοθεν ἀποφαντέντων, ὡς τὰ ἀ
θαύματα τούτων μαρτυρεῖ, καὶ τῶν μυελοπονούντων ἡ ἀκαιρεότης λιψάνων,
παρήτω ἐν πρώτοις ὁ πολυώνυμος ἐν τῷ ἄθωνι Ἀθανάσιος. ὃς καὶ πόλισας
ὡς ἀληθῶς τὸ ἔρημον ἐκεῖνο καὶ δύσβατον ὄρος καὶ ἀγιώνυμον, τῇ τῶν ἀπείρων
μοναχῶν τε καὶ ἀσκητῶν ζωοδαιτήσει, πολιτείαν ὑψηλοτάτην ἀπέδειξε,
θαύμασι πολυτρόποις ὑπὸ θεοῦ δοξασθείς. ἤκμασε δ᾽ ἐπὶ Νικηφόρου τοῦ νέου
φωκᾶ καὶ τζιμισκῆ Ἰωάννου. πλεῖστοι δ᾽ ἐν κύπρῳ τυγχάνουσι τῶν τοιούτων.
ἐξόχως δ᾽ ὁ τῶν ἐγκλείστων ἀγελάρχης νεόφυτος, καὶ Ἰωάννης τὸς κεκμηκὼς
ἀνὴρ τοὺς ὀφθαλμοὺς πηρωθεὶς ἀδίκως, ἐν θαύμασι τοῦ νεωστὶ βεβιότος. ἦσαν
δ᾽ ἐπὶ τῶν κομνηνῶν βασιλέων ἀμφότεροι, καὶ χρυσόβολλος ὁ τῆς ἁγίας ἐν
πάτμῳ ἀποκαλύψεως κοινοβιάρχης, πανταχοῦ πεφημισμένος. καὶ Ἀνιώνιος τὶς
ἐν βερροίᾳ τῆς θετταλίας θαυματουργὸς ἐπιδεικνύμενος, τοῖς πᾶσι πεποιημένοι τε

καὶ ἀσπαζό-

καὶ ἀσπαζόμενοι. ὁμοίως καὶ Πέτρος ἀρχιεπισκόπους ἄργους, καὶ Θεοδοσίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μητροπολίτου Κορίνθου, οἷς καὶ ναὸς μέχρι νῦν ἀνατεθειμένος ἑωράκαμεν. καὶ μέλεπόν τινα πολλῷ ὕστερον μετὰ τούτους ἐμάθομεν, τὸ ἐπ' ὀνόματι καὶ μοναστήριον παμμέγεθες κείμενον μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν, καὶ νεωτέρων ἔτι πολλῶν ἁγίων ἠσπασάμεθα λείψανα, θαυμασίαν ὡδίαν ὀσμὴν ἀναδιδόντα. οἷς καὶ συγχρονήσαντάς τινας ἔγνωμεν καὶ διηγουμένων ἠκούσαμεν. ἐν κρήτῃ μὲν τοῦ Ἰωάννου τινὸς μοναχοῦ ἀσημάκη τὸ τύπικον καὶ τὰ χάιδανα. καὶ τοῦ χαριλάμπους τὸ τύπικον Ἀντωνίου ἀφθονίαν χαρισμάτων, καὶ μύρων ὀσμῆς νεοφανοῦς αὐτοῦ σοροῦ ἀποπέμποντος. ἴδομεν ὁμοίως καὶ γέρασιμον ἄλλον ἐν κεφαλληνίᾳ ὅπου τὸ ἑκατοστὸν ἔτος ἀποκλείσαντα, παρθένων ἀσκητριῶν τε καθηγητοῦ, ἀκηράτῳ ἕξει τοῦ μορφοῦ καὶ σώματος διασώζοντα. καὶ τοῦ Παρασκευῆς τινὸς νέας ὑπερλάμποντος πανηγύρεσι πομπαῖς ἐν πάσῃ βλαχίᾳ ἐπληροφορήθημεν. ἧς καὶ τὸ τίμιον σῶμα ὀπὸ τῆς Κωνσταντίνου εἰς Μολδοβλαχίαν μεταπεμφθὲν παρεσπόνδησε ὀκεῖ πλείστους, ὡς ἴδομεν καὶ αὐτοὶ, ἀποδέχεσθαι καὶ ἰᾶσθαι. ἐῶ. νῦν λέγειν γρηγόριον τὸν καὶ σοφώτατον, καὶ ἁγιώτατον τῆς θεσσαλονίκης, τὸν παλαμᾶν, ὅτι τούτῳ ὑμεῖς ὡς ἀντιδίκῳ, ἀντίδικοι φέρεσθε. ἀλλ' εἰθέως κατ' ἄκρον διηρέσησε μαρτυρεῖ καὶ τὸ λείψανον καὶ τὰ θαύματα. τὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν μάλιστα γεγονὸς ἐν νήσῳ τῇ νῦν λεγομένῃ τῆς ἁγίας εἰρήνης τῶν κυκλάδων μιᾶς ὄσης, ὅτι βλασφημούντων αὐτόν ποτε λατίνων τινῶν ὀκεῖσε, πλεόντων ἐν σκάφει διὰ ψυχαγωγίαν, καὶ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτοῦ, καὶ ποῖ γαληνιώσης ἡ θαλάττης. αὔτασρον αὐθωρὸν ἐπανέστη τὸ πλοῖον, καὶ ἡ βλασφημίαν ἣν ἔλεγον. ὅτι εἰ ἅγιος ὁ παλαμᾶς καταπονεῖται ἡμᾶς. οἶδα ὅτι ὡς μέγαν ἠγεῖτε ἄνδρα πολέμιον, ἰσχυρῶς τῆς ὑμῶν καινοτομίας ἀνταξάμενον. καὶ τοῖς ἁγίοις ἐντεταγμένον ἀκόντως ἀποσείεσθε, ἀλλ' ὅ-δὲν πλανᾶται παρ' ὑμῶν ἧς ἀνδρὸς ζητεῖτε καὶ ἁγιότης. πολλὰ καὶ ἕτερον ἀντεισομίσω. τῇ μὲν πίστει ὁμόφρονα, τῷ δὲ χρόνῳ πρὸ τὰ μακρόσια ἔτη μεταγενέστερον. ἀλλ' ἀξιώματι πολλῷ τῆς θεσσαλονίκης μείζω. Πατριάρχου δήθεν Ἀλεξανδρείας Ἰωακεὶμ φημὶ τοῦ ἀειμνήστου, ὃς πρὸ τοῦ φησί. ἤκμασεν ἔτος. ὅπου πολύτε διήκεσεν, οὗ τῇ ἱερᾷ εἰώθασιν ὑπὸ Ἀλαβείας οἱ μετ' αὐτὸν ἐγκοσμεῖσθαι μίτρᾳ, τὸ πρῶτον σεφόμενοι Πατριάρχαι, καὶ τὸν αὐτοῦ κάρανον ἐνθύμως τοῖς ἁγίοις ἐν ἀποκειμένην λειψάνοις, καὶ κειμηλίοις ἱεροῖς ταμιεύσι, καὶ μάλα εἰκότως. εἰς ἔνδειξιν ἧς τοῦ Εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ τοῦ διαβαλλόντων ἑβραίων, ποτήριον ἐξ θανατηφόρου κράδου ἐν ἀπλοΐτως πέπωκε. μηδὲν τὸ σωίολον ὀκεῖθεν φαρμάκου παθὼν, μᾶλλον δὲ καὶ θαυμασιώτερον, ὀκτῶς πλευρᾶς αὐτοῦ ἐξῆλθε τὸ δηλητήριον τῷ ξιφίῳ σφῷ πεποιθότως πρότερον τοῦτο ὑποσφραγίσας. πλὴν ὅπ κατ' ἔτος εἰς μνήμην τοῦ θαύματος ὀκ τῆς πληγῆς ἀπέρρει ὡς λευκὸν ἱδρῶτα ἡμᾶς. καθὰ δὴ καὶ Μαδοχίῳ πρὸ τοῦ ὑπουργοῦντος αὐτῷ Σιλβέστρου ὁλόγος ὀκδέδοται. Σίλβεστρος ἦτος δ' ἦν, ὁ καὶ τὸν θρόνον ὀκείνου Μαδεξάμενος, ὃς καὶ διήκεσεν ἕως τῶν ἡμερῶν τῶν Πατέρων ἡμῶν. πότερον ἄρα

ρον ἄρρ. τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄνδρα καλέσητε. ἔτε ὑποκείμενον, ἔτε συγκοινωνοῦντα τῇ λαλινίδι. ἁγιμαλικὸν ὡς πεῦτανας, ἢ καθολικὸν; αἱρελικὸν ἢ ὀρθόδοξον; εἴπ τ̄ σφιδῇ τε, θαυμαστργὸν ἀπέδειξεν ὁ Θεὸς. καὶ ἐπ' αὐτῷ πληρῶται ἡ τ̄ Κύρια ἐπαγγελία. ὅπις δύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει & μείζονα τούτων ποιήσει. & τὸ κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν ἡμῖν αὐτὸς βλάψῃ. ἐῶ τ̄ πλείστας ἄλλας ἀπαρίθμητον τ̄ γνῶσιν & ἀγνώστας, τ̄ πάλαι τ̄ νῦν & ἀεὶ διαρεσθέντας καθεξῆς τῷ Θεῷ, ἕς καὶ αὐτὸς ὁ καιρὸς εἰς ἔνδειξιν τῆς αὐτῶν καθαρότητος τ̄ ἁγιστείας, ἄφθαρτα & δώδη διαφυλάττῃ τὰ σώματα, ὧν γέμουσι τὰ τῶν μοναστηρίων παντοχῆ νεκροτάφια. ἀδ' αὐτὸς ᾐδόμην, καὶ ὀφθαλμοῖς καὶ διανοίᾳ μᾶλλον, ἐν τῷ θεοβαδίστῳ ὄρει νῦν (τῇ ἀρχαίᾳ μονῇ τῆς ἐμῆς διαγωγῆς) ἐστειωὼν, καταπαύσω τ̄ λόγον. ὅπη πλεῖστα κεῖνται ἰδία τῶν ἐν θεῷ τελειωθέντων ἀνδρῶν σεβασμιώτατα λείψανα, δύο μόνων ἐπιμνηθήσομαι Πατέρων ἁγίων, οἷς καὶ ζωοδιδήθην τ̄ τῶν δύχων ἐπαπήλαυσα. τούτων ὁμῶ ἱερεὺς ἦν Ἰγνάτιος τοὔνομα κρὴς τ̄ Πατρίδα, ἀπὸ ῥυθύμνης τῆς πόλεως. ὁ δὲ μοναχὸς ἰδιώτης νῖκανδρος ἐκαλεῖτο, ὧν ταῖς ἀρεταῖς, καὶ τ̄ πολιτείαν ἴσασι, τ̄ θαυμάζουσιν οἱ ἐωρακότες ἅπαντες. ἐξ ὧν οἱ πλείους ἔτι ζῶσι, καταπαυζόμενοι τὰ τούτων λείψανα, σωζόμενα ἐνάκεραιότητι, & τ̄ ἐκ τούτων ἀποπεμπομένης ἀπολαύοντες ὠφελίας. τούτους ἐν ποίᾳ τάξει σὺ μοίρᾳ; μῶν δὲ τὸ μετανάσας ἐκεῖθεν ἡμᾶς ψυομένους, ἥκουσάς μοι καὶ περὶ ἄλλου τινὸς μοναχοῦ ἀσήμου τοῖς πολλοῖς, & ἐπιπεριόντος, ὃς πρὸ δήπουθεν τριῶν ἐτῶν, εἰς κλίβανον εἰσῆλθεν. οὐκ οἶδα γὰρ ὅπως ἐξῆπταί μου ἡ φλόξ, & τὰς ἄρτους ἔμελλε καύσειν, ὁ δὲ τῷ σημείῳ τ̄ σταυρῷ καταστραγίσας ἑαυτὸν, & τῆς φλογὸς καταφρονήσας, εἰσελθὼν τὰς ἄρτους & αὐτὸν ἀβλαβεῖς ἐξήγαγε. κἀντῷ ἐκεῖσε δὲ κοιμητηρίῳ, πλεῖστα ἕτερα ὁρᾶται ἀνώνυμα λείψανα ἱερά, τῇ ἀκεραιότητι καὶ τῇ δώδῃ μαρτυροῦντα, τὴν τῶν ἐν τούτοις οἰκησάντων καθαρῶν ψυχῶν ἁγιότητα. εἰσὶ μὲν δὴ δύο ἐξ αὐτῶν ἀρχιερατικὰ ὡς ἔσιν εἰκάσαι, ἐκ τῶν ὠμοφορίων, ὧν ἔπ φέρεται. κεῖται δὲ χωρὶς τῶν ἄλλων ἐν ἰδίῳ τόπῳ. καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα δύο νέων τινῶν λείψανα, ἐν ἰδίῳ τ̄ ταῦτα κείμενα τόπῳ, ὡς σεβάσμια & ἱερά. τούτους λόγος ἔχει, παῖδας εἶναι τῶν τ̄ τὰς ἐκεῖ τόπους τινὰς διαφανῶς χειραγωγῶν τῶν ἐγχωρίων τότε βασιλέων λεγομένων. βασιλεῖς δὲ καὶ μέχρι τῆδε οἱ ἄρχοντες τὰς φυλάρχας ὀνομάζουσιν. ἔτοι τοιγαροῦν οἱ δύο νέοι ὡς φησὶν, ἀπὸ τραπέζης ἐπανερχόμενοι, τ̄ πάροδον ἔνευχον τῷ μοναστηρίῳ & τοῖς ἐκεῖσε μονάζουσι. παρ' οἷς ἡμέρας τινὰς ξενισθέντες, τ̄ ἐρωτῶντες τὰ ἐκείνων ἀνηδύνθη διαγωγήν. ἀγασάμενοι δὲ τὸν ὄντως ἡσύχιον βίον αὐτῶν, ἅπασαν τὴν κοσμικὴν διαπτύσαντες τύρβην, ἐνέμειναν, συγκαταλέγοντες αὐτοῖς. μικρὸν δὲ χρόνον τῷ μοναστηρίῳ ἐγκαρτερήσαντες ἀθυμοτυμασίαν τινὰ, ἔτ μονήρης εἶχε, δύχην ἠτήσαντο, ἰδιάζουσι τ̄ μόνας. ἀνελθόντες δὲ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἀγίῳ ἐκεῖσε ἐν σπηλαίῳ τινὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς διήνυσαν. τὸ δὲ σπήλαιον ἐκεῖνο καὶ μέχρι ἔτ νῦν σπήλαιον τῶν βασιλεοσπήλων, ὀρώμενον ὀνομάζεται. ἐν ἀπόκειται δὲ & τούτων τὰ ἱερὰ λείψανα τῷ κοιμητηρίῳ,

τηείω, ὥςλις πολύπμ@ θησαυρὸς. φέρεσι ϗ τῶν ἀσκητικῶν αὐτῶν ἱ-
δρώτων τὰ σύμβολα ἄσκηπα μηόνζα, ϗ ἀωδίαν ἄμετρον ἀποπνέονζα.
δεῖγμα ὃ τῆς τότων ηεσμικῆς ηαὶ ςρατιωτικῆς ἀξίας, οἱ φωλιδωτοὶ σί-
δηροι χιτῶνες εἰσιν, ὓς δοκεῖ μονάσαντες οὐκ ἀπεβάλλοντο. φέρεσι ϗ
τότες μέχρι του νυῦ ϗ σαρκὸς, ἐπάνωθεν ἔχοντες τὰ σωμήθη μοναχοῖς.
ὀτελῆ ῥάκκια. ϗ τοῦτο οἶμαι ἵνα ἡ πάρκα καταπίεζωσι τῇ σιδήρᾳ σκλη-
ρότηλι ϗ βαρύτηλι. ἀνώνυμα ὃ ϗ ταῦτα ἀμφεμηήκασιν. ἐ ϗ ὀνομάτων,
ἀλλὰ καπορθωμάτων φρονῖις παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ ϗ ταῦτα διεξῆλθεν ὁλόγος,
ἐχ ὡς ἐγκαυχωμήοις ἡμῖν τῖς ἑτέρων ἐπ' ἀρετῇ καπορθώμασιν, ὡς αὐτὸς
ἀλλοτρίοις περοῖς ὑπερήπαιδ πάντων βελόμ@, ἀλλ' ἵνα ηαὶ ταύτην
σε τὴν εὐρεσιλογίαν ματάιαν ἀποδείξωμ, ὅπε φῆς. ὅτι ζωὴ τῇ ἀποβολῇ
τῆς τῶν Παπῶν ηοινωνίας, ἀπέβαλλον οἱ ἀναπολιηῶι, ϗ ἁγιασμὸν ἁγίων ἀν-
δρῶν. τότε λέγω χάριν ἐξῶν εὐπορεῖμ ἀπείρων ἁγίων ἀνδρῶν, ηαὶ εἰς
γνῶσιν ϗ μνήμην ἐλθόντων ἡμῖν, πρὸς τὸ ἀνελιχθέμνον πρᾶγμα σε διηγησόμεθα.
ποσταῖος Σὺ ὃ ὦ αἰθέρε ϗ ὑρανοβάμων, ποσὶ@ ἀπ' ὑρανοῦ πάρει; ὁ ϗ Παύ-
λε ὑπερηρμέν@. ἐκεῖν@ ϗ μέχρι τελευτῆς μόνε ὑρανοῦ ἔφθασε, σὺ ὃ
ϗ τοῦτον ὑπερήλασας, ϗ ἔνδον, ὡς δοκεῖς, ἐμπυρίνε λεγομένε ὑρανοῦ γέ-
γονας, ϗ τὰς τῶν Μακαρίων ψυχὰς ἐπεσκόπεις. μεθ' ὧν ἄγιον μὴ ὑ-
δένα τεθέασαι νέον ἀνατολικὸν. πολλὰς ὃ δυϊκὰς νεωσὶ ηεχειροτονημένας,
ϗ τὴν σὴν σεσοφῆπιν βιργίπαν. ἀλλ' εἶσι βελτὸν πάντελεμικρὸν, ϗ ςῆθι
μεθ' ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων. ἴδε εὐμμοῦς, ηαὶ τὰς ἀπηρθμημένας τότας
νέας ἁγίας παρ' ἡμῖν, ηαὶ ἐπ πλείονας, ϗ εἶσι δοκεῖ τὸν ἀνάγαγε ϗ τό-
τας εἰς ὑρανὰς, ηἂν μὴ ηεχειροτονημένοι τυγχάνωσι σοφῶν τῶν ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἐκ τῶν οἰηείων ηατορθωμάτων, ἃ σοφὰ δεικνύσι τὰ τότων (ὡς ἔφθη-
μεν εἰπόντες) ἱερὰ ϗ ἐυώδη λείψανα, εἰ βέλει ὃ ηαὶ θαυμάτων ἰνῶν ἡ
ἐνέργια. εἰ ὃ σὺ μὴ ἐπαχθῶς σοὶ ὡς αὐτὰς μηείμ@, ἐκ ἀποδέχη τό-
τας, θεῷ μέλλει σοὶ αὐτῶν, ᾧ ϗ γνησίως δεδουλεύηασι. σοχωρεῖμ ἤδη
ϗ σοὶ τὸ δεύτερον.

Β' Τοῦτο δ' ἔφης εἶναι, θαυμάτων ἔρημα. τοιγάρ μὴ γένεθ' ἡμῖν τόγε νεῦ
ἔχον θαύματα ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίας. ἀλλ' ὅπως αὖ δικαιότερον
Κεφ. Β' ἀμφισθείη τοῦτο, ὁ ἀδελφόθε@ Ἰάκωβ@ παρέλθω εἰς μέσον, ὡς ἐμὸς
Πατὴρ, ϗ ὑπερασπολογήσωμαι λέγων· δεῖξόν μοι τὴν πίσιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου
σε. κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίσιν μου. ποῦτον γὰρ ἀποδέκτ
ἀληθείας ὁλόγ@ ὄσος, ὅσον ϗ τέτραφε ὑπὲρ φύσιν, ϗ πλείω παραπλη-
σίως γινόμενα παρ' ἡμῖν, ηαὶ σοφὰ πάντων ὁρώμενά τε ηαὶ θαυμαζό-
α' μενα. ὧν τὸ μὲν πρῶτον ηαὶ ὑπερφύεσατόν ἐσιν, ὁμυσικώτατ@ ϗ ἅγιος
ἄρτ@, τῆς ὑπερφυεσάτης ηοινωνίας, ηατ' ἔτ@ μόνον ἀμφιβόλλ@, ϗ τὴν ἁγίαν μεγάλην Πέμπην, ηαὶ ἄφθαρτ@ διατρέβ@. ἐμόνον ὃ εἰς ἐνιαυτὸν σοφάζεσιν διατρεῖται, ἀλλὰ ηαὶ εἰς πολλὰς, ὡς εἴρηται. ἐτηρεῖτο γὰρ ἐν χάνδακι τ κρήτης ἔνλινι ἐκκλησία κυρία τῶν ἀγγέλων λε-
γομένη, τοιῶτ@ ἁγί@ ἄρτ@ ὑπὲρ τὰ τριακόσια ἔτη, ὡς ἐδήλε τὰ ὑπο-
μνήματα.

μνήματα τῶν ἁγίων. πᾶς γὰρ ὁ πατὴρ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ὡς παγκάλλιστον κλῆρον ἀναδεχόμενος, ἐν τῷ διαθέσθαι τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἅπασαν οὐσίαν, διέθετο καὶ τὴν ἐκκλησίαν, ὡσὰν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ οἰκέταις, ἐν οἷς καὶ τὸν ἅγιον τοῦτον ἄρτον ἐξέχως ἔγεγραφον. τοῦτον ἅπαξ ἑνιαυτοῦ καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας μεγάλης πεντηκοστῆς λιπαροῦντες ἐξενόμιζον, παρεπομένων καὶ προπεμπόντων, μὴ πλείστης φιλανθρωπίας πλέον ἢ τῆς εὐλαβείας ῥωμαίων τε καὶ λατίνων. τίδ' ἂν εἴποιμι πρὸς ἄνδρα τοῖς παρ' ἡμῖν τελουμένοις ἱεροῖς ἀπιστοῦντα μυστηρίοις; δίδομι δὲ καὶ ἕτερον ἱερὸν ἄρτον, εἰς προηγιασμένην λειτουργίαν ἱερουργηθέντα καὶ ἁγιασθέντα, ἀλλ' οὐκ οἶδα ὅπως ἀγένετο ἐπ' αὐτῷ ἡνενομισμένη ἀκολουθία τῆς προηγιασμένης, ἵνα μεταληφθῇ παρὰ τῶν ἁγιάσαντος αὐτὸν ἱερέως. διὸ καὶ ἔμεινεν ἐν πυξίῳ τῇ ζωοθήκῃ ἐπὶ πολλὰ χρόνα παρακάσα. καθύγρα ἡ ἔσης τῆς ἐκκλησίας ἔξω πα ἐνπροσεύχῳ ἱδρυμένης, ἐν ᾗ ἐφυλάττετο, ἤρξατο φέρειν μέλας ἐκλυκὰ ῥυόμενα. ἔδει τοιγαροῦν ἐν ἱερῷ κενωθῆναι διπλοΐῳ καὶ ξηραίνειν τὸν ὑπαναπτομένων ἀνθράκων. ἵνα τὸ νοτίδιον ἧς εἶχεν ἐναλωθείσης, ῥᾳδίως καὶ δίχα ἰνὸς ἀνδίας ἔχῃ μεταληφθῆναι. τότε γινομένη, ὑπερφυεῖ δύθυς ἐξ αὐτοῦ (ὡς θαυμασά σου τὰ ἔργα χριστὲ βασιλεῦ) ξένη τις ἱερουργικὴ δύοδία καὶ ἄμετρος, ὥστε πληρωθῆναι ἐμόνον τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον (ἐπαύω γὰρ τὸ τῆς ἁγίας τραπέζης μὴ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων ταῦτα ἐγίνετο) ἀλλὰ καὶ τὸν ναὸν ἅπαντα. τότε δὲ θαύματος ὡς ἤθροντο καὶ ἕτεροι γηραιοὶ ἄνδρες ἱεροπρεπεῖς καὶ αἰδέσιμοι, ἐκέλευον μὴ ἀναλωθῆναι τοῦτον, ἀλλὰ φυλάττειν ὡς θεράνιον χρῆμα. καὶ ἀπεταμιεύετο ἐν ἱερῷ τόπῳ σφραγίδι ἐπισημανθέν. τοῦτο τὸ θαῦμα ὡς ἐγ ὤμαι γέγονεν, εἰς δεῖγμα σαφέστατον δὲ μεγάλα καὶ ὑπερφυᾶς τότε μυστηρίου, δὲ, τὰ συμβεβηκότα μόνα δὲ ἱερᾶ ἄρτου φθείρειν, ἠδέγε οὐσία δὲ ἄρτου ἅπαξ μεταβληθεῖσα, καὶ τῇ δὲ θαναγίου πνεύματος ἐπικλήσει, μετασωθεῖσα εἰς ἀληθινὸν σῶμα χριστοῦ, φθορὰν οὐ δὴ μίαν ὑφίσαται, ἀλλ' ἄφθαρτον διαμένει ὡς ἴδιον χριστοῦ. πῶς γὰρ ἂν εἶχον τὰ σημεῖα ἐκεῖνα δὲ ἄρτου συμβεβηκότα καὶ σχεδὸν μὴ γινωσκόμενα, τῇ ὀσμῇ, τοσαύτην αὖθις αὖωδίαν ἀποπέμψαι, μὴ τὸ ἀποβαλεῖν τὴν ἣν εἶχε νοτίδα. τοῦτο τὸ θαῦμα οἶδ' ἀκοῆς ἐμάθομεν, ὅτε μὴν αὐτοθεάμονες μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτουργοὶ ἦμεν. αἱ γὰρ ἁμαρτωλοὶ χεῖρες αὗται δὲ ὑπηρέτησαν τῷ πράγματι. διὸ καὶ θαῤῥοῦντες ἀνυποστόλως πολλοῖς ὡς μέγα μυστήριον παραδεδώκαμεν διὰ ζώσης μόνον φωνῆς. νυνὶ δὲ χάριτάς σοι ὁμολογοῦμεν καταναγκάσαντι ἐγγράφῃ παραδοῦναι. ἐστὶ τοῦτο μὲν δὴ τὸ πρῶτον τεκμήριον ἡ δὲ ἱερᾶ ἄρτου διατήρησις.

Δεύτερον δὲ καὶ καινὴ παρὰ πᾶσι γνωριζόμενον θαῦμα; ὁ τῶν ὑδάτων μέγας ἁγιασμὸς ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν τελούμενος τῶν ἁγίων θεοφανείων ὅσα τῇ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου πνεύματος, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ἐπιφοιτήσει δὲ ἁγίου πνεύματος, ἄσηπτα διαμένουσι καὶ κρυστάλλου καθαρώτερα, ὡς ἔχομεν ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τηρούμενα, τὰ διὰ χειρὸς ἑκάστου πατριάρχου. ἐξέχως τε ἀπὸ τῶν ἡμερῶν δὲ ἀοιδίμου κυροῦ γερμανοῦ, ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἐπὶ ἔτη.

καὶ ἐν τῇ

καὶ ἐν τῇ πάλαι ὁμοίως μονῇ τῆς θεοπρήτου ὄρους σὺν τῇ ἐν κελίῃ, ἐδαφιζομένῃ εἰς τὸν τῶν τ πόλεως σεσεισμάτων ἀνίδρυσιν, σκεύῃ μετενεμίσθη δύρεθὲν τοιοῦτον ἁγιάσματος ἀπὸ ἐτῶν ὃν τῆς ὑπογραφῆς σείπω ὀγδοήκοντα, ὑμόνοον αὐτὴν διατηρηθέντος, ἀλλὰ καὶ δώδεκά τε καὶ διδεσάτου, ἐξοὺ τοῖς νοσοῦσιν εἰς ἴασιν λυσιτελέσατο. μετεδίδοτο. καὶ τοῦτον αὐτόπαι μὲν καὶ ἡμεῖς γνόμενοι εἰς τὸν πάντων ἀσφάλειαν ἀποσημειούμεθα. πολλὰ εἶχον καὶ ἄλλα σεῖ τῶν ἁγίων ὑδάτων τούτων θαύματος ἄξια διηγήσασθαι. ἀρκείτω δ' τηλαυγῆ καὶ ἀναμφίβολα ὄντα τὰ ὁσημέραι συμβαίνοντα. ἐν οἷς καὶ τὸ τοιοῦτον. ὅπ καὶ τ ἁγιασμὸν ἐνπεφέμμενον τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο ἀλλοῦσα φυράματι, τὰ τ ζύμης ἀναπληροῖ, ἐπαῖρον τὸ φύραμα. ἐν κύπελλον δ' ἦκεσα, ὅπ ἐν τῷ διλογείῳ τὰ ὕδατα. κελοκάσια ἐνιζάνοντα (ῥίζαι δ' εἰσὶν αὗται ῥιμύπατται καὶ σπυροειδεῖς ὡς αἰσκύλλαι) ἃ καὶ μόνης ἐψόμενα ἐν ἐδέσμασι πάπου, καὶ ἔτως ὠμὰ καταθλίβουσιν ὡς δακνεῖς. ἔζωνται καὶ εἰσέπι τοῖς ὕδασι τούτοις εἰς πᾶσαν ἀσθένειαν ἐπωφελῶς οἱ δυσεβεῖς μὴ πίστεως, καὶ εἰς λύσιν πάσης σατανικῆς. Καὶ τρίτον ἢ ἀξιομνημόνευτον ὃν τῶν γ' ἐωραμένων ἀκήκοα ὑπὸ τούτῳ θαῦμα. ὅπ πρεσβυτερός τις ἐν καιρίσῳ πόλει τῆς δυσίσως, ἔρημον ὑπιμνηθεὶς σῶμα ἐξ ἰδίου ὑπισκόπου λαυρεντίου (ὃς καὶ σῶζεται ἔπ ἐν τῇ λαύρᾳ ἐξ ἀγωνύμου ὄρους ἀσκήμενος) ὑπισάσης τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων, παρέδη τῷ ἐν πολλῷ, τολμήσας σεσωρεῦσαι καὶ εἰς τ ἁγιασμὸν τῶν ὑδάτων. ἀλλ' (ὢ ἐξ θαύματος) ὁ τοῖς μυσηρίοις ἀναμφιλέκτως ζωεργεῖν θεὸς πεδύμησε, εἰς τὸν χάριν ἤτοι ἀφθαρσίαν ἐξ ἁγιασμοῦ τούτου ἐσωσάμεν. ὅθεν δ' ἡμερῶν ὀλίγων φυλαττόμενα ὑπὸ τῶν πεσῶν καὶ τὸ ἔθος ἐκεῖνα τὰ ὕδατα. ὑμόνοον σῆψιν ὑπέσησαν καὶ φθοράν, ἀλλὰ καὶ εἰς δυσῆδῆ μελανίαν μετέβαλον. εἰγὸν διὰ τ ὑπὲρ μικρᾶς αἰτίας ἀρχίαν τῆς ἐξ θεοῦ χάριτος ἐσερήθη ὁ πρεσβύτερος, ἐδὲ παντὸς κατὰ σὲ καὶ τὸν ἀνατολίδα πᾶσαν ἐξ Πάπα κεχωρισμένην διὰ χίσματος, ἢ καὶ αἱρέσεως ἔγκλημα, πολλῷ μᾶλλον ἀρχίας ἀξιώτερον γυμνωθῆναι τῆς σωεργείας καὶ χάριτος ἐξ θεοῦ. ἧς ὅμως ἀφθόνως μετέχωσα, σὺν οἶδ' ὅπως σὺν αἰχμὴ καταφλυαρῶν τῶν ἁγίων, ἐ μέζονα σεξενῶν ἰοῖς ἀναπλινθεῖς σεὸς τὸν ἀδελφὸν λατινίδα παροξυσμόν.

γ' Τελέσμενον ἐν ἡμῖν καινὴ θαυμάσιον ἐστὶν ὀνόμιμος καὶ κανονικὸς ἀφορισμός, φρικτὸν ἄκουσμά τε καὶ θέαμα. αὐτὸν ἐν τοιούτῳ ὑπιπμίῳ μεταλλάξῃ ἢ βίον ὁ ἔνοχος, ἄλυτον αὐτὸ διαμένῃ ἐν τῷ τάφῳ τὸ σῶμα, ὑμὴν ὡς ἐν τοῖς ἁγίοις ἄφθαρτον καὶ οἱονεὶ κεκοιμημένῳ σεσεισμένος. ἀλλὰ δυσῆδὲς καὶ δυσῶδες, καὶ ἐξωδικὸς ὡς Τυμπανιαῖον. καθὰ σκφωνεῖται ἐσ' αὐτοῖς ἡ δίκη, ὅπ αἱ πέτρα καὶ ὁσίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δὲ ὑδαμῶς.

δ' Ὅπ σουδῇ τῶν κληρονόμων, ἢ οἰκείων ὁ ἀφορίσας σῆ κληθεὶς, ἢ ὅτῳ τυχὸν ὤφλεν ἀδικήσας ὁ τεθνηκώς. καὶ ὑπὸ τῆς θείας μυσαγωγίας ἀχῶν ὑπὸ ἱερέων, ἢ ἀρχιερέων μάλιστα ἀχομένων, διαλύεται ὁ δεσμὸς καὶ ἀς χοιῶ ἀναλύεται μετ' ὀλίγον τὸ σαρκίον. πολλὰ δ' ἠκέθησαν καὶ δίθυς ῥιόμενα σεῖ τῆς τοιαύτης ἀναλύσεως τεράστια.

Προθήσω

Προσθήσω δὲ καὶ ε΄. ὅπερ καὶ ὑμεῖς ἐμόνον ἐπισθύνετε, ἀλλὰ καὶ συνφαν- ε΄
τῦτε, ἀμαλείπτως καθ' ἕτος γίνεσθαι, ἐφ' ὀφθαλμοφανῶς ἐπιδείκνυσθαι, ὅτω
δοξάζονται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ Θεὸ τὴν ὀρθόδοξον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. ὁμολο-
γῶσι δὲ πάντες καὶ ὁσιαπίσμαται μετέχοντες, καὶ οἱ μὴ, τοῦ θείου θεάματος
μάρτυρες. ποῖον δὲ τοῦτο; τὸ κῦ τὸ ἁγίον σάββατον τῆς δείλην, ἀπολάμ-
πον, ἐν τῷ ζωοδόχῳ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ τάφῳ θειότατον καὶ ὑπερφύεσα-
τον φῶς. καθ' ἣν ἡμέραν ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι κῦ τὸ ἀρχαῖον τοῦ ἑορτάζειν τὸ
ἁγίον πάσχα, ἔθος, τὴν τοιαύτην μυσταγωγίαν τελετὴν ἄνωθεν παρὰ Πατέ-
ρων τελεῖν παρελάβομεν. εἰσερχόμενος γὰρ ὁ κῦ καιρὸν Πασχιάρχης, ἢ ὁ αὐτ'
αὐτοῦ ἐπισκοπούντων ἀρχιερεὺς, εἰς εὐσταθυχίαν καὶ εὐσκιώπησιν, ἐσθεσμένων
πανταχοῦ φανῶν λαμπάδων ἐκανδηλῶν, ἔχων μὲν χεῖρας καὶ πεζῶν δε-
σμὸν (πόμου καὶ φόβος γέμει τὸ ὁρώμενον.) ὁρᾷ ἐκεῖ τοῦ ἀγιωτάτου ἄνωθεν
λίθου ὡς ἐξισφράγιστον λευκότατον πῦρ καὶ ἐπιπολάζων. κἀντεῦθεν ἀνάπτει, ἢ
καὶ αὐτομάτως ἀνάπτον ἐντιθέμενοι οἱ κηροὶ, καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἕτωμε-
ταλαμβάνεται τὸ θειότατον καὶ αὐτομάτως ἐκβλύζον ἐκεῖνο φῶς, διὰ χειρὸς
τοῦ ἀποκομίσαντος. ὅπ δὲ πάσης ἀνώτερον διαβολῆς τὸ θαῦμα τοῦτο, ἐκ ἂν
ἀρνήσαιτο, οἱ ἀὐτομάτως ἀναπτομένας ἐνίας καυδήλας ἔξωθεν κῦ τὸν
καιρὸν ἐκεῖνον ἐνοπτεύζόμενοι, ὃ κῦ μὴ ἀλλαλαγμῷ ἐναντενίζοντες κατα-
πατάζονται οἱ χειστιανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες. καὶ τοῦτο δὲ συμβαῖνον πολλάκις
ἐν ταῖς καυδήλαις τῶν ἀπιστούντων, καὶ ἀρνουμένων, ὑμῶν τῶν λατίνων, ἄνθ'
χειρὸς αὐθρώπου φανερῶς ἀναδείκνυται. τοσοῦτον δ' ἔστι τὸ τοιοῦτον θαῦμα τῇ
ἀσφαλεῖ πίστει βεβαιωθὲν, ὥστε καὶ ἐν παλαιάτῳ βιβλίῳ ἐν τῷ ὄρει
σινᾶ τοιαύτης ἱστορίας ἔχον ἀνέγνων. (τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ, καθ'
ὃν ἡμέραν αἰθεῖαι καυδήλαι ἀοράτως ἀνάπτονται) οὐκ ἔδει ὠβέλισται διὰ τὸ
κατέχειν ἡμᾶς τὰς ἀναπολήκητους τοῦ ζωηφόρου καὶ θεοδόχου τάφου μυσταγω-
γίαν τελετὴν, ὕτω πεφιδήλον ἀρνεῖσθαι καὶ κρύπτειν τὴν ἀλήθειαν, ὥστε, καὶ τὴν
δόξαν τῆς πίστεως περικαλύπτειν. ἐξαρχεῖς γὰρ πηγὴ φωτὸς ὁ τοῦ Κύριου τάφος
ἐδείκνυτο. ὡσὰς γὰρ ἐν σκοτία περικύψαντες Ἰωάννης καὶ Πέτρος εἰς τὸ σπή-
λαιον εἶδον τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα, ἔχετε τὴν ἑρμηνείαν σαφῆ, παρὰ τοῦ
δαμασκόθεν θεολόγου, ἐν οἷς μελωδεῖ ἤχῳ πλαγίῳ τετάρτῳ. περὶ Ἀναστά-
σεως ἐν καθίσμασι προπαρεμβολῆς· καὶ δρομαῖος ὁ Πέτρος ἐπέσχε τῷ μνήματι,
καὶ τὸ φῶς ἐν τῷ τάφῳ ὁρῶν καταπλήττεται, ὅθεν καὶ καταβὰς τὰ ὀθόνια μόνα,
ἐθεᾶτο γὰρ βλέπειν δυνάμενος ἐννυχὶ τὰ προκείμενα, καὶ πιστώσας ἐβόησε δό-
ξασοι χριστὲ ὁ Θεὸς ὅπ σώζεις ἅπαντας σωτὴρ ἡμῶν τοῦ Πατρὸς γὰρ ὑπάρχεις
ἀπαύγασμα. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε λέγοντες. ὅτι ἦν ὅτε ἐγίνετο
τὸ τοιοῦτον τερατεῖον. νυνὶ δ' ἀρνεῖσθε τοῦτο ὅτι δι' ἡμῶν ἀναφέρεται καίτοιγε δι' ἡ
ἡμῶν μόνον, ἀλλ' ὡς ἔφημεν καὶ ἔξωθεν τοῦ ἁγίου τάφου καὶ ταύτην τὴν ὥραν ἀ-
δυνάτου μὴ ἀναφθῆναι καυδήλαν ἑνὶ γε μέρει τοῦ ναοῦ, ἢ καὶ δύο, ἐφ' ὅτε καὶ
τρεῖς ἀοράτως. οὐκ ἐχρῆν μοι ταῦτα λέγειν, καὶ τοιούτοις σημείοις ἐναμβρύ-
νειν, εἰμὴ σύγε ὦ γαθὲ ἀπιστίαν ἡμῖν ἐνεκάλεις τὴν εἰς τ' σὸν Πάπαν. ἀλλ'
ἐγὼ καίτοι παρόμοιον εἶδον πολλάκις, καὶ ζωὴ ἐμοὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τῇ ἁγία

κορυφῇ

κορυφῇ δ' αὐτὸν σπὰ ὄρος τοῦ δυσμὰς ἡλίου αἰθρίας ὄσης ὁρώμενον φῶς. ὅπως δ' ἡ ὅπου τῆς κορυφῆς δείκνυσι, οἴδασιν οἱ ἰδόντες, ἡμεῖς δὲ λέγομεν. ὅπ ἀνέκφορον ἦν τὸ θέαμα τοῖς τοῦ ἡμῶν ἐκείσε ἀσκουμένοις ὁσίοις πατράσιν, ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ἐῶ νῦν λέγειν ὅσπερ ἱεραῖς χειρῶν ὑπηρέτησιν οἱ ἱερεῖς ἐπαλυόμενοι τοῖς νοσοῦσι τὰς ἰάσεις παρέχουσι, τούτους δὴ καὶ ἰατρῶν ὧν ἀμοιρεῖν, εἴπερ ἡ εὐπορεῖν, δυσεβῶς αἰσχύνοντας μὴ πίστεως. ἐῶ λέγειν καὶ τῶν ἐξορκισμῶν σοφανῶς ὠφελούντων. ἐῶ λέγειν καὶ λόγων καὶ εὐχῶν σαντοίων. καὶ σωτερέτερον, μάλιστα ἐπ' ἀνυμερίας, ὑπὸ πολυομβρίας, ὑπὸ σεισμῶν, ὑπὸ θαλαττίων κλυδώνων, ὑπὸ χειμώνων καὶ ὀλεθρίων ἀνέμων ὑπὸ λοιμοῦ καὶ τῶν σιτων ἀνιαρῶν, ἐν πᾶσιν ὑποδεικνυμένου δ' παντοδυνάμου δημιουργοῦ διὰ τῶν ὁσίων ἔργων: ὅπ δεήσεων ἐπακοὴ τῶν φοβουμένων αὐτὸν. καὶ ταῦτά γε ἀμύνον ὑπὸ σοφαλουμένοις πιστοῖς, ἀλλὰ καὶ σωτερέτερον ὑπανθρωπίπουσιν ἀπίστοις. ποσὸν δὴ θεν ἐνεργῶς διὰ τῶν δυχομένων ἱερέων ζωτεργεῖ καὶ φιλανθρώπου θεοῦ. καὶ σοῦς ἄρα τὴν ἀναπολικὴν ἔφης ἐκκλησίαν ἀγίων ἀνδρῶν ἐσερημένην, καὶ θαυμάτων. καὶ σκότῳ σοικεχυμένην αἰγυπτίῳ. ὅπου ποσὸν ὑπελάμψασαν, μᾶλλον ὑπελάμπουσαν τόγε νῦν ἔχον, ὅτε καὶ δείξας τὴν λαμπίδα ποτὲ, ὅτε ἀνδράσιν, ὅτ' ἀγελαίοις, ὅτε θαύμασι. τὰς δὲ ἐν ἱεροῖς οἴκοις παντοίας γενομένας τοῖς ἀσθενοῦσι θεραπείας, μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.

Ἥκω νῦν εἰς τὸ ἔπειτα. ὅπη δυσυχέστερον τὴν ἀναπολίδα διακειμένην δοκεῖς ἀποφαίνεσθαι τῆς πάλαι σωαγωγῆς, ὑπὸ διδασκαλίαι. ἥπερ δήπουθεν καὶ ἐν Βαβυλῶνι σοφήτης σὸκ ἐξέλιπεν. ἔστω, Βαβυλῶνα ἡμῖν ἐν τοῖς παροῦσι χρόνοις ὑποθώμεθα τὴν ἑλλάδα, ἢ καὶ τι σείζον ὅσην οἰκουμένην. ἐπεὶ καὶ Βαβυλῶνα τὴν ῥώμην σκάλλει ποτὲ τῶν ἀποστόλων Κορυφαῖος Πέτρος ἐν τῇ ὑπογολῇ: μὴ γὰρ ἡμῖν ἀρχιερεῖς σκλείουσι; μὴ γὰρ τὴν ἀρχαίαν σὸκ ἔχουσι δόξαν οἱ ποιμένες; μὴ γὰρ ἐν σκηνῆσίας σὸκ ἀνακηρύττει τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον; μὴ γὰρ σοφὸς τοὺς ὑμῶν ὑπονοίας καὶ σοφσβολὰς (ἵνα δὲ εἴπω ἐπερωτήσεις) ἀκ ὑπεισέρχονται σαρ' ἡμῖν καὶ διδάσκαλοι; βαβαὶ τῆς φιλαυτίας, ὅπ μόνον σεαυτὸν ὑπολαμβάνων σοφὸν, ἰδιώτας ἐψήφισας ἀκεράτους τοὺς ἀναπολικοὺς σάντας. ἀλλ' ἡμεῖς ὦ ἑταῖρε ὑποχωρεῖμεν ὑμῖν ἀριστοτελῆ καὶ σλάτωνα, ἄρατον, εὐκλείδην, καὶ πολεμαῖον. ὀρφέα, ὅμηρον, καὶ ἡσίοδον. τραγικούς τε καὶ κωμῳδούς, λυρικούς, διθυραμβοποιούς, σατυρικούς, αὐλητικούς τε, καὶ παντοίους ἐποποιούς. εὐθέλεις καὶ ἡλιοδώρους καὶ σαλίους, ὧν γέμουσιν αἱ σχολαὶ νῦν ὑμῶν καὶ αἱ ἀγοραί. ὑποχωρεῖμεν πάντη πάντως ὑμῖν, τοὺς θωμᾶς, τοὺς λομπάρδους τοὺς σκότους, τοὺς βονιβεντούρας. ἡμῖν μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰμὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ, οὐδὲν ἄλλο τι εἰδέναι, εἰμὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. ἱκανοὶ ἡμῖν αἰχμαφαὶ, καὶ ταῖς χμαφαῖς ἡμεῖς. καὶ οἱ σοφὸ ἡμῶν θεόσανδροι Πατέρες, καὶ αἱ ἅγιαι ζωόδοι ἐπαρκοῦσιν ἡμῖν, τὰ σαρ' ὑμῖν ἠμελημένα. καὶ γὰρ οὐ δ' ἐν λόγῳ διδασκαλίας ἢ θεολογίας σφέμεθα τὴν τοῦ καθ' ὑμᾶς χολῆς, ἢ μᾶλλον

Πέτρος ὁ κορυφαῖος

ἢ μᾶλλον εἰπεῖν σχολῆς ἰεθείαν. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅπ τὼ ἀγαθὴν μερίδα ἐξελεξάμεθα, ἥπις σὺκ ἀφαιρεθήσετ' ἀφ' ἡμῶν.

Ἀλλὰ πῶς ὀνειδίζων ἡμᾶς τὼ αἰχμαλωσίαν, παλίντροπ' ὅπ τοῖς διωγμοῖς τὼ ἐκκλησίαν ὑπερλιμωμένην ἀπέφηνας τοῖς αἵμασι τῶν μαρτύρων. καὶ μὴν τοιαύτη τῆς ἀναπολίδ' νεῶ ἡκατάσασις. ἐφ' ᾧ ἐστι πόλις καὶ τόπ', ὅσῃ τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν, ἐπεσχέον' ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τὰ αἵματα. καὶ μετρήκεια ἐωρήκαμεν ἐπὶ ὀλίγων ἐτῶν τῇ τομῇ τῆς μαχαίρας ἀφόβως ὑποκλίναντα τ' αὐχένα. σὺκ ἔχομεν ναὶ τῶν ἀρχαίων μαρτύρων τὸ καύχημα, ὅπερ ὡς ὄφελον. ἀλλ' ὅπερ καὶ ἔχομεν ἐμικρὸν. ἐδῆθεν ἀμοιρεῖτε οἱ ὀνειδίζοντες. εἶτα καὶ τι θαυμασιώτερον. πῶς οἴεσθε τὰς ὑπὲρ χεῖρ' πανοχυμένας, ἐπὶ τὼ ὁμολογίαν καθ' ἑκάστην ἁλισκομένας, πτηνῶντας τε, καὶ δειψῶντας, καὶ γυμνητεύοντας, καὶ κολαφιζομένας, καὶ ἀσκαλῶντας, καὶ λοιδορουμένας, διωκομένας τε, καὶ βλασφημουμένας, καὶ ὡς πολὺ καθάρματα νομιζομένας καὶ περίψημα, ἕως ἄρτι, ἐπὶ πρεσκιῶντι ἰδρῶτι καὶ πρεσώπῳ σὺκ εἰς πυφὴν ἐμμοῦν, σὺκ εἰς δόξαν σὺκ εἰς θελήματα σαρκὸς, ἀλλ' εἰς τὸ τελεῖν τὰς βασιληὺς φόρους ὑπὲρ δυάμιν ὄντας. πῶς οἴεσθε τὰς τοιούτους; εἰμὶ ἦσαν ἐκλαλίνων μάρτυρας ἀνάπλοιας ἐκτὸς, ὀνομάσητε αὖ. μάρτυρας ἡμεῖς τὰς ἡμετέρας πιότητας ὄντας οὐ μὴ καλοίημι, ἀλλ' ἀθλητὰς γε κείνομεν ἐ ὁμολογητὰς, τὸ μαρτυρεῖν συγχωρὲς καὶ ἐφάμιλλον. ἴδε τοιγαροῦν, ὁποία νεῶ ἡ ἑλλὰς καὶ ἡ ὀρθόδοξ' ἀνατολὶς ἀπὸ τ' χωρισμοῦ ὑμῶν μάλιστα. τεθαπεινωμένη μὲν τ' κόσμον, δεδοξασμένη δὲ τ' Θεὸν. μηδὲν τῆς αἰγυπτιακῆς ὁμίχλης μετέχουσα, ἀλλὰ ἐ τῆς Παρισιακῆς φωταυγίας κατὰ τὼ ἱερὰν πολιτίαν ὑπερλάμπουσα. ἐν παννυχίσιν ἑορτάζουσα ἐν ἀγρυπνίαις παννυχίζουσα, ἐν ψαλμῳδίαις χαίρουσα εἰς ἔκπληξιν καὶ θάμβ' τῶν εἰδότων ὑμῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ἀπίστων.

Πλὴν ἀλλ' ἴδωμεν καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων μεγάλων Παπῶν τὰς τ' ἐθνους τ' ἑλλήνων καὶ τῆς ἐκκλησίας προρρήσεις. ἔγωγε μὲν τοι λέοντα καὶ Γρηγόριον ἀκούων ὑποφωνοῦντ' σε καθ' ἡμῶν, δύλαβοῦμαι τ' ὀνόματ'. πρὸ μὲν Νικολάου, ἐ ὃ γε μέλλοιμι. ἀλλ' ἀποκρύπτειν τ' κοινὴν ὕβριν ὀφείλομεν, ἐ ψεῦδ' προφητεύσαντας (εἰ ἄρα καὶ ὅτως εἶπον) ἀναπροφῆναι. ὤφειλες μᾶλλον αὐτὸς, τῇ ἐκβάσει πειθόμεν', προκαλύψας τ' ἐκ προπαθείας ἀμέτρ γύμνωσιν τῶν Πατέρων σε, σὺκ ἀπογυμνωθέντας αὐτοὺς τῆς ἀληθείας, εἰς τὼ ἀρχήμονα θέαν ζωοφέλειαν ἡμᾶς. ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἀκόντας ἤγαγες, καὶ συγάζοντες εἴδομεν ἔκβασιν τ' προφητείας ψεύδη. Τίν' ἡδίκηκεν; προεῖπεν, ἔφης, ὁ λέων ὅπ ὁ Κωνσταντινουπόλεως θρόν' ἔμελλε διὰ τ' ἔσαρσιν εἰς προφανῆ προπεσεῖν ἀπώλειαν. καὶ μὴν τὰ μὲν σκῆπτρα, τὸ σέβ', ἡ νομικὴ κατενήνεκται φαντασία. ἀλλ' ἡ ἐκκλησία ἑδραμοῦσ'. αὕτη γὰρ καὶ τὰς ἄλλας ζωοέχει καὶ συνέζει θρόνους, καὶ δόξα χριστιανῶν ἀναδείκνυ', ἅμα καὶ καύχημα. καὶ σὺκ αἰχμῶν' βασιλεῖς, καὶ δεσπότην τῆς γῆς ὁι' τῆς μεγάλης Μοσχοβίας ὁ Καῖσαρ, προπαίπειν εἰς ὑλογίαν καὶ ὑποτάσεσθαι. ταὐτὸ φῆς, προπείλησε καὶ Γρηγόρι' ὁ διάλογ' διὰ τὴν οἰκουμενικὴ προσηγορίαν,

σημερίαν, καὶ μὴν ὐδέποτε κατέληξεν ἡπμὴ, ἢ νῦν μᾶλλον ἐπαύξεται. ⸗ σοφιστεύετο γελοίως καὶ ὁ ἐν μεγάλοις Παπᾶσι τὸν πίθηκον μέγας Νικόλαος, ὅπ ἔμελλον οἱ ῥωμαῖοι διασπαρῆναι καὶ διαλωθῆναι εἰς πάντα τὰ ἔθνη ὡς οἱ Ἰουδαῖοι. εἶπατε ὑμεῖς οἱ ἐπονειδίζοντες Βαβυλῶνα καὶ αἴγυπτον, τὸν Ναβουχοδονόσορ, ἢ Σαλαμανασσὰρ, ἢ τὸν Φαραὼ Νεχαὼ μετῳκισε ῥωμαίους ἐκ τῆς ἑλλάδος. ἢ μετοικίσας, ποῦ ἂν ἀπήγαγε; ἢ ἑλλὰς καὶ πανυ ἑλλήνων ἀνάπλεως. αἱ ἰταλίαι ἰταλῶν καὶ ἀλλοεθνῶν ἄλλων. ῥωμαίων ἡρώων ἐδαμοῦ, πλὴν σοφῶν τοῖς ἔθνεσι σοφῶν δεσπόζουσιν ἐνεστῶς. εἰπὲ ὁ ἱσπανὸς σὺ, ἐν ἱσπανίαις πόσους εὑρήκας ἕλληνας μετοικισθέντας; ἐν γαλλίαις, ἐν γερμανίαις, ἐν παννονίαις, ἐν σαρμάταις, ἐν βρεταννίᾳ, ἐν ὑβερνίᾳ, ἐν σουεκίᾳ. ἐδεὶς πάντη ῥωμαίων δοῦλος ἢ ἀχρυρώνητος. πῶ τοίνυν αἱ σοφιστεῖαι τῶν σῶν μεγάλων Παπῶν; ὑπὸ τίνι ὧν, ἢ ἐφ' ὑμῖν πληρωθῇ ἡ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ νεθεσία; σοφήτης, φησὶν, ὃς ἐὰν ἀσεβήσῃ λαλήσαι ὑπὲρ τῷ ὀνόματί μου ῥῆμα ὃ οὐ σοφίσασθαι λαλῆσαι, καὶ μὴ ἡμῖν καὶ μὴ συμβῇ τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησεν ὁ κύριος, ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν ὁ σοφήτης ἐκεῖνος, οὐκ ἀφέξεσθε αὐτοῦ. εἰσάγω καὶ σοφιστείαν ἑτέραν ὑπὲρ τῆς ἁλώσεως Νικολάου πέμπτου, καθ' ὃν μὴ πλέον ἔτη τριακόσιοι ἐπέζησαν τῶν ῥωμαίων, δίκην τῆς διαγγελικῆς σοφῆς συκῆς. δείξω μὲν οὖν ὅπ καὶ τὸν σὸν ψευδοπροφητικὸν τὸ πεπλασμένον θαυμάτων θαῦμα μέγιστον, ψευδῆ ἐφάνη τῶν ψευδῶν τὸ ψευδέστατον. πρῶτον, μὲν ὅπ εἰ καὶ ἑάλω ἡ Κωνσταντίνουπολις καὶ ἐδουλώθη. τὸ ἔθνος ἐδαμῶς ἐξερριζώθη, ὡς ἐν τοῖς ἄνω, φωτὸς τηλαυγέστερον ἀποδείξαμεν. δεύτερον, ὅπ μὴ πλέον ἔτη σοφήσεται. τὸ δὲ μὴ ἔτος ἐν συμβέβηκεν. ἀλλὰ πεντηκοστῷ πρώτῳ, ἀλλὰ δευτέρῳ, ἔτει ὑπὸ τῷ χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἡ ἅλωσις γέγονε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λογισμὸν τοῦ πεντηκοστῆς, μαΐου, τῆτε εἰκοστογδόη. ὄντων ἡλίου κύκλων :ιε'. σελήνης δὲ πάλιν :ε'. ἰνδικτιῶνος δεκάτης πέμπτης, καὶ γραμματος σοφοῦ λατίνοις κυριακὴ B:A. κατὰ βίσεκτον. ἐν ᾧ καὶ τὸ πεντηκοστὸν πρῶτον εἰκοστῇ μαΐου, γράμματος λατίνοις κυριακὴ G ἐγεγόνει ἔτος, ζωοπέπεσεν αὖ τὸ πάσχα πρώτῃ μαρτίου. καὶ ἡ πεντηκοστὴ :ιθ'. μαΐου. ἀλλ' ἡμῖν ἅλωσις συμβέβηκε :κή. μαΐου ἡμέρᾳ πρώτῃ, καὶ τοῦ δυσμαύστου καὶ τοῦ πεντηκοστοῦ. εἰ δὲ ὅπως δήποτε φήσεις τῷ ἅλωσιν σοφηγόρευσεν, ἔοικε σοφηνώσκοντι τὸν θάνατον ὑπὸ τὰ λοίδια σπένδοντα. ἀλλ' ἐγωγέσοι μὴ ψευσάμενον ἀλλοφένως ἀπαγγελῶσοι Νικόλαον, καθότι γεγραφὼς ἐκ σωσειδήσεως ἀληθῶς εἶπεν. οἱ ῥωμαῖοι ὅτ' ἀπεδέξαντο τὸν ἐνφλωρεντίας ὅρον, ὅτ' ἐλπὶς ἐστὶν ἀποδέξασθαι· ἐς' ἂν γὰρ ἔσονται ῥωμαῖοι, καὶ ἀνατολικὴ ἐκκλησία, ψευδῆ καὶ πλάνην ἀποδέξονται. πλὴν ἀλλ' οὐκ ὀφείλετε βασιλείας ἡμῖν ὀνειδίζειν καταστροφὴν, ἢ καὶ δῆλωσιν, ὅπερ πολλάκις ἐμήκισεν ῥώμη, καὶ ἰταλίαι, καὶ ἀφρικὴ, καὶ ἱσπανίαι, ὑπὸ βαρβάρων ἀπίστων ὑπέκυψαν ὑπολαγεῖσι. τοῖς καιροῖς μάλιστα λέοντος γρηγορίου τοῦ ῥηθέντος. ἡ ῥώμη μὲν ἐξόχως τὸ πρῶτον ὑπὸ ἀλαρίκου ἑάλω γότθου, ἀπὸ τοῦ τριακοστοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους. ὑπὸ ἀττήλα ἕννου ὑπὸ λέοντος πάπα ἡ ἰταλία προνομεύεται. πάλιν ἀπὸ τοῦ τετρακοσιοστοῦ

ἐν ἐνοὶ

ἐάν ὁ Κωνσταντ. (2ο 1454. Μαΐου 28? τῇ κυριακῇ 2ου Πεντηκοστῆς?)

(ἡμέρᾳ γ' ἴδε—)

(2ο 314)

1862
218
1644

σοσὸν πεντηκοσὸν ἔνναton ἔτος ἡ ῥώμη ὑπὸ γιζειρίχου ἀνανδάλου κυριεύθη, καὶ ὁμοίως ἡ ἀφρικὴ. καὶ πάλιν ὑπὸ ὀδοάκρου γότθου τὸ τριακοσιοσὸν ἑβδομηκοσὸν ἔκτον. καὶ θεοδωρίχου καὶ τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς ἀμαλασούντης. ἕως ὅτου τοὺς γότθους ἀπήλασε βελισάριος καὶ τοὺς ἀνδάλους καρχηδόνος, καὶ τῆς ἀφρικῆς, ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ. αὐθις τε ὑπὸ τοτίλα τοῦ γότθου καὶ μάξιμος ὀνομαζομένου θεοῦ, ἐδουλώθη ῥώμη, τοῦ τὸ πεντακοσιοσὸν πεντηκοστὸν. τούτων δὲ μικρὸν ὑπὸ ναρσοῦ προσωφθέντων τοῦ τὸ πεντακοσιοσὸν πεντηκοστὸ τρίτον. διεδέξαντο τὴν ἐν ἰταλίᾳ τυραννίδα λογγίβαρδοι τοῦ τὸ πεντακοσιοσὸν ὄγδοον, ἕως τῶν ἑπτακοσίων ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐνιαυτῶν. τοῦ δὲ τὸ ὀκτακοσιοσὸν τεσσαρακοστὸν οἱ σαρακηνοὶ τὴν ἰταλίαν ὑπερβάντες καὶ σικελίαν, καὶ πουλίαν τε, καὶ καλαβρίαν, ὅτε μὲν λεηλατοῦντες, ὅτε δὲ καὶ δεσπόζοντες καθυπέβαλλον. εἶτα τὰς ἰωνίας ὑπὸ πολὺ κατέσχον. τινὲς δὲ οἱ τῶν πεντακοσίων ἐπέκεινα χρόνων δουλεύοντες, καὶ ὑπὸ τῶν νέων ῥωμαίων ἐλευθερούμενοι, τοὺς μήπω δουλωθέντας ἐξεταλήπευτε φιλοσοφηθείσης, ἢ μᾶλλον ἀραῖς; καὶ μὴ ταῦτα δουλωθέντας ἤδη τοῦ τὰ ἑβδομήκοντα ὀκτωκαίδεκα ἔτη ἔτους ἐχθρωδῶς ἐπονειδίζοντες ὑπεμίμνησθε; εἰ δὲ καὶ ἐν ζυγοῖς ἴσοις ἀμφοτέρων τὴν δούλωσιν ταλαντεύσωμεν κουφοτέραν πάντως ἀρήσομεν τὴν ὑπακουομένην ἡμῖν, ποιήσαντες φιλανθρώπως καὶ τῶν θαυμασίων θεοῦ.

Πρὸς δὲ τὸ ὄγδοον, ὑπεῖσε εἶπομεν τὰ ἀνήκοντα. η'

Καὶ τοῦ τὸ ἔνναton, ὀλίγα. ὅτι μὲν οὐ θεομιμησίας ἦν ἔργον ἡ ἄλωσις, εἰ μὲν ἄπιστος, σὺν αὐτῷ ἔγωγε σὲ μυσολέκτην εἶπον θεοῦ. ὅμως ἵνα καὶ τοῦτό σοι χαρίσωμαι. τίνος ἡ ζημία; τῆς βασιλείας, ἢ τῆς ἐκκλησίας. ἡμὲν ἐκκλησία ἔσωσε καὶ σωθήσεται θεοῦ χάριτι, πέπωκε δ' ἡ βασιλεία. τοῖς οὖν βασιλεῦσιν, ἵν' εἶπω καὶ σὲ πάλιν ὁ θεὸς, τὴν ἐκκλησίαν εἰς ἀνόμους ζωόδους ἐκβιαζομένους. πείθει μὲν οὖν με μᾶλλον ἡ τῶν βασιλειῶν ἱερὰ ἱστορία ὅπου ζητούντων διὰ σαμουὴλ ὑπὸ θεοῦ βασιλέα πάλαι τῶν ἑβραίων, ὃς διὰ πρεσβῶν καὶ προφητῶν αὐτὸς διώκει ὑψιστος. ἔδοξε τοσοῦτον ἀγανακτεῖν ὡς καὶ εἰπεῖν τοῦτο τὸν προφήτην ὑπὸ σὲ ἐξουθενήκασιν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν, καὶ σημεῖον ἔδωκε τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἐν καιρῷ θερισμοῦ φωνὰς, καὶ ὑετόν. καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον καὶ τὸν σαμουὴλ. καὶ ἐξωμολόγησαν τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν. ποῖον δὲ ἆρα τὸ αἴτιον, ὅτι μικρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαμουὴλ καὶ τοῦ κυρίου; δηλονότι διὰ πρεσβέων ἢ προφητῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν ὑπὸ κυρίου διακυβερνώμενοι, οὐδὲ πολ' ὧν τοῦτο τὸ σέβας ἠμάρτανον. ὑπὸ δὲ βασιλεῖς εἰκοστέσαρας ὕστερον ἡνιόμενοι, ὑπὸ τῶν δεκαπέντε εἰς εἰδωλολατρείαν ἐξετράπησαν ἐπὶ θεοσεβησάντων μόνων ἐν ἰούδᾳ. ἰωσέφατ δαυὶδ, ἀσᾶ, ἰωασφὰτ, ἀζαρίου τοῦ καὶ ὀζίου, ἰωάθαμ, ἐζεκίου, καὶ ἰωσίου. ἐν ἰσραὴλ δὲ ἐννεακαίδεκα βασιλευσάντων οὐδεὶς θεοσεβὴς ἦν, καὶ τοὺς δὲ σαοὺλ ὁ καὶ θεολέκτης ὡς εἰκὸς, τὴν ἐν τολμᾷ σωφροσύνην καὶ ἀπερίφη. ἐν χερσιανοῖς, οἷς ἐξήγαγε τῆς ὀρθοδοξίας τοὺς μακροὺς πολέμους, καὶ ὑπερδυσὶν ἢ βασιλεῖς, κωνσταντῖνος φημὶ μάλης, καὶ ἰουλιανὸς, ζήνων, βασιλίσκος, ἀνάστασος κώνστας ἄλλος, ἢ κωνσάντιος χρυσόμαλλος, καὶ ἐν τῇ εἰκονομά-

(δ' 459) Γενοβέφος ὁ βάνδαλος (Αετίης) τὸ 550— (λογγοβάρδοι) οἱ Σαρακηνοὶ (840) βοσανίες.

ὁ βασι : κεφ. ἡ κεφ : ιβ'

ἀηθνομάχων οἱ τρεῖς λέοντες καὶ ὀκτωκαιδεκάνυμφον Κωνσταντῖνον, καὶ τρωαυλὸς Μιχαὴλ, καὶ ὀκτομισὴς Θεόφιλος. πόθ' ἀσωάνατο, καὶ ποῖος παλαιολόγος Μιχαὴλ τὸν λατινισμὸν κινήσαντος; τὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἀλληλομαχησάντων ὀρθοδόξων; αἱμὴ ἀθώων, καὶ ἁγίων ἐκχύσεις αἱμάτων; ὥστε τῶν ἀρξάντων ἁμαρτίας καὶ ἀσεβείας, ὑπέρογκον τὸ τῆς βασιλείας ἔκπωσιν, ὑτῷ μὴ θέλειν πολλὰ τὸ δύσεβὲς τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ζωοδόχων Φρόνημα λατινίζειν ῥωμαίους ἢ τοὺς παρ' ὑμῖν γραικούς. πλὴν ἀλλ' ἅ γε τῷ υἱῷ ἀλλ' αὐτῷ τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἡδυτέρα τῆς πεντηκοστῆς καθ' ἡμᾶς ἀνατέθραπται. ἀλλ' ἅ γε ἡμέρα δευτέρα, πρίτη γε μᾶλλον ἢ ιθ' τοῦ μαΐου συμπέπωκεν. ὥστε καθάπερ σοφιστὴν οὕτω καὶ ἀληθῆ σε ὄντα ἔχειν ἀφανὲς τὸ πρῶτον τεκμήριον. ἔχει γε καὶ τὸ τεκμήριον τῶν τεσσαρακοσίων ἐτῶν τετελεσμένον τὸν ἀριθμόν. πόθεν δ' εὕρες ὦ πολυμαθέστατε σὺ τοσοῦτον ἐν τῇ γραφῇ ὀργῆς εἶναι καὶ δίκης τὸν ἀριθμόν; ὅπου μὲν γὰρ ὁ πεντηκοστὸς ἀφέσεως ἔτος. ἔχομεν αὐτῶ λαβεῖν, ὅπου γε τὰ τεσσαράκοντα ἤτοι ὀκτάκις πεντήκοντα ἀδίκης ἢ ὀργῆς, ἀλλ' αἰωνίας ἀφέσεως δῆλον. τὸ γὰρ ἕβδομον, τέλος καὶ βαπτισμοῦ. τὸ γε ὄγδοον ἀρχή. καὶ ἀναγωγικώτερον ἐστὶ τὸ αἰώνιον, ὡς ὑπερβαῖνον τὸν τῆς δημιουργίας ἢ καὶ μεταβολῆς ἀριθμόν. ὅθεν καὶ τὸν ὄγδοον αἰῶνα ἀδέποτε παυσόμενον ἐκδεχόμεθα μετὰ τὴν συντέλειαν, εἰδὲν ὁ ὄγδοος ἀριθμὸς, ἢ ἀρχή ἐστιν, ἢ αἰωνίου ἀριθμὸς, πάντως ἔσται καὶ τὸ πρῶτον μέγα Σαββατισμὸν, ὃς ἐστὶ τῆς ἀφέσεως, ὁκαλοῦμεν παρέβραίοις Ἰωβιλαῖος. ὥστε ἐπὶ δὴ τὰ τεσσαρακόντα ἔτη, ἀφ' ὧν Μιχαὴλ ὁ πορφυρογέννητος τοὺς λατίνους (ἢ δυσημότερον εἰπεῖν) τοὺς καινοτόμους ἀναθέματι καθυπέβαλλεν, ἢ ἄλωσις ἐπηκολούθη, ἐνομιστέον αὖ ταύτῃ ἐκδίκησιν ἢ ὀργὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἄφεσιν. ἔκτοτε γὰρ οὐκ ἐνωχλήθη ἔτι ἡ ἐκκλησία, ἀλλ' ἀνέσεως ὅσον ἐπὶ τῶν εἰς πίστιν ἀνηκόντων ἐπέτυχε. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῆς δογμάτων ἀνίδρυσιν καὶ καθαρισμὸν, θεμέλια. πολλῷ οὖν ἰσχυρότερα τὰ θεομηνίας, ἅπερ ἐπενεμήσαμεν ἡμεῖς ἐκ δυοκαίδεκα τεκμηρίων ἐπιφορημάτων τε ἐπακολουθησάντων τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ἤδη τὰ περὶ τὴν ἐπὶ τὴν ζωοδόχον ἐπιδημίαν ἐκφανέντα, ἐκ δὲ καὶ ἀπομνύω καὶ αὖθις ἐπανήκοντα.

Κεφ: κέ.

ΙΑ΄ Πρὸς δὲ τὸ δέκατον, ὅ ἐστιν Ἀποκάλυψις Μακαρίας τινὸς τῶν τῆς λατίνων μερίδος. εὖγε τῆς σοφήπιδος, ὡς καὶ τῶν ἱερωτάτων σε ἄνωθεν προφητῶν. ὄντως διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνδρα ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσε γυνήποτε δεβόρρα· φαίημι δ' ἂν ἐγκαλῶν, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἱερεῖς, καὶ διδασκάλους καὶ ὁσίους, ἐν λατίνοις σοφητεύει γυνὴ. ὄντως ἐδέησε τοῦ παντεπόπτου θεοῦ τῆς ῥωμαίων καταστροφῆς αὐτὸς προνοηθῆναι. καὶ οὐδένα εὗρεν ἐναυτοῖς ὅσιον, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίας φωνῆς καὶ θρησκίας ἐξελέξατο γυναῖκα ἱεροκήρυκα, οὐκ ὤφελες ὦ τῶν γυναικῶν ἡμῖν προβάλλειν ὀνειρόξεις καὶ ἐνύπνια, ὅπηγε καὶ τὰ αὐτὰ ἱερῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν τὰ καθ' ἡμῶν ἐξηλέγξαμεν. καὶ ἐπὶ τῆς σῆς βεργίτης, ὁμοίως ἀποφαινόμεθα τὸ δύο τὸ θάτερον, ἢ προφήπιδος ὅσης ὑμεῖς ἐγκατεμείξατε τὸ ψευδὴ τῶν χρησμὸν, ἢ ὅπ χρησολογήσασα. τοιαῦτα σκεύη σοφήπις οὐκ ἦν· ἔχομεν βεβαιότερον τὸ σοφηπικὸν καὶ τὸ κορυφαῖον λόγον· ὡκαλῶς ποιοῦντες

Πέτρου: ϛ΄, ,,

,,

НБ ОНУ імені І.Мечникова

τες προσέχομεν ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ . φησὶ γὰρ Μωυσῆς ὡς ὁ- δδ : ιγ΄ :
Θεὸς ὁμοιοῖ : ἐὰν ἀναστῇ ἐν σοὶ προφήτης , ἢ ἐνυπνιαζόμενον ἐνύπνιον ,
καὶ δῶσει σημεῖον ἢ τέρας . καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας , ὃ ἐλάλησε πρὸς
σὲ λέγων , πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις οὓς σὺ οὐκ οἶδατε . σὺ
ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ προφήτου ἐκείνου , ὅτι πειράζει Κύριος ὁ Θεὸς σου
ὑμᾶς . καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ ἐνυπνιαζόμενος , ἀποθανεῖται . ἐλάλησε
γὰρ πλανῆσαί σε ἀπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου . ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀποστολος ,
καὶ τῶν ἀγγέλων ἀπολοῦμαι : εἴποτε κατ' ἀδυώλιον πρὸς τὰ κηρυχθέντα ἀγ-
γελίσουν . καὶ ἡμεῖς , φησὶ , καὶ ἄγγελος τῆς ἐρήμου ἀνάθεμα ἔσω . ἡμεῖς
οὖν ἀποστόλων , καὶ οὖν οἰκουμενικῶν συνόδων οὐκ ἀπηγγελίθημεν ὑποτα-
σσεσθαι τῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ , μάλιστα πρεσβυτέρῳ καινοπρεπῶς ἀλλ' ἕκαστον
ἔδει ἐν τῇ οἰκείᾳ κεφαλῇ ἤτοι τῷ Μητροπολίτῃ ὑποτάσσεσθαι ὡς ὁ τριακοστὸς τέ-
ταρτος κανὼν φησὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων : καὶ οἱ Μητροπολίται τοῖς Πατριάρ-
χαις ὡς ὁ τῆς πρώτης συνόδου ἕκτος κανὼν διαγορεύει . καὶ ὁ ἑκατοστὸς ὄγδοος
τῆς τετάρτης : καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς συνόδοις μάλιστα τὰς οἰκουμενικάς . ἤτοι
τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ . εἰς ἣν καὶ ὁμολογοῦσι καὶ πιστεύουσιν . ἕτερον δ' ἑτέρῳ
ὑποκύπτειν καὶ ὑποτάσσεσθαι , ἄτοπόν μοι δοκεῖ , ἄτοπον διδασκαλεῖον . ἐπεὶ
νῶν διατάττει , εἰμὴ ἄρα οἱ Πάπαι ἐκ τῆς κοιλίας αὐτῶν ἐξερρύγον . αἱ
γυναῖκες αἵπαρ' ὑμῖν ἀποκαλύπτουσιν : ἐγὼ ἄλλως κηρύσσων ἢ τοιαῦτα ἡμῖν
ὀπτασίων καὶ ἐκφοβῶν , ὡς ἐξ ἀποκλύψεως , καὶ ἡ προφήτης , καὶ ἄγγελος ,
ἀνάθεμα ἔσω . ψευδῆ ἐλάλησας . ἀπὸ κοιλίας αὐτοῦ ὡς ἐγγαστρίμυθος .
καὶ οὐκ ἀπὸ στόματος Θεοῦ . θαυμάζω ὑμᾶς ἄνδρας ὄντας ἱεροπρεπεῖς ,
γυναικαρίων ὀνείροις ἔτω προσέχειν , εἰδότας ὅτι γέγραπται , Ἀδὰμ οὐκ ἠπα-
τήθη . ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε . καὶ ἡμεῖς μὴ τοῦ μεγάλου Βα-
σιλέως ἀλλὰ ἐν τῇ λύτου προς νεοκαισαρείας ὑποτολῇ . (ἧς ἡ ἀρχὴ , ὅλως μοὶ) πρὸς
ὑμᾶς ἔτως ἀπολεξεὶ λέγομεν : τί χρὴ πρὸς ὀνείρους καταφεύγειν , καὶ ὀνειρο-
σκόπους μισθοῦν . καὶ κατωτέρω : χρησμολόγοι δὲ καὶ ὀνειροσκόποι πάντες
ἐμορμολύττοντο . πόθεν ἄλλοθι ταῦτα . ἢ ἀρχὴ καὶ παιδὶ γνώρισμα ; καὶ κα-
τωτέρω . τὸ δὲ παρελθὸν καιρὸν , πάλιν μοὶ κινηθὲν , καταστρεφὲν δὲ τῇ πρά-
δοσει τοῦ μεγάλου Γρηγορίου ὑπεχειρώσατο νῦν ἀνανεοῦσι ἔτοι , οἱ φόβῳ τῶν
ἐλέγχων τὰς καθ' ἡμᾶς ὀνείρους πλάττοντες . καὶ κατωτέρω εἰ περ ἐσωφρόνουν
ἐχρῆν εἰδέναι , ὅτι τοῖς ἀκεφάλοις , καὶ πάσης κηλῖδος κεκαθαρμέναις ψυχαῖς
τὸ προφητικὸν ἐνυπνιάζεσθαι χάρισμα . ἐπὶ δὲ πᾶν ἐνύπνιον δίδυς προφητεία ,
ὡς φησὶ Ζαχαρίας : Κύριος ἐποίησε φαντασίαν καὶ ὑπὸν χαμερινὸν διότι
οἱ ἀποφθεγγόμενοι ἐλάλησαν κένως . καὶ τὰ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν . ἔτοι
δὲ κἀκεῖνο ἀγνοοῦσι , οἱ καὶ τὴν Ἡσαΐαν ἐνυπνιαζόμενοι καὶ νῦτιν φιλοῦντες νυστά-
ζειν . ὅπου πολλάκις ἐνέργεια πλάνης ἀποστέλλει , εἰς τὸ κρίσαι πάντας τοὺς μὴ πιστεύσαντας τῇ ἀληθείᾳ . καὶ
ἔστι πανδήμου ψευδὲς , ὃ ἐν τοῖς ψευδοπροφήταις ἡμῶν , τὸν Ἀχαὰβ ἐξηπάτησε . ταῦτα εἰδότας ἔδει μὴ τοσοῦτον ὑπεραρθῆναι ὥστε ἑαυτοῖς προφη-
τείαν προσαρμόζειν . οἴκειοδεικνύντας καὶ τοῦ οἰωνοσκόπου Βαλαὰμ τὴν ἀπειθείας
ἀπολειπόμενοι . εἰμὴ οὖν τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου οὐ κρίνον αὐτῶν φαν-
τασίαν

" ζασαι σωτερέχσιν, ἀρκεέθωσαν τῖς ἀναγγελίοις. ἀ ἦ μιᾶς βοηθείας ἐκ
" τ ὀνείρων φθὸς τὼ ἀξιοπιςίαν φθοςδεομθύοις. εἰ ἦ ὁμῶ κύριος τὼ ἑαυ ἔ
" εἰρήνην ἀφῆκεν ἡμῖν, τὰ ἦ ὀνείρατα μάχλω καὶ ἀφάσεσιν καὶ ἀγάπης ἀ-
" φανισμὸν ἀφηγεῖται, μὴ διδότωσαν καιρὸν τῷ ἀναβόλῳ ἀλὰ ἔ ὕπνω τ ψυ-
χαῖς αὐτῶν ἐπιβαίνειν. μὴ ἦ κυριώτερα ποιήτωσαν τὰ παρ' αὐτ φαντάσ- 5
ματα τῶν σωτηρίων διδαγμάτων. ταῦτα μῶ φθοφυῶς ὁ μέγας Βασίλ φθὸς
ὑμᾶς φθὶ ἀποκαλύψεων. ἀδὲν μετ' αὐτὸν ἡ φθοςδήσομθ, φθὶ ὑμῶν
ἐκείνα σαφῶς φθοφητεύσαντ, εἰ μὴ καὶ ἕτερον ἐπιλέγοντες φθὸς τὰς
" αὐτὰς γραφὰς ἔ αὐτ ἐν ἑτέρᾳ ἐπιστολῇ (ἧς ἡ ἀρχὴ ἡμὲν συμφωνία) μι-
" κρὸν μ τ ἀρχὴν ὁ ἰμῶ φησι φθὶ σαβέλλιον τ λίβαν καὶ μάρκελλον τ Γα- 10
" λάτην ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῶν κατηναισχύντησαν, ὥστε ὀνείρασιν ἐφ' ἡμᾶς συμ-
" πλάσαι ἀναβάλλοντας τὰς διδασκαλίας ἡμῶν ὡς ἀλαθεῖς.

ιά Πρὸς ἦ τὸ ἐνδέκατον ἀναγκαία ἔχομῶ ἀπολογία. ἀ ἦ ἡ ἀντίθεσις φθόκει-
ται. εἰ μὴ μόνον σκώμματα καὶ ὀνειδισμοὶ φθὸς ἃ λέγομῶ ὑπ' οὐδατε τὶ
λαλεῖτε. ἐκβάλλετε πρῶτον τὼ δοκὸν τ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ὑμῶν, ἵνα ἐπι- 15
βλέψητε ἐκβαλεῖν τὸ κάρφ ἐκ ἔ ὀφθαλμοῦ ἔ ἀδελφοῦ ὑμῶν. μεταξὺ
Ματ: ιέ. " ἦ ἀμφοτέρων διακρινεῖ τὸ ἀψευδέστατον στόμα ἔ Χριςοῦ λέγων: πᾶσα φυ-
" τεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ Πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσετ. ἄφετε αὐτὰς
" ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. ὅσοι ἦ τὸ ἔ θείου νόμου φῶς, καὶ τὰς ἐκ θεοῦ
" τῶν Πατέρων φρυκτωρίας ἢ βλέπουσιν, ἢ ἀκροῶνται. τὰ ἄλλα τυγχάνουσιν 20
Ψαλ: ιή. " ὄντες, ἀλλ' ἅπερ τυφλοὶ, ἢ φιλόσοφοι, γένεσθαι ἦ: λύχνῳ τοῖς ποσὶ μου
Ἰωάν: γ'. " ὁ νόμῳ σου καὶ φῶς τοῖς τρίβοις μου. φησὶ ἦ καὶ φθὶ Νικόδημον ὁ Κύ-
" ριος: αὕτη ἐστὶν ἡ κρίσις. ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τ κόσμον. καὶ ἠγά-
" πησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότ, ἢ τὸ φῶς. ἦν ἦ πονηρὰ αὐτῶν τὰ
ἔργα. πᾶς ἦ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς. ἡ ἵνα μὴ ἔρχεται φθὸς τὸ 25
φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτ, ὁ ἦ ποιῶν τὼ ἀλήθειαν ἔρχε
φθὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα αὐτ, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα, φῶς ἐ
κρίσιν ἦν ἐξ ἀλλοίων γραφῶν, ἐκ φθοφητειῶν ἀρχαίων, ἐκ ζωοδόχων οἰκουμενικῶν,
ἐκ Πατέρων ἐγκρίτων ἐ ἐκδιδασκάλων θεοφόρων, ἃ μόνον ἃ παραγέγραμμεθα, ἀλλὰ
ἐ μόνα ταῦτα ζητοῦμεν ἐ σέβομεν. Παπῶν θεσπίσματα ἔτε παρελάβομεν, ἔτε 30
δεχόμεθα, ἢ ψευδόγραφα εἶεν, ἢ ἐπίπλαστα, εἴτε ἐ γνήσια, παρ' ἡμῖν ἄκυρα,
πολλὴν τ ἐν τ ἱερᾶς ζωοδοχοις. ἢ ποῖον ἡμῖν ἐκ τ ῥώμης προεδρευόντων
φθοβάλλετε φῶς, ἐκκαθάρατε ἔ παπικ τ ἀλαζονείας. κατανοῶδες ἦ,
ἐκ τυφλοῖ μᾶλλον, ἢ φωτίζει φῶς. ὑμεῖς ἦ ποιότῳ φωτὶ ὁδηγούμενοι, τ
ἀρχαίας ἐξεπράωτε πρίβ, καὶ τῷ λίθῳ ἔ φθοκόμματ φθοσκρούσα- 35
τε, καὶ τῇ πέτρᾳ ἔ σκανδάλ, ἵν' ὡς πύργον ὠχυρώσατε, τὼ ὁμόνοι-
αν λύσαντες τὰς ἀποστολικὰς φδὰς καὶ πατρικὰς ἀπολιπόντες καὶ κ
τ μέγαν Φαύσ Βασίλειον (φθὸς τὰς παλαιδυλικὰς ἐπιστέλλοντ, φθὶ τ
Βασίλ: κ τ ἑῷαν κοινοτομούντων) μικρ δεῖν πεφλήρωτ νῶ ἐν ὑμῖν. κατα-
" πεφρόνη φησὶ τὰ τῶν Πατέρων δόγματα, ἀποστολικὰ φδὰς, ἐξεδέ- 40
" νων. νεωτέρων ἀνθρώπων ἐφευρέματα τῆς ἐκκλησίας ἐμπολιτεύε.

πεχνολο-

τεχνολογῶσι λοιπὸν, ἀθεολογῶσιν οἱ ἄνθρωποι. ἡ δὲ κόσμου σοφία τὰ πρωτεῖα φέρει, παρωσαμένη τὸ καύχημα δι' αὐτοῦ. καὶ τοῦτο μὲν ἴσως καὶ ἀνεκτὸν ἂν μὴ ἀσεβῶς ἡμῖν τοῖς ἀναπολικοῖς ἀμέμπτως τὰ τῶν ζωόδων καὶ Πατέρων πρεσβεύουσιν ἐπεφήνεσθε, σχίσμα ἐγκαλοῦντες ἡμῖν καὶ αἵρεσιν. ποῖον δὲ τὸ ἔγκλημα; ὑπερφιλογείτων πρὸς ὑμᾶς πάλιν βασιλεὺς (ᾧ ἡ ἀρχὴ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς. ὅθεν καὶ σὺ παρέλαβες νενοθευμένην καὶ οἱονεὶ φθαρτοφορουμένην συμπεραίνων τὴν μαρτυρίαν, ἵνα πως εἰς δύφημίαν λαοῦ τίνων) ἓν ἐστιν ἔγκλημα φησὶ, νυνὶ σφοδρῶς ἐνδιαθέμενον. ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν Πατρικῶν παραδόσεων. τεκμήριον δὲ τῶν λεγομένων σαφέστατον, ὅτι ὅς ποτε ζωοφέλειά τε θέλοντες ἐκ τῶν ἀναπολικῶν εἰς τὴν ἡμῶν κοινωνίαν, ἑνώσεως λόγῳ καὶ συμπνοίας, τῶν πάλαι παραδόσεων ἐξίστατε. ἄζυμα ὀπτερέποντες νησείας ἀφέντες, ἢ χαριζόμενοι συγχωρήσεως καὶ ὁμοιότητος λόγῳ. κριθουργείας καὶ ἀκριβείας διορθοῦντες, τὰ ἄδυτα ἐξανοίγοντες. καὶ λοιπὸν τὰ πάντα κατὰ τὸ ἔθος ὑμῶν εἰς τὸ δοκεῖν ὡς ἐπὶ συμφωνίας ἀναμοχλεύοντες. μάρτυρες τῶν εἰρημένων καὶ γεγραμμένων τὸ μαρωνειτῶν ἔθνος, ὃ δὲν ἔτι σῶζον εἰλικρινὲς τῆς τῶν ἀναπολικῶν ὧν ἦσαν μερίδος, εἰ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἐξώλισθεν, καὶ ἐξ ἡμῶν δ' αὐτῶν ὅσοι τὸ παπικὸν ἰανουάριον διατελοῦσι διοικήσιν ταὐτάπασι πρὸς διαζόμενοι πάσχουσι. εἰ τὰ μὲν ἀρχαῖα καὶ ὑπερόγκα καταλῦσαι, δὲν εἰς ἦν ὑμῖν φόβος. τὰ δὲ μικρὰ καὶ ὡς ἀληθῶς νεωτέρων ἐφευρέματα βαίνειν, πολὺς ὁ ἀγών, καὶ ἡ ἄμιλλα, ἐπὶ τούτοις ἀπαιτεῖν τὴν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς συμφωνίαν καὶ σύμπνοιαν μὴ βασιλεὺς δι' μεγάλα συμπεραίνων δέδαμῶς πείσειας. ἃ γὰρ ἐπὶ τοιούτοις σκεῦος ἡγνοημένοις τῆς τῶν δυλικῶν ἐπιδέει, ἀλλὰ πρὸς ἀναπτοσὴν τῶν αἱρέσεων, πάντως δὲ μὴ δι' αὐτὰ ἐφανοφάντορος ἀντιστρέψω τὴν παραίνεσιν πρὸς ὑμᾶς, ὧν σκεῦος τοῖς νεοκαμπτρόδοτοι κληρικοῖς ἐπιτέλλων εἰσηγείσθω (ᾧ ἡ ἀρχὴ ἡ μὲν συμφωνία καὶ τὸ τέλος, σκοπεῖτε φησὶ, μὴ κώνωπα διυλίζετε, πρὶν μὲν ἦχος φωνῆς δι' καὶ τὰς ψαλμῳδίας ἀκριβολογούμενοι τὰς δὲ μεγίστας τῶν ἐντολῶν παραλύοντες. καὶ ἐπάγει. εἰς τούτους τοὺς λόγους ἦγαγεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπολογίας, ἵνα διδαχθῆτε σκεβάλλειν τὴν δοκὸν τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ τότε ἐξαίρειν τὸ ἀλλότριον κάρφος. πλὴν ἀλλὰ ταῦτα συγχωρεῖσθω εἰ καὶ ὅπερ ἐδὲν ἀνεξέταστον παρὰ τῷ Θεῷ. μόνον ἐρρώσθω τὰ πεπηγότα, καὶ τὰς περὶ τὴν πίστιν καινολομίας καθαγιάσατε. τὰς ὑποστάσεις μὴ ἀθετεῖτε, τὰς τῶν Πατέρων φωνὰς μὴ παρεξηγεῖσθε. εἰ δὲ μὴ ἕως ἂν ἐμπνέωμεν, καὶ δυνάμεθα φθέγγεσθαι μήχανον ἡμᾶς ἐπὶ τοσαύτῃ λύμῃ ψυχῶν σιωπᾶν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ταῦτα μὲν δὴ τοσαῦτα ζωεχώρησεν ἡμῖν ἡ ζωοικὸς ἀρρωσία, πρὸς τὰ παρὰ θάτορος πέτρα εἰπεῖν, πρὸς ὃν ἐξ αὐτῶν τῶν προοιμίων ἠρξάμεθα διαλέγεσθαι. λυσεῖ δέμε τὸ μὴ θεμιτὸν τὸν ἄνδρα λαβεῖν καὶ ἰδεῖν, πλὴν δυνατὸν ἡμῖν, πρὸς ἕκαστον τῶν αὐτοῦ προβλημάτων προσενεχθεῖσαν ἀντίρρησιν. εἶχε γὰρ ἂν καὶ ἄλλως παιδεύειν μὴ προπετῶς ὅτως ἐξοστρί-

ἐξοπλίζεσθε καθ' ἡμῶν τῆς ἀληθείας αὐτῆς. νῦν δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφ' οὗ τὰς θέσεις ταύτας σωτεταχὼς, τὰ τούτων ὑπόμνηματα, προσέφερεν ἡμῖν. ἀπεδήμησε πρὸς πάντας τὴν Παλαιστίνην ἅπασαν, τὸν ὑμνούμενον πρὸ πολλοῦ τὰ ὄρεα τῆς Γαλιλαίας καὶ Συρίας, τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε μετὰ δύο ὁμοῦ ὁπαδῶν, καὶ συμφοιτόρων αὐτῷ. ἀλλ' ἔμπης ἐπεὶ σκιᾶν τὸν ἀφεωῦ μόνον, ἀλλ' ὡς ἀπὸ παντὸς τοῦ ἑαυτοῦ σχήματος τὰς θέσεις ταύτας, καὶ τὰς τούτων συστάσεις, ἔγραψέ τε καὶ προσήγαγε, καὶ μόνον Πατέρα τῆς βίβλου καλεῖσθαι τὸν ἠξίωσε, ἀλλ' ἅπαν τὸ σύγκριμα τῶν συμφοιτόρων αὐτῷ, ὡς δῆθεν ἐσκεμμένως ἅγαν καὶ λέγει καὶ γράφει, ταῦτα τὸν αὐτὸς μόνον, ἀλλ' ὁμογνώμονας ἔχων καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἅπαντας. Δέοντι τοῦτο λοιπὸν δίκαιον καὶ ἡμεῖς ἡγησάμεθα, τοῦτο δὴ μὴ περιιόντες, ἐκείνοις τὰς ἀντιῤῥήσεις ἡμῶν ταύτας ἀποδοῦναι.

Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο τὸ ἐκείνου βραχύλογον τὸ ἡμέτερον ἀντεπαγαγεῖν, δεῖν ἔγνωμεν μικρά τινα προθῆναι τῷ λόγῳ, ἀφ' ὧν ἡμᾶς οἱ καλοὶ ὅτοι φράτορες ἐν ταῦθα ἠργάσαντο, καὶ ὁσημέραι ἐργάζονται δηνεκὲς, σωτηρίας. ὅπου βουλὰς, ἐνόπλους ἐπαναστάσεις καὶ ταῦτα ἐντὸς ὄντες, καὶ μήποτε μεμφέσθω τις, παρέκβασιν τῶν πεπραγμένων εἶναι λέγων τὰ ῥηθησόμενα. οὐ γὰρ καινὴν ἀλλότρια ἐπεισάγομεν, ἀλλὰ καὶ οἰκεῖα πως τῇ πραγματείᾳ. δείκνυσι γὰρ ὁ λόγος καὶ λόγοις ὅτι καὶ ἔργοις καὶ συγγράμμασιν ἐμφανέστατοι πρὸς ἡμᾶς αὐτῶν δυσμένειαν, καὶ τὸ μῖσος, καὶ ταῦτα ἐνεκεν μηδέποτε ἠδικηκότας.

Οἶδεν ἡ γῆ, οἶδεν ὁ οὐρανὸς, ὅπως ἡμεῖς πρὸς τοὺς ὑμνοῦμεν διακείμεθα, καὶ φιλικῶς αὐτοὺς προσπέμεθα ὡς τὸ τοῦ χριστοῦ πεκλημένους ὄνομα μηδὲν ἄλλο πρεσβεύοντας μήτ' ἀνεδυνάντες τῇ τοῦ καιροῦ ἀνάγκῃ ἑπόμενοι. ἀλλ' οἶδε Θεὸς. ὅτι τῇ ἡμετέρᾳ ὑμνῳδίᾳ, δυσμῳδίαν ὅτοι αὖθ' ὑπεξάγουσι, ὁτὲ μὲν προφανῶς, ὁτὲ δ' ἀφανῶς, καὶ ἀεὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔχθος ἐνδομυχοῦντες καιροφυλακτοῦσι δεινόν τι ποιῆσαι ἡμᾶς. ἔξὸν γὰρ αὐτοῖς εἰρηνικῶς μεθ' ἡμῶν διάγειν, ἡσύχως τε καὶ ἀταράχως προσέρχεσθαι ὁσημέραι, καὶ γυμνιτεύειν καὶ προσκυνεῖν ἀκωλύτως ὃς ἡμεῖς τόσους κατέχοντες προσχωρῆμεν αὐτοῖς ἐθελοντὶ φιλανθρωπεύόμενοι, ἀνεωγμένων ἁπάντοτε τῶν ἱερῶν πυλῶν, τοῦτε ἁγίου Τάφου, ἁγίου Γολγοθᾶ, καὶ ἁγίου Σπηλαίου, ὅπου ἐκ ὄντως κρέσσονος, ἀλλ' ἐπὶ ἔνιοι τόσῳ ἐρείσουσι τὰ πόδα, τέλεον ἀποσβεῖν ἡμεῖς ἐκεῖθεν θέλουσι, καὶ μόνοι κύριοι τῶν σεβασμίων ἀναδείκνυσθαι τόσων, καὶ πρόσαντον ἀεὶ καθ' ἡμῶν ἀνίσαν στασιάζουσι, μὴ ἔστι δικαίου πρόσωπον ἐκ οἱ ὁτιοῦτο καταρθῶν (ἡμῖν γὰρ ἅπασι ἄνωθεν ἐδεδομένα τυγχάνουσιν ὁρισμοῖς τε καὶ χρυσοβύλλοις ἰσχυροῖς τοῦ ἀνέκαθεν τῆς ἁγίας ταυτησὶ πόλεως κρατησάντων) τῷ ἑτέραν πρέπον, δωροδοκίας δηλαδὴ καὶ ἀφθονίαν χρημάτων τοὺς μεγιστᾶνας, καὶ τοὺς κραταιοὺς ὑποκλέπτουσι, καὶ τοῦτο αὐτοῖς ἀεὶ τὸ στασιάζόμενον. καὶ ὅτοι μὲν αὐτῶν εἰσὶν οἱ πρὸς ἡμᾶς ὁσημέραι, πόλεμοί τε καὶ μάχαι. ὅτοι δὲ καὶ πρόξενοι μυρίων κακῶν, καὶ πάλαι γεγόνασι, καὶ ἐκ πλείστων ἀρχῶν ὁρμώμενοι, ἔνεδρα τεκταίνουσι καθ' ἡμῶν, μακρὸν δ' ἂν εἴη πάντα τὰ σφῶν πλημμελήματα, καὶ τὰ ὑπογεγονότα σκάνδαλα, καὶ τὰ ὑπογεγονότα ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις,

λέγοντες

λέγωντε καὶ γεάφειν. ἐμήνγε Διὰ τ̃το κ̀ πάντων ἀποληφθήσομαι. ἀλλὰ δύο ἢ τρι῀ων μνημονεύσας τ῀ων ἄλλων ἀφέξομαι. κ̀ ταῦτα ἐχ ὡς κατηγορέντων, ἀλλ' ὅπως τὰς μεταξὺ ἡμ῀ων κ̀ αὐτῶν ἀνωμαλίας, κ̀ τ̀ αραχὰς ἔχοιεν οἱ ἀκούοντες σαφῶς Διαγνῶναι, τίνες οἱ τ̃ δικαίᾳ ἀντεχόμενοι, κ̀ τίνες οἱ τ̃ ἐτᾳ μακρὰν ἀφισάμενοι.

Εὑρομεν ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τῶν περὶ ἡμῶν ἀοιδήμων καὶ Μακαρί-ων Πατριαρχῶν, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις τ̃ Πατριαρχίας τ̃ ἀοιδίμου κυ῀ρ Σωφρονίου, περί που τὸ Χιλιοστὸν πεντακοσιοστὸν ἐννενηκοστὸν ἔτος τὸ σωτηρίον ὅτι ἐκ τ̃ συμμορίας τῶν καλῶν τούτων φερωτόρων, οἱ ἐν ταύθα τότε τυγ- ἀ φή
χάνοντες ἐπανέστησαν μ̃ πλείστης ὅσης δυνάμεως λαβεῖν ἀφ' ἡμῶν τ̃ ἅγι-ον Γολγοθᾶ, ἀντέστη ὁ ἡρωϊκῶς ἐκεῖνος ὁ ἀειμνήστος ἀνταγωνιστὴς ἰσχυρῶς, κ̀ θεσ῀ δεσπόζοντος ἡ πλάστιγξ οὐκ ἐτεροζύγησεν, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἡττήθησαν ἀποβληθέντες, ὁ δὲ Πατριάρχης Νίκης ἤρατο τρόπαια. οὐκ ὅπλοις κ̀ σιδήρῳ πολεμήσας, ἀλλὰ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, οἷς κ̀ οἱ ἀνάπαλοι τούτου ἐχρῶντο πρὸς ἅπαντα, ὁπόσος δ' ἦν ὁκαταβληθεὶς σωρὸς ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἐκείνου ἀναγέγραπται. ἀρκεῖ δὲ τοῦτο μόνον εἰπεῖν, ὅτι ἡττηθέν-τες ἐνετράπησαν.

Μετὰ τὴν τ̃ κυ῀ρ Σωφρονίου παράτησιν προβιβάζεται εἰς τ̃ Πατριαρχι-κὸν θρόνον ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης κυ῀ρ Θεοφάνης ἀπὸ τῶν δύο Πα-τριαρχῶν χειροτονηθεὶς Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, κ̀ Δωροθέου Ἀντιοχείας, ἐνδημούντων τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ, προσκυνήσεως χάριν. ὁποῖος δ' ἦν ὅτος τὸν βίον, κ̀ τὴν μεριφροσύνην, ἴσασιν οἱ τούτου προσφατέντες, κ̀ ἔτι τῷ βίῳ προσόντες. λέγειν δὲ κ̀ γεάφειν τὰς ἐπιεικείας οὐκ ἀνέχεται τῶν φερωτόρων ὑπερέμεινεν ἐν ὅλοις εἴκοσιν ἔτεσι, βίβλον ὅλην ζωπλάξειεν ἄντις. ἐπάναγκες ὅμως δοκεῖ λίαν σωτόμως τοῦτο μόνον εἰπεῖν. οὐκ οἶδ' ὅπως, ἢ λίαν πρόποις ὕστερον ζωεχωρήθη τὸ τόπον τινὰ ἐν ἑνὶ μέρει ἔχειν, ἔνθε τῷ ἁγίῳ Γολγοθᾷ κἀν τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ, ἵνα ἔχοιεν τελεῖν ἐκεῖσε τὴν λιτουργί-αν αὐτῶν, κ̀ τέως μὲν εἰρηνικὴ καθεστήκεισαν μ̃ τῶν ἡμετέρων ἐντὸς τῶν διωρισμένων αὐτοῖς τόπων ἱστάμενοι, ὅπως δὲ τοῦτο ἀφηρέθησαν ἐξωθέν-τες ἐκεῖθεν δικαίως, λέξων ἤδη ἔρχομαι. ὑοὶ μὴ ὄντες εἰρήνης, τὸ τ̃ς εἰρή-νης δεσμὸν δυσχερῶς διασῴζειν ἀεὶ προαιροῦνται. Τὸ ἱερὸν ἅπαν ἐκεῖνο ἔδαφος τ̃ ἁγίου Γολγοθᾶ ἑαυτὸν ἦν πάσῃ φυλῇ χριστιανῶν εἰς προσκύνησιν μόνον, ἐ-μοὶ δὲ κ̀ ἱερουργεῖν, ἄλλοις ἐξ῀ν, ὅτι μὴ τῷ Πατριάρχῃ μόνῳ, κ̀ τοῖς αὐτ῀. λαβόντες δ' οἱ φερόγγοι ἔκδοσιν ὡς ἔφημεν ἱερουργεῖν ἐν ἑνὶ μέρει τούτου, κατο-φρυώθησαν λίαν, κ̀ τὸν τόπον, ὡς δῆθεν ἴδιον αὐτοῖς χωρίσαι δικτύῳ παχεῖ κ̀ κυκλόσε ἐκσιδήρου, ὡς ἄβατον εἶναι τοῖς ἄλλοις ἅπασι, κακῶς διενοήθη-σαν, κ̀ ἴσως ἂν κ̀ τὸ ἔργον εἰς πέρας ἤγαγον, τῶν ἡμετέρων σιωπώντων. ἀλλ' ὁ τῆς ὑπερηφάνου ἀνθιστασόμενος κύριος, ἐξ αὐτῶν τούτων τὸ κώλυμα τ̃ ἐγχειρήματος ὠκονόμησε ῥᾳδίως. ἓν δὲ μόνον τὸν ὃν εἶχον τόπον διεμέτρη-σαν χορδῇσι, ἀλλὰ κ̀ μέρος τι ἀψίδος προβάντες ἁρπάσαι ἤθελον, ὑφ' ἣν ἀψίδα πρὸς μὲν ἀναπολὰς ἡ ἡμετέρα τράπεζα κεῖται, ἐπέχουσα τὸ πλάτος

ἅπαν δ τόξ τ ἀψίδ. ⁘θὲς δ δυσμὰς θρόν δ Παρειάρχ, ὃν Μαρμάρ πάλαι πεπήγυται τὸ ὀνεῖσε πλάτ ἅπαν δ τόξου κατέχων ὁ αὐτὸς. τότ δὴ τὸ πλάτ τὸ ἥμισυ ἀφελέσθ ⁘θὲς ἑαυτὲς καινέργως ἠβουλήθη-σαν, καὶ δὴ καλάπει ἄνωθεν τ ἁγίας Τραπέζης, καὶ δ ⁘θὲς δυσμὰς Πα-ρειαρχικ̃ θρόν ἀριζάμβοι, εἰς τὸ πηγνύειν ὀνεῖσε τὸ δυκπο̃ ὄνειρο σ-δηρ̃ν κάγγελον, ποσ̃τον εἰς τὸ ἀποκλύσαι τ̃ τόπον, ἀλλ' ἵνα διχ̃ διελόν-τες πρ̀ς τε ἁγίαν Τράπεζαν καὶ τ̃ Παρειαρχικὸν θρόνον, ἄρχησα δ λοιπ̃ ἡμ̃ν ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἄνωντες ὀνεῖθεν ἐπαναστ̃μβ ὡς διωκόμβοι. γνω-θεῖσα δ ταχέως πῖς ἡμετέροις ἡτέτων ματαί διάνοια, καὶ τὸ σοφὸν ῥα-διέργημα, θόρυβ αὖθις ἐγείρ καὶ ταραχή. ἀφ' ὧν ἐμόνον ὀνωλύ-θησαν οἰκοδομεῖν πρ̀ πόλιν καὶ τ̃ πύργον τ αὐτῶν ὑπερηφανίας, ἀλλὰ δ πολιήματ ἀξίαν πρ̀ δίκην ἔπραν ὀξωθέντες ὀνεῖθεν ὡς ἀλλοτρίοις ὑπιβαίνοντες τόποις, ὧν ὀδέποτε πρ̀ κυριότητα ἔλαβον, ἀλλὰ φιλοτιμία τῶν ἡμετέρων ζωεχωρήθησαν. ταῦτα τῶν καλῶν φραπόρων τὰ μηχανή-ματα, κ̀ οὐκ αἰδεῖσθαι τοιαῦτα δρῶντες, ἀλλὰ κ̀ μισανθρωπίαν ἡμ̃ν ⁘θὲς τὲς ἐν Ἰταλίᾳ Χριστιανὲς ἐγκαλεῖσιν, ὡς δικαίως αὐτὲς. καίτοιγε πρῶτοι ἕτοι ἀδικημάτων ἀφ' ἄρχον, ζητοῦντες λησμικῶς τὰ μὴ τότοις ἀνήκοντα σφετερίσασθ. καὶ τ̃ μὲν ἅγιον Γολγοθᾶν παῖς σφῶν αὐτῶν κανονικαῖς ἔτως ἀπωλέσαν, σώζον δ' ἔτι καὶ μέχρι δ δεῦρο αἱ ἐγκεκολαμμέναι ὀπαὶ ὀν τοῖς μαρμάροις εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ πᾶσι τοῖς ὁρῶσιν. ἀλλ' ἔμπης ἀ-τέλεον τ ⁘θοκτονήσεως ὑστερήθησαν δ ἱερ̃ ὀνείνε τόπε, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλ-λων ἁπάντων. ὁι γ̀ ἔνδον κ̀ καιρὸν ὀνεῖσε πρ̀μόντες, καίπερ ἰδίαν ἔχοντες ὀκκλησίαν κ̀ ἀλτάριον ἔνθα οἰκεῖσιν ἀλλὰ κ̀ ὅπη ⁘θοκτονεῖν καὶ ⁘θοσδύχεσθ βέλοιντο, ἀκωλύτως εἰσίασι, μηδενὸς αὐτὲς ἐργοντ. κ̀ καθ' ἑκάσην ἡμέραν ⁘θὲ δήλην ἑσπέραν ⁘θιέρχον μ̄ λιτ̃ς καὶ ψαλμῳ-διῶν ἅπαν τ̃ ναὸν, κ̀ εἰς τ̃ Γολγοθᾶν ἀνέρχον, κ̀ εἰς πρ̀ ἀποκαθήλω-σιν καταβαίνεσιν, κἂν τῷ ἁγίῳ τάφῳ εἰσέρχον, καὶ εἰς πρ̀ ἄρεσιν τ̃ σαυρ̃ κατέρχον κ̀ πάντα ἱερὸν κ̀ σεβάσμιον τόπον ἔνδον τ ὀκκλησίας δι-ερχόμβοι, ἐν ἑκάσῳ τὰς σωτεθημβόας αὐτοῖς ἀχὰς μ̄ ⁘θοκλήσεων ᾄ-δβσι, μηδενὸς κ̀ μηδὲν παρενοχλοῦντ ἢ συγχέοντ πρ̀ αὐτῶν ⁘θο-σδυχμὸ, κ̀ ταῦτα πάντα ποιεῖν συγχωρόμβοι ὡς χριστιανοὶ, εἰς ἔργ δ μά-χας ἀφ' διεγείρον.

Ὅσως δ κ̀ ἀπὸ τ̃ ἁγίβ πηλαίβ ἐξεβλήθησαν, σωτόμως ἐρ̃μβ. ἔχει ὁ ἁγιώτατ ὀνεῖνος χῶρος πύλας εἰσόδβ δύο. μίαν μὲν ⁘θὲς ἄρ-κτον, θατέραν δ ⁘θὲς μεσημβρίαν ἀποβλέπουσαν, ὁι ἓν καλοὶ τότε φρά-τορες, ὅτι διὸ ὅσως ἐξαπατήσαντες τ̃ νεοπόρον, ἔλαβον παρ' ὀνείνε πρ̀ κλεῖδα τ̃ βλεπούσης ⁘θὲς ἄρκτον πύλης, ἵν' ἀνοίγοντες ἔχοιεν ὁ πότ' ἂν ἐ-θέλοιεν ⁘θοκτονεῖν, τ̃ καιρ̃ δ' ⁘θοβαίνον ἔτως, ὑπαλαθόμβοι ὑπ' ἀ-λαζονίας ὅτι πύλην καὶ κλεῖδα κατέχουσιν ἀλλοτρίαν, ὡς ἰδίαν κακῶς διενοή-θησαν κατέχειν, ἐξ ἔργν ἡμᾶς τ ὀνεῖθεν εἰσόδβ ἐξαποσβεῖν. κηρυφθὲν δ τὸ καινὸν καθ' αὐτῶν ὀνεργατεύ, ἐν τεύθεν τὰς αἰτίας λαβόν.

Ἐορτὴ

Ἑορτὴ ἦν ἡ Ἰῶν ϰελτῶ ϗμνεθλίων. ἐτέλεσαν δ' ἔτοι ἰαύτην ϖὸ ἡμερῶν δέϰα ϰ' τὸ αὖπων ϰαλενδάϱιον. ἐϱϱωσϑϰῶς ϰ' ἀταϱάχως Ἰῶν δύο πυλῶν ἐσῶν ἀνεωγμϐύων, ὡς ἤθελον. ἐπέϱη ϑ' ϰ' ἡμετέϱα ἑοϱτάσιμ@ ἰαύτης τῆς ἑοϱτῆς ἡμέϱᾳ. ζωαθϱόιζε, ὡς ἔθ@ ὁ Παϖειάϱχης τὸν ἑαυτῶ λαὸν ϰαὶ ϰλῆϱον ζωάμα τοῖς παϱευϱεθεῖσι τότε ϖϱοσϰωνηταῖς, ἐλθὼν ϑ' εἰς Βηθλεὲμ ϰ' τάτων ἁπάντων ἀφ' ἑαυτέϱας ἐτέλεσε τὴν Ἰῶν ὡϱῶν ἀϰϱιβείαν. εἰς ϑ' τὴν τῶ ἑαυτοῦ λιτὴν ϰατελθὼν εἰς τὸ ἄμνον ϖήλαιον, ϗμᾶ τ' δύο πυλῶν τὴν δίοδον ὡς ἔθ@ ποιήσαιτο, δϱέμει τὴν ᾗ ἔλεγον οἱ Φαϱάται ἰδίαν ἑαυτοῖς ϰεϰλεισμϐύην. ἐν ὅσῳ ϑ' τὰ τ' λιτ' ἐψάλλοντο ϖϱχῆς (ἵνα ζωτέμνω τὸν λόγον) δὶς ϰ' ϖὶς ϗποστέλλας ϖϱοσϰαλεῖτο τάτους ἐλθεῖν ϰ' ἀνοῖξαι ϰ' ϖϱοσαχεῖν αὐτῷ τ' ζωήϑη δίοδον, ϰαὶ ἐξελθεῖν ϰ' ἦν ἄδων ϖϱὸς ἀϖίδας ϰωφὰς ϰαὶ τὰ ὥϱα θυόσας. τελέσας τοίνων τὴν λιτὴν (τί ἂν ἄλλο εἶχε δϱάσειεν) ὑϖέϱϱεψε δι' ἧς εἰσῆλθε ϖύλης, μηδὲν ἄλλο εἰϖών. ὑϖοϱέψας ϑ' εἰς Ἱεϱουσαλὴμ οὐθὺς μηδὲν ὁμηλήσας, Ἰῆς ϖϱὸς τὴν ϐύζαν@ ἄγεσαν ὁδῷ ἤψαλο, ὄϱνῳ ἑαυτὸν ὑϖοβαλών, μὴ ϖϱὸς τὸν ἴδιον ἐπαναϰάμψαι θϱόνον, μὴ ϖότεϱον ϵ̓ϰ ἀγίᾳ ϖηλαίᾳ τὰς Φαϱάτας ἐξώσας, ὃ ϰαὶ πεποίηϰεν ὁ ἀοίμνητος ϗδώϱοις, ϵ̓χϱήμασιν, ἀλλὰ δικαίᾳ ϑ' ϰαϱδιωῶτος ψήφῳ. ἰδόντος ϖότεϱον ϰ' ϗμφότεϱον ϰ' ϗμφοτέϱων Ἰῶν ϖϱὸ αὖπω πάντων βασιλέων τὰ ψηφίσματα ϰ' τὰς ϗποφάσεις ἐγγϱάφως μεταξυγϱαφῆς χϱυσῆς ἔϰασα. ϗμφαναοωῦτα τοῖς γϱαμμεῦσιν εἶναι τὸ ἀνέϰαθεν πάντα τὰ ἅγια ϖϱοσϰυνήματα. ἧς ἐπιϰϱατηθεὶς ϰ' ὁ τότε τὰ βασιλιϰὰ σϰῆπτϱα ϰατέχων χϱυσόδετον ἕτεϱον παϱ' ἰδίας αὖπω χειϱὸς ϗπεδέδωϰεν. ἔϰλοπε ϑ' τόπ@ ἀφωϱισμέν@ αὐτοῖς ϑϰ ἔσαν ἐν τῷ ἁγίῳ ϖηλαίῳ, ἢμὴ ϖϱοσϰωεῖν ἐν αὐτῷ μόνῳ ϰαὶ ϖϱοσδύχεσθ. Τίνες ϑ' ϖϱὸς Θεὸ, αὖποι ϑ' πολυχϱονίᾳ ϵ̓ϰείνᾳ πολέμᾳ, ϰ' ϑ' ἀφαιϱεθῆναι τάτους ὃν ἔλαβον παϱ' ἡμῶν τόπον, ϵ̓χὶ ἡ ἀγωνωσωία τάτων ϰ' ἰσχυϱογνωμωσωία; μὴ ἀξιάντων ϗναχωϱῆσαι τῷ δεσότῃ ϑ' ἱεϱὸ τόπᾳ ϵ̓ϰείνᾳ (τῷ Παϖειάϱχῃ φημὶ) τὴν δίοδον τῶν δύο πυλῶν, ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀφϱόιως νομίζοντες, τὴν μίαν ϰεϰλεισμϐύην ϰατεῖχον, φθόνου ϰαὶ ϖϱοσμονῆς φανέντες ἥττονες.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀεὶ ϗμνοϑμοι ϑϱῶσι ϰαθ' ἡμῶν, ϑεσπίσμασιν ϵ̓ϰϰλησιαστιϰοῖς, οἱ ϵ̓ϰϰλησιαστιϰώταοι, ϑνόμοις πολιτιϰοῖς ἢ ϗμφιάγμασι βασιλιϰοῖς οἱ ϵ̓ννομότατοι, ϑδ' ὅλως τῷ δικαίῳ ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἐπεϱειδόμϐυοι, ἀλλ' ϑπὶ ἀφθονίᾳ χϱημάτων μόνον αὐχοῦντες, ὡς πολλάϰις αὖπων ἀϰηϰόαμμ ἐπαπειλούντων ἡμῖν. ϑδὲν ϑ' ἄλλο τὸ σπουδαζόμϐυον αὐτοῖς παϱοιϰοῦσιν ἐν ταῦθα ὅπ μὴ χϱημαλισμὸς, ἐπ' ἀγαθῷ ϑδενὶ ϰαταναλυσόμϐυ@, ἀλλὰ τὰ πλεῖσα εἰς τὸ ἀϐϱοδίαιτον, εἶτα ϰ' δώϱοις ϰαὶ χϱήμασιν ὑϖοϰλέπτειν τὰς ψήφους, εἰς τὸ ϰατεπανίσασθ ἡμῶν, ϰ' τοῦτο αὐτοῖς ἔϱγον τὸ σοπτμώτατον. ϰ' τῶν ϰ' ϰαιϱὸς ϑπφοιτόντων ἐν ταῦθα ϖϱοεσώτων αὖπων, ἄλλ@ ἄλλ φιλοτιμοῦντ, δοκιμώτεϱ@ ϑπ' τότῳ δείϰνυθ, ὅς τις δηλαδὴ μάχας ϰαὶ ϰείσεις οἷ@ τε διεγείϱει, ϰ' τὸ ϖϱᾶγμα ὡς λίαν ὕϖελον, ϰαὶ ἀϖατηλὸν. ἵν' ἔχειεν ϖϱοσαναλίσκειν ἅϖασι τοῖς ἐν τῇ δύσει χϱισιανοῖς βασιλεῦσιν, ὡς

δῆθεν δηνὰ πάχοντες ἀφ' παρ' ἡμῶν, κ δεῖσθ χρημάτων πρὸς αὐτοδίεσαν. δίμαι δ' ἀληθῶς, ὅτι ἦ κἀκεῖνοι εἴδεσαν, ὅσα κἀ ὅπως τὰ παρ' αὐτῶν μετ' ἀλαβείας ἐλέυς χάριν ὑπαδιδόμενα καταναλύσκον), ἐδ' αὐτοῖς ἀνεκτὸν ἂν εἴη.

Ἐξὸν δ' αὐτοῖς εἰρηνικῶς διάγειν, κέρσεις, μάχας, κ πολέμους ὑπομηχανῶνται ἀφ', κ οὐκ οἶδ' ὅπως οἱ ἀλαβέσται ὅτοι φεύγοντες ἐξ ἀλλοδαπῆς μακρὰ πελάγη διαπερῶντες, ὑπὸ προσκωμίσει τ ἁγίας ταύτης γῆς, δέον ζωὴ ἀλαβείᾳ προσέρχεσθ, θυμῷ κἀ ὅπλοις ἐπέρχον). κἀ ποτὲ μὲν ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, σκαφείαις. ἄλλοτε κἀ ἀγχεμάχοις χρῶνται ὅπλοις, ὡς αἱ μοχαρεῖς στρατιῶται. κ τῷ μὲν ζωοδόχῳ τάφῳ προσεύχεσθαι μὲν, ἀλλ' ἐχ ὡς οἱ χριστ μαθηταί. ἀλλ' ὡς ἡ χ Πιλάτ κυνοφόνια. ἐγνώσθησαν οἰκουμένῃ ὁ πολυθήκην ποιήσαντες τὴν ἔνδον χ ἁγίᾳ τάφῳ καταισχύνην αὐτῶν, ὅπερ οὐκ ἄλλοτέποτε τετολμήκασι. κοινὸν γὰρ αὐτοῖς τὸ μηχάνημα. κἀ ἅπασι κατηγορῶν τοῖς ἐν ταύτῃ ταῦτα διέξειμι, εἰσὶ γὰρ κἀμπνες αὐτῶν ἀλαβεῖς τωόντι κἀ χήμασι κ πράγμασι. ἔτοι ἦ κἀ εἰρήνης εἰσὶ θηρευταί. ἀλλὰ τῶν ἀφ' καθ' ἕτ ὑπὸ δημένων, ὧν κἀ τὸ θρασὺ κ τὰ τοιαῦτα τολμήματα ἐλευθερίᾳ γὰρ κ ἀνέτῳ βίῳ σκηνοῦντ ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἕκας μέρεσι, κἀ κ τῶν μὴ ταυτὰ τούτοις θρησκευόντων λόγοις κ ἔργοις ἐξοπλιζόμενοι κ μάλιστα ἡμῖν τοῖς ἀνατολικοῖς τοιαῦτα κἀν ταύτῃ εἰς ἡμᾶς δρᾶν ἀδεῶς ἐθέλουσι, κἀ τούτων αὖθις ὅσοι πέρυσιν ἄχρι χήματ ἡμιμόροι. εἰσὶ δ' οἱ κ σκ σωτηρικῆς ζωπυρηθέντες στρατ σταυροῦ δῆθεν, ἢ κ τῶν σκ ναυμαχίας διασωθέντων, τὸ χῆμα ἀμφιεσάμενοι, μόνον ἵνα τ ἁγίας ταυτησὶ ὑπόβωσι γῆς (ἔθ γὰρ τοῦτο παρ' αὐτοῖς) ὅτοι τὰ μάλιστα φόνον πνέουσι καθ' ἡμῶν κἀ ἀσεβῶν. ὅτι κ κύριοι πάντων τῶν ἱερῶν τόπων τε κἀ προσκυνημάτων, οἰόμενοι εἶναι, σκ οἶδ' εἰ ἔκπν ματαίας κἀ ψευδῶς κατειλημμένοι ὄντες προλήψεως, ἢ σκ τ ὄκθεν αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς ἀπεχθείας ὁρμώμενοι, βλοσυρόν τι ἀφ' πρὸς ἡμᾶς κ τὰς ἡμῶν ἀποβλέπουσι, κἀ ὡς φῶτας ἀλλοτρίων πραγμάτων ὁρῶσι. κ μαρτυρεῖται τῷ λόγῳ βαχθὲς κἀ προτρεπτὰ παρ' αὐτῶν ἔνδον χ ἁγίᾳ τάφῳ γεγυμνένα, ἐξάπασα πᾶσιν ἄχρι κ αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως. ἅπερ εἰ κ δῆλα πᾶσι κατέστησαν, σκ οἰκήσω δ' ὅμως κ ταῦτα χαφῇ προδοθῆναι, τῇ σωτηρίᾳ χρησάμενος. μαρτυροῦσι τὰ γεγυμνασμένα τούτων ξίφη, τὰ προδοξίφια, οἱ ῥόπαλοι, οἱ ἐξελθόντες σκεῖθεν τῶν ἡμετέρων πραιματαίων, πρὸς θάνατον αὐτ αἱ πληγαὶ φερουσαι, τὰ σκχυθέντα αἵματα, πρὸς τ ἱερᾶς ἡμῶν πραπέζης, οἱ ἡμαγμένοι ῥόπαλοι ἔτι σωζόμενοι παρ' ἡμῖν, κἀ τίνες οἱ δράσαντες; οἱ τὰς ῥακκίνας, κ βαθύας καλύπτρας ὑπὸ κεφαλῆς, ἐν ταῖς πρόδοις ὑπφερόμενοι, κεκυφότες, καὶ πρὸς γῆν νενευκότες. τοῖσι δὲ ταῦτ' ἔδρασαν; τοῖς βαλαιπώροις ὑπηρέταις ἡμῶν. πότε δ' τετολμήκασι; πρὶ ὤρων δῆτα δευτέρων τ ἡμέρας· πάνδαλον δ' ἦν. ὑπὸ τ ἱερὰν μυσταγωγίαν, ἱσαμοῦ γ ἡμετέρα ἱερέως, κἀ τῶν ὑπηρετῶν παρισαμένων. κἀ τίν ἕνεκεν; ἵν' σκεῖθεν κατὸ τ ἱερᾶς πραπέ-

πραπέζης ὠθήσωσιν αὐτὰς, αὐτοὶ τ ἰδίας ἄρξουσι λειτουργείας, μηδοποσοῦν ἀνεχόμενοι καιρὸν διδόναι, τελεισθῆναι τὴν ἱερὰν ἡμῶν μυσταγωγίαν, ἀλλ' αὐθωνης ἀσχέτῳ θυμῷ ἐφορμήσαντες ὡς λησταὶ, τ ἱερέα καὶ τὸν διάκονον τῶν ἱερῶν ἀμφίων εἵλκυσαν. ἄλλος δέτις αὐτῶν τῶν ἱερῶν ἀμφίων τῆς ἱερᾶς πραπέζης δραξάμενος, ἐπάνω ἐχόντων τὸ ἱερὸν ἡμῶν αὐτιμήσιον ὑπκείμενον ὡς ἔθος, καὶ τὸ θεῖον καὶ σεπτὸν εὐαγγέλιον, κατρίπτειν ἤθελε. Ἕτερος δ' ὡσαύτως ἐπέπνευσεν εἰς τὸ πρόσωπον τ παρεστώτων καὶ διανοίγων τὸ στόμα, καὶ προπετέσιν τῇ γλώσσαν ζωὴ ἀκήρατον τῶν χειλέων διαστροφῇ ἐνέμπαιζε τούτοις αὐταιδῶς, καὶ θρασέως, ὥς περ οἱ θρασυκάρδιοι στρατιῶται τῷ χριστῷ.

Ὅτε ἡ ζήλος θείος προπηδήσας τῶν ἱερῶν σκευῶν φύλαξ μικρὸν αὐτὸν ὠθήσας κατοπτῆναι, καὶ μὴ καταλακτίζειν. τ ἁγίας πραπέζης, ὥστε πρόπτη διολισθήσας κ πεσεῖν, ἐμοὶ ἡ καὶ ἐπεπόθητο ὅλως. ἅτον οὖν ἰδόντες διολισθήσαντα, οἱ καλοὶ ὁ στρατιῶται, τάχει ποδὸς ὡς εἶχον πρὸς τ ὁ στρατηγὸν αὐτῶν ἔδραμον, καὶ ἔνοπλοι ἐξελθόντες, ὑπτίπτουσιν ὡς μαινόμενοι, ἀόπλοις τοῖς ἡμετέροις. οἱ πολεμικοὶ, τοῖς ἀπολέμοις. οἱ τὰ στρατιωτικὰ διὰ βίου ἀσκοῦντες ἀνδράσιν ἐκ παιδὸς βίον ἰδιωτικὸν μετερχομένοις πρᾶον τε καὶ ἡσύχον. Τότε δὴ πρᾶγμα φόνου γέμον ἐδείκνυτο. ἵλεως μοι χριστὲ βασιλεῦ, πρὸ τῆς ἱερᾶς πραπέζης, ὅπερ ἡ ἀναίμακτος ἐτελεῖτο θυσία, τὸ ἔδαφος λύθροις ἀνθρωπίνων αἱμάτων πεφοινημένον ἑωρᾶτο. ὅπως δὲ καὶ τοῦτο παρ' ἡμῶν τῇ σιγῇ παρεδόθη, ἐν παρόντος καιρὸς λέγειν.

Ταῦτα δή καὶ τοιαῦτα, ὦ ἔλληνες πατέρες (πρὸς ὑμᾶς γὰρ ἤδη ἐπαναστρέψω τὸν λόγον) τολμῶντες καὶ πράττοντες, σὺκ ὀρέννυσθε. ἐν' ἀποκαμόντες φαίνεσθε, ἐξωτερικῶς καὶ χρημάτων εἰς πολεμεῖν ἡμῖν πρὸς ἐξωτερικῶν, ὡς ἂν εἴποιμεν πραγμάτων. εἰ δὲ καὶ μὴ πάντες ἐξωτερικὰ ἀλλὰ πρὸς αὐτὰ τὰ παρ' ἡμῖν ὀρθῶς θρησκεύόμενα καὶ εὐσεβῶς δογματιζόμενα, ταυτῷ διηγέρθη, ὅπλοις τοῖς λόγοις καὶ τοῖς καθ' ἡμῶν συγγράμμασι χρησάμενοι, καὶ βίβλον ὅλως ζωτεταχότες προσεκομίσατε, ἵνα τῷ δοκεῖν ἀμφοτέρωθεν τρόπαιον καθ' ἡμῶν στήσαι.

Ἀλλ' ἡμεῖς μετριοφρονέστερον τοῖς πράγμασι χρώμενοι, τὰς μὲν ἔξωθεν ὑμῶν πολέμους, καὶ τὰς ἐνέδρας ὡς οἷόν τε πρὸς τὸ εἰρηνικώτερον διαπραγματεύόμεθα, πρὸς δὲ τὰ ἐγγράφως προσενεχθέντα, πρὸς πίστεως ὄντα, καὶ κατασκέσεως ἐκκλησιαστικῆς, καὶ τυραννίδα ἄντικρυ καθ' ὑμῶν ὑπψηφιζόμενα, καὶ τὸ πᾶν εἰπεῖν τ κοινῆς τῶν πιστῶν σωτηρίας ἡμᾶς ἀποκλείσαι, πῶς ἔνι δυνατὸν σιωπῇ παραδραμεῖν.

Εὐθὺς μὲν οὖν ἐντεῦθεν τῆς πρώτης θέσεως ὑμῶν, μόνην καθολικὴν ἐκκλησίαν, ὑπαίθρους ὁριζόμενοι τ ῥωμαϊκὴν. εἴπομεν δὲ καὶ ἡμεῖς δείξαντες, ὅπου ὅρος ἐκεῖνος ἐλλιπὴς ἐστὶ, καὶ διὰ ὅτου ἀδόκιμος, καὶ ὅπου ἔθος ὑμῖν ἢ ἐλλιπεῖς ἢ πλεονασάντας προτάνειν τοὺς ὅρους. καὶ ὅπου οἱ ὀρθοδοξοῦντες, καὶ ὀρθὰ φρονοῦντες περὶ τ ἐκκλησίας μίαν μόνην, ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν εἶναι βέλονται, τ οἰκουμενικὴν ζώσαν, συγκροτουμένην ὑπὸ τῶν πέντε πατριαρχικῶν θρόνων, παρόντων πατριαρχῶν, ἢ τοποτηρητῶν

ειτῶν γνησίων, ⸌ὲ παρεγγεγράπθων ⸌ενόθων, ⸌ ταῦτα μὲν πρὸς ταῖς ἱερᾶις θέσεις.

Ἐλθόντες ⸝ πρὸς τὴν τετάρτην ἥσιν εὕρωμεν ὑμᾶς χοινίων ἐκ ψάμμου πλέκοντας, ἀναμετρῶντες τὰς χρονολογίας συμφώνως ἐπειρᾶσθε δεῖξαι τὰς ἐκκλησίας, ἀναπολικὴν καὶ δυτικὴν, ἀπὸ χριστοῦ μέχρις ὀκτακοσίων ἐτῶν. καὶ ὅτι ἀπ' ἐντεῦθεν ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἀπεχώρησε τῆς δυτικῆς. καὶ ὅτι πολλάκις ἐμάχησαν οἱ ἀνατολικοὶ μετ' αὐτῆς, καὶ πάλιν ἐχώρησαν.

Σκοπὸς ⸝ ἐν τούτοις ὑμῖν τὴν ῥωμαϊκὴν δεικνύειν ἐκκλησίαν ἀσφαλῆ διαμεῖναι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, καὶ ποῖ ⸌ πίστιν ἀμετακίνητον τὴν ⸝ ἀνατολικὴν διαπεφευγέναι καὶ χεχωρίσθαι ἀπ' αὐτῆς. διὸ καὶ σχισματικοὺς ἡμᾶς λέγετε καὶ ἀκοινωνήτους αἱρετικούς. ἃ δὴ πάντα διεξελθόντες πολλῶν καταγελάσομεν ἡμῶν γέλωτα παιδιᾶς λεγόντων, ὅμοιον γὰρ ἐστὶ τὸ λεγόμενον ὑμῖν, ἀνδρὶ παροινοῦντι καὶ τῷ ἐγκρατεῖ καὶ νήφοντι μέθην ἐγκαλεῖν. ἐπιδείξομεν γὰρ πρῶτον ἐν ἐκείνῃ τῇ χρονολογίᾳ ὑμῶν, ὥσπερ ἀντιχρονοτριβοῦντες ⸌ ἡμεῖς, ὅτι εἰ καὶ ποῖ ⸌ πίστιν συμφώνως εἶχον αἱ ἐκκλησίαι, ἀλλ' ἄνωθεν ⸌ ἀπ' αὐτῶν τῶν διαδόχων τῶν ἀποστόλων ἐνιαί τινες ἐκκλησιασταὶ ἐπεπόλαζον, καὶ τούτων αἱ πλεῖσαι ἀπὸ τῶν δυτικῶν ὑμῶν ἀναφύονται διὰ τὸ φιλόπρωτον ἦσαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς μαρτυρίας αἷς ἐχρήσασθε, διδάσκετε τῶν πατέρων καί τινων ὑπηκόων παπῶν, ἢ πρὸς αὐτὰς ἑτέρων νενοθευμένας καὶ διαπεπλασμένας τὰς πλείστας εὑρομεν. εἰδέπερ ⸌ ὑμεῖς εἰρηνεύειν ἐγκωμίου χάριν, πρόσωπον ὄν, νόμον ἔζωσησθε.

Πολλάκις γὰρ οἱ ἀνατολικοὶ ὁρῶντες τὰς τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης πρόεδρους (καίπερ ἁγίους ὄντας ἀνθρώπινον δέπ παθόντας) ὑψηλοτέρους καὶ πέρας δεόντως, πρὸς δὲ σφῶν θρόνον διανοηθέντας καὶ γεγραφότας ἐν ἰδίαις ὑπηκοΐαις, θεραπείας χάριν τὸ δοκεῖν ἀπεδέχοντο καὶ τοῖς ἴσοις, ἐφ' ὅτε, ἐπήνουν αὐτὰς, τῶν ἐκείνων μὴ διαβλαπτόντων τὴν ἀδελφικὴν ὁμοψυχίαν καὶ ὁμόνοιαν. ἀλλ' ὅντως καὶ τὰ εἰκόνια ἄγιον, θεραπευόμενα τὰ ὑπερήφανα ἤδη, ἑαυτῶν ὑπεροπτικώτερα γίνεσθαι πέφυκεν. καὶ ἵνα τὸ πᾶν ζωηρῶ εἴπω, ἐν ταύτῃ τῇ χρονολογίᾳ ἡμῶν ἄλλα πρεσβεύεσθε, καὶ ἕτερα δεικνύειν ἠγωνίζεσθε, προυθέμην γὰρ δεῖξαι τὴν συμφωνίαν τῶν ἐκκλησιῶν ὑπολανθανόντως ὑπαιρεῖτε τὴν αὐτοκρατορίαν δεικνύειν καὶ πάπα ἀρχαίαν εἶναι. καὶ ποῦ μὲν τὸ πρῶτον, ὡς εἴπομεν, τὰ ἐνόντα πρόπον ἀπηντήκαμεν, ποῦ δὲ τὸ ⁘ ὑμῶν τὴν τοῦ προέδρου ὑμῶν διαθρυλλουμένην αὐτοκρατορίαν καθαρῶς ἐδείξαμεν, ὅπ οὐδέποτε ὁ πάπας ἀπῆντα ταῖς ζωόδοις, οὐδ' αἱ ἐκκλησίαι πώποτε (ὡς ὑμεῖς βούλεσθε) ἐζήρτηντο τοῦ αὐτοῦ ἐξουσίας. ὅτ' ἔχει τὸ ὑπακούειν τῇ ζωόδοις, μᾶλλον δὲ αἱ ζωόδοι ὑπακούουσι τῷ πάπᾳ ὡς ἡ ἐνκαρθαγένη τῷ ἰννοκεντίῳ, ἀλλ' ὅτ' ἀναντίῤῥητα εἶναι πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ ἐκπεφασμένα. πολλοὶ γὰρ αὐτεῖπον τῷ πάπᾳ, ⸌ ὁ κυπριανός. τὰ δὲ δόγματα ἐγκωμίου χάριν ῥηθέντα ποτὲ, φασὶ δὲ μακαρίου πέτρου, ὡς κανόνας ἐδέξαντο. ἐπιδείξαμεν δὲ ὅτι ⸌ ἄλλοις ἀποστόλοις ὁμολογούσι τῷ πέτρῳ ἁρμόζουσι, ⸌ ὅτι ⸌ ἄλλοις ἄλλα ἐγκώμια τῶν δὲ πέτρου ὑψηλότερα ἐπλέχθησαν, διὰ τῶν αὐτῶν

καὶ

καθε διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας, ἃ ὅπ ὅσα ἰδία τινὶ εἴρηϑ, κοινῇ πᾶσιν ἐφαρμόζει. εἰ δὲ ὑμεῖς ὅσα τῷ πέτρῳ εἴρηϑ ἃ μόνῳ τῷ πέτρῳ ταῦτα ϖροσεῖναι δοκεῖτε, ὥρα ὑμῖν καὶ μόνον τὸν πέτρον καθεζῆναι λέγειν κελεύει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τ κρίσεως, δίχα τῶν λοιϖῶν ἀϖοστόλων. ὁ γὰρ ἐκ δαμασκοῦ Ἰωάννης ἐν τοῖς ζωτεθεῖσιν αὐτῷ ϖρὸς αὐτὸν μελῳδήμασι τοῖς παρ' ἡμῖν ἀδομένοις ἐν τῇ σεβασμίᾳ ταύτῃ ἑορτῇ ὧδέπως φησίν.

Ὡς ὑϖέρτερος τῶν ἀγγέλων ὁ Πέτρος ἐν σώματι ἐν τῇ ἀϖοφάνει ἐλθὼν ταύτῃ χριστὸς ὁ Θεὸς κελεύει καὶ ζωέδρον ἔσεσθαι ἔφησεν. ἔδαμοῦ γὰρ ἐν ταύτῃ τῇς λοιϖῇς ἀϖοστόλης ὁ ἱερὸς ὕτος ὑμνῳδὸς ϖαρηλειφὼς φαίνει. τί δὲν ἐρεῖτε, ὅτι μόνῳ τῷ πέτρῳ διὰ τοῦτο ἡ ἐκεῖσε καθέδρα ἀφώρισται; καὶ ϖῶς φήσετε τὴν τοῦ σωτῆρος φωνὴν φάσκουσαν ϖρὸς ἅϖαντας τὸν χορὸν τῶν ἀϖοστόλων: ὑμεῖς ἐστὲ οἱ διαμεμενηκότες ἐν τοῖς ϖειρασμοῖς μου, καὶ διὰ τοῦτο διατίθεμαι ὑμῖν βασιλείαν, καὶ καθίσεσθε ἐϖὶ δώδεκα θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. οὕτως δὲν ὡσοφώτατοι ἐκλαμβάνειν δεῖ τὰ ϖροσωϖικὰ ἐγκώμια, εἴτε ἀϖοστολικὰ εἶεν, εἴτε καὶ ϖατικὰ, καὶ μὴ ὡς κανονικά.

Οὕτως γὰρ εἰς ἑνωθείσας τὰς ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ὑμῶν αὖθις ὡς ἀνυϖοτάκτων δῆθεν διαχωθείσας, ἐδείξαμεν ὁποῖαι ἦσαν αἱ ἑνώσεις ἐκεῖναι, καὶ ὅτι ἡμεῖς ἐν λατεράνῳ τῆς ῥώμης ἐϖὶ Ἰννοκεντίου Πάπα, ἐκ ϖάντων λατίνων ζωήθροισε, ἐκεράτωσε γὰρ τότε λατῖνοι Κωνσταντινουϖόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων ϖατριαρχῶν. λατῖνοι δὲ ἐκ λατίνων ὄντες, τὴν ζωόδον ἐκείνην ϖλήρη ἐκ τούτου νομίζετε καὶ τελείαν, δρᾶμα δὲ σκηνὴν μᾶλλον ἦσαν, ἐκ τοιούτων νόθων ϖατριαρχῶν συγκροτηθεῖσαν, ἢ οὐκ ἔχετε καὶ τὴν σήμερον, τοιούτους σεϖτεσίδας (ἵν' ἰταλιστὶ εἴϖω) ϖατριάρχας, καὶ ἀϖερονημένους ἔτως, ὥστε ϖαροικηθῆναι τῶν καρδηναλίων, ἐξ ὧν οἱ ϖλείστοι μήτε χρίσμα ἔχουσιν ἱερωσύνης.

Τὴν δ' ἐϖὶ Μιχαὴλ τοῦ ϖαλαιολόγου λεγομένην ϖαρ' ὑμῶν ἕνωσιν, ἴδεν ἄλλο ϖοιήσασαι ἡμεῖς ἐδείξαμεν, ὅτι μὴ διάσασιν τῶν ἀνατολικῶν αὐτῶν καὶ χίσμα καθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅτι ϖάντα τὰ βασιλικῆς δωρεᾶς καὶ βίας ἦσαν ἀϖοκινήματα, καὶ ὅτι καικῶς τοῦ βίου μεταστάντος τοῦ Μιχαὴλ ταχέως ἀϖεκαλέσησαν εἰς τὴν ϖρεσβυτέραν εἰρήνην τὰ ϖράγματα. καὶ εἰς ὁμόνοιαν τὰ διεσῶτα ἐϖανῆλθον: φιλεῖ γὰρ τὸ βίᾳ κεκτημένον, ἀφεθὲν, ταχέως εἰς τὴν ϖρεσβυτέραν κτῆσιν ἀϖοκαθίστασθαι.

Παρακαλήσιον εἶϖαμεν ϖαθεῖν τοὺς ἡμετέρους τοὺς ἐν τῇ φλωρεντίᾳ γνωμένους. βασιλικὴ γὰρ ἀνάγκη ϖραγμάτων, καθὰ καὶ ἐϖὶ τοῦ Μιχαὴλ, ϖρὸς τὴν τῶν λατίνων ἕνωσιν ἐβίασεν ἀμφοτέρους. ὁ μὲν γὰρ τὴν τοῦ καιρόν δεδοικὼς τὴν ἔφοδον. ὁ δὲ τὴν τοῦ ἀμηρᾶ. διαφέρει δὲ αὕτη ἐκείνης τῇ συστάσει. ὅτι ἐκκλησιαστικῆς συστάσεως ἤρξατο. εἶχε γὰρ βασιλέα, ϖατριάρχην, ἱοϖοτηρητὰς ϖατριαρχῶν, καὶ τοὺς ἐγκλείστους τῶν ἀνατολικῶν. ἐκείνη δὲ διὰ ϖρέσβεων καὶ

ἐϖισκόπων

ἀποστολῶν (ἐχ ὡς ὑμεῖς λέγετε ὅτι καὶ ἀπὸ Πατριαρχῶν), ἅπαν ὁ ἤθελον οἱ λατῖνοι ἠργάζοντο. καὶ πάλιν ἑκατέρα θατέρας διαφέρει τ διαστάσει χ τοῖς σχίσμασι. χ ᾗ μὲν ἀπὸ Μιχαὴλ οἱ ἡμέτεροι καθ' ἑαυτὲς ἐστασίασαν, τῶν κρειττόνων καὶ πλειόνων μὴ βουλομένων ὅλως χωρισθῆναι βασιλικῆς ἀνάγκης ἕνεκα, τὸ δόγμα χ ὀρθόδοξον δόγμα τ πίστεως.

Ἐν ᾗ τῇ Φλωρεντίνῃ, καὶ σὺν τ ἐναρξέως αὐτῆς, οἱ λατῖνοι καθ' ἑαυτὲς ἐμάχοντο, ἡ ἐνγερμανία ζωοδχ μ χ Πάπα καὶ αὐτὸς μετ' αὐτῆς, καὶ κατ' αὐτῆς ἐκινεῖτο, πάντα κάλω κινῶν ὅπως αὐτὴν διαταράξῃ καὶ διαλύσῃ, χ ἄρξῃ κ' πάντων ὧτ τὴν ἐξουσίαν. ὅπερ δὴ οὐκ ἄν ποτε τυχεῖν ἠδυνήθη ἄν, εἰ μὴ ὁ καλὸς ἡμῶν αὐτοκράτωρ ῥωμαίων Ἰωάννης ὁ παλαιολόγ φημὶ, δελεασθεὶς μ πάσης τ σὺν αὐτὸν ζωοδχ, δουλοπρεπῶς ἄραν σὺν τὰς πόδας αὐτ, ὡς μὴ ὤφλεν, ἀφίκετο. ὅθεν οἱ ὅσα ἐκλέ-ξω τὰ κακὰ ἠπειλήθησαν, ἡμῖν γερμανικὴ ζωοδχ, ἠδιορθῶσα χ αὐτὰς τὰς Πάπας κατήργη, τῇ ἐπιδημίᾳ σὺν τ Πάπαν χ ἄνακτ. ὅπερ ἦν αὐτοκράτωρ, Πάπας, Πατριάρχαι, καὶ ζωοδχ ἀνεπλέγη ἄλλοις οὐκ ἐξῆν. εἰ χ ἡ γερμανικὴ τότε ζωοδχ ἔπ σωτισῶσα, τὸ καθ' ἑαυτὴν οὐκ ὤκνησεν. ἤργησε γὰρ τ Πάσσαν, ὡς ἔφημι δόγμιον, χ ἀντ' αὐτὰ ἄλλον ἀπεκατέστησε. καὶ τὴν φλωρεντινὴν τὰ δόγμιά ζωοδν σχισματικῶν ἀπεφήναντο καὶ ταῦτα πάντα διεξοδικώτερον φέρε) ἐν ταῖς τῶν λατίνων βίβλοις ἐναὶς σὺν τ ἐν Κωνσταντία ζωοδχ διεξίασιν, εἰ καὶ ὡς ἀπόκρυφον τὴν βίβλον φυλάτ-τετε. ἓν μὲν δὴ τοῦτο χ πρῶτον κακὸν εἰργάσατο ἡ σὺν Πάπαν ἐπιδημία χ ἄνακτ. ἕτερον δ' ὅτι τ Πάπαν ὑπερύψωσε τοῖς ποσὶν αὐτ σὺν κυλιν-δόμ ἐπὶ πρισὶν ὅλοις ἕτεσι, καὶ δουλοπρεπῶς τὴν κεφαλὴν τοῖς ἐκεί-νε ποσὶ σὺν προσάγων καὶ καταπαζόμ. χ σὺν τὰς πᾶσαν ἐκείνε καταν-εύων βέλησιν. ἐξ ὧν ἁπάντων ἐκύρτο, τ μὲν πολὺ χ δέοντ ὑπεραρθῆναι, τὰ δ' ἡμέτερα λίαν ἐξ ὕψους αὐτῷ ὁρώμενα μικρὰ φαίνεσθ ὡς ἂν εἴπις ἐ-λέφαντα, ἀφ' ὑψηλᾶς ὄρους κάτωπε εἰς τὴν ὑπόρροιαν ἔβλεπε. καὶ σὺν-έτι πᾶσαν ἐλπίδα σὺν ἀφῃρεθῆναι ἑνώσεως, τῶν ἀνατολικῶν ἔκποτε τὰς τῶν λα-τίνων διαθέσεις καταμαθόντων. ἐὼ λέγω, χ ὅτι κατάπινα θεομηνίαν ἐπὶ τοῖς τότε σὺν χ Βασιλέως κ' τ ἐκκλησίας διαπραχθεῖσι, τέλεον ἀφῄρη-το ἡ βασιλεία. ἐγὼ παύτοι ἀρεστὰ οἶμαι τῇ θείᾳ προνοίᾳ ἔδοξεν, τὰ κ' τὰς ἀνάκτας Μιχαὴλ χ Ἰωάννην πεπραγμένα, τ αὐτῶν συγχύσεως ἕνεκα, τὴν ἐκκλησίαν ὅτω συγχέαι χ διαταράξαι. ὅτως ἡμεῖς γνώμης ἔχομ, σὺν ὧν ὑμεῖς ἑνώσεως λέγετε. καὶ ταῦτα μὲν σὺν τὴν ἐντῇ :δ' ὑμῶν θέσει χρονολογίαν.

Ἐν ᾗ τῇ πέμπτῃ ὑμῶν θέσει γενόμενοι, ὅπου τὸ σχίσμα ἡμᾶς ἐργασαμέ-νως ὑπεμφαίνετε, ὡς ἀπὸ χ καθόλω τ ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας σώματ ἀποσχισθέντας, ὡς οὐδενὸς λόγω τὴν θέσιν ὑμῶν ταύτην ἐχομένην διελύσαμεν, ἐ διὰ πλειόνων ἀπεδείξαμεν, τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν μερι-κὴν οὖσαν, τὴν δ' ἀνατολικὴν καθόλω. διὸ λόγως ἐκείνην μᾶλλον σχισθεῖσαν ἀπὸ τ ἀνατολικῆς χ ἐχ αὕτη ἀπ' ἐκείνης, ὡς οὐ τὸ ὅλον ἀπὸ χ μέρους, ἀλλὰ τὸ ἀνά-

τὸ ἀνάπαλιν, τὸ ὅλον ἀπὸ τ μέρους χωρισθὲν αἰσθόμενοι λέγει.

Πρὸς τὸ πρῶτον τμῆμα ταύτης τῆς: έ: θέσεως ἀπὸ τῆς κοινωνίας τ ἀ- ε΄
ναβολικῆς ἐκκλησίας φησὶ τ δυτικὴν ἀπφέρετε, ὅτι ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλη-
σία ἦν ἀληθὴς ἐκκλησία, ὅτι ἔμενεν ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καὶ μὴ τ χωρισμὸν,
ὑμᾶς φησὶ ταῦτα λέγοντας, καὶ ὡς ἐχρῆν ἐδείξαμεν, ὅτι οὐκ ἐνέμενεν ἐν
τῇ αὐτῇ πίστει, καὶ φησὶ τοὺς συλλογισμοὺς ἐκείνους καὶ τὰς μαρτυρίας τὸν ἐνόντα
τρόπον μὴ τ ἀληθείας ἀπηντήσαμεν.

Εἰς δὲ τὸ: ϛ΄: τμῆμα καταισφαλιζόμενοι τὴν τ Πάπα ἐξουσίαν φατὲ, ἐ- ϛ΄
ὰν καὶ καινοτομήσῃ ἡ δυτικὴ ἐκκλησία, οὐκ ἔχει ἀναιρέσεως ἃ δεῖ μίαν
ζωοδόν. πᾶσι γὰρ ζωοδόχ, μὴ κατακέλουσιν τ Πάπα συγκροτηθεῖσι ἀνίσχυ-
ρός ἐστι καὶ φῂς κανόνας, καὶ ὅτι ἐδόκει ὡς αἱρετικὸν κρίνει φησὶ ζωοδικῆς
διακρίσεως. καὶ ἀλλ' ἄπια. πατέρες τίμιοι τούτοις ὅμοια πεφθέγγεσθε ἀγω-
νίζεσθε δεικνύειν, ὅτι τὸν ἀνθιλέγοντα οὐκ ἔχετε φησὶ πᾶν, ὅτι οὗ εἴρηται.
ἡμεῖς ὅμως τῇ ἀληθείᾳ συμμάχῳ χρησάμενοι. ἔκ τε κανόνων ἱερῶν, καὶ
ῥήσεων διδασκάλων ἀναβολικῶν τε καὶ δυτικῶν ὁποῖαν τὴν ἰσχὺν ἔχουσι ταῦ-
τα. ἀπεδείξαμεν. καὶ ὅτι ἀλλήλοις ἀντιφάσκετε, καὶ ἀσύμφωνα ἑαυτοῖς λέ-
γετε, καὶ ταὐτὸ ζητούμενα ὡς ὁμολογούμενα λαμβάνετε καὶ ἀποδίδοσθε.

Οὐ δὲ ἀγωνίζεσθε δεικνύειν ὅτι τ ἀναμαρτησίας τ ῥωμαϊκῆς πίστεως, ἣν
φησὶν λαβεῖν. ὅτι δηλαδὴ τὴν πίστιν ἔχει ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία ἐξ
ἐπαγγελίας, διὸ καὶ ἐδύνατο ἁμαρτάνειν, καὶ ῥήσεις γραφικὰς παρεξηγη-
μένας εἰς φέρετε. ἀπὸ μαρτυριῶν τινῶν. ἐνσχήματι ἐγκωμίου εἰρημέ-
νων, φησὶ ἃ δὴ πάντα ἡμεῖς εἴπομεν, ὅτι ἀρχὴ ῥᾴμη μόνη ἐδ' ἄλλη τις καὶ
τ ῥώμην μερικὴ ἐκκλησία τὴν ἐξ ἐπαγγελίας πίστιν πεπλάτηκε πώποτε,
ἀλλὰ ἡ καθολικὴ ἅπασα ἐκκλησία, ἥτις οὐκ ἔστι μόνη ἡ ῥωμαίων ἢ λατίνων,
ἀλλ' ὁμοῦ ἅπασιν, καὶ φησὶ ταῦτα πολλαῖς ἐχρησάμεθα μαρτυρίαις ἁγίων
Πατέρων ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν. τὰς δὲ μαρτυρίας ἃς ὑμεῖς φησιν ἀπὸ
Πατέρων ἁγίων καὶ διδασκάλων ἐδείξαμεν τὰς μὴ συμβαλλομένας
φησὶ τὸ προκείμενον, τὰς δὲ ἢ παρεξηγημένας παρ' ὑμῶν, καὶ ἄλλας ἐν σχή-
ματι ἐγκωμίου εἰρημένας δόγμα μὴ ζωποιούσας, ἃς δὲ τῶν Παπῶν μαρ-
τυρίας μεγαλαυχοῦντων καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν μαρτυρόντων δικαίως. ἀπεβάλ-
λομεν. ἐσημειωσάμεθα ἐν τούτῳ καὶ τὰς ὅσας νενοθευμένας μαρτυρίας φησὶ
φέρητε, οὐκ οἴδαμεν εἰ ἢ ὑμεῖς αὐτοὶ ταύτας ἐνοθεύσατε ἢ φησὶ τῶν ἡμε-
τέρων διδασκάλων τῶν σχολαστικῶν ὕστερον ταύτας παρελάβετε, ᾧ καὶ μᾶλλον
ζωπρέπεια. φησὶ γὰρ τ φησὶ παρ' ὑμῶν μαρτυρίας ἀπὸ τῶν τ
θησαυρῶν ἠρωτήσαμεν, εἴπερ τῶν ἄλλων τ κυρίως πραγματικῶν
ταύτην εὕρατε. ἐν τοῖς θησαυροῖς γὰρ ὡς ἔφατε, οὐδὲν τοιοῦτον φέρεται,
ἀπεκρίθητε ὅτι φησὶ τῷ ἀκινάτῃ θωμᾷ ὕστερον εἶπεν ἐν τῇ κ΄ ἐλλήνων πρα-
γματεία.

Ἐν τῷ: δ΄: τμήματι τὴν μοναρχίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κρεῖττον ἀεὶ σοφε- δ΄
λίας, διὰ μακρῶν λόγων φησὶ πειρόμενοι δεικνύειν εἰς ἀπεραντολογίας ἐμ-
πίπτετε διὰ πλείστων ῥητημάτων. ταύτην δὴ δοκοῦντες ἀποδεῖξαι, τέλος

τὴν

τὴν ἐκκλησίαν ὀρθοτὴν ἔσαν, ἀνάγκη καὶ κεφαλὴν ἔχειν ὀρθοτὴν, ἣ Πάπαν λέγετε. ἡμεῖς δὲ ἀριδήλως ἐδείξαμεν καὶ μοναρχίαν καὶ ἀριστοκρατίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὡς καὶ ὅπως ἑκάτερα. ὡδὶ δὲ τὰ ὀρθοτῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ αἱρεσῶν, ἰδοὺ ὑμεῖς ἀναπλάττετε κεφαλῆς, ἃς δεκατέσσαρα σημαινόμενα τὸ τῆς ἐκκλησίας διελόντες ὄνομα, τὴν ἀλήθειαν παρεσήσαμεν, ψαλύσαντες τὰ ἀηδῆ, καὶ ἄκαιρα, καὶ ἐπαχθῆ σοφίσματα.

ε΄ Τὸ δὲ ε΄, Ἰμῆμα πειρᾶται δηλοῦν τὴν Πέτρου, Κορυφαίου, ἔξαρχον· καὶ κεφαλὴν τῆς καθόλου ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτῶν, ἵνα καὶ τῷ τότε ψαδόκῳ ταῦτα προσαρμόσῃ. καὶ ἐν τούτῳ πολλὰς εἰσήξατε μαρτυρίας, καὶ τὰς πολείσας νόθας, ἢ μηδὲν ζωοποιούσας. πρὸς ἃς ἡμεῖς τὰς τὸ ἐναντίον μᾶλλον δυναμένας ἀντεισήξαμεν, τοὺς δὲ συλλογισμοὺς ὑμῶν, σοφίσματα καὶ ψευδοσυλλογισμοὺς ἀπεδείξαμεν.

ς΄ Τὸ ς΄, Ἰμῆμα δεῖξαι σπουδάζει τὴν προσηγορίαν ταύτην καθολικὴν μόνῃ τῇ λατινικῇ ἐκκλησίᾳ προσεῖναι ἐκτερῶν ἰδιωμάτων, ἐκ τόπου, ὅτι πανταχοῦ. ἐκ χρόνου, ὅτι ἀρχαῖον. καὶ ἐκ πλήθους τῶν ὑφ' αὐτὴν. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὡς παιδαριώδη μεγαλαυχήματα, καὶ ψευδῆ σωτόμως ἀπηλέγξαμεν.

ζ΄ Καὶ τὸ ζ΄, τὸ φάσκον ὅτι πολλάκις ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἰδιώθη τῇ λατινικῇ, καὶ πάλιν ἀπεκλίθη, ὡς μαρτύρας ἔχουσαν ὑπολήψεως ἀπεδείξαμεν. καὶ μηδέποτε ὁλοτελῶς ταύτην ἰδιώσῃ τῇ λατινικῇ παρησήσαμεν, ἀφ' ἧς ἡ προθήκη ἀναφανδὸν πεπαῤῥησίασται ὅτι μὴ, ποτὲ μὲν σκιωικῶς, ἄλλοτε δὲ ἐν μέρει τινὶ τυλάχιστον καὶ τοῦτο μὴ βίας πολλῆς καὶ ἀνάγκης γινόμενον, καὶ ταχέως διαλυόμενον ὡς τὰ ἀτελῆ καὶ ἀσθενῆ ἀμβλώματα. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ζωῆς ὁμοῦ καὶ θανάτου γοδυσίμενα, ποὸς τῷ ἡλιακῷ καταυγασθῆναι φωτὶ.

η΄ Γενόμενοι ἐν τῷ η΄, Ἰμήματι δοκεῖτε δυσχερῶς ἄγαν ἀγανακτεῖν διὰ τὴν ἀθέτησιν τοῦ φλωρεντινοῦ ἐκείνου (ὡς μὴ ὤφειλε τὸ δέχεσθαι καὶ ἀσπάζεσθαι) συνεδρίου, καὶ πολλὰ μοὶ ὑμᾶς παρῳάγετε εἰς οὐσαν ἐκείνου, ὅτι δηλαδὴ, ἦν νόμιμον, δίκαιον ἐλεύθερον καὶ ὅσ' ἄλλα. ἃ δὴ πάντα ψεύδους ἀνάπλεα ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν, οὐμόνον ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν τοῦ συροπύλου συγγράφης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐν ῥώμῃ τυπωθέντων πρακτικῶν ἵν' ἑξαμφοτέρων γόντες ἀναμφιλόγως τὰ τότε πραγματευθέντα, ἐρυθριάσητε ἴσως ζωόδον ἐκείνην λέγειν, καὶ μὴ μᾶλλον καταφαίνειν σωτήριον.

θ΄ Τὸ δὲ θ΄, ὑμῶν Ἰμῆμα γλῶσσαν ὑβρίστριαν κινεῖ, οὐκ οἶδ' ὅπως εἴπω μᾶλλον, ἀναιδῶς καὶ ἀμαθῶς, ὑβρίζειν τοὺς ἄνδρας ὧνπερ θαυμαζομένους ἐπὶ σοφίᾳ καὶ βίου ὀρθότητι, καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένους, ἐπ' ὀδενὶ αὐτοὺς ἄλλο ἐγκαλεῖν ἔχοντες, εἰμὴ ὅτι τῷ Πάπᾳ, καὶ τοῖς αὐτοῦ καινοτομίαις ἀντέσησαν. ὅτι τούτου τυχὸν ἕνεκα δυσυχῶς τὸν βίον κατέλυσαν. ἓν μὲν δὴ τοῦτο. ἕτερον δ' ὅτι οἱ τὰ ὑμέτερα ἀνακείνοντες καὶ καθ' ὑμῶν τὰ ἐγγεγραφότες τυγχάνουσιν, ἀσύμφωνοι ποὸς ἑαυτοὺς φαίνονται. καὶ ποὸς μὲν τὸ: α: ἀγίων ἀνδρῶν καταψευδομένους ὑμᾶς ἀπεδείξαμεν. καὶ ποὸς τὸ: β΄, μετρίως ἀπαντήσαμεν. λέγομεν δὲ καὶ νῦν, ἐκβάλλετε: α, τὴν δοκὴν ἀπὸ

κὴν ἀπὸ τ̃ ὀφθαλμὸν ὑμῶν, καὶ τότε διοράν ἔξητε, τὴν ἐκκλησίας διδάσκαλοι ἀσύμφωνοι εἰσὶν, οἱ τ̃ ἀνατολικῆς, ἢ τ̃ δυτικῆς. ὑμῶν ὑμεῖς τὸ ὁρμαθὸν Παπῶν ἔχωμεν ἀσυμφωνέντων ἐν πολλοῖς, ὅσπερ καταλέγην ἐν οἷς διαφέρον ἀ συγγεγραφότες μακρὸν ἂν εἴη, καὶ δπλόγῳ ἀποίκιον. τὸς δ' ὑμετέρους σχολαστικὸς ὅπη κ̃ ἐν ὅσοις διαφέρον ἀ αὐτοὶ ἂν εἴποιτε. κ̃ μάλιστα τὸς σεφφιμικὸς ὑμῶν νόους τ̃ ἀκινάτην, κ̃ τ̃ σκότον.

Τὸ δέκατον κ̃ τελδταῖον, ἐδὲν ἄλλο τέλος ἔχει, ἀμὴ ὅπ ὀνειδίσωμεν ἡμῖν τὰς δυσυχίας ἕ ἡμῶς, κ̃ τὴν δυσέβειαν, πλέτῳ, καὶ τῇ ἄλλῃ κοσμικῇ δόξῃ, κ̃ φαντασίᾳ σεμνεράφειν. ὅπερ σὺκ ἂν ἡμῖν δυξάμην ἕ διαγγελίαν ἄλλως εἶναι τὸς ἀληθεῖς τῆς δυσεβείας χαρακτῆρας, ἐν οἷς κ̃ Χριστὸν ζῶσι διαπορδύοντα, καὶ μακαρίζοντα τὸς ἔχοντας ἴσους. ὅμως ἐδὲν σεὸς τὰ ὀνείδη ὑμῶν διεταράχθημεν. ἔθος γὰρ ὑμῖν ἴστο, τὴν πενίαν ἡμῖν ὀνειδίζειν. τὸ δὲ Δαβὶδ ὃ μόνον καὶ μὴ Δαβὶδ σεὸς ὑμᾶς ἀνθιφθεγγόμεθα, ἕως πότε δπλίσεσθε πάντες ὑμεῖς ἐφ' ἡμᾶς, ὡς τείχῳ κεκλισμένῳ ἓ φραγμῶ ὠσμένῳ; καὶ ὡς σεὸς τὸς πικρὸς ἕ Ἰωὰβ φίλους τὸς μὴ καλῶς τοῖς τῆς σεθνόσης λόγοις ἐμβατδύοντας ἀποκρινόμεθα. τὶς ἐξ ὑμῶν ἐλιφάζ ἐστὶν ὁθαμανίτης ἓ λέγων, ἐ ὃ ἰκρῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνη ἐν τοῖς λόγοις σε, ἐδὲν ἄν σοι τοῦτο καινὸν ἀπήντησεν; ἵν' εἴπωμεν σεὸς αὐτὸν, σὺκ ἐψδσάμεθα ῥήματα ἀλλότρια Θεοῦ ἡμῶν. τὶς ὃ καὶ βαλδὰδ ὁσαυχίτης ὁ φάσκων πρὸς τὸν ἀδάμαντα, ἐχ ἑώρακας ὅπ κατασροφὴ ἀσεβῶς τοιαύτης, ἵνα ἀκούσῃ, οἶδα ὅτι σὺκ ἠσέβησα. ἐλθέτω καὶ ὁ τοσοφὸς ἕ μινδίος ὑποδυόμενος σεόσωπον, κ̃ ἐκεῖνος σεὸς ἡμᾶς δπωλήθων καὶ ἀπειλῶν τάδε πικρῶς. τότε γνώσῃ ὅτι ἀξιά σοι ἀπέβη ὑπὸ Κυρίου ὧν ἥμαρτες. λέξομεν δὲ καὶ σεὸς ἴστον, δίκαιος ἀνὴρ κ̃ ἄμεμπτος ἐγκήθη εἰς χλεύασμα. κ̃ ἔτω μὲν ἰδίως πρὸς ἕνα ἕκασον. κοινῇ δὲ πρὸς τὰς σεὰς ἢ κ̃ πρὸς πάντας, ὥσπερ ἐκεῖνος ὁπολύαθλος, ἀπὸρ κ̃ ὑμεῖς ἐπέβητε ἡμῖν πολλάκις ἀνελεημόνως, καὶ ἔπδπαίνετε. καὶ αὖθις. ὑμεῖς δὲ ἐστὲ ἰατροὶ ἄδικοι. καὶ ταῦτα πρὸς τὸ ἐ ὑμῶν ἰμῆμα, ἁρμοζόντως ἐρρανισμένοι τὰ ἕ Ἰὼβ λέγομεν. ἀλλ' ἵνα (ὑμεῖς?) δὲ καὶ ἡμεῖς μὴ πάνυ χαίρειν σχολάζῃτε ἀκηδόνως ὄιμαι, ἓ πρὸς ἕν ἕκασον, τῶν καθ' ἡμῶν μεγαλαυχούντων ὑμῶν ἐρῶ ἡμῖν ἐκεῖσε.

Ἐλθωμεν δὴ κ̃ πρὸς τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἰδίως παρ' ὑμῶν ἐρημμένα. ἀγαθοὶ γὰρ ἡμῖν σύμβολοι γεγόνατε δοκεῖτε ἐφ' ᾧ κ̃ χάριτας ἂν ὁμολογήσαιμεν ὑμῖν, εἴγε σωζόντες ἦμεν, ἐπ' ἀγαθῷ τινὶ παροτρυνόμενος ἡμεῖς. φατὲ γὰρ ἔτω. καὶ σὺ δ' ὦ σεφανέσατε πρόεδρε, σεὸς τὸς λοιπὸς εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπότερε, κ̃ ἡμῶν, καὶ τῶν σῶν φείδε, καὶ σεαυτ̃. τὴν σεβασμίαν πολιὰν, ἐν ἀσκήσει τελεσμένην, μετ' εἰρήνης ἐσεμμένην, κατάθε πρὸς τὸς Πατέρας. κ̃ μετ' ὀλίγα. εἰθέλεις δ' μετ' ὑγιαινέρας βελῆς, τ̃ Ἰγναλίε κλῆρον, ἢ τὸν Φωλίε κομίσασθε, καὶν τῇ κ̃ Φλωρεντίαν ἑνώσει μ̃ Ἰωσὴφ σωζέσθω, ἢ μ̃ ἕ ἐφέσε ἀποτρέφεσθαι ὑπ τῶν σῶν ἀρείσε ἔχεις συμφυλέτας ἀκολαθήσων. θάνατον κ̃ ζωὴ τὴν σὴν ἀναμίσγουσι κείσιν, ἃ ἐὰν θέλῃς σεότεινε χεῖρα κ̃ οἰκεῖον καὶ αἰώνιον τὸ σκοπεῖν τὰ σεθα-

" σθαιρετέον. τοῦτο δεόμεθα ἐπ' ἀγαθῷ συλαμβάνειν & τὰ γεγραμμένα, &
" τὰ λεγόμενα. ζῆλον γὰρ καὶ ἔνωσιν & ἀγάπην ἀπὸ καρδίας ἐμπνέουσιν.
α' Ἀλλ' ὦ τί ἄνπς εἰπὼν ἡμᾶς ὀρθῶς σθσείποι; τί ὃ & ἀθαυμάσειεν ὑ-
ὑμᾶς μῶν; τὴν ἀπειρίαν, ἢ τὴν αὐθάδειαν; τὰς ὁδιδάξας ὑμᾶς ὠφέλπσι,
σθσφωνεῖν ὅτω τοὺς Πατριάρχας καὶ σθιφανεστάτως ἀποκαλεῖν. οὕντως ἀ- 5
σωίηθες παρ' ἡμῖν τὸ ὄπφώνημα, καὶ πᾶσι τοῖς ἀνατολικοῖς. καινὴ ὃ, εὖ
οἶδα, παρ' ὑμῖν ἡ ὀνοματοποιΐα. διὸ καὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ ἔδει παρ' ὑμῖν παρε-
γγράπθης, & χήμαλε μόνῳ Πατριάρχας ὅτω σθσφωνεῖν. δεῖ γὰρ οὕντως δεῖ
καὶ τὰ ταπεινότερα τῶν ὀνομάτων, ὡς νόθοις ὄπιθέναι. τοῦτο γὰρ ποιεῖτε.
πολὺ γὰρ (εἰ & ἀπάκλως λίαν) ὑπσοβιβάζετε τούτους, τῶν λεγομένων καρ- 10
δηναλίων, & τοῦτο διὰ τοὺς ὄρκους. ὅπ ὃ πόῤῥω πθ τ συκλησιασικῆς τάξε-
ως τὸ πρᾶγμα καθέσηκε, παντί σθ δῆλον ἐσὶ. πᾶν γὰρ σθὸς θεῶ δίκαιον καρ-
δηνάλις ἀναγνώσθ τυχὸν, μόνον χειροτονίαν ἔχοντας, ἐπ' ὅτε ὃ καὶ ἐδὲ
σφραγίδα ὅλως, σθκαθέζεσθαι ὄπισκόπων, ἀρχιεπισκόπων, & λεγομένων
παρ' ὑμῖν Πατριαρχῶν, τὸ ἀνώτατον καὶ πάντων ὑπερκείμενον τ ἀρχιερω- 15
σωίης χρίσμα ἐχόντων; οὕντως τοῦτό ἐσι τὸ τ παροιμίας: ἄνω ποταμῶν
" τὰ ῥεύματα, καὶ ἐχ ὁβῶς τὴν ἄμαξαν, ἀλλ' ἡ ἅμαξα τ βοῶν. ἀλλ' ὡς
" εἶπομεν, οἱ παρ' ὑμῖν Πατριάρχαι, πιῶτοι ὄντες, λεγέσθωσαν οὕτω, & ἀκρέ-
τωσαν. οἱ ὃ τ ἀνατολικῆς συκλησίας, νόμιμοι & νομίμως τὰς ἑαυτῶν
θρόνους κατέχοντες, ἀγιώτατοι, παναγιώτατοι, καὶ Μακαριώτατοι, ἀρχῆς 20
ἦκον, κἂν τοῦτο διέλαθεν ὑμᾶς, ἢ ὑπ' ἀσθενείας ἢ ἐθελοκακίας.

Ὅπ ὃ φιλανθρωποτέρως σθὸς τοὺς λοιποὺς σθὸς ὑμᾶς ὁμολογεῖτε ψεύδης
ἡμᾶς, ἀληθὲς μέν, πολιτικώτερον ὃ. ἀλλ' ὑμεῖς ἴσως τὸ ὄπφκὲς ἡμῶν
καὶ φιλάνθρωπον, ἕκλυτον σθὶ τὴν πίσιν ἡγήσασθε. & εἰ τοῦτο, σεσεᾶ πέ- 25
πεισα σθοσεκόψατε. ὄπφκὲς μὲν γὰρ ἡμεῖς πάλλα, & εἰρηνικὸν τὸ ὄπφκὲς γὰρ
ἡμῶν, γινώσκεσθε πᾶσιν ἀνθρώποις, ἐδιδάχθημεν, & τὸ ἀγαθὸν σθὸς σαν-
τας ἐργάζεσθε. ὅπσ ὃ σθὶ θεοῦ, & θεῖος ὁλόγος, & λίαν μαχηταὶ, κ' τ
ἱερὸν φάναι Γρηγόριον.

Ὅτσ ὃ ὡς ἀγαθοὶ σύμβολοι σθσέρχεσθε ἡμῖν, καὶ φείδεσθε ἡμῶν αὐτῶν, 30
καὶ τῶν ἡμετέρων λέγοντες, τουτέσι, πείθειν ἡμᾶς & τοὺς ἡμετέρους
διδάσκει ὑπείκειν τοῖς παρ' ὑμῶν λεγομένοις, ἀφίδειν μᾶλλον ἐσὶ τ ἡμῶν
σωτηρίας, ἣν ἐλπίζομεν σὺν τοῖς ἡμετέροις ἔργοις. ἃ γὰρ ἐποιήσαμεν τὰ ἀ-
γαθὸν ὄπὶ τ γῆς, ἀλλ' ἐκ τ ἀποφυγῆς τ τῶν ἑτεροδοξούντων καινοφωνί- 35
ας, & καινοτομίας ἁπάσης, & ἀσπάζεσθε τ ἀληθῆ & ὀρθόδοξον ὁμολογίαν
τ καθαρᾶς καὶ ἀμωμήτσ ἡμῶν πίσεως, φυλάτοντες αὐτὴν σθὸς τ ἀσφαλῆ τελευ-
τον, καὶ ἀμετακίνητον, καθὰ δὴ παρελάβομεν αὐτὴν σθὸς τ ὀρθοδόξσ ἐκ-
κλησίας καθολικῆς, & ἀποσολικῆς ἐκκλησίας τῆς ἀνατολικῆς. ἐν ᾗ ὁμολογίᾳ
βεβαπίσμεθα, ᾗ & ζωαναπεφήμεν, & συγγεγεφύκαμεν, μεθ' ἧς καὶ
ζωαπελθεῖν τῶν ἹΗδε δύχόμεθα.

Παρακαπόντες ὃ μεθ' ὑγιαινούσης παραινοῦντες βελῆς, ἐκλέξασθε ἡμᾶς 40
ἢ τ Ἰγνατίσ, ἢ τ Φωτίσ κλῆρον νομίσασθαι. ὅμοιόν τι δοκεῖτε ποιεῖν,
ὡσανεὶ

ὥσπερ εἰ τὶς τὸν ἥλιον ἀμαλάμπειν παρεκελεύετο. ἡ γὰρ ἡμετέρα ὑγιὴς γνώμη φαεινότερον ἡλίου διαυγάζει, ὅπ τὸν κλῆρον Ἰγναλίε καὶ Φωλίε παλαίποτε ἠσπασάμεθα. ὀρθοδόξως γὰρ ἀμφοτέρως ἔχομεν καὶν ὅ,τι αὖ ὑμεῖς περὶ Ἰγναλίε εἴπητε. τὸ δὲ ὑπογεγράφειν μὴ Ἰωσὴφ, σὺν οἶδα ἥντινα ὑπογραφὴν ἐννοῆτε ἀμφὶ Ἰωσήφ. ἡμεῖς γὰρ περὶ ἐκείνε λέγετο ἀμφοτέρωθεν, ὅπ ἰδίως μὲν ἔγραψεν, ἀπλῶς δ' ἅτωσι, ὅπ σέργε τῆ ἕνωσιν, σὺν ἔφθασε δὲ καὶν τῷ θρυλλουμένῳ ὅρῳ ὑπογεγράψθαι. περιαφήρηται γὰρ θανάτῳ αὐφνιδίῳ παρὰ θεοῦ, διατεμόντος καὶ ἐν μέσου ποιησαμένε τὸ κακόν. ἐπῶς ὦ μαθοὶ μὴ τοιάτε ὑπογεγράφειν ἡμᾶς παραινεῖτε; εὖγε τῆ ὀλεθρίε συμβολῆς! ἀκολουθεῖν τοῖς συμφυλέταις, ὀρθοδοξοῦσι, καὶ ἀδελφὰ φρονοῦσι. λίαν θεοσεβὲς, καὶ ἐπίδοξον, παρεγκλίναι δὲ καὶ τοῖς ἑτεροδοξοῦσι αὐτομολήσασι, ὅιος ὁ Βησσαρίων καὶ ἄλλοι, ἀποτρόπαιον μᾶλλον ἡγούμεθα. καὶ ἐῶ λέγειν ὅπ οἱ ὑποκλίναντες, ἔγνωσαν ἀκριβῶς ὕστερον, ὅπ τῷ ἑαυτῶν ζωτικῷ ἔβλαψαν ἀποστάντες τῆς ἑαυτῶν μητρὸς ὀρθοδόξε ἐκκλησίας. ὅπερ δὲ οἱ πολλοὶ τότων καθωμολόγων ὕστερον, καὶ αὐτὸς ὁ Βησσαρίων, ὁ Κορυφαῖος τῶν ἀποστάντων, ἔργῳ δέδεικεν. ἐν γὰρ τῇ κρήτῃ δώδεκα ἱερεῖς ἦλαύνες, ἀλλὰ γραικὲς, τῆς ἑαυτῶν διαθήκαις ἐνέγραψεν ὑπὸ ῥητῷ σπηρσίῳ, τὰ καθ' ἕτερα αὐτὸ μνημόσυνα ὑπτελεῖν, καὶ τὰς λειτουργίας.

Ὅπ δὲ κατὰ ζῆλον ταῦτα γράφειν πρὸς ἡμᾶς φατὲ. ζῆλον μὲν ἔχετε φαίην ἂν κἀγὼ αὐτὸς, ἀλλ' ὃ καθ' ὑπόγνωσιν. ὃ γὰρ ζηλοῦντες ἐζηλώκατε κατὰ τὸν θεοβίτην, Κυρίῳ παντοκράτορι, ἀλλὰ τῷ Πάπᾳ τῆ ἐκκλησίας (ὡς νομίζετε) αὐτοκράτορι. ὅς πε εἴγε τῶν ἰδίων ὅρων ἐντὸς ἵστατο, πολλὰς ἂν ἐκαρπᾶτο παρ' ἡμῶν τὰς τιμὰς, καὶ πρεσβείας τῆς πρωτοκλησίας ἠξιοῦτο. νυνὶ δὲ τῇ δεδομένῃ αὐτῷ παρὰ θεοῦ δωρεᾷ καὶ ἀξίᾳ ἐκ εἰς δέον χρωμένῳ, αὐτὴ ἡ ἀξία ὑπὸ τοῦ φοβερᾶ βήματος τοῦ κυρίου κατηγορήσει ὑμῶν, τῶν ταύτην εἰς τὸ ὑπέρμετρον πειρωμένων ὑπερβιάζειν. ἑνώσεως δ' ἕνεκα, ὅσα φατὲ ταῦτα γεγράφθαι, μηδέποτε ταύτῃ ἐποίσητε, ἕως ἂν μὴ παραιρεθῇ τὸ τῇ μεγίστῃ βλάσαι ταύτην ἐργασάμενον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἐν τῷ συμβόλῳ τολμηθεῖσα προσθήκη. ὅπ δὲ καὶ ἐμμένεσι τὰ γεγραμμένα καὶ λεγόμενα ἀγάπην ἀπὸ καρδίας, τῇ τοιαύτην ἀγάπῃ ἡμεῖς, καὶ μεταδιδόντες ἵνα, καὶ ἐναλλαγὴν στοιχεῖα ἀπάτην μᾶλλον δυείσομεν.

Ἀλλ' ὦ πάντες ὑμεῖς οἱ ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἀνθισάμενοι καὶ ὑπερβαλλόντες ἐκκλησία, ἐκνήψατε ἐκ τύφε τῆς ἀπάτης, καὶ ἀναζωγραφήσαντες τῷ νῷ ἴδατε ταύτῃ, πόλιν ἵνα ἴδητε, ἐπάνω ὄρες ὑψηλὲ κειμένην, τείχεσιν ἐρυμνοῖς, ταῖς βίβλοις τῆς θείας γραφῆς, περικυκλουμένην τε καὶ περιφραγμένην, πύργοις ἰσχυροῖς ἐπᾳ, ταῖς οἰκουμενικαῖς θεοπνεύστοις συνόδοις, κατωχυρωμένην. καὶ ἀνεστεφανωμένην ὑπὸ συνέδων καὶ φρονίμων ἀνδρῶν δώδεκα τῶν δώδεκα ἀποστόλων, καὶ τῶν, ὃς αὐτοὶ καλέσησαν διαδόχων. ὑπὲρ δὲ τὰς ἐπάλξεις τῶν τειχῶν τῆ πόλεως, ἀγρύπνους ἰσαμβύους φύλακας καὶ γενναίους ἀνταγωνιστὰς, Πατέρων πληθος, καὶ διδασκάλων. διονυσίους φημὶ, Ἱεροθέους, Ἀθανασίους, καὶ Βασιλείους, Γρηγορίους, καὶ Κυρίλλους, καὶ Χρυσοστόμους τε

μυστε ⸌ Μαξίμυς, Κελεσίνυς, Συλβέστρυς, Ἰουλίυς, Αἴβυλας, Κυπριανὸς, Ἀμβρυσίυς, ὠγυσίνυς, καὶ ἁπλῶς τὰς ποιμνὰς, ἢ οἰκουμενικὰς ζωόδυς ἐπὶ καὶ τὸς τόπυς ἐξημερωμένυς ἀνηλάθυς, τὸς Δαιμονικηνὸς, ἢ εἴπνας ἄλλυς, ἐνδυναμωμένυς, οὐκ ἐνλόγυς ἀνθρωπίνης σοφίας, ἀλλὰ τῷ κράτει τῆς ἰσχύος ⸌ Θεῦ, ἐξοπλιζομένυς δὲ τῇ ματαίᾳ ⸌ κόσμυ σοφίᾳ, ἀλλ' ἐνδεδυμένυς τὴ σανοφωλίαν ⸌ πνεύματος, ἢ ταύτῃ μόνῃ δυναμένυς ἀνθίστασθαι τοὶς ἰσχυροῖς τῶν αἱρετικῶν μεθοδίας, πεπιεζομένυς τῷ ὀσφῷ ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἢ ἐνδεδυμένυς τὴ θώρακα τῆς δικαιωσύνης, καὶ ὡραίυς τὰς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ ⸌ εὐαγγελίυ τῆς εἰρήνης, ἢ πεπιεζωσμένυν ἔχοντας τὸν τῆς πίστεως θυρεόν. ὕυτω τόπυς ἐξώπλισαν οἱ δώδεκα, ὕυς ὁ Χριστὸς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν κατέστησε τὴ γῆν. ὕτω γὰ ἐὰν ἴδητε τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ὡς πόλιν φημὶ νοητὴν, οὐκ ἄνθρωπον ⸌ αὐτὸν ἕνα ἐφισάμενον ταύτης ἀλλ' αὐτὸν τὸ Χριστὸν γνωρίσητε, τὸ ἢ οἰκοδομήσαντα ταύτην τῷ ἰδίῳ αἵματι, ⸌ καὶ ἡσυμαῖα ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων πασῶν καὶ τῶν πύργων ἡμαγμένη ⸌ ἀνθρωπικὰ ἀναδείκνυσθαι. ἔνδοθεν δὲ τῆς πόλεως ἀναπεπαυμένυς ἡμᾶς εὑρήσητε, μηδὲν ἄλλο φρονοῦντας, ἢ ἀμνησμένυς. παρ' ὁ ἐκεῖνοι ἀμνηλθόντων. ⸌ τοὶς τοιαύτην δὲ πόλιν ἀκαταπαύστυς παρ' ὑμῶν ⸌ τόθεν φοβερὰ ἀλαλαγμὸς, καὶ τὰ πολεμικὰ, ἃ ἐκρύψατε ὄργανα, ἵνα τὴν ἰσχὺν ἔχητε; εἰμὴ ὅτι ψῶφοι καὶ ὕφοι, καὶ ἀδρανεῖς κρότοι ἀποδεκνύμενα.

Καὶ πείθητέ μοι ἀδελφοὶ (ἀδελφὸς γὰ εἶπ καλῶ ὑμᾶς) πάλαι ποθῆ λέγον-
π, ὅτι ἀδέποτ' αὖ ⸌ τοιήχθην εἰς λόγυς τοιύτυς, ὑμῶν μὴ καταναγκασάντων ἐνοῖς γε φρονοῦσι ὑβρίζητέ ἡμᾶς, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ κοινῆς τῶν πιστῶν σωτηρίας ἀποκλείετε, ὅπερ ἀδέποτε παρ' ἄλλυ τινὸς τῶν Ἰταλῶν ἠκούσαμεν. δύο γὰ ταῦτα ὀκ ἐστὶν ὑμετέρων μεμαθηκαμένων λόγων. πρῶτον μὲν ἐν οἵᾳ δήποτε τάξει ἡμᾶς τὸς ἀνατολικὸς ἔχετε, καὶ ὅτι οὐκ ἐν τοῖς σωζομένοις. ἵλεως ὑμῖν ⸌ δυσφημίας Χριστὸς γένοιτο. δεύτερον, ὅτι ἀδὲν ἰσχυρὸν ἀδὲ ἀνεπίῤῥητον λέγειν ἔχετε.

ἀνεπιῤῥήτων

Καὶ ταῦτα μὲν ἡμεῖς ⸌ τοῖς ⸌ τῶν Φραγκίων θέσεις τε', ⸌ καὶ συλλογισμὸς. τὸς δ' ἐνυγχάνοντας τῶν ἡμετέρων τῷ παρόντι πονήματι, ἀντιβολῶ μὴ ἀποβλέπειν ⸌ τοῖς τὸ ταπεινὸν τῶν νοημάτων, καὶ τὸ ἀκαλὲς ⸌ φράσεως. ἐ γὰ δεινότητος μετέχομεν ῥητορικῆς ἰδιῶται γὰ ἐσμὲν τῷ λόγῳ, ἀλλ' ἐ τῇ γνώσει ἵνα κατὰ Παῦλον εἴπω, μὴ ὢν Παῦλος, ἀλλὰ Παύλυ. τούτου γὰ εἶναι ὀφείλω ⸌ καὶ μαθητὴς ⸌ φιλῶ καὶ ἀσπάζομαι.

Τέλος.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΛΟΓΟΣ ΣΥΝΕΧΗΣ ΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ. ΠΕΡΙ ΑΝΑΒΑΠΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΗΜ ΦΡΑΤΟΡΩΝ.

Τὰ τῶν καινοτομιῶν τοίνυν τῆ πάπα, καὶ τῶν αὐτῷ θιασωτῶν, ὅσα ἐδόκουν εἶναι τῶν ἄλλων βαρύτερα καὶ νεώτερα, διεξελθόντες, καὶ τὸν ἐνόντα σφῶν λαὸν τὰ πρόπαν ἀσαντήσαντες, νυνὶ δὴ τὸν κηλοφῶνα τούτων ἔρχομαι, καινοτομίαν τινὰ (αἰδοῦμαι γὰρ λέγειν καὶ αἵρεσιν, ὡς ἔστω πᾶσι λοιδόροις δίκαιον δήλην) καὶ τοῖς ἐν ταύτῃ φράτορσι, καὶ τοῖς ἐν πολωνίᾳ ὄσιν ἱησουίτας, ἐφορμηθεῖσαν, καὶ κακῶς τολμηθεῖσαν, διεξελθεῖν. αὕτη γὰρ τῶν ἄλλων ἁπάντων πολλῷ ὑπερέχει τῷ μέτρῳ τῆς βεβηλότητος. καὶ ἀπιστείτω μηδείς, πράγματά τε καὶ τόπος, καὶ ὀνόματα, σαφῶς διεξιοῦσιν. οὐ μὴν γὰρ ἐν ταύτῃ φράτορες, καὶ ἀναβαπτίζειν τολμήσασιν τοὺς ἀφ' ἡμῶν χριστιανούς, καὶ τοὺς ἐκείνους δεσμοῦντας, καὶ τοῦτο μὴν τὸ πρᾶγμα, ὡς δοκεῖ λάθρα γινόμενον ἦν. διεγνώσθη δὲ ὑπό τινος ἡμετέρου μοναχοῦ ἱερέως ἐκ πόλεως ῥυθίμνης τῆς κρήτην, μελχισεδὲκ ὄνομα τούτῳ, γνώριμος δ' ἦν ὁ ἀνὴρ, τοῖς τ' ἐνθυζανίῳ, καὶ θράκῃ, νήσοις τε καὶ τῇ λοιπῇ ἑλλάδι, ἐπ' ἐκκλησίας κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον. τούτῳ οὖν τῷ μελχισεδὲκ ἐν ταύτῃ ποιουμένῳ, σκοπὸς ὑπεισῆλθεν ἐς ἰταλίαν, ἢ καὶ αὐτὴν τὴν ῥώμην ἀφικέσθαι. ἐπεσέρχεσθαι τοιγαροῦν τοῖς φράτορσιν, ὑπισχνεῖτο καὶ τολμᾶν ἡμέας (ὅπερ ἦν ὡς ἰδάζον αὐτοῖς ὄνομα ὑπολήφεσθαι) αὐτεῖ τὰ ξυμβολικὰ παρ' αὐτῶν λαβεῖν. οἱ δὲ καὶ ἀσμένως ὑποδέχονται τὸν ἄνδρα, καὶ πάντα ἐπράσσειν ὧν δέοιτο ζωλήθεν. ἐμόνον σημεῖον ἀσφαλὲς αὐτοῖς παρέξῃ, ὅτι ἀπὸ καρδίας παπίζεις. ὁ δὲ ἅπαν παρέξειν ὡμολόγει, ὅσα αὖ αὐτοῖς ἐπὶ τούτοις ἀκεραίως σωτήριον δοκεῖ. ὅθεν ἐπιλαβὼν αὐτὸν εἰς τῶν ἱερομύρων, εἴσησιν, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τὴν παρ' αὐτῶν λεγομένην κόλαν, παρ' ἡμῶν ὑπερῴαχήλιον καλέμενον, τῷ περαχήλῳ ἐπιθείς, ἐπομίσας δὲ καὶ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ, ἵστατο ἀσκεπής, ὑπομυθολογῶν ὑπὸ πολὺ, καὶ τῷ ὕδατι ἐπιβρέχων. τελέσας δὲ τὴν μακρὰν ἐκείνην εὐχὴν, ἀποσκεπάζει τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου. καὶ χέας τὸ ὕδωρ κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐποίησε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ λαβόντα ταῖς χερσὶν ἀπονίψασθαι, χεὼν δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, ὁ φραπιερεὺς, ὑπομυθολογῶν αὖθις ἦν, φωνὴ δ' οὐκ ἐξηκούετο. ὅτω δὴ τελέσας αὖτ' ἀπέλυσεν, εἶναι τοῦτο τοῦθεν καθολικὸν. εἰ οὖν ἀνεκτὰ ταῦτα λατίνοις, καὶ αὐτῷ τῷ πάπᾳ, οὐκ οἶδα. ἡμῖν μὲν τὸ πρᾶγμα, πασῶν βλασφημιῶν αὕτη μεγίστη λογίζεσθαι, οἶδα δ' ὅπως ἔξαρνοι γένονται μὴ τοιοῦτόν τι παρ' αὐτοῖς τελεσθῆναι διϊσχυριζόμενοι. ὑπεδείξαμεν γὰρ αὐτοῖς ἡμεῖς τὸ ἐγχείρημα, οἱ δ' ἐπειρῶντο καλύψαι τὸ τόλμημα τῇ ἀρνήσει, ἀλλ' ἡμεῖς τῷ παθόντι ἐκείνῳ μελχισεδὲκ, ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐκάστης ἀναπνοαῖς, μετὰ δακρύων καὶ στεναγμῶν, ἐξομολογησάμεθα τὴν ἀπάτην ἣν ἔπαθε, μᾶλλον πιστεύομεν. ὅπου γὰρ εἰδεὶς ὁρῶν ἐγγύζοντα τὴν ὥραν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, καὶ πόντα τὰ ἐν τῷ βίῳ αὐτῷ πεπραγμένα ἐξομολογούμενον

γέμμυ, δώασαι τότε ψεῦδ λαλεῖν. καὶ μάλιστα καταγινώσκων ἑαυτ. ὅπ̄ πνι μεγάλῳ ωβαπτώματι. οἷον δὴ καὶ τὸ ῥηθὲν. Ταῦτα μὲν τῶν ἐν ταῦθα φρατόρων, τὰ δυσεβῆ ωβάνομα ἔργα.

Περὶ τῶν ἰησυϊτῶν.

Καιρὸς ὁ δραξάμμυ, καὶ τὸ παλαιμοι ὀφειλόμμον χρέος τοῖς καλοῖς ἰησυΐταις, δεῖν ἔγνωκα σωὶ τόκῳ ἀποδοῦναι. εἰσὼν δὴ πρῶτον σωλόμως λίαν, ὁποιόιπνες εἰσὶν ὅτι, οἷς ὀφείλεται μμὶ τὸ δάνειον, ἐκθήσω, καὶ οἷον, καὶ ὁπόσον ἦν τὸ καταβληθὲν χρῆμα, ἵνα μήπις ἀγνωμοσύνης ἡμᾶς γράψηται, ἤπονα τοῖς δοθεῖσιν ἀποπνάντας. πολλῶν οὖν ὄντων καὶ διαφόρων ὀνομάτων, δι' ὧν οἱ Χριστιανοὶ καπονομάζονθ, δύο μόνα τὰ κυριώτερα, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ωθχείρως λεγόμμυα εἶπ. θάτερον μὲν αὐτὸ τοῦτο, Χριστιανοὶ. θάτερον δὲ ναζωραῖοι, ἀλλὰ τὸ μὲν δεύτερα τοῦτο, λόγ ἔδοξε ἡμῖν ὑπὸ τ παρόντ. ἐπ' ὀνειδισμῷ τῷ δοκεῖ ἐφευρεθῆναι. ἤρχηθεν μὲν ὑπ' αὐτ τ βασιλέως δαίμονες, εἰπόντ διὰ στόματ τ δαιμονιζομμένοις ωθὸς τ χριστὸν, ὡς ωβὰ Ἰῶ Μάρκῳ, καὶ Ἰῶ Λουκᾷ φέρεθ. τὸ ἡμῖν δὲ οὐ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ. ἐκτοῦτο δὲ καὶ πάντες οἱ ἔξω τ Χριστοῦ μαθηταὶ, καὶ μέχρι τοῦδε, Ναζαρηνοὺς ἡμᾶς καλοῦσι. τὸ δὲ Χριστιανοὺς ἡμᾶς λέγειθ, καὶ λίαν ἐκ ἀγαθῷ καὶ ἐπαίνῳ εἴληπται, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἁπασῶν ωθοσρήσεων χάριν ὁμμν Χριστιανοὺς καλεῖθ. τὸ δ' ὄνομα, πρῶτον μὲν, ὡς αἱ Πράξεις φασὶν, ἐν ἀντιοχείᾳ ἐρρέθη, τοῖς ἐκεῖσε ὑπὸ Βαρνάβα καὶ Παύλου καπηχηθεῖσι μαθηταῖς. ἐχρῆτο δὲ φησὶ Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, ἐνιαυτὸν ὅλον σωαχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (τῇ ἐν ἀντιοχείᾳ δηλονότι) καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν. χρηματίσαντε πρῶτον ἐν ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. ἔνθεντοι καὶ οἱ μάρτυρες ἑταζόμμυοι ωθὸς τῶν τυράννων, τίνες εἶεν, Χριστιανοὺς χαίροντες ἑαυτοὺς εἶναι, ἀνωμολόγουν τὸν πρόπον οὗ τοῦτον, πάντων τῶν διαγγελικῶν μαθητῶν δὲ Χριστοῦ χαιρόντων τῷ ἀπὸ δ Χριστοῦ ὀνόματι ὀνομάζεθαι, οὐκ οἶδα τί παθόντες, οἱ τῶν λατίνων μοναχοὶ, τῷ ὑπσημωτάτῳ, καὶ πομπωτάτῳ ὀνόματι καλεῖθαι μὴ βουλόμμοι, ἑτέροις τοῖς ἀπὸ τῶν ἐφευρετῶν δ οἰκείᾳ ἕκασ τάγματι ωθείλοντο ὑπσημαίνεθαι. τοῦτο δὴ ἰδόντες οἰκαλοὶ ἰησυΐται, ὅτω μᾶλλον ἠρετήσαντο ἢ ἀπὸ Χριστοῦ καλεῖθαι. πλεονεκτοῦσι δὲ τοὺς ἄλλους καὶτῇ δ ὀνόματ ὑπεροχῇ. καὶ ἀπὸ μὲν δ αὐτῶν ταγματάρχου Ἰγνατίου καλεῖθαι ἀπηνήναντο. ἀπὸ δὲ δ Χριστοῦ ὀνόματος πάντας ὁρῶντες καλουμμένους, οὐδ' ἀπὸ Ἰέτου. κοινοῦ πᾶσιν ὄντος, ἤθελον λέγεθαι. ἴδιον δὲ ζητοῦντες, ἀφ' οὗ ἄλλ ἔδοξε καπονομάζεθ, τὸ Ἰησοῦς ἐπεσπάσαντο τὸ ὄνομα, καὶ ἴδιον αὐτοῖς μόνοις Ἰέτου ποιησάμμυοι, ἀπὸ Ἰέτου καλεῖθαι ἀξιοῦσιν ἰησουΐται λεγόμμυοι δηλαδὴ. ὅπ δὲ πολυεργοτέρα ἢ δυλαβεστέρα μᾶλλον ἡ διάνοια, αὐτὰ δηλοῦσι τὰ πράγματα. ὅπ γὰρ ὕποπλος & ὑποκρίσεως πλήρης, ἔδοξε τῶν καὶ μικρῶν πολλῶν τούτων λαβόντων ἀγνοεῖ. ἐν ᾧ τῷ τοιούτῳ ὀνόματι, Ἰᾶ Ἰοῦ Ἰησοῦ καὶ σωτῆρ ἡμῶν Χριστοῦ ὑποκρινόμμυοι, ὑπὸ τῷ ωθβάτῳ κωδίῳ, τὴν ἀλωπεκὼ καλύπτουσι. δέδια δὲ μήποτε καὶ ὅτοι τοῦ μέρους ἐκείνου τυγχάνουσι, ὧν ωβὰ ὁ σωτὴρ προανα-

Μαρκ : α
Λουκ : δ
Πραξ : ια
" "
" "

ἀναφωνηθέντων. ἐρωτώμενος γάρποτε ὑπὸ τῶν μαθητῶν, πότε ἡ συντελείας τοῦ αἰῶνος τάυτα, ἀπεκρίνατο λέγων: βλέπετε μήπως ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ἐγώ εἰμι ὁ χριστὸς, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. εἰ γὰρ καὶ μετάγων φαίνεται τὸ ἐαυτοῦ ὄνομα, εἰς τὸ χριστὸς, ἀλλὰ τὸ κληθὲν αὐτῷ ὄνομα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι, τὸ Ἰησοῦς ὄνομα. ἔτω γὰρ φέρει πρὸς τὸν Ἰωσήφ. καὶ ὅτε ἐκλήθησαν αἱ ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ, ὅτε πρὸς τὴν μακαρίαν παρθένον Μαρίαμ ἐλεγεν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ Μαριάμ. εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήψει ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς τοιούτους ἐν τῇ σωτηρίᾳ τοῦ αἰῶνος ἐλθεῖν ἔλεγεν ὁ σωτὴρ. ὅπ δ' ὅτοι ἐγγὺς τοῦ αἰῶνος ζωοτελείας ἀνεφύησαν, ἁδεὶς ἐστὶν ὅς τις οὐκ οἶδεν. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἀρκεῖν ἐδόκει τούτοις πρὸς μεγαλαυχίαν, ὀνομάζεσθαι τούτῳ τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ πρανώτερον συρῆσαι βωλόμενοι, ὅπ πρὸς τοῦ Ἰησοῦ ὅλως δὴ τὸ κήρυγμα εἰσὶν ἀπεσταλμένοι, ἐπαρείαν τοῦ Ἰησοῦ, ὑψηλοτέρω δῆθεν ὀνόματι, τὸ ἑαυτῶν σύστημα χάρασι καλεῖσθαι, διὰ τοῦτο ἡμεῖς ἀκριβῶς διερευνῶντες, τὰς πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου παρ' αὐτοῦ ἐκλεθείσας προσηγορίας, καὶ τοῦτο αὐτῶν τὸ κέρας, ὡς ἤδη καὶ τὸ πρότερον ζωθλᾶν, ἀπὸ τῶν διαγγελικῶν ῥημάτων ἔχομεν. μαθητὰς γὰρ, ἀποστόλους, καὶ φίλους. ἑαυτοὺς λεγομένους βρόμον καλεῖν τὸν σωτῆρα τοὺς αὐτῷ ἀκολουθήσαντας. ἑτερον δ' ἄλλον οὐδένα, ὅπ μὴ τὸν γνησίως ἐργάτην, καὶ τὸν μὴ ἔχοντα ἔνδυμα γάμου. πρόσπ δὲ καὶ τὸν ἑαυτοῦ προδότην ἴσασιν. πρὸς μὲν γὰρ ἐκεῖνον, ἐπαρέφησι, οὐκ ἀδικοῦσι. πρὸς δὲ τὸν ἐν τῷ γάμῳ δυσείμονα, πῶς εἰσῆλθες μὴ ἔχον ἔνδυμα γάμου; πρὸς ἐκεῖνον δὲ, φιλήματι τοῦτον παραδόντα, ἐπαρέφ' ᾧ πάρει; καὶ ἡμεῖς οὖν πρὸς ἕκαστον τούτων εἰκότως ἂν εἴποιμεν. εἰ ἐπαρος ὑπάρχεις χριστοῦ, ἀλλ' ἐφ' ᾧ πάρει; ἀμφίβολον ἐπιτυγχάνει, ἢ ἐπ' ἀγαθῷ, εἴτε καὶ μή, μεταξὺ γὰρ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῶν ἔργων, πολλήπινα διαφωνίαν ὁρῶμεν ἀνακύπτουσαν, ὅπ διδασκαλικῷ μὲν σχήματι ἢ ἀποστολικῷ (καθ' αὐτοὺς εἰπεῖν) πᾶσαν τὴν ὑπ' ὀφθαλμὸν διατέχουσι δῆλον ἐστὶ. τῇ ἀληθείᾳ κατάσκοποι μᾶλλον πολιτικῶν, ἀρχιερατικῶν, καὶ βασιλειῶν τυγχάνουσι, καὶ μυρίων ἄλλων κακῶν πρόξενοι εἰσὶ. καὶ τὴν μὲν Ἰησοῦ πτωχίαν ὑπονοεῖνον, τὴν δὲ Ἰούδα φιλαργυρίαν πραγματεύονται. καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὅτοι εἰσὶν οἰκατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, ἵνα γὰρ οἰκίαν εἰσέλθωσι, τὰ ὀστέα γυμνώσαντες τῶν σαρκῶν, καὶ αὐτὰ δὴ ταῦτα καταπτώγοντες τὰ ὀστᾶ, καὶ τὸν ἐνόν τοῦ τούτοις μυελὸν ἐκμυζῶσιν, ὅθεν καὶ τούτων ἕνεκα, ὡς μὲν κατάσκοποι πάντων μισοῦνται, ὡς δὲ φώρες, καὶ ἅρπαγες ἐξεδιώχθησαν, ἐκποίων ἀρίστων πολιτειῶν, λέγειν βούλομαι. ἀνάρχαποι γὰρ παρ' αὐτοῖς αἱ τάξεις, εἰς ἔπος καὶ νεῦμα πρασάζουσι. εἰ καὶ ἥλιος αὐδέμμορος ταύτας ἐκ ὁρᾷ. ὅτοι καὶ ὅπου δ' ἂν οἰκήσωσι φρονιστήρια ζωϊσῶσιν, ἀθροίζοντες τὸ πλέον, κακοδαιμόνων πατέρων κακοδαιμονεστέρους παῖδας. ἃ γὰρ δυσέβειαν, ἀλλὰ δυσέβειαν καὶ παπισμὸν ἐκδιδάσκουσιν αὐτούς. ἔνιοι δ' αὖπω

ℳατ : κδ

ℳατ : κ

ℳατ : κβ

ℳατ : κς

δ' αὐτῶν ϗ τὴν ἑλληνίδα φωνὴν ⸀προβαρβαρίζοντες, πνὰς τῶν ἡμετέρων τρόπω ⸀προσελκυῶ, τῷ ἤθεσι σώμασι, καὶ τῇ τ φωνῆς ἡδύτητι, ⸀θεὸς ἐξομολόγησιν ἕλκυσι. ὁι ⸂δ⸃ ἀφελότητι ψυχῆς ϗ ⸀θεοσέρχονδ, ἐξομολογοῦσι δ' ⸀θεὸς διόρθωσιν, ἀλλ' ὅτε μὴ ⸀θεὸς ἐξαπάτην, ὅτε δ' ⸀θεὸς τὸ κατηγορῆσαι, ϗ συνεφαντῆσαι τὰς ἀνατολικὰς ἡμᾶς.

Περὶ δ καταφλυαρήσαι ⸀θ, ⸀καταψεύσασθαι μὴν τῶν ἀνατολικῶν ⸀ιησουιτῶν.

Εἷς γάρτις τῶν ἐν Γαλατᾷ δ Βυζαντίν, ἐκ τ ἐπαρείας τούτων, οἰκεῖν τῶν, ἀνεφάνη κ' τάδε τὰς ἡμετέρας καιρὰς, ἀνὴρ ὡς δοκεῖ, κ' τὸν ⸀θεὸν τῷ Δαβὶδ ⸀διακεκοσμημένον. ὅτι καὶ οἱ τότε λόγοι ἠπαλύθησαν ⸀ὑπὲρ ἔλαιον, βολίδες δ' ἦσαν ὅμως ἐπάγουσαι θανατηφόρον ἰόν. ὅτ ⸀θ τοιγαροῦν ἑλκύσας πνὰς τῶν ἡμετέρων ⸀θεὸς ἐξομολόγησιν, ἐδήλωσεν ἔθη καὶ τάξεις ἐκκλησιαστικὰς τῶν ἀνατολικῶν μαθεῖν παρ' αὐτῶν. τίνες δ' ἦσαν ὅτοι; ἰδιῶται τ τρόπον, ὀψοπῶλοι, κρεοπῶλοι, ϗ βάναυσοι ἕτεροι. ⸀θᾷ δ' τῶν τοιούτων ἐζήτει, ὁ ⸀θεοβατένδυ⸀θ ἐκεῖν⸀θ λύκ⸀θ, μαθεῖν τὰ ἡμέτερα ἔθιμα, ἄπειρος ποιῶν, ὡσανεὶ πᾷ γεωργὸς ⸀εφιτηκῆς ἀπῄτ τέχνης τὴν πρᾶξιν, ἢ παρ' ἀνεπιῄμον⸀θ μαθηματικὴν. ἐκτοιούτῳ τοιγαροῦν δολίῳ φρονήματ⸀θ ὁρμηθείς, βίβλον ὅλην συνεγράψατο καθ' ἡμῶν, καὶ πάντων τῶν ἀνατολικῶν, ἀπαιδεύσιαν καὶ ἀμάθειαν ⸀ἑαυτῶν κατηγορῶν. τὴν δέγε βίβλον αὖτ⸀θ ταύτην (ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Πιλάτῳ πίτλον, τ ὅπ ϗ δεισφλικᾶ ⸀ταυρᾷ) ϗ τύπῳ ⸀ᾧ ὤκνησεν ὁ ψυνάδας ⸀ἐκδοῦναι, τῇ ἰδίᾳ ⸀διαλέκτῳ.⸀ἐκαλίας ᾧ ὥρμητο τὸ κάθαρμα. κἀμιδὲν ᾖ κ' ἐν τῷ γαλατᾷ τὸ βιβλίον, καὶ δεικνύμενον ἐπ' ἀγορᾶς, ἐζητήσαμὴν ⸀θμελῶς μὴν (⸀ἐκείσε ποτε ⸀διατρίβοντες) ἀνὰ χεῖρας λαβεῖν αὐτό, ϗ δι' ἑρμηνέως τὰ ἐν αὐτῷ μαθεῖν ἑκάστα κ' μέρος, ⸀ᾧ ἡδωνήθημὴν ᾖ. ὡς ᾧ ἤθοντο οἱ ἔχοντες τὸν ⸀ἐκεῖσε λαπῖνοι, ζητούμενον παρ' ἡμῶν, δύθυς ἀπέκρυψαν τὸν. ὅσα ᾖ συγκεχυμένως, ϗ ὡς ὁκαιρὸς εἰδέδ, παρέργως ἐν αὐτῷ οἱ ἀναγγείλαντες ἴδον. σκώμματαίσι, ϗ λοιδορίαις ψευδεπίπλασι. ἔθ⸀θ ᾧ αὐτῖς, καὶ τὸν ὕπνον, ⸂τ⸃ κατηγορίας ϗ λοιδορίας ταῖς καθ' ἡμῶν, δόξαν ἑαυτοῖς θηρᾶσθ. ὅπ δῆθεν ὀρθῶς ⸀ταῦτ⸀θ. τὰ κατ' αὐτὸς ⸀ὑπὸ κηδεμόνι τῷ Πάπᾳ γίνονταί τε ϗ διεξάγονδ, ϗ ⸀διεχῶς ⸀ὅπ γλώττης ἐσὶν αὐτῖς ὁ Πάπας. ϗ σωλόμως εἰπεῖν, ὅτοσοῦτον Χριστὸς παρ' αὐτοῖς, ὅσον ὁ Πάπας καθ⸀θγγέλλε⸀θ. ϗ ποικίλοίσπως δείκνυ⸀θ, καὶ σημεῖόν π ἀρνίον ἀκάκως μὴν δοκοῦσι φέρειν, λαλοῦσι ᾖ ὡς δράκων, καὶ ⸀θεσκωπεῖν ὡς πρῶτον τ Πάπαν τὰς παῖδας ⸀θμελοῦν⸀θ. τῶν ᾖ μὴ ⸀θειθομένων, μυρίας ὅπας λοιδορίας ⸀ὅπχέασι. καθὰ δὴ ϗ ὁ τὰ τῶν βλασφημιῶν ζωπάξας ὅτοσὶ, Χριστὲ ἐπᾶρ⸀θ, βιβλίον. ἀπελεγχθεὶς δ' αὖ ῥᾳδίως ἐν πᾶσι ψευδόμεν⸀θ, εἴγε ἓν ὅκ τῶν ὀνείδεων ὧν ἡμῖν ⸀ὅπφορτίζε, ψεῦδ⸀θ δειχθεὶς ⸀ἀθ⸀θμακάλυπτον. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις αὐτὸ σκαιωρήμασι, ⸂τ⸃ τοῦτο ⸀θεσέθηκεν ὁμάτμος, ϗ τ ἀληθείας μαχαίπτα ἀφισάμενος, ϗ τῷ ψεύδε μᾶλλον ⸀θεσκείμενος, τ δ' αὐτοαληθείας Ἰησᾶ ὁπαδὸς εἶναι ⸀ὑποκρινόμενος. ἐβούλμησε ᾧ εἰπεῖν, ὡς ὁ τ Ἱεροσολύμων Παρχιάρχης,

χης, νόσῳ συχεθεὶς ἐν Κωνσανλινυπόλει, ⁊ μέλλων τεθνάναι, ἐβραῖον ἑαυτὸν εἶναι ἀνωμολόγησεν. ὅθεν οἱ χελσιανοὶ ἀκούσαντες, οἱ τὰς ὤχοντο ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀποθανόντα οἱ ἑβραῖοι λαβόντες ἔθαψαν. Ταῦτα δὲ πάντα ὅπ ψεύδη, οὐκ ἄνθρωποι, ἀλλὰ γῆ, θεμανὸς, ⁊ ἥλιος μαρτυρέτωσαν, ⁊ σὺν πάντων, αὐτὸς ὁ τῶν ἁπάντων ἔφορος θεὸς, ὃς ⁊ ἀξίαν αὐτῷ δίκην ἀποτίσει τ βλασφημίας, ⁊ πᾶσι τοῖς κατ' αὐτὸν τὰ ἡμέτερα συκοφαντοῦσι ⁊ διαβύρσιν, ὅτῳ γοῦν καταφανὴς ἔντος ψεύδους τέτυ, οὐ τέτυ ⁊ σὺν τοῖς τὰς λοιπὰς αὐτοῦ φλυαρίας, εἰκάσειεν αὖτις τέτον ὁμοίως ἐξαπεληλυθοῦτα τῷ ψεύδει. οὕτω οὐκ ἐδέησεν ἂν ἡμῖν ἀπολογίας οὐδὲ μιᾶς σὺν τοῖς παρ' ἐκείνοις καθ' ἡμῶν εἰρημένα ὁ ποῖα πολ' ἂν ὦσιν, εἰμὴ βίβλῳ ⁊ τύπῳ ὅτος τὰ τοιαῦτα αὐτοῦ ὁμολογούμενα ἐξέδοτο διασώζεσθαι δῆθεν ταῦτα ⁊ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. οἵτινες κάτωθεν ⁊ χρόνου ἐντυχάνοντες τέτοις μήποτε ὡς ἀληθῆ σὺν δέξονται. λοιδορίων γὰρ ἀκούειν χαίρουσι μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι, ἢ σὺν ἄλλων πραγμάτων, τέτου ἕνεκα ⁊ ἡμεῖς τὴν σὺν ἐκεῖνον, ⁊ τὰ παρ' ἐκείνου ἀπάντησιν ἐγγεγράφως οὐκ ἠθέμεθα, σιλλογίζοντες αὐτὸν, ἐμόνον ψευδόμενον, ἀλλὰ καὶ φύσει μοχθηρᾶς ὄντα φύσεως ἄνθρωπον, καὶ τῆς αὐτοῦ μοχθηρίας κινέμενον, δυσμενῶς ἔτως σὺν ἡμᾶς φερόμενον. Ἔρχομαι δ' ἐν τοῦτον ἐξελέγχειν αὐτοῦ τὴν σλασφημίαν εἴγε ὡς αὐτὸς λέγει, ἐν τῇ Κωνσανλίνου ταῦτα γεγόνασι, ⁊ σὺν τῶν χελσιανῶν καταληφθεὶς, ⁊ δοθεὶς ἑβραίοις, τοιοῦτον οἷον αὐτὸς φησι Πατριάρχης, πῶς μόνον αὐτὸς οἶδε τέτο, τῶν ἄλλων δ' ἁπάντων ἀδεὶς; ἀλλ' ὡς ἔοικεν ἁπάντη ψευδὲς τὸ πρᾶγμα τυγχάνει, ἀλλ' ἐν μέρει μὲν δοκεῖ ἀληθεύειν, ἐν μέρει δ' ψεύδεσθαι. ἐν δέχεται μὲν ἐν Κωνσανλινυπόλει, ἀλλ' ἐν ῥώμῃ τοιοῦτόν τι τέρας ἀναφανῆναι, ὅτε μὴν Πατριάρχην ἕλληνα, τῶν ὧν ἴσμεν τέτο παθεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν νόθων ἐκείνων ψευδολατινοπατριαρχῶν, οὓς καὶ ἀνωτέρω φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ὁ ποῖοί τινες εἰσὶ, ⁊ ὅπως σκηνικῶς μᾶλλον ἢ νομίμως σὺν βέβληνται τῇ ἐκκλησίᾳ λατίνων. ἐκ τέτων δὲ εἷς ἑβραῖος ὢν μετήρχετο τὰ χριστιανῶν ὑποκριτικῶς, καὶ τῆς ὀνοματώδους ταύτης Πατριαρχικῆς τιμῆς τέτον ἀξιωθῆναι σὺν ⁊ Πάπα, ἁπάνυ ἔοικεν ὁ λόγος ἀπαίτειν. πολλοὶ δὲ σὺν λατίνοις τοιοῦτοι Μοναχοὶ, ⁊ Ἱερεῖς ἑβραῖοι μὲν ὄντες τὰ χελσιανῶν ὑποκρίνονται. ⁊ δὲ τοιέτοις πισὶν ἐν πελοποννήσῳ καὶ ἀλλαχῦ ἐνετύχομεν. οἵτινες ἀπειπόντες τῇ ὑποκρίσει, ἐκεῖθεν ἀποδράντες ὡς εἶχον, σὺν τὴν οἰκείαν αἵρεσιν ἀνέδραμον, μείναντες σὺν ὅλον τὸν βίον σὺν ἑβραίοις. ἐξ ὧν τινὲς μὲν ⁊ ἀναγνώσεις, ἢ διακόνους, ἕτεροι δ' ⁊ ἱερέως σφραγῖδα λαβεῖν ἔλεγον. ἐμαρτύρει δ' αὐτοῖς τοῦτο, ⁊ ἡ σὺν τὴν νέαν γραφὴν, ⁊ τὰς τ Παύλου ἐπιστολὰς, ἔτι γε μὴν, ⁊ ἡ τῶν σὺν λατίνοις θεολόγων ἀκριβὴς μελέτη. διαλεγόμενοι γὰρ μετὰ χελσιανῶν, ῥήσεις μὲν ἀπὸ τ νέας γραφῆς, γνώμας δ' θεολόγων λατίνων πεῤῥάπτουσι. ⁊ ἀτεχνῶς πᾶσαν τὴν σὺν λατίνων διδασκομένην χριστιανικὴν ἴσασι κ μεμελετηκότες διδασκαλίαν. ἐπανέκαμψαν δ' ὅμως σὺν τὴν Ἰουδαίων, ὅθεν ⁊ ὥρμηντο λατρείαν. Προσθήσω ⁊ τοῦτο τ λόγου καταναγκάζοντος, σὺν ἀκριβεστέραν σὺν φάσασιν τ πράγματος. τὰς διατριβὰς

βὰς σωέβημοι ποιεῖδς ποτὲ ἐν αἰγύπτῳ, ϖδὲ τῷ τῶν σιναϊτῶν ὀνείσε ὄνπ μοναστηρίῳ, ϖδίπε τὸ, εἰκοσὸν ὄγδοον, ἢ τριακοσὸν ϖθὸς τὸ χιλιοσὸν ἑξακοσιοσὸν ἔτ῀ τὸ σωτήριον. ὅτε φερώπε τὶς τῶν ἀπὸ ξ τάγματ῀ τῶν ἐνταῦθα φερωγγισκαίων, ἀνὴρ ὡς ἔλεγον, ὃν ἀδόκιμ῀, ἀλλὰ θεολόγ῀, ὑπὸ δημήτρας χάριν δῆθεν ϖροσκυνήσεως τῇ ἁγία ταύτῃ πόλῃ. ἐνλεῦθεν δ' ἐπανασὰς, ὑπὸ δημεῖ τὴν ἄγυπτον, κ ϖδὲ τοῖς ὀνείσε Ἰουδαίοις δύθὺς καταλύει, κ τὰ Χριστιανῶν ἀπωσάμην῀, Ἰουδαϊσ῀ ἀνεφάνη ἐξάπινα. ἦν δὲ ὀνείσε τότε ἰατρὸς τὶς ϖδὲ τῷ τῶν βενετίκων πρέσβει ἰταλὸς, ἀπὸ μελίτης ὡς ἔλεγεν, ἀνὴρ σοφὸς ὡς ἐδόκει, κ ὑπερήμων, ὃτ῀ ὑπὲ πολλὰς ἡμέρας τῷ καλῷ ὀνείνῳ ἑβραιοφερώπει ϖροσήρχετο, λογικῶς κὴ διαλεκτικῶς συγκινόμην῀, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἠδωνήθη ξ Ἰουδαϊκὸ τοῦτον φρονήματ῀ ἀποστάσαι, ἀλλ' ἔμεινεν ὅτω ϖδὲ τοῖς Ἰουδαίοις τὰ ὀνείνων μέχρι τέλ῀ θρησκεύων. εἰπιγαρῶ κ ὃν ὁ καλὸς ὅτ῀ ἑταῖρ῀ Χριστ῀, ὁ κὴ Ἰησοῦτης λεγόμην῀, τοιοῦτόν τινα Πατριάρχην φησὶν Ἰταλὸν Ἱεροσολύμων, ἐν ῥώμῃ ϖδὲ ξ Πάπα ἀναδειχθέντα, κ τ' τρόπον τοῦτον ἀποθανόντα, εἰκὸς ἐστὶν ἐν τῷ μέρῃ τούτῳ ἀληθεύειν, ψεύδεδ ἢ τ' τόπον ἐναλλάττων, κὴ τὰ ἐν ῥώμῃ συμβαίν῀. πανέργως ἄγαν ἐν τῇ Κωνσταντίνου ϖρεσβεύσ῀ ἀποφαινόμην῀. Ἐστὶ ἢ τὸ ἐφεύρεμα καινὸν ϖδὲ λατίνοις ὃν ἔστι. κ ἐν ἄλλοις ϖᾶ πολλοῖς δυείκομην τούτους τὰ παρ' αὐτοῖς γενόμενα ἀποστήματα μέγιστά τε ὄντα, κὴ πολλοῖς ὄνειδ῀ ϖθὸς ἑαυτὰ ὑπαστώμενα, τοῖς ἀνατολικοῖς ἡμῖν ταῦτα ὑποφορτίζειν ϖειρωμένους. τὴν ϖᾶ ἐγκυμονήσασαν πάπισαν, ἀνερυθριάστως ἀπαυθαδιαζόμενοι τινὲς αὐτῶν ἐν Κωνσταντίνου πόλῃ τοιοῦτόν τι τέρας φανῆναι εἰώθειν ἐτόλμησαν, κἀπερ τ' ἰδίων ἱστορικῶν, ὃν οἶδα εἰ ξ ἐν ἄλλοις, ὡς ἐν τούτῳ συμφώνως ἐχόντων, τόπον, πρόσωπον, κὴ χρόνον, καθ' ὃν ἐγεγόνει ἐξηκριβωμένως ὁμοῦ γράψαντες. ξ τόπον μὲν τὴν ῥώμην, πρόσωπον δ' Ἰωάνναν. τὸν δέγε χρόνον αὐτοὶ λεγέτωσαν, οἵαις ἱστορίαις ἀνελίποντες. δηλοῖ ἢ τοῦτο, κὴ ἠνωνῶς ἀδομένη ϖαροιμία.

Πάπας τὶς ἐγκυμονήσας, τίκτειν ἔμελλεν ὡς θῆλυ.
Τόκωμα δ' ὧν Ἰωάννης, Ἰωάννα μετεκλήθη.
κ γωνὴ σαφῶς γνωσθεῖσα, τὸ παιδίον θηλάζει.

Ἀλλὰ κὴ τὸ χρισμαπικὸς λέγειδς μᾶλλον ἐκείνοις δικαίως ἁρμόζον, ἡμῖν κ τοῦτο διδόασι, μὴ ζωιέντες τὸ χριζόμενον κ τὸ ἀφ' ὃ χρίζει, ὁποῖον ἐστὶν ἑκάτερον. Ἐστον οὖν τὸν τρόπον, κ ὁ τὸν Ἰησοῦν ὑποκειμέν῀ ὃτος ἐφ' ἡμῖν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων ἑβραῖον ἀναφανῆναι τεραστεύει. ἐν ῥώμῃ τυχὸν φανέντα. Τέσσαρας ϖᾶ ἴσμεν ἡμεῖς κ πάντες, ϖερὶ ἡμῶν Πατριάρχας ἕλληνας ἐν Ἱεροσολύμοις, ὑπὲ τ' ἡμετέρων ἡμερῶν, κὴ τῶν πατέρων ἡμῶν γεγονότας, Γερμανὸν, Σωφρόνιον, Θεοφάνην, κ Παΐσιον. ὃ τὴν διαδοχὴν ἡμεῖς ἐδεξάμεθα. κὴ ὀιμὶ δύο πρώτοι Γερμανὸς φημὶ, κὴ Σωφρόνι῀, ἐνταῦθα τὸν ξ βίον ϖέρας ὁσίως ἐδέξαντο, κὴ τὸ ποίμνιον τὸς ποιμένας, κ τὸς Πατέρας τὰ τέκνα ἐνεδείασαν, ὥσπερ τὸν Ἰακὼβ οἱ τούτου παῖδες, ξ τὰ τούτων λείψανα παρ' ἡμῶν ἐυλαβῶς ϖμῶνδ. τ' ἄλοιϖῶν

ϖῶν δύο ὁμῶ θεοφάνης ἐν Κωνσανλινυπόλ ἐτεθνήκ, ἐν ἰδίῳ καλαλύμαλι,
λῷ ϖϑὰ λῇ ἐκεῖσε ἡμετέρα ἐκκλησία ϑ ἁγίυ γεωργίυ, ἔνδον ϑ λεγομῶυ φανα-
ελυ . πελοπονήσι ἀνὴρ, ἔλλην λὸ ηῶ, χελσιανῶν ϕυνηλόρων ελάσημ-
μα, σώζον δ' ἔπ κ οἱ λάτυ ϖεσηϕεῖς, χελσιανοὶ ὄντες, κὰν ϕαῤραγῇ
ψαλδόμῶ ὁ Ἰησοῦ ἐπᾳ . ὧ καὶ λὰ ἔχαλα. ωνεόνλι παελσήκεισαν ἅπαν-
λες οἱ μεθ' αὐλυ ὄντες, ἠμόνον ϑ ἀλλὰ ϖληθ πολὺ λαῦ σωέτεχον μελὰ
δακρύων λὰς ἐχάλας δύλογίας κομίσαϑ ϖαρ' αὐλυ αἰλοῦντες . λὴν ϑ λάλυ
κηδίαν οἱ λῶν ϲηλαμϖεοπάλων αὐϑενλῶν Μολδοβίας, κ ἀγκροβλαχίας,
ἐν Κωνσανλινυπόλει ὄντες πξέσβεις, πολυτελέσι δαπάναις ἐτέλεσαν, συγκα-
λέσαντες Παλριάρχην οἰκουμμικὸν (ϖαρθένι δ' ἦν ϲκεῖν ὀπάνυ) κ
λὴν ἱερὰν αὐλυ ζωόδον λῶν ϖϑατυχόντων ἀρχιερέων, κ λοιϖῶν λ πόλεως
ἱερέων, ἀλλὰ κ λῶν ἐπιφανῶν ἠδεὶς ἦν ὁ λ κηδείας ἀπολειπόμῶ . λαμ-
πξῶς ουῶ μελὰ ψαλμωδιῶν, ὕμνωντε κ φωταγωγιῶν, λὰ αἴσια λῷ νεκρῷ
ποιήσαντες ἐν λῇ νήσῳ λ πξώτης ἀποκομίσαντες κατέθεντο ϖϑὰ λῇ ϲκεῖσε
ἱερᾷ μονῇ λ ἁγίας ϖειάδ . ἔνθα τὺς Παλριάρχας ἔθ ἄνωθεν ἐπε-
κεράτησεν ἐν ταφιάζεϑ . κ λοιαύτης κηδείας, ἠμόνον ὡς χελσιανὸς ϖεύχη-
κεν, ἀλλ' ὅπ ϲ Χελσιανῶν ὀρθοδόξων, ὐσεβὴς καὶ ὀρθόδοξ ἐχρημάτισε
Παλριάρχης . καὶ πολλὺς ἀνέτλη ἱδρῶτας ϖε κ καμάτυς, κ λῶν ἑτερο-
δοξούντων ὑϖὲρ συσάσεως ϑ ἰδίυ θρόνυ . Οὐδέγε ϖοθ ἡμῶν ἀοίδιμ
κῦρ Παΐσιος, ἀπάρχας λ Κωνσανλινυπόλεως, κ λὸν ἴδιον ϖϑρόδων καλαλα-
βεῖν θρόνον . ἤθελο γὰρ ἑαυλῷ, ἀθενὴς ὄν κ ϖοὺς θανάλον ἐγγίζον . ϖϑαμείψας ουῶ καλλιπολιν, κ μιλυλήνην, ἐλθὼν εἰς χῖον διέθελο λὰ ἑ-
αυϑ . ὀπλεινομμήν δ' ὁρῶν λὴν νόσον, ἔσπευδεν ὅσον λάχ ἐν Ἱεροσολύμοις
δέξαϑ λὸ ϑ βίυ πέρας εἰδωλὸν . ϖϑαλλάξας ουῶ λὴν ῥόδον, κ λὴν νῆσον
λὴν λεγομμήν καϲελόῤῥιζον ἐγγύς πυ λῶν μύρων λ λυκίας . ἐν ἐρήμῳ λό-
πῳ Ἰελβοῦλᾶ, ϖαρῆσαν δ' αὐλῷ συμπλεόντες, ϖρχιερεὺς Δωρόθε, ὁλύδδης,
ἱερομόναχοι δύο, κ δύο διάκονοι (ἐξ ὧν εἷς ἦν ὁ νεῶ λ ἁγίας πόλεως Ἰη-
ρυϲαλὴμ ζωοθεῷ παλριαρχδίων κῦρ Δοσίθε) κ μοναχοὶ ἕλεροι, σὺν
οἷς κ ϖροσκυνηλάλινες οἱ κ λὰ νενομισμμία . ὅπ λῷ λάλυ νεκρῷ, ὡς καιρὸς
ἐδίδυ ποιήσαντες, λῇ γῇ καλύψασι λὸ λάλυ Μακάριον λείψανον, μελὰ ϑ
ϖϑαδρομὴν ἐνιαυσιάν χρόνυ, μελενεμίσθησαν λὰ λάλυ ὀσᾶ ἐνλίμως ἐν
λῇ ἁγία πόλει Ἰερυϲαλὴμ, ζωοδρομῇ καὶ ὅπμελείᾳ ϑ ἐρημμένυ νεῶ μα-
καριωλάλυ Ἱεροσολύμων Παλριάρχυ, ϖρχιϑακόνυ ἡμελέρυ χρηματίζον-
λ ὁτε, κ ἀπεδόθη ὁ ποιμὴν λῇ ποίμνῃ, ὑϖὲρ ἧς κ λὰς μακρὰς ἦν
ἀποδημίας ποιούμῶ . Τοιῶτόιεισιν οἱ ϖεθ ἡμῶν Παλριάρχαι, καὶ λοιούτου
βίυ πέρας ἐδέξαντο, ὁπίως καὶ ὁλαβῶς λῶν λῇδε ἀϖαναστάντες, ϲ ϖεὸς
λὰ λάτοις ἐν ἐρημνοῖς ϖοθούμμα ἀγαθὰ μεταφοιτήσαντες, κ ὕλως ἡμῖν ζω-
τόμως ἄγαν ἑκάστυ λῶν λὸ τέλ ἐξήλθομμ . λοιπὸν ουῶ ἐστὶ λῷ καλῷ μυ-
θοϖλάσῃ ἰησουΐτῃ δεικνύειν ἡμῖν Ἱεροσολύμων Παλριάρχην, λῇ λαλρείᾳ ϑ
ἰουδαϊκῆ νόμυ ἐναποψύξαν, εἰδ' ὅλ ἔχει, ἐμφραγείη σόμα, λὸ λαλῆ-
σαν κ λῶν δικαίων εἰς λὸ ὕψος ἄδικα, ἰοιάλ γὰρ σόμαλος ϲ ὁλάρυγξ, ἰάφος

ανεωγμένῳ, καὶ βαρείας ἀπόζων δυσωδίας. Ἀλλ' οὐκ ἐξαρκεῖν δοκεῖ-
μοι δεῖξαι μόνον ἱστορίας ἀεὶ ψαυομένους, ἐν οἷς καθ' ἡμῶν ἱερομάχουν,
αὖ μὴ καὶ βέβηλόν τινα, καὶ ἀσεβεστάτην αὐτῶν διηγήσομαι πρᾶξιν. τὸ μὲν
ἵνα μὴ πάνυ χαίρειν αὐτοὺς ἐάσωμεν, νομίζοντας ἡμᾶς λανθάνειν τὰ καθ'
αὐτούς. ἃ καὶ αὐτῷ τῷ Πάπᾳ μαθόντι ἀπαίσια κριθήσονται. τὸ δὲ ἵνα τὰ τέ-
των ἀσεβήματα, μνήμης διηνεκοῦς ἕνεκα, καὶ πᾶσι τοῖς ὀψιγόνοις ἔχωσι με-
ταβαίνειν. ἐγὼ δὴ μόνον αἱ πράξεις τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πᾶσι μίμησιν ἄγε-
ι. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν μοχθηρῶν πᾶσι ἀποτροπὴν κακίας, τε ἱστορίας παρα-
δίδονται. Πανταχοῦ μὲν οὖν γῆς διεσπαρμένους ᾠδαμεν ἱστορίας, ὡς δῆτεν
κήρυκας εὐαγγελικοὺς καὶ διδασκάλους, κηρύττειν δὲ χριστὸν, ἀλλὰ πάσαν,
ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἡμῖν εἴρηται. ἦσαν οὖν πολλοὶ μὴ σεβόμενοι τε χριστὸν ἀ-
πίστουν, νῦν δὲ ἐκείνων, μηδένα λόγον ποιούμενοι, τοὺς ὄντως Χριστιανοὺς
ἡμᾶς τε πατροπαραδότου ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἀποκινεῖν πειρῶνται, διδά-
σκοντες καὶ ὅτι πιστεύειν εἰς πάπαν, ὡς ἔφημεν. εἶτα δυσχεραίνουσιν αὖπις αὐ-
τοὺς καλέσαι Παπιστὰς, καὶ μὴ ἱστορικούς. πλεονάζει δ' ὅμως ἡ ἑταιρεία Ἰέ-
των ἐν σαρματίᾳ τῇ νῦν λεχίᾳ λεγομένῃ, παρ' αὐτῶν δὲ πολλωνία, καὶ
χεδὸν εἰπεῖν τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνην ἅπασαν, ἰδίαν ἑαυτῶν ἡγεῖται φυτεί-
αν. ὅσα δ' ἐν αὐτῇ κακὰ διεπράξαντο, εἰς ἔπη δὲ καὶ νῦν διαπράττουσιν, εἴ-
τις ἀκριβῶς ἐξιστορῆσαι θελήσοι, μακροτέρων αὖ ἐδεήθη λόγων. τῶν γοῦν
αὐτῇ πρὸ ὀλίγων χρόνων ἀρξαμένων πολέμων μεγίστων, μετὰ τῶν ῥώσων
καὶ μὴ πασσαμένων, ἀλλ' ἔτι καὶ πολλῷ μειζόνων ἀσπασθέντων, οἱ καλοὶ ἰ-
ησουῖται παραίτιοι γνωρίζονται. ἀναμιξ γοῦν ἐκείσε τυγχανόντων, τῶν ἀπὸ τῆς
ἡμετέρας σεβάσματος μετὰ τῶν τῆς Πάπα θρησκευμάτων, τέως μὲν εἰρήνην
εἶχον, ἕξὸν ἑκάστῳ τῶν μερῶν θρησκεύειν ὡς ἐκπροθύμων παρείληφε. τῶν δὲ
ἰησουϊτῶν ὑπερπολεμούντων τῷ τόπῳ, πάντας ὑφ' ἓν τῇ Παπικῇ ἐξουσίᾳ με-
γίστην ὅσην σπουδὴν ἔθεντο σπουδάσαι. καὶ τοῖς μὲν πειθέσι πάλαι πάντα τε-
λεῖν ἐφάσαν, ὡς αὖ ἐθέλοιεν, μόνον δὲ μνημονεύειν ἐπ' ἐκκλησίας τοῦ Πα-
πικοῦ ὀνόματος, καὶ τούτων (ὅπερ αὐτοῖς τὸ πρωτεῖον δίδωσιν) ἄκρον ἀρχιε-
ρέα, καὶ αὐτοκράτορα, καὶ κεφαλὴν τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἀνακηρύττειν.
τούτους καὶ ὑνιάτας, τῇ λατίνων γλώττῃ καλοῦσιν. ὅπερ ἐστὶν ἡνωμένους.
τοῦτον εἰπεῖν διῃρημένους, ὁ γὰρ παπισμὸς, ἀπὸ Θεοῦ ἐστὶ χωρισμός. Τοῖς
δ' οὐ μὴ πειθομένοις, πᾶς αὐτῶν πρὸς τοὺς πραττομένους μεμηχανημέ-
νας ὑποβολαῖς μεγίστην ἐπῆγον βίαν καὶ ἀνάγκην καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐχ
ὡς ἐλευθέροις, ἀλλ' ὡς δούλοις πικρῶς ἄγαν ἐχρῶντο, ὑστερήσαντες τούτους,
πρῶτον μὲν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ὅπως μὴ τοῖς ἄλλοις ἐξίσου ἔχοι-
εν πολιτεύεσθαι. εἶτα ἑβραίοις ἄρχουσι παρεδίδοσαν αὐτοὺς, ὑφ' ὧν οἷα
εἰκὸς ἑβραίων ὄντων (ὅσα ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων οἰκάλαι Ἰσραηλίται) πο-
λλῶν κακῶν ἀπήλαυον. καὶ ταῦτα ὡς εἴπομεν τοῖς ἰησουΐταις μεμηχανη-
κόσι τῶν μὴ πειθομένων αὐτοῖς ῥώσων. ἕως ὅτου σινθήρ τις ἀναῤῥιπισθεὶς
ζήλος θεῖος Ἀχιμίλης ἐκείνος φημὶ, δέδρακεν αὐτοῖς, ἐκεῖνα ἅπερ ἐμέχρι τοῦδε
χρόνου, διαβεβοημένα παντοχοῦ τυγχάνει, καὶ ἱστορίας δοθέντα εἰς τοὺς
μετέ-

μελέπειτα διαβήσονται, μνήμης ἀϊδίου ἕνεκα τ ἱπποτῶν κακουργίας, καὶ ὧν περ κακῶν τοῖς ἐκείσε χριστιανοῖς τὰς ἀφορμὰς παρέχον. οὗ ἐξ ἀρχῆς φανέρωμον αὐτῶν, καὶ πάντων ἀσεβημάτων χείριστον, διηγήσασθαι σπεύσω, καὶ δι' ὅλων τούτων πάντα διεξῆλθον, λέξων ἤδη ἔρχομαι, ὅ καὶ φέριστα διηγήσομαι. δέδια γὰρ μὴ γῆ, καὶ ἀὴρ, ἢ καθαραὶ ἀνθρώπων ἀκοαὶ μολυσθῶσι τοῖς λεγομένοις. πόλις τίς ἐστιν ἐν αὐτῇ τῇ σαρματίᾳ, νυνὶ δὲ λευκία λεγομένη, μεγίστη καὶ σπουδαιοτάτη ὡς φασὶν, ὀσροήνη καλουμένη. ὤκει δὲ τὴν πόλιν ἀνὴρ τῶν τότε ἀστῶν ἀρίστων, βασιλείου τὄνομα, κινύρης δὲ τὴν ἀξίαν. τούτου θυγάτηρ μονογενὴς θανόντος κληρονόμος τ πατρικῆς οὐσίας ἐναπελήφθη, μαρία δὲ καὶ τούτῳ τὸ σπουδαιότατον. ἦν δ' ὁ βασίλειος ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ὢν ἐν σπουδαίοις τῆ τ ἀνατολικῆς ἐκκλησίας δόξῃ σπουδαίμων. καὶ ὁμοῦ τῇ καλῇ ταύτῃ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ζωοποιηθεῖσα τῶν τῇδε ἡδὲ πρωτοκαθεδριῶν τούτου θυγάτηρ μαρία, ἀποφανισθεῖσα, παρ' ἀμφοτέρων τῶν γονητόρων, ἐμπέπωκε ταῖς παρίσιν ἱπποτότου νικὸς. σπεῦσ ἦν καθ' ἑκάστην σταβάλλων τὸν παπισμὸν (οὐδὲν γὰρ ἕτερον εἶχε διδάξαι) εἰσηγεῖτο ταύτῃ. εἶξεν οὖν διὰ μικρὸ χρόνου τῇ ἀπάτῃ, τὸ πρωτόθλιον ἐκεῖνο γύναιον. σῶς γὰρ ὧδε ἔμελλεν ἀθενὴς ἐκ φύσεως καὶ διανοίας, οἷα γυνὴ, τυγχάνουσα, ὅπερ γε ὡς φασὶ, καὶ ῥανὶς ἐν δελεχίζουσα πέτραν κοιλαίνει. ἀλλ' ὅπως τοῦτο δεινὸν, σπεῦσ τὸ μελέσειτα δυσσεβὲς ἔργον ἐκ τοῦ ἱησοῦ ἐτάρου. σπουδαίως οὖν σπεῦσ αὐτὴν σπουδαιοτάτης νουθεσίας χάριν ἐρχόμενος. τὸν παπισμὸν, καὶ ὅσ' ἄλλα σταβολήματα τυχάνει ὄντα ἐκ παπισμοῦ νουθετῶν ἐδίδασκε τὴν δυστυχῆ. σπουδαίνων δ' ἀεὶ ὡς ἐκ λόγου δῆθεν θεμέλιον, ὡς εἴθε λέγων, ὡς οὐδεὶς ἄλλος σωτηρίας τυχεῖν δύναται, ὅτι μὴ οἱ τῷ Πάπᾳ σπουδαίμονοι καὶ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. πιστευομένη δ' ἐκ γυναικὸς, τί δ' οἱ λοιποὶ χριστιανοὶ; πάντες ἔφη, οὐκ ἐν τῇ μοίρᾳ τῶν σωζομένων εἰσὶν, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν πολασταζομένων οἱάπερ ἀπειθεῖς τῷ Πάπᾳ. ταῖς οὖν τοιαύταις ἐκ σπουδαιοπρεπῆ δῆθεν ἀνδρὸς διδασκαλίαις ἐκ ἀποφάσεσι σπαραττομένη ἡγουμένη. εἰς μνήμην ἦλθε τῶν γονητόρων, ὡς δῆθεν σωτηρίας ἐλπίδα μὴ ἐχόντων, ἤρξατο οὖν θρήνοις κόπτειν, καὶ ὀδυρμοῖς δακρύων ἑαυτὴν καταπρύχειν. φύσει γὰρ δύσμπαθητον τὸ γυναικεῖον φῦλον, καὶ μάλισα ὅτε σπεῖ ψυχῆς, καὶ ταύτης τῶν γονητόρων, ὁ ὑφορώμενος κίνδυνος. αἰαῖ λέγουσα τῇ ἀθλίᾳ, οἴμοι τὸ κέρδος, ὀκ ἐκ σωτῆναί με, τῶν ἐμῶν γονέων ἀπολεσθέντων. καὶ ἦν τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς ἀχθομένη καὶ δυσφορουμένη, καὶ οἷα πολλάκις ἀφορητοπλαγὲς ἐμποιεῖ λύπη, τοιαῦτα δὴ σπουδῇ, καὶ τῳδὶ τῷ γυναίῳ. ἡ γὰρ ξένη ἢ μᾶλλον ἐξάγιστος αὕτη, ἐκ ἱπποτότου διδασκαλία, ἀμηχανίαν ἐπεποιήκατο τῷ γυναίῳ, καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπειπεῖν παρεσκεύασεν, ὡς καὶ τ ἰδίας καταγωνίαν σωτηρίας. εἴθε κἀγὼ γὰρ ἦν λέγουσα, ζωοδυνώμην καὶ σπαπολώμην τοῖς γονήτορσιν, ἐν τῇ μελλούσῃ ἐκ πυρὸς γεέννῃ, ἐδένα γὰρ λόγον ποιοῦμαι τ ἐμῆς ψυχῆς, ἐκείνων μὴ σωθέντων. ταῦτάτοι ἐκ τούτων οἰκτρότερα, σπεῦσ τὸν ἱπποτότην, ἑκάστοτε ἀποδυρομένη, καὶ σπασανακλάουσα, λόγοις παντοίοις καὶ ποικίλοις ἐκεῖνον, ἀνακτήσασθαι ταύτην, καὶ τῷ λογισμῷ ἐκείνῳ ἀπαλλάττειν ἐσπειρᾶτο. μηδόλως δὴ τοῖς λόγοις πείθειν δυνάμενος,

ἔργῳ βεβήλῳ καὶ ἀνοσίῳ μεμιγμένη, τὸ ἀφόρητον ἀφελεῖν τῆς λύσσης, καὶ κακῷ χείρονι τὸ ἔλαττον θεραπεῦσαι. μὴ ἀθύμει λέγω, ἐλθὼν πρὸς αὐτὴν. ἔστι γὰρ πρόπολος κακείνης, ὡς καὶ σὲ αὐτὴν, σωτηρίας τυχεῖν. ὅπου τῇ μητρὶ καθολικῇ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ, πρόποτε πολλοὶ σωτηρίας τυγχάνουσι, δωρεμένου καὶ τοῖς ἐν ᾅδου κολαζομένοις ψυχαῖς. ἀκούσασα τοίνυν ἡδύσην, καὶ ὑπὸ πολιχαρείας ἐνδακρυς γενομένη, σὺν αὐ φθάνοις πρὸς τοῦτον ἔφη τὸ πρόπον διερμηνεύωμοι. ὁ δὲ, εἴγε ἀνωρυχθῶσιν εἶπε τὰ ἐκείνων ὀστᾶ, καὶ βαπτισθῶσιν ὑπὸ καθολικοῦ ἱερέως, καθολικῶς καὶ ὅτι ἀθρόως δεικθήσονται. πείθεται τῇ ἀπάτῃ τὸ γυναιον, καὶ δὴ ἐλθόντες (φρίξον ἥλιε, καὶ οἱ δεινοὶ ἀστέρες, οἱ καὶ ἰδόντες τὸ τόλμημα, νυκτὸς γὰρ ἐγένετο) ἀνωρύξασι τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν, παρεισαμένης καὶ ὀρώσης τὸ θυγατρὸς αὐτῶν, ἐξάγασάτε τὰ ὀστᾶ καὶ ἐπιδιξάμενος ὁ ἰησουΐτης τῷ προσκομισθέντι ὕδατι, ἐπέῤῥανεν αὐτὰ τοῖς ὀστέοις, ἀπὸ τοῦ σωτῆρος λεγομένης ἐπικλήσεως τοῖς βαπτιζομένοις, μετωνομάσας τὸ μὲν βασίλειον, Ἰωάννην. τὸ δὲ συζύγιον τοῦτο (μετωνόμασε γὰρ καὶ αὐτὴν) σὺν εἶχον ἀκριβῶς οἱ ἀπαγγείλαντες, εἰπεῖν τὸ ὄνομα. ὃ δὲ ἔλεγον σώζεσθαι τῇ τούτων μνήμῃ, καίπερ ἀκηκοῶτες ἦσαν. εἶτ' αὖθις τῷ τάφῳ δόντες τὰ λείψανα, καλύψασιν, ἅπτε εἰπόντι καὶ ἰησουΐτα, εἰς σωφρόνων, ἤδη καθολικοὶ γεγόνατε. τοῦτο χεῖρον καὶ μεῖζον ἀσέβημα, καὶ σωφρόνων ἐντεῦθα νομένου. ἔστι γὰρ κακοῦ κακὸν χεῖρον ἄλλο, καὶ δυσεβείας δυσέβεια ἐλαφροτέρα. εἰ πᾶσα δυσέβεια πόῤῥω θεοῦ ἀποτειχίζει τοὺς ἔχοντας, ἀλλ' οὗ ἡ μᾶλλον ἀσεμνοῦ τῆς ἀνιάτου κρείττων δοκεῖ. τὸ μὲν δὴ τῶν φρατόρων, ἐπαχθὲς ὡς σώφρονον. τὸ δέγε ἰησουϊτῶν ἐπαχθέστερον, καὶ ἥκιστα φορητὸν ὡς μηδέποτε τετολμημένον. καὶ ὅπου ἀναβαπτισμοὺς ζώντων ἀνδρῶν γινομένους ἴσμεν, οὐδαμοῦ νεκρῶν αἱρετικῶν (εἰ καὶ λίαν δυσεβῶς οἱ φράτορες ὀρθῶς καὶ ἀληθῶς βαπτιζουσιν, ἡμῖν ἐφαρμόζειν δοκοῦν) γυμνοῖς δ' ὀστέοις νεκρῶν βάπτισμα ἐπάγειν, οὐκ ἡμέτερον εἶναι δικάζειν. σωφρονοῦντες δὲ καὶ τοῖς δυλικοῖς (τόγε νῦν ἔχον) ἀμόνοις ψῆφος καὶ κρίσις, ἀλλὰ καὶ μαρτυρία. ἐπιτρεπέον οὖν τὴν δίκην, τῷ Κορυφαίῳ πάντων τῶν δυλικῶν, καὶ αὐτῶν ἰησουϊτῶν Πάπᾳ. ὅστε εἰδεναι τοῦτο ἐστὶν αὐτῷ, δυάσαι ἀκριβῆ τὸ πρᾶγμα τος ἐρεύναν ποιήσασθαι. ἡμεῖς γὰρ τόπον μόνον καὶ σεσωσμένα εἰρήκαμεν. εἰ δ' ἐθέλει σιγῇ τὸ πρᾶγμα παρελθέτω, δέει τυχὸν τοῦ ἰοχέος καὶ τῶν ἰησουϊτῶν τάγματος, ἡμεῖς οὐ καθ' ἑαυτοὺς ἀναλογιζόμενοι τοῦτο, πάντων δυσεβημάτων δυσεβέστατον ἡγούμεθα, ἀμόνον οὐ, ἀλλὰ γελοῖον ὅπου μάλιστα, τῷ τρόπῳ τοῦτῳ καὶ βαπτίσματος, δυάσαι πάντες οἱ νεκροὶ, ὁπόσοι ἂν ὦσι θρησκεύματος βαπτισθῆναί τε καὶ σωθῆναι. τοιοῦτοι, ὦ χριστὲ ἑταῖρε, τὸ παρ' ἡμῶν ὀφειλόμενον, ἀνθ' ὧν πολλῶν καθ' ἡμῶν κατεβάλλοντο βλασφημιῶν. καὶ ἀντὶ τοῦ πλασσογραφουμένους, Πατριάρχας Ἱεροσολύμων, καὶ εἰμὲν ἄρτον, καὶ ζωὴν τὸν ἀντεχέσθαι μου δέδοται σοι, χάριτας τῆς δυσωμοσυνης ἡμῖν ὀφείλεις ὁμολογεῖν. εἰ δ' ἄρ', αὐτὸς ὁπόσα ἐμελλόντως ἀναπληρῶν θεὸς, ἐπλασπλασίονα εἰς τὸν κόλπον ἀποδώσειεν.

ἵνα

ἵνα ὴ μὴ ὁμηρικῶς σε σοφιστεύσωμαι. ΒΕΤΟΣΤΙ αὖτε ποδὸς ξεινήϊον, ὅππότε δῶκας Πατρόκλῳ ἀρχὴ δύσεβε. καὶ ἐμὲν βαρυσενάχεις, ἀλγῶν τῇ βολῇ ΒΕΤΟΣΤΙ ξυβάλλομαι, ἀλλὰ μάθε μὴ τὸς γάμους τ Σώφρονος πηνελόπης ὑπερβαλεύων, ἔπ ζωῆ τῷ ὀδυσσέως, εἰ μὴ δυσάμορον, μὴ τῷ δοκεῖν ἀγνῶσι ἀλλὰ παρόντι. Παραπλήσιά ἄττα μὴ σοὶ τὸς ἐξ ἀρχῆς ὁλόγυ ὥρμητο φράσοντας, εἰπεῖν εἴχομι, μὴ ὡς ὑπλόγῳ βραχεῖ, τέλει τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπομῆναι, ἐμὴ αὐτὸ ὅτοι μεταξὺ λεγόντων ἡμῶν σοὶ λαβόντες ἔργοις χειρίστοις ὅπ μάλιστα, τὸς ἡμετέρους σοὶ σεβεβάωσαν λόγους. ἡμῖν μὲν γὰρ σκοπὸς, τὰ τούτων καινοτομήματα διελέγξαι, ὅσα σοὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων κεκαινοτομήκασιν ἀκαλῶς. ὅτοι γὰρ καινότερα, καὶ ἤκιστα φορητὰ διαπραξάμενοι ἔναγχος, ἔνδον δ δεσποτικὸ καὶ ζωοδόχο τάφο χριστο, ἐμόνον ὡς ἐφαίνη καινοτόμους, ἀλλὰ καὶ ἐργάτας λησρικῆς ἐφόδου, καὶ ἀνδροφόνους ἑαυτὸς ἀριδήλως ἀπέδειξαν. ταῦτάμε ὥσπερ ἵππον δρομάδα, σκήκτρῳ κεντοῦντα ἴσασι σὰρκα, ἀλλὰ τὸν διορισθέντα ποιεῖ καταλαβεῖν. ὅτω δὴ ξυνέβημοι, ἐκεντὶ ἀέκοντι θυμῷ, ἕτερα τοῖς σοφωτέροις κακοῖς χείρονα σοφιστεῦσαι. Τίνα δὴ ταῦτα; τὰ δυσεβῶς ἄγαν, ὡς εἴπομι, ἐχθὲς ὅπως τοῖς χριστοῖς φράτορσιν, ἔνδον δ ἁγίο τάφο, τολμηθέντα καθ' ἡμῶν. ὃ δ' ὑπ' ὠρύβησαν, ὅτ' ἠκούσθησαν ἐνταυθὶ σοὶ πολλὰ πάνυ δ χρόνο γιόμενα. μανθάνομι γὰρ σκιῶν ἰσορικῶν μόνον. σοβαρῶν αἱρετικῶν λησρικὰς, καὶ τῶν ὀρθοδόξων ἐφόδους βαρείας γεγονυίας ἀρειανῶν, Μακεδονιανῶν, Νεσοριανῶν καὶ ἄλλων σκ ὀλίγων, ταύτας ὑ ἀκοὴ φημὶ παρεδεξάμεθα. νυῖ δ καὶ ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς γινομένας ἐωρακαμι, σοβαρῶν τὰ πραχέα καὶ δύτελῆ ῥάκη, σοικειμένων φρατόρων, καὶ τῶν ταὺς βαθείας καλύπτρας καὶ κεφαλῆς ὑπφερομένων. οἱ καὶ τῶν ἰδίων φωλεῶν (ἃ γὰρ ἔχω λέγειν οἰκιῶν. αὖται γὰρ ἀνθρώπων) σοκύπτοντες, κάτω σοὺς γῆν νεύσι τὸς ὀφθαλμούς, οἱ δὲ πόδες αὐτῶν ταχυῶσι εἰς τὸ σκχέαι αἷμα. ὁπόθεν δ' ἄρξασθαι διαπορῶ δι πικρὸ τούτο διηγήματος, σκ ἔστι ἄνωθεν, σοὺς ἡμᾶς τ φρατόρων ἀδίκου δυσμενείας; ἢ σκ ἔστιν ὁσημέραι, καθ' ἡμῶν ὑπβολῶν καὶ ἐνέδρων τούτων; ἢ τ ἀμότητος, καὶ τ γνώμης σκαιότητος, τ τῷ ὑποκριτικῷ ἤθει κρυπτομένης; ἀλλ' ἔμπας καὶ ὅτω διακείμενος, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀφέμενος (ἵνα μὴ ἐπιπλαγωδίας δικανικὸς λόγους ἐνσήσομαι, κατηγορῶν ἅμα καὶ ἀπολογούμενος) λέξων μόνον ἔρχομαι γυμνὰ τὰ παρόντα δεινὰ, καὶ ταῦτα σκ ἀδακρυτὶ, ὃ κατεκτάδην ὑ ὡς ἐγεγόνει, μακροτέρων γὰρ δεηθήσομαι θρήνων, ὑφ' ὧν πολλάκις, καὶ νοῦ συγχέεσθαι, καὶ γλῶτταν τῇ πολλῇ ἀθυμίᾳ συμβαίνει δεσμεῖσθαι. ἔχει τοίνυν ὅτω τὰ γεγονότα, ζωλόμως φάναι. Κατὰ γὰρ τὸ ἐνεστὸς ἔτος: ᾳχοδ. μηνὸς ἐρχομένου μαρτίου, ἑβδομὰς αὕτη σαρ' ἡμῶν ἄγεται τῶν ἁγίων νηστειῶν ἡ πρώτη. ἐν ᾗ οἱ πλείους τῶν ἡμετέρων χριστιανῶν, μάλιστα δ' οἱμονάζοντες, ἀσπείαν παντελῆ τριήμερον νυξὶν αὐταῖς διατελέσι, καὶν γοῦν ὕδατος μὴ μεταλαμβάνοντες. ζωέστη δὲ καὶ τὸ γρηγοριανὸν σκεῖνο καλενδάριον τὸ νέον, σοὺς λατίνοις ἑβδομάδα εἶναι τὴν τῶν ἑπτὰ. εἰσήγαγον οὖν οἱ φρατόρες, ἀπὸ τ: Β: τ ἑβδομάδος, ἔνδον

Παροιμ: ί.

ξ ναῦ ξ ἁγίᾳ τάφῳ, ἄνδρας ὀπλέκτους ἐκ τῶν ἰδίων, εἴκοσι τ ἀριθμὸν ῥώμῃ σώματος, καὶ ψυχῆς θηριωδίᾳ τ ἄλλων ὑπερέχοντας. ὅτοι τοιγαροῦν χείμαρρῳ ἦσαν ἐοικότες φερομένῳ, εἰ δ' ἀληθῶς καὶ φέροντες ἐτύγχανον, ὅπως καὶ νῦν σαφῶς εἰπεῖν ἔχομεν, εἰσῆλθον ὅμως κοσμήσοντες δῆθεν τὸ ἴδιον ἀλτάρι̣ον διὰ τὴν αὐτῶν ἑορτήν. ἐφάνησαν δὲ πάντες μετὰ ῥοπάλων αἴφνης ἔνοπλοι. ἐθιϋπῆρχον γὰρ ἡμέτεροι ἄοπλοντες ἔπαλαι, μηδὲν ἀδέποτε, οἷον πεπόνθασιν ἐλπίζοντες παρ' αὐτῶν παθεῖν, ἀλλ' ἔμπυον ἔνδον σφὼ αὐτοῖς, ὡς ἔθος, κλείσαντες ἐναποκεκλεισμένοι. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ἧπερ ἦν, ὡς ἔφημεν δευτέρᾳ τ ἑβδομάδος, κοσμεῖν ἤρξαντο. τῇ δ' ὑπερούσῃ, ἢ καὶ τρίτῃ ἐξώπισθεν τῶν συγκεχωρημένων αὐτοῖς παρ' ἡμῶν ὁρίων βαίνειν ἤρξαντο καὶ κοσμεῖν, ἰδιοποιούμενοι δῆθεν τῇ ἑαυτῶν αὐθαδείᾳ. καὶ τ ἡμέτερον χῶρον. ἦν δ' ὅτε καὶ ἡ διαμάχη, καὶ οἱ φόνοι, τὸ ἄνω ξ κατὰ κλίσιν ξ ἁγίου τάφου μέρος. ὧν καὶ καυδίλαι ἡμέτεραι ὑπηρέμαν). ἀνελθόντες οὖν τῶν φερετρῶν ἐκεῖσε ἐξ ἐναντίας καὶ κοσμεῖν ἐπεχείρουν. ἀνελθὼν οὖν καμπὶς τῶν ἡμετέρων σφοδρῶς ἄγαν, λόγοις μετὰ πραότητος ἐπέρρᾶπτο κωλύειν. οἱ δὲ κάτω ῥίπτειν αὐτὸν ἐπεχείρουν, ξύλων ἐκεῖσε σφοδρῶς, πλίνθους λατίνων γλώσσῃ λεγομένους κάτωθεν ἰσαμένους λόγοις καὶ χείμαρρι διακελευομένους. καὶ δῆλον ἐκ τούτου, σφοδρασμὸν εἶναι, τὸ λυσσικῶς ὑπαπειλεῖν, τοῖς ὅπως δήποτε ἐναντιάσασιν, ὡς δ' ἤθετο ὁμοναχὸς, ὡς εἶχε τάχους κατελθών, φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο. σφοδρελθὼν δ' ἕτερος ἵνα μεταθείη τὴν κλίμακα, πρεῖς ἐκτὸς κάτω μετὰ ῥοπάλων ἐπέπεσον αὐτῷ, καὶ κἀξ ξ τένοντος καρδίαν δεξάμενος, πρηνὴς ἐκ τετάνυσο. ὕστω δὲ κἀμοὶ, οἱ πρεῖς ἀπὸ ξ πραχήλου ἄχρι τῶν ποδῶν ἀφειδῶς ἐμάστιζον, ἕως ὃ ὁλόσωμον σωπρίψαντες ἀνεχώρησαν, ὃς καὶ μετὰ τρίτην ἡμέραν ἐτεθνήκει. τούτου ὂν ὕστερον ἀφῶνος, ἕτερός τις ἱερομόναχος τῶν ἐκεῖσε, σφοδρολῃς γοῦν ἔδραμε τ κείμενον ὑφελκύσαι κἀ τῶν τυπτόντων ἐξελέσθαι. πρὸς ἅλαβε δὲ τὴν ὁρμὴν τοῦτον, εἰς τῶν ἄνω ξ καυβοκλίου ἐξώτων φρατόρων, σπλάκα κἀ τ κεφαλῆς αὐτοῦ ῥίψας, ἐβαλὼν ὑμόνον τ ὁρμῆς ἔσησεν, ἀλλὰ κ σφοδρὸν πεσεῖν ἐποίησε. κ κρουνηδὸν λύθρος ῥεῦσαν τὸ αἷμα, τὸ ἱερὸν ἔδαφος ἐφοίνισε. δραμὼν δ' καὶ ἕτερος καὶ γοῦν ἕνα τῶν κειμένων ὑφελεῖν (τύπτοντες γὰρ ἦσαν ἔτι) καὶ αὖ ἄλλος, κακῶς κ ὅτοι τυπτόμενοι κ βαλλόμενοι, ἀσπαλάσησαν, ἕως ἀποκαμόντες τύπτοντες, καὶ ἤδη τεθνηκότας νομίσαντες εἶασαν αὐτούς. κ ὁμοῦ ἱερομόναχος μικρὸν ἀνενεγκών, ἔρριψεν τ χερσὶ κ τοῖς γόνασιν, ὅπου ἵσαντο μακρόθεν οἱ ἡμέτεροι ἦλθε. τοῦτο μόνον εἶπεν, συγχωρεῖτε ἀδελφοὶ & Πατέρες, ἤδη γὰρ ἐπείγομαι τὴν πρὸς θάνατον. ἔκτοτε δ' & μέχρι ξ δὲ πέμπτην ἡμέραν διατελῶν, ἄφωνος κείτο, μᾶλλον σφοδὸς θάνατον, ἢ σφοδὸς ζωὴν ἀφορῶν. τοιούτας ἑορτὰς, οἱ εὐλαβέστατοι & χριστιανικώτατοι φράτορες ὑπετελέσθην ἐνταῦθα μακρὰ πελάγη, δυσμόθεν ὁρμώμενοι, διαπερῶντες. ὕτως ἐδωρηφόρησαν τὴν αὐτῶν ἑορτὴν τῶν βαΐων. ἐμιμήθησαν ὄντως τὸν ὑσαντήσαντας Χριστῷ. ἐκείνων μὲν οἱ πολῖται παῖδες ἦσαν ἀσεβόκαρδοι, ὅτοι δὲ πάσῃ κακίᾳ

καικία ζωντεθραμμένοι, ἐκεῖνοι μετὰ κλάδων καὶ βαΐων, ἤτοι μετὰ λίθων
καὶ ῥοπάλων. καὶ κεῖνοι ἐς ῥώννυον ἐν τῇ ὁδῷ τὰ ἱμάτια, οἱ δὲ φερέτριες ἐφοί-
νισσον τὸ ἱερὸν καὶ ἁγίαν ταφὴν ἐδαφος, ἀδελφῶν αἵμασιν. ἐκεῖνοι κλάδους
βαΐων, καὶ ἅπτι αἵματος ἀθώων ἐντὰς χερσὶν. ἐκ τῶν ἐκείνων στομάτων φωνὴ
αἴνου θεὸς θεὸν κατηρτίζετο, ταῖς δὲ τῶν φερετρίων καρδίαις, ἐνηχεῖτο φω-
ναῖς ἀλαλήτοις τὸ καὶ ἀδελφοκτόνου Κάϊν. φωνὴ αἵματος καὶ ἀδελφοῦ βοᾷ Γένεσ: δ'.
θεόσμε ἐκ τῆς ἁγίας μου ταύτης γῆς. καὶ νῦν δ' ὅπως ἔσται, ἢ καὶ' αὐτὸς τῶν
καὶ σωτῆρος παθῶν ἑβδομὰς, τῇ τῶν Ἰουδαίων, τὴν ἑαυτῶν ζωοκατηργῶσι μι-
αιφονίαν, μέλλουσι καὶ ἀνάστασιν ἐκτελέσαι καὶ πάσχα, ὃν οἶδα ἢ εἰ καὶ ἀθῶοι
εὑρεθήσονται ἀπὸ δικαίου αἵματος, ὅσους γε μονονουχὶ ταῖς αὐταῖς φωναῖς τῶν
χειροκτόνων Ἰουδαίων ἐχρῶντο, λέγοντες τὸ αἷμα αὐτῶν ἐφ' ἡμᾶς. ἀλλήλους
γὰρ παραρτέμωνον, μᾶλλον δὲ πάντων ὁ ἐκείνοις ὢν αὐτῶν πειόρος. ὃν καὶ φθάσαν-
τες εἴπομεν. ὃς φωναῖς ἀπάντοις, σχήμασίτε καὶ κινήμασιν ἑωρᾶτο βοῶν,
βάλλε, σκῆπτε λέγων, κἀγὼ λόγον ὑφέξω σταυρὸν τὸν ἀθῶόσον ζ. χρυ-
σὸν, ἐξ Ἰσπανίας πολυτάλαντον, διακεκριζόμενον, χρυσὸν τὸν δεινὸν κακίας
ὑπασπιστὴν, τὸν Τολμηλίαν, τὸν ὑβριστὴν τὸν παντὸς ὀλεθρίου πάθους ζωήγο-
ρον. δι' ὃ ἅπαντες φερέτριοι πᾶν τὸ βέλτιον ἐξανύετε, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρχόμενοι
ἔφημεν. σταυρέφθασαν γὰρ καὶ ταῦθα νυκτὸς δι' ὅλης ἐκείνης σταυροῦντες,
κλείσαντες καθ' ἡμῶν τὰς τῶν πολλῶν ἀκοὰς, καὶ μάλιστα τῶν πρεσβυτέρων,
καὶ σταυροκαθιζομένων τῆς πόλεως. σωτὴρ δὲ σταυρὸς ἁπάντων ζ. ταῦτα. διαδημή-
σας ὡς δὲ (ὡς μὴ ὄφελεν) ὁ τῶν γαλλῶν πρέσβις Δεοϊντελ ὀνόματι. ἀπὸ
τῆς Κωνσταντίνου πόλεως, μετὰ στολείσης ἴσης ἔτος σταυρότητος ἀπάρας, σωὺ ὅσα
ὀλίγῃ τῇ ἀλαζονίᾳ, καὶ δι' ἑτέρας ἄλλας, ὥσφασιν, αὖτις χρείας, ἀλλ' ὡς
δῆθεν καὶ τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ διαδημήσαι γῇ σταυροκωμήσεως χάριν, σταυηγήσεως δὲ
καὶ ἱστορίας τὸ πλέον. τὰς οὖν κυκλάδας τῶν νήσων σταφυλούσας, καὶ τὴν
ῥόδον σταμείψας, διὰ παμφυλίας, καὶ τοῦ ἱστικοῦ λεγομένου κόλπου, εἰς
τὰς τῆς φοινίκης κατέντυσε πόλεις. ἐκεῖθεν δὲ ζ. χυδρόμῳ χρεωμένῳ γρά-
φει σταῖς τὰς ἐν ταύτῃ φερέτριας τὴν αὖτις δηλῶν ἄφιξιν. οἱ δὲ τὴν ἀγγελίαν
ἀσμένως ὡς ἔρμαιόν τι δεξάμενοι. τί οὖν ἔπραττον, τί δὲ οὖν ἔλεγον; ἐκρό-
τουν, ἐσκίρτουν, καὶ κορύβαντες ὥσπερ ἄλλοι, ἐμαινόμενοι ὑφ' ἡδονῆς ἦσαν.
ἐνόμιζον γὰρ μέγα τι ἡμῖν σῆμα ἐσεῖσθαι τὴν ἐκείνου διαδημίαν. φάρσους οὖν
σταληθέντες πολλοὺ ὁρμῇ ἀοχέτῳ τῷ τῶν πραγμάτων ἐχρῶντο. ἐκεῖνος γὰρ
ἔτι τὸ τῆ Ἰόππης λιμένι σταυρωμιθέντος, καὶ κεῖσε διακαρτερουῦτος οἰφράτορες
ἐν ταύτῃ τὰ δοκησοῦντα σφίσι διέπραττον ἀδεῶς, ἐλπίζοντες τῇ ἐκείνου
ὑπερογικῇ ἀξίᾳ πάντα κατὰ σκοπὸν αὐτοῖς ἡνύσεσθαι. καὶ τὰ δυσεβῆ τούτων
ἔργα ὡς ὅσια καὶ δίκαια ἀποδέξεσθαι. καὶ τοὺς ὑπατικοὺς, ἀνατικοὺς, ὑπολυθυοὺς
ἢ τοὺς ἀθῶους ἡμᾶς ἀποφανῆται καίγε τῇ ἐλπίδι διήμαρτον. πειρᾶσθε γὰρ
ἔτι ἀπὸ Ἰόππης, εἰς Ἱεροσολύμων ἀνελθὼν, σταῖς φονεύτας, καὶ φο-
νῶντας ἔτι δύμους παρ' αὐτοῖς καταλύσας, διετέθη, σωὺ οἷς ἅπασι, μεθ'
ἑαυτῆς ἐπαγόμενος εἶχεν, ὄντας ὑπὲρ τοὺς ὀγδοήκοντα, μεθ' ὧν δορυφο-
ρούμενος, εἰσῆλθε καὶ σταυρωσόων, τὸ ἁγιώτατον ναὸν τῆς Χριστοῦ Ἀναστά-

σεως,

σεως, ὅτε καὶ τοῖς ἐπ αὐτμίζουσιν αἵμασι τῶν φονευθέντων ἀπέβη, μηδὲν ὃ τὸ πρᾶγμα λογισάμενοι ἢν ζητῶν τὰς ἑαυτῶν φαντασιώδεις φιλοπρίας, δυσφορῶν καὶ ὀργιζόμενοι, καὶ τὰ μέγιστα ἡμῖν ἀπειλῶν, μὴ ἐξελθεῖσι τῆς πόλεως, εἰς συνάντησιν, εἰσόντι αὐτῷ, καὶ συμπεμπομένῳ ὑπὸ τ φρατόρων. μετὰ γὰρ σαλπίγγων εἰσίη, ὡς βασιλικὸς φασὶ πρέσβις. Ταῦτα ὁ ἐξοχώτατος καὶ μεγαλοπρεπέστατος ἐπανατείνεται πρέσβις, αἰτιώμενος ἡμᾶς, μὴ συνήντησαν αὐτῷ πρὶν ἐπὶ νυκτὸς. συνεπίστων ὅτι, εἰ καὶ εἰσόντι, ἀσυντυχεῖν ἠθέλομεν, ἀλλὰ εἰσελθόντι ἔδει συνελθεῖν, καὶ ὑποκύψαντας συνήκουσαν, εἰ δ' ἀδὲ τοῦτο ἠξιώσαμεν, ἀλλὰ καὶν γοῦν εἰσηκηθέντι πινὰς ἐλθεῖν ἐντῶν ἡμετέρων, καὶ εἰμὴ ἐντῶν ἐγκρίτων, ἀλλ' ὁπωσοῦν ἀνεῖπι ἐντῶν ὑποδεεστέρων. καὶ ὡς σαρ' ἡμῶν συνεσπύξαντες συνήκουσαν τὸ κράτος τ ἐξουσίας αὐτοῦ.

Τοιαῦτα τοιγαροῦν μεγαλορρήμονων ὁ βασιλικώτατος, δοκεῖσως ἀναιδητεῖν τοῖς πράγμασιν. ὅθεν οὐδὲν λογίζεται τὰ ὅπερ ἡμεῖς ὅπως χθὲς πεπόνθαμεν ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν κηλάκων, τῶν φρατόρων φημὶ οἵτινες ἤπλουν κηλακείας ὧπερ τὰ τότε λαβόντες, καταψεύδονται ἡμῶν τὰ μέγιστα. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐῤῥέτωσαν αὐτῶν γλωσσαλγίας.

Ἡμεῖς γὰρ ἐν ἴσῳ, καὶ ὡς λίαν ἀληθὲς καὶ κατάδηλον. ὅτι εἰ συνήσιμεν αὐτῷ, ἐφώρμησεν ἂν ὁ τ πόλεως δημώδης ὄχλος τῶν ἐνταῦθα Χριστιανῶν, διαῤῥήξαίτε ἡμᾶς καὶ διαχειρίσαιντο. εἰ γὰρ μὴ συνήντησαν, μήτε διαλεχθεῖσι καθ' ἡμῶν τὰς ὁδόντας ἔβρυχον, σωπώντων δήθεν ὅτι τοῖς συμβᾶσι, τί ἂν ὧδε εἶχον δράσειν ἡμᾶς κακὸν, συνδραμόντας αὐτῷ. Ἀλλὰ φησὶν, εἴγε δικας ἦτων πραγμάτων ἐχρηκάμεθα τούτῳ, συμβεβάσειν εἶχε τὰ πράγματα, καὶ τὶς ἂν ὕστω μανείη, ὥστε τ ἀντίδικον καὶ δικασὴν ἑλέσθαι, εἰ ὧδε ἔστιν αὐτὸς ὤν, ὁπολλάκις ἐντῇ Κωνσταντίνου, συνελθὼν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ τ τῶν φρατόρων ὑποβολαῖς. δεόμενος καὶ πολλὰ ὑπισχνούμενος εἰς τὸ ἀφελεῖν παρ' ἡμῶν τὰς στασμίους καὶ συνηκωτὰς ἀγήρας τόπους, καὶ συγχωρῆσαι τοῖς φράτορσιν, ἢ ὧδε ἐπαυξεῖ τοῦτ' αὐτὸ ἐπ ἡμῖν, γράμματα πανταχῇ καθ' ἡμῶν ὢν τῆς ἡμῶν ἐλευθερίας ἐνταῦθα ἀπεστάλκει.

Ταῦτα σωτήρως διεξήλθομεν, τοῖς παλαιοῖς τὰ νέα, καὶ τοῖς ἀρχαίοις τὰ συνέφαντα συνεσπιθέντες, καὶ οἷον ἄνθος σαρ' ὁπίσω κλάδος, καρπὸν ὤφελον ἐξ οἴου ἄνθους, καὶ τοῦτο σπουδαίας τ ῥίζης, ἀνελάσησάντες καὶ ὁσημέραι ὑπαναφύον, τοῖς πᾶσιν ἐς πρόοπτον δείξαι ἔγνωμεν καὶ τοῦτο ὡς ἔνι σωτήρως. ἐλάσησε μὲν γὰρ, σπαλαιὰς ῥίζης καὶ πονηρᾶς, ἀνθηφορεῖ δ' ἀεὶ κακῶς, καὶ δυσώδες τὸ λοπνέον, καρπὸν συνέβαλλε θανατηφόρον, ὡς ὁρᾶτε καὶ ὁλέθριον.

Ὁρῶ γὰρ ἄνωθεν, τὴν ῥώμης σπείνην καθέδραν, ὁποιανδήποτε δυναστείαν ἀνειλημμένην, ἀλλαζονευομένην κατὰ χρισσ, καὶ τ αὐτοῦ ἁγίας σπληνάας. καίμοι συγγινωσκέτωσαν, Παῦλος καὶ Πέτρος, σὺν οἷς μετ' αὐτὸς καλῶς καὶ δυσεβῶς ταύτης συνεδρεύσαντες. σπείνους γὰρ καὶ τιμῶ, καὶ ἀσπαζόμενος συνήκωμαι, καὶ συνὸς Θεὸν αὐτοὺς πρέσβεας συνεβάλλομαι. ἀλλ' σπ ἂν πλεονάζοντος

ξονΓ. τὴν ἐπαγωγὴν ποιῶμαι.
Τίνες οἱ χεῖρες ἠννηθέντες δίκην; ἢ οὐχὶ ἡρῴδου, ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορικῆς ἰσχύΓ. τὸ ἐνδόσιμον κτησάμενοι; τίνες δὲ καὶ οἰκείναντες τὴν ἀπαθανάτιον αὐτῷ ἄδικον δίκην; οὐχ ὁ ῥωμαῖος ἡγεμὼν ὁ ΠιλάτΓ, σωὶ ἅπαντι τῷ ῥωμαϊκῷ αὐτοῦ στρατῷ παροινοῦντι, καὶ ἐμπαίζοντι αὐτῷ; ἀλλὰ τότε μὲν, αὖτις, τῷ τῶν Ἰουδαίων θυμῷ καὶ φθόνῳ φύσιεν ἐξηπατημένος. τὸν δέγε μετὰ ταῦτα τῆς σκηνοπηγίας δίκην, οὐδεὶς αὖ εἰπεῖν ἔχοιεν μὴ εἶναι τυραννικὴν τῆς καθέδρας σκείνης, εἰ δ' ἄλλοτε ἀλλαχοῦ ὡς τὰ πράγματα αἰτήτ, διέτριβον στρατοπεδεύοντες. τοιοῦτοι δὲ ἅπαντες ἦσαν οἱ ἀπὸ νέρωιΓ, ἄχρι ἧς ἱσσποσόλυ μεγάλυ Κωνσταντίνυ, οἱ γῆν ἅπασαν μαρτυρικοῖς φοινίξαντες αἵμασι, καὶ ὑπὸ τίνων αἰτίας; ὅτι τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, Θεὸν ἀνωμολόγουν, μὴ σθένειν ὑπὸ τῆς καθέδρας σκείνης ψηφισθέντα, εἶναί τε καὶ λέγεσθαι Θεὸν. νόμον γὰρ ἔθετο ἡ σύγκλητΓ, μηδένα Θεὸν ἄλλον ἡγεῖσθαί τε καὶ σέβεσθαι παρ' ὃν σκείνη σὺν ἐψηφίσατο. Τί οὖν ἐν τούτυ μαθεῖν ἔνεστι; τὴν ἄνωθεν σκείνης τῆς καθέδρας ἐπαιρομένην ὀφρὺν, καὶ ὁπόσα κακὰ τῇ σκηνοπηγίᾳ ἐπήγαγε, ἃ ὅπου ταύτη ἐπόμενοι, καὶ οἱ σκηνοπαγικῶς σκείνης σθένος ἄμενοι, οἳ καὶ ἅπαντες, ἀλλ' οἰωλείονες τὴν σκηνοπηγίαν τῆς καινοτομίας ἀδικοῦντες, μεγίστας καὶ πολυειδεῖς πολέμους ἐξεγείρασι. Τὸ δὲ μέγιστον καὶ σπαρεμφερὲς αὐτῇ, σθένος σκείνας ἦς τότε τῆς σκηνοπηγίας δίκης τοῦτό ἐστιν. ὥσπερ γὰρ σκεῖνοι τὰ τῇ παρ' αὐτοῖς συγκλήτῳ ψηφισθέντα, οἷα ποτ' ἂν ἦσαν, εἴτ' ὀσίᾳ, εἴτε δ' ἄλλως πως ἔχοντα, αἵματα πολλὰ δικαίων ἀνδρῶν, καὶ εὐσεβούντων ἀφειδῶς ἐξέχεον. εἰς τὸ ταῦτα κυρῶσαί τε καὶ κρατῦναι, ἔτω δὴ δ' μέχρι ἧδε, σπλῆσαι τὰ δεινὰ ἐπάγειν, εἱρκτὰς φημὶ δεσμὰ καὶ αἰκίας, αἵματα δ' θανάτοι ἀδίκοι, τοῖς μὴ τοῖς σφῶν ἐξ Πάπα ἀποφαινομένοις νόμοις, οἷοι ποτ' ἂν ὦσι καθυπαχθεῖσι, δίχα τινὸς ἄλλης ὀπιείσεως.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΧΑΡΙΣ

Ἐτυπώθη σὺν τῷ ἐν Ἱερομονάχοις Μητροφάνει.

НБ ОНУ імені

ΠΤΑΙΣΜΑΤΩΝΕΠΑΝΟΡ-
θώσεις. ὁμῶ ϖρότερος ἀριθμὸς τὴν σελί-
δα, ὁ δὲ δεύτερος τ
ἔχον δεικνύει.

1:3	δεχερὲς,	δυχερὲς.
1:6	δεμηνύθη,	διεμηνύθη.
2:5	λεγομένων;	λεγομῶν ΓεϹ ἀκηο-
	καὶ ὅπ.	μῶν; καὶ ὅπ.
2:18	αὐτὸς	ϖρόσθ: λογομαχῶν
3:33	εἶναι,	καὶ.
11:33	πρέσβων,	πρέσβιν.
13:39	σωωελεύσεσι,	σωωελεύσεται.
17:21	ἐλγχόμε,	ἐλεγχόμε.
18:17	ἡμεΓέρων,	ὑμετέρων.
19:35	Γᾶτο,	Γᾶτο.
19:41	συβαλλομῶην,	συμβαλλομῶην.
21:9	πειθᾶς,	πυθᾶς.
21:41	ἔλω,	ἔχω.
26:29	νόμιμον,	ἴσ: μόνιμον.
26:38	δηγώμως,	διηγώμως.
27:14	Εχολὴ,	χολὴ.
29:21	Πὸ,	Τὸ
33:10	μεϴ,	μῶϴ.
33:43	διεινῆσω,	διεινῆσω.
36:2	δεμηχανᾶτο,	διεμηχανᾶτο.
40:25	Γῆς Γῇ,	Γοῖς Γῇ.
40:30	κοινωνοὶ,	κοινωνεῖ.
43:13	ἀποχίσασ,	ἀπόχισμα.
47:6	κανόνι,	κανόσι.
47:29	οἰκονομικῶς ὀι,	οἰκονομικῶς ὁῖ.
56:39	ἄλλρον,	ἴσ: ἄλλρϴ
60:18	ἀναλλαγῆς,	ἐναλλαγῆς.
64:33	χ ὑϖερόσια,	τὰ ὑϖερόσια.
65:16	φυλαγχθῶσι,	φυλαχθῶσιν.
67:39	Ἴλαρον,	ἱλάεμον.
70:2	φλαυνιανὸς,	φλαβιανὸς.
76:29	Κωνσανόπολις,	ΚωνσανΓινόπολις.
77:27	καθολικὸι,	καθολικὸι.
78:39	τρήσει,	ἴσ: τηρήσει.
79:41	ἀντέτφνον Γότε,	ἄφελ: τότε.
86:20	σαΓανᾶς,	σαΓανᾶς.
92:13	ϖροσκυώησαν,	ϖϖοσεκυώησαν.
93:27	ϖϖὸ,	ϖϖὸς.
97:5	καὶ ἄνθϱ,	χ νεῶ ἄνθϱ-
97:41	κατὰ τ.	ἴσ: χ τ.
98:6	παθεῖς,	ἴσ: παθεῖς.
98:9	λόγϐ,	ἴσ: ὅλϐ.
98:20	ἐγὼ ἡ,	ἐγὼ εἰμι ἡ.
99:21	ϖϖὸ,	ϖϖὸς.
99:32	Γοιᾶτο Γᾶτόγε,	Γοιᾶτόγε.
101:13	ἡμᾶς περιϖολ,	ἡμῶν σωιόδων ϖε-
		ριϖολ.
102:2	ϖρότη,	ϖρίτη.
102:32	μόνον,	μόνην.
108:13	ϖϱωΓείων,	ϖϖοτεύνων.
108:21	χρίσμαΓι,	ἴσ: χαρίσμαΓι.
115:23	τοῖς,	τῆς.
119:39	ϖϖὸς,	ἴσ: ϖϖὸ.
125:28	ΔΓὰ τῆς	ΔΓὰ ταὶς.
131:18	ζωίσαθω,	ζωίσαθϱ.
131:21	ὁ,	ἴσ: ὃς.
135:17	ϖϱώτη,	ϖϱώτῳ.
143:14	ϖατέϱα,	ἴσ: ϖέτϱον.
145:25	ταῦτα,	ταυτὸν.
145:29	ϖατριάρχην,	ϖατριάρχαις.
148:21	ἱερωσώης,	ἱερωσώην.

* * * * * * * * *

150:34	ϖϖτσολῆς ξν,	ϖϖτσολῇ: ξγ.
151:3	Κωνσανϖνϐ-	Κωνσανϖνϐϖόλεως.
	ϖόως,	
151:7	ϖϖεκαΓϕλη-	ϖϖεκαΓϕλημμένϐς.
	μμῶοις,	
151:10	ἐξαμαρΓήσω,	ἐξαμαρτήσας.
151:16	ὑμῖν,	ὑμεῖς.
151:34	ῥωμαϊκῆ,	ῥωμαϊκὴ.
151:35	ἠβάλητο,	ἐβάλετο.
151:37	ϖϱάξις ϖϱώτη,	ϖϱάξϕ ϖϱώτῃ.
152:15	οἰκίαν,	οἰκείαν.
153:7	ϖϱσβεύονΓες,	ϖϱεσβεύοντας.
153:27	ἀναγκαῖϐ,	ἀναγκαῖον.
154:8	οἰκϐμῶας,	οἰκϐμμῆς.
155:28	ὀκεῖ,	κἀκεῖ.

ἐπέμ-

155:39	ἑτέρα,	ἢ ἑτέρα.
156:25	ὃς σωτὴρ,	ὡς σωτὴρ.
156:27	σωτηρία,	σωτῆρα.
156:28	εἶα,	ἔα.
156:39	ἀνθρωπίνοις,	ἀνθρώποις.
157:18	ἔρυθμον,	ἔυρυθμον.
157:26	τετραστωλῇ,	τετραστωλῆ.
157:38	ὃις,	ὃιον.
158:4	ἤδε,	ἴσ: εἰδὲ.
158:12	στεβάνειν,	ἴσ: στεβάνει.
158:37	κεφαλὴν,	κεφαλῆς.
159:18	ἀνέλο-	ἀνάλο-
159:30	ἥ,	ἣ.
160:24	τόσην,	τόσην.
160:22	καὶ ἐθέλγε,	καὶ αὐθέλγετε.
160:34	ροπολίας,	ροπολήσας.
162:15	ὀνομάζεται,	ὀνομάζετε.
162:16	ἀπὸ παλαιωθὲν,	ἐστὶ παλαιωθὲν.
162:17	ναυλιανοὶ,	ναυαυλιανοὶ.
162:19	μάταια,	ματαία.
163:6	λατρεύνσ,	λατρεύνον.
163:10	καθέδαις,	καθέδραις.
163:11	φιλαυλίας,	φιλαυλίας.
163:11	ἀληθείας,	ἀληθείας.
163:28	παριάρχας,	πατριάρχας.
163:39	κατὰ,	μετὰ.
165:18	στλάχων,	στλάγχνων.
165:18	ἀνερδυνηθέν των πάντων,	γρ: ἀνερδυνήσεως.
165:19	φέλοντι,	φέλοντες.
165:30	μεγάλσ,	πρόθ: ἀθανασίσ.
166:2	ζωόδσ οἰκσμμηκῆς,	ζώοδον οἰκουμμενικὴν.
166:36	κεκοινωμμύων,	κοινωνικῶν.
167:7	ἡμᾶς αὐτὸς,	ἡμεῖς αὐτὸς.
167:19	τῶτο,	τῶτσ.
167:23	λέγν,	λέγης.
167:9	κρεῖττον,	κρείττων.
170:7	πατερίον,	πάτριον.
171:3	ἀρόδων,	ἐξόδων.
172:25	ἄλλον,	ἄλλσ.
172:26	ἄξιος,	ἄξιον.
173:5	διϊχυρίζοντο,	διϊσχυρίζετο.
173:7	συβόμῳ,	συμβόλῳ.
173:13	ἀγγηλίας,	ἐγκλίας.
173:13	ἐνείνι,	ἔνλινι.
173:30	σολλὴν,	πολλὴν.
174:19	ζασον,	ζωσον.
174:37	ἠσέρχθ:	ἐσέρχθ:
175:25	γέμων,	γέμον.
175:27	κατηγγέλῳ	ἴσ: καταγγέλλῳν.
176:24	ἐξελέξομμ	ἐξελεξάμην.
177:18	ἀναξιώτατος,	ἀναξιώτατον.
177:26	καμεαραρίσ,	καμεραρίσ.
177:29	ἔρριπας.	ἔρριπα.
177:29	ἄεφ,	ὅεφ.
177:32	ἐφέσῳ,	ἐφέσσ.
177:34	διδομμύην,	διδομμύαις.
177:39	σύμφωνες,	σύμφρονες.
177:41	ἴχαρ:	ἴσκαρ:
178:27	ἐνταῦτα.	ἐνταῦθα.
179:4	συμφησάντων,	συμφωνησάντων.
179:4	μεταγνοήνων,	μεταγνόντων.
179:18	ἀλφότερφ	ἀμφότερφ.
179:37	ἐκβληθένλσς,	ἐκβληθέντας.
180:7	ὃι	ὃιον.
180:12	ἄλις,	ἄλλοις.
181:26	χίμαπ,	χίσμαπ.
181:34	ἐπεχθείας,	ἐπαχθείας.
182:15	ἀθεῦοι,	ἀθεεὶ.
182:19	βλασφημίαν,	βλασφημίας.
182:35	ἐνεχσμμύοις	ἐνεχομμύοις.
183:19	ἡμῶν,	ὑμῶν.
183:31	θεῖον ΔΔά:	θεῖον καὶ ΔΔά:
183:35	ἐνάρμοσον,	ἀνάρμοσον.
183:36	ᾧ κτήσαν τί σε,	τῷ κτίσαντί σε.
183:40	ΔΔαΐξεσιν,	γρ: ΔΔαλέξεσι.
185:41	ᾧ ἐφ',	ᾧ τὸ ἐφ'.
186:32	πρώτην,	πρώην.
187:12	στοσκτίσει,	στοσκτήσει.
187:12	λσθηριακῦ,	λσθηριακῦ.
187:15	ἐστλάτησε,	ἴσ: ἐστλάτησαν.

РГБ Чудинова

187:28	ἦ,	ἦ.
187:30	ἰωάννης,	ἰωάννην.
187:34	πλάσιν,	πλείστας.
187:39	ὅιας,	ὅια.
188:3	φυγὼν,	φυγεῖν."
188:32	τὴν φιλαν,	τὴν θείαν φιλαν.
189:5	ἀπολογόμεθα,	ἀπολογησόμεθα.
189:12	δόσις,	δύσις.
190:3	διδασκάλων,	πρόσθ. καὶ διδασκαλέων.
190:40	προσέσχεψας,	προσέσχηψας.
191:17	ἀπλότητος,	ἁπλότητα.
194:3	καλάγεροι,	καλάμβυοι.
194:16	ἐπαξη,	ἐπαυξη.
194:31	ἐξυσίαν,	ἐξυσίας.
195:3	πλυρήνων,	πλυρητήνων.
195:7	ἐπαύσαντο,	ἐπαύσαντο.
195:21	προσεργασάμεθα,	προσεργασώμεθα.
195:28	προσαλλᾶσαν,	προσελᾶσαν.
196:1	γνῶσει,	γνῶσιν.
195:37	ὁμογήσετε,	ὁμολογήσετε.
196:39	ἐν αὐτῇ	ἐπ' αὐτῇ.
197:8	ἐπάμβωσιν,	ἐπ' ἄμβωσιν.
197:8	ἐξακεῖσθε,	ἐξασκεῖσθε.
197:16	ϗ ξ,	ϗ τ.
197:23	πιμισκῆ,	τζιμισκῆ.
197:27	μέχρι τῆς,	μέχρι τῆς τῆς.
198:10	πατέρας,	πατρὸς.
198:34	ϛ χειρο,	χῆ ταῖς χειρὶ.
198:38	ὑπερίσχυσεν,	ὑπερίσχυσαν.
199:4	πατέρϛ,	πατρὸς.
199:7	μάχαιρα,	μαχαίρᾳ.
199:20	ποιμένων,	ποιμαινομένων.
199:21	ἀντεξέωσεν,	ἀντεξέωσαν.
200:4	ϛκδίτκ,	ϛκδίκ.
200:31	ἀκαιρεότης,	ἀκεραιότης.
201:40	ἀποκαλύψας,	ἀποκαλύψεως.
203:16	ϗκακεῖτο,	ϗκαλεῖτο.
203:21	κλίβανον.	πρόσθ. καὶ ὁμῶν.
203:36	αὐτὰ,	αὐτὸν.
204:3	σίδηροι,	σιδηρῶι.
204:22	δοκεῖ τὸν,	δοκητὸν.
204:36	ἐπαχθῶς,	ἀπεχθῶς.
105:12	τῇ,	τῷ.
205:13	φείρεσθε,	φθείρεσθε.
205:15	ἐναλωθείσης,	ἀναλωθείσης.
205:23	ὑπσημανθὲν,	ὑπσημανθεὶς.
206:15	ϗαταυικῆς,	πρόσθ. ἐπηρείας.
209:1	ϗχολῆς,	χολῆς.
209:34	ϛυγάζοντες,	ϛυγνάζοντες.
210:13	νϗθεσία,	γϛ. νομοθεσία.
210:24	τῆτε,	τότε.
210:29	κή,	κθ'.
211:1	ἀναυδάλϗ,	ἐαυδάλϗ.
211:2	τριακηθοσὸν,	γϛ. τετρακηθοσὸν.
211:3	ἀμαλασσού-τϖ	γϛ. ἀμαλασσούτας.
211:8	πενταηθοσὸν,	πρόσθ. ἑξηηθσὸν.
211:12	ἰσσίας,	ἰσσανίας.
211:40	κωνσαντῖνος,	κωνσαύτϖ.
211:41	ἀνάσιος,	Ἀνασάσιϖ.
212:40	χρησολογήσασα,	χρησμολογήσασα.
212:41	ὦ,	ᾧ.
213:40	δείκνυϑ,	δείκνωσιν.
214:10	λίβαν,	λίβων.
215:4	ἐπεφήνεσθε,	ἐπεφύεσθε.
216:16	ὄντες,	πρόσθ. τῆ μελέρων ὀφείων καὶ ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐυδημεῦντες.
216:19	χῆ λόγοις ὀπ,	ὅπ χῆ λόγοις.
216:32	ἡμεῖς,	ἡμᾶς.
217:2	ὡς καθηγορούτων,	ὡς κατηγορήσων.
217:16	ἐυθημερίσιν,	ἐφημερίσιν.
217:36	ϛ κυκλῶσι,	χῆ κυγκλίσιν.
218:4	ϗολάπεα,	ϗολάπεων.
218:6	ποσῶν,	ᾧ τόσω.
219:6	καπὸ τῶν,	μετὰ τῶν.
219:11	καὶ ἦν,	ἀλλ' ἦν.
219:14	ὁμηλήσας,	μελλήσας.

τῆς

219:3	ὁ Ἰὸς,	Ἰὰς.
219:38	ἄλλος ἄλλα,	ἄλλος ἢ ἄλλα.
219:40	διεγέρα,	διεγέρειν.
220:17	συζῶντ@,	συζῶντες.
220:38	Ἰοῖσι,	Ἴσι.
221:16	ἡσύχον,	ἡσύχιον.
221:21	ὃκ ὀρέννυθε,	ὃ κορέννυθε.
221:23	εἰδὲ@ μὴ πάν-τες,	εἰκαὶ μὴ πάντη.
221:37	πλεονσαν̄τα.	πλεονάζοντα.
222:22	χοινίων,	χοινίον.
222:13	νήμφονλι,	νήφονλι.
223:19	λατεραύφ,	λατεράνφ.
223:32	κνήματα,	κυήματα.
224:27	ὑπὸῤῥοιαν,	ὑπωρειαν.
225:1	Τὸ ὅλον ἀπὸ @ μέρ@ μέρας,	Τὸ μέρ@ ἀπὸ @ ὅλα.
225:32	ἡμετέρων,	ὑμετέρων.
226:2	λέγετε,	γρ. λέγοντες.
226:12	ϖ@συλλογισμὸς	ϖ@λογισμὸς.
226:39	ἐγγεγραφό-τες,	συγγεγραφότες.
227:6	σεραφιμικὸς,	σεραφικὸς.
227:20	Ἰοιαύτης,	Ἰοιαύτη.
227:29	ἡμεῖς,	ὑμεῖς.
227:34	ἡμεῖς,	ἡμᾶς.
228:29	Ο"τα,	Ο"ωα.
228:31	διδάσκα,	διδάσκειν.
229:2	Φαεινότερ:ν,	Φανώτερον.
230:1	Λέβυ@ς,	Λέον@ς.
241:4	Ἱεροσολὺμ,	Ἱερωσαλὴμ.
241:13	διεξιωμένοι,	ἴσ. διεξιωμένῳ μοι.
242:9	ἀπολιναντας,	ἴσ. ἀπολιννώτας.
243:30	πολιικῶν,	πολιτειῶν.
244:2	Ἰῷ,	ἴσ. Ἰὸ.

χαὶ δίδευ πονέσαν̄τι τὴν πολύολβον ἀρωγὴν.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΟΥ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΥ, ΗΤΙΣ ΕΥΡΕΘΗ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΣΕΣΑΘΡΩΜΕΝΗ, ΚΑΙ ΜΟΛΙΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ, ΜΕΤΕΓΡΑΦΗ ΕΝΤΑΥΘΑ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΠΡΟΣΤΑΓΗΤΟΥ ΜΑ-
ΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΥΡ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡ ΔΟΣΙΘΕΟΥ.

Ἐν τῇ κῇ Φλωρεντίαν ἡνωμένῃ ζηλώσας τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ἕνωσιν ἀνανεώσατο καὶ αὐτὸς, ἐκ ὡς ἀναπληρῶν τόπον. καὶ χρείαν ἐναύτῃ, ἀλλ' ὡς ὁ παῖδος, ὁ ὑπηρέτης δὲ τότε οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κλη-
ρικὸς ὢν ἐκείνου. καὶ τὸ συμπέρασμα ἐκείνης τῆς ζηλώσεως (ἤγουν τὴν ἕνωσιν) μετὰ τῶν λατινικῶν δογμάτων, κὴ τῷ ἐν τῷ συμβόλῳ προσθήκης, καὶ τῶν ἄλλων ὧν ὁ ἐκεῖσε ὅρος παραλαμβάνει, μετὰ τῶν ἑρξάντων, ὁ αὐτὸς πα-
ραδεξάμενος, κοινωνῶντε τοῖς προσδεδομένοις. καὶ δεφενδεύσιν αὐτὰ, κὴ ποιῶν ὅσα καὶ αὐτὸι ἐποίουν μέχρι τῆς Πατριαρχίας δὲ ἐν Μακαρίᾳ τῇ λήξῃ ἡνωμένῃ ἀκωτάτῳ καὶ ἀοιδίμου Πατριάρχου κὺρ Ἰσιδώρου, δι' ἣν κὴ ἀναγκα-
θεὶς ὁ αὐτὸς ἀοίδιμος ἐκεῖνος Πατριάρχης μετὰ ζηλώσας τινὸς, ψῆφον ἐξήνεγκε κατ' ἐμοῦ, ὥσπερ καὶ κατ' ἄλλων τινῶν, ὡς δῆθεν ἀπαναθούσας τὴν ἐμὴν μετάνοιαν καὶ διόρθωσιν, ὅπερ μαθὼν ἐγὼ, καὶ δίνον ἡγησάμενος, κὴ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τῶν χριστιανῶν ἀποκεκομμένος, κὴ ἐκκήρυκτος ὀφ-
θείην, ἐνὴ κὴ ἐθλωνήθην, κὴ ἀνετρέφην, κὴ ἱερώθην, κὴ ἦν ἁγίαν, ὁ ὀρθό-
δοξον, κὴ ὁμολογῶ, κὴ φρονῶ, κὴ κηρύττω. εἰηὸ ἔδοξα καὶ ἔνα τὰ λατι-
νικὰ προσδέξασθαι, ἀλλ' ὡς σύμφωνα νομίσας τοῖς πρεσβευομένοις παρὰ τῆς χριστιανῶν ἐκκλησίας ὀρθοδόξοις δόγμασιν, ὡς οἱ ἐκεῖσε ταῦτα δόξαντες κρί-
νειν αὐτὰ ἀπεφήναντο. ταῦτα παραδεξάμενος. τῇ δὲ τοῦ Θεοῦ χάριτι βέλτιον περὶ τούτων βουλευσάμενος, τὴν ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ καθολικῆς καὶ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τῶν χριστιανῶν ἐκκοπὴν ἀφορητὸν ἡγήσαμενος. διὸ κὴ ἐπι-
πολαιότερος τῷ βίῳ τοῦ μακαρίτου, καὶ ἀοιδίμου Πατριάρχου κὺρ Ἰσιδώρου, πολλάκις παρεκάλεσε αὐτὸς ἀμέσως, ὁ διὰ πολλῶν ἀξιολόγων, ὁ χρησίμων ἀνδρῶν, καὶ μετὰ τὴν περὶ κύριον ἐκείνου ἐκδημίαν, τὸν νῦν πανάγιώτατόν μου δεσπότην κὴ αὐθέντην τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὁμοίως κὴ διὰ πολλῶν μεγάλων, κὴ ἀξιολόγων ἀνδρῶν παρεκάλεσε, ἵναμοι διεργετήσῃ συγγνώμην ἐφ' οἷς ἐπλανήθην, κὴ ἔσεσθε, ὁ ἐφρόνησε μέχρις ὧν εἶπον καιρὸν, κὴ δω-
ρήσηται μοι πρόσδοχὴν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, συγχώρησιν τῆς ἱε-
ρωσύνης κὴ τὸ ἐνεργεῖν αὐτήν. ὃς κὴ δύχερῶς μοὶ σὺν εἶχε τοῦτο ποιῆσαι, εἰμὴ μετὰ διακρίσεως ζηλωτικῆς. ἡγουμένων τῶν ζηλωτῶν πανιερωτάτων ἀρ-
χιερέων ἱκανῶν, ὁ κατὰ διάκρισιν συγγνωμονησάντων ἐμοὶ ὁ συγχωρήσεως τυχῶν ψηφισαμένων, ἐπεὶ ὁ λίαν καλὸν ὀρθοδόξου πίστεως, ὁ ὁμολογίαν παραχωρῆν ἀπαγήθην, ἤδη μετὰ πάσης προαιρέσεως, ὁ γνώμης ἁπλῆς μαρτυρῶ, ὁ τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὁ πᾶσι τοῖς ἁγίοις, ὁμολογῶ καρδίᾳ, ὁ στόματι χωρὶς τινὸς

ὑποκείσεως. καὶ ἓν ἄλλα μὴ φρονεῖν, ἄλλα δὲ λέγειν, καὶ φρονῶ καθὼς ὁμολογῶ ἀνωθεν ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία τῶν γραικῶν, ὅτι ὁ Πατὴρ ἄναρχος, ἀνάιτιος, ἄτιος δὲ ἐστί, καὶ ἓν συνάιδιος, ἐν μὴ χρονικῶς, ἓν δὲ ἐκπορευτῶς καὶ διὰ ἓν ἐστί λέγεται ὡς μόνῳ ἄτιῳ λέγεται.

ἓν ἐστὶ φωνῆς μηδόλως ἀναγκάσης τὸ ἐστὶν ἄτιον εἶναι ἢ καθ' ἑαυτὸν, ἢ μετὰ ἓν Πατρὸς, ὡς εἶναι τὸν υἱὸν, καὶ τὸν Πατέρα καὶ ἀλλόκοτον ὑπόληψιν ἐκ μίαν ἀρχὴν ἓν Πατρος, τοῦτο καὶ τὸ λατινικῆς ὃν δόξης ἀποβάλλομαι, καὶ ἀθετῶ, καὶ ἀποστρέφομαι, ἰὰς δὲ τοῦτο φρονοῦντας ἀκοινωνήτους ἔχω, καὶ ἀποβλήτους, καὶ πόρρω τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξου πίστεως. Διατοῦτο, καὶ τὴν ἐν τῷ συμβόλῳ προσθήκην κακῶς, ἐκ ἀθέσμως ὁμολογῶ γεγονέναι, καὶ ἀποκηρύττω, καὶ ἄλλο πᾶν ἔθος τῶν λατίνων ἐκκλησίας ἀποκηρυττόμενον ἀπὸ τὸ καθ' ἡμᾶς ἁγίας τῶν γραικῶν ἐκκλησίας ἀθετῶ, ἐκ ἀποστρέφομαι· καὶ πάντα τὰ κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ψηφίσνων γενόμενα συγγράμματα, καὶ τῆς δόξης, καὶ τῶν ἐθῶν ἀθετῶ, ἐκ ἀποστρέφομαι. καὶ ἄλλην πᾶσαν καὶ καινοίαν αἵρεσιν ἀποβληθεῖσαν. καὶ ἀναθεματισθεῖσαν ψηφὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶν ἀναθεματίζω καὶ αὐτὸς, καὶ ἀποστρέφομαι, ὥσπερ καὶ τὴν κακοδοξίαν Βαρλαάμιτε, καὶ ἀκινδύνιτε, καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῖς. ἐκδέχομαι δὲ ὁλοχερῶς τῶν εὐαγγελικῶν, καὶ ἀποστολικῶν, καὶ Πατρικῶν δογμάτων, καὶ διδαγμάτων. δοξάζων καὶ φρονῶν ὅσα ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ τῶν γραικῶν ἐκκλησίαν δοξάζει, καὶ φρονεῖ. ταύτην μὲν τὴν ὁμολογίαν ὅλῳ νῷ, καὶ καρδίᾳ φρονῶν, ἐκ ῥήμασι ὁμολογῶν, καὶ τῇ χειρὶ συγγραφόμενος, καὶ ὑπογράφων ψηφιδίδωμι τῷ παναγιωτάτῳ καὶ θειοτάτῃ τῷ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. καὶ διὰ τῆς ἁγίας καθολικῆς, ἐκ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, μεθ' ἧς καὶ βιώσομαι, ἐκ ἀποβιώσομαι τῇ τοῦ Θεοῦ ἰσχύϊ ἐνδυναμούμενος πρεσβείας τῆς θεοτόκου ἀμήν.

Ὁ νομοφύλαξ Διάκονος λέων σέργιος, καὶ βεβαιῶν ὑπέγραψα.

Ὁ πρωτοπαπᾶς τῆς ὁμολογίας ταύτης ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μέρει ἣν ταῦτα τὰ κάτωθεν γεγραμμένα τῇ ἰδίᾳ χειρὶ τοῦ ὑπογεγραμμένου Μητροπολίτου, ἅτινα ἔστι ταῦτα.

Ἐγὼ ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης νικομηδείας Μακάριος συγχώρησιν αἰτῶμαι ἐκ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐφ' οἷς ἔδοξα καὶ ἐν τοῖς παρελθόντας χρόνοις ἁμαρτεῖν εἰς αὐτὴν, καὶ ἀσπαληθεὶς ὁμολογίαν, ἣν ἐστὶ ἐν ταῦτα ἐκτεθειμένη ἔμπροσθεν. ταύτην σέργω, καὶ ἀσπάζομαι καὶ αὐτὸς ὅλῃ ψυχῇ καὶ ψηφιδίδωμι τῷ παναγιώτατῳ καὶ θειοτάτῳ τῷ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, καὶ διὰ αὐτοῦ τῇ ὀρθοδόξῳ καθολικῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῶν γραικῶν, ἣν καὶ ὑπογράφω οἰκειοχείρως διὰ τὸ βέβαιον, μηνὸς φεβρουαρίου. ιϛ'. ,ςτοϛ' ἔτους

Ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης νικομηδείας Μακάριος τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα σέργων ὑπέγραψα.

ἀπο-

Ἀπολογία καὶ ἀναφορὰ τοῦ τ βασιλέα, τῶν ἀρχιερέων καὶ ἑτέρων κληρικῶν, περὶ τ ἐνφλωρεντία ζωόδα.

Τολμηρῶς ἀναφερόμεθα τῇ κραταιᾷ καὶ ἁγία βασιλείᾳ δέσποτα ἡμῶν βασιλεῦ. χθὲς μὲν τὰς ἡμετέρας ἀποκρίσεις δεδώκαμεν, τοῖς ἐν δοξοτάτοις ἄρχουσιν αὐτοχειρίᾳ γραφῇ, ὡς αὖ ἀνενέγκωσιν ὅτι, τῷ θείῳ σου κράτει. ἐπεὶ δὲ ἐφοσίωσε τὸ θεῖόν σου κράτος, καὶ ὑπογραφῆς ἡμετέρας ἐφάνη τοῖς ἀποκρίσεσιν ἐν ὠφελιμωτέρᾳ βουλῇ καὶ σχολῇ πολλάκις ζητήσαντες, τ παροῦσαν ζητηθεῖσαν ἀναφοράν. ἣ καὶ τὰ ἡμέτερα ὀνόματα ὑπογράφομεν. σὺν εἴδότες μὲν τ τ ἁγίας βασιλείας σου σκόπον. ποιοῦντες δ' ὅμως τὸ ἐφοσιωμένον ἀπειθῶς. ἐν ἀσφαλῇ καὶ ἀποικίλῳ καρδίᾳ. ἃ γὰρ ἀποκρινόμεθα καὶ ἀναφέρομεν, ἀδεχειράνομεν καὶ ὑπογραφαῖς βεβαιώσει. ἐπεὶ καὶ μεθ' ὑπογραφῶν, καὶ ἄνευ ὑπογραφῶν, τ ἡμετέρας διανοίας, ὁμολογουμένως εἰσὶ. ἀναφέρομεν οὖν, ὡς ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς πολλάκις ἐρωτηθέντας καὶ ἀποκρινομένους μηκέτι λοιπὸν ἐνοχλεῖσθαι. ἢ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐρωτήσεσιν. ἔδει καὶ ἡμᾶς ἄχρι σχολὴν, καὶ σιωπὴ λοιπὸν πρεσβεύειν τἀληθῆ. ἀρκοῦσαν ἀπόκρισιν τὴν διὰ τῶν ἔργων παρεχομένους. ἐπεὶ δὲ τὴν ἡμῶν σιωπὴν ὑπικίνδυνον γινώσκομεν ἅπασι τοῖς ἀπολωλεκόσι. ὃς εἰκὸς ἐστὶ διὰ τὴν συμβᾶσαν τῇ ἐκκλησίᾳ τοιαύτην σκανδαλίζεσθαι, ἅμα ὀφείλομεν λόγον, ὑπὲρ τ ἐν ἡμῖν ἐλπίδος πίστεως. καὶ τὴν ἀποστολικὴν ἐκείνην φωνήν. καὶ τοῦ πάντων ἱκανοποιεῖν ὀφείλομεν τῷ θείῳ σου κράτει ἐν πᾶσι τοῖς πρέπουσι, διὰ ταῦτα ἱκετεύοντες χαίρομεν, καὶ ἀποκρινόμεθα τοῖς ἐρωτῶμεθα. τὴν μὲν οὖν τῆς ἐκκλησίας εἰρήνην, ἕτω τοῖς πᾶσιν ποιούμεθα καὶ ἕτως ὑπιθυμοῦμεν τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν αὖθις ἰδεῖν εἰρηνεύουσαν, ὡσθ' ὑπὲρ τ εἰρήνης αὐτῆς καὶ πολλῶν ἀνεχόμεθα δυσχερῶν. ἐδὲν ἧττον μέγα ποιοῦντες, οἱ καὶ θεῖναι τὰς ἡμετέρας ψυλακὰς ἑτοίμως ἔτοιμοι, ἐπειδὰν ἔκαστος, ὅτε καιρὸς, ἢ, τε χρεία καλεῖ. ὁμοίως ποιοῦμεν ἔργοις τότε καὶ λόγοις τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι παρρησιαζόμεθα ἐδὲ ὃν λέληθεν ἡμᾶς, ὁπόσον ἐστὶ τὸ τ εἰρήνης καλὸν, ἐν πᾶσι πράγμασι. τὴν δὲ ἐν τοῖς πολυμαθεστάτοις ἀγαθοῖς εἰρήνην ὅσα καὶ ἐν μείζοσιν ἐστὶν, μείζονα καὶ πρωιώτερον εἰδότες, πολλῷ πλέον, τῷ ταύτης πόθῳ δικαιούμεθα. εἰ δὲ καὶ δοκοῦμεν ἐφοσιῶσθαι τῷ τ εἰρήνης καλῷ, ἀλλὰ τοὐναντίον μᾶλλον. ὑπὲρ τ ἀληθινῆς εἰρήνης ἡμῖν ἡ ἔνστασις ἐστὶ πᾶσα. ὑπὲρ τῷ τ εἰρήνης πρύτανιν μεταλεύσει τὰς ἐλπίδας. ὅπως ἐφοβούμεθα τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ξαινομένην ἕτω δεινῶς καὶ σπαραττομένην ἀλλ' εἰς ἓν φρόνημα ζωοῦσθαι πάντας ἀληθινὸν. καὶ ὑπὲρ δὲ τοιαύτην εἰρήνην γενέσθαι, φοβούμεθα ἀπὸ τ εἰρήνης εἰς ἣν νῦν ἐφοσκαλούμεθα. ἀλλὰ φεῦ μὴ τῆς ἡμετέρας ἐνστάσεως, ὅπου δὴ διαιρέσει τ ἐκκλησιῶν καὶ Χριστοῦ. ἀλλὰ μᾶλλον ἐπ' ἐλπίδι τ ἀληθοῦς καὶ γνησίας εἰρήνης καὶ συστάσει τ ἀληθείας ἐστὶ. καὶ ὅπως τ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης εὕρωμεν. πολλὰ ἔχοντες δεινύναι καὶ ἔργα καὶ λόγους, παραιτούμεθα. ἥκει γὰρ ὁ Θεὸς ἄνωθεν ὑπομαρτυρῶν τῆς ἡμῶν ζωηδήσεσι. ἐπεὶ δὲ ζητεῖ παρ' ἡμῶν τὸ θεῖον σου κράτος τίνα εἰσὶ τὰ σκανδαλίζοντα ἡμᾶς. καὶ ἀφισῶντα τοῦ ὄρους τ ἐνφλωρεντία σωόδου,

καὶ τ δι' αὐτὸ ϗομμένης εἰρήνης, ταῦτα μὴ ἄλλου ἂν εἴη καιροῦ καὶ ἀριθμῆσαι καὶ ἐξετάσαι. ἓν μετὰ ταῦτα ἐρῶμεν ⸌ νυῖ δύσενῶς ἔτω σὶ λέγομεν παραπλέμεθα τοῦ γενὸς τὰς ἄλλας διαφορὰς ἡμῶν πρὸς λατίνους, ὀλιγαρὰς καὶ αὐτὰς ὄσας. ἐν ᾧ ὅρῳ τοίνυν ἐκείνῳ γέγραπται, ὅτι θεμιτῶς καὶ δικαίως προτέθη τὸ καὶ ὁκ ἐξ υἱοῦ ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς πίστεως. ἔστι γὰρ ὁκ ἔστιν ἀληθὲς καὶ εἰζωαρπαγῶτες ὑπογεγράψαμεν, ὅσοι δὴ καὶ ὑπέγραψαν. ἐπεὶ γὰρ ἠδυνάμεθα ποιῆσαι εἶναι θεμιτὸν τὸ ἀθέμιτον. ἕως ἂν τὰς καινοὺς νόμους μέλλομεν σώζειν, ἡμᾶς δὲ σωήλθομεν ἐκεῖ κατὰ τὰς καινοὺς καινοῦντες νόμους. ἔπι γέγραπται ὅτι ἐν τῷ (δι' υἱοῦ), ἡ (διὰ) προθεσις, σημαίνει τὸν υἱὸν κατὰ τὰς γραικὰς, αἰτίαν εἶναι τ ἁγίου πνεύματος ὑποστάσεως. ἔστι γὰρ ὁκ ἔστιν ἀληθὲς, ὅτι κατὰ τὰς γραικὰς, ἔστιν ὁ υἱὸς αἴτιος καὶ ἐξ ἁγίου πνεύματος, ⸌ ἡ (διὰ) πρόθεσις ἐξ τοῦ βάλεται. ἀδεὶς γὰρ τῶν γραικῶν διδασκάλων λέγει τὸν υἱὸν αἴτιον εἶναι ἐξ ἁγίου πνεύματος, ἢ ἐν ᾧ δι' υἱοῦ σημαίνεται αἰτίαν. ἀλλὰ τοιουαυτίον μᾶλλον λέγουσιν, ὅτι ὁ υἱὸς ὁκ ἔστιν αἴτιος. καὶ ὅτι μόνος αἴτιος ὁ πατὴρ ἐξ πνεύματος. ὁκ ἐξῆν δὲ ἡμῖν λέγειν ἃ δ' ἔξεστιν, ὅπερ ἀλέγουσιν οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν. ἃ δ' ἄλλο τινὶ πρέπει ἡμῖν πείθεσθαι, ἀν' ἄλλο τι λέγωμεν, παρ' ὃ οἱ διδάσκαλοι λέγουσι. ἔτι δὲ λέγουσιν οἱ λατῖνοι τὸν υἱὸν ἀρχὴν εἶναι ἐξ πνεύματος, ἡμεῖς δὲ ἐξ τοῦ πατρὸς ἀναδεχόμεθα. μίαν γὰρ ἀρχὴν υἱοῦ καὶ πνεύματος πρέσβυομεν τὸν πατέρα μόνον μὴ δὲ μίαν ὑπόστασιν θεάν ἄλλην ἐν τῷ καταγρήμματι τούτῳ τ ἀρχῆς συμπεριλαμβάνοντες. ἔτι λέγουσι τὸ πνεύμα, ὑφίστασθαι ἢ ἔχειν τὸ ὑφεστὸς εἶναι καὶ ὁκ ἐξ υἱοῦ. ἡμεῖς δὲ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων ἀκούομεν, ὁκ ἐξ πατρὸς ὑφεστάναι λεγόντων, ὁκ ἐξ υἱοῦ μὴ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν. ἀλλὰ ἐξ εἶναι καθάπερ καὶ ἐξ πατρὸς. καὶ ὁκ ἐξ πατρὸς διὰ ἐξ υἱοῦ προϊέναι διὰ τὴν τ θείας οὐσίας ἑνότητα. καὶ διὰ ἐξ χριστοῦ. ἰστέον τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. χορηγεῖσθαι τῇ κτίσει φυσικῶς καὶ οὐσιωδῶς, ἀλλ' οὐ καταμέθεξιν. καὶ διὰ ταῦτα λέγομεν, ὅτι ἕως ἂν ὁ ὅρος ἐκεῖνος διαμένῃ, καὶ ἐλέγχων τὴν ἡμετέραν ζωαρπαγὴν, καὶ ὑποδύνας ἡμᾶς ποιῶν τῷ κεφαλῇ τοῦ θεοῦ. καὶ τὴν ἀνατολικὴν ὁκκλησίαν δε σμοῦων, ἀλλοτρίᾳ καὶ ἀγνώστῳ διδασκαλίᾳ πίστεως. ἡμεῖς οὐδὲ μίαν μετὰ λατίνων ἔχομεν ἕνωσιν. καὶ εἴτις τὴν ὁκ ζωαρπαγῆς ὁμολογίαν ἡμῶν κυρίως εἶναι βάλει καὶ στέργει αὐτὴν. ἴστον, ὅτε λέγομεν, ὅτε ἐρῶμεν ποτὲ, τῆς ἡμετέρας ὁκκλησίας εἶναι. ὡς ἀλλότρια καὶ ἀπήθη διαφυλάττοντα δόγματα. ⸌ ἴστο λέγομεν καινῆ πάντες. εἴτε ὑπογεγράψαντες, εἴτε μὴ ὑπογεγράψαντες, ἐπεὶ καὶ ἀσαυτεῖ παρ' ἡμῶν τὸ θεῖον σου κράτος. καὶ τίς ἂν ἀληθὴς ὑπόσχοι ψύχοιτο τ ἀληθινῆς καὶ βεβαίας εἰρήνης, καὶ πῶς ἂν λυθείη τὰ ἐν ἡμῖν σκάνδαλα πρὸς δόξαν θεοῦ, ἀναφέρομεν ὅτι ἐὰν ζωὸς ἐν ταύτα πάλιν συγκροληθῇ μετ' ἐλευθερίας. τὸ ἐνδεὲς ἐκείνης θεραπευθείη τῆς ζωὸς. ἴστο γὰρ καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐν τῇ ὁκκλησίᾳ γεγένηται. καὶ ἅμα εἰ ζωὸς μερικὴ ἢ τὴν προθήκην ἐργασαμένη τὸ ἐνδεὲς ὡς οἱ λατῖνοι λέγουσι ἀνενδεᾶς συμβόλου ἐτόλμησαν ἀναπληροῦν, τί κωλύει καὶ νυῖ οἰκουμενικὴν ζωὸν γενομένην ἐν ταύτα, τὸ ἐνδέον καὶ ἐνοχλοῦν τῆς γεγονυίας ζωὸς διορθώσασθαι. ἀλλ' ὅπ

μὴ

μὴ ῥάδιον ἐστὶ ζωὸδον ζωελθεῖν, ἐὰν μόνον βεληθῶσι λαπῖνοι· καὶ μὴ καθάπερ ἑρμαίᾳ ἵνὸς σραξάμενοι τ σεσεσετῶς ὀπεῖ καινομένης ὁμολογίας ἡμῶν ἔχοντα. τᾶτο κ ἡμεῖς δείξομεν, ἐὰν εἰς τ σὲ τάτε καθαιρῶμεν λόγον. ℭ πᾶσι δ φανερὸν ἐστὶ τὸ πρᾶγμα ℔ σεφυκὸν. μία μόνον ἔσαι δυσχέρεια, ἡ ὀκ ἐᾷ μὴ βάλεσθαι. ὅπ δ πᾶσα ἀνάγκη τᾶτο ψεύδεσθαι, τὶς ἀγνοεῖ; φανερὸν γάρ ἐστιν ὅπ οἱ ἁγιώτατοι Πατριάρχαι σὲ τ καινομένης ἑνώσεως, φρονᾶσι κ γράφασι. κ πάντες οἱ τ ἀνατολικῆς ὀκκλησίας. εἰ δὲ ἄνευ σωόδε τοιαύτης, λύσαι τὰ σκάνδαλα βεληθείημεν ἑδεὶς ἡμῖν σεσέξει λοιπὸν. ἑ δ ζαλαλάμψει τὸ τ εἰρήνης καλὸν. εἰς πάντα τὰ ἡμῖν σεκείμενα ψύη. ζὰ τᾶτο οἷς ἂν εἴη φρονεῖζειν τ ὀκκλησιασικῆς εἰρήνης κανονικῶς, ζωόδον συγκροτήτωσαν. ἣν δυνατὸν ἐστὶν ἐν ταῦθα ψεύδεσθαι ζαλεγάτε. καινέαν ἡ ζωόδος, ἡ ἀγαπᾷ, ἡ βεβαιώσει τὰ γεγενημένα. ℭ ὅλως τ σὲ τ ὀκκλησιῶν εἰρήνης σωὶ Θεῷ, τελεώτατα σεσνοήσεται δύθυμον. ἕως ἂν μήτε οἰκουμενικὴ ἔχῃ δύναμιν, μήτε τ ἡμετέρας δόξης ἦ. ℭ πρὸς τάτοις ἑδὲ συμπέρασμα ἀθετᾶμεν, ὑφ' ἑτέρων γεγενημένον, ἀλλὰ ὃ καλῶς αὐτοὶ σωεπεράναμεν, τᾶτο λέγομεθα. ὅσοι δ σὺν ἐποιήσαμεν τᾶτο τὸ συμπέρασμα, ἡμεῖς κ πολλοὶ δικαιότερον ἀφισάμεθα ἅπαντες. διότ ὀποιήσαντες τᾶτο, νυῦ λέγονται αὐτό. ἐπεὶδὴ δ καὶ σὲ οἰκονομίας γέγονε λόγος, ἀναφέρομεν καὶ σεὸς τᾶτο. ὅπ τὸ οἰκονομεῖν τ ὀκκλησίας ἐστὶ, συμφώνατε ἅσης καὶ αὐσιάσατε σεὸς ἑαυτήν. καὶ ἐχέσης τὸ κράτ℔ καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς. ἐχ ἑνὸς ἢ δύο ἵνῶν ἢ τεσσάρων, ἑδὲ τῶν τυχόντων σεσσώπων, ἀλλὰ ἀρχιερέων. ὡς ὁ ἱερὸς τ Ἀλεξανδρείας εἶπεν δύλόγ℔: ἐὰν γάρ ἵνες ἀφ' ἡμῶν οἰκονομίαν δέξων℔, ἄνευ ℨ τὴν ὀκκλησίαν, εἰς τὴν ἑαυτῆς ἐλευθερίαν ἐπανελθεῖν, ὁπισθοπορεῖν δ οὐ οἰκονομίαν ποιήσασιν, ἀλλὰ μεταθήσονται σεὸς τὴν λατινικὴν ὀκκλησίαν κ δόξαν. τὸ γὰρ τ οἰκονομίας ὀ ὀρθὸς λόγ℔ μεταχειρίζεται. τότε τὸ δόγμα τῆς δυσεβείας, ἑδὲν ὠφελήσει, ὀσεσδηποῦν℔ εἶπεν δύλόγ℔. λοιπὸν ἐὰν ἄγ℔ ὁ Πατριάρχης σληροφορήσῃ ἡμᾶς, ὅπ τὴν αὐτὴν ἔχῃ δόξαν μεθ' ἡμῶν. κ σληροφορήσῃ ἕτως ὡς ἡμεῖς ἀσαυτήσωμεν εἰς ἱκανοποίησιν τ ἡμῶν σωῃδήσεως, τότες σωελθόντες ὁμοσησεψόμεθα κ σὲ οἰκονομίας. κ εἴπ αὖ ἡμῖν τότε δόξῃ κοινῇ σκοπουμένοις μετὰ θεὸν, χράψομεν σεὸς τὸν ἁγιωτάτης Πατριάρχας, καὶ ἐὰν ἐκεῖνοι ζωπεθῶσι, τῇ ἀναφανησομένῃ τότε γνώμῃ ἡμῶν, χωήσε℔. ἐσὲ ἡμεῖς ἑδενὶ δυνάμεθα τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν ἐκείνων διτσαθ, ἑ δ πράγματι, ἄνευ τ ἐκείνων γνώμης. ταῦτα πλημμελῶς ἀναφέρομεν τῇ ἁγίᾳ σε βασιλείᾳ, ℭ ζὰ τ ὁρισμὸν αὐτῆς ἐσογράφομεν.

Νικομηδείας Μακάρι℔. Ὁ τυρνόβε Ἰωάλι℔. ὁ Μολδοβλαχίας Δαμιανὸς. Ὁ πέργης ℭ ἀσπαλίας, Θεόγνωστος. Ὁ ζαγνὸς Μητροπολίτης δέρκε ἀκάκι℔. Ὁ μέγας Χαρτοφύλαξ καὶ ἀρχιζάκον℔ ὁ βαλσαμὼν. Ὁ μέγας ὀκκλησιάρχης ζάκον℔ Σίλβεσρ℔ ὁυρόσκλ℔. Ὁ ἡγέμων℔ τῶν σκδίων Θεόδοτ℔ ἱερομόναχ℔. Ὁ Ἰάσδωρος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς. Ὁ ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις κ πνευματικῆς νεόφυτ℔.

Ἰωσὴφ

Ἰωσὴφ ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος τοῦ κοσμιδίου. Ὁ παντοκρατορινὸς ἡγούμενος, γερόντιος ἱερομόναχος. Τῆς ἀειβλέπτου ἡγούμενος, Κυρίλλος ἱερομόναχος. Γερμανὸς ἱερομόναχος τοῦ μεγάλου Βασιλείου. Οἱ ἱερομνήμονες, Δράκων Θεόδωρος ὁ Γαλλιανός.

Οὗτοι τῶν ἁγιωτάτων τριῶν ἱεραρχῶν τῶν ἐν τῇ συρίᾳ. Φιλοθέου Ἀλεξανδρείας. Δωροθέου ἀντιοχείας. καὶ Ἰωακεὶμ Ἱεροσολύμων. καὶ τ ἐν Φλωρεντίᾳ ζωόδου.

Ἐπειδὴ ἦκε καὶ ἐν ταύτῃ ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης τ ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Καισαρείας Καππαδοκίας. ὁ καὶ πρωτόθρονός τε καὶ ἔξαρχος πάσης ἀνατολῆς. ἅμα μὲν προσκυνῆσαι τὸν πάνσεπτον καὶ θεῖον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τάφον. καὶ τὰς ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερὰς τόπους προὔτρεπε δόξας ἐπελέσθησαν τῆς Χριστοῦ οἰκονομίας μυστήρια. ἅμα δὲ καινώσασθαι πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εὐσεβείας χριστιανῶν μέγα μυστήριον. καὶ δηλωποιῆσαι τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει σκάνδαλα πάντα. Διὰ τὴν ζωαθροισθεῖσαν κακοδοξίαν ἐν φλωρεντίᾳ πρὸς ἰταλίαν μιαρὰν ζωόδον. καὶ τὰ τῶν λατίνων ζωῖλῳ βύμβριῳ Πάπα δοξάσασαν, ἅπερ σκ ἔξεστι. τὴν τε προθήκην δηλαδὴ ἐν τῷ τῆς πίστεως ἡμῶν θείῳ καὶ ἀμωμήτῳ συμβόλῳ, ἀπογεφύσασαν καὶ παθεῖσαν, ὡς καὶ σκ ἦν τὸ θεῖον σκηπτροῦχον πνεῦμα. τότε ἄζυμα συγχωρήσαντες πρὸς ἡμᾶς ψεύδη, καὶ μνημονεύειν Διὰ τότων τὸν Πάπαν, καὶ Βασιλείων ῥωμαίων Ἰωάννῃ τῷ παλαιολόγῳ, λατινόφρονι. καὶ τὰς μὲν πιστὰς τε καὶ ὀρθοδόξους, ἀπειλῶν. δώροις, τυραννῶν, ὕβρεσιν, τὰς δ' ἀπίστους καὶ κακοδόξους, προσκαλῶν, λιτῶν, ὡς τῆς ἑαυτοῦ αἱρέσεως σύμφρονας. καὶ ὑπερεκπεπυρωμένα μάλιστα προσποιούμενος τότους, καὶ ἀντιπάθειαν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εὐσεβείας. ὡς σκ τότοις ἦν τρόπος καὶ Μητροπολίτης Δία βέβηλα, καὶ μιαρὰ ὑποκρίσεις, παντοίως εἰς τὰς θείας καὶ ἁγίας θρόνους τῆς ἁγίας μεγάλης Κωνσταντινουπόλεως προτρέψας, ὡς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ τάχα ἐνορίαν ὑποκειμένους. ἔδειξεν ὅπως ὁ ἐρημίου πανιερώτατος Μητροπολίτης κὺρ Ἀρσένιος τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως μεγάλης Καισαρείας Καππαδοκίας. πρωτόθρονός τε καὶ ἔξαρχος πάσης ἀνατολῆς. ὡς ἁμόνον πρὸς τὰς ἄλλας ἐκκλησίας ὁ μητραλοίας Πατριάρχης τὰς νομίμους χειροτονίας προτρέψας λατινοφρόνους, ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸς τὴν ἐπαρχίαν τῆς ἀνατολῆς πάσης, πέπαρται ὁ ἀχειροτόνητος, κεχηρολόνηκε Μητροπολίδα, καὶ ὑποκρίδα. πρός τε τὴν ἀμασίαν δηλονότι. νεοκαισαρείαν τε Τίανα καὶ μωκισὸν, τὰ τῶν λατίνων πάντα καὶ φρονήματα καὶ πράττοντα. ἀφ' ἁμόνον ἐν τούτοις τὴν ἑαυτῶν ἀνέχομεθα φθορὰν καὶ ἀπώλειαν, ἀλλάγε μετὰ τὴν τοσαύτην τόλμαν, καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ πόιμνην ἅπαντας ἐκεῖσε χριστιανὰς, ὅτως ἀπατῶντας, καὶ διαφθείροντας καὶ πολλὰ τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίαν σκάνδαλα προξενοῦντας. Διὰ τότο ὁ δυσεβὴς καὶ πτόητος καὶ τῆς ὀρθοδοξίας πάσης ὑπερμαχός τε καὶ ζηλωτὴς ὅτω δὲ ὁ ἐρημένος πανιερώτατος Μητροπολίτης καισαρείας καππαδοκίας, μὴ ἀνεχόμενος ὁρᾶν τὴν τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ καινολομίαν. καὶ λύμην τῶν ἑτεροδόξων, πρὸς τὴν ὀρθοτάτην καὶ ὑγιάνασαν ἡμῶν πίστιν,

πίσιν, ἠξίωσε Ζωοδικῶς λαβεῖν γνώμην παρ' ἡμῶν τῶν τριῶν ὀρθοδόξων ἀρχιερέων. τῶν τῆ συρία. τότε δηλονότι Φιλοθέου ἀλεξανδρείας, Ἰωακεὶμ Ἱερωσολύμων, καὶ Δωροθέου ἀντιοχείας. ὅπως ἀποβήσητε μὴ ὀρθῶς φρονοῦντας, ἐκπάσης τῆς ἐξαρχίας αὐτοῦ. ὡς ὅτι πρωτηγουέστερος καὶ ὀρθόδοξος ὅτος. ἐν ᾧ τοίνυν ἐσμὲν ἡμεῖς Ζωοδικῶς ὁμοῦ ἐν τῷ ὀνόματι τῆς ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος, τοὺς μὴ ὑπ' ὀρθετῆς καὶ εὐσεβείας χειροτονηθέντας Μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους πανταχοῦ καὶ ἐν ἅπασιν. ἔτι τε ἡγουμένους ὁμοῦ καὶ συνοδικοὺς πάχα. ὡσαύτως τε ἱερεῖς καὶ διακόνους, καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς ἁπλῶς ψήφου. ἀλλὰ βεβήλους ὄντας καὶ ἀναξίους, τοὺς ὑπὸ τῆς αἱρέσεως τε καὶ διωγμοῦ τῆς ὀρθοδοξίας σφαξαμένους καιρὸν μόνον ἔσχαμον ἀναξίως. καινοδοξίας μόνης καὶ αἱρέσεως τρόπῳ. ὥστε ἐπισκοπάς τε καὶ Μητροπόλεις ὡς δῆθεν πάχα σωτῆρες ψυχῶν. ἵνα ζωὴ αὐτοῖς μᾶλλον φθείρωσι καὶ τὸ χρεῶν τῆς ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἅπαν ὀρθόδοξον πρίμνιον μηδ' ὅλως φόβον Θεοῦ καὶ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας κεκτημένους καρπόν. ἀλλὰ καταφρονητὰς καὶ ἀναιδεῖς ὄντας ὥστε εὐσέβειαν πᾶσαν, λέγοντες ὀρίζομεν ἀπὸ τοῦ σήμερον ἀρχὰς καὶ ἀνιέρους εἶναι πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ἄχρις ἂν ἐξεταθῇ ἡ εὐσέβεια καινῶς τε καὶ οἰκουμενικῶς. ἕτω μὲν οὖν ταῦτα πραθέντες ἔσωσαν ἀρχοὶ καὶ ἀνίεροι. ἀντέροντας δὲ καὶ ἀνθισταμένους λογικῶς τε καὶ νομίμως, ἔσωσαν καὶ ἀφωρισμένοι καὶ κεχωρισμένοι, καὶ ἀλλοτριωμένοι τῆς ἁγίας καὶ ὑπερουσίου καὶ ὁμοουσίου τριάδος. ὡς ἀσεβεῖς καὶ ἀνοσίους. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ τούτους δεχόμενοι καὶ συναινοῦντες ἐν ταῖς πίστεσι καὶ ὑπερασπίζοντες. ἀποκαθιστῶμεν δ' ὅμως κήρυκα τῆς εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας τὸν ἄνωθεν ἐρημίτου πανιερώτατον Μητροπολίτην, τὸν καὶ ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον πάσης ἀναπλῆς, κηρύξαι πανταχοῦ τὴν εὐσέβειαν. μὴ αἰδούμενοι ὥστε ἀλήθειαν ὥστε πρόσωπον βασιλέως ἢ πατριάρχου διὰ μὴ ὀρθῶς φρονοῦντος καὶ πράττοντος. μὴ δὲ ὥστε ἀρχοντος. ἢ διὰ τυχόντος αὐτοῦ. ἀλλὰ παῤῥησίᾳ τῇ πίστει καὶ ὀρθοδοξίᾳ κατέχων, ἀφόβως καὶ ἀδιστάκτως κατὰ τὴν ἐντολήν. ἔχειν αὐτὸν ἄδειαν ἀπὸ τοῦ νῦν ἔνεκεν εὐσεβείας ἐλέγξαι. ὑπομιμῆσαι δὲ διορθῶσαι τοὺς μὴ ὀρθῶς φρονοῦντας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐφ' ὅσον αὐτῷ ἰσχύει ὁδεύειν ὁ σὺν ἡμῶν αὐτὸς ἀληθῶς τὴν συγγνώμην. διὰ τοῦ δοθέντος ἡμῖν χάριτος καὶ δωρεᾶς καὶ παναγίου πνεύματος. οὗ καὶ ὀφείλοντα τοῦτον τηρῆσαι. ἀδωροδοκήτως τε καὶ ὀρθῶς τὴν εὐσέβειαν. ᾧ ἕνεκεν ἐπεδόθη αὐτῷ δὲ ἡ ἔγγραφος ἡμῶν συγγνώμη Ζωοδικῶς. ἀπογραφὲν ἰδιοχείρως ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ τοῦ ,ς πη ἀ: ἔτους. τοῦ νῦν περέχοντος ἰνδικτιῶνος, ε'.

Ὁμολογία κυρίου Ἰωσὴφ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπεὶ βιάζομαι παράπονων σωθέντος τῷ λατινικῷ δόγματι, τὴν ἐκπόρευσιν ὁμολογεῖν καὶ παναγίου πνεύματος ἐκ πατρὸς δὲ ἐκ τοῦ υἱοῦ, δὲ ὅπερ ὕπαρξιν ἔχει ἐκ καὶ πατρὸς δὲ ἐκ υἱοῦ τοῦ αὐτῆς ὑποστάσεως, ὡς νοεῖσθαι ἐν τούτοις δύο ἀρχὰς, δὲ δύο αἰτίας, δὲ τὸ πανάγιον πνεύμα σωθέν, ἐγὼ τῇ ἁγίᾳ θεολογίᾳ καὶ υἱοῦ καὶ θεοῦ τοίχων, τῇ διδασκούσῃ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεσθαι τὸ ἅγιον πνεύμα, μὴ λεγόν-

λεγόσῃ κ̀ ἐξ αὐτ̃, ἀλλὰ δὴ κ̀ τῷ ἠγαπημένῳ μαθητῇ ⸀ἐπισθίῳ τῷ θεολόγῳ καὶ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ τῷ ταύτην ἐνθεμένῳ πεποίηκε.
Ἐνηχήματα πανσόφως ἐξέθεντο, αἷς δὴ ⸀μετ' αὐτὰς ἁγίαι ζωοδοι ἐπηκολούθησαν, τὸ ἁγίον σύμβολον στέρξασαι κ̀ βεβαιώσασαι, ⸀εἴς ἐστ' αὐτῷ προσθήκην ἢ ἔλλειψιν ποιησομένους, ἱερωμένους μὲν ὄντας, πανστελῆ καθαιρέσει ὑποβαλλόσης, μοναχὸς ὂ ⸀ὁ λαϊκὸς ταρωσόσης τῷ ἀναθέματι. πρὸς ὃ τύπος ⸀τὰς διαφόρους ὑπολυπώσεις τῶν μεγάλων φωσήρων ⸀ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, τ̃ ἁγίων Πάπων τ̃ς παλαιᾶς ῥώμης, ⸀τ̃ς καθ' ἡμᾶς, σοφῶν ⸀ἡνωμένων ἀνδρῶν ἀπαζόμεθα, οἳ ἀριδήλως παρισῶσι τὴν ἐκπόρδυσιν ⸀τ̃ ἁγίου πνεύματος ὅτι ⸀τ̃ Πατρὸς εἶναι ⸀ἐχὶ ὅτι ⸀τ̃ υἱ̃, ⸀ἄπαυστον μόνον τὸν Πατέρα ⸀τ̃ υἱ̃ ⸀τ̃ ἁγίου πνεύματος ἀναπηρύπτουσιν, ἐδιώξαμεν ζωηφόρῳ τῷ λατινικῷ δόγματι καθὼς ⸀οἱ τοῦτο δοξάζοντες, καὶ μὲ ζωοδοξάζειν πρέπουσι, καὶ ὅπερ οὐκ ἐτόλμησαν πρωθῆναι ἐπὶ τ̃ θεολογίᾳ τ̃ ⸀υἱ̃, ἐπὶ τ̃ ἐκπορεύσει ⸀τ̃ παναγίου πνεύματος, ⸀οἱ τ̃ς: β': καὶ ἁγίας ζωόδου θεοφόροι Πατέρες ἑκατὸν πεντήκοντα, ἐν οἷς καὶ διέλαμψάν τε οἱ ἀτινες φωσῆρες μεγάλοι ὁ μέγας ἐν θεολόγοις Γρηγόριος, ⸀ὁ τοῦτο ὁμώνυμος ⸀ὁμόπρεσβυς κατάγε λόγον καὶ ἀρετὴν ἐνυπαρχόντων Γρηγορίου, κ̀ ὁ τοῦτοις ζωομιλῆς ἀμφιλόχιος ἰκονίου, ἐμὲ ἢ πρεσβῦναι ἢ ἐννοῆσαι ἢ φθέγξασθαι, καὶ ὡς οἱνέοι ἄρτι θεολόγοι τοῖς λατίνοις ἑπόμενοι, τὴν ἐκπόρδυσιν λέγεσιν ἔχειν κ̀ ἐκ ⸀τ̃ υἱ̃ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, κἀντεῦθεν κατεπαιρόμενοι ⸀τ̃ υἱ̃ ὡς ἐλλιπῶς θεολογήσαντος περὶ ⸀τ̃ ἁγίου πνεύματος, κ̀ λογιωτέρους κ̀ πνευματικωτέρους λογιζόμενοι ἑαυτοὺς ὑπὲρ τοὺς: ρν': ἁγίους θεοφόρους Πατέρας ἡμῶν, τοὺς ἐν τ̃ ἁγίᾳ κ̀ οἰκουμενικ̃ δευτέρᾳ ζωόδῳ. κ̀ τῷ ὀπινίκιον τὸν τ̃ς ἀρχιερωσύνης θεῖον ζυγὸν ἔμελλον δέξασθαι οἰκειοχείρως, ἔγραψα τὸ ἅγιον σύμβολον φυλάττειν ἀπαράποιπτον, ὡς αὐτὸς κ̀ τοὺς θείους καὶ ἱερεῖς. ἐν οἷ τὸ ἅγιον πνεῦμα εἶπον, καὶ ⸀ἐκ ⸀τ̃ υἱ̃ ⸀οὐκ προϊέμενος, πρὸς τὴν νοσηρὰν βλασφημίαν ἐντεῦθεν κ̀ ἀπορρίας ἔγκλημα προσάψω ἐμαυτῷ, καὶ ⸀ὑπεύθυνον τ̃ καθαιρέσει ⸀ὑπόδικον ἐμαυτὸν ποιήσομαι ⸀ὑπαντὸς. Δι' ἃ γοῦν ταῦτα τὰ ἀναγεγραμμένα τ̃ ⸀τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ ἐνισχυόμενος ἀντιλήψει κ̀ βοηθείᾳ, ὅτε ὁμολογήσω τὴν ἐκπόρδυσιν ἔχειν τὸ παναγίον πνεῦμα κ̀ ⸀ἐκ ⸀τ̃ υἱ̃, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ὕπαρξιν τ̃ς αὐτ̃ ⸀τοιαύτης ὁμολογήσω τοῦτον ἔχειν ⸀ἐκ ⸀τ̃ πατρὸς κ̀ ⸀τ̃ υἱ̃ τὸν πατέρα τὸ μόνον μεμαθηκὼς ⸀τοῦτο ἔκβολέα ⸀τ̃ παναγίου πνεύματος, ὥσπερ δὴ κ̀ ⸀τ̃ υἱ̃ ἡνιήτορα. δεδίδαγμαι ⸀γὰρ ⸀τ̃ μεγάλου κ̀ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ⸀τ̃ χρυσορρόμου ὅπως χρὴ πιστεύειν ⸀εἰς τὸ τέλος ⸀τ̃ τεσσαρες καιδεκάτου λόγου αὐτ̃, ⸀τ̃ ῥηθέντος εἰς τὴν ⸀θεοφάνειαν τ̃ σωτηρίου, τὴν, ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅτω πῶς ὁμολογοῦντος. πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πιστεύω, οὐκ ἐρευνῶ, ἐδιώκω τὸν ἀκαταλήπτον. πιστεύω, ἐμετρῶ τὸν ἀμέτρητον. ἐὰν πιστεύω, φωτίζομαι τὴν ψυχήν, ἐὰν ⸀διεργάζομαι, σκοτίζομαι τ̃ λογισμόν. ἐὰν πιστεύω καλῶς, ὑψοῦμαι ⸀εἰς Κύριον ἐὰν ζητήσω ⸀διεργῶς καταφέρομαι πρὸς ⸀βυθόν. εἶτα κ̀ τὴν ⸀εἰς τὸ ἁγίον θεολογίαν ὁμολογήσας, ὅτω κ̀ ⸀εἰς τὸ ἁγίον

ἁγίᾳ πνεύματι διαγορεύει. πιστεύω καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τ̃ ἀληθείας, τὸ παρὰ τ̃ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τῆς τριάδ(ος) συμπληρωτικὸν. αὐτῷ θαῤῥῶ τ̃ ἐμὸν ἁγιασμὸν, αὐτῷ θαῤῥῶ τὴν ἐκτῶν νεκρῶν ἐξανάστασιν. ὁ αὐτὸς εἰς τὸ εἶδον τ̃ κυρίου καθήμενον ἐπὶ θρόνου, ἀποκρίνεται ὡς ἀπὸ τ̃ προφήτου λέγων, ὅπ μὴ εἶδον, εἶδον. τὸ δὲ πῶς, οὐκ οἶδα. καὶ μετ' ὀλίγον ἐπιφέρει, τὰ γεγραμμένα δέχομαι, τὰ μὴ γεγραμμένα οὐκ ἐπιζητῶ. τὰ προφεδομένα ἀσπάζομαι, τὰ μὴ προφεδομένα, ἀπολυπραγμονῶ. ἀκούω γὰρ καὶ τ̃ μεγάλου Βασιλείου εἰς τ̃ περὶ πίστεως λόγον, λέγοντ(ος) ὅτως, φανερὰ ἔκπωσις πίστεως, καὶ ὑποκρισίας κατηγορία ἢ ἀθετεῖν τὰ τῶν γεγραμμένων, ἢ ἐπισάττειν τ̃ μὴ γεγραμμένοις, τ̃ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰπόντ(ος), τὰ ἐμὰ πρόβατα τῆς φωνῆσαι ἀκούει, καὶ περὶ τούτου εἰρηκότ(ος). ἀλλοτρίῳ γὰρ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅπ οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. ταῦτα οἶδα καὶ μεμάθηκα θεμέλιον εἶναι τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως, ὡς νενομοθετημένα καὶ προφεδομένα παρὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ καὶ ἁγίου Θεοῦ ἡμῶν. παρὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοκηρύκων ἀποστόλων, καὶ παρὰ τῶν θεσπεσίων καὶ ἁγίων θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, τ̃ διαλαμψάντων ἐν τ̃ ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις. ἐν τούτοις οὖν συνεξόμενος τ̃ συνοδικαῖς ἐπιτιμήσεσιν εἴκων καὶ φοβούμενος, ἀτολμῶς ἀνωτέρω εἴρηκα συνθέσει τῷ λατινικῷ δόγματι, ἀλλ' οὐδὲ συγκοινωνήσω δυναμένῳ τοῦ θεοῦ τοῖς τοῦτο προφεδεχομένοις καὶ δογματίζουσιν ὡς ἀναπαύεσθαι τὸ εὐαγγέλιον κατὰ τ̃ μέγαν χρυσόστομον, λέγοντα ὅτως. ὀλιγὸν γὰρ εὐαγγελίου προβαίνων, ὅλον τὸ εὐαγγέλιον ἀναπαύει, καὶ ὡς καταφρονητὴς τῶν τὸ ἅγιον σύμβολον προφεδεγμένων τῆς ἡμῶν πίστεως ἁγίων πατέρων. ταύτην τὴν ὁμολογίαν προβάλλομαι τοὺς διαζόντας, ποιοῦμαι ὡς ἀπολογίαν. προβάλλομαι τοὺς θέλοντας ὁμοφρονεῖν μοι, ἐκτέθηκα ὡς κεφάλαιον. καὶ ὅπότε μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας τῆς τοιαύτης μου εὐσεβοῦς καὶ καλῆς ὁμολογίας ἐκπέσωμι, ἄπερ δὴ θεμέλιον ἀῤῥαγὲς ἔχων τό τε ἅγιον εὐαγγέλιον, καὶ τὰς προφόσεις τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν.

69630.

H-5964S

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

Дѣ хо (Пазырех?)

Дэцэ-Дэнэ-Оба-Хэнэ-Хэ

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова